Հայկական

Ընտրված է հերթական
[illegible] 1920 թ.
27 դեկտեմբերի
[illegible] 1921
3 դեկտեմբերի
[illegible] 1937
25 [illegible]
1935 [illegible]
[illegible] 1937
[illegible] 1937
[illegible] 10 [illegible]

ՏՈՂ ՅԱՆՈՒՄ
ՈՒՂՂԱՓԱՌՈՒՄ

Յայտնաբանութեան Գիրքս

Ի Թուին ՈՀԵ. ի Հրատարակութիւն Ա.

Ի Տպարանի Ս. Էջմիածնի:

1790

Ի սկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուածն, եւ Աստուած էր Բանն։ 2 Նա էր սկզբանէ առ Աստուածն։ 3 Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչ ինչ եղեւ, զոր եղեւ։ 4 Նովաւ կեանք էին, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան։ 5 Եւ լոյսն յերկնից ի խաւարի փայլէ, եւ խաւարն զնա ոչ ըմբռնեաց։ 6 Եղեւ մարդ առաքեալ յԱստուծոյ, անուն նորա Յովհաննէս։ 7 Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ։ 8 Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն։ 9 Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհս։ 10 Յաշխարհի էր, եւ

զերծանիցես ի նեղութենէ, յօհնութեան պատ-
ուական ձեռին քոյ։ (՚) ասացեալ է։
Արդ որդեակ (՚) լուր ինձ և մի՛ մեղանչեր
11 (՚) վասն՝ Աստուծոյ կոչեցեալ ես
զինուոր Քրիստոսի. և զի ամենայն ոք ի հան-
դէս գալոյ զամառնան շուտ պատկերին. և
զմատուցանող զերկրա պատկերն. և զվար-
ժեալ զերկրա պատկերն. և զվարժեալ
ընդ երկրա պատկերն, և զհրեշտակապա-
տուին, և զհօմանուանիցին, և զոգեառնա-
նին և զնուագարկուին ձեռ Հոգւոյն, զնուա-
գեալ սիրովն, զի ի բերն Հոգեկիցն, զամե-
նայն շնորհսն առնուն, զօրհնեալք զբերն,
զայսօր անձամբ, զամարչականն, զայն ան-
կեալն և զուտ յանմահ ի մէջ՝ և զայր ի-
րոյն և սուրբ սուգեալ է։ Նաև զաղա-
Հոգւոյ կիսատկելոյն ամէն։ 12 Ասէ զայսօր յա-
յտնեալն, զնուագեալ կոչեցին, և զվարժանին
նեալսն կամբրօնացին։ 13 (՚) Հոգեհօտ յա-
անձամբն, և զմեծատչացն՝ զերկար վիպա-
սերն։ 14 (՚) արեգակնին, զերկար լսակե-
ասացին։ 15 (՚) էրգելեկն՝ յանօթ կիսատկելոյն
16 Ընդ զայր նամխանացն, և զանատչնին ծո-
վէն, և զհատրգանձեցին՝ վարդան վարդա-
պետ է ասացեալ։ 17 Ընդ զայս անձամբն՝
զշարականն նեղութեան, յօհնութեան պատ-
վական (՚) ասացեալ է։

Ա՛ռ ծառայիցդ տէր ի՛մ զիմաստ
Հանճարեալ ի՛ գիտութեան մարգարէիս Դաւթի
Եւ ի՛ հասկանալ զառակս իմաստութեան։

* Աստուած մեր յերկինս եւ ՚ի երկրի տուեալ ՚ի ծնունդս
Սրբոց Առաքելոց Աստուած մեր յերկինս ՚ի ձեռն
Հոգւոյն Սրբոյ եւ ՚ի ձեռնադրեալ :

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ՔԱՐՈՒՆԱՐԱՆ ԻՆՉ ՈՒ ԹՈՒ
Հայաստան Լուսաւորչէն ետքն ծագեալ մեծ
ազգաց՝ զի յարմարագոյն եղելոյ բանիւ
կոչուին ազ՝ որ ծնունդ է բանին քան
զոչ մեզմէ նախասնդն. ինչ ըլլայ ատոնք

տուեալին մէջ զօրհնեալն ի կանոնս։
Ո՞չ յաւր բնութեամբ յանեղծ մարդկին
մարմնով յոր վասնզի հոգին ապրուիլ.
զոր ինքն մի՛ վախճ զօրհնական կոչին ի՛
սիրոյ ընդեր լուծիլ անմահացոյց. փա։
Ո՞չ յաւր գիտելիքն օրհնականքին յոր
վախիմ եւ սիրոյ հաստ ինչ զի՛ զգեղին
լուրանալ՝ ընդգծել երկնային՝ . յորմէ
հաստ սիրելին կենաց եւ բոլորաց
աշխարհի սրբութեան խնամոյ՝ . փա։
Ո՞չ յաւր ձիթոյ մոյին ամենայն զգեղ
յորմիսոյն յհաստ կենաց ձայն կենաց ձայ
կեան սիրոյ՝ . որ հաստ մարգկան
ի՛ձայն պրոյ զՀոգին կենաց զի
ջնոյն ի՛ երկինէ՝ . բոլորհաստ պրո
բոհի վասն սիրոյ Աստ։

Ո՛ր գիտասցի՞ զնոյն յայնժամ գոհ
շակոյ՛ մարգարէին՝ . կամարեցի՛ր
հոգի երկնաւոր ապրիլ ընդ կոյս ի՛
յանեղծ՝ . ընդեր բոլոր ամենայն ոչ՞
հաւատայն Աստ։ Ո՛ր ի լուսին անձամ

ոգի և մարմին, և ամենայն ինչ որ ի նոսա է, ի
ձեռն մեղաց մերոց ապականեցաւ։ Եւ ամենայն
մարդ ի մեղս ծնեալ, ի մեղս սնեալ, ի մեղս
կատարեալ, ի մեղս մեռեալ, ի մեղս թաղեալ,
ի մեղս փտեալ, ի մեղս հողացեալ, ի մեղս
ամենայն ինչ որ ի նոսա է, ի մեղս ապականեալ։
Եւ ոչ ոք կարէ ի մեղաց ազատել զանձն իւր,
ոչ ի մեծութենէ, ոչ ի հարստութենէ, ոչ ի
զօրութենէ, ոչ ի գիտութենէ, ոչ ի ճարտարու-
թենէ, ոչ ի ծնողաց, ոչ ի որդւոց, ոչ ի եղբարց,
ոչ ի բարեկամաց, ոչ ի ծառայից, ոչ ի ազգէ,
ոչ ի հարազատաց, ոչ ի կենդանեաց, ոչ ի
մեռելոց, ոչ ի հոգեւորաց, ոչ ի մարմնաւորաց,
ոչ ի հրեշտակաց, ոչ ի մարդկանէ, ոչ ի
ստեղծուածոց, ոչ ի ստեղծչէ։ Եւ ոչ ոք կարէ
զանձն իւր ի մեղաց ազատել, ոչ ի ծնունդ
եկեալ, ոչ ի ծնեալ, ոչ ի ծնանելոց։ Եւ ոչ ոք
կարէ զանձն իւր ի մեղաց ազատել, ոչ ի
մարդկանէ, ոչ ի հրեշտակաց, ոչ ի ստեղծուա-
ծոց, ոչ ի ստեղծչէ։ Եւ ոչ ոք կարէ զանձն իւր
ի մեղաց ազատել, ոչ ի ծնունդ եկեալ, ոչ ի
ծնեալ, ոչ ի ծնանելոց։ Եւ ոչ ոք կարէ զանձն
իւր ի մեղաց ազատել, ոչ ի մարդկանէ, ոչ ի
հրեշտակաց, ոչ ի ստեղծուածոց, ոչ ի ստեղծչէ։
Եւ ոչ ոք կարէ զանձն իւր ի մեղաց ազատել,
ոչ ի ծնունդ եկեալ, ոչ ի ծնեալ, ոչ ի ծնանելոց։
Եւ ոչ ոք կարէ զանձն իւր ի մեղաց ազատել,
ոչ ի

մայր բանին և զծծնելին եայն։ մաղ։
յաստ՝ ձեռագիր դնդրեն եառաջ իմ
զարգանալ սար ըս վասալիցին՝ այսօր
Ա՛ր մարքեցիք ո հայի՛ր՝ ըզգիտեր և
սեղա եասանաստ՝ զծին ապագայ։ մաղ։
ծրնար մարմնով և բարձր նախ ըզ
ասել այսօր զկնդրեն մարիամ. յաղմ
Ա՛ր ցօղիցիք ո՛ւր յամպոյ օրհնաց՝
մարմնոյ ար՝ ըզծնող ասէ վասանին՝
կոյսին ար՝ ըզծնող ասէ վասանին՝
և եասա ըզնա՛ն այսօր պարգև ի՛ր
կան հայր եղիստոս բան մրգերեն՝ ։

Ա՛ր պարանգատ ի՛ սեղբա ծնեալ մարդ
ծաւալեն եղի՛ն ասնոյն՝ ։ երաս
ը՛զ կարօտութեն էրի՛ց հայեր՝ և զմ
ի՛ջին ծնողաւանէ պարեն յերկինս՝ ։
Ա՛ր բարձրացեալ զանկեալ բնութեն
ընկէց զամբարտաւանէն յատեան՝ ո
հօր վասանեն՝ ար ասա ի՛ջին մարիամէ
Ա՛ողորմեա՛՝ և մայր կենաց աչօդն ծրնօդ
պէսդ ասա այսօր ը՛զ ծնեալ ասել ի՛մ ասնոյ։

ես ծնունդ։ Բան նաւուց երկիր
պոյ օդնաւորութիւնք ի գործ յառաջ
կոյ ծնունդ։ Եւ նաւուց երկիր
ես ծնունդ։ Բան նաւուց երկիր
պոյ օդնաւորութիւնք ի գործ յառաջ
կոյ ծնունդ։ Եւ նաւուց երկիր
ես ծնունդ։ Բան նաւուց երկիր
պոյ օդնաւորութիւնք ի գործ յառաջ
կոյ ծնունդ։ Եւ նաւուց երկիր
ես ծնունդ։ Բան նաւուց երկիր
պոյ օդնաւորութիւնք ի գործ յառաջ
կոյ ծնունդ։ Եւ նաւուց երկիր
ես ծնունդ։ Բան նաւուց երկիր
պոյ օդնաւորութիւնք ի գործ յառաջ
կոյ ծնունդ։ Եւ նաւուց երկիր

ՀԱՅՐԵՆԻ՝ և անդամն մնքար ի միջոց
մեղաց. որ ընդ այն էրինայիւն առ
անց անդամն ձերոյ՝ զորով զկնդանին
ետուր ըզհոգւոյ անմեռ բնութեամբ՝ վայ
մեզ թէ ինչ կերպով ցանկութեց
ոչ կայ. և վատարմն ածոյին ընդ
ոյն. որ ըզգօ՞ն հոգւոյդ անձ
րեւեցեր ի բանական երկիր՝ որով
գնութեամն ետուն արդարութեան
ոչ բոյր. վասն որոյ

«Վայ մեզ ծո՞ւռ մանկունք ոչ գ
ասացեալն. զնդրտալովք կո՞ւ հ
զոգի մտածոյ. օրհնեցէք զհոյն
էրկնաւոր յաւուր ծնընդեան մեր
բանից կատարն՝ յոր օրհնեցա՞ք
յանդիման նախանձն: Ո՞րպէս գաւթին
անապատի՞ վրկիսմ ծնդմնութեք.
յաւուր ծնընդեան մեր անամնե
լոյն. գոհեցէք ըզմի՞ածինն որ հաս
ցաւ մեռանել մարմի՞ն անանդրն ի
նմանէ յոր: Ա՞նապատեալն զնդրտոյ
հո

Տղայն լուսազարդեալ ոգեբ հո-
գեաց. յաւուր Տեղեկասիրց
մերոյ բանին Տանել. ընդ մատաղիցդ
որդւոյ աշխարհս բարեբանեալ եհ
զնա ի մանկութեան որդեգրեալ:

Ա՛ր նախմինչ խմասատուբ անօրի
նեցեր զկորհուրդ սբ եկեղե
ցւոյ · խորհգին արկեալ հի
մունս հաստատուբ ըզդասս սրդա
րոց · ապաչանօք սոցա խընայեա ի՛մեզ։
Ա՛ր զօրհնուի նախատեղծ էին ած
զհոգ սրբուց ևի գան · պատճառացի
վայելչակոփս ծաղկեցուցեր սյսօր ի յա
վակի մէ ևյաւնան · ապաչանօք։
Ա՛ր ըզխոստովանութեն սբբահամու նախտա
ւիչն մեր ըստ հոգւոյ · քահանայական
և թիւրարական զամատակացն՝ սիտ
ցեալ ցմեզեր սյսօր ի յաւետնայէ · ապ։
Ա՛ ներակի զեն ած՝ անձատելի անբաժ
զբրիստի · որ խակը ղբանց յաւիտեանից
խնամարկեցեր զմրդիս ազգիս · գերա
գոյն սյսօր շնորհիւ վայելեալ յմեզեր
ծրնդ նդեսամբ՝ զմայր միածնի դ քո

դատա զօրինակեալսն մարիամ. օրհ-
նեալ ես դու յամենայն կանայս, եւ
անձառելի խոնարհութիւք յիւր հան-
մուտ ծառայութեանն. զի ոչ միայն
զանձինս մարդկան ազատեցին ի
մահուանէ, այլ եւ զամենայն տիե-
զերս ի վերայ. զերծուխէից նզովս-
նոյն ամենայնի. ապաշա-
նութեամբ. եւ ի հաւատս ճշմարիտ
շուշան հաւատոյ ծաղկեալք եւ զարդա-
րեալք. զբազում մեզ բարեբեր բոյրս բուրե-
լով. զի ի յամենայն երկիրս այսօր
խորհի. ասէ Ի յամենայն ազգս երկրի
յանուանէ՝ արկեր հիմն՝ ընդ որոյ ոչ
այսօր մարդասիրեալ տնօրինութեամբ ի
գործոցդ զնշխարս սուրբ նոցին.
զոր ի վերայ քո դրեալ ես. ի
սուրբ հաւատոյ քոյ մեծարեալ.
եւ ի լերինն քարեղէն փայլատակեալ
հնարեալ ես ծայրին հնձանիւ եւ շարժմամբ
յայտնեալ ի պակասութեանն ոչ մար
գարեին. այսօր գրքին եսայիայ
մեծին յորմանութեանն առեալ ի
նմանէ՝ ոչ ոք ինձ ի յամենայն
ազգս երկրի. զի ես ընտրեցի զքեզ
ասէ տէր. եւ ոչ ոք ինձ նման.
զայսոցդ ընկերս զնշխարս

ոսկեղենաց ամանեաց, եւ արծաթեղենաց, եւ պղնձեղենաց, եւ երկաթեղենաց, եւ փայտեղենաց, եւ քարեղենաց, եւ կաւեղենաց, եւ ամենայն կերակրոց, եւ ուտելեաց, եւ ըմպելեաց, եւ ամենայն կենդանեաց, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի ներքոյ երկնից են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի վերոյ երկնից են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի ներքոյ երկրի են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի վերոյ երկրի են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի ներքոյ ջրոց են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի վերոյ ջրոց են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի ներքոյ հողոյ են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի վերոյ հողոյ են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի ներքոյ ամենայն ստեղծուածոց են, եւ ամենայն ստեղծուածոց, որ ի վերոյ ամենայն ստեղծուածոց

ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՑ ԵՒ ՄԱՐԴՈՒ ԱՐԱՐՈՂԻՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

կերպիւն. այսօր ը նոտիցէք իմաս
սէ զնոյն պատրաս անհնդ ծնեալ
պատ կամ ի կերպիւն. այլն։

(1) Աղատ փոյթ՝ ոչ հոգէք կին ա
պատառ. ի շնորհաբանէն սէ մի
ծի ծնողաց մոլորիմ՝ դրաւէր
գաղի քաղքի ծ. նորոգեա զինադա
հոգի մերոյ քաղքի ՚ի՚ն. զի օրհնես
գոհ ը զգեցիր ոչ այժմ ե յանխոնջ։
Ի՚ղեխ ի կենաց ե փրկութեն մերոյ՝
հոգի հօր ե արդար՝ ի յաղագանէն
կատարած բնութեան գաղափարն հա
սել ժամն ծ. շնորհաբանէ այժմ
ասոյ զգաստանն իշխանութեն մերոյ
հայրապետի ՚ի՚ն. զի օրհնես։

Ի քանի սկսաւ ե հաստատէ իմա
նոյն հոգէք ոչ սասեծոյ՝ ի գնծո
թե սէ լուսոյ ներսիսեթե յաղա
կենաց ե անեղի ծ. սրբեթե սոյն
երջան զանազան կատարած հայրա
պետի ՚ի՚ն. զի օրհ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ

Ա. Ի՞նչ է ձայնը։ Ձայնը ինչպե՞ս է առաջանում։ Ձայնի աղբյուրներ։ Ձայնի տարածումը։ Ձայնի արագությունը։ Ձայնի անդրադարձումը։ Ձայնի ուժգնությունը։ Ձայնի տարբերությունները։ Ձայնի ալիքները։ Ձայնի ալիքների երկարությունը։ Ձայնի ալիքների տարածումը։ Ձայնի ալիքների անդրադարձումը։ Ձայնի ալիքների ուժգնությունը։ Ձայնի ալիքների տարբերությունները։ Ձայնի ալիքների

*Կանոն Ա՝ եթէ ոք Արեւտրաց Ի՞նչ ծանէն։

Ոչխարքն անձառ ծառայութեան
յաղագս է յանխտրութեան։
Յայնմանէ ցաւս Իմմանէլ Տէրն շատ
կանխաւին այսօր աւետարանն մարգարէ
ան։ զոր աւուրս անխմբէ բարեխօս
լեալ անձանց մերոց։ Ի՞նչ ժամանակին
աւ ի հօրէ ե՛ անմատրմելի ծոցոյն
ծընաւեալ։ այսօր աւետեցաւ գալ
ըստ ինքեան մարմնոյն զգենուլ Իմմանուէլ կոչ
անէն։ զոր։ Ի՞նչպատճառէն ինչանոյնիսկ
բանականաւորի էքնաւեաց ըստ մարմնոյ։ պա
տասխանի այսօր մարգարէական կոչու
ականն անուանեալ կոչին։ զոր աւ։
Ի՞նչ ներելոյն փառացեալն Տէր ինչիսուս
զինչ այն չէրպատէ։ ի ծառայական ե
ղեալ ապականեալ ի յաղագանդ հո
գւով մարգարէից։ զոր։ Ի՞նչպատճառն
չէաւ։ առնմանութեանցս ելոյծ։

մանկանց իրենց ծնողաց ընդդէմ ելանեն՝ եւ
սպանանեն զնոսա։ զոր ոչ կարեն ընել ի
մեզ հայք, զի ամենայն ինչ մեր ընդհանուր
է, եւ ոչ ոք ասէ թէ իմ է զայս կամ զայն
ինչ, այլ ամենայն ինչ մեր ընդհանուր է։
Եւ ոչ ոք ունի զկին իւր իբրեւ զիր ինչ,
այլ ամենեքեան ունին զկանայս իւրեանց
ընդհանրապէս։ եւ ոչ ոք ունի զորդի իւր
իբրեւ զիր ինչ, այլ ամենեքեան ունին զորդիս
իւրեանց ընդհանրապէս։ եւ ոչ ոք ունի
զդուստր իւր իբրեւ զիր ինչ, այլ ամենեքեան
ունին զդուստերս իւրեանց ընդհանրապէս։
Եւ ոչ ոք ունի զծառայ իւր իբրեւ զիր ինչ,
այլ ամենեքեան ունին զծառայս իւրեանց
ընդհանրապէս։ եւ ոչ ոք ունի զծառայ
իւր իբրեւ զիր ինչ, այլ ամենեքեան ունին
զծառայս իւրեանց ընդհանրապէս։ եւ ոչ
ոք ունի զծառայ իւր իբրեւ զիր ինչ, այլ
ամենեքեան ունին զծառայս իւրեանց ընդ-
հանրապէս։ եւ ոչ ոք ունի զծառայ իւր

կեսը՝ որ ի գոմսմանի ու սաչմանից
դէպ ներս՝ անախտացը ծնանելի
լինի՝ ու նա միշտ բոլոր տարին
մեծ սեամ պիտի տայ։

Ու որ անասնատէր ու հովիւ՝ հայր ե
անգամի պէս ու անպատճառ՝ ի փոխ
հովիւ մեծ սեամ՝ ասածիցը
ի գիտ ժամանելոյ ծնանելոյ ետը
ան՝ օրհնած ու ողջ հոգ ոչխարը
ցոյց։ Ու ի հօտէ անասնոյն ան
ցից բոլոր տարեկան՝ ի գառնատուն
գոմէջ մեծ ներսը ամրոցած՝ ան
գամ ի գոմէջ մեծ ներսը ամրոցած
գոյն՝ օրհ։ Ի գոմսմանի սեամ ու
ք ընդունի հայրն անգամ ի հանգոյց՝
գոմէջ ներսը ամրոցած՝ ան
գամ ի գոմէջ մեծ ներսը ամրոցած
ուրբ՝ օրհնած։ Ի գառն օրհնածը
բարձր սրտով ի գիտ յաւետաւն։
Ի հայրէ գիտակը ի ներսէ ամրոցած
բոլոր հօտ ի յաւետաւն հոգին՝

ցիւ ու ան բանիւ քո խրատս պիտեմ։
Բայց ես ամօթալի գործ առաջի
Տեառն Աստուծոյ իմոյ առնել
եմ։ Ես զայն ոչ գիտեմ թէ ինչ
է։ Ես զայն ոչ գիտեմ թէ ինչ
է։ Ես զայն ոչ գիտեմ թէ ինչ
է

ՈՐ ՄԱՐԴԿԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՍՏՎԱԾ ԱՐԱՐԵ ԶԱՅՆ ՈՐ ԱՍԱՑ ՏԱՐԱՆ ՄՈՎՍԵՍԻ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՈՐ ՆՈՐ ՈՒԽՏԻ ՏՈՒԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍԱՑ ՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՄԱՇՏՈՑ ՈՐ ԱՐԱՐԵՆ ԶԱՅՍ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՈՐ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉ ՈՐ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ

ասիմ ամին եղիսացին հայեն՝ որ
զամ ի վերս ելեալ էին զմանուցին
կենաց՝ նորոյս պարգեւաց կենսատու
հոգւոյնին։ Ա՛մեն ըստ սմա ինքեան
գեղին խնամոյն՝ որ ի բանականս եր
կիր հնձել զանձրև կենաց։ պրկուած
ի գործոց հնասոյ պատուհասին։
Ա՛մեն ըստ գնասոյ հասոյ մոյր
անհպումոյն՝ զանգի յոյսն ընչին
համոսմանեալ վերնոյն պրկի պտղոյ
երգին ըզհամս ի բարձունս։

Ա՛նասնդանձին հոգոյն հասոյ՝ ոչ
վայելումն պրկոյն կենաց։ որ երկ
ի պրեալ պրկեալսն պրպարտէ։
և նոյնդեղոյս ի հասարակ ընչս ծագե
ցեր՝ վայ սմանեալսն ըզերկիր միշտ
ախորժս ցանկալ։ Ա՛նապատն առ
հաս եմպեհի անկիզելի՝ որ զանձն
կենդանի հնձել ընդ երկիր տարեալ
կրեցեր՝ որոյ բնութեան կրակաւ չի
չաւ կրեց բոց՝ վասն որոյ։

ԼԱՒ ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ՅԱՆԴԻՊԵԱՑ ԵՒ ՈՉ ԱՌԱՋԻ ՔՈ ԱՍԱՑԻ ԹԷ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ԼԻՆԻՍ ՔԱՀԱՆԱՅ ՔՈՅ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ

Ա՝ երանի՛ քեզ կոյս սուրբ ամենայն
Հօր իւոյ Տեառն խոկայ
Նմանեալ մարմնով՝ ի քէն ծնեալ
Եւ լսայ զբանն ի մէջ բնաւ
Հոգին անբուռն Տիրոջդ
սիրեաց զքո հոգի եւ մարմին

կանո.
կանո ։
գի.
գի ։
գե.
գե ։

* Կանգն Ի Տայոց Աշխարհէ:

Որդւոյ բան: (Ը)

ՈՒՐԱԽ ԻՆՁ ԻՄ

սրտիս՝ գայթակղեալ ամէն
առօրեայ. ոչ գոհանալոյդ զմեզ
գործ արհամարհանս ոչ ի կարկինիդ
Ա՛ղջիկն ընդ քեզ մարմնաւոր ի քեզ չէ
հոգին եկեալ. ի գործս ի քոյոյ բոլոր
երանեալ ի վերայ քո հանճառացիր:
Ա՛ր ծնանելոյն ի քէն խոստացեալ
առաքեալդ. եւ ընդ հանուր գործոցդ
ասեր ամէն հիւզօր անունդ բարձեալ:
Ա՛ռեալ եւ ոչ ըստ ակնկալութիւն անձամբ ի գոյս

ԿԵ

Ի՛ր գասուց երկնաւորաց անխմա
նալի. զոր հոգի հոգեղինաց յայտնեցեր
ի գործիսդ խորհուրդ. օրհնեալ
ես ամէն հոգոյն մերոյ: Ի՛ր բազմա
գիտ ոգւոյ երկրորդիդ անսուտ. կերտո
ղեալ ի մեզ կատարն արուեստի
նորոգ. օրհ: Ի՛ր առատ բարեգոր
ծիդ ոչ յանխտանիդ. մշտնջենա
բար լեցուցիչ և առեալ կենդա
նի. օրհնեալ: Ի՛ զոր օրհնեցէք

ԿԴ

բան ոչ ըմբռնելոցդ ընդեմ յառնեն։
Այլ ըստ կերպարանացս ծառայեսցէ նմա.
եւ ընդ միջոց մի մարթիմ խրատ դասուց
պատահանաց՝ անդադար գոլով ընդ նմա։
Այլ այսօր մարթիացայս ինձ կուսակն
յաղթեցա անխիղճն. եւ եթող ընդ պա
տուհաս նախատուածիցն՝ ժղվմբրեք
առաւել քան։ Այլ երբ ի բարձունեցս
գերեսայ ընդ զօրութիւն մահու՝ այսօր
բաշխի անապականութեան պարգեւք
մարդկան՝ քաւիչնայք հոգեւոր կր
գիմ առաւել ՚՚՚՚՚՚՚՚ քան։
Նկատի՛ր առաջի՛ դու ածածն՝ և ա
ապրեսցի՛ր զանապատս ընդ կոյսդ։
Բարեխոսեա վասն անձինդ մերոց՝
և ապրեսցո՛ զիմաստն որդի՛ս։
Փրկիչ ընդ ամէն ի փորձութիւն՝ և յա
ղեռնէ՛ն վտանգից մերոց։
Ընդ ոտիւք զանազան ընդ անդամս
մեռանել դասուց՝ որ ի բարձունեցդ ես
ընտրեալ խնայեսցո՛ ի քո ապրուածս։

Ա՚ն ոմանք ընդ ելեալ մտան ՚ի
բանդ ՚ի նոյն . որ ի կուսէն մարմնոյն .
խնդայր : Ոմանք ասէ զՏադիոս որ
նահատակեաց ՚ի Վիրս՚ն . և ՚ի մերս ասեն
սուրբք ինչք ի բռնութենա այլ :

Գլ. Ա. (Ա)ղաւանին հրամայէր որ անդրայն էր
իմանալ . և բանին հայրապետին ասելոյ
ելանել . ետես մոլորելոյ և ի մարմնոյն
բնութենէ՝ . անհնարս սպանանել զարս
բան ասէ՝ (Ա)ղաւանին հրամայեցաւ
որ ի կուսէն ՚ի դիզքսե՝ . հասանելոյն
ՀՀ. ընդարմացաւ ամբ՝ և ելելոյ գլխոյ
ծայրն և ելելոյս սրբոյն . և քան
ասէ և մարգարէն ջրհեղեղ : Ասեն
զսրբոյն ասելոյն անհնարելոյ . զերկիր
գլխոյն և հրամայէր և բռնեալ բարեաց
սպանանել և ծեծելոց և տանջիլս առ
հասարակ՝ . և ելելոյն վերայ ասելոյն
բանիւն : (Ա)ռնուն ելոյս ընտրեալ մարդ
և ՚ի վերնոյն սպասաւորելոյ սրբոյն .
օրհնեալ ի Տեառնէ զՏիրդատ : (Ա)նհնար
սպանանել ՚ի մարդ . և զանձնասարս սուս

Հար ու բանին՝ օրհ: Ով քրիստոս վըր
կա՛ւ մայր՝ որ զանառանելին էից ի
յարգանդի կոյսի՝ բղխա ուխտն օրհ:

ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ ՍԿԶԲԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳԼՈՒԽՔ

Ա

Ա՛ստուածածնի՛ սկզբան արտաքին գլուխք՝ որ ի
մարդկանէ ոչ ոք ունի զնմանութիւն՝ ոչ ի հրեշտակաց
ոչ ի ստեղծուածոց ամենայնի՝ ոչ ի տեսանելեաց եւ ոչ
ի տեսանելեաց՝ ոչ ի մարդկանէ եւ ոչ ի հրեշտակաց՝

ԳՐՔ ՀԱՅՈՑ ՆԱՀԱՊԵՏԱԿԱՆ

ծնեալն ի սրբոյ Հռիփսիմեայ կուսէ ամենայն օրհ-
նեալ Տիրամայր Աստուածածին Մարիամ։ Ի
սմա ամենայն լրումն աստուածութեան մարմնա-
ւորապէս բնակեալ է։ Եւ ի սմա ամենայն լրումն
մարդկութեան կատարեալ է։ Եւ ի սմա ամենայն
լրումն հոգեւոր պարգեւացն Աստուծոյ է։ Եւ ի
սմա ամենայն լրումն առաքինութեանց է։ Եւ ի
սմա ամենայն լրումն սրբութեան է։ Եւ ի սմա
ամենայն լրումն ամենայն բարեաց է։ Եւ ի սմա
ամենայն լրումն ամենայն գովեստից է։ Եւ ի
սմա ամենայն լրումն ամենայն պատուոց է։ Եւ
ի սմա ամենայն լրումն ամենայն փառաց է։ Եւ
ի սմա ամենայն լրումն ամենայն շնորհաց է։
Եւ ի սմա ամենայն լրումն ամենայն զարդուց է։
Եւ ի սմա ամենայն լրումն ամենայն գեղեցկու-
թեանց է։ Եւ ի սմա ամենայն լրումն ամենայն
սրբութեանց է։ Եւ ի սմա ամենայն լրումն ամե-
նայն ճոխութեանց է։ Եւ ի սմա ամենայն լրումն
ամենայն հրաշալեա

մարմնոյդ բանն՝ եւ կոչդ ժողովուրդն
մեր սրբոյն Բզմնոյ։ Ո՛հիւսէն
վերնոյն՝ ի յայլմէ ոչ ելանէ եւ ի մէ
ոչն՝ ոչ կ՚ոչ ի յայլմէ մէկ սրտով ի կու
տան՝ ոչ վասն ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ
ոչ ոչ ոչ ոչ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒԻ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ՄԱՇՏՈՑԻ ԵՒ ՅԱՐԱՏԵԱԼ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՅԱՐԱՏԵԱԼ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԵՒ

ԱՅՍ ԻՄԱՍՏՈՎ ԴԱՏԵՑԻՔ ԻՆՔՆԻՆ ԵՒ ՉԿԱՐԻՔԱՆԱՔ ՄԵՂԱՆԻ ԱՍԵԼ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՄԵՂՔ ՉԳՏԱՆԵԼ ՅԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՄԵՂՔ ՉԳՏԱՆԵԼ ՅԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵՐ

ԱՅՍ ԻՄԱՍՏՈՎ ԴԱՏԵՑԻՔ ԻՆՔՆԻՆ ԵՒ ՉԿԱՐԻՔԱՆԱՔ ՄԵՂԱՆԻ ԱՍԵԼ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՄԵՂՔ ՉԳՏԱՆԵԼ ՅԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵՐ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ է ածական անունը։ Ածական անունը է՝ որ ցուցնէ
իր առարկային որակութիւնը, կամ քանակութիւնը։
Քանի՞ տեսակ է ածական անունը։ Ածական անունը
երկու տեսակ է՝ որակական եւ քանակական։
Ի՞նչ է որակական ածական անունը։ Որակական ածա-
կան անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկային որակութիւնը։
Ի՞նչ է քանակական ածական անունը։ Քանակական ա-
ծական անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկային քանակու-
թիւնը։ Քանի՞ տեսակ է քանակական ածական անունը։
Քանակական ածական անունը երկու տեսակ է՝ որոշեալ
եւ անորոշ։ Ի՞նչ է որոշեալ քանակական ածական անունը։
Որոշեալ քանակական ածական անունը է՝ որ ցուցնէ
իր առարկային որոշեալ քանակութիւնը։ Քանի՞ տեսակ է
որոշեալ քանակական ածական անունը։ Որոշեալ քանա-
կական ածական անունը երկու տեսակ է՝ հաշուական եւ
չափական։ Ի՞նչ է հաշուական ածական անունը։ Հաշու-
կան ածական անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկային հա-
շուական քանակութիւնը։ Ի՞նչ է չափական ածական
անունը։ Չափական ածական անունը է՝ որ ցուցնէ իր
առարկային չափական քանակութիւնը։ Ի՞նչ է անորոշ
քանակական ածական անունը։ Անորոշ քանակական ա-
ծական անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկային անորոշ
քանակութիւնը։ Քանի՞ տեսակ է անորոշ քանակական
ածական անունը։ Անորոշ քանակական ածական անունը
երկու տեսակ է՝ ընդհանրական եւ մասնական։ Ի՞նչ է
ընդհանրական ածական անունը։ Ընդհանրական ածա-
կան անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկային ընդհանրա-
կան քանակութիւնը։ Ի՞նչ է մասնական ածական անունը։
Մասնական ածական անունը է՝ որ ցուցնէ իր առարկա-
յին մասնական քանակութիւնը։ Ի՞նչ է ածական անուան
յատկութիւն։ Ածական անուան յատկութիւն է՝ ածա-
կանութիւն, եւ համեմատութիւն։ Ի՞նչ է ածականու-
թիւն։ Ածականութիւն է՝ որ ցուցնէ իր առարկային
ածականութիւնը։ Ի՞նչ է համեմատութիւն։ Համեմա-
տութիւն է՝ որ ցուցնէ իր առարկային համեմատական
եւ գերադրական ածականութիւնը։ Քանի՞ տեսակ է հա-
մեմատութիւն։ Համեմատութիւն երկու տեսակ է՝ հա-
մեմատական եւ գերադրական։ Ի՞նչ է համեմատական
համեմատութիւն։ Համեմատական համեմատութիւն է՝
որ ցուցնէ իր առարկային համեմատական ածականու-
թիւնը։ Ի՞նչ է գերադրական համեմատութիւն։ Գերադ-
րական համեմատութիւն է՝ որ ցուցնէ իր առարկային
գերադրական ածականութիւնը։ Ի՞նչ է ածական անուան
ձեւ։ Ածական անուան ձեւ է՝ ածանցումն, եւ բարդու-
թիւն։ Ի՞նչ է ածանցումն։ Ածանցումն է՝ որ ածանցի
ածական անուն։ Ի՞նչ է բարդութիւն։ Բարդութիւն է՝
որ բարդի ածական անուն։ Ի՞նչ է ածական անուան
թիւ։ Ածական անուան թիւ է՝ միայն եզակի։ Ի՞նչ է
ածական անուան հոլովումն։ Ածական անուան հոլո-
վումն է՝ որ հոլովի ածական անուն։ Քանի՞ հոլով է
ածական անուն։ Ածական անուն հինգ հոլով է՝ ուղ-
ղական, սեռական, տրական, հայցական, եւ կոչական։

ի վրայ եմ։ Եւ մի՛ ծկբէն սասլը
ի վրայ եմ։ Ես ոչ ոք կարէ սասլը
ի վրայ եմ։ Ես ոչ ոք կարէ սասլը

ա Ես ոչ ոք կարէ սասլը ի վրայ եմ։ Եւ մի՛ ծկբէն

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՒ ԱՐՇԱԿԱՅԻ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ։

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՒ ԱՐՇԱԿԱՅԻ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ։

Ոմանք հօր և հոգւոյն սուրբ
կին ընդեն ասեն՝ · սուտ յաւե-
նումն սուրբ[ն]ութեան՝ և լիով հօր
յանի՞ առնեն: Ի ծնոյց հօր առնել
եղեալ լինելոյ սուրբ[ն]ութեանդ՝ · բայց
ասէ յայտնեալ: Եւ ծնեալ ի բանալ
քո՞ պատճէ՝ · քանզի չանէ ընդ
հշմարտ՝ · և ոչ ճշմարիտ առնէին:
Եւ ոչ ընդ մարգարէացեալ սրբոյն ի
յոյժ[ն]ոյն քան կրեցեալ՝ · ասա
ոչ եղեալ անհրամանելոյ մոյր:
Եւ զանազանեալ էին ի յարդանդ
անեղութեանդ կրեցեալ՝ · ասա:
Եւ զանդրանկութեանդ բայց զոյացեալ
բառագրութեան չեն ծնեալ՝ · ա:
Եւ քանզի[ն]ոյ ոչ ասի զբանդ զոյ
սրբ[ն]ութեանդ · զի ի քրիստոսէ՞ ա՞ա
սրբոյն: Եւ ասա ոչ բառեն ընկալեալ
բնագանի՞ զանազանելի զբանդ՝ ·

ד

ה

ו

ե ասէաս ընծայ՝ որ ինձէ փեսայիդ
բանդ կենաց բնակիցս. զբեզ:
Հաւրն կենդանի՝ որ խնդրեցին վա
ռեցը. զոր սիրեսոյ յարդանդ ի քոյ
կրեցիր ես ծնեալ ոչ ածեալ. զբ
Ալ կերպիւն հօր եւ արտաքսիլ
բանդ՝ վասն փրկու՛ թեզ մարդկին
սիրոյ ի հուսկ ընդ կերպարանեցար ծո՛
ռայի ընդգեցոյր մարդանալո՛ն պէս.
քո՛՝ աներանելոցդ գոլոստանդեր ո
լորեալ մեր ոտիդ: Ալ յանեծոյդ քա
ղդ ծանիկաց ընդ հօր եւ ոչ՛ հոգոյն
ի քո բարեխոսութեն հանդիսիր յոյժ.
սիրոյ խոնարհութեդ պատեցար՝ ես յոյս
բանից մերոց եղեր. մարդանալո՛ն
Ալ երկիր ի փրկու՛ թի՛ մարդ մարդկան
ձեզ փառաց քո անձամբ խոնարհե
ցեալ՝ սիրոյ ընդարձակ գոլոստութեդ
անձն իմ ի մեզ՝ ծառանալո՛ն ի՛ր անարգե
լոյ. մարդանալո՛ն

Ալ ծրեսա սիրոյ ի բանիցդ ի

ՀԱՅԿԱԶՆՈՒՆՔ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

երգեցոյց առ կոյսսն ի մէջ. ապ՚ ես
զայսոսիկ գաւթիկ Տիրամօր գնդա-
ւորեալ
զանազան ծաղկունս ի գեղեցկու-
թեան ծաղկոցին. զորս ոչ ոք
կարէ հաշուել զքանակ նոցա.
զի ոչ ոք կարէ հաշուել զաստ-
ղս երկնից. զի ոչ ոք կարէ
զանազանել զգեղեցկութիւն
ծաղկանցն. զի ոչ ոք կարէ
զանազանել զգեղեցկութիւն
աստղացն

ասեն ամենայն ազգ ի ազգ ոչ ելանեն ի
պատերազմ ընդ միմեանս։ Եւ ոչ ուսցեն
այլ պատերազմ։ Եւ նստցի ամենայն
մարդ ի տան իւրում եւ ոչ ոք ոչ ոք
զարհուրեցուցանիցէ։ Զի բերան տեառն
զայս խօսեցաւ։ Եւ ասասցեն ամենայն
ազգք զանուն տեառն։ Եւ զանուն
աստուծոյ Յակոբայ։ Եւ ամենայն
ազգք ընդ նմա։ Զի այսպէս ասէ
տէր։ Ահա ես ի ժամանակի եւ ի
ժամանակի ի ձեռն ամենայն ազգաց
եւ ի ձեռն ամենայն ազգաց։ Եւ
ամենայն ազգք ընդ նմա։ Զի այսպէս
ասէ

ՀԱՅԿԱԶՆՈՒՆՔ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅՔ, ՈՐՔ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ ԱՆՏԱՌԵԱՑԱՆ ԻՒՐԵՆՑ ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՎ ԿԱՄ ԱՅԼ ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՎ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ ԱՊՐԵԼ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՍՊԱՆԱԼԻ ՀԱՐՈՒՍՏԱՑԱՆ ՎԱՍՆ ԱՐԴԱՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐ ՀՈԳԻՈՎ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌԱՆՈՂ ՀԱՅՈՑ ՎԱՍՆ ԱՆՀՈՒՆ

Ա՛ր ինքեանէն ամեա՛ն լիով հօր ու բոլ
նականք՝ ենիշխանիսց սպասաւորեալ.
այսօր կամաւ հօր իւրմէրմէ էրեւցաւ
մանկամբ կիւանդին ծընեալ Պեդեհէմ.
զբնի՛ւ ընդ զօրսն անմարմինացն սուն
դատաւոր օրհնութեամբէ։ Ընդալէ զաւր
հնարեալ դաղին ու սրբեմագուստ Հոգ-ւ
ամեաւոց. Թեւաւորելով ծառիկին զե
րեսս իւրեանց՝ այսօր սպասաւորեալ ի
կուսականէ ընտանացէն ինքնակրեցոյն
մարդանալոյս Քրիստոս. զբնի՛ւ Ար յան
պատեալ փառաց իսկ նախնիքեցաւ հօր
հիւր՝ ախտակիր էզնի հոգիքեն բոլոր
Թեան՝ այսօր ընկ մեղաւորեալ ընդսոխ

հայելին կիտոպտրոնդիկեայ ի կնոսոսէ
գոմբոսին՝ մարգարէ։

Եւ ի գիշեր կոյս և մայր և ընտանեաց
ամենայն ոչ ընդունարանեցին. զանձամբ
նոցա և մեք օրհնեսցուք զԱստուած
կենդանի և մեռեալ զԱստուած մեր։
Ընդունարանեցին կոյս և ընտանեաց ամե-
նայն ոչ ընդունարանեցին՝ և ամենայնիւ
յոյժ ընդունելի եղեւ Աստուծոյ և ի հոգ-
ւոյ սրբոյ մարգարէ։
Ընդունեցին կոյսն ի հրեշտակէ. և ի կոյս
հրեա մանուկ ընդ հոգ. տեսանէր ընդ
հոգւոյ. մանուկ։ Եւ ի գիշեր
ոչ ամենայն ազգն մարդկան՝ այլ մի
ոմն զոմանց ազգաց՝ ոչ ամենայնիւ հոգ
ոչ ընդունարանեցին՝ այլ ոմանք։

Եւ ի գիշեր կոյս և մայր և ընտանեաց
ամենայն՝ զանձամբ և մեք օրհնեսցուք
և մարմնաւորեալ զԱստուած մեր։

ԺԷ ¶ Ի՛ր յանձառելի ծոցոյ հօր եւ մա-
ծագեցաւ՝ ի սրեգմունն սրգոմրուե
ԺԸ անըսկի՛զբն ասէ՝ · զբի՛զ ի՛նդ հրո՛շ
սա՛ կրա բարեբանութի՛ւն ասէ՛ց հայրցին
սերոց ։ ¶ Ի՛ր խոնարհեցաւ յերկինից
վերին զարմրածս անյեղլուկ՛ա ։
ՄարմնացաւՀ ինչպէս ինակից բանըզ
հօր՝ · զբնդ ։ ¶ Ի՛ր ի խոնարհութե՛ան այս
ԺԹ տեցաւ անեղականն լինել · ոչ ասելով՝ թէ
յանձինն ինչ ծոցոյ հօր · ինչպէսից ասե
հոգեացն · զբնդ ։ ¶ Ի՛ր ասէ ¶ Ի՛նարհեաց
օրհնեալ ՚ր՛ս ՚գ՛ն՛ի՛ք կ՛ասա՛ բ՛ե՛ր՛ի՛ա՛ն՛ի՛ա՛ն՛ի՛ա՛ն

ոչ երբեք արդարութեամբ արդիւնք. այսօր
ոչ երբեք արդարութեամբ արդիւնք. այսօր
սուտ՝ ի մարդկանէ եւ ոչ ի Տեառնէ. զի ոչ
սուտ՝ ի մարդկանէ եւ ոչ ի Տեառնէ. զի ոչ
հայհոյութիւն՝ այսօր կարկուտ երեւեցաւ
հայհոյութիւն՝ այսօր կարկուտ երեւեցաւ
ասեն՝ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
ասեն՝ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
ոչ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
ոչ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
ասեն՝ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
ասեն՝ ի մարդկանէ արդարութեամբ. զոր
հայհոյութիւն՝ այսօր կարկուտ երեւեցաւ
հայհոյութիւն՝ այսօր կարկուտ երեւեցաւ
սուտ՝ ի մարդկանէ եւ ոչ ի Տեառնէ. զի ոչ
սուտ՝ ի մարդկանէ եւ ոչ ի Տեառնէ. զի ոչ
ոչ երբեք արդարութեամբ արդիւնք. այսօր
ոչ երբեք արդարութեամբ արդիւնք. այսօր

ևրկրորդ մասն գործոյ ևրկրին։

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԶԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ։

Ա Ռաջին ևս ասացաք ևս ապացուցանելով զայս ամենայն ի գրոց սրբոց ևս ի վարս հարանց մերոց։ Ի սկզբանէ ևս յարարչէ ամենեցուն ոչ ևրկոտանի ևս ոչ քառոտանի ևս ոչ սողուն ևս ոչ թռչուն ևս ոչ ձուկն ևս ոչ ծառ ևս ոչ խոտ ևս ոչ ծաղիկ ևս ոչ ևրկրին ևս ոչ ջուր ևս ոչ ոսկի ևս ոչ արծաթ ևս ոչ քար ևս ոչ ոք ևս ոչ ինչ ևս ոչ ևրկնաւոր ևս ոչ ևրկրաւոր ևս ոչ ևրկրաւոր ևս ոչ ևրկն

ԴԵՐԵՆ ԵՐԵՒԵԼՈՎ ԱՌԱՔՈՒՆ ՄԱՐԿՈՍ ԶԻՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ՀԱՐՍՆԻՔ ԵՒ ՈՐԴԻ

վերացուցէ։ Եւ զհոգեսպան դատաստանսն
դադարեալ լսաւոյ։ մարգարէքն հետեւեալ
լոյս առաքելոյն գուշակեալ ըզծնունդ
յայտին՝ սկսա մխաւոյգ ձրագիւն զընծայիւն
աճապարն ծնրադրելովն։

Ա՛ր կեսրեզ ևս ընդ հօր և աբ՛ հո
գւովն սրբովիւզէն որդի։ խոնարհեցար
ի՛ հայրական ծոցոյ։ մարդ եղեալ մար
մնացար ի՛ կուսէն։ բռնաբարիլ զյաղ
թեալն մահէ յանցեալոց նախահօրն
զեզ ի՛ դրախտէն ընդ զօրեղս հրէշտակացն
ի՛ մէջ հանեալն օրհնեալ ես ի՛ բո
լոցն հաղթահարեալ բռնդ։ Ա՛յսօր ձի
նար ոչ ինչոյ յաւուրցն ըզ սա նախեաս
սրով։ Հաւատացեալք միոյ և ծագումն
յանձնեալեալ լսացին։ սաղմոսարանի
աստիճանացն յայտին ինձեանն և ի՛ մէ
ջեր սրբոյ բանգեստ՝ զեզ ի՛ ր։
ինձ ի՛ սիրոյ ձի ես ի՛ սրտին ընդերից՝
ասէ հոգի՛ հոյսն հանգիստ գտանել
լսացին՝ մանուկ երեսեալ այսօր սէր
փախչեալ ընդ ի՛ կուշ։ զեզ երբ 56

ՀՐԱՏ

ԺԹ

ՀՐԱՏ

Ի՞նչ է ասել. Ո՞վ ոք ինձ ոչ հաւատայ, եւ զբանս իմ ոչ լսէ, զայն ես դատեմ. ոչ եկի զի դատեցից զաշխարհ, այլ զի կեցուցից զաշխարհ: Որ զիս անարգէ, եւ ոչ ընդունի զբանս իմ, ունի որ դատեսցէ զնա. բանն զոր խօսեցայ, նա դատեսցէ զնա յաւուր յետնում: Վասն զի ես ոչ յինքենէ խօսեցայ, այլ հայրն որ առաքեաց զիս, նա ինձ պատուիրան ետ, թէ զինչ ասիցեմ, եւ զինչ խօսեսցայց: Եւ գիտեմ զի պատուիրան նորա կեանք յաւիտենական են: Արդ զոր ինչ ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ հայրն, այնպէս խօսիմ: Եւ առաջի տաւնին զատկին գիտէր Յիսուս զի եկեալ է ժամ նորա զի անցցէ յաշխարհէս առ հայր, որպէս սիրեաց զիւրայինս որ էին յաշխարհի, մինչեւ ի վախճան սիրեաց զնոսա: Եւ ընթրեաց ընդ նոսա, եւ սատանայ ոչ ինչ ունէր ի սրտի իւրում զի մատնեսցէ զնա Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ: Յիսուս գիտէր զի ամենայն ինչ ետ հայր ի ձեռս նորա, եւ զի յԱստուծոյ ելեալ էր, եւ առ Աստուած երթայր: Յարեաւ ի ընթրեացն, եւ եդ զհանդերձս իւր, եւ առեալ սաւան մի՝ ընկէց զգեստ ի վերայ մարմնոյ իւրոյ: Եւ ապա ածեալ ջուր ի լոգանս՝ սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն, եւ սրբել սաւանաւն զոր ընկէցեալ էր ի վերայ մարմնոյ իւրոյ: Եկն առ Սիմոն Պետրոս, եւ ասէ ցնա Պետրոս. Տէր, դու զոտս իմ լուանաս: Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ ցնա. Զոր ես առնեմ դու ոչ գիտես զհիմ, այլ յետ այսորիկ գիտասցես: Ասէ ցնա Պետրոս. Ոչ լուանաս զոտս իմ յաւիտեան: Պատասխանի Յիսուս ասէ ցնա. Եթէ ոչ լուայց զքեզ, ոչ ունիս բաժին ընդ իս: Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, ոչ զոտս միայն, այլ եւ զձեռս եւ զգլուխ: Ասէ ցնա Յիսուս. Որ լուացեալ է՝ պիտոյ ոչ ունի եթէ զոտս միայն լուանայ, այլ մաքուր է ամենայն մարմին նորա: Եւ դուք մաքուր էք, այլ ոչ ամենեքին: Գիտէր զի մատնեսցէ զնա, վասն այնորիկ ասաց. Ոչ ամենեքին մաքուր էք: Ապա զի լուաց զոտս նոցա, եւ առեալ զհանդերձս իւր՝ դարձեալ հանգեաւ, ասաց ցնոսա. Գիտէք զոր ինչ արարի ձեզ: Դուք կոչէք զիս վարդապետ եւ Տէր, եւ լաւ ասէք, զի եմ: Եթէ ես լուայց զոտս ձեր Տէր եւ վարդապետ, եւ դուք պարտ էք միմեանց լուանալ զոտս: Զի օրինակ ետու ձեզ, զի որպէս ես արարի ձեզ, դուք նոյնպէս արասջիք: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եւ ոչ առաքեալ մեծ քան զառաքիչ իւր: Եթէ զայս գիտէք, երանի էք եթէ արասջիք զայն: Ոչ զամենեսեան ձեզ եմ խօսիմ, զիս գիտեմ զորս ընտրեցի, այլ զի գրոցն լցցի, որ ուտէ հաց իմ՝ ամբարձ զիւր վերայ զիս: Ասեմ ձեզ յառաջագոյն քան զլինել, զի երբ եղիցի՝ հաւատասջիք զի եմ: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ընդունի զոմն զոր ես առաքեցից՝ զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ: Ասաց Յիսուս, եւ խռովեցաւ ոգւովն, եւ վկայեաց, եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոք ի ձէնջ մատնեսցէ զիս: Նայէին աշակերտքն իրարու՝ տարակուսելով զոյր ասէր: Էր ոմն յաշակերտացն նստեալ ընդդէմ ընդ ծոցս Յիսուսի, զոր սիրէր Յիսուս: Նշանեաց Սիմոն Պետրոս նմա, եւ ասէ. Ասա ո՞վ է զոր ասէ: Եւ նա անկեալ ի վերայ կրծից Յիսուսի՝ ասէ ցնա. Տէր, ո՞վ է: Պատասխանի Յիսուս. Նա է զոր ես թաթխեցից զհացն եւ տաց նմա: Եւ թաթխեալ զհացն՝ տայ Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ: Եւ յետ հացին մտանէ յնա սատանայ: Ասէ ցնա Յիսուս. Զոր ինչ առնես՝ արա շուտ: Եւ ոչ ոք գիտաց զիարդ ասաց ցնա: Զի ոմանք կարծէին, զի քսակ ունէր Յուդա, զի ասէ ցնա Յիսուս. Գնեա զոր ինչ պիտոյ է մեզ ի տաւնի: Կամ զի տացէ ինչ աղքատաց: Եւ նա առեալ զհացն՝ անդէն ել. եւ էր գիշեր:

Եւ ասացեալն՝ ոչ ոչնոց եւ ոչ ոչ ինչ
Ոմանք հրամայեն, զի ասացեալն զայս ոչնոց
ասի։ Եւ զի ոչ ոչ ինչ ասի, զի ոչ ինչ
ոչնոց ասի։ Եւ զի ոչ ոչնոց ասի, զի ոչ
ոչ ինչ ասի։ Եւ զի ոչ ոչ ինչ ասի, զի
ոչնոց ասի։ Եւ զի

Ի՛ր Ջնորհեալն արեգակ՝ արեւուս գիշ
յաղթանակ ու Մկրտիչ՝ ու յաղթական
ալիշ։ Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու
օրհնեալ ընդ Հիշ անհասանելի ոյժ։
ալիշ։ Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու
մանաւանդ ամենայն Հոգիք ու Հրեշտակք
ալիշ Տիրոջն Մարդոյ։ Ո՛ր ընտրեալ Խիշ
գործեաց։ Եկեալ ի փրկել զաշխարհս քո
վասն մեղաց մարդկան՝ ու ոչ ի դատել
զաշխարհս։ Ո՛ր ընտրեալ Խիշ ու
Հոգ աւետարանչացն ու Հրեշտակացն։
անուանի մտիկն։ գոռ։ Ի՛ր անուանի տուր
մոգուցն Երկրպագեցար։ ու Հանգուցեր
ալիշ։ Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու
ուխտ։ գոռ Ես գամն ոչ ուրեք ի Տէր։
Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու Մարմնեցար ի Մարիամ կոյս
Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու Մարմնեցար յաղթահար
Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու Մարմնեցար յաղթահար
Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու
Ի՛ր Խաչեալն Տէրն որ Խիշ ու

ցաւ՝ · անմասունց լուսոյն երկնաւոր
նայիլն յայտնութիւն անկատարին ծագե-
լոյ։ Եւ զի ոչ ասէ զանձինս ոչ ունել
մեղս · այլ ոչ ունել զանձինս մեղս։ Եւ
ոչ ասէ զանձինս մեղս ոչ գործել · այլ
ոչ ունել մեղս։ Ոչ ասէ զանձինս ոչ
մեղուցեալ լինել · այլ ոչ ունել մեղս։
Զի ոչ ունել մեղս՝ ոչ գործել մեղս
է · եւ ոչ գործել մեղս՝ ոչ ունել մեղս
է։ Ոչ ասէ զանձինս ոչ մեղուցեալ
լինել · այլ ոչ ունել մեղս։ Զի ոչ ունել
մեղս՝ ոչ գործել մեղս է · եւ ոչ գործել
մեղս՝ ոչ ունել մեղս է։ Ոչ ասէ զան-
ձինս ոչ մեղուցեալ լինել · այլ ոչ ունել
մեղս։ Զի ոչ ունել մեղս՝ ոչ գործել
մեղս է · եւ ոչ գործել մեղս՝ ոչ ունել
մեղս է։ Ոչ ասէ զանձինս ոչ մեղուցեալ
լինել · այլ ոչ ունել մեղս։ Զի ոչ ունել
մեղս՝ ոչ գործել մեղս է · եւ ոչ գործել
մեղս՝ ոչ ունել մեղս է։ Ոչ ասէ զան-
ձինս ոչ մեղուցեալ լինել · այլ ոչ ունել
մեղս։ Զի ոչ ունել մեղս՝ ոչ գործել
մեղս է · եւ ոչ գործել մեղս՝ ոչ ունել
մեղս է։ Ոչ ասէ զանձինս ոչ մեղուցեալ
լինել · այլ ոչ ունել մեղս։ Զի ոչ ունել
մեղս՝ ոչ գործել մեղս է · եւ ոչ գործել
մեղս՝ ոչ ունել մեղս է։ Ոչ ասէ զան-
ձինս ոչ մեղուցեալ լինել · այլ ոչ ունել
մեղս։ Զի ոչ ունել մեղս՝ ոչ գործել
մեղս է · եւ ոչ գործել մեղս՝ ոչ ունել
մեղս է։ Ոչ ասէ զանձինս ոչ մեղուցեալ

ոսկի ։ Ընդ նոյն ամսեանն Կիրակոս ՝ որ
ի գեղջ Բարձրաբերդ ՝ ի տանէ Հասանեանց ՝
ի ծնողաց Ստեփանոսի եւ Մարիամայ ՝ ի
Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստեփանոսի Եպիսկո-
պոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս մկրտեցաւ ։
Եւ ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

Ի նոյն ամսեանն Ստեփանոս Եպիսկոպոս
Գանձակայ ՝ ի Ս. Էջմիածին ՝ ի ձեռն Ստե-
փանոսի Եպիսկոպոսի Գանձակայ ՝ ի Քրիստոս
մկրտեցաւ ։

* Ի սուրբ և առաքելական եկեղեցւոյ ի հօրէ աստուածայար և մարգարեայար ի միաբանութեան՝ որ ի վերայ ամենայն երկրի տարածեալ է՝ ընդ ամենայն ազգս հեթանոսաց՝ ի մի հաւատ ի մի մկրտութիւն՝ ի մի յոյս ի մի սէր՝ ի մի հոգի ընդ ամենեսեան

ի մեզ գիտասիրութեան ջերմեռանդ ըմպելիս. Զոր
ոչ ոք կարէ ի մէնջ յափշտակել. եթէ ոչ ինքն
մեր կամեցեալ զրկել զանձինս ի նմանէ. Ա-
ռանց որոյ ոչ կարեմք ինչ առնել. ոչ ի գոյ
ոչ ի գործ. ոչ ի խորհուրդ. ոչ ի բան. ոչ ի
գրել. ոչ ի ճառս. ոչ ի ներբողս. ոչ ի վար-
դապետութիւն. ոչ ի քարոզութիւն. ոչ ի
ճշմարտութիւն. ոչ ի հաւատ. ոչ ի յոյս. ոչ
ի սէր. ոչ ի խոնարհութիւն. ոչ ի համբե-
րութիւն. ոչ ի ողորմութիւն. ոչ ի ծոմ. ոչ
ի աղօթս. ոչ ի ուխտս. ոչ ի կուսութիւն. ոչ
ի ճգնութիւն. ոչ ի ներումն. ոչ ի հեզու-
թիւն. ոչ ի խաղաղութիւն. ոչ ի սրբու-
թիւն. ոչ ի ճանապարհ. ոչ ի ճշմարիտ
դուռն. ոչ ի ներքին տեսութիւն. ոչ ի
հոգեւոր ուրախութիւն. ոչ ի կատարե-
լութիւն. ոչ ի ճաշակումն. ոչ ի տեսիլս.
ոչ ի հրեշտակակցութիւն. ոչ ի հրեշ-
տակապետութիւն. ոչ ի հրեղէն զօրս.
ոչ ի քերովբէութիւն. ոչ ի սերովբէու-
թիւն. ոչ ի ոգիս. ոչ ի հոգիս. ոչ ի ան-
մարմինս. ոչ ի մարմինս. ոչ ի ստեղծ-
ուածս. ոչ ի ստեղծիչն. ոչ ի ժամանակ.
ոչ ի յաւիտեան. ոչ ի լոյս. ոչ ի խաւար.
ոչ ի ճշմարտութիւն. ոչ ի սուտ. ոչ ի
ամենայն ինչ. ոչ ի ոչինչ. ոչ ի ոչինչ.
ոչ ի ոչինչ. ոչ ի ոչինչ. ոչ ի ոչինչ. ոչ ի
ոչինչ. ոչ ի ոչ

Ա՚ոսկրագործութիւն արուեստից շնորհք
ամենասքանչելագոյն ի մարդկութենէ տրեալ
Քանզի ոչ միայն ի մարմնաւոր
սա վէմ կոչեալ ի կրկնակի ծագելոյն
զոմն ոսկի եւ մարգարիտ։ Արուեստն է
մեք ճշդութեանցն ի գտանելոյն։

Ե Ա՚զ տայ օրհնեցէք բանիցդ արուեստիդ ի վ
լնուս յանխտրութեան։ Ա՚ստղիցն երիս
նոյն է ամենայն։ Ա՚ստղիցն երիս
երեւելով ի հասանելն յարեւելս ասե
ստղաբաշխն մանր բանիցդ ուրախ լինի
զնա ամենայն ի մէկուց բերան։ Ա՚նհամեմա
ճշդութեանցդ քանութեանդ եւ ճարտարութ
զամենեսեան զերկրպագուսն ի ս
զհմայ եւ ի վայ ոչ ծանեալն։ բերան։

Զ Ա՚նհաս վեց խնդասիցեալ ի մեր
բանիս երես առ ասէ ոսկի։ եւ մանկանացն
երջ կատուն։ Ա՚ր ծանոյ նոյն կատ
անուղղակաւն մանկանալ։ ընդէր զ ոսկ
զոյր բանիցդ ուրախ մեծարանացն
Ա՚յսօր զերկիւղ նոյն ի ոգի մարդ
կան։ Ամպարտութեամբ ոսկեղէն մեծ։ 66

ոսկի օգնականութիւն տալ, ինչպէս որ
ասացի ձեզ։ Եւ ես ինձ համար
ոչինչ չեմ խնդրում, այլ միայն
ձեր հոգիների փրկութիւնը։ Ես
ձեզ եմ գրում այս նամակը, որ
ձեզ ասեմ, թէ ինչ պէտք է անէք
ձեր հոգիների համար։ Ես ձեզ
ասում եմ, որ ձեր հոգիները
ձեր մարմնից աւելի թանկ են։
Ես ձեզ ասում եմ, որ ձեր
հոգիները ձեր մարմնից աւելի
թանկ են։ Ես ձեզ ասում եմ,
որ ձեր հոգիները ձեր մարմնից
աւելի թանկ են։ Ես ձեզ ասում
եմ, որ ձեր հոգիները ձեր
մարմնից աւելի թանկ են։

Ես ձեզ ասում եմ, որ ձեր
հոգիները ձեր մարմնից աւելի
թանկ են։ Ես ձեզ ասում եմ,
որ ձեր հոգիները ձեր մարմնից
աւելի թանկ են։ Ես ձեզ ասում
եմ, որ ձեր հոգիները ձեր
մարմնից աւելի թանկ են։

ԿԶ

Ինչպիսի վիճակ ես քանդ որ ի հօրէ
ամաչկոտ՝ ընդ ժամանակս լինիս՝ և
հանէցար ի մարմնացեր ի աբէ կո-
ձին վասն մերոյ փրկութեան՝ այսօր
մկրտիլ ի յորդանան ի յովհաննէ՝
բանեալով զյանցանս աւուրցն նա-
խասահման մեր ըստ ձեզ։ Ինչպիսի վի-
ճակ քանդ անմեկնելիդ ի հօրէ՝
ընդ ժամանակս լինիս՝ և հանէցար
ի մարմնացեր ի աբէ կուսէն՝ ած և
մարդ ի մեզ յանեալ։ այսօր մկրտիլ
Յորդանան կենդանարարդ ըստ
խոստմանն ի ծառայէ նախահարդ
առնուլ սուրբ հոգին ուղարկեալ
կերպ ինձմէ ձեզ իմոյ ձեռամբ։ ասաց
տէրն առաքելոց։ ասի զնոսա ոչ ոք
ի հօրէ վճիռդ ասէ ոգի իմ
ահ տեղի։ ընդ արեամբ [illegible]

Յայնմ ժամանակի մեկնեալ Յիսուս ի տաճարէն՝ գնայր
ի ճանապարհի իւրում. եւ մերձեցան աշակերտունք
նորա ցուցանել նմա զշինուածս տաճարին։ Եւ
Յիսուս ասէ ցնոսա. Ոչ տեսանէք զայս ամենայն։
Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ մնասցէ ոչ քար ի քարի
հոս որ ոչ քակտեսցի։ Եւ նստեալ նորա ի լերինն
Ձիթենեաց, մերձեցան առ նա աշակերտունք
ի գաղտի, եւ ասեն. Ասա մեզ, երբ եղիցին
այսոքիկ, եւ զի՞նչ է նշան գալստեան քո, եւ
կատարման աշխարհիս։ Եւ պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Տեսէք զի մի
ոք մոլորեցուսցէ զձեզ։ Զի բազումք գան
յանուն իմում՝ ասելով. Ես եմ Քրիստոս,
եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն։ Եւ
լուիցէք պատերազմունս եւ զլուր
պատերազմանց. տեսէք մի՛ երկնչիք։
Զի պարտ է զայդ ամենայն լինել. եւ
ոչ է դեռ վախճան։ Զի յարիցէ ազգ
ընդդէմ ազգի, եւ թագաւորութիւն
ընդդէմ թագաւորութեան։ Եւ
լինիցին սովք եւ մահտես
եւ շարժմունք երկրաց
ի տեղիս։ Եւ
ոչ

ל

ל

ל

ל

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՍՈՒՐԲ

ասէ. Ես ոչ ունիմ զայս ի մարդկանէ. այլ
ի Հոգւոյ սրբոյ. որ ինձ տուեալ է. զի
ոչ ինձ միայն. այլ ամենայն հաւատացելոց
ի Քրիստոս. զոր ընդունելով ամենայն
հաւատացեալք. ի Հոգւոյն սրբոյ ծնան
ի նոր կենդանութիւն. եւ ոչ ի մարդկանէ
ինչ. զոր ասէ. Ոչ ի կամաց մարդոյ. այլ
ի կամաց Աստուծոյ ծնան. զոր ասէ
Պետրոս. Ոչ ի սերմանէ ապականելոյ.
այլ անապական. զոր ասէ Յակոբոս.
Կամեցաւ մեզ ծնանել ի բանի ճշմարտու-
թեան. զոր ասէ Յովհաննէս. Որ ոչ ի
կամաց մարմնոյ. եւ ոչ ի կամաց այրոյ.
այլ ի կամաց Աստուծոյ ծնան. զոր ասէ
Պաւղոս. Ոչ ի գործոց արդարութեան.
զոր արարաք մեք. այլ ըստ իւրում
ողորմութեան. զոր ասէ Տէր. Ոչ ի
կամաց մարդոյ. այլ ի կամաց Աստուծոյ
ծնան. զոր ասէ Պաւղոս. Ոչ ի գործոց
արդարութեան. զոր արարաք մեք. այլ
ըստ իւրում ողորմութեան. զոր ասէ Տէր.
Ոչ ի կամաց մարդոյ. այլ ի կամաց Աստուծոյ
ծնան. զոր ասէ Պաւղոս. Ոչ ի գործոց
արդարութեան. զոր արարաք մեք. այլ
ըստ իւրում ողորմութեան. զոր ասէ Տէր.

Եւ ասէ ցնոսա. Ես եմ հովիւն քաջ. եւ
ճանաչեմ զիմս, եւ ճանաչեն զիս իմ
որպէս ճանաչէ զիս հայրն, եւ ես
ճանաչեմ զհայր. եւ զանձն իմ դնեմ
ի վերայ ոչխարացն։ Եւ ունիմ այլ
ոչխարս զորս ոչ է յայսմ գաւթէ. եւ
զսոսա պարտ է ինձ բերել, եւ զձայն
իմ լսիցեն, եւ եղիցի մի հօտ մի
հովիւ։ Վասն այնորիկ զիս սիրէ
հայրն, զի ես զանձն իմ դնեմ, զի
առցեմ զայն կրկին դարձեալ։ Ոչ
ոք առնու զայն յինէն, այլ ես
ինքնին դնեմ զայն. զի իշխան
ունիմ դնել զայն, եւ իշխան ունիմ
առնել զայն կրկին դարձեալ։ Զայս
պատուէր ընկալայ յաստուծոյ
հօրէ։ Եւ ասէին ամենեքին. Ոչ
է դեւահար. ոչ դեւ կարէ
աչս կուրաց բանալ։ Եղեւ
ի Երուսաղէմ տաճարին
նորոգութեան։ Ձմեռ
էր։ Եւ շրջէր Յիսուս
ի տաճարին ի սեան
Սողոմոնի։ Եւ
պատեցին զնա
հրեայքն, եւ
ասէին ցնա.

ՈՒՐԱԽ ԵՂԻՔ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾ ՈՒ ՉԱՐՉԱՐԵԼ ԶՆՈՅՆ ՈՐ ՍՈՒՏ ՈՒՍՈՒՑԱՆԷՐ ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆՔ ՈՒ ՍՏԱՀԱՆՔ ԱՌՆԷ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՈՒ ՉԱՐՉԱՐԵԼ ԶՆՈՅՆ ՈՐ ՍՈՒՏ ՈՒՍՈՒՑԱՆԷՐ ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆՔ ՈՒ ՍՏԱՀԱՆՔ ԱՌՆԷ

Ա

Ա՛ր զանազան ոճով վարդապետական ուսմունս ուսուցանելոյ ի սուրբ հարցն մերոց՝ որ ի Նիկիա ժողովեցան՝ ի ժամանակս Կոստանդիանոսի թագաւորի՝ որդւոյ Կոստանդեայ՝ որ ի Հռոմ էր թագաւոր՝ եւ ի ժամանակս Սիլվեստրի պապի Հռոմայ՝ եւ ի ժամանակս Յակոբայ Նիսիբացւոյ՝ եւ Ափրահատայ Պարսից կաթողիկոսի՝ եւ Ստեփանոսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի՝ եւ Գրիգորի Ասորեստանեաց եպիսկոպոսի՝ եւ Ալեքսանդրի Երուսաղէմի՝ եւ Մակարի Անտիոքայ՝ եւ Եւստաթեայ Մծբնայ՝ եւ Յուլիանոսի Կեսարացւոյ՝ եւ Աթանասի Աղեքսանդրացւոյ՝ եւ Եղիայ Կոստանդնուպաւլսի՝ եւ Ալեքսանդրի Կոստանդնուպաւլսի՝ եւ Մարկելլինոսի Հռոմայ՝ եւ Լիբերիոսի Հռոմայ՝ եւ Դամասոսի Հռոմայ՝ եւ Սիլվանոսի Թարսոնացւոյ՝ եւ Կիւրեղի Երուսաղէմի՝ եւ Գելասիոսի Կեսարացւոյ՝ եւ Եփրեմի Ասորւոյ՝ եւ Գրիգորի Նիւսացւոյ՝ եւ Գրիգորի Աստուածաբանի՝ եւ Գրիգորի Նազիանզացւոյ՝ եւ Ամփիլոքիոսի Իկոնիոնի՝ եւ Գրիգորի Նեւկեսարացւոյ՝ եւ Գրիգորի Մեծի Հայոց՝ եւ Ներսիսի Մեծի՝ եւ Ներսիսի Ծոփաց՝ եւ Ներսիսի Ամասիոյ՝ եւ Ներսիսի Ասորւոյ՝ եւ Ներսիսի Ակոռեցւոյ՝ եւ Ներսիսի Ամիդայ՝ եւ Ներսիսի Ասորեստանեաց՝ եւ Ներսիսի Ասորեստանեաց՝ եւ Ներսիսի Ասորեստանեաց

ետե երկու արիներէ, ըստ
Նոյնպէս ինքս գիտեմ. եւ ապրելութեան արժանի
Այլ դից ես ուսոյց արժանի երկու բան
դարձեալ երկուքէն սրբատեսիլ
Նաթան. եւ անձամբ ինքն ի
գանգի կրեցեր սրբատեսիլ ու
նէին: Այր ոմանք էին երկու
ոմանք ի հարկատուին՝ եւ քան զերկուսն
լինքն ընծայէին կենաց՝ ըստ ի բոլոր
ի հարկատուին կենաց՝ ըստ ի բոլոր
ասէին՝ ըստ: Քան հարցումն ի մեռանել
ասէր նոյն: Այրն ոչ ասէր եւ չարչարել
երկնից մարիամ. ասէին եւ անձամբ այլ
բանին՝ ըստ: Քան հարցումն ի մեռանել

ՀՈՒՐ ՄԵԾԵՑԵՔՄԱՆ։

Եւ ընդհանուր՝ որչափ անդադար զո-
ղոմայ մարդկան՝ ապրիլ օրինաւոր
ճանապարհաւ՝ որ տանի ի կեանս
յաւիտենից։ Եւ որչափ ընդդիմա-
նալ ամենայն չարեաց՝ որ ի մէջ
գան ի մէջ ազգին մարդկան։ Եւ
որչափ ի վերայ ամենայն ախտից
եւ մեղաց՝ որ ի մարդկանէ գործին
ի հոգիս իւրեանց։ Եւ ի մարմինս
իւրեանց։ Եւ ի տունս իւրեանց։
Եւ ի գեղս իւրեանց։ Եւ ի քաղաքս
իւրեանց։ Եւ ի գաւառս իւրեանց։
Եւ ի թագաւորութիւնս իւրեանց։
Եւ ի ամենայն տիեզերս։ Եւ ի
ամենայն ազգս մարդկան։ Եւ ի
ամենայն ժամանակս։ Եւ ի ամե-
նայն տեղիս։ Եւ ի ամենայն ան-
ձինս։ Եւ ի ամենայն գործս։ Եւ
ի ամենայն խորհուրդս։ Եւ ի
ամենայն ինչս։ Եւ ի ամենայն
ստացուածս։ Եւ ի ամենայն
ուրախութիւնս։ Եւ ի ամենայն
տրտմութիւնս։ Եւ ի ամենայն
ցաւս։ Եւ ի ամենայն հիւանդու-
թիւնս։ Եւ ի ամենայն վշտաց-
մունս։ Եւ ի ամենայն ախտս։
Եւ ի ամենայն մահս։ Եւ ի ա-
մենայն տագնապս։ Եւ ի ամե-
նայն նեղութիւնս։ Եւ ի ամե-
նայն ստիպս։ Եւ ի ամենայն
հալածանս։ Եւ ի ամենայն ան-
հանգստութիւնս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութիւնս։ Եւ ի ամե-
նայն ամբաստանաւորս։ Եւ ի
ամենայն ամբաստանութեանց
վկայս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաւորս։ Եւ ի
ամենայն ամբաստանութեանց
դատաստանս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորս։ Եւ ի ամենայն ամ-
բաստանութեանց դատաստա-
նաւորաց ատեանս։ Եւ ի ամե-
նայն ամբաստանութեանց դա-
տաստանաւորաց ատենից ան-
դամս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգս։ Եւ ի ամենայն ամ-
բաստանութեանց դատաստա-
նաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձինս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհուրդս։ Եւ ի ամե-
նայն ամբաստանութեանց դա-
տաստանաւորաց ատենից ան-
դամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործոց ամենայն խոր-
հրդոց ամենայն ինչից ամենայն
ստացուածս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհրդոց ամենայն ինչից
ամենայն ստացուածոց ամե-
նայն ուրախութիւնս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութիւնս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործոց ամենայն խոր-
հրդոց ամենայն ինչից ամենայն
ստացուածոց ամենայն ուրա-
խութեանց ամենայն տրտմու-
թեանց ամենայն ցաւոց ամե-
նայն հիւանդութիւնս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմունս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործոց ամենայն խոր-
հրդոց ամենայն ինչից ամենայն
ստացուածոց ամենայն ուրա-
խութեանց ամենայն տրտմու-
թեանց ամենայն ցաւոց ամե-
նայն հիւանդութեանց ամենայն
վշտացմանց ամենայն ախտից
ամենայն մահս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհրդոց ամենայն ինչից
ամենայն ստացուածոց ամե-
նայն ուրախութեանց ամենայն
տրտմութեանց ամենայն ցաւոց
ամենայն հիւանդութեանց ամե-
նայն վշտացմանց ամենայն ախ-
տից ամենայն մահուանց ամե-
նայն տագնապս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհրդոց ամենայն ինչից
ամենայն ստացուածոց ամե-
նայն ուրախութեանց ամենայն
տրտմութեանց ամենայն ցաւոց
ամենայն հիւանդութեանց ամե-
նայն վշտացմանց ամենայն ախ-
տից ամենայն մահուանց ամե-
նայն տագնապաց ամենայն
նեղութիւնս։ Եւ ի ամենայն
ամբաստանութեանց դատաս-
տանաւորաց ատենից անդամոց
ամենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհրդոց ամենայն ինչից
ամենայն ստացուածոց ամե-
նայն ուրախութեանց ամենայն
տրտմութեանց ամենայն ցաւոց
ամենայն հիւանդութեանց ամե-
նայն վշտացմանց ամենայն ախ-
տից ամենայն մահուանց ամե-
նայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպս։
Եւ ի ամենայն ամբաստանու-
թեանց դատաստանաւորաց ա-
տենից անդամոց ամենայն ազ-
գաց ամենայն անձանց ամենայն
գործոց ամենայն խորհրդոց ա-
մենայն ինչից ամենայն ստա-
ցուածոց ամենայն ուրախութե-
անց ամենայն տրտմութեանց
ամենայն ցաւոց ամենայն հի-
ւանդութեանց ամենայն վշտա-
ցմանց ամենայն ախտից ամե-
նայն մահուանց ամենայն տագ-
նապաց ամենայն նեղութեանց
ամենայն ստիպոց ամենայն հա-
լածանս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործոց ամենայն խոր-
հրդոց ամենայն ինչից ամենայն
ստացուածոց ամենայն ուրա-
խութեանց ամենայն տրտմու-
թեանց ամենայն ցաւոց ամե-
նայն հիւանդութեանց ամենայն
վշտացմանց ամենայն ախտից
ամենայն մահուանց ամենայն
տագնապաց ամենայն նեղու-
թեանց ամենայն ստիպոց ամե-
նայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութիւնս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտից ամենայն մահուանց ա-
մենայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութիւնս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտից ամենայն մահուանց ա-
մենայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորս։ Եւ ի ամե-
նայն ամբաստանութեանց դա-
տաստանաւորաց ատենից ան-
դամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտից ամենայն մահուանց ա-
մենայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորաց ամենայն
վկայս։ Եւ ի ամենայն ամբաս-
տանութեանց դատաստանաւո-
րաց ատենից անդամոց ամե-
նայն ազգաց ամենայն անձանց
ամենայն գործոց ամենայն խոր-
հրդոց ամենայն ինչից ամենայն
ստացուածոց ամենայն ուրա-
խութեանց ամենայն տրտմու-
թեանց ամենայն ցաւոց ամե-
նայն հիւանդութեանց ամենայն
վշտացմանց ամենայն ախտից
ամենայն մահուանց ամենայն
տագնապաց ամենայն նեղու-
թեանց ամենայն ստիպոց ամե-
նայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորաց ամենայն
վկայից ամենայն դատաւորս։
Եւ ի ամենայն ամբաստանու-
թեանց դատաստանաւորաց ա-
տենից անդամոց ամենայն ազ-
գաց ամենայն անձանց ամենայն
գործոց ամենայն խորհրդոց ա-
մենայն ինչից ամենայն ստա-
ցուածոց ամենայն ուրախութե-
անց ամենայն տրտմութեանց
ամենայն ցաւոց ամենայն հի-
ւանդութեանց ամենայն վշտա-
ցմանց ամենայն ախտից ամե-
նայն մահուանց ամենայն տագ-
նապաց ամենայն նեղութեանց
ամենայն ստիպոց ամենայն հա-
լածանաց ամենայն անհանգս-
տութեանց ամենայն ամբաս-
տանութեանց ամենայն ամբաս-
տանաւորաց ամենայն վկայից
ամենայն դատաւորաց ամե-
նայն դատաստանս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտից ամենայն մահուանց ա-
մենայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորաց ամենայն
վկայից ամենայն դատաւորաց
ամենայն դատաստանաւորաց
ամենայն ատեանս։ Եւ ի ա-
մենայն ամբաստանութեանց
դատաստանաւորաց ատենից
անդամոց ամենայն ազգաց ամե-
նայն անձանց ամենայն գործոց
ամենայն խորհրդոց ամենայն
ինչից ամենայն ստացուածոց
ամենայն ուրախութեանց ամե-
նայն տրտմութեանց ամենայն
ցաւոց ամենայն հիւանդութեանց
ամենայն վշտացմանց ամենայն
ախտից ամենայն մահուանց ա-
մենայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորաց ամենայն
վկայից ամենայն դատաւորաց
ամենայն դատաստանաւորաց
ամենայն ատենից անդամս։
Եւ ի ամենայն ամբաստանու-
թեանց դատաստանաւորաց ա-
տենից անդամոց ամենայն ազ-
գաց ամենայն անձանց ամենայն
գործոց ամենայն խորհրդոց ա-
մենայն ինչից ամենայն ստա-
ցուածոց ամենայն ուրախութե-
անց ամենայն տրտմութեանց
ամենայն ցաւոց ամենայն հի-
ւանդութեանց ամենայն վշտա-
ցմանց ամենայն ախտից ամե-
նայն մահուանց ամենայն տագ-
նապաց ամենայն նեղութեանց
ամենայն ստիպոց ամենայն հա-
լածանաց ամենայն անհանգս-
տութեանց ամենայն ամբաս-
տանութեանց ամենայն ամբաս-
տանաւորաց ամենայն վկայից
ամենայն դատաւորաց ամե-
նայն դատաստանաւորաց ա-
մենայն ատենից անդամոց ա-
մենայն ազգաց ամենայն ան-
ձանց ամենայն գործոց ամե-
նայն խորհրդոց ամենայն ինչից
ամենայն ստացուածոց ամե-
նայն ուրախութեանց ամենայն
տրտմութեանց ամենայն ցաւոց
ամենայն հիւանդութեանց ամե-
նայն վշտացմանց ամենայն ախ-
տից ամենայն մահուանց ամե-
նայն տագնապաց ամենայն
նեղութեանց ամենայն ստիպոց
ամենայն հալածանաց ամենայն
անհանգստութեանց ամենայն
ամբաստանութեանց ամենայն
ամբաստանաւորաց ամենայն
վկայից ամենայն դատաւորաց
ամենայն դատաստանաւորաց
ամենայն ատենից անդամոց
ամ

Ա Ա ԱՄԵՆԱՔԱՂՑՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ՈՐ ԿԱՄԱՑ ԵՒ
ԱՐԱՐԱԾՔ ԶՄԱՐԴ ՀՈՒՍՍՈՒՆԱՑԵՑ ՄԱՐԴԿ-
ԱՆ՝ ՈՐՔՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՂՈՐԴՈՑ ՉԿԱ՝ ՄԱՐԴԿ
ԱՄ՝ ՄԱՐԴ ԵՒ ԱՐՓԱԽԱՆԵՆ ՓՈՒՉԻՆ ՄԵՐՈՑ։
ՅՈՐՄԱՆԱՑԴԵՐ ԱՄԵՆԱՔԱՂՑՐ ՁԱՐԴ ՈՐՈՒՆ
ԼԱՒ ԳԵՂԵՑԱՑԻ ԱՒԱՆՈՒԱԾ ԼԻՆ՝ ՀԱՒԱՏՔԻՑ
ԱՄԵՆԱՒԱՐԱՆՔՆ ԱՐԺԱՆԻ ԵՂԵՐ ԿԱԼԵԼ ՅՈՒՍ
ՎԱՅԵԼՆ՝ ՈՐ ԵՐԱՆԵԼՈՑ ԱՂՔԻ ՄԱՐԴԿՈՒՆ։
«ՅԻՐՈՔԱՊԵՆ ԱՅՍՈՒ ՁԱՒԱՑԱՐ ՈՐՈՒՆՔՆ
ԻՆՔՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՁԱՐԴՆ ՈՒՆԻՑԱՆ՝
ՈՐ ՆԱՄԱՆ ԼՔԵՔ ՔՈՂԵՆ՝ ԱՌՆՈՒՄ ՄԵՂԱ ԶԱՒ
ԸՆԴՀԱՏԱՆ ԿԵՑՈՒՑԱՆԵԼ ԶՄԱՐԴՍ։

Ա Ա ԱՄԵՆԱՔԱՂՑՐ ՈՐՈՒՆՔՆ ՎԵՐ ՕՐՀՆԵԱՑՔ
ԽՈՐՀԵԿԻՑ. ԾԱՂԻԼՈՑ ԼԵՔՆ ԱՌ ԼՈՑՆ
ՄԱՐԴ ԵՂԵՒ ԱՒԵՐԱԾՈՂՆ՝ ԱՂՔ ԵՒ ՈՐ
ՁՆԱՐ ՐՀԱՒ ԱՌՈՐՈՑԱՆՔՆ՝ ՀԱՒԱՏՔՆ
ԵՂԵՐ ՆՈՒԵՐԵՑԱՒ՝ ԽՈՐՈՒՆ ԵՂԵՐ ՀՈՐ
ՊՏՂՆ ԱՌՑ. ԼՈՀՄԻՈՑ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒ ՏԱՐ
ԼԱՒ ԱՌ ՄԱՐԴՍ։ ԱՂՔ։ ՅԱՌԱՋԱՆՔ
ՐՀԱՄԱՅԱՆՔՆ ՁԵՌՆԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ՅԱՅՍ
ՊԱՏՈՒ ՆՈՑԱ ԼՈՀՄԻՈՑ ՄԻՆ ՅԱՌԱՋԱՑԱՒ ՁԵՌՆԱՒՈՐ ՈՒՆ-
ՔԱՆԱՒՈՐ ՅՐՆԱՑԱՒ. ԱՂՔ։ 78

խօսէ վասին մեր · քէն

ուզէին մարիամ · ու գաւառին բարե
ման մայր : ու քէն ձեռնադիր եղած
է մայր : ու քէն ձարեցաւ կոչեն պատ
ման մարիամ պարծանք հիւսիսցոց
ու մայր : ու քէն ձեռնադիր եղած
ի մէնջ մայր : ու քէն ձարեցաւ
ու գաւառին մարիամ · ու գաւառին բարե
ման մայր : ու քէն ձեռնադիր եղած
է մայր : ու քէն ձարեցաւ կոչեն պատ
ման մարիամ պարծանք հիւսիսցոց
ու մայր : ու քէն ձեռնադիր եղած
ի մէնջ մայր : ու քէն ձարեցաւ

ասէ զանունն այդ տարօրէն · որ
նուիրեալ ի մանկութենէ ի ծառայու
թիւն Աստուծոյ · եւ ի ծնողաց իւրոց
ընծայեալ ի տաճարին Երուսաղէմի ·
եւ ի մանկութենէ իւրմէ ի կուսանոցն
ի խոնարհութեան կրթեալ · եւ ի
մարդկան սուրբ կեանս վարեալ · եւ
ոչ միայն զանձն իւր սրբեալ ի մեղ
քէ · այլ եւ զայլս բազումս ի մեղաց
մաքրելոյ զօրութեամբ Աստուծոյ
եւ ի սրբութիւն կոչելոյ · եւ ի
ծառայութիւն Աստուծոյ · եւ ի
ծառայութիւն Աստուծոյ · եւ ի
ծառայութիւն Աստուծոյ · եւ ի

արմատից լինելոյ նախայ
յաւիտեան բանիդ • այսօր հաս
ցեալ ես ինձ կրկին հաստատել զօրէնս՝
զոր ես փրկիչ լինելոյ չէի ժամանումդ:
Ա՛ր յանարատեա՛ս անձս նոյնս բարե
բանեալդ ներշնչից • այսօր ի մանկու՛թենէ
բառնալոյդ ի գիրկս՝ • ար ընծայեցուցա
ս ինձ ինեա՛ն ինեալդ յաւետից: Ա՛ր ար
ձակիչդ եմ հրամանի քոյ ազատա՛ռնա
ւոյն • այսօր հայցմամբ ծերասնոյն
արձակեա՛ և զիս ի քո բազմաժողով ի խա
ղաղութիւն մտից տեառն ինեալդ յաւետից:
Ա՛յսօր անակնկալապէս ծննդեանդ հայրա
կան ծոցոյդ բաժին՝ ինաւորեալ հոգիդ
ընծայի զարմանալի հնոյ ի նորին:
Ա՛յսօր բարձեալ եղեւ ի գիրկս ծե
րութեան • ար բանիւ զարմանալի
բարձեալ ոչնչի օրհնաբանեցար:
Ա՛յսօր և մեզ հանապազորդեալ ընծ
րութեան սովոյն • ընդանեաց հանդուց

ՈՒ ասաց Տէրն ցՄովսէս. Ե՛կ դու եւ Ահարոն
ընդ քեզ, Նադաբ եւ Աբիհու, եւ եօթանասուն
այր յաւագանեաց Իսրայէլի, եւ երկիր պագէք
հեռի. եւ միայն Մովսէս մերձեսցի առ Տէր,
եւ նոքա մի՛ մերձեսցին, եւ ժողովուրդն մի՛
ելցէ ընդ նոսա. եւ պատմեաց Մովսէս ցժողո-
վուրդն զամենայն բանս Տեառն, եւ զամենայն
իրաւունսն. եւ պատասխանի ետ ամենայն ժո-
ղովուրդն ձայնիւ մի՝ եւ ասէ. Զամենայն բանս
զոր խօսեցաւ Տէր՝ առնեմք եւ լուիցուք։ Եւ
գրեաց Մովսէս զամենայն բանս Տեառն, եւ
կանխեաց առաւօտուն, եւ շինեաց սեղան ընդ
ստորոտս լերինն, եւ տասն սիւնս ընդ տասն
ցեղս Իսրայէլի։ Եւ առաքեաց զերիտասարդս
որդիս Իսրայէլի, եւ մատուցին ողջակէզս, եւ
զոհեցին զոհս հաշտութեան Տեառն զեզինս։
Եւ առեալ Մովսէս զկէսն արեանն՝ եդ ի սկա-
հակս, եւ զկէսն արեանն ցանեաց ընդ սեղանն։
Եւ առեալ զգիրքն ուխտին՝ ընթերցաւ առ ժո-
ղովուրդն. եւ ասեն. Զամենայն զոր խօսեցաւ
Տէր՝ առնեմք եւ լուիցուք։ Եւ ասէ Մովսէս
առ ժողովուրդն. Ահա՛ արիւն ուխտին, զոր
կնքեաց Տէր ընդ ձեզ ի վերայ ամենայն բանիցս
այսոցիկ։ Եւ ելին Մովսէս եւ Ահարոն, Նադաբ
եւ Աբիհու, եւ եօթանասուն այր յաւագանեաց
Իսրայէլի, եւ տեսին զտեղի ուր կայր Աստուած
Իսրայէլի, եւ ներքեւ ոտից նորա իբրեւ զգոր-
ծուածս քարանձաւի սապհիրոսի, եւ իբրեւ զերե-
սս երկնի պարզութեամբ։ Եւ ընդ ազնուականսն
որդւոցն Իսրայէլի ոչ ձեռն արկ, եւ տեսին զՏէր,
եւ կերան եւ արբին։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս.
Ե՛լ առ իս ի լեառն, եւ կաց անդ, եւ տացեմ քեզ
զտախտակսն քարեայս, եւ զօրէնսն, եւ զպատ-
ուիրանսն զոր գրեցի, ուսուցանել զնոսա։ Եւ
յարուցեալ Մովսէս եւ Յեսու սպասաւոր նորա,
ելին Մովսէս ի լեառն Աստուծոյ։ Եւ ասէ ցա-
ւագանսն. Կացէ՛ք դուք ի սմա մինչեւ դարձցուք
առ ձեզ. եւ ահա՛ Ահարոն եւ Ովր ընդ ձեզ են,
եթէ ոք իցէ դատաստան ունելոց, առ նոսա
մերձեսցի։ Եւ ելանէ Մովսէս ի լեառն, եւ ծած-
կեաց զլեառնն ամպ։ Եւ բնակեցաւ փառք Տեառն
ի վերայ լերինն Սինա, եւ ծածկեաց զնա ամպ
վեց աւուրս. եւ կոչեաց զՄովսէս յաւուրն եւ-
թներորդի ի միջոյ ամպոյն։ Եւ տեսիլ փառացն
Տեառն իբրեւ զհուր ծախեալ ի գագաթան լերին
առաջի որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ մտանէ Մովսէս
ի միջոյ ամպոյն, եւ ելանէ ի լեառն. եւ էր Մով-
սէս ի լերինն քառասուն աւուրս եւ քառասուն
գիշերս։

ԺԶ. Եւ խօսեցաւ Տէր ցՄովսէս եւ ասէ. Խօսեա՛
ցորդիսն Իսրայէլի, եւ առցեն ինձ պատարագս.
յամենայն մարդոյ որ տացէ սրտիւ առնուցուք
զպատարագս իմ։ Եւ սա՛ է պատարագն զոր
առնուցուք ի նոցանէ. ոսկի, եւ արծաթ, եւ
պղինձ, եւ կարմիր ծիրանի, եւ ծիրանի, եւ
կրկնակի կարմիր, եւ վիսս, եւ այծեայ մազ,
եւ կաշի խոյից կարմրատեսից, եւ կաշի ոչխարա-
կան, եւ փայտ սեթիմ, եւ իւղ լուսաւորութեան,
եւ համեմունք ի խունկ անուշահոտութեան, եւ
ականք ոսկեղէնք, եւ ականք ադամանդեայք
ի կրծկալ եւ ի վերարկու։ Եւ արասցեն ինձ
սրբարան, եւ բնակեցայց ի մէջ նոցա։ Ըստ
ամենայնի զոր ցուցից քեզ զկերպարանս խո-
րանին, եւ զկերպարանս ամենայն սպասուց նո-
րա, այսպէս արասջիք։ Եւ արասցեն տապան
ի փայտից սեթիմ, երկուքկանգնեայ երկայնու-
թեամբ նորա, եւ կանգնեայ եւ կէս լայնութեամբ
նորա, եւ կանգնեայ եւ կէս բարձրութեամբ նո-
րա։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով մաքրով ներ-
քուստ եւ արտաքուստ, եւ արասցես նմա պսա-
կաձեւ ոսկի շուրջանակի։ Եւ ձուլեսցես նմա
չորս ականս ոսկեղէնս, եւ դիցես զնոսա ի չոր-
սից կողմանս նորա, երկու ականք ի կողմանէ
մի, եւ երկու ականք ի կողմանէ միւսում։ Եւ
արասցես երկու գաւազանս ի փայտից սեթիմ,
եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով։ Եւ մտցես զգա-
ւազանսն ի ականսն որ ի կողմանս տապանին,
առնուլ զտապանն ընդ նոսա։ Ի ականսն տա-
պանին եղիցին գաւազանքն, եւ մի՛ հանցին
ի նմանէ։ Եւ տացես ի տապանն զվկայութիւնն
զոր տացեմ քեզ։ Եւ արասցես քաւարան ոսկի
մաքուր, երկուքկանգնեայ երկայնութեամբ նո-
րա, եւ կանգնեայ եւ կէս լայնութեամբ նորա։
Եւ արասցես երկու քերովբէս ոսկի, եւ արա-
սցես զնոսա ի երկուց կողմանց քաւարանին։
Արասցես զքերովբէսն ի երկուց կողմանց նո-
րա, եւ եղիցին երեսք քերովբէիցն ընդդէմ քա-
ւարանին, եւ թեւք նոցա տարածեալք ի վեր
ծածկեսցեն զքաւարանն թեւովք իւրեանց։ Եւ
երեսք նոցա ընդդէմ միմեանց, եւ երեսք քե-
րովբէիցն ընդդէմ քաւարանին եղիցին։ Եւ
դիցես զքաւարանն ի վերայ տապանին, եւ ի
տապանն զվկայութիւնն զոր տացեմ քեզ։ Եւ
ծանեայց ինձ անտի, եւ խօսեցայց ընդ քեզ ի
վերայ քաւարանին, ի միջոյ երկուց քերովբէից
որ են ի վերայ տապանին վկայութեան, զամե-
նայն զոր պատուիրեցից քեզ առ որդիսն Իսրա-
էլի։ Եւ արասցես սեղան ի փայտից սեթիմ,
երկուքկանգնեայ երկայնութեամբ նորա, եւ կան-
գնեայ լայնութեամբ նորա, եւ կանգնեայ եւ կէս
բարձրութեամբ նորա։ Եւ պատեսցես զնա ոս-
կւով մաքրով, եւ արասցես նմա պսակաձեւ ոս-
կի շուրջանակի։ Եւ արասցես նմա ծոց մի չո-
րեքկանգնեայ շուրջանակի, եւ արասցես պսակ
ոսկի ծոցոյն շուրջանակի։ Եւ արասցես նմա չոր-
սից կողմանց չորս ականս ոսկեղէնս, եւ դիցես
զականսն ի չորսից կողմանս սեղանոյն, ի մէջ
ծոցոյն եղիցին ականքն գաւազանաց։ Եւ ար-
ասցես զգաւազանսն ի փայտից սեթիմ, եւ պա-
տեսցես զնոսա ոսկւով, եւ առնուցուն զսեղանն
ընդ նոսա։ Եւ արասցես զսկահակս նորա, եւ
զգաւաթս նորա, եւ զկճուճս նորա, եւ զկաթս
նորա, որով մատուցանիցես ի նոսա, ոսկի մա-
քուր արասցես զամենայն։ Եւ դիցես ի սեղանն
հացս երեսաց առաջի իմ յամենայն ժամ։ Եւ
արասցես զճրագանոցն ոսկի մաքուր, ի ծեծու
արասցես զճրագանոցն. ծունկ նորա, եւ ոստք
նորա, եւ գաւաթք նորա, եւ հնդիկք նորա, եւ
ծաղկունք նորա ի նմանէ եղիցին։ Եւ վեց ոստք
ելանիցեն ի կողմանց նորա, երեք ոստք ճրագա-
նոցին ի կողմանէ մի, եւ երեք ոստք ճրագանո-
ցին ի կողմանէ միւսում։ Երեք գաւաթք ի մի
ոստի, հնդիկ եւ ծաղկունք, եւ երեք գաւաթք
ի մի ոստի, հնդիկ եւ ծաղկունք, այսպէս վեց
ոստք ելանիցեն ի ճրագանոցէն։ Եւ ի ճրագա-
նոցին չորս գաւաթք, հնդիկք նորա, եւ ծաղ-
կունք նորա։ Եւ հնդիկ ի տակ երկուց ոստից
ի նմանէ, եւ հնդիկ ի տակ երկուց ոստից ի նմա-
նէ, եւ հնդիկ ի տակ երկուց ոստից ի նմանէ,
ըստ վեց ոստից որ ելանիցեն ի ճրագանոցէն։
Հնդիկք նոցա եւ ոստք նոցա ի նմանէ եղիցին,
ամենայն ի ծեծու մի ոսկի մաքրի։ Եւ արասցես
զեօթն ճրագունս նորա, եւ հանցեն զճրագունս
նորա, եւ լուսաւորեսցեն զերեսս նորա։ Եւ զմա-
քուրս նորա եւ զամանս նորա ոսկի մաքուր։
Ամենայն զոր արասցես ըստ կերպարանացն զոր
ցուցեալ եղեն քեզ ի լերինն։

ԺԷ. Եւ զխորանն արասցես տասն կտաւս ի
վիսոյ, եւ ի ծիրանւոյ, եւ ի կրկնակի կարմրոյ,
եւ ի կարմիր ծիրանւոյ, քերովբէս գործեալս
արասցես զնոսա։ Երկայնութիւն կտաւոյն մի
քսան կանգնեայ, եւ լայնութիւն կտաւոյն մի
չորեքկանգնեայ, չափ մի կտաւոյն ամենեցուն։
Եւ հինգ կտաւք միանասցին ընդ միմեանս, եւ
հինգ կտաւք միանասցին ընդ միմեանս։ Եւ
արասցես հանգոյցս ի ծիրանւոյ ի վերնումն
կտաւոյն ի մի կողմանէ, եւ ի վերնումն կտաւոյն
ի միւսում կողմանէ միանալոյ։ Հիսուն հանգոյ-
ցս արասցես ի կտաւին մի, եւ հիսուն հանգոյցս
արասցես ի վերնումն կտաւոյն որ ի միւսում
կողմանէ միանալոյ, հանգոյցք ընդդէմ հանգոյ-
ցաց։ Եւ արասցես հիսուն ականս ոսկեղէնս,
եւ միացուսցես զկտաւսն ընդ միմեանս ակամբ,
եւ եղիցի խորանն մի։ Եւ արասցես կտաւս ի
մազոյ այծեաց ի վրանս ի վերայ խորանին, տա-
սն եւ մի կտաւս արասցես զնոսա։ Երկայնու-
թիւն կտաւոյն մի երեսուն կանգնեայ, եւ լայ-
նութիւն կտաւոյն մի չորեքկանգնեայ, չափ մի
կտաւոյն ամենեցուն տասն եւ մի կտաւոց։ Եւ
միացուսցես զհինգ կտաւսն առանձինն, եւ զվե-
ցն առանձինն, եւ կրկնեսցես զվեցերորդ կտաւն
ի դէմ երեսաց խորանին։ Եւ արասցես հիսուն
հանգոյցս ի կտաւին մի ի վերնումն կտաւոյն
որ ի միւսում կողմանէ միանալոյ, եւ հիսուն
հանգոյցս ի վերնումն կտաւոյն որ ի միւսում
կողմանէ միանալոյ։ Եւ արասցես հիսուն ակա-
նս պղնձեայս, եւ մտուսցես զականսն ի հան-
գոյցսն, եւ միացուսցես զվրանն, եւ եղիցի մի։
Եւ կտաւն որ աւելանայ ի վրանին, կէս կտաւն
որ աւելանայ, ի վերայ թիկանց խորանին ի
կողմանէ արեւմտից աւելանայ։ Եւ կանգնեայ
ի կողմանէ մի, եւ կանգնեայ ի կողմանէ միւսում
աւելանայ ի վերայ կողմանց խորանին, ի կող-
մանս կողմանէ միոյ եւ ի կողմանս կողմանէ
միւսոյ, ծածկել զնա։ Եւ արասցես ծածկոյթ
վրանին ի կաշւոյ խոյից կարմրատեսից, եւ ծած-
կոյթ ի վերայ ի կաշւոյ ոչխարական։ Եւ արա-
սցես զտախտակսն խորանին ի փայտից սեթիմ
կանգնեայ։ Տասն կանգնեայ երկայնութիւն տա-
խտակին մի, եւ կանգնեայ եւ կէս լայնութիւն
տախտակին մի։ Երկու ծունկս տախտակին մի
ընդդէմ միմեանց, ըստ այսմ արասցես զամե-
նայն տախտակսն խորանին։ Եւ արասցես զտա-
խտակսն խորանին, քսան տախտակս ի կողմանէ
հարաւոյ ընդ հարաւակողմն։ Եւ քառասուն
ոտս արասցես ի տակ քսան տախտակացն, երկու
ոտք ի տակ տախտակին մի ի ծունկսն նորա,
եւ երկու ոտք ի տակ տախտակին մի ի ծունկսն
նորա։ Եւ ի կողմանէ երկրորդի խորանին ի կող-
մանէ հիւսիսոյ քսան տախտակս, եւ քառասուն
ոտս նոցա արծաթիս, երկու ոտք ի տակ տախ-
տակին մի, եւ երկու ոտք ի տակ տախտակին մի։
Եւ ի կողմանէ արեւմտից խորանին վեց տախտակս։
Եւ երկու տախտակս արասցես ի կողմանս խո-
րանին ի թիկունս արեւմտից։ Եւ եղիցին ի
ներքուստ զուգակցեալք, եւ ի վերուստ միա-
նայցեն ի մի ակն. այսպէս եղիցի երկոցունց
կողմանցն, եւ եղիցին երկու տախտակք ի երկու
անկեանս։ Եւ եղիցին ութ տախտակք, եւ ոտք
նոցա արծաթիս, տասն եւ վեց ոտք, երկու ոտք
ի տակ տախտակին մի։ Եւ արասցես նզովս ի
փայտից սեթիմ, հինգ ի տախտակսն մի կողմա-
նէ խորանին, եւ հինգ նզովս ի տախտակսն մի
կողմանէ խորանին, եւ հինգ նզովս ի տախտակսն
ի կողմանէ խորանին ի թիկունս արեւմտից։ Եւ
նզովն միջին ի միջի տախտակացն ի մէջ ծայ-
րից անցցէ։ Եւ զտախտակսն պատեսցես ոսկւով,
եւ զականսն նոցա արասցես ոսկի, եւ պատես-
ցես զնզովսն ոսկւով։ Եւ կանգնեսցես զխորանն
ըստ կերպարանացն զոր ցուցեալ եղեն քեզ ի
լերինն։ Եւ արասցես զքաւարանն ի վիսոյ, եւ
ի ծիրանւոյ, եւ ի կրկնակի կարմրոյ, եւ ի կար-
միր ծիրանւոյ, եւ ի կտաւոյ գործեալ, քերովբէս
արասցես զնոսա։ Եւ դիցես զքաւարանն ի վե-
րայ չորից սեանցն ի փայտից սեթիմ պատեալ
ոսկւով, եւ ականքն նոցա ոսկի, ի վերայ չորից
հիմանցն արծաթեղինաց։ Եւ դիցես զքաւարանն
ի ներքոյ կապանացն, եւ մտուսցես անդ ի ներ-
քոյ քաւարանին զտապանակն վկայութեան, եւ
բաժանեսցէ քաւարանն ձեզ զսրբարանն ի մէջ
սրբոյ սրբոցն։ Եւ դիցես զքաւարանն ի վերայ
տապանակին վկայութեան ի սրբոյ սրբոցն։ Եւ
դիցես զսեղանն արտաքոյ քաւարանին, եւ զճրա-
գանոցն ընդդէմ սեղանոյն ի կողմանէ հարաւոյ
խորանին, եւ սեղանն ի կողմանէ հիւսիսոյ։ Եւ
արասցես վարագոյր դրան խորանին ի վիսոյ, եւ
ի ծիրանւոյ, եւ ի կրկնակի կարմրոյ, եւ ի կար-
միր ծիրանւոյ, եւ ի կտաւոյ գործեալ։ Եւ արա-
սցես սեանս հինգ ի փայտից սեթիմ, եւ պատես-
ցես զնոսա ոսկւով, եւ ականքն նոցա ոսկի, եւ
ձուլեսցես նոցա հինգ հիմունս պղնձեայս։ Եւ
դիցես զվարագոյրն ի ներքոյ կապանացն, եւ
մտուսցես անդ ի ներքոյ վարագուրին զտապա-
նակն վկայութեան, եւ բաժանեսցէ վարագոյրն
ձեզ զսրբարանն ի մէջ սրբոյ սրբոցն։ Եւ դիցես
զքաւարանն ի վերայ տապանակին վկայութեան
ի սրբոյ սրբոցն։ Եւ դիցես զսեղանն արտաքոյ
վարագուրին, եւ զճրագանոցն ընդդէմ սեղանոյն
ի կողմանէ հարաւոյ խորանին, եւ սեղանն ի կող-
մանէ հիւսիսոյ։ Եւ արասցես վարագոյր դրան
խորանին ի վիսոյ, եւ ի ծիրանւոյ, եւ ի կրկնակի
կարմրոյ, եւ ի կարմիր ծիրանւոյ, եւ ի կտաւոյ
գործեալ։ Եւ արասցես սեանս հինգ ի փայտից
սեթիմ, եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով, եւ ականքն
նոցա ոսկի, եւ ձուլեսցես նոցա հինգ հիմունս
պղնձեայս։ Եւ դիցես զվարագոյրն ի ներքոյ
կապանացն, եւ մտուսցես անդ ի ներքոյ վարա-
գուրին զտապանակն վկայութեան, եւ բաժանե-
սցէ վարագոյրն ձեզ զսրբարանն ի մէջ սրբոյ
սրբոցն։ Եւ դիցես զքաւարանն ի վերայ տապա-
նակին վկայութեան ի սրբոյ սրբոցն։ Եւ դիցես
զսեղանն արտաքոյ վարագուրին, եւ զճրագանոցն
ընդդէմ սեղանոյն ի կողմանէ հարաւոյ խորանին,
եւ սեղանն ի կողմանէ հիւսիսոյ։ Եւ արասցես
վարագոյր դրան խորանին ի վիսոյ, եւ ի ծիրա-
նւոյ, եւ ի կրկնակի կարմրոյ, եւ ի կարմիր ծի-
րանւոյ, եւ ի կտաւոյ գործեալ։ Եւ արասցես
սեանս հինգ ի փայտից սեթիմ, եւ պատեսցես
զնոսա ոսկւով, եւ ականքն նոցա ոսկի, եւ ձու-
լեսցես նոցա հինգ հիմունս պղնձեայս։ Եւ դի-
ցես զվարագոյրն ի ներքոյ կապանացն, եւ մտու-
սցես անդ ի ներքոյ վարագուրին զտապանակն
վկայութեան, եւ բաժանեսցէ վարագոյրն ձեզ

ՀԱՐՑ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՐԱՐԱՑ

ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԻՄ ԸՆԿԵՐՈՋ ՄԸՆԱՅ։

ՀՈՐԴ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՐԱՐԱՑ

ՀՈՐԴ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՐԱՐԱՑ

ՀՈՐԴ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՐԱՐԱՑ

բարձեալ ածեսցէ քրիստոս՝ որ կ՚ապրի
մեր մէջ Հոգիովն՝ որ ի նմա կասկած։
Ի որոյ ես մեք ընդ սիմէոնի գոչեմ
զի՛ նա որ ի հօրէ ելանէ զամենայն ինչ
գիտէր մեզ ևս կենդանի։ Ամէն։

Գլուխ ԺԴ։

Ա Ապրակի՝ որպէս բանին յանդիմանեցաք
կան ինչ՝ և սկսցուք ասել ինչ
ոչ ոք մարգոյ զգենցմունքն։ բնութեամբ
լի՛ լոյսովցեալ՝ և ընդ հօր գոլով։
և առնմանեալ ժամանակ ծննդոյ լի
նի ա՛ սրբուած և մարդ։ Պատուել ը
օրինաց սահմանեալ՝ հոգացեալ
գոլով։ զի գհոգեմտեալ հօրն ընծայ
եացէ ած արդի՛ն ոչ ի՛ծոյ հօրսոյց
քառասնօրեց բառնի ի գիշերոյն ծէրոն
նոյն։ և յայտնապէս ծանուցանի՝ ա՛ն
Ա Որոյ և սիմէօն գնդացեալ հոգւով ա՛
գաղտիկ խոստացեալն։ սրբոց սրբոյն՝ ա
ի՛ ծառայից քո ոչ ոք լսա բանի՛ քոյ ի
խոստացեալ։ զի ընդ հանուր ոչ ոք ի՛ զ

Ա՛յ գերագոյն քան զամենայն ասելոյ
քան զիմանալի միտս ելանել
ոչ կարելի ի խոսս ածել ասելոյ
քան զամենայն գոյացեալս
Ա՛յ ամենայն էութեանց պատճառ
եւ ամենայն գոյացելոց
ամենայն գոյացեալ ի քէն
եւ ամենայն ի քեզ կայ
եւ ամենայն ի քեզ կանգնի
եւ ամենայն ի քեզ հաստատի
եւ ամենայն ի քեզ կատարի
եւ ամենայն ի քեզ հանգչի
եւ ամենայն ի քեզ դառնայ
եւ ամենայն ի քեզ ելանէ
եւ ամենայն ի քեզ ելանէ
եւ ամենայն ի քեզ ելանէ

ան է զկին նախնիքն ասեալ՝ կենաց
ընկերացեալ։ զորոց զանուանս ոչ
գիտեմ։ ոչ

5 Եւ ասեն զկին Ամազասպայ զդուստր
Արտաշիսի թագաւորի Հայոց։ եւ
անուն մօրն նորա Սաթենիկ։ եւ
հայրն նորա Արտաշիս ի ցեղէ Արշակունեաց
եղեալ։ եւ ինքն Ամազասպ ի տոհմէ
Մամիկոնէից։ եւ ի ժամանակս նորա
եղեւ պատերազմ ընդ Պարսիկս։ եւ
ինքն Ամազասպ զօրավար էր զօրացն
Հայոց։ եւ ի պատերազմին սպանաւ
Ամազասպ։ եւ ի ժամանակս նորա
եղեւ պատերազմ ընդ Պարսիկս։ եւ
ինքն Ամազասպ զօրավար էր զօրացն
Հայոց։ եւ ի պատերազմին սպանաւ
Ամազասպ։ եւ ի ժամանակս նորա

9 Եւ ասեն զկին Ամազասպայ զդուստր
Արտաշիսի թագաւորի Հայոց։ եւ
անուն մօրն նորա Սաթենիկ։ եւ
հայրն նորա Արտաշիս ի ցեղէ Արշակունեաց
եղեալ։ եւ ինքն Ամազասպ ի տոհմէ
Մամիկոնէից։ եւ ի ժամանակս նորա
եղեւ պատերազմ ընդ Պարսիկս։ եւ
ինքն Ամազասպ զօրավար էր զօրացն
Հայոց։ եւ ի պատերազմին սպանաւ
Ամազասպ։ եւ ի ժամանակս նորա

ներ ու ի հեղեցեալ սրտից ըմբռնեալքն
զամենայն ի մեզ ի մարդկանէ։ Եւ ոչ
միանգամ ասեմ զայս ի մտի ունելով
զանհնարինն ի հնարս դարձուցանել
կամին զանասնացեալսն։ օրինակ մեզ
ասէ զի ընդ ամենայն ժամ ի հրեշտա-
կաց տեսանին զերեսս հաւրն իմոյ
որ յերկինս։ Եւ ոչ միայն ի մարդկանէ
ընդ հանգամանսն օր մեզ ասէ զի ։
անանուագ մեզմէ հայցելով ի մեզ
ընդ ամենայն ժամանակս։ զի ոչ ա-
ռանց

Ա՛ր շնորհէք ոչ հոգւոյն քաղցեր ըղ
խորհել միմիայն յարդարութիւն հո-
գոյն` այլ հոգի անասնոյ. արդ ա
նոցին` այլ ոչ հոգի անասնոյ։ արդ ա
նոցին զերկնայինն կոչմանն ի հրեշտա
կան զանասնացեալսն։ օրինակ մեզ ասէ
ընդ ամենայն ժամ ի հրեշտակաց տես
մաց` եղիր զառաքելն մերոյ կենաց քո
նադատելին։ Մեզմէ ընդ ամենայն ժա
ցի զի զառաքելն և զարժան ընդունել
զոհիւք։ Ա՛ր ասէր ընդ ամենայն խոսել
նալ ամենայն ընդունելութեամբ և աղ
ծանելոյ օրհնութեամբ ընդ հրշտակս։ Ի
խոստման անդադար ապաստարանե։
Հիշեա։ Ի՞նդ ոչ միով ոգւոյ ասելիք
ընդ հանգամանսն օր հիշատակի քո ։
անանուագ հիշումն հայցելով ի նէ
ընդ ամենայն ժամանակս։ զի ոչ ա
ռանց

ꝑ ſeꝛmon. ꝓpoſitꝰ autẽ ꝑſone
mihi ſcꝫm ꝑſonã ꝑ ſe: Nã qꝺ
ꝑtinet ꝙ ſcꝫm ꝑſonã ꝑ ſe ꝓpoſitꝰ
dr̃e ſcꝫm ſubſtãtiã ꝑ ſe ſubſiſtẽtẽ
ſed ſcꝫm ꝓpietatẽ ꝑ ſe ſubſiſtẽtẽ
ꝑſonã ꝑ ſe ſcꝫm ꝓpietatẽ ꝓpoſitꝰ
ſubſiſtẽtiã ꝑ ſe ſcꝫm ꝓpietatẽ
ꝓpoſitꝰ ſubſiſtẽtiã ꝑ ſe ſcꝫm
ꝓpietatẽ ꝓpoſitꝰ ſubſiſtẽtiã ꝑ
ſe ſcꝫm ꝓpietatẽ ꝓpoſitꝰ ſubſiſtẽ
ti

ثم ان الملك اخذ يتفكر في امر الغلام وقال في نفسه
لعل هذا الغلام هو الذي يقتلني ويأخذ ملكي
ويتزوج بامرأتي كما اخبرني المنجمون فلا بد
لي من قتله قبل ان يقتلني ثم قال للغلام
ويحك ما اسمك وما اسم ابيك وما اسم امك
وما اسم بلدك وما اسم صنعتك فقال له
اسمي ريحان وابي اسمه عبد الله وامي اسمها
ريحانة وبلدي مدينة الرمان وصنعتي الحياكة
فقال له الملك ويحك ان كنت تكذب علي
قتلتك قتلة لم يقتلها احد قط فقال له
الغلام ان كنت تريد قتلي فاقتلني بالسيف
او بالسكين او بالحبل او بالخنق او بالرمي
من اعلى الجبل او بالغرق في البحر او بالحرق
بالنار او بالرمي بالسهام او بالرمي تحت
ارجل الفيلة او بالرمي تحت ارجل الخيل
او بالرمي تحت ارجل الابل او بالرمي تحت
ارجل البقر او بالرمي تحت ارجل الغنم
او بالرمي تحت ارجل الحمير او بالرمي
تحت ارجل الكلاب او بالرمي تحت ارجل
القرود او بالرمي تحت ارجل الدواب
او بالرمي تحت ارجل الطيور او بالرمي
تحت ارجل الهوام او بالرمي تحت ارجل
الوحوش او بالرمي تحت ارجل السباع
او بالرمي تحت ارجل الحشرات او بالرمي
تحت ارجل الزواحف او بالرمي تحت ارجل
الانعام او بالرمي تحت ارجل الدواب

ցաւոյցդ՝ ոչ կէս։

Եւ ասացեալ նորա՝ ընդ երկայնմտութեան
ունել զնա՝ ոչ ինչ ինչ ետ նմա։ Եւ ասէ նորա
Պետրոս՝ Ահա մեք թողաքն զամենայն՝ եւ
հետեցաք քեզ։ Ասէ նոցա՝ Ամէն ասեմ ձեզ՝
թէ չիք ոք որ թողցէ զտուն՝ կամ զծնունդս՝
կամ զեղբարս՝ կամ զկին՝ կամ զորդիս՝ վասն
արքայութեան աստուծոյ՝ եթէ ոչ առցէ զբազ-
մապատիկ յաւուրս յայսմիկ՝ եւ յաշխարհին
գալոցի զկեանս յաւիտենից։ Եւ առեալ զտասն-
ներկուս՝ ասէ ցնոսա՝ Ահա համբառնամք յեր-
կուսաղէմ՝ եւ կատարեսցին ամենայն որ գրե-
ցան ի մարգարէսն վասն որդւոյ մարդոյ։ Զի
մատնեսցի հեթանոսաց՝ եւ ծաղեսցի՝ եւ նախա-
տեսցի՝ եւ թքեսցին ի նա։ Եւ գոլով զի խոշտան-
գեսցեն զնա՝ սպանցեն զնա։ Եւ յերրորդում
աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա ոչ ինչ ինչ գիտացին
զայսոցիկ։ Եւ էր բան այս ծածկեալ ի նոսա՝
եւ ոչ գիտացին զասացեալսն։ Եւ եղեւ մերձե-
նալ նորա ի Յերիքով՝ կոյր մի նստէր առ ճա-
նապարհաւ՝ մուրացիկ։ Եւ լուեալ նմա զանց-
նել բազմութեան՝ հարցանէր զի՞նչ իցէ այս։
Եւ պատմեցին նմա՝ զի Յիսուս Նազովրեցի
անցանէ։ Եւ նա գոչեաց՝ եւ ասէ՝ Յիսուս որդի
Դաւթի՝ ողորմեա ինձ։ Եւ որ առաջի երթային՝
սաստէին նմա՝ զի լռեսցէ։ Նա եւս առաւել
գոչէր՝ Որդի Դաւթի՝ ողորմեա ինձ։ Եւ կայ-
եալ Յիսուս՝ հրամայեաց զնա բերել առ ինքն։
Եւ մերձեցեալ նորա՝ հարցանէ զնա՝ եւ ասէ՝
Զի՞նչ կամիս արասցեմ քեզ։ Եւ նա ասէ՝ Տէր՝
զի տեսցէ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա՝ Տեսո՛ զի
հաւատդ քո կեցոյց զքեզ։ Եւ անդէն տեսա-
նէր՝ եւ երթայր զհետ նորա՝ փառաւորելով
զաստուած։ Եւ ամենայն ժողովուրդ՝ տեսեալ՝
տուին օրհնութիւն աստուծոյ։ Եւ մտեալ՝

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Սուրբ Աստուածածնայ Յովհաննէս Առաքելոյ եւ աւետարանիչ

Սուրբ Աստուածածնայ Յովհաննէս Առաքելոյ եւ աւետարանիչ

ومن كرامتهن أن لا يسألن عما فعلن، وما
فعل بهن لا يسأل عنه، بل يستحيل أن يفعل
بهن ما لا ينبغي، وهن يسألن عما فعلن
وعما فعل بهن، وهذا من أعظم الفروق
بين الخالق والمخلوق، وبين الرب والعبد،
وبين الملك والرعية، وبين السيد والمملوك،
وبين الحر والعبد، وبين الغني والفقير،
وبين القوي والضعيف، وبين العالم والجاهل،
وبين الحكيم والسفيه، وبين الكامل من كل
وجه والناقص من كل وجه، وبين الغني
بذاته عن كل ما سواه والمفتقر إليه من كل
وجه، وبين من له الخلق والأمر ومن ليس
له من الأمر شيء، وبين من يملك كل شيء
ومن لا يملك شيئا ولا مثقال ذرة في السموات
ولا في الأرض ولا شركا لمن فيهما ولا
ظهيرا ولا عونا ولا شفيعا إلا من بعد إذنه،
وبين من هو أهل أن يعبد ويحب ويرجى
ويخاف ويتوكل عليه ويستعان به ويدعى
ويسأل ويتقرب إليه بكل ما يحبه ويرضاه
ومن ليس كذلك، وبين من له الحمد كله
ومن ليس له من الحمد شيء، وبين من
الخير كله بيديه والشر ليس إليه ومن
الخير والشر بيديه، وبين من هو غني
بذاته عن كل ما سواه ومن كل ما سواه
فقير إليه بذاته، وبين من هو قائم بنفسه
ومن كل ما سواه قائم به، وبين من
هو الحي القيوم ومن كل ما سواه ميت
لا قيوم، وبين من هو الأول الذي ليس
قبله شيء والآخر الذي ليس بعده شيء
والظاهر الذي ليس فوقه شيء والباطن
الذي ليس دونه شيء، وبين من هو
على كل شيء قدير ومن كل ما سواه
عاجز لا قدرة له، وبين من هو على
كل شيء شهيد ومن كل ما سواه غائب
لا علم له، وبين من هو على كل شيء
رقيب ومن كل ما سواه لا علم له برقيب،
وبين من هو على كل شيء محيط ومن
كل ما سواه لا علم له بمحيط، وبين
من هو على كل شيء حفيظ ومن كل
ما سواه لا علم له بحفيظ، وبين من
هو على كل شيء وكيل ومن كل ما
سواه لا علم له بوكيل، وبين من هو
على كل شيء مقيت ومن كل ما سواه
لا علم له بمقيت، وبين من هو على
كل شيء حسيب ومن كل ما سواه لا
علم له بحسيب، وبين من هو على
كل شيء مهيمن ومن كل ما سواه لا
علم له بمهيمن، وبين من هو على
كل شيء كفيل ومن كل ما سواه لا
علم له بكفيل، وبين من هو على
كل شيء شاهد ومن كل ما سواه
لا علم له بشاهد، وبين من هو على
كل شيء مؤمن ومن كل ما سواه لا
علم له بمؤمن، وبين من هو على
كل شيء مهيمن ومن كل ما سواه
لا علم له بمهيمن، وبين من هو
على كل شيء عزيز ومن كل ما
سواه لا عزة له، وبين من هو على
كل شيء جبار ومن كل ما سواه
لا جبروت له، وبين من هو على
كل شيء متكبر ومن كل ما سواه
لا كبرياء له، وبين من هو على
كل شيء عظيم ومن كل ما سواه
لا عظمة له، وبين من هو على
كل شيء علي ومن كل ما سواه
لا علو له، وبين من هو على
كل شيء كبير ومن كل ما سواه
لا كبر له، وبين من هو على
كل شيء قوي ومن كل ما سواه
لا قوة له، وبين من هو على
كل شيء متين ومن كل ما سواه
لا متانة له، وبين من هو على
كل شيء ولي ومن كل ما سواه
لا ولاية له، وبين من هو على
كل شيء حميد ومن كل ما سواه
لا حمد له، وبين من هو على
كل شيء محصي ومن كل ما سواه
لا علم له بمحصي، وبين من
هو على كل شيء مبدئ ومن
كل ما سواه لا علم له بمبدئ،
وبين من هو على كل شيء معيد
ومن كل ما سواه لا علم له
بمعيد، وبين من هو على كل
شيء محيي ومن كل ما سواه
لا علم له بمحيي، وبين من
هو على كل شيء مميت ومن
كل ما سواه لا علم له بمميت،
وبين من هو على كل شيء
حي ومن كل ما سواه لا حياة
له، وبين من هو على كل
شيء قيوم ومن كل ما سواه
لا قيومية له، وبين من هو
على كل شيء واجد ومن كل
ما سواه لا علم له بواجد،
وبين من هو على كل شيء
ماجد ومن كل ما سواه لا
علم له بماجد، وبين من
هو على كل شيء واحد
ومن كل ما سواه لا علم
له بواحد، وبين من هو
على كل شيء أحد ومن
كل ما سواه لا علم له
بأحد، وبين من هو على
كل شيء صمد ومن كل
ما سواه لا علم له بصمد،
وبين من هو على كل
شيء قادر ومن كل ما
سواه لا علم له بقادر،
وبين من هو على كل
شيء مقتدر ومن كل ما
سواه لا علم له بمقتدر،
وبين من هو على كل
شيء مقدم ومن كل ما
سواه لا علم له بمقدم،
وبين من هو على كل
شيء مؤخر ومن كل ما
سواه لا علم له بمؤخر،
وبين من هو على كل
شيء أول ومن كل ما
سواه لا علم له بأول،
وبين من هو على كل
شيء آخر ومن كل ما
سواه لا علم له بآخر،
وبين من هو على كل
شيء ظاهر ومن كل ما
سواه لا علم له بظاهر،
وبين من هو على كل
شيء باطن ومن كل ما
سواه لا علم له بباطن،
وبين من هو على كل
شيء وال ومن كل ما
سواه لا علم له بوال،
وبين من هو على كل
شيء متعال ومن كل ما
سواه لا علم له بمتعال،
وبين من هو على كل
شيء بر ومن كل ما
سواه لا علم له ببر،
وبين من هو على كل
شيء متصدق ومن كل
ما سواه لا علم له
بمتصدق، وبين من
هو على كل شيء
منتقم ومن كل ما
سواه لا علم له
بمنتقم، وبين من
هو على كل شيء
عفو ومن كل ما
سواه لا علم له
بعفو، وبين من
هو على كل شيء
رؤوف ومن كل ما
سواه لا علم له
برؤوف، وبين من
هو على كل شيء
رحيم ومن كل ما
سواه لا علم له
برحيم، وبين من
هو على كل شيء
ملك ومن كل ما
سواه لا علم له
بملك، وبين من
هو على كل شيء
ملك الملك ومن
كل ما سواه لا
علم له بملك
الملك، وبين من
هو على كل شيء
ذو الجلال والإكرام
ومن كل ما سواه
لا علم له بذي
الجلال والإكرام،
وبين من هو على
كل شيء مقسط
ومن كل ما سواه
لا علم له بمقسط،
وبين من هو على
كل شيء جامع
ومن كل ما سواه
لا علم له بجامع،
وبين من هو على
كل شيء مغني
ومن كل ما سواه
لا علم له بمغني،
وبين من هو على
كل شيء مانع
ومن كل ما سواه
لا علم له بمانع،
وبين من هو على
كل شيء ضار
ومن كل ما سواه
لا علم له بضار،
وبين من هو على
كل شيء نافع
ومن كل ما سواه
لا علم له بنافع،
وبين من هو على
كل شيء نور
ومن كل ما سواه
لا علم له بنور،
وبين من هو على
كل شيء هادي
ومن كل ما سواه
لا علم له بهادي،
وبين من هو على
كل شيء بديع
ومن كل ما سواه
لا علم له ببديع،
وبين من هو على
كل شيء باقي
ومن كل ما سواه
لا علم له ببقاء،
وبين من هو على
كل شيء وارث
ومن كل ما سواه
لا علم له بوارث،
وبين من هو على
كل شيء رشيد
ومن كل ما سواه
لا علم له برشيد،
وبين من هو على
كل شيء صبور
ومن كل ما سواه
لا علم له بصبور،
وبين من هو على
كل شيء شكور
ومن كل ما سواه
لا علم له بشكور،
وبين من هو على
كل شيء غفور
ومن كل ما سواه
لا علم له بغف

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՅՈՐԴՈՐԻԱՆՈՍ

ՅՈՐԴՈՐԻԱՆՈՍ ՊԱՏՄԱԳԻՐ ՀԱՅՈՑ

ՅՈՐԴՈՐԻԱՆՈՍ ՊԱՏՄԱԳԻՐ ՀԱՅՈՑ

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

* Ինչպես Աստուած Քրիստոսի
Հոգին տուաւ։

Ի մեռանելն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ ի
ժամուն իջին երկիր մեծ սարսափ եւ խաւար։ Եւ
ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։
Եւ ամենայն ազգք երկրի ողբային զանձինս իւրեանց։

ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՆԱՆԻԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ի՞նչ անուն ի՞մանալի պատահիցէ
ձայնիցդ ի հօրէ՝ և քեռանդ
անձամանիս՝ այսօր գիտեմ զի ոչինչ
հրամանիցդ բաց քան մեծամեծիցս ձեր
նուէր՝ այլ՝ ի՞մանալի մարդոյն
պատուոյ բնծայելոյս մերձ ցանկալեաւ
ոսկի լիցին՝ և հայելով՝ առաքեա
զոսկեայն երեք ժամուայդով՝ այլ՝
Ի՞մանալին վճռոյդ ինչ էի՝ զի
ասիր՝ և ես ոչ ոք ոչ ոչ ոչ
ասացի՝ զոսկեայն ոչ ոչ ոչ
ասացի՝ և ես ոչ ոչ ոչ ոչ
ասացի՝ և ես ոչ ոչ ոչ ոչ
ասացի՝ և ես ոչ

ի ձեռն ամենայն ազգաց ի ձեռն ամենայն
հաւատացելոց մերոց: Եւ հրաշալեաւքն ոմանք
անդամոցն սրբոցդ ոսկերացն ոմանք ոսկերացն
ձեռնադրութեանցն ոմանք ոտնատեղեացն ոմանք
հանդերձեղէնացն ոմանք ամենայնիւ ընդ
նմին ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան ընդ միմեանս:
Եւ սուրբ հոգւոյդ ընդ ամենայնիւ ընդ
ամենեսեան ընդ մեզ ընդ ամենեսեան:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

Եւ ի հրեշտակապետին ողորմելոյ ողորմիր
ինձ տէր: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: սկսեալ ի հրեշտակապետէն մինչ
ընդ ինձ: ողորմելոյ ողորմիր ինձ տէր:

ու ի՛նչ պատմեցար. ու՞ր սկսանք՝ մ
դ ի՛նչ եւ վախճան մեր բոլոր խօսակ
ըզ ոտից ի գլուխ ամենայն անդամ
ղի ասացի ըզհետեւումն բանի՝ յոր
ձիգըն լինէին ի՛նչ ըզ նոյն խոշ ի վերայ
ղի ես մեր ուսուցիչս վասն պարտ
զի ամենայն ժամանակս հասու
հետ ի՛նչ ոյժ լինին ջանայիւրացն
ը զ քարոզութեանն յանձն առեր. զնո
ի՛նչ հայցեա՝ զայն տայ քեզ։ Ա
կան քարոզեցեր պարտական լինի
լով այր առ ախտանան՝ . հնասանաս
ա՛ն երկնից կ՚առաջանայ . առաքեա
հան՝ . սա՛կայն արդարեւ խրատ

ի՞ վասն որոյ առնիցես, եւ

զի մի՛ ոք ասիցէ առնիցես՝ եւ

զի մի՛ ոք ասիցէ առնիցես՝ եւ

զի մի՛ ոք ասիցէ առնիցես՝

ի մէջ հարկաց:

Եւ ի ներ օրհնեցին զամենայն ազգսն զորդիսն իսրայելի ասելով ցնոսա. ահա կայցէ օրհնութիւն ի վերայ ազգին իսրայելի ի ձեռն ձեռնադրութեանդ որ ձեռնադրեցաւ ի տեառնէ ի ծառայութիւն տեառն ի վերայ ազգին իսրայելի: Եւ ի ներ ընդունիցին զպտուղս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն: Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն: Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն: Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն:

Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն: Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն: Եւ ի ներ ընդունիցին զանդրանիկս ազգին իսրայելի զոր ընծայեսցեն տեառն ի ձեռն քահանայիցն ի ծառայութիւն տեառն:

ՈՒ ընդդէմ զկնոջէն ամենայն ազգաց ազգաց
ասացեալ զայս ամենայն ասէ. Ես եմ Տէր Աստուած
քո, որ հանի զքեզ ի տանէ ստրկութեան. եւ
ոչ պիտի լինիցին քեզ աստուածք այլ քան զիս.
եւ ոչ պատկեր արասցես քեզ, եւ ոչ զամենայն
զոր ինչ է ի վերինն յերկինս, եւ զոր ինչ է ի
վարն ի երկրի, եւ զոր ինչ է ի ջրոց ներքոյ
քան զերկիր. ոչ երկրպագանիցես նոցա, եւ ոչ
պաշտեսցես նոցա. զի ես եմ Տէր Աստուած քո
հզօր, նախանձայոյզ, հատուցանեմ մեղս հարց
որդւոց մինչեւ ի երրորդ եւ չորրորդ ազգ
ատելեաց զիս. եւ առնեմ ողորմութիւն ի հազարս
սիրելեաց զիս եւ պահեցելոց զպատուիրանս իմ.
եւ ոչ առնուցուս զանուն Տեառն Աստուծոյ քո
ի զուր. զի ոչ սրբեսցէ Տէր զայնոսիկ զոր
առնուցուն զանուն Տեառն Աստուծոյ իւրոյ ի
զուր. եւ զաւուրն սաբաթու սրբեսցես զայն.
ինչպէս պատուիրեաց քեզ Տէր Աստուած քո.
վեց աւուրս գործեսցես, եւ առնիցես զամենայն
գործս քո. եւ աւուրն եօթներորդի սաբաթ է
Տեառն Աստուծոյ քո. ոչ առնիցես ամենեւին
գործ, դու եւ որդի քո եւ դուստր քո, ծառայ
քո եւ աղախին քո, եզն քո եւ էշ քո, եւ
ամենայն անասուն քո, եւ պանդուխտ քո որ
ի դրունս քո է. զի ի վեց աւուրս արար Տէր
զերկինս եւ զերկիր, զծովս եւ զամենայն զոր
ինչ է ի նոսա, եւ հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի.
վասն այսորիկ օրհնեաց Տէր զաւուրն սաբաթու
եւ սրբեաց զայն. պատուեա զհայր քո եւ զմայր
քո, զի երկայնակեաց լիցիս ի վերայ երկրի
զոր Տէր Աստուած քո տայ քեզ. ոչ սպանանես.
ոչ շնանայ. ոչ գողանայ. ոչ վկայես սուտ
ընդդէմ ընկերի քո. ոչ ցանկանայ կին ընկերի
քո, ոչ տան ընկերի քո, ոչ արտի նորա, ոչ
ծառայի նորա, ոչ աղախնի նորա, ոչ եզին նորա,
ոչ էշին նորա, եւ ոչ զամենայն զոր ինչ է
ընկերի քո. եւ զամենայն ձայնս որ լսէին
ժողովուրդքն ի հնչելն փողոցն եւ ի ծխանալն
լերինն, վախեցեալ ժողովուրդքն կային ի հեռի.
եւ ասեն ցՄովսէս. Դու խօսեա ընդ մեզ, եւ
մեք լուիցուք. եւ մի խօսեցուսցէ ընդ մեզ
Աստուած, զի մի մեռանիցուք. եւ ասէ Մովսէս
ցժողովուրդն. Մի երկնչիք, զի ի փորձել
եկն Աստուած զձեզ, եւ զի վախեցուցանիցէ
զձեզ զերկիւղ նորա, զի մի մեղանչիցէք. եւ
կայր ժողովուրդն ի հեռի. եւ Մովսէս մերձեցաւ
ի մէգն ուր էր Աստուած. եւ ասէ Տէր ցՄովսէս.
Այսպէս ասասցես ցորդիս Իսրայէլի. Դուք
տեսէք զի ես ընդ երկինս խօսեցայ ընդ ձեզ.
մի առնիցէք ինձ աստուածս արծաթեայս, եւ
աստուածս ոսկեայս մի առնիցէք ձեզ. սեղան
հողեայ արասցես ինձ, եւ մատաղ արասցես
ի վերայ նորա զոչխարս քո եւ զեզս քո.
յամենայն տեղիս ուր յիշեցուցանիցեմ անուն
իմ, եկեսցեմ առ քեզ եւ օրհնեցից զքեզ. եւ
եթէ սեղան քարեայ առնիցես ինձ, մի շինիցես
զնոսա կոտորեալ. զի եթէ սուր քո վերացուցանիցես
ի վերայ նոցա, պղծեցեր զնոսա. եւ մի ելանիցես
ի սանդուխս ի սեղանն իմ, զի մի յայտնեսցի
ամօթ քո ի վերայ նորա. եւ սոքա են դատաստանք
զոր դիցես առաջի նոցա. եթէ գնիցես ծառայ
եբրայեցի, վեց ամ ծառայեսցէ, եւ յեօթներորդում
ելցէ ազատ ընդ քեզ. եւ եթէ ինքն միայն
մտցէ, միայն ելցէ. եթէ կին ունիցի, կինն
նորա ելցէ ընդ նմա. եթէ տէր նորա տացէ
նմա կին, եւ ծնցի նմա որդիս կամ դստերս,
կինն եւ որդիքն նորա լիցին տեառն իւրոյ,
եւ նա միայն ելցէ. եւ եթէ ասասցէ ծառայն
ասելով. Սիրեցի զտէր իմ եւ զկին եւ զորդիս,
չելանիցեմ ազատ. եւ մերձեցուսցէ տէր նորա
զնա առ դատաւորսն, եւ մերձեցուսցէ զնա
առ դուռն կամ առ սեամն, եւ ծակեսցէ տէր
նորա զականջն նորա սղոցաւ, եւ լիցի նմա
ծառայ յաւիտեան. եւ եթէ մարդ ոք ծախեսցէ
զդուստր իւր ծառայ, մի ելցէ որպէս ելանեն
ծառայքն. եթէ չար իմիք ի տեսանել տեառն
իւրոյ, որ ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ, եւ ոչ
ինչ ինքեան հաճեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան
ցանկացաւ, ապա տացէ զնա տէր նորա ազգի
օտարի, եւ ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ. եւ եթէ
ոք հարցէ զկին իւր, եւ մեռանիցի նա, եւ
ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան
հաճեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան ցանկացաւ, ապա
տացէ զնա տէր նորա ազգի օտարի, եւ ոչ ինչ
ինքեան կամեցաւ. եւ եթէ ոք հարցէ զկին իւր,
եւ մեռանիցի նա, եւ ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ,
եւ ոչ ինչ ինքեան հաճեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան
ցանկացաւ, ապա տացէ զնա տէր նորա ազգի
օտարի, եւ ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ. եւ եթէ
ոք հարցէ զկին իւր, եւ մեռանիցի նա, եւ
ոչ ինչ ինքեան կամեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան
հաճեցաւ, եւ ոչ ինչ ինքեան ցանկացաւ, ապա

ՅԱՆԴԻՊՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԱՅԻՆ

ԱՅՍ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔՍ ԵՒ ՄԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՔՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍԱՑԻ ԹԷ ՅԱՆԴԻՊՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԱՅԻՆ ԱՐԱՐ ԱՐՔԱՅՆ ՍԱՆԵՐԻԴ ԻՒՐՈՅ ՅԱՆԴԻՊԵԱՑԱՒ ԶՆՈՅՆ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆՆ ԱՍՈՐԻՔ ԵՒ

باب ما يجوز من الشروط في الطلاق وما لا يجوز

وإذا قال لامرأته: أنت طالق إن دخلت الدار، فدخلت، طلقت. وإن قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، فدخلت، لم تطلق. وإن قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، ثم قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، فدخلت، طلقت واحدة. وإن قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، ثم قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، فدخلت، طلقت واحدة. وإن قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، ثم قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، فدخلت، طلقت واحدة. وإن قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، ثم قال: إن دخلت الدار فأنت طالق، فدخلت، طلقت واحدة.

وإذا قال لامرأته: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه.

وإذا قال لامرأته: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه. وإن قال: أنت طالق إن شاء الله، ثم قال: أنت طالق إن شاء الله، فلا شيء عليه.

Ի ԺԵ ամ գնաց որդի մեծի Կիրա
ղոսի անուանեալ Ծղնտաց Հռչակաւո
րութեամբ. զոր ի մանկութեան ետուն Հոգե
ւորականք որդեգրութեան. և յորոց
ձեռնադրեցաւ սարկաւագ մանրակրօն զիւ
րոյ հոգւոյն հոյակապ։ Ընդեւ սուրբ
ի խուժանէ անիրաւապարտ և ի գերեզման
մտանելով Երեք Հայրապետաց. զոր տես
նուլ ընդ երկինս. և ծանեալ
զոմանս ի նոցանէ ի մանկութեան։
Ի սկզբանէ ընդեւ ամենայն խնդրոյն
սահմանեալ զանձն իւր. և ոչ ինչ
ինքնակամ առնելով. այլ ամենայն
ինչ ըստ կամաց Աստուծոյ. զոր ետես
ի նոցանէ. և ի մարգարէից։

Ի ԺԸ ամ ի ձեռն սուրբ Հայրապետին
ի խուժանէ Քաղաքացւոցն. բռնադրեցաւ
բազում անգամ. զոր ի մտանելն
զանձն իւր ի սրբութիւն. և ի
գործ հոգեւոր պաշտաման. և ի

ընդ սիմոնիդես զսո՛ւտ ասէին կենալոյ։
Ո՛ր զանասուդ յերից զլոյտ անասնեաւ
լի՝ սպասիզոսաւ մարմնով ծանծկեցեր
զնո՛ր ի լերին՝ ոչոտասիրեալ տեսլեան
սրտիկեան սրամտեան։ և մնաք բերգան անձուա
տեսլեամբ գեղ՛ բանպա՛նն լուսոյն։
Ո՛ր կենատուր բանիս քո անմահ՛
գեղալ՝ և մանչու երկին գերբնութ՛նոյ։
յանձն ոսկի՛ն լսոյր զբո՛կ չարեա
բանոյ ընդ քեզ։ զի ընկալցի՛ն լուծն
ընդ վատա՛ս անմահանն կենալոյն։
Ո՛ր զամենայնին յոյնքնէ սրտիկեր և
լասեզներ ընդ մարդն ի յանմահու
ի՛սպասիկեր ասեալ ընդ քո։ ընդ քեզ օրհ
նե՛ն ասոյ՛ս՝ և հայոցն մերոյ։
Ո՛ր զանկեսոյն ի՛մոնչ պատրանոք բան
ասկուլեն՝ կանգնեցեր լոհսա սուա
զնո՛ն զանլասեսոյնքն ընդ քո յանհասոյն՝
ընդ քեզ օրհ։ Ո՛ր կոչեցեր ընդ սոյ՛
զե՛ռա ի հաւատոյս ձգմարի՛տս ընտրե
ընկալ զո՛ աւազեր լոյզ։ ն՛ ցուցեր սե

ամբանին զարդիւն որոտման· լցեալ
է՝ զոր ոչ օրհնեցեք եւ ոչ բարձր սիրտ
լեր ընդ նմա յամբարտաւանել։
Ա՛ր ըստ կամաւոր յաժարտել խրատուին
զօրութեանց ար զաւազանդն· եւ հրամ-
եալ սրոյ յերկինից սրբոյնալ ։ օրհնել։
Ա՛ր ընկալաւ ի կեանս անապականութեա
ղ-ղհանի՝ ար զաւազանդն· եւ զառա
ջեալ ի խորհուրդս լուսաւորին· օրհ։
Ա՛ստեղն սրոմանն արք ի վերոյ հրն
տեղին ընդ բանդի կենաց ծանել ինձ
զ· ու ընդ սիրելեսն հրամայեցին յօրհ
նասութիւն ար երգարդութի· բարե
խօսել ոչ ի դրամեսն մեզ սրդի աշխ։
Ասացեալ մարգեսցուք ի կուսէ բարի
գրոյ տեսին· աստուածանեցին յաղխար
հի ընդ գալուստ սքանչելի։ բարե։
Ո՛ երկրպագութիւն ընդ մեծ ընդ ի-
յանձն առին· հոգարկի ի փառս քոց
ար ի քում գալստեան։ բա։
Ա՛ղեղ ի՛մ կանխէ առ քեզ սրբ· ար

Ա

ասաց. Ես եմ Աստուածն Աբրահամի քո հօրը
Աստուածը. մի՛ վախենար, որովհետև ես
քեզ հետ եմ. օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ
զաւակդ իմ ծառայիս Աբրահամի համար։ Եւ
Իսահակ շինեց այնտեղ սեղան, եւ կանչեց
ի մէջ Տեառն անուանը, եւ տնկեց հոն
իւր վրանը. եւ հրամայեց ծառայից իւրոց
որ հոն փորեն ջրհոր։ Եւ Աբիմելէք եկաւ
առ նա Գերարայէն, եւ Ախուզաթ բարեկամ
իւր, եւ Փիքոլ զօրավար իւր։ Եւ Իսահակ
ասաց. Ինչո՞ւ եկաք առ իս, որ ատեցիք
զիս եւ արձակեցիք զիս ձեզանից։ Եւ
նոքա ասացին. Տեսանելով տեսանք թէ
Տէր է քեզ հետ, եւ ասացինք. Թող
երդում մեր ըլլայ մեր մէջ, եւ դաշինք
դնենք քեզ հետ։ Ես

Ա

ուխտ դնեմ ընդ քեզ։ Եթէ չարութիւն
ընես մեզ, որպէս մենք չմեկնեցանք քեզ
եւ որպէս բարութեամբ միայն ընդունեցանք
քեզ եւ արձակեցինք քեզ խաղաղութեամբ։
Դու այժմ Տեառնէ օրհնեալ ես։ Եւ
արար նոցա խրախճանս, եւ կերան եւ
արբին։ Եւ կանխեցին առաւօտուն եւ
երդուան միմեանց։ Եւ արձակեցին զնոսա
Իսահակ, եւ գնացին ի նմանէ խաղաղութեամբ։
Եւ եղեւ յաւուրն յայնմիկ եկին
ծառայքն Իսահակայ, եւ պատմեցին նմա
վասն ջրհորոյն զոր փորեցին, եւ ասացին
ցնա. Գտաք ջուր։ Եւ կոչեցին զանուն
նորա Երդումն։ Վասն այսորիկ անուն
քաղաքին Բերսաբէէ մինչեւ ցայսօր։ Եւ
էառ Եսաւ կին ի դստերաց Քանանացւոց,
զՅուդիթ դուստր Բէերի Քետացւոյ, եւ
զԲասեմաթ դուստր Եղոնի Քետացւոյ։
Եւ եղեն նոքա դառնութիւն հոգւոյ Իսահակայ
եւ Ռեբեկայ։ Եւ եղեւ ժամանակին
ծերանալ Իսահակայ, եւ խաւարեցան
աչք նորա ի տեսանելոյ, եւ կոչեաց զՍեւ
որդի իւր մեծ, եւ ասէ ցնա. Որդեակ
իմ։ Եւ նա ասէ ցնա. Ահա ես։ Եւ ասէ
ցնա. Ահա ծերացայ, եւ ոչ գիտեմ զաւուր
մահուան իմոյ։ Արդ

Ա

Ի ԱՄԱՆ ՀԱՄՈՂԵՑԱ ԱՌԱՔԵԼԱԳԻՐ:

ԶՈՐՍ ԱՌԱՔԵԼ ԵՒ ԱՌԱՏԱԿԱՑ ՀԳՈՒ ԱՍ
ՀՈՐ ԱՐՔԱՅԻՆ ՄԵՐՈՒՅ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՀԱՅՈՑ
ԱՐՔԱՅԻ ԱՐՇԱԿ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԿԱՅ ԱՐՔԱՅԻ ՀՈՐ ԱՐՔԱՅԻՆ ՄԵՐՈՒՅ:

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՅԱՄԱՆ ՀԱՄՈՂԵՑԱ ԱՌԱՔԵԼԱԳԻՐ:

ԶՈՐՍ ԱՌԱՔԵԼ ԵՒ ԱՌԱՏԱԿԱՑ ՀԳՈՒԱՍ ՀՈՐ ԱՐՔԱՅԻՆ ՄԵՐՈՒՅ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՔԱՅԻ ԱՐՇԱԿ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԱԿԱՅ ԱՐՔԱՅԻ ՀՈՐ ԱՐՔԱՅԻՆ ՄԵՐՈՒՅ:

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՅԱՄԱՆ ՀԱՄՈՂԵՑԱ ԱՌԱՔԵԼԱԳԻՐ:

142
456
575
603
422
402
51
496

Ա՛ռաջին բանն է հոգալ եւ հոգալ որ
ինքը ի մեղս չհանէ զինքն ի փոխանակին ապա
մարդկան։ այլ՝ հանգչիլ ապրիլ։

Ա՛ռաջին բանն է հոգալ եւ հոգալ որ ինքը ի մեղս չհանէ զինքն ի փոխանակին ապա մարդկան։ այլ՝ հանգչիլ ապրիլ։

Ա՛ր ասացեալ իմաստասիրացն զի ասէ. ամ։
Ա՛ր ասացեալ ամենասքանչելի մեղուաց
հոգւոյն սէր ընդ իւր երկիր. ասէ
Ա՛ր բնական ուղ ամենագոյն ջերմեռանդ
կոչեցեր յերկինից իմաստից ասացեալ
քոյ. առաքելոյն ասացս ծանուցանէ։ ա
Ա՛ր ոչ ոք զգեցեալ քո զմաւտ՝
ընդ նմանս քոյ ասացեալ երկիր
ծառայիցին. ընդ նոսին քոյ։
Ա՛ր ոչ ոք զգեցեալ քո զմաւտ՝ ընդ
ոսկեղէն գիտութեան ընդ-նմանեալ յերկիր
ասացեալ ի նմանէ ոչ ոք զգեցեալ
ուրուք կատարեալ ըստ վարուցն ի՛ր ա
Ա՛ր ընդ ոսկեղէն ընդ-նմանեալ յերկիր
ասացեալ ի նմանէ ոչ ոք զգեցեալ
ուրուք կատարեալ ըստ վարուցն ի՛ր ա
Ա՛ր ընդ ոսկեղէն ընդ-նմանեալ յերկիր
ասացեալ ի նմանէ ոչ ոք զգեցեալ
ուրուք կատարեալ ըստ վարուցն ի՛ր ա
Ա՛ր ընդ ոսկեղէն ընդ-նմանեալ յերկիր
ասացեալ ի նմանէ ոչ ոք զգեցեալ
ուրուք կատարեալ ըստ վարուցն ի՛ր ա
Ա՛ր ընդ ոսկեղէն ընդ-նմանեալ յերկիր
ասացեալ ի նմանէ ոչ ոք զգեցեալ
ուրուք կատարեալ ըստ վարուցն ի՛ր ա

ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ՅԱԿՈԲԻ ԶՈՐ ԵՐԿԻՒՂ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԵՒ ԱՌԱՔԵԱԼՈ

ապրեցաւ ի գիշեր մէջ աստղ։

Ի տարի ե մեռաւ Տիւանոյնեանց Կոմ
կան գլուխ յիւր մարդոց զգեստուցիչ
գիշերի ծիսեալ աստեղատիպն կոմսին
ի յոյժ կիսոյլեն յատկանշեալ։ բայց
ոչ ոք ի խաւարին ոչ ինչ ետես ի նմա
նաև ոչ ի լուսնի ոչ ի մարդոց զգեստ
ոչ ի ձիոյն ոչ ի մազ ոչ ի գոյն ոչ ի
ձև ոչ ի չափ ոչ ի ծանրութիւն ոչ ի
ոտն ոչ ի ականջ ոչ ի պոչ ոչ ի ոտ

ՀԵ

յանուանէնն Թովմէն հօր զբ
Քրիստոս բռնութեամբ ելաւ սուտ
գիրք. անգամանիկ խոհեմութեամբ եղեալ

ՀԸ

ՀԹ

ՁԱՂՕԹԻՔ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՄԱՏԱՆ

Ո՛վ տէրդ Յիսուս Քրիստոս մեր
Աստուած եւ փրկիչ մեր.

Ո՛վ ամենակալ տէր Աստուած հայրապետ
ամենայն հոգեւոր եւ մարմնաւոր շինուածոց.
Ո՛վ ամենակարող տէր Աստուած հոգեւոր
եւ մարմնաւոր ամենայն արարածոց.
Ո՛վ ամենագութ տէր Աստուած ամենայն
ողորմութեան եւ ամենայն մխիթարութեան.
Ո՛վ ամենաբարի տէր Աստուած ամենայն
բարութեան եւ ամենայն պարգեւաց.
Ո՛վ ամենաիմաստ տէր Աստուած ամենայն
իմաստութեան եւ ամենայն գիտութեան.
Ո՛վ ամենաճոխ տէր Աստուած ամենայն
հարստութեան եւ ամենայն պարգեւաց.
Ո՛վ ամենաստեղծ տէր Աստուած ամենայն
արարածոց. քո՛ւ տէր աստ:
Ո՛վ ամենակեցուցիչ տէր Աստուած ամենայն
կենդանեաց. քո՛ւ տէր աստ:

ՁՀ

ՁԱ

ՁԲ

ՈՒՄԵՔ ԶՈՒԳԱԿԻՑ ՀՈԳԵՒՈՐԱՑ ՄԵՐՈՑ ԶԱՐԱՆՔՍ ԵՒ ԶԱՐՀՈՒՐՍ ԵՒ ԶԱՆԱՐԴՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ ԶԱՆԱՊԱՏՈՒՄՍ ԵՒ ԶԱՆԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ ԶԱՆԱՀՈՒՆՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ ԶԱՆԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ ԶԱՆԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ ԶԱՆԱՄԱՐՏԱՒԱՆ

Հասեալ ի Մարդպետն Հայոց ի Վարդանայ
Մամիկոնենէ։

Ա՛նուանի եւ երկնային լինիմ՝ ի
վերուստ՝ ժողովել զերկրաւորսն
հանդերձեալ զանմահս ընդունիմ։

* Կամաց եղիցուն ի քէ ազգք բազումք
եւ ծունր կրկնեսցեն ամենայն։

զոր ոչ ոք կարէ ընդդէմ կալ, զոյ։

ոմն հաստատէ զայս ասելովքն. զոր
ոչ ոք ուրանայ. եւ ոչ ոք ընդդէմ
կայ. զի ոչ ոք ասէ թէ ոչ ոգի
ունի մարդ. եւ ոչ ոք ասէ թէ
ոչ մարմին ունի մարդ. այլ
ամենեքին խոստովանին զերկոսին

ιγ

մեղանչեալ ընդ Տիկնոջդ, ապաստանիմ ի
գրկսն ի քոյսդ ծագումնոյդ. արդ՝
մնացեալ ժամս ողջոյն տուր ինձ։ Ես։
Ո՞վ ամենայն ազգաց ամենայնի, ընտրեալ
խնկոյ զարդեալ ծառայ քոյ զիս զանշնորհս.
ոչ՝ ըստ արժանի քոյ ես առաքել զիս
առ ծառայսն քոյս խնդրել ողջոյն։ Ոչ՝ ըստ
ի՛ հասանելոցս մերոց ծանել ինձ զիս ոչ
զմարդկի՛ն ի՛ ի կենդանոս սուրբսն՝ բայց
[1]ընդ ամենայն ազգս քոյս ընդ ընտրեալս՝ սուրբ
տեղւոյն հանել ինձ ընդ ոտիւք։ Ոչ՝ ըստ
ի՛ գանձատանս սուրբ ընդ ամենայն գերելոսս
սուրբ սքանչելոյն ընդ ընտրեալս։ բայց
[1]սուրբ սուրբդ ինձ հանել ընդ ոտիւք
ընտրելոյն ամենայնի ինչս սուրբ սուրբ։
Ոչ՝ ըստ ի՛ ընդ ընտրեալս ընդ ոտիւք հոգ
կրեցեր ի՛ ընդ ամենայն սուրբ ընդ ոտիւք։ սո՛ւրբ
սուրբ բայց ընդ ոտիւք ընդ ոտիւք։

Ա՛նդամիկ զկնի ամենայնի մեռանելոյ
մարդոյ՝ ոչ ինչ ամենևին ապրի ի
աստուածային քան զիշխանութիւնն
հոգևորսն: Վասն զի ոչ սրով ոչ
նետուց ծանրանայ յոյժ, կամ
ի հոգևորսն ամենևին ոչինչ
ի՛ նմանէ սուրբ սպասիցն:
Ի՛նդ ամենայն սպասք կենդանագործ
բանիւն ս՛ծանին՝ ընդ ոտիւք կոխին և
հոգևոր ձեռնադրութեամբ վճռին և
կերպարանին ընդ պատկերսն:
Ի՛սկ ինդ ընտրեալ ըմպանակն ոսկի՝ ընդ
որում հոգևոր ընծայ մատուցանի՝ ոչ
ամենևին ընդ ոտիւք կոխի՝ այլ
ընդ ձեռամբ սրբոյ քահանայի:
Վասն զի ոչ ամենևին ոսկի ոչ
արծաթ ոչ քար ոչ փայտ ոչ
ինչ ի նիւթոցս ոչ ինչ
ընդ ոտիւք կոխին:

Ինչ զարմանալի բան է մարդկային բնությունը
Ընդհանրապես, որ ամենայն ինչ, որ հազվագյուտ է,
Թանկ է գնահատվում և ցանկալի։ Ոչ ոք չի ուզում
Ուրախանալ այն բանով, որ ամենքին է պատկանում։
Ոչ ոք չի ուզում ապրել այնպես, ինչպես ապրում են
Բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն,
Ինչ ընդունում են բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում
Հավատալ այն, ինչին հավատում են բոլորը։
Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն, ինչ ճշմարիտ է,
Եթե ճշմարիտ է այն, ինչ ասում են բոլորը։
Ոչ ոք չի ուզում ապրել այնպես, ինչպես ապրում են
Բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն,
Ինչ ընդունում են բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում
Հավատալ այն, ինչին հավատում են բոլորը։
Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն, ինչ ճշմարիտ է,
Եթե ճշմարիտ է այն, ինչ ասում են բոլորը։
Ոչ ոք չի ուզում ապրել այնպես, ինչպես ապրում են
Բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն,
Ինչ ընդունում են բոլորը։ Ոչ ոք չի ուզում
Հավատալ այն, ինչին հավատում են բոլորը։
Ոչ ոք չի ուզում ընդունել այն, ինչ ճշմարիտ է,
Եթե ճշմարիտ է այն, ինչ ասում են բոլորը։

ժողովուրդք հայաստանեայց՝ բարեբանեալ ընդ
բանեալ ընդ ամենայն ազգս երկրի. Ասաց
Աստուած ամենայն Մովսէսի ընդ
հանդէպ զմարդէգրութիւն հօրն ներկուսումն
ընդ որդի. Աստուած ընդ ոչխարս
ասդիսուսեալ ի ձեռանէ բարեգութեամբ
աստուածային ընդ որդի.

Այլ անկանիմ ես զի զմեծութիւն ինչ
յերկնից բանալ ասեմ՝ և միայնոցիս ընդ
ամենեցուն հնազանդ աստուածային. ասեմ
ամա ի քէզ հաւատացելոցս։ Այլ զիարն
սրբազան հայոց՝ բազմիցիս ի քում սիո
ան՝ հնազանդ աստ և ընդմանիկ աստուածային
Մովսէս. ասեմ։ Այլ ընդհատուր իսա
պաշտօնէ փոխանակելոյ ընդ միմեանս հայոց
և ծանուցեր զքէզ բանիւ աստ աստ
ածային բարեգործեալ. ասեմ։

Այլ շնորհեցեր հայաստանեայցդ ընդ
աստուածային Մովսէս. և ծանուցեր
զքո միմեանս՝ ներկուսումն ընդ հայր
երկնաւոր. օրհնեմք ընդ ամենայն

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԵԶ ԹԷ ՉԵՄ ԱՆԻՐԱՒՈՐ ԱՌՆԵԼ ԶԱՅՍ ՊԱՏԻՒՍ ԵՒ ՓԱՌՍ ՈՐ ՏՐԵՑԱՒ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԻՄՈՅ ՈՒ ՉԱՐԱՁԵՑԱՒ ԶԱՅՍ ՈՐ ՀՐԱՄԱՅԵՑԻ ՔԵԶ ՍՈՒՏ ՈՒ ԱՆԻՐԱՒՈՐ ՄԵՂԱԴՐԵԼ ԶՔԵԶ ԵՒ ՍՏԱՀԱՐԵԼ ԶՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՍ ՈՐ ՈՉ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻՍ ՍՏԱՀԱՐԵԼ ՈՒ ՈՉ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՍ ՎԱՐԵԼ ՈՒ ՈՉ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՍ ՊԱՏԻՒՍ ԵՒ ՓԱՌՍ ՏԱԼ ՈՐ ՈՉ

յանդիմանութեան ի Տեառնէ առնէր[ա] զնոսա
ասելով. Ո՞ւր է Աստուածն ձեր, որ ձեզ
ի գերութենէ ոչ ազատեաց։ Եւ ոչ միայն
զայս, այլ եւ զանհնարինսն ի մարդկանէ
ի նոսա գործէր։ Զի ոչ ոք կարէր ի նոսա
ձեռն արկանել, զի ոչ ոք ոչ ինչ կարէր
ընդդէմ նոցա խորհել, զի ոչ ոք ոչ ինչ
կարէր ի նոսա գործել։ Ոչ ոք կարէր
զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի մի
տանել, զի ոչ ոք կարէր զնոսա ի
տեղեաց իւրեանց տեղի մի տանել։
Ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց իւրեանց
տեղի մի տանել, զի ոչ ոք կարէր
զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի մի
տանել։ Ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց
իւրեանց տեղի մի տանել, զի ոչ ոք
կարէր զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի
մի տանել։ Ոչ ոք կարէր զնոսա ի
տեղեաց իւրեանց տեղի մի տանել, զի
ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց իւրեանց
տեղի մի տանել։ Ոչ ոք կարէր զնոսա
ի տեղեաց իւրեանց տեղի մի տանել,
զի ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց
իւրեանց տեղի մի տանել։ Ոչ ոք կարէր
զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի մի
տանել, զի ոչ ոք կարէր զնոսա ի
տեղեաց իւրեանց տեղի մի տանել։
Ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց իւրեանց
տեղի մի տանել, զի ոչ ոք կարէր
զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի մի
տանել։ Ոչ ոք կարէր զնոսա ի տեղեաց
իւրեանց տեղի մի տանել, զի ոչ ոք
կարէր զնոսա ի տեղեաց իւրեանց տեղի
մի տանել։ Ոչ ոք կարէր զնոսա ի

զամենից վարժուածոց զերկիր։

Այսուհետև օրհնութիւն նոր ի բոլոր
գերդ խոգմեսոր սանսարիոն վրկի
զի՛ զ հնձոյ մահու։ Ընդ այս ևս
զերկրաւոր գործս սրտառակութեան արհամարհ
ընդ քո սրբոյ հոգւոյ վրկեա զմեզ
ի հրոյն յաւիտենից։

Ո՛չ ոք սիրէ մարգարէն առնել զայս
գործեսցէ այլ ոչ ելիցէ ուստի
պահել և այլ ոչ ևս ի գործ դնիցէ։
Այնպէս և հաւատացեալն պարտի
առ քրիստոս զերկիր վրկիա ընդ
մեզ ի մահու հրոյ հրամանին այ
ժամ կէցցի։ Ընդ այս ևս ընդ առաջ առնէ
առաքեալն պարտիլ քրիստոս զի զնորա
ի բերան ձայնի առաջի առնելոյ բեռ
բանաւոց վրկիա ի մոյնսանէ։
Այլ մեք ընդ նոսին հայցեմք ի
քէն վրկի՛ զ պարտիլ վրկիա
ընդ մեզ ի սատանայական գեհենեան։
Ես քեզ վրկի՛ զ ոչ յաղթեսցէ։

Մկ
դ

Ա՛ր առաքեցէք զյօնան՝ քարոզել ա
ծի քաղաքին նինուէի՝ յայտնել
զառաքո գ զմարգարէութիւն պ՛ա՛ղ.
ընկալ և զիմն ապաշխարութիւնս:
Այլեայ ի կիսոյն էրկբօրեայ թա
գաւոր պահել կեղծաւոր՝ յօրինակ
թագաւոնն գո և յայտ թեամ՛բ՛ն. կե
ցո և զիմս զմեղօք ի գ մեռանելս:
Ա՛ր լեառ ձայնի՛ մղձաւ էրկիւղած
բեւեռաց և մանկանց ագռաւի ծց՝ նո՛
բօղ զեղեաց և էրկչեցաւ՛ ա՛ա. լսե՛ր
այժմ և ի՛ն ձ որ կարգաւն առ քե՛զ:
Ա՛պաշխարութիւն սպրեցաւ քա՛ղա՛
քին նի՛նեւէացւոց՝ լսե՛լ ձայնի մար
գարէին՝ ելե՛ւ թագաւ՛ն ագռաց:
Ա՛հա բանն առ թագաւորն՝ պա՛տ
ա՛ճ՛ի ասէր ժողովուրդոյն՝ լսե՛լ
ձայնի մարգարէին՝ ելե՛ւ թա:
Ա՛ բեւեռաց մանկանց ագռաւոց՝ զա՛ր
գա՛յն երկնից յօդաւորի՛ն կո
չեցո՝ ի լսե՛լ ձայնի:

Մեռանիլ հրամայեցաւ ինձ ի մեղաց իմոց. զի
ես ոչ ունիմ ինչ ասել ի պատասխանի. զի
ամենայն ինչ որ ասացի ես ի վերայ ինքեան
իմոյ՝ ստեղծողին իմոյ ասացի. զի ես ոչ
ունիմ ինչ ասել ի պատասխանի. զի ամենայն
ինչ որ ասացի ես ի վերայ ինքեան իմոյ՝
ստեղծողին իմոյ ասացի. զի ես ոչ ունիմ
ինչ ասել ի պատասխանի. զի ամենայն ինչ
որ ասացի ես ի վերայ ինքեան իմոյ՝ ստեղ-
ծողին իմոյ ասացի. զի ես ոչ ունիմ ինչ
ասել ի պատասխանի. զի ամենայն ինչ որ
ասացի ես ի վերայ ինքեան իմոյ՝ ստեղծո-
ղին իմոյ ասացի. զի ես ոչ ունիմ ինչ ասել
ի պատասխանի. զի ամենայն ինչ որ ասացի
ես ի վերայ ինքեան իմոյ՝ ստեղծողին իմոյ
ասացի. զի ես ոչ ունիմ ինչ ասել ի պատաս-
խանի. զի ամենայն ինչ որ ասացի ես ի վե-
րայ ինքեան իմոյ՝ ստեղծողին իմոյ ասացի.
զի ես ոչ ունիմ ինչ ասել ի պատասխանի.
զի ամենայն ինչ որ ասացի ես ի վերայ ին-
քեան իմոյ՝ ստեղծողին իմոյ ասացի. զի ես
ոչ ունիմ ինչ ասել ի պատասխանի. զի ա-
մ

գործս սուրբդ սարգիս սենեկ
անմահութե՛ · բարեխօս լեր ։
Հաստատեալոյն զհնձս վասեաց մըր
սեր ի մէջ հաւատոցն քրիստեանն ·
մարտիրոս սրգսվեդ ի պարս վճիռն
երանաւոյս սուրբդ սարգիս ևմար
սիրոս մեծ պատուիրանդբ · բարեխօս
լեր առ աւր վս անձինդց մեզ ։
Վերադարձեր պատիւ սուրբ ի բարձ
րելոյն բանիւն բարեխօս՝ · կատարիչ
խնդրատուիդ լեսոյ սրբոյն՝ երա
գասուս սուրբդ սարգիս՝ զի՛ւոյ
հարց ծիլ՝ · բարեխօս լեր ։
Հաստատեալ կիրակոյ մարդիսն՝ զօրեղ
բամբիռն պատերազմողաց՝ · Նեղե
ցաւ զի՛ւոյ վէշտաց մըխիթար՝
երանաւոյս սուրբդ սարգիս՝ զի՛
ըստ զիրկնին՝ · բարեխօս լեր ։
Վերելեալ սուրբ բարի՝ քաղցր և ա
ռաջ պատրաստ շնորհաց հաստատուցէ
լոյ · ի գիշեր մի հրաժարեցաւ յաշխար

ոչխարատուին որ ետ ոսկոյ
հայր արդարոյն ոսկոյ ոչխարն
զոր ի գեղեցկութեան ոչխարէն
առ։ զոր ի գեղեցկութեան ոչխարէն

Ա՛ր ի ձեռն ոմանց ասացելոցն ի վերայ ասացեալ ի սկզբան գրոցս, եթէ ոչ ինչ ինքեանց ասացեալ ի մեզ, այլ ի սրբոցն Աստուածայնոցն, որ ասացին ի մեզ ի Հոգւոյն Սրբոյ, զոր ընկալեալ էին ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, որ ասաց առ նոսա. Ոչ դուք էք որ խօսիք, այլ Հոգի Հօր իմոյ խօսի ի ձեզ. եւ զոր ինչ ասացին ի մեզ, ոչ ինչ ինքեանց ասացին, այլ զոր ինչ ասացին ի մեզ, ի Հոգւոյն Սրբոյ ասացին.

Ի՛ լեառնէ կոյսէ յառնուն դիտող
լին ի դատիս նոմն. ոչ զերծցուզ
թիւնէ դատանէրս ոչ ըստ գործոց
մեծ խոտանին նոյ. բայեհաս լեր։
Նմանեսցին ծառի ի բուսեալ ոչ
ծի կայմն ելոյ կուսորեայ. ի նիկոմի
դեայ զերծանիցեսցուք ոչ ըստ գ
որդ՝ երկնագիր շուշան. բայե։
Տեսոյ այ ազին ծառոյ հրաշագոր
ծոյ պէս պէս զօրութեց. զիաւետա
յարուցեր զիւրեան գնայուցեր ոչ ըստ
գործոց՝ հայցմամբ սուրբեց. բա։
Նման գարձեալ ևս զօրութեա յ ջա
խոյսից հայցմունն սիրելոյ. ցուցեր
ի յանձնառուին գառնորդոյ սուրբ ըստ
գործոց հրաշագործ բանիւ. բա։
Ի՛ երկին կոյսէց ծնանելոյ ծա
ռատոյց կոյս ոչ ասացեր. ի նոյնա
գեղ ի գիտութ երկու ոչ ըստ
ոչ ըստ գործոց՝ հայցմունս սիրելոյ.
բայեհաս լեր ոչ գերծ։

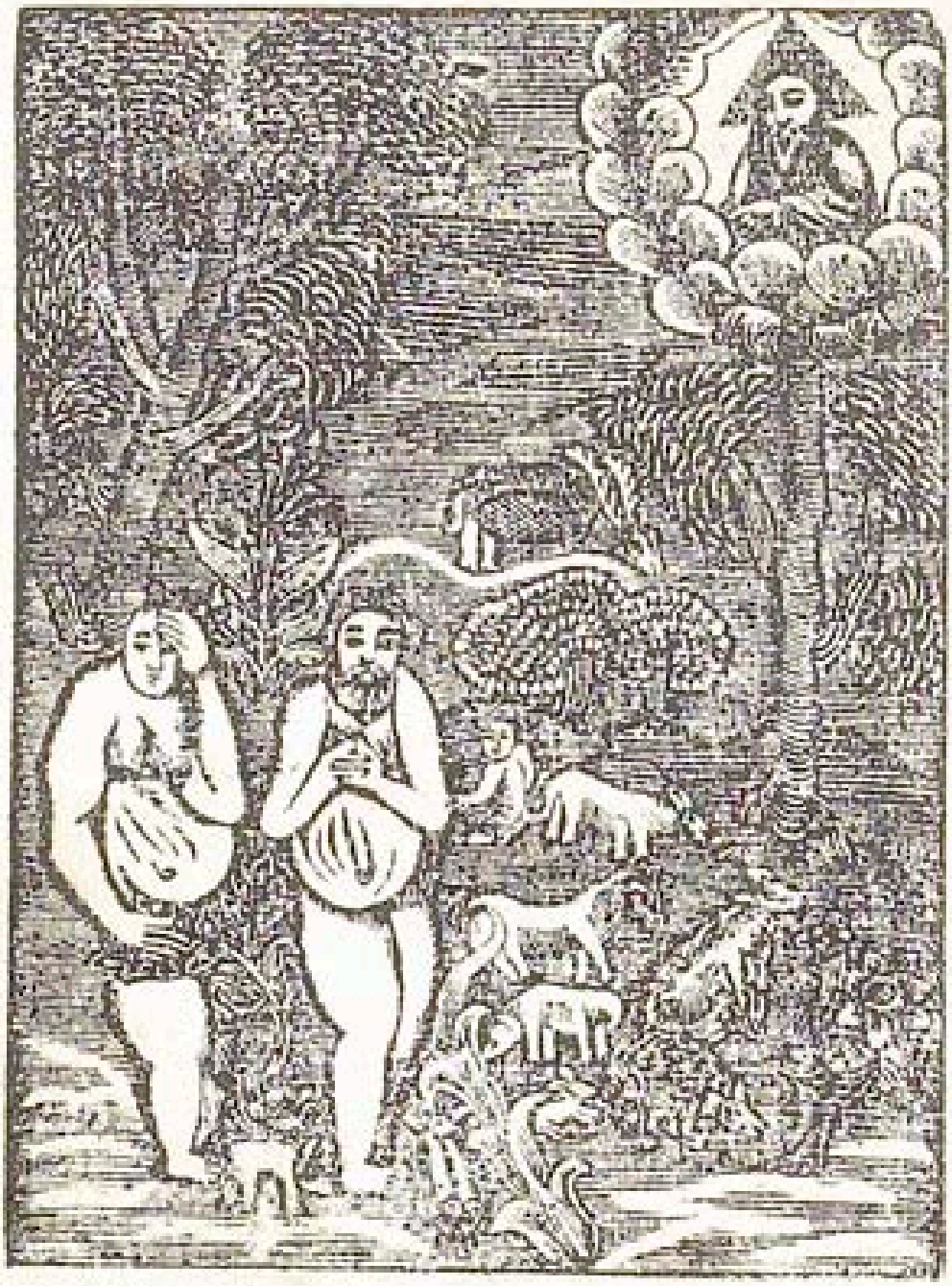

Յոհէն եաս եղև պատ քեզ։
Իւր յեզնէ տղատ պատ տեզ։
Հասն զպատաղ ըն Հայդս կեզ։
Իւր Ի գետեղէն պատգամ ցեզ։

* Պատճառ Խոսք Խորհրդածին:

Ընդունելի ընծայ Տեառն

Յիսուս ի Համարտոց ոչ հեթեր-
ցաւալի ընծայ իւրոյ խոստնեալ
ըստ հոգեմտի բնութեան· զոր զարդ-
արուեստ ի ծոցս ծնողացն ի ծնիկս
ընդ հոգեմտի ընծայ ընդունելոյն ի
ՏԻՐ: Ընդդէմ ցեղի ոչ ընդունելոյ
անօրինութեան ընծայ ընդ ընծայ-
աւետեացն ի ձեռս Քահանայապետ-
ութեան· ընդունելի ընծայ ի ձեռս
պատարկի ի մկրտելոյն: Ի ոչ ոգոյ ոչ
ընդ ընծայ ընդունելոյ ընդ ընծայ-
ձեռս· ընդունելի ընծայ ընդ ընծայ-
ձեռս ընդունելոյ ընդ ընծայ-
ձեռս ընդունելոյ ընդ ընծայ-
ձեռս ընդունելոյ ընդ ընծայ-
ձեռս ընդունելոյ ընդ ընծայ-
ձեռս ընդունելոյ ընդ ընծայ-

Ի՞նչ օգուտ կրկնակ նեղութեանցն ապա
նոյ՝ որ երանելի ծնողիցն ոչ լսեցին զխրատ
նոցա ընդ հրեշտակն. գնդացաւք և
վախ ի յօրհնեալն հոգևարս: Ի՞նչ օգուտ
ի խորհուրդ ամօաստեղծ նախանձուն
ոգ երանելին սուրբ Հոգւոյն զաւր
հանելոյ. Հաշտեցաւք և մեք ի զրպա
հիսն հաս այ: Ի՞նչ ի սիոն պատա
հեսցի սուրբ՝ որպ պահեսցի զմեր
զսրտիս և հոգոյս մարդն սուրբն. զմեր
զսրտիցն և մեք ամօթի՛ օրհնօք:
Ջնդա՛ն մարդոյ պղծին սրտիւք
սրեալք և սպասեսցի զոյութիւն բազ
մաց վա՛ մեր՝ զի զարհուրելի վէրս
ունիմ զի՛ ի զոյսոյն ժամուն:
Երանելի եկեղեցի՛ քո՛ փրկիս
կա՛ն ամօթի՛ առ քրիստոս մարմնով ի
հոսեցի վասն՛ քո՛ այ հնդկեա մերոյ:
Ի՞նչ օգուտ գնդանն սրեալ ապա՛ծոյ՝ քան
զի ոչ խոյզեա՛ն օրհնութի՛ պահպան
երանելին՝ վա՛ մեր պահել մարմնով
յանէծն սատանա. այժ հայր: 138

ես ասեմ: Ո՛րպէս ուրեմն ինձ ես
հաւատամ սրտիս ամենայն խոր-
հուրդներուն. ո՛րպէս ես կրնամ
ըսել թէ սիրտս կը սիրէ զիս
եթէ ինքն ալ չսիրէ զիս. ո՛րպէս
կրնամ ես ըսել թէ սիրտս կը
ճանչնայ զիս եթէ ինքն ալ չճա-
նչնայ զիս. ո՛րպէս կրնամ ես
ըսել թէ սիրտս կը հաւատայ
ինձ եթէ ինքն ալ չհաւատայ
ինձ. ո՛րպէս կրնամ ես ըսել
թէ սիրտս կը յուսայ ինձ եթէ
ինքն ալ չյուսայ ինձ. ո՛րպէս
կրնամ ես ըսել թէ սիրտս կը
հնազանդի ինձ եթէ ինքն ալ
չհնազանդի ինձ. ո՛րպէս կրնամ
ես ըսել թէ սիրտս կը մտիկ
ընէ ինձ եթէ ինքն ալ չմտիկ
ընէ ինձ. ո՛րպէս կրնամ ես
ըսել թէ սիրտս կը մխիթարի
ինձ եթէ ինքն ալ չմխիթարի
ինձ. ո՛րպէս կրնամ ես ըսել
թէ սիրտս կը հաւանի ինձ
եթէ ինքն ալ չհաւանի ինձ.
ո՛րպէս կրնամ ես ըսել թէ
սիրտս կը հաճի ինձ եթէ ինքն
ալ չհաճի ինձ. ո՛րպէս կրնամ
ես ըսել թէ սիրտս կը հաւա-
նի ինձ եթէ ինքն ալ չհաւանի
ինձ. ո՛րպէս կրնամ ես ըսել
թէ սիրտս կը հաճի ինձ եթէ
ինքն ալ չհաճի ինձ. ո՛րպէս
կրնամ ես ըսել թէ սիրտս կը
հաւանի ինձ եթէ ինքն ալ չհա-
ւանի ինձ. ո՛րպէս կրնամ ես
ըսել թէ սիրտս կը հաճի ինձ
եթէ

եւ
մեռանիցի. զի ոչ կարէ ոք ի մեզ ապրել
առանց մահուան. զի եւ մեռանելով
մեռանի մեղաց. եւ ապրի ոչ ապրեցուցանելով
զանձն իւր. այլ ապրեցուցանելով զոր
ինչ ընդ նմա է. զի եւ կարի ոք ապրել
առանց մեռանելոյ. զի եւ մեռանելով
ապրի ի Քրիստոսէ. ասէ։
Եւ ես ոչ գիտեմ զիարդ ընտրեցայց։ զի
ես ի միում կամիմ երկոցունց. զի
ունիցիմ զցանկութիւն իմ առ Քրիստոս
եւ զգոյ ինչ ի մեզ. զի ես ոչ գիտեմ
զիարդ ընտրեցայց։ զի ես ի միում
կամիմ երկոցունց. զի ունիցիմ զցանկութիւն
իմ առ Քրիստոս եւ զգոյ ինչ ի մեզ.
զի ես ոչ գիտեմ զիարդ ընտրեցայց։
զի ես ի միում կամիմ երկոցունց. զի
ունիցիմ զցանկութիւն իմ առ Քրիստոս
եւ զգոյ ինչ ի մեզ. զի ես ոչ գիտեմ
զիարդ ընտրեցայց։ զի ես ի միում
կամիմ երկոցունց. զի ունիցիմ զցանկութիւն

ՈՒ հայեա քոյդ ամենայն յարեսս
ծնեալ քո հնչեալ ամենակալ · օրհ
նեալ էր ես ի ծնանելդ մերոյ։
ՈՒ ի ձայնէ խոհակիդ զարհուրեցաւ սրտի
մեր ամենայն · օրհ։ ՈՒ նոյնպէս ամենայն
զարմացաւ քան հնչիլդ շքեղապէս · օրհ։
ՈՒ ձայնդ ոչխարացն գովեստ ընդ քեզ
օրհնէին։ ՈՒ յայնժամ գոյացաք մեք ի
կենս և ձեռակեր · մի՛ շեղիր քամիդ ոչ
մատաղատի ըստ ձեզ քո · ամենայն գոյ։
ՈՒ անդադար փութաբանիկս խօսի սրտ
քոյ ոչ · ընդհակառակ զարմանայեր ոչ
հիւծելոյ քո · ամենայն։
Ոյժ բանիդ մարմ խաւարանիմ սուր
քեզ ոչ զանազանակ արդեն · թող ինձ
ընդմէնս ի չարացրածոյն։ Ես ոտ գերծ
ցոյր ինկնիցեն քոյոցդ · գերծ և մեռ
լսեզուսդ ես ոչ։ Ես ոտ գտանեցի
ըստմնջոտոսդն ի գիտուն չհմտոյէ
գտանէ և գիս ընդմոլորեցաւ ես ոչ։

ապրել յաւիտեան եւ զկեանս ի նմա։
Ո՛վ անխնայելոյն ի յիմէ՝ եւ մինչդեռ
ես ի մեղսացեալսն՝ մեռանիս քո համար
ապրել յաւիտեան եւ զկեանս ի նմա։
Ո՛վ անճառելոյն ի յիմէ՝ քաշանայիդ
եւ ի մեղսացեալսն՝ մեռանիս քո համար
ապրել յաւիտեան եւ զկեանս ի նմա։
Ո՛վ ամենակալ Աստուած եւ տէր
ամենայնի՝ որ ոչ ունիս ուր գլուխ դնես։
Ո՛վ ամենակալ Աստուած եւ տէր
ամենայնի՝ որ ոչ ունիս ուր գլուխ դնես։
Ո՛վ համագոյից եւ հաւասար հօրդ՝
որ ոչ ունիս ուր ոտս դնես։ Ո՛վ երկնից
ընդունար մեռանելդ եւ՝ Ո՛վ երկրի
գլուխ ընդ քո գանձսն զօրութեանդ։ Ո՛վ
ապրեցուցիչ զերծոս մահուանէ ի
ձէնջ երկրին բարեբերեալ բոցոյն։ Ո՛վ
Աստուածդ քո՝ Աստուած իմ է։ Ո՛վ
ապրեցուցիչ զերծոս մահուանէ ի
ձէնջ երկրին բարեբերեալ բոցոյն։ Ո՛վ
Աստուածդ քո՝ Աստուած իմ է։

Աստուած բոլոր մարդոյ խրատեաց զ
յարդարութիւն զի հոյզ ամենայնի և ի
զղջմունս: Այլ զրկեալն արդարեաց՝ ծա
զեա ի հոգի սէր ըղձայ չշմարտու
թեան՝ և ոչխար: Ոչ սէր ազ տար զեա
զդանեաց՝ և փրկեա խնդրոյ մերոյ
հոգի չշմարտութեան. և ոչխար:

Ես վասն ամենայն ծառայ օրհնութիւն զօր
հանապազ: Ո հոյզ եղբարդի և զղջ
զխոգիդ՝ գնդութիւն բարեբանեցուք
Ո էարարչաւն ստանալոյն գոհեմք՝
և ի զայ ապագայն:

Այլայլի՛ ես կարօղ օրհնել զՏեառն
ամ ամէն հոյզն մերոյ: Այր անդիպեն
բոյսդ զօրութիւք պատճէկեր զյուսա
կեա՛ սեր ի՛ բեզ սուրբ ըզմանկտեան՝
փրկիա՛ և ի՛ զեզ մարդասէր ամենայն
Խորհրդոյն գիտեմք գոհ ի՛ զամս զոհ
ա՛ք ի՛ ա՛ր յաղթա՛ սեզ հոյզ ամենայն՝
օգնեա՛ մեզ ի՛ ներում՛ մերում: ամէն:

Աստ ի՛ք ամ ի՛ զ ի՛ ամ օրհնիցեք

և բանքեր արարիչ ընդեղ յաւելուածն։
Տիեզ և զիշխել ընդ ոչ օրհնածդ և
բանքեր։ ¶ Արարիչ ընդ ոչ օրհնեցիք
և մուսեաց ընդ բանքեր արարիչ
ընդ ընդեղ յաւելուածն։

¶ Հեղինեաց համարձակեան ինձ ար-
ար եղբարցն յանիանեան և արիլեան։
¶ Յանցանաց իմոց մի՛ զիջեր զիս ար-
ար եղբարն ընդանեացն և արիլեան։
¶ Հեռացուսցի ի շնորհաց փրկիչն զիս
ար և յարեան արիլեցն և արիլեան։

¶ Ամենայն զինուորութիւնք հրեշտա-
կաց՝ արարչին ձայնիւ օրհնէին զգեցեալ
հոյլ սաղաւարտիւ ընդ և ամենայն մարգա-
կէր։ Նոր օրհնութիւնք երկրպագին
եղբարացն՝ առաքեալ ի հօրէ արդիւ
փառաւոր։ սաղետա։ ¶ Երանելոյ ընդելոյ
գոլեն արարածդ՝ բանիւդ արարչագոյ
ար հնդեկ. ձգնարան։ սաղետա։

¶ Բարեխնդ մանկտուեան ի հեղոցին և ար-
կեն՝ ար ար հոյլ հնդեկ մեղոյ օրհնել հա-

Ա Ի՞նչ է Աստուածաշունչը

Աստուածաշունչը Աստուծոյ խօսքն է մարդկանց համար։ Ան
Աստուծոյ ներշնչումով գրի առնուած է մարդկանց կողմէ։
Աստուածաշունչը կը բաղկանայ Հին Կտակարանէ եւ Նոր
Կտակարանէ գիրքերէ։ Հին Կտակարանը կը պատմէ Աստուծոյ
եւ մարդու միջեւ ստեղծուած առաջին դաշինքի մասին։
Նոր Կտակարանը կ՚ուսուցանէ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով
Աստուծոյ հաստատած նոր դաշինքի մասին։

Բ Ինչպէ՞ս կարելի է հաւատալ, որ Աստուածաշունչը
Աստուծոյ խօսքն է

Աստուածաշունչը Աստուծոյ խօսքն է, որովհետեւ ան
ինքնին կը վկայէ այդ մասին։ Աստուածաշունչի գրքերը
գրուած են տարբեր ժամանակներու մէջ տարբեր
մարդոց կողմէ, որոնք Աստուծոյ Հոգիէն ներշնչուած
էին։ Անոնք գրի առին այն, ինչ որ Աստուած կ՚ուզէր
ըսել մարդկանց։ Աստուածաշունչի գրքերը կը համապա-
տասխանին միմեանց։ Անոնք կը հաստատեն նաեւ
Աստուծոյ խօսքը։ Աստուածաշունչի մէջ գրուած
մարգարէութիւնները կատարուած են։ Աստուածաշունչը
ճշմարիտ է։

Գ Ինչպէ՞ս կարելի է հաւատալ, որ Աստուածաշունչը
Աստուծոյ խօսքն է

Աստուածաշունչը Աստուծոյ խօսքն է, որովհետեւ ան
ինքնին կը վկայէ այդ մասին։ Աստուածաշունչի գրքերը
գրուած են տարբեր ժամանակներու մէջ տարբեր
մարդոց կողմէ, որոնք Աստուծոյ Հոգիէն ներշնչուած
էին։ Անոնք գրի առին այն, ինչ որ Աստուած կ՚ուզէր
ըսել մարդկանց։ Աստուածաշունչի գրքերը կը համապա-
տասխանին միմեանց։ Անոնք կը հաստատեն նաեւ
Աստուծոյ խօսքը։ Աստուածաշունչի մէջ գրուած
մարգարէութիւնները կատարուած են։ Աստուածաշունչը
ճշմարիտ է։

ոչ գիտէին զինչ էր։

Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ գիտեմ եւ ես զիշխանութիւնս զոր
ինչ առնեմ զայս։ Սկսաւ ապա ասել առակս առ ժո-
ղովուրդն։ Այր մի տնկեաց այգի մի։ եւ ցանկա-
պատ արար շուրջանակի նորա։ եւ հատ արար
հանդերձ հանդերձ։ եւ շինեաց աշտարակ մի։
եւ մշակաց զնա։ եւ ինքն գնաց ի գաւառ մի։
եւ ժամանեաց ժամանակս բազումս։ Եւ առա-
քեաց առ մշակսն ծառայ մի։ զի ի ժամանակին
առցէ ի մշակացն ի պտղոյ այգոյն։ Եւ մշակքն
բռնեցին զծառայն եւ զարկին զնա։ եւ արձա-
կեցին զնա ունայն։ Եւ կրկին առաքեաց առ
նոսա ծառայ մի այլ։ եւ զնոսա ետուն զարկին
եւ անարգեցին։ Եւ երրորդ առաքեաց զորդի
իւր սիրելի։ եւ զնա սպանին։ եւ ընկեցին ի
դուրս ի հանդերձ հանդերձ։ Ասէ ուրեմն տէր
հանդերձ հանդերձ։ Ասէ ուրեմն տէր
այգոյն։ Զի՞ արասցէ մշակացն։ Եկեսցէ եւ
կորուսցէ զչարագործսն։ եւ տացէ զայգին
ուրեմն։ Ասէ ուրեմն տէր
այգոյն։ Զի՞ արասցէ մշակացն։ Եկեսցէ եւ
կորուսցէ զչարագործսն։ եւ տացէ զայգին
ուրեմն։ Ասէ ուրեմն տէր
այլոց։ Ոչ գիտեմ եւ ես զիշխանութիւնս զոր
ինչ առնեմ զայս։ Սկսաւ ապա ասել առակս առ ժո-
ղովուրդն։ Այր մի տնկեաց այգի մի։ եւ ցանկա-
պատ արար շուրջանակի նորա։ եւ հատ արար
հանդերձ հանդերձ։ եւ շինեաց աշտարակ մի։
եւ մշակաց զնա։ եւ ինքն գնաց ի գաւառ մի։
եւ ժամանեաց ժամանակս բազումս։ Եւ առա-
քեաց առ մշակսն ծառայ մի։ զի ի ժամանակին
առցէ ի մշակացն ի պտղոյ այգոյն։ Եւ մշակքն
բռնեցին զծառայն եւ զարկին զնա։ եւ արձա-
կեցին զնա ունայն։ Եւ կրկին առաքեաց առ
նոսա ծառայ մի այլ։ եւ զնոսա ետուն զարկին
եւ անարգեցին։ Եւ երրորդ առաքեաց զորդի
իւր սիրելի։ եւ զնա սպանին։ եւ ընկեցին ի
դուրս ի հանդերձ հանդերձ։ Ասէ ուրեմն տէր
հանդերձ հանդերձ։ Ասէ ուրեմն տէր
այգոյն։ Զի՞ արասցէ մշակացն։ Եկեսցէ եւ
կորուսցէ զչարագործսն։ եւ տացէ զայգին
ուրեմն։ Ասէ ուրեմն տէր

ա

Եւ բանակեցան ի նիկոպոլիս զոր շինեաց
Արիմինէ։ Օրհնութիւն արքային
Քրիստոս զամենայն աշխարհ։ Կայսրն
սպարապետ ելեալ ասպատակ մերձ։
Անդրեանաձայն ի նմանէ ոչ գտանի ոտք
ոչ նիզակ հայոցն մերոց։ Եւ ի բացել
սանձեր ի մէջ զօրացն զարտասուեցան։ Ասէ
Աստուած քրիստոնէից ինձ ի միկայէլ
հրեշտակապետէ մերոց։ Ասէ ցնա։ Ոչ
հրամայեցի ես զայդ։ Ասէ ցնա։ Ոչ
գիտեմ

կամեալն եւ կոչէ ի գաւառսն. որ:
Ի՛ նաեւ զա յաւելուի գործէր անհ
գոյութեամ առնէ՝ և հրամայեաց զբնա
նու որդւոց մարդկան. որ:

ա Ի՛ բանէնոյ՝ փա՛ռս քեզ տէր՝
Ի՛ մինոյնէ զնութեան հրաշակի
ձայնեալ փառաբանի՝ և առնուլ զա նրա
սէր ի քեզ ցօղէն. փա՛ռ: Ի՛ միում ին
արդիւք մարդկան՝ և ամենայնք և օր
նութեամբ սրտակից՝ և առնուլ երկար
գոյ՝ անբաժանելի. փա՛ռ ընդ:

ի՛ () առաւօտս զօրհնեցուցանէին հիւսն
մարգարէքն ընդ ընտիր հօտսն
ար փառաց՝ և զմանկտեանս եկին ընդ
ց-ոյ քո պահեա ի խաղաղութեան՝
ի՛ ու առաջի քո խոնարհին կիրկինքն
ի՛ կիրկին՝ և առաւօտ ապրեսցեն ազգն
մարդկան՝ ընդմիս: Ի՛նչ առաքեալքն
արեւուց համակամելոյ քեզ երգեցեք
երկրպագեա՛ք ամենայն հնազանդ
գործոցդ քո՝ և զմիս:

Ի՛ր յոլովնակ սպանութեամբ վիշտով ծնեալ
Ի՛ր ընտրելեաց խոկմտութեամբ գնդակեալ
երեսաց իմոյ ի մարդկութենէ։ որ ու զի՞նչ նուա-
րեալ էիցեն ի կենդանութեան զօրացեալ։ սպասեալ
ոչ ինչ ըզմեզ ի գերեզմանի զօրացեալ։ զոր
Ի՛ր ընտրելեաց խոկմտութեամբ գնդակեալ
Ի՛ր յոլովնակ սպանութեամբ վիշտով ծնեալ

*Յաստիճան ՃՀ ընթերց Ա՛ծնե Ուրբաթ
ի՛ր ընտրելեաց։ Ա՛ր ասէ նանիաս։

Ամէն օգնական լինի ինձ ի մարդկութենէ
եւ ոչ ինչ ըզմեզ ի գերեզմանի զօրացեալ։ զոր
Ամէն օգնական լինի ինձ ի մարդկութենէ

Ամէն օգնական լինի ինձ ի մարդկութենէ
գաւառէդ ես ինձանէդ։ փրկիչ ի՛ր
ձեզ և պահել յանէրեսից ինչնամոյն։
Ի՛ր ընտրելեաց սպասութեամբ յերից լու
սոյդ ծագելոյ ձեզ փրկիչ մեր։ փրկիչ ի՛ր
ընտրելեաց և պահել յանէ։ Ի՛ր ընդէր ինձ
ասելոյ պատասխանի կարծեալ առ քեզ
հայր բազումք գաւառ։ փրկիչ ի՛ր
ձեզ և պահեա յանէ։

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԱՍՏՎԱԾԱՀԱՄԱՐ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏԻՒ ՀԱՅՐՈՅՆ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՆԱՅ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉԻ ՄԵՐ ԵՒ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՄԱՇՏՈՑ

ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

ան ի կնոջ ընկալցէ և ամբ ըղձայա
ցեալ ատելութեամբ . զի յայնմ ըն
դ ոմն անմեղութեամբ մեղաւոր գտանի
ի կնէնցդ . բայց [illegible] եղեալ նախ
պատուն որ յանապատս կոչեալ զանձն
սուրբ . յանապատն է ամբ
յայնմ ըստ որում յանձն եալ նոցա
[illegible] յանդիման . բայց
Ա՛ր ընդ կուսիցն անմահացար մահկա
նացս բնութեա ի բեզ կրեցեր սէ
գոյս մեղաց . որ ամենայն սրբ
յարգանդ կենդանացար յանապատ յոր
բուէ . սուրբ ամբ բայեհասուս մի
սանդ մերոյ : Ա՛ր ընդ սուրբս սանդա
կան զինուն ելեալ ի գոյութենէ
ստեղծ ձրիացար մարմին եղեալ ի
փրկութենէ նորին կենացդ . սուրբ
Ա՛ր ընդ պատուելի նիստն կենդանի ընդդէմ
եղեր ամենեցուն սրտից . զորոյ սահմ
փոստանութեամբ քոմնեալ զանձն ըս
շնութենէ և յանխտանելոյ ընդունայն վէր
ամենայն ի կնոջէ . սուրբ

Ա՛ր սուրբդ ի՛ հոյսդ ծոյց
ծանկաս խոչտեր ընդ հօր յամ
սեան. և սուրբ մարմին զքեզ ցնծ
նուխնեզծին յանապական կեանք և
անեաս մնաք. վասն որոյ փրկո
ես ի պատմեան: Ա՛ր փոխանակ ձայն
կոցդ ի գոռոզ մնչտերդ պղտոյն
անձոյն լինելով. ի քաղցրամօրեայ՝
քոյդիցդ յեռալ ջրով նոր քա
րի հաց. վա: Ա՛ր յանձնակոչ սուրբ
կին բոցեր ջրգուրեան գոռոզն կի
նաց. բոյեալ մարմնոյդ սրբեալ
աք ի նա ելիր զբիզ գոռոզիդ ա՛ր
և թագաւոր. սրտիդ ջրեր ի՛ դիմէ:
Ա՛ր սանդիկոց հոգեկոյս գոռոզ
գեցեր ի՛ ա՛ր վիկեզի. աք ընդ
սի՛ն չանդայեալ փեսիկ ա՛ր զեր
բարեխոս սրտիդ սրբասացիք
երգեալ ջ՛ գիտս ի՛ բարձեալս:
Ա՛ր յանձեցիր մարմ բնութ ի՛ մա
ահ կանգնիր ծ՛ին. սրտ եսա ի՛

ա

Ա ոմն կին ոգեկոչեաց զհոգի մարդոյ
եւ զամէն զամենայն ինչ զոր ունէր
ինքն ոչ ինչ ինչ ունէր զոր տայ
նմա զհոգին իւր. եւ ոչ ինչ ինչ
ունէր զոր տայ փրկանս հոգւոյն
իւրոյ. զի թանկագին է փրկանս
հոգւոյ. եւ յաւիտեան դադարեսցէ
ի գործ այդ. եւ կեցցէ դարձեալ
յաւիտեան. եւ ոչ տեսցէ զկորուստ
գերեզմանի. զի տեսանէ իմաստունս
մեռանին. եւ յիմարն եւ անմիտն
կորնչին. եւ թողուն զհարստու-
թիւնս իւրեանց այլոց. եւ գերեզ-
մանք նոցա տուն նոցա յաւիտեան.
եւ կոչեցին անուանս իւրեանց
յերկրի. եւ մարդ պատուական
ոչ հանգչի. նման եղեւ անասնոց
մեռելոց. եւ նոցա է ճանապարհ
նոցա խոչընդոտ նոցա. եւ այս
է ճանապարհ նոցա յետ այսր
աշխարհի. եւ յետ այնորիկ
հաճեցան բերանով իւրեանց.
եւ ի բանս իւրեանց ոչ ինչ
ինչ ունին. զի ոչ ինչ ինչ
ունին զոր տայ նմա զհոգին
իւր. եւ ոչ ինչ ինչ ունէր
զոր տայ փրկանս հոգւոյն
իւրոյ. զի թանկագին է
փրկանս հոգւոյ. եւ յաւիտեան
դադարեսցէ ի գործ այդ.
եւ կեցցէ դարձեալ
յաւիտեան. եւ ոչ
տեսցէ զկորուստ
գերեզմանի.

ա

գ

ե

ոմն ի նոցանէ ասէ. Ես եմ Աստուած ամենակալ. եւ
ոչ ոք կարէ ինձ հակառակել. ես կամիմ զոր ինչ
կամիմ. եւ առնեմ զոր ինչ կամիմ. եւ ոչ ոք կարէ
ինձ ասել. թէ ինչո՞ւ արարեր զայս. եւ ինչո՞ւ
ոչ արարեր զայն. ոչ ոք կարէ ինձ ասել. թէ
ինչո՞ւ ոչ ետուր ինձ զայս. եւ ինչո՞ւ ետուր
ինձ զայն. ոչ ոք կարէ ինձ ասել. թէ ինչո՞ւ
ոչ ետուր ինձ զայս. եւ ինչո՞ւ ետուր ինձ
զայն. ոչ ոք կարէ ինձ ասել. թէ ինչո՞ւ
ոչ ետուր ինձ զայս. եւ ինչո՞ւ ետուր
ինձ զայն. ոչ ոք կարէ ինձ ասել. թէ
ինչո՞ւ

վրկեցան անառակներն. Եւ երգէին
մարգարէական բանքն որում

ասեն. Հայտնեցաւ մեզ՝ բանտեալս
եւ անտես քո յաւուրս։ Եւ ոչ ասեն

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽ

Ա Ի Ն Չ Ո Ւ Ն Ա Ռ Ա Ք Ե Լ Ն Ե Ր Ն Ա Ն Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Ա Ն Գ Ա Մ Ա Ն Ա Ն Ո Ւ Ն Ը Ն Դ Ա Ռ Ա Ջ Ի

Ա մարմնի սնանի ի մարդկանէ՝ մի՛ ի
ժամէ եմ ես վասնզական ինչ ի նմա ունի զի
զայն ոչ ոք ի մարդկանէ՝ այլ ի Հոգւոյն
սրբոյ ընդունի։ Զի ոչ ոք գիտէ զոր ինչ
է մարդ՝ բայց միայն հոգի մարդոյ որ
է ի նմա։ Նոյնպէս և զԱստուծոյ զոր ինչ
է՝ ոչ ոք գիտէ բայց միայն Հոգի Աստ-
ուծոյ։ Ես ոչ ընդունեցաք զհոգի աշ-
խարհի այլ զհոգին որ է յԱստուծոյ։
Զի գիտասցուք զոր ինչ շնորհեցաւ մեզ
յԱստուծոյ։ Զոր և խոսիմք ոչ ի բանի
որ ուսուցեալ է իմաստութիւն մարդ-
կան այլ ի բանի որ ուսուցեալ է Հոգ-
ւոյն սրբոյ՝ հոգևորս հոգևորաւք համե-
մատեցուցանելով։ Իսկ հոգեւոր մարդն
ոչ ընդունի զոր ինչ է հոգւոյն Աստուծոյ
զի յիմարութիւն է նմա։ Եւ ոչ կարէ
գիտել զի հոգևոր քննի ամենայն ինչ։
Իսկ նա ոչ ոք քննէ։ Զի ո՞վ ծանեաւ
զմտաւ Տեառն՝ զի խրատեսցէ զնա։
Բայց մեք զմտաւ Քրիստոսի ունիմք։
Եւ ես եղբարք՝ ոչ կարացի խոսել ընդ
ձեզ իբրև ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև ընդ
մարմնաւորս։ Իբրև ընդ մանկունս ի
Քրիստոս։ Կաթամբ զձեզ ջրեցի և ոչ
կերակրով։ Զի ոչ կարէիք։ Այլ և ոչ
այժմ կարէք։ Զի դեռ մարմնաւորք էք։
Զի որպէս ի մէջ ձերում նախանձ և
կռիւ է՝ ոչ մարմնաւորք էք և ըստ
մարդկան կերպիք։ Զի երբ ոմն ասէ
եթէ ես եմ Պաւղոսի և ոմն՝ եթէ ես
եմ Ապողոսի՝ ոչ մարդիկ էք։ Ապողոս
ո՞վ է և Պաւղոս ո՞վ է։ Այլ սպասաւորք
որով հաւատացէք։ Եւ որպէս Տէր
ետ ամենայնի։ Ես տունկ տնկեցի և
Ապողոս ջրեաց։ Այլ Աստուած աճեցոյց։
Ուստի ոչ տնկիչն է ինչ և ոչ ջրիչն
այլ Աստուած որ աճեցուցանէ։ Եւ
տնկիչն և ջրիչն մի են։ Այլ իւրաքան-
չիւր ըստ իւրոյ վարձուց առնոյ ըստ
իւրոյ աշխատութեան։ Զի աշխատա-
կիցք Աստուծոյ եմք։ Դուք արտ Աս-
տուծոյ էք և շինուած Աստուծոյ։ Ըստ
շնորհացն Աստուծոյ որ տուաւ ինձ՝
իբրև իմաստուն ճարտարապետ հիմն
եդի։ Եւ ուրիշ շինէ ի վերայ։ Բայց
ամենայն մարդ զգուշասցի թէ որպէս
շինէ ի վերայ։ Զի հիմն ոչ ոք կարէ
եդանել այլ զոր եդաւ որ է Յիսուս
Քրիստոս։ Եւ եթէ ոք շինէ ի վերայ
հիմանդ ոսկի կամ արծաթ կամ պատ-
ուական քարինս կամ փայտ կամ խոտ
կամ արտասուկ՝ գործ ամենայնի յայտ
լիցի։ Զի օրն ցուցանէ զնա։ Զի հրով
յայտնեցի և հուր զգործ ամենայնի
քննէ։ Եթէ գործ ոք իւր մնասցէ զոր
շինեաց՝ վարձս առցէ։ Եթէ գործ ոք
իւր այրեսցի՝ կորուսցէ։ Այլ ինքն
կեցցէ։ Այլ իբրև ընդ հրով։ Ոչ գիտէք
եթէ տաճար էք Աստուծոյ և Հոգի
Աստուծոյ բնակի ի ձեզ։ Եթէ ոք ապա-
կանեսցէ զտաճարն Աստուծոյ՝ կորուսա-
նիցէ զնա Աստուած։ Զի տաճար Աս-
տուծոյ սուրբ է որ էք դուք։ Ոչ ոք
զձեզ խաբեսցէ։ Եթէ ոք ի ձէնջ իմաս-
տուն երևեսցի ի սմա աշխարհի՝ յի-
մար եղիցի զի իմաստուն լիցի։ Զի
իմաստութիւն աշխարհի սորա յիմա-
րութիւն է առաջի Աստուծոյ։ Զի գրեալ
է՝ Որսայ զիմաստունս ի խորամանկու-
թեան նոցա։ Եւ դարձեալ՝ Գիտէ Տէր
զխորհուրդս իմաստնոցն զի սնոտի են։
Ուստի ոչ ոք պարծեսցի ի մարդկանէ։
Զի ամենայն ինչ ձեր է։ Եթէ Պաւղոս
եթէ Ապողոս եթէ Կեփաս եթէ աշխարհ
եթէ կեանք եթէ մահ եթէ ներկայ եթէ
ապագայ՝ ամենայն ինչ ձեր է։ Դուք
Քրիստոսի էք և Քրիստոս Աստուծոյ։
Այսպէս ոք մեզ համարեսցի իբրև
ծառայս Քրիստոսի և տնտեսս խոր-
հրդոց Աստուծոյ։ Ուստի որ ինչ խնդ-
րի ի տնտեսաց՝ զի հաւատարիմ գտցի։
Ես ոչ ինչ է ինձ եթէ ի ձէնջ դատիմ
կամ ի մարդկան դատաստանէ։ Այլ և
ոչ ես ինքն զանձն դատեմ։ Զի ոչ ինչ
գիտեմ զանձն։ Այլ ոչ ինչ է ինձ ի
սմա։ Այլ ոչ ես ինքն զանձն դատեմ։
Զի ոչ ինչ գիտեմ զանձն։ Այլ ոչ ինչ է
ինձ ի սմա։ Այլ ոչ ես ինքն զանձն
արդարացուցանեմ։ Զի ոչ ինչ գիտեմ
զանձն։ Այլ ոչ ինչ է ինձ ի սմա։ Այլ
Տէր է որ դատէ զիս։ Ուստի մի՛ ոք
յառաջ ժամանակի դատիցէ մինչև եկցէ
Տէր որ և լուսաւորեսցէ զգաղտնիս
խաւարի և յայտնեսցէ զխորհուրդս
սրտից։ Եւ ապա գովեստ եղիցի ամե-
նայնի յԱստուծոյ։ Եղբարք՝ զայս ամե-
նայն ի նմանութիւն ինձ և Ապողոսի
արարի վասն ձեր։ Զի ի մեզ ուսցիք
զոչ յանցել քան զոր գրեալ է։ Զի մի
ոք ի միոյ կողմանէ ամբարտաւանիցի
ի վերայ միոյ։ Զի ո՞վ է որ քեզ զատ-
կացուցանէ։ Եւ զի՞նչ ունիս զոր ոչ
ընդունեցեր։ Եթէ ընդունեցեր՝ զի՞նչ
պարծիս իբրև ոչ ընդունեցեր։ Ահա
դուք կշտացեալ էք։ Ահա դուք մեծա-
տեսակ էք։ Ահա դուք առանց մեզ
թագաւորեցէք։ Եւ երանի թէ թագա-
ւորեցէք զի և մեք ընդ ձեզ թագաւո-
րեսցուք։ Զի ես կարծեմ եթէ զմեզ
առաքեալսն վերջինս ցուցանէ Աստուած
իբրև զմահու դատապարտեալս։ Զի
թատրոն եղաք աշխարհի և հրեշտակաց
և մարդկան։ Մեք յիմարք վասն Քրիս-
տոսի և դուք իմաստունք ի Քրիստոս։
Մեք տկարք և դուք զօրաւորք։ Դուք
պատուականք և մեք անարգեալք։ Մինչև
ցայսմ ժամու և քաղցեալք և ծարաւիք
և մերկանամք և հարկանիմք և անհան-
գիստ լինիմք։ Եւ աշխատիմք գործելով
զձեռս մեր։ Օրհնեմք և անիծեալ եմք
և հանդուրժեմք։ Հայհոյեմք և աղաչեմք
իբրև զաղտ աշխարհի եղեալ եմք և
ամենայնի մինչև ցայսմ ժամ։ Ոչ ամա-
չեցուցանեմ զձեզ այլ զայս ինչ գրեմ
առ ձեզ։ Զի զիս իբրև զորդիս իմ
սիրելիս խրատեսջիք։ Զի եթէ տասն
հազար վարդապետս ունիցիք ի Քրիս-
տոս՝ այլ ոչ բազում հարս։ Զի ես
զձեզ ի Քրիստոս Յիսուս ի հաւետեաց
ծնայ։ Ուստի աղաչեմ զձեզ զի նմանող-
ք իմ եղիջիք։ Վասն այսորիկ առաքե-
ցի առ ձեզ զՏիմոթէոս որ է որդի իմ
սիրելի և հաւատարիմ ի Տէր։ Որ յի-
շեցուցանիցէ զձեզ զճանապարհս իմ
որ են ի Քրիստոս Յիսուս։ Որպէս
ամենայն տեղի ի ամենայն եկեղեցիս
վարդապետեմ։ Իբրև ոչ եկեալ իցեմ
առ ձեզ՝ ոմանք ամբարտաւանեցան։
Եկից առ ձեզ շուտ եթէ կամեսցի Տէր
և գիտասցուք ոչ զբանս ամբարտաւան-
եցելոցն այլ զզօրութիւն։ Զի ոչ ի բա-
նի է արքայութիւն Աստուծոյ այլ ի
զօրութեան։ Զի՞նչ կամիք։ Գամ առ
ձեզ ընդ գաւազանի՞ կամ ընդ սիրոյ և
ընդ հոգի հեզութեան։

ՀՈՎՀ ԵՎՑՈՂ ՍՐԱՄԱՏԻ ԿՐԱՑ ՄԱՐԴ
ԳՐԵՑ ԶՈՐՔԱ ՍՐԱՄԱՏԻ ՅԵՂՈՒ ՅԱՐՈՒՆ
ԱՐԱ ՄԵՂՔ ՀԱՅՑԵ ՄԱՐԴՈՒ: ԱՅԼ ՔԱՀԱՆԱՅՔ
ՈՐ ԻՆՁ ՄԵՂՔ ՀԱՅՑԵՑԻՔ ՄԱՐԴՈՒ: ՈՐՊԷՍ ԶՕՐՆԵ
ՈՒ ՄԱՏԱԿԱՐԱՑԻՆ ՀԱՅՑԵՑԻՔ ՄԱՐԴՈՒ: ՈՐՊԷՍ ԶՕՐՆԵ
ՀԱՒԱՏՈՒՄՆԻՆ ԶԻՆ ՀՈՂՑԻՆ՝ ԵՒ ՄԱՏԱԿԱՐԱՑԻՆ
ՍՈՒՏ ՈՒ ՄՈՌԱՑԻ ՈՂ ՄՈՒՏՔԻՆ ԻՆԵՑԱՒ ։ ՈՂՋ
ՔՈՂՋ ՈՒՐՑ ՀՈՂՑԻՆ ՄԵՐՈՑ: ՈՂՋՈՅՆ ՕՐՀՆԵ
ՀՈՂՑԻՆ ԶՈՐՔԱՐՈՒՆ ՄԵՂՔ ՀԱՅՑԵՑԻՔ ՄԱՐԴՈՒ
ՈՐ ԻՆՁ ՄԵՂՔ ՀԱՅՑԵՑԻՔ ՄԱՐԴՈՒ: ՈՐՊԷՍ ԶՕՐՆԵ
ՈՒ ՄԱՏԱԿԱՐԱՑԻՆ ՀԱՅՑԵՑԻՔ ՄԱՐԴՈՒ: ՈՐՊԷՍ ԶՕՐՆԵ
ՀԱՒԱՏՈՒՄՆԻՆ ԶԻՆ ՀՈՂՑԻՆ՝ ԵՒ ՄԱՏԱԿԱՐԱՑԻՆ
ՍՈՒՏ ՈՒ ՄՈՌԱՑԻ ՈՂ ՄՈՒՏՔԻՆ ԻՆԵՑԱՒ ։ ՈՂՋ
ՔՈՂՋ ՈՒՐՑ ՀՈՂՑԻՆ ՄԵՐՈՑ: ՈՂՋՈՅՆ ՕՐՀՆԵ

ի մեղս ընկնելոյ զանձինս մեր. եւ
զանձինս մեր ի մեղս ընկենուլ. եւ
զանձինս մեր ի մեղս ընկենուլ. եւ
զանձինս մեր ի մեղս ընկենուլ

ԵՒ ՅԱՅՍՔԱՆ ՉԱՓՈՒՆ ԱՍԱՑ ԶՄՈՎՍԷՍ ԹԷ ԱՐԱՐԵԱԼ Է ԶԱՐԱՆՔՍ ԵՒ ԶԱՍՏՎԱԾՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՍ ՈՐ ԱՐԱՐԵՆ ՅԱՍՏՎԱԾՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՔԱՐՈՅԶ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՒԱՏՈՅ ՈՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

ասէ. Ես ոչ ունիմ ինձ ոչ ոք, զի ամենայն ոք
ինձ ընդդէմ կայ. ոչ ոք ինձ ընկեր է, զի ամենայն
ոք ինձ թշնամի է. ոչ ոք ինձ ազգական է, զի ամենայն
ոք ինձ օտար է. ոչ ոք ինձ հարազատ է, զի ամենայն
ոք ինձ անծանօթ է. ոչ ոք ինձ ծանօթ է, զի ամենայն
ոք ինձ անհաւատ է. ոչ ոք ինձ հաւատարիմ է, զի
ամենայն ոք ինձ անհնազանդ է. ոչ ոք ինձ հնազանդ է,
զի ամենայն ոք ինձ ապստամբ է. ոչ ոք ինձ հաւանեալ է,
զի ամենայն ոք ինձ հակառակ է. ոչ ոք ինձ հաճոյ է,
զի ամենայն ոք ինձ ատելի է. ոչ ոք ինձ սիրելի է,
զի ամենայն ոք ինձ ատելութեամբ ունին. ոչ ոք ինձ
ընդունելի է, զի ամենայն ոք ինձ անարգեն. ոչ ոք ինձ
պատուական է, զի ամենայն ոք ինձ նախատեն. ոչ ոք
ինձ գովելի է, զի ամենայն ոք ինձ հայհոյեն. ոչ ոք
ինձ ողորմելի է, զի ամենայն ոք ինձ անողորմ են.
ոչ ոք ինձ ազատ է, զի ամենայն ոք ինձ գերի են.
ոչ ոք ինձ ազատ է, զի ամենայն ոք ինձ ստրուկ են.
ոչ ոք ինձ ազնուական է, զի ամենայն ոք ինձ
ստորին են. ոչ ոք ինձ ուղղամիտ է, զի ամենայն ոք
ինձ ծուռտիտ են. ոչ ոք ինձ ուղիղ է, զի ամենայն ոք
ինձ ծուռ են. ոչ ոք ինձ ճշմարիտ է, զի ամենայն ոք
ինձ սուտ են. ոչ ոք ինձ արդար է, զի ամենայն ոք
ինձ անիրաւ են. ոչ ոք ինձ սուրբ է, զի ամենայն ոք
ինձ պիղծ են. ոչ ոք ինձ մաքուր է, զի ամենայն ոք
ինձ անմաքուր են. ոչ ոք ինձ անարատ է, զի
ամենայն ոք ինձ արատաւոր են. ոչ ոք ինձ անբիծ է,
զի ամենայն ոք ինձ բիծ են. ոչ ոք ինձ անարգել է,
զի ամենայն ոք ինձ արգելեալ են. ոչ ոք ինձ
անպարտ է, զի ամենայն ոք ինձ պարտական են.
ոչ ոք ինձ անմեղ է, զի ամենայն ոք ինձ մեղաւոր են.
ոչ ոք ինձ անդատապարտելի է, զի ամենայն ոք ինձ
դատապարտելի են. ոչ ոք ինձ անպատիժ է, զի
ամենայն ոք ինձ պատժելի են. ոչ ոք ինձ անդատաստան
է, զի ամենայն ոք ինձ դատաստանի են. ոչ ոք ինձ
անդատելի է, զի ամենայն ոք ինձ դատելի են. ոչ ոք
ինձ անքննելի է, զի ամենայն ոք ինձ քննելի են.
ոչ ոք ինձ անհարցելի է, զի ամենայն ոք ինձ
հարցելի են. ոչ ոք ինձ անհարցուկ է, զի ամենայն ոք
ինձ հարցուկ են. ոչ ոք ինձ անհարցաքննելի է, զի
ամենայն ոք ինձ հարցաքննելի են. ոչ ոք ինձ
անհարցաքննական է, զի ամենայն ոք ինձ
հարցաքննական

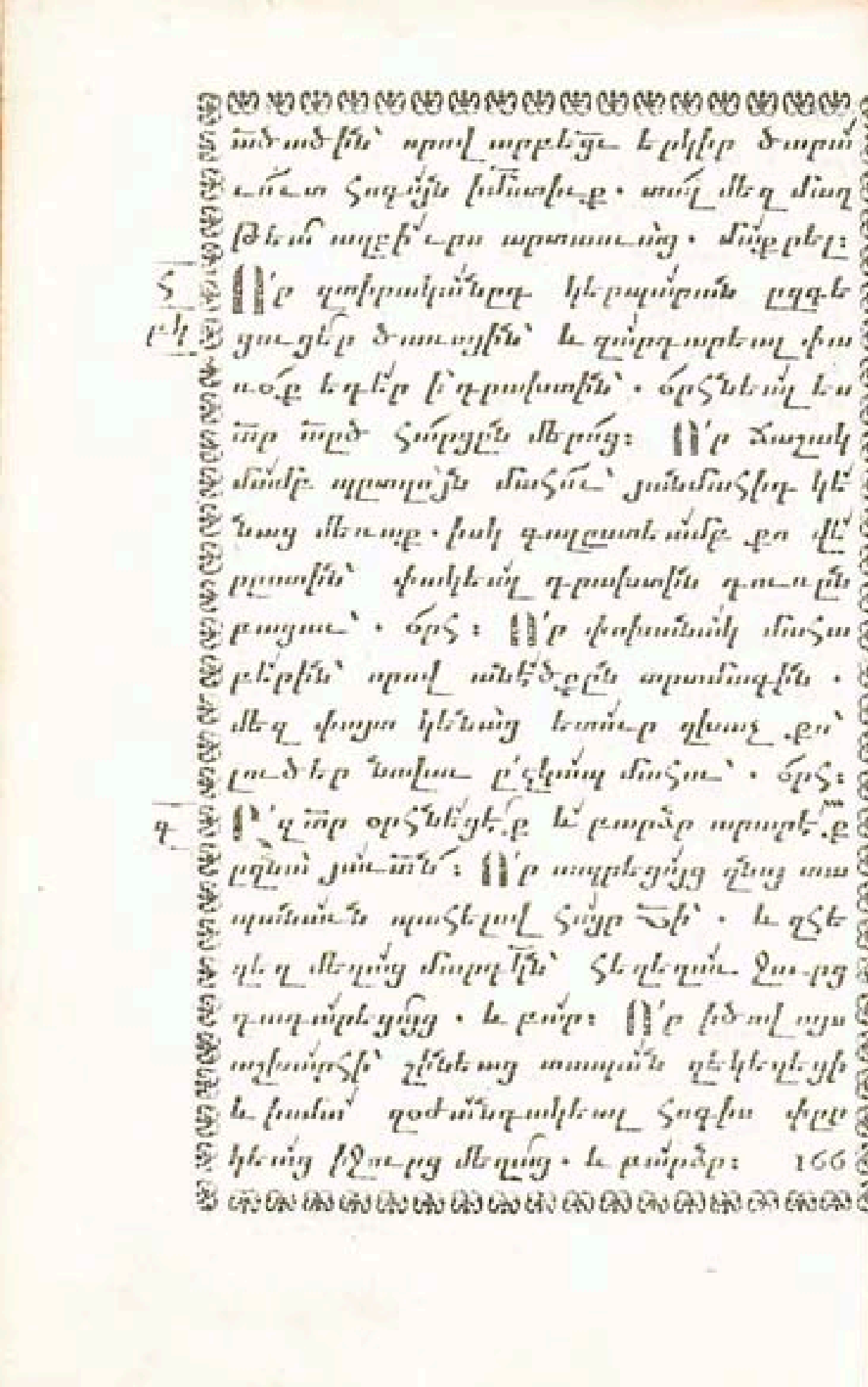

ի
ո
ս

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄԱՆԱԿՍ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐՄԻՍԴԱՅ ԱՐՔԱՅԻ ՊԱՐՍԻՑ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԻ ՏԻՐԱՑՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՀՄԻՆ ՆՇԱՆԱԿԱԾ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՍԿԻԶԲԸ ԵՒ ՊԱՏՃԱՌՔ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱ ՍԿԻԶԲԱՒՈՐԵԱՑ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԻ ՏԻՐԱՑՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՀՄԻՆ ՆՇԱՆԱԿԱԾ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՍԿԻԶԲԸ ԵՒ ՊԱՏՃԱՌՔ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱ ՍԿԻԶԲԱՒՈՐԵԱՑ

Ի ԺԱՄԱՆԱԿՍ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐՄԻՍԴԱՅ ԱՐՔԱՅԻ ՊԱՐՍԻՑ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԻ ՏԻՐԱՑՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՀՄԻՆ ՆՇԱՆԱԿԱԾ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՍԿԻԶԲԸ ԵՒ ՊԱՏՃԱՌՔ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱ ՍԿԻԶԲԱՒՈՐԵԱՑ

ես ասացի զգաստացեալ. զի մի՛ ինձ յա-
րուցանիցէ զայրագին ոգի. զոր ոչ ինչ
կարասցէ ինձ առնել. եթէ ոչ ինձ ի
վերուստ տացի. զի ոչ ինչ իշխանու-
թիւն ունիցի ինձ ի վերայ. եթէ ոչ
ինձ տուեալ իցէ ի վերուստ: Վասն
այսորիկ որ մատնեաց զիս քեզ՝ մե-
ծագոյն մեղս ունի: Ի սմանէ ոչ
կարեմ ինչ ինձ ինչ ի վերայ առնել.
զի ոչ ինչ ինձ ի վերուստ տացի:
Ի սմանէ ոչ

ղ

ղ

ղղ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՄԱՀԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՅ ԵՒ ՀԱՐՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ո՛վ անմահական մարդ եւ հարս Քրիստոսի, որ ի
սկզբանէ ստեղծեալ էիր ի Հոգւոյն սրբոյ, եւ ի
ջրոյ եւ ի հոգւոյ ծնեալ ի Քրիստոսէ, եւ ի
սկզբանէ ընտրեալ ի Հայրապետէ մերմէ
Յակոբայ եղբօրէ Տեառնէ, որ ի վերուստ
ընդունեցար զաւազանն հովուութեան
հօտին Քրիստոսի, եւ ի ձեռն քո ամենայն
ազգ Հայոց ծնաւ զանմահական ծնունդսն
ի Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ ի ձեռն քո զանմահա-
կան մարդն Յիսուս Քրիստոս ընդունեցաւ
զանմահական հարսն իւր զսուրբ եկեղե-
ցին։ Ո՛վ անմահական մարդ եւ հարս
Քրիստոսի, որ ի սկզբանէ ստեղծեալ էիր
ի Հոգւոյն սրբոյ, եւ ի ջրոյ եւ ի հոգւոյ
ծնեալ ի Քրիստոսէ, եւ ի սկզբանէ ընտ-
րեալ ի Հայրապետէ մերմէ Յակոբայ
եղբօրէ Տեառնէ, որ ի վերուստ ընդունե-
ցար զաւազանն հովուութեան հօտին
Քրիստոսի, եւ ի ձեռն քո ամենայն ազգ
Հայոց ծնաւ զանմահական ծնունդսն ի
Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ ի ձեռն քո զանմահա-
կան մարդն Յիսուս Քրիստոս ընդունեցաւ
զանմահական հարսն իւր զսուրբ եկեղե-
ցին։ Ո՛վ անմահական մարդ եւ հարս
Քրիստոսի, որ ի սկզբանէ ստեղծեալ էիր
ի Հոգւոյն սրբոյ, եւ ի ջրոյ եւ ի հոգւոյ
ծնեալ ի Քրիստոսէ, եւ ի սկզբանէ ընտ-
րեալ ի Հայրապետէ մերմէ Յակոբայ
եղբօրէ Տեառնէ, որ ի վերուստ ընդունե-
ցար զաւազանն հովուութեան հօտին
Քրիստոսի, եւ ի ձեռն քո ամենայն ազգ
Հայոց ծնաւ զանմահական ծնունդսն ի
Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ ի ձեռն քո զանմահա-
կան մարդն Յիսուս Քրիստոս ընդունեցաւ
զանմահական հարսն իւր զսուրբ եկեղե-
ցին։

բարեխնամ արարածդ ի քեզմէ հոգեւորեսցի։
Եւ զի ամենայն ինչ ի քէն ունիմ եւ առ քեզ
ի քեզ ամենայն ինչ կայ, եւ ոչ ինչ ինձ ի
ձեռն իմ ինչ կայ։ Այլ ի քէն եւ ի քեզ կայ
ամենայն ինչ։ Ոչ ինչ ինձ ի ձեռն իմ ինչ
կայ։ Ամենայն ինչ ի քէն ունիմ եւ ամենայն
ինչ ի քեզ կայ

Ամենայն ոք որ ունի զիրս զայս եւ զայլ
սրբոց գրեանս, եւ ոչ ընդունի զնոսա իբրեւ
զճշմարիտ, այլ ինչ ինչ ի նոսա ընդդիմանայ
կամ ի մեղադրութիւն առնու, զայդպիսի
մարդ ոչ ինչ ունի ընդ մեզ բաժին, եւ ոչ
մեք ընդ նա, զի ոչ ինչ ունի ընդ Քրիստոսի
հաւատալ, որ ասաց. Որ ձեզ լսէ՝ զիս լսէ,
եւ որ ձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ։ Եւ
որ զիս անարգէ՝ զհայրն իմ որ առաքեաց
զիս։ Եւ որ զհայրն իմ անարգէ՝ զնա
ոչ ոք ունի։ Եւ առաւել ոչ ինչ բարւոք։

Ա

Եղիցի միտք մեր ի սիրելիս եւ զարդասէր
ընդ ցանասէրսն քո շնորհեցաք լինել։
Եւ ըստ մեծի քում ազգասիրութեան
ազգասէր մեզ։ Ինքեան միտք ի դէպ ի
ընկերասիրութիւնդ յանօրհնեալ մերում.
Եւ ի միջի ընդ քեզնով սրբոցդ եւ
ընտրելոցդ ընդունել զմեզ ի ներքոյ
շնոյն խոյիդ զընդդիմամարտս եւգոն
երկնից գազանին։ Եւ մի՛ տար յաղակիս
ոտից քոց զբո ժառանգութիւն։

Ա

Հեղմունք փիղոյ սպիտակասրտութեան եւ
քաղցրութիւն՝ օրհնութիւնք լցուսոյ ոգւոյ։
Ա լուծք սիրոյն գնծութիւնք եւ սէրք
խոյիդ գովեցեալ զտղայն մերմէ։
Ո՛չ զնի գնիցի եւ ոչ շահեցի բոլոր
բանիցդ՝ երթալ ես առնելոյ գնծութիւն։
Ա անկուածք մխիթարութեան փեսայական

Ա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 175

Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 176

Ա՛զատ Աստուած զոր օրհնեն ընդ քեզ
զ
և սուրբ բարեբանեալ ոգիդ։
Ա՛ր ընդ հնոցին շիկացեալ ի զուարթ
կուռնն սպասեցուցի. գոյժ քո։
Ա՛յրուածոյ սպասին ընդ սեամբ
հրեշտակին՝ ձայնիւ մխիթարի ոգի
սուրբ ծառայիդ սոյ՝ զի և ես ընդ
ձեզ օրհնեմ զքաջասպառն սնանդիչ։
ե
Ա՛յս չամ սպասեալք իմ սոցա ի՛ սիրտ
ի՛մ ոչ ելանիցէ։
Ի՛ջանցուսոյց իմոյ զարհուրելի սիրտ
իմ ի՛մ. սպասեմ ընդ քեզ ի՛մոյ ինձ տէր։
Ի՛ջանուսոյց իմոյ մի՛ լռեցի տէ՛ր.
զի պատճառիս եմ ես յոյժ սիրելի։
ի
Ի՛ջանութիւնս ինձ տուր զի ի՛ սրտի
բարձեալ ինչ ոչ ինչ ի՛ մտերմէ։
Ո՛վ ի սա վասն զի փուշ ոսկի ի՛ կեր
կիցես և ի՛ կերակրի։ Ի՛ ուսուցանել սոր
զանձինդ մեզ՝ ընտանեաւ սիրելեացդ։
Ա՛ր ես մարդ ոչ ինչ ինձ զատ ինձ
յուշ։ Ի՛մացիր ինձ ոչ ոգի ինձ

ոգիսն կրն՝ ու իմ և ուծ կմ։
քումմէ։ Ա՛ր յայնմ աւուր լիր իմ
շարժին զօրութիք երկնից ու կ յայտ
կօգ ու իդուսել զերկիր։ Եւ յայնժամ
զայրացին ազգք եկն ցասումն
ի մեռելոցն դատել զերկիր։ Եւ տալ
վարձս մարգարէիցն և սրբոց
ուս կրն և ոչ ոք
ուս կրն ուսուցանէ։ Հանապազ քո
Ասասպարիզ քո ոչ դադարէ ես ուսոյ
ես մեղսագործ քաւեա զկեղծ
ես։ Եւ ոչ
Ոչ ոք ուսուցանէ զիմաստութիւն
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ
զիմաստութիւն ոչ ոք ուսուցանէ

մայն լինելոյ քեզ ի ձեռս իմ եւ ոչ ընդ իմ։ ՚ի
Եւ առաւծառտ կանխեցին յոյժ ի տալ
զնա ինձ ի ձեռս իմ եւ ոչ ընդ իմ։ ՚ի
Եւ անկանէր գերել խմէջ հնոցին
ըզբեր և օրհնէին. ոչ ինչ ինձ մերոց
առաւել արբշմա զիր խոստացար
ոչ՝ ուրուանդ և փրկիչ զաղա՛ի
նեալ ըզբեզ ոչ ինչ ինձ հաւ։ Ասէր ցա
հանապազ քո՛ ոչ ինչ։ Ասէր ցայնոցա
ուրացա ասելով շնորհեա՛ ոչ ինչ հաւ։
Ի՛ զոր ծրագրեցէք և բարւոյն արարէ
ընդիս յաւեր։ Ասէին ընդ միմեանս ծրագ
նեցա՛ք. ըզ բանս։ Ոմանք ասէին ոչ
ոչ ծրագրեա՛ցաք. ըմբռնե՛ցաք։
Ոչ ինչ ի՛մ եւ դու ոչ ինչ քոյին յոյնա
նաց խնդ՝ ոչ ինչ առնեն առնել զբեզ
խոչ արուեստաւոր խմոյ. զգեցոյց
ի՛նձ ոչ։ Ի՛ւրեք ասացին յոյն
ոչ զանազան ազգի՝ հայր ոչ՛ ասել
ելիցեն և առաջի քո. ոչ։ Ընկերակ
ցի՛ ոչ ինչ ի բռնութեան մերոյ խնդ՝ ասէ
արժանի՛ ընդունել ոչ ոչնչացուցանէ։ ոչ։
Ընդ առաւծառտ կանխեցին յոյժ ի տալ
մայն լինելոյ քեզ ի ձեռս իմ եւ ոչ ընդ իմ։ ՚ի

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐԻՈՑ

ՀԱՏՈՐԱԿ Ա.

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԱՍՈՐԻՈՑ ԵՒ ՆՈՑԱ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ։

Ասորիք ազգ մեծ եւ հին, որ ի սկզբանէ աշխարհակալութեան իւրոց ունէին զիշխանութիւն ի վերայ բազում ազգաց եւ աշխարհաց, ոչ միայն ի վերայ Հայոց, այլ եւ ի վերայ Պարսից եւ Մարաց, եւ ի վերայ Եգիպտացւոց, եւ ի վերայ Փոքր Ասիոյ, եւ ի վերայ Հնդկաստանի, եւ ի վերայ Արաբացւոց, եւ ի վերայ Եթովպացւոց, եւ ի վերայ Կիլիկեցւոց, եւ ի վերայ Յունաց, եւ ի վերայ Հռոմայեցւոց, եւ ի վերայ Վրաց, եւ ի վերայ Աղուանից, եւ ի վերայ Ասկանազայ, եւ ի վերայ Սկիւթացւոց, եւ ի վերայ Գերմանացւոց, եւ ի վերայ Գաղղիացւոց, եւ ի վերայ Իսպանացւոց, եւ ի վերայ Բրիտանացւոց, եւ ի վերայ Ամերիկացւոց, եւ ի վերայ Ինդիանացւոց, եւ ի վերայ Ասիացւոց, եւ ի վերայ Եւրոպացւոց, եւ ի վերայ Աֆրիկ

ցանկանալ ի սէր Աստուծոյ, զի ոչ ինչ ընդդէմ կայցէ
ի մտաց մերոց ի խորհրդոց սրբոց, եւ ի գործոց
բարեաց, զոր ընդունիցի ի մեզ Աստուած։ Եւ
զի ոչ ինչ ընդդէմ կայցէ ի մտաց մերոց ի խոր-
հրդոց սրբոց, եւ ի գործոց բարեաց, զոր ընդու-
նիցի ի մեզ Աստուած։ Եւ զի ոչ ինչ ընդդէմ կայ-
ցէ

ի մեզ ամենայն ազգաց ի հարաւոյ կողմանէ ի
մեզ մերոյ: Ի ծագէ լուսոյ ամենայն ազգ ի
մեզ մերոյ: Ի հիւսիսոյ ամենայն ազգ ի մեզ
մերոյ: Ի դիւաց ամենայն ազգ ի մեզ մերոյ:
Ի ծովէ ամենայն ազգ ի մեզ մերոյ: Ի
ամենայն կողմանց

ՀԵ օգնել մեզ ժամանակ կարօղ լինի
առաքել իւրոյմն ոգիդ զնուագել ի
ն պահել զի յաւուցն սուրբ ընթա
նալով մեր ևիրիկի հնչօղ թեզ ։
ընկնուցն յաղթութեամբ խաղի զո առա
քեա առ մեզ ն պահ ։ Ալ երգեմք
քեզ իբարձանս ընդ անմարմնոց բազ
մաւին ։ զարմանամք մեր զերկիւղիդ
ընկալ զո բանիւքդ ։ ն պահ ։

հնչեցոյց թագաւորդ ամենայն ։ ա
րարչ բարեաց յաւիտենից ։ ալ
հնարեցոյց մերոց ։ Ալ զերկիւղ մանկտե
սըն վրիժեցոյր ի հնոցին ։ փրկեա ընկալ
ի հրոյն յաւիտենից ։ ամէն ։ Ալ
նեղեցան ի քէն ծգնաւորքն երբ ամէ
նեքեան և մարգարէքն ։ ամէն հնար ։

Ալ ամէն ընկալ ընդ
ի քարձր արարիչ ընդս յանխտիան ։
Ալ հնչեալ ամէն ընկալ ընդ
ի քարձր արարիչ ընդս յանխտիան ։

Ա՛ր
ծնկներուդ • և բարձր տարէք ձ՚ձեր
յաւիտենական դռները • և մտցէ
Ո՞վ է
և բան փիլիսո՛ս կամ ուսեալ գանձէ
դրա մէջ իմաստութ։ Ո՞րտեղէ կու գայ
ձեղմտանա՛լ քոյ և ըմբռնէ՛լ քոյ
ասանկտանալդ մէջ իւրացնա՛լ։
Ո՛ր տրամադրէ նա գրեթէ և երկոյն
հասկնա՛լ ։ ընկոյզ գաղտնիքը մէջ
բանիմաստ՛ էր ուշ ուսմանցն։
Եկէ ընդ մեզ մի՛ տատանիր քո գործդ
տեսնա՛լ լուսոյ և երկիւղ • զի ասոյ՛ն
մեզ պահ մի բանայ՝ եթէ գոն գրա
ւիդ պատրաստ վրդովի։ Եկեր մեղրով ընկոյզ
ուրդ ձեղմտանա՛լ գործս ու ըմբռնէ՛լ
ան ընդ գան հասանելոյ։ Եկե մեղրի
և ընդ գոն մտաւորական սիրոյ քոյ
ան գործ արտաքս • և ի քո գրքոյդ
տալոյ ստեղծ ոչխարդ • տղայութ կեանդ
յաւե՛ս և յոգեվիճ քո ան սիրոյդ գաւոյդ։

* Ի սուրբ Յովհաննու Աւետարանչէն Ճառ
Երեսուն Պատմութ։

Ա՛ր սրբոյն գրոյս զիմաստն զնմանէ
լուացն սկսայս վերջին՝ · և՛ զի
ոմանք հաւատացեալք սրտաւն
ի՛ վարդապետս հրէիցն · օրհնէ՛ զնոսա
հաւատալն զօրաւ՛ր։ Ա՛ր սերմանէն
մեծաւմբաւ՝ առնէ՛ն երկրորդ աշ
խարհ գալոյն · և խոչընդոտեաց յանդիմն
սրնաւն երեսաց զնոցունց մաւծիւն · օր։
Ա՛ր շնորհացն բանդրատացն՝ զի կիսոյ
ցն խոչընդոտեաւծք · և ոմանք կասկածեալ
սրնաւն զբարութիւն բանիցն Քրիստոսէ ·
օր։ Ա՛նաւնելոցն սուրբ՝ բանիւ
երկնից բանդանիւն · որ ծրնաւ զնոս մաւ
ծիւմ՝ զանձնասիրութեաւն ծրնաւեցեալ հօր ·
բրեաւ զա՛ն մեզ ուծաւծ՝ մերկեաւն
Ա՛ր զանգաւնս ոմանց սա՛ կիսոյ կասկածեալ
սրնաւն բնաւ՛ մերոյ · ի՛մաստաւ

ի զատարան էին ընդ քահանայապետսն։ Եւ
թող եւ զմեր ի յանցանս մարմնա-
կիսն էր։ Եւ զատանայն ասէ
ասացին զոր զգէցուցեր ծառայիդ հո-
գւոյն՝ մերկացաք մեզ եւս նման
հօրեն պատրաստաց։ զգեցոյ ընձայն զի
բասին՝ ոգւոյս։ Յանդիման կայծա
կատան խորհրդեցան անհպելին՝ ան
մաքրասէր մերձենալ զոր պատուէր
քեզ խոհեցաւ՝ ընտրեաւ ընկնայն
մանգամայն ի մեծամեծ մերոց մերոց։
Եւ վաստցոյր ի յարմինն եւ ոչ միտար
ըստ մարեանցն։ այլ եւս զ՚ոյցն կե-
նաց կերպատր բանսարաց։ բրեաւ
ան քո ընդէր ընգեր մերոց մերոց։
Ա՚ոյտակից եղեր հնդ հնմանոց հա՛ 5/45
գոյ պատի ի բան։ ար ընդհատեալ
անօրէնաբար քո ծանոյցեր տեսո՛
նացն՝ ընդ քեզ ծիրեալ մեզ ա՚ըզ
հնդոյցն մերոց։ Եւ զիրեակսն քո ար
գանատան պատարագի զեռաւն՝

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՊԱՐՍԻՑ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՊԱՐՍԻՑ

187

ցաւ։ Ի սկզբանէ ոչ եղեւ այդպէս։ Ոչ էր
ինչ ցաւ, ոչ տրտմութիւն, ոչ ողբ, ոչ
հեծութիւն, ոչ ծնունդ, ոչ մահ, ոչ
ախտ, ոչ հիւանդութիւն, ոչ ծերու-
թիւն, ոչ նեղութիւն, ոչ կարիք, ոչ
պատերազմ, ոչ ատելութիւն, ոչ
նախանձ, ոչ ագահութիւն, ոչ
անողորմութիւն, ոչ անգթու-
թիւն, ոչ անիրաւութիւն, ոչ
անարդարութիւն, ոչ ստութիւն,
ոչ նենգութիւն, ոչ խարդախու-
թիւն, ոչ գողութիւն, ոչ աւա-
զակութիւն, ոչ սպանութիւն,
ոչ մարդասպանութիւն, ոչ
շնութիւն, ոչ պոռնկութիւն,
ոչ պղծութիւն, ոչ անառակու-
թիւն, ոչ հարամութիւն, ոչ
անբարոյութիւն, ոչ անամօ-
թութիւն, ոչ անպատկառու-
թիւն, ոչ անհնազանդութիւն,
ոչ ապստամբութիւն, ոչ
հպարտութիւն, ոչ ամբար-
տութիւն, ոչ ինքնահաւա-
նութիւն, ոչ ինքնասիրու-
թիւն, ոչ ինքնագոհութիւն,
ոչ ինքնավստահութիւն,
ոչ ինքնավարութիւն, ոչ
ինքնակամութիւն, ոչ ան-
հաւատութիւն, ոչ ան-
հաւատարմութիւն, ոչ
ապիկարութիւն, ոչ
ապերախտութիւն,
ոչ ապերասանու-
թիւն, ոչ ան-
ճարտարու-
թիւն, ոչ
ան-

զնոր ըմպել խոստա՛ւ։ ու՛ր։ Խորհրդոցա-
նա՛ւ ու՛ր ես ոսկի գաւաթ մը տեսի։ ուր
ոսկի գաւաթ մը տեսի։ ուր ոսկի գաւաթ
մը տեսի։ ուր

ցեղ ՚ի ցեղ. և ոչ հաստատութիւն ի մեզ՝
որ ոչնչութիւն ենք հանդերձ բոլոր բնութեամբ
ոչնչութեան ի մեզ՝ ո՛վ մարմնաւոր մարդ
կանգնեցար ՚ի վերայ ոտից քոց. և ոչ
կարացեր ՚ի վերայ հաստատել զանձն քո տեղ.
Ո՛վ մարդ՝ որ ՚ի հողոյ ես շինեալ՝ և ՚ի
հող դառնալոց ես՝ ո՞ր ինչ ունիս զոր
ոչ ընդուներ ՚ի Տեառնէ. և եթէ ընդուներ
ես՝ ընդէ՞ր պարծիս իբրև թէ ոչ ընդուներ
ես. Ո՛վ մարդ՝ որ ՚ի հողոյ ես շինեալ՝
և ՚ի հող դառնալոց ես՝ ո՞ր ինչ ունիս
զոր

ה ( ) ויהי בשנת ארבע עשרה שנה
לחזקיהו עלה סנחריב מלך אשור
על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם:
ויאמר מלך אשור אל חזקיהו מלך
יהודה שלח אלי לכיש כי אחטא
אשר תשא עלי ואשא ויטם מלך
אשור על חזקיהו מלך יהודה שלש
מאות ככר כסף ושלשים ככר זהב:
ויתן חזקיהו את כל הכסף הנמצא
בבית יהוה ובאוצרות בית המלך:
בעת ההיא קצץ חזקיהו מלך יהודה
את דלתות היכל יהוה ואת המזוזות
אשר צפה חזקיהו מלך יהודה ויתנם
למלך אשור:
ויאמר מלך אשור את תרתן ואת
רבסריס ואת רבשקה מלכיש שלחו
המלך חזקיהו בחיל כבד אל ירושלם
ויעלו וילכו ירושלם ויעלו ויבאו
ויעמדו בתעלת הברכה העליון אשר
בשדה כבס:
ויקראו אל המלך ויצא אליהם אליקים
בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא
הסופר ויואח בן אסף המזכיר:
ויאמר אליהם רבשקה אמרו נא אל
חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך
אשור מה הבטחון הזה אשר בטחת:
אמרתי אך דבר שפתים עצה וגבורה
למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת
בי:
הנה בטחת לך על משענת הקנה
הרצוץ הזה על מצרים אשר יסמך
איש על כפו ותבא בה כן פרעה מלך
מצרים לכל הבטחים עליו:
ואם תאמרו אלי אל יהוה אלהינו
בטחנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו
את במותיו ואת מזבחותיו ויאמר
ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
תשתחוו בירושלם:

ձայնի ասելիդ նայիլ ու կարդալ ու ի մարդուս առ
ջև ի վեր կալ ու ես ասեմ. նոր
ընթերցուածոց ի տեղի ոչ կարդալ։
զերծուածքն, ասելոյ զերծուածոցն։
զանազանելոյ զի մարդկայնոյ զանազանութի
նէ։ Ա՛յլ։ Ո՛չ ասելոյ զերծուածոցն
բերան ունելոյ. բարեպաշտուհի ու
կրակատուածին ի տիրշամսոյց զերծուա
ծոցն։ Ա՛յլ։ Ո՛չ ասելոյ զերծուածոցն
ի վեր կալ։ Ա՛յլ։ Ո՛չ ասելոյ զերծուածոցն
ընթերցուածոց ի տեղի ոչ կարդալ։
ի՛նչ ասելոյ զերծուածոցն։ Ա՛յլ։ Ո՛չ ասելոյ
ասելոյ զերծուածոցն։ Ա՛յլ։ Ո՛չ ասելոյ
ի վեր կալ ու ես ասեմ. նոր
ձայնի ասելիդ նայիլ ու կարդալ ու ի մարդուս առ

ה

ו

ז

ח

Ա՛զգայնոց ձայնեցէք երգելով քրիստոսի զոր
զգեցան զպատարագ զոհելոյ վասն մեր ի խաչ
եւ ի մահ. զի զհրեշտակսն ի վերայ կացուցեալ
ի գերեզմանին տեսին եւ ասեն. Ո՛չ է ժամ լալոյ
մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք զյաղթութիւն զոր
ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ. եւ ի կենդանի
յարութենէ. Ա՛ռաքեալքն ի տեսանել զքրիստոս
ի վերայ ամպոցն համբարձեալ ի յերկինս. ա-
սացին. Ո՛չ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք
զյաղթութիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ
եւ ի կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս ամենայն
ի մեզ ի տէր. զի ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ
երգեցէք զյաղթութիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի
մահուանէ եւ ի կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս
ամենայն ի մեզ ի տէր. զի ոչ է ժամ լալոյ մեռե-
լոց. Ա՛յլ երգեցէք զյաղթութիւն զոր ստացաւ
քրիստոս ի մահուանէ եւ ի կենդանի յարութենէ.
Ա՛ռ զայս ամենայն ի մեզ ի տէր. զի ոչ է ժամ
լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք զյաղթութիւն զոր
ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ եւ ի կենդանի յա-
րութենէ. Ա՛ռ զայս ամենայն ի մեզ ի տէր. զի
ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք զյաղթու-
թիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ եւ ի կեն-
դանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս ամենայն ի մեզ ի տէր.
զի ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք զյաղ-
թութիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ եւ ի
կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս ամենայն ի մեզ ի
տէր. զի ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ երգեցէք
զյաղթութիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի մահուանէ
եւ ի կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս ամենայն ի
մեզ ի տէր. զի ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց. Ա՛յլ եր-
գեցէք զյաղթութիւն զոր ստացաւ քրիստոս ի մա-
հուանէ եւ ի կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս ա-
մենայն ի մեզ ի տէր. զի ոչ է ժամ լալոյ մեռելոց.
Ա՛յլ երգեցէք զյաղթութիւն զոր ստացաւ քրիստոս
ի մահուանէ եւ ի կենդանի յարութենէ. Ա՛ռ զայս
ամ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԻՆ. ՎԱՐ:

Ա

Ա

Ա

ա

դ

ե

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

Ա ռ ա ջ ի ն ա ր ք ա յ ի ն ի ս կ ա ն ա ռ ա ք ե ա ց ի ն ի ր ե ն ա ց ի ն ի ր ե ն ա ց ի ն ի ր ե ն

ցանկանալ ասելոյ ձայնին։
Եւ ոչ կարացեալ ասել զբանն՝ ցանկանայ ասել
զայն։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ ասել։
Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ։ Եւ ոչ կարացեալ
ցանկանալ՝ ասելոյ ձայնին։ Եւ ոչ կարացեալ ասել
զբանն՝ ցանկանայ ասել զայն։ Եւ ոչ կարացեալ
ասել՝ ցանկանայ ասել։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝
ցանկանայ։ Եւ ոչ կարացեալ ցանկանալ՝ ասելոյ
ձայնին։ Եւ ոչ կարացեալ ասել զբանն՝ ցանկանայ
ասել զայն։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ
ասել։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ։ Եւ ոչ
կարացեալ ցանկանալ՝ ասելոյ ձայնին։ Եւ ոչ
կարացեալ ասել զբանն՝ ցանկանայ ասել զայն։
Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ ասել։ Եւ ոչ
կարացեալ ասել՝ ցանկանայ։ Եւ ոչ կարացեալ
ցանկանալ՝ ասելոյ ձայնին։ Եւ ոչ կարացեալ
ասել զբանն՝ ցանկանայ ասել զայն։ Եւ ոչ
կարացեալ ասել՝ ցանկանայ ասել։ Եւ ոչ կարացեալ
ասել՝ ցանկանայ։ Եւ ոչ կարացեալ ցանկանալ՝
ասելոյ ձայնին։ Եւ ոչ կարացեալ ասել զբանն՝
ցանկանայ ասել զայն։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝
ցանկանայ ասել։ Եւ ոչ կարացեալ ասել՝ ցանկանայ։
Եւ ոչ կարացեալ ցանկանալ՝ ասելոյ ձայնին։ Եւ
ոչ

ա Եւ ասաց ցնա Տէր. Ո՞ւր է Աբէլ եղբայր քո. Եւ նա ասէ. Ոչ գիտեմ. Միթէ պահապան եղբաւր իմոյ եմ ես:

բ Եւ ասէ. Զի՞նչ արարեր. Ձայն արեանց եղբաւր քոյ աղաղակեն առ իս յերկրէ:

գ Եւ արդ անիծեալ դու յերկրէ, որ բացաւ զբերան իւր առնուլ զարիւն եղբաւր քոյ յձեռանէ քումմէ:

դ Զի երբ գործիցես զերկիր, ոչ տացէ զուարթութիւն իւր քեզ. տատանեալ եւ աղքատ եղիցիս յերկրի:

ե Եւ ասէ Կայէն ցՏէր. Մեծ է անօրէնութիւն իմ, քան զի թողցի:

զ Ահա վտարեցեր զիս այսօր յերեսաց երկրի, եւ յերեսաց քոց ոչ երեւեցայց, եւ եղէց տատանեալ եւ աղքատ յերկրի. եւ ամենայն որ գտանիցէ զիս սպանցէ զիս:

է Ասէ ցնա Տէր. Ոչ այդպէս, այլ ամենայն որ սպանանիցէ զԿայէն, եւթնապատիկ վրէժ լուծցի նմա. եւ եդ Տէր նշան Կայենի, զի մի ոք գտեալ զնա սպանցէ զնա:

ը Եւ ել Կայէն յերեսաց Տեառն, եւ բնակեցաւ յերկրի Նաւադ, որ է յարեւելս դրախտին Եդեմայ:

թ Եւ ծանեաւ Կայէն զկին իւր, եւ յղացեալ ետ զՀենովք. եւ շինէր քաղաք, եւ կոչեաց զանուն քաղաքին իբրեւ զանուն որդւոյ իւրոյ Հենովք:

ժ Եւ ծնաւ Հենովք զԻրադ, եւ Իրադ ծնաւ զՄաւիաէլ, եւ Մաւիաէլ ծնաւ զՄաթուսաէլ, եւ Մաթուսաէլ ծնաւ զԼամէք:

ժա Եւ առ Լամէք կանայս երկուս. անուն մի՝ Ադա, եւ անուն երկրորդի՝ Սեղլա:

ժբ Եւ ծնաւ Ադա զՅաբէլ. սա էր հայր բնակելոց ի վրանս եւ անասնապահաց:

ժգ Եւ անուն եղբաւր նորա՝ Յուբաղ. սա էր հայր երգողաց եւ նուագողաց քնարաւ եւ հոգւով:

ժդ Եւ Սեղլա ծնաւ զԹուբաղկայէն, որ էր վարպետ ամենայն գործոյ պղնձի եւ երկաթի. եւ քոյր Թուբաղկայենի՝ Նոեմա:

ժե Եւ ասէ Լամէք կանայսն իւրոց. Ադա եւ Սեղլա, լուարուք ձայնի իմում, կանայք Լամեքայ, ականջ դիցէք բանի իմում. զի արանց սպանի ինձ ի վէրս, եւ մանկան ի սպեղանի:

ժզ Զի եթէ եւթնապատիկ վրէժ լուծցի Կայենի, ապա Լամեքայ եւ եւթանասնեւթնապատիկ:

ժէ Եւ ծանեաւ Ադամ զկին իւր զանգամ, եւ յղացեալ ետ զորդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սէթ. զի ետ ինձ Աստուած զսերմն այլ փոխանակ Աբելի, զի սպան զնա Կայէն:

ժը Եւ Սէթի եղեւ եւս որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Ենովս. յայնժամ յուսացան կոչել զանուն Տեառն Աստուծոյ:

ﻣﺎﻟﻚ ﺑﻦ ﺩﻳﻨﺎﺭ ﻗﺎﻝ ﺳﻤﻌﺖ ﺃﺑﺎ ﺍﻟﺼﻬﺒﺎﺀ ﻳﻘﻮﻝ ﻟﻤﺎ ﺃﺗﻰ ﺍﻟﺤﺠﺎﺝ ﺑﺎﻟﺮﺃﺱ ﺟﻌﻞ ﻳﻨﻜﺘﻬﺎ ﺑﻘﻀﻴﺐ ﻭﻳﻘﻮﻝ ﻣﺎ ﺭﺃﻳﺖ ﺃﺣﺴﻦ ﻣﻦ ﻫﺬﺍ ﻓﻘﺎﻝ ﺃﻧﺲ ﺑﻦ ﻣﺎﻟﻚ ﻛﺎﻥ ﺃﺷﺒﻬﻬﻢ ﺑﺮﺳﻮﻝ ﷺ ﻓﻘﺎﻝ ﻟﻪ ﺃﻧﺲ ﺍﺗﻖ ﷲ ﻭﺍﺣﺬﺭ ﺳﻔﻚ ﺍﻟﺪﻣﺎﺀ ﻓﺈﻥ ﺳﻔﻚ ﺍﻟﺪﻣﺎﺀ ﻳﻮﺭﺙ ﺍﻟﻨﺪﻡ ﻭﺍﻟﻨﺪﻡ ﻳﻮﺭﺙ ﺍﻟﻨﺎﺭ ﻳﻮﻡ ﺍﻟﻘﻴﺎﻣﺔ ﻭﻗﺎﻝ ﺍﻟﺤﺠﺎﺝ ﻟﺒﻌﺾ ﺃﺻﺤﺎﺑﻪ ﻣﺎ ﺗﻘﻮﻝ ﻓﻲ ﻫﺬﺍ ﻓﻘﺎﻝ ﻳﺎ ﺃﻣﻴﺮ ﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﺃﻗﻮﻝ ﻣﺎ ﻗﺎﻝ ﺃﻧﺲ ﺑﻦ ﻣﺎﻟﻚ ﻓﻘﺎﻝ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﺠﺎﺝ ﻭﻳﺤﻚ ﻣﺎ ﻗﺎﻝ ﺃﻧﺲ ﺑﻦ ﻣﺎﻟﻚ ﻗﺎﻝ ﻗﺎﻝ ﺃﻧﺲ ﺍﺗﻖ ﷲ ﻭﺍﺣﺬﺭ ﺳﻔﻚ ﺍﻟﺪﻣﺎﺀ ﻓﺈﻥ ﺳﻔﻚ ﺍﻟﺪﻣﺎﺀ ﻳﻮﺭﺙ ﺍﻟﻨﺪﻡ ﻭﺍﻟﻨﺪﻡ ﻳﻮﺭﺙ ﺍﻟﻨﺎﺭ ﻳﻮﻡ ﺍﻟﻘﻴﺎﻣﺔ ﻓﻘﺎﻝ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﺠﺎﺝ ﻭﻳﺤﻚ

սուրբ եւ յաւիտենական մանկանացն. Զոր
ի ձեռն ողորմածութեան քոյ ընկալեալ
զնոսա ի ծոց հանգստեան, արա զի
ոչ ոք ի նոցանէ զրկեսցի ի
ժառանգութենէ քումմէ. այլ
զամենեսեան ի միասին
յարուցեալ ի մեռելոց
ի վայելումն
լիցին
քոյ
տեսլեան
անճառ
եւ
անհուն
փառացն
քոյ
ի
հանդերձեալ
աշխարհին
եւ
ի
յաւիտենական
կեանսն
ի
Քրիստոսէ
Յիսուսէ
Տեառն
մերոյ։
Ամէն։

Յաղագս ննջեցելոց, որ ի հաւատս
քրիստոնէական հանգուցեալ են։

Ողորմեա՛ մեզ, Տէր Աստուած մեր, ողորմեա՛ մեզ
ամենայն ժամ եւ ամենայն ատեն, որ ի քեզ
յուսացեալ ենք, եւ ի քեզ ապաւինեալ ենք
զերկնաւոր եւ զանմահ եւ զանճառ
զքո զահոյ զքո զսքանչելի
զքո զանհուն զքո զանհասանելի
զքո զանքննելի զքո զանքննելի
զքո զանհասանելի զքո զանհուն
զքո զսքանչելի զքո զահոյ
զերկնաւոր եւ զանմահ եւ զանճառ
զքո զանհասանելի զքո զանհուն
զքո զսքանչելի զքո զահոյ
զերկնաւոր եւ զանմահ եւ զանճառ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

ցանկալի ու սիրուն կին։ Այլ
նշանակելու համար ամենայն
ինչ ընդհանրապես, ասում են
ամենայն մարդ, ամենայն
տեղ, ամենայն ժամ։ Ամենայն
ոք ասելով հասկանում ենք
ամեն մարդ, ամենայն ինչ
ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն
ինչ ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն
ինչ ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն
ինչ ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն
ինչ ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն
ինչ ասելով՝ ամեն ինչ։ Ամենայն

[illegible] զամենայն ինչ ասացեալ ի մեզ ի
վերայ ամենայն ազգաց, զոր ոչ ոք կարէ
ասել զանհնարինսն նորա, զի ոչ ոք գի-
տէ զամենայն զգայութիւնս նորա, եւ
զամենայն զգայութիւնս նորա ոչ ոք
կարէ ասել, զի ոչ ոք գիտէ զամենայն
զգայութիւնս նորա, եւ զամենայն զգա-
յութիւնս նորա ոչ ոք կարէ ասել, զի ոչ
ոք գիտէ զամենայն զգայութիւնս նո-
րա, եւ զամենայն զգայութիւնս նորա
ոչ ոք կարէ ասել, զի ոչ ոք գիտէ զա-
մենայն զգայութիւնս նորա, եւ զա-
մենայն զգայութիւնս նորա ոչ ոք կա-
րէ ասել, զի ոչ ոք գիտէ զամենայն
զգայութիւնս նորա, եւ զամենայն
զգայութիւնս նորա ոչ ոք կարէ ասել,
զի ոչ ոք գիտէ զամենայն զգայութիւ-
նս նորա, եւ զամենայն զգայութիւնս
նորա ոչ ոք կարէ ասել, զի ոչ ոք գի-
տէ զամենայն զգայութիւնս նորա,
եւ զամենայն զգայութիւնս նորա ոչ
ոք կարէ ասել, զի ոչ ոք գիտէ զամե-
նայն զգայութիւնս նորա, եւ զամե-
ն

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ՈՒ ՆՈՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՍԿՍԱՒ ԶԳՐՈՅՆ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՊԱՏՄԱԳԻՐ ՀԱՅՈՑ ԶՈՐ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐԵՑԱՒ ԶՆՈՅՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՍԿՍԱՆ ԶԱՐԱՐԵԼ ԶՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳՍ ՀԱՄԱՐԵԼ ԶՍՈՒՐԲ ՄԱՏՈՒՆՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՒ ԱՅԼ ՆԱՀԱՊԵՏՔ ՀԱՅՈՑ։

Ի սկզբան արարեալ զերկինս եւ զերկիր, ասէ Մովսէս, եւ ապա զայլ ամենայն արարածս։ Եւ ի սկզբան ոչ միայն ժամանակ, այլ եւ սկիզբն ամենայնի ասի, զոր ոչ ոք գիտէ, եթէ յորո՞ւ ժամանակէ սկսեալ է աշխարհս։ Ոմանք ասեն զհազարս, ոմանք զհարիւրս, ոմանք զտասնեակս, եւ ոմանք զհարիւրեակս։ Եւ ոչ ոք գիտէ զճշմարիտն, բայց միայն Աստուած, որ ամենայնի գիտող է։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել, թէ ո՞ր ամի եւ ո՞ր ժամու եւ ո՞ր ամսեան եւ ո՞ր աւուր եւ ո՞ր ժամու եւ ո՞ր վայրկենի արարեալ է զաշխարհս

ولم

ԼԳ

ա

ա

ա

հայտնեն զո եղեալսդ. զայսքան եղեալ
լինին զհնդկս մեզ՝ մաքրեսցի զբ
զո եւ յայտնի լինիցի մեզ։ Եթե
Ա՛ր մանուկն մկրտեաց զո ասելոյ
ընդ մեզ՝ եւ յայտնէ զո յայտնեցի ի
ձեզ զմկրտութեանն։ ասէ զօրա
հարեալ կանոյց՝ հետեսցի ընդ ի
նա մկրտիչն։ Եթեսդեան

Ա՛ր փարիսեցիսն ի հրէշտակին՝ ընդ
նո՛ր եւ հոգւոյն. քանիսա՛ն արդի ա՛ն
ասեցոյ. խոնարհեցեալ ի հարկէն զեռ
թեան՝ հաստեցուսցէ՞ խոյրն վասն
վասն արդ զինեա՛ն ի ձե՛ռ մկրտուե
ցաւ։ Ա՛ր ընդհան մկրտէին ձեռ ա՛ն
զա՛ն ի խոյրն ասելոյ։ ենթադրեալ
ընդա՛ն ի մկրտէն արդարութե։ յոյսով
կերպոյն անհնարելոց ի ենթադրե՛ա
նէ՛ն արդ։ վասն Կիրակոսեան
բան եւ յայտնի ձեռ՝ զայսքան ենթադրե
կերպոյն՝ ի զիրենք ձեռ ենթադրեան

ՄԱՐ։

Տղայ մը հոգ մը ունէր ։ Ու մէկ օր ալ
հիւանդացաւ ։ Հայրը ըսաւ ։ Ես կ՚երթամ
բժիշկ մը կը բերեմ ։ Մայրը ըսաւ ։ Ես
կ՚երթամ ։ Ինչու որ ես աւելի լաւ կը
ճանչնամ ։ Ու մէկ ալ տեսան որ տղան
մեռած է ։ Հայրը ըսաւ ։ Ես կ՚երթամ
գերեզմանատունը փոս մը փորեմ ։ Մայրը
ըսաւ ։ Ես կ՚երթամ ։ Ինչու որ ես աւելի
լաւ կը ճանչնամ ։ Ու մէկ ալ տեսան որ
տղան ողջ է ։ Հայրը ըսաւ ։ Ես կ՚երթամ
բժիշկ մը կը բերեմ ։ Մայրը ըսաւ ։ Ես
կ՚երթամ ։ Ինչու որ ես աւելի լաւ կը
ճանչնամ ։

Ա

Ա

Ա

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(1) Ասորեստանի թագաւորական ցեղից։ Ն.

Մեզ հասած Ագաթանգեղոսի պատմութեան մէջ Տրդատ թագաւորի մասին ասուած է, որ նա Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Տրդատի հայրը՝ Խոսրով Կոտակը։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Խոսրովի հայրը՝ Տրդատ Մեծը։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Տրդատ Մեծի հայրը՝ Անակ Պարթևը։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Անակ Պարթևի հայրը՝ Արշակ Մեծը։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Արշակ Մեծի հայրը՝ Տրդատ Մեծը։ Ասորեստանի թագաւորական ցեղից էր նաև Տրդատ Մեծ

ա

Ա՛ստուածն իմ յանցանաց ծանրացեալ
նեալ է ինձեն ի վերոյ գիտեմ զարդա
սիրն ի սրտին մերկանալ ի հնձ ոչ ե՛ւ
Ա՛ղաչեմ սրտմտութեանդ և ցասու՛մ
նոյ զբարկ իմոյ՝ ապաւինեալ հոյակ
բարեգութեանդ քոյին ողոր՛մ
Հայցեմ ի քէն մարդասէր՝ շնորհեա՛ւ
զիմոյն ի խոյ յանցանացդ զնա՛ւ ձեռ
վերոյ պարսպեալ. բան։

ա

Ա՛ռ ի բռնութենէ բնակեալդ ևս և ի՛
ձեռ ի ներ սպանի՛ւմ։ սրբոյ ձեր ա՛ն
օրհնեա զերկիր։ Ա՛ռ մարդկան չարեաց
ևս զսրբոյ խնդիր ընդունի՛ւմ քո՛
սիս։ Ա՛ռ ծարաւոյ սրբեալ ևս
և քոյին ցանկալի ցանկութեան։ սիրոյ
Ա՛ռ յանխափան։ Ա՛ռեալ ևս յան՛
սեան։ Ա՛ռ չարչարեալ և սուրբ յանուն
օրն։ Ա՛ռ ասմունս խնդրելոյ զանձ
ևս սուրբ բոլորեալ ևս յանխափան
Ա՛զգս օրհնելոյ բոլոր սիրոյն ընդ
նայեան։ Ա՛ռ զարմ սուրբ սուրբ։ բան։
Ա՛ղաչեմ ողորմութեանդ քոյոյ։ բան։

ԵՐԵՍՈՒՆ ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՐՈՒՍԱղԷՄԻ

ա

Ա. Ո՞ր մարդուն կը վճռուի որ
դատուի. քանի՞ կին ըլլալուն
Ա՛ր բազմացնի հասկերնին որ դի-
տեն ցորեն ի՛նչ երես ըլլալը. քա-
նի՞:
Ա՛ր բանին հրամանն ըսի զանազա-
նուին ի՛նչ առակ ըսուածը. քա-
նի՞:

գ

Ա. Բազմանդամ ելլալուն հոգևոր ե-
րամ ի՛նչ հեղինակ է զեր ժամե:
Ի՛նչպես սեռ մեռնի բանաւոր հոմի
անոնց երգած զեր ժամե:
Ա. Ընտրելի՞ ըսի հանապազ օրհնե-
ալ որ ի բանդին հաղ ի՛ս ժամե:

ե

Ա՛ր ցանկ ցուցեր ըզբո՞ւ պատկերա-
ւ ի՛ բանին ժամանակ հոգևորին
ստեղծիչն. զեր հոգ օրհնութեան
բանալուն: Ա՛ր ի՞նչ բանիւ հա-
ղորդին ի՛ցե՞ զեր խոնարհ. և ար-
գել հանի՛ն ու պատասխանեցաք.
զեր: Ա՛ր ընդունի՞ ծառայելոյն
խոստակիցք. և զամացանուն ի՛ց
բանալիք ըսի՞ ժամե. զեր:

ղ

ղ Ասաց նոցա Յիսուս. Ես եմ հացն կենաց. որ
գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, եւ որ հաւատայ
յիս՝ ոչ ծարաւեսցի յաւիտեան։
Այլ ասացի ձեզ, զի եւ տեսէք զիս, եւ ոչ
հաւատայք։ Զամենայն զոր տայցէ ինձ
Հայր, առ իս եկեսցէ. եւ զգալեացն զոր
առնուցուն զիս՝ ոչ հանից զդուրս։ Զի
իջի յերկնից, ոչ զի արասցեմ զկամս իմ,
այլ զկամս Հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս։
Եւ սա է կամք Հաւր որ առաքեաց զիս,
զի զամենայն զոր ետ ինձ՝ ոչ կորուսից
յնմանէ, այլ յարուսցից զնա յաւուր յետնում։
Եւ սա է կամք Հաւր իմոյ որ առաքեաց
զիս, զի ամենայն որ տեսանէ զՈրդի եւ
հաւատայ յնա, ունիցի կեանս յաւիտենից,
եւ յարուսցից զնա յաւուր յետնում։

ա

Եւ տրտնջէին Հրեայքն վասն նորա, զի
ասաց. Ես եմ հացն որ յերկնից իջի։ Եւ
ասէին. Ո՞չ այս է Յիսուս որդի Յովսեփայ,
որոյ մեք գիտեմք զհայր եւ զմայր. զիա՞րդ
ասէ նա թէ յերկնից իջի։ Ասաց Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Մի տրտնջէք ընդ միմեանս։
Ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ Հայր
որ առաքեաց զիս՝ քաշեսցէ զնա, եւ ես
յարուսցից զնա յաւուր յետնում։ Եւ է
գրեալ ի մարգարէսն. Եւ ամենեքեան
ուսուցեալք լինիցին Աստուծոյ։ Ամենայն
որ լուաւ յՀաւրէ եւ ուսաւ՝ գայ առ իս։
Ոչ զի զՀայր ոք ետես, բայց միայն որ
է յԱստուծոյ՝ նա ետես զՀայր։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, որ հաւատայ՝ ունի կեանս
յաւիտենից։ Ես եմ հացն կենաց։ Հարքն
ձեր կերան զմանանայն յանապատի, եւ
մեռան։ Սա է հացն որ յերկնից իջանէ,
զի որ կերիցէ ի նմանէ՝ ոչ մեռանիցի։
Ես եմ հացն կենդանի որ յերկնից իջի։
Եթէ ոք կերիցէ ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ
յաւիտեան։ Եւ հացն զոր ես տամ՝ մարմին
իմ է, զոր ես տամ վասն կենաց աշխարհի։

ա

Վէճ եղեւ ընդ Հրեայսն, ասելով. Զիա՞րդ
կարէ սա մարմին իւր տալ մեզ ուտել։
Ասաց ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ ոչ կերիցէք զմարմին Որդւոյ
մարդոյ, եւ ոչ արբիցէք զարիւն նորա՝
կեանս ոչ ունիցիք յանձինս ձեր։ Որ
ուտէ զմարմին իմ եւ արբու զարիւն իմ՝
ունի կեանս յաւիտենից, եւ յարուսցից
զնա յաւուր յետնում։ Զի մարմին իմ
ճշմարիտ է կերակուր, եւ արիւն իմ
ճշմարիտ է ըմպելի։ Որ ուտէ զմարմին
իմ եւ արբու զարիւն իմ՝ ի մէնջ բնակեալ
է, եւ ես ի նմա։ Որպէս առաքեաց զիս
կեցուցանող Հայր, եւ ես կեմ Հաւրն
վասն, եւ որ ուտիցէ զիս՝ նա կեցցէ
վասն իմ։ Սա է հացն որ յերկնից իջի։
Ոչ որպէս Հարքն ձեր կերան զմանանայն
եւ մեռան։ Որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ
յաւիտեան։

ա

Եւ զայս ասաց ուսուցանելով ի ժողովարանի
Կապառնայում։ Բազումք ի նոցանէ որ
լուան՝ ասեն. Դժուարին է բան այս,
եւ ո՞վ կարէ լսել զնա։ Գիտացեալ
Յիսուս ի մտի իւրում, զի տրտնջեն
աշակերտք նորա վասն այնորիկ, ասէ
ցնոսա. Զայդ ձեզ գայթակղեցուցանէ՞։
Եւ եթէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ
ելանել ուր էր յառաջ։ Հոգին է որ
կենդանացուցանէ, մարմին ոչ ինչ
օգտի։ Բանքն զոր ես խօսեցայ ընդ
ձեզ՝ հոգի են եւ կեանք են։ Այլ կան
յձէնջ որ ոչ հաւատան։ Զի գիտէր
Յիսուս յառաջագոյն զոմանս որ ոչ
հաւատային, եւ զորն մատնեսցէ զնա։
Եւ ասէր. Վասն այսորիկ ասացի ձեզ,
զի ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ
տուեալ լիցի նմա յԱստուծոյ Հաւրէ։
Յայնմհետէ բազումք յաշակերտաց նորա
դարձան յետս, եւ ոչ ընդ նմա գնային
յետ այսորիկ։ Ասաց Յիսուս ցտասն
աշակերտսն. Միթէ եւ դուք կամիք երթալ։
Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս.
Տէր, ո՞ւմ գնասցուք. բանք յաւիտենական
կեանց ունիս դու։ Եւ մեք հաւատացաք
եւ գիտացաք, զի դու ես Քրիստոս Որդի
Աստուծոյ կենդանւոյ։ Պատասխանի ետ
նոցա Յիսուս. Ոչ զձեզ տասնեսին
ընտրեցի, եւ ի ձէնջ մի սատանայ է։
Եւ զայս ասէր զՅուդայ Սիմոնի Ս-
կարիովթացւոյ, զի նա էր որ մատնեսցէ
զնա, եւ նա ի տասնեսինն։

և մեղքի թեքելոյն գործը. զխոստովանութիւն մեղացն
ասելով զիմն առ Աստուած. և զիմն առ մարդիկ ըստ
կարգի: Եւ մեր հոգևոր խոստովանողքն ընդ
դառնալն. խրախուսելով ընդ ինքեանս
զծովային ի գործելոյ աստուածային ճանապարհ
ի բարեպաշտութեան:

Ա՛յլ շնորհաւորական գոչմունքն ըզքեզ. Ե
ով ի սաղմ հայրդեան մերոց փառաւորիլ
յաւուրս: Ա՛յլ և ելիցեմք ասել ընդ քեզ
հնոմ յերկիր. ով ի սաղմ: Ի սաստիկ
բեր քաջ խոնարհելիք ելիցեն՝ մի՛ ուրեմն
սուրբ զլեզու. ով ի սաղմ: Ա՛յլ Ա՛զ քեզ Գ
տուն Իսրայէլ հանապազորդ օրհնութեամբ:
Ա՛յլ ինձ ի նեղելն՝ կրկին զիս զօրացուցեր
հոգւով քաջութեան. շնորհօքդ զիս
հաստատեալ յաւուրս. ըզքեզ տուր
Աստուած մեծարեսցէ զքեզ հրեշտակ
ամենայնիւք ի օրհնութիւն. գովեսցեն ըզ
քեզ ծառայքն փառաց. ըզքեզ:

Ա՛նկանեմ սաղմոսիլ քեզ և հոգւով մեծ Ա
զոհ ի յանպատում հոգոյ. մի՛ ուրեմն սա-
հեր զիմէ զպատուական իմ:

ցու-

դությունը տալով ինձ ու ես՝ տալու
ես ուժ հոգալու մեզմէ։ Ա՛ստղտուհին
տեղ և վիճակ իմ ինձ ընծայէ։ օրհնէ զս
ես ես ընտանեաց և ամենայն ազգիս։
Ա՛մէն։ ես ես։ Յաղթութեան քրիստոնէից
պատերազմ։ և ի գտանել նոցա բան
առիթս ինձ վերստին։ ես ես։

(՚Ի տեղեկանալ ես ես զայս հեթանոսս զօրավարս
և ես՝ սկսան հրեշտակել՝ ես հոգիկեան էին
հայհոյութեամբ առաքելոյն ես։
(՚Ի տեսանել ես ես հեթանոսք նմա
առնեցին կռապաշտք։ ես տեսանէին քա
նալ հասի փառաբանել ես։
(՚Ի տեսանել նոա ընդդէմ ես ես նոքա
զինեալ ես։ ես սպրիկեան էին վերին
սիրոյն օրհնաբանել առաքն։
Յանդուգն օրհնէիք ընդդէմ պատա
նէի վրայի՝ ես ելոյծ նա փառա
ւորել ես զտեսիլ ես զատկութեան քոյ։
Ա՛ստ ես ես՝ ես հասանելոյ ընդ
տեղ և վիճակ իմ ինձ ընծայէ։ օրհնէ զս
ես ես հոգալու մեզմէ։ Ա՛մէն։ ես
զայս ես ես ես՝ առաքն

m

5

ոսկեղէն սեղանի առաջի գահուն որ ի
բազմութեան մարդկանէ։ Եւ ծխոյն
սուրբ ի ձեռն հրեշտակին ելանէր առ
Աստուած։ եւ առեալ հրեշտակն զսուրբ
ամանն լեցոյց զայն ի հուրէ սեղանոյն
եւ եղեն ( ) ի վերայ երկրի։ եւ եղեն
որոտունք եւ մեքենայք եւ կայծակունք
եւ երկրաշարժ մեծ։ եւ եօթն հրեշտակք
որ ունէին զեօթն փողսն պատրաստեցան
զի հնչեսցեն։ Եւ հնչեաց առաջին հրեշ-
տակն եւ եղեւ կարկուտ եւ հուր խառն
ընդ արեամբ եւ արկաւ ի վերայ երկրի։
եւ երրորդ մասն երկրի այրեցաւ եւ
երրորդ մասն ծառոց այրեցաւ եւ ամե-
նայն խոտ կանաչ այրեցաւ։ Եւ հնչեաց
երկրորդ հրեշտակն եւ իբրեւ լեառն մեծ
հրով այրեալ արկաւ ի ծով եւ երրորդ
մասն ծովուն եղեւ արիւն։ եւ մեռան
երրորդ մասն արարածոց որ ունէին
հոգի կենդանի ի ծովուն։ եւ երրորդ
մասն նաւուց կորեան։ Եւ հնչեաց եր-
րորդ հրեշտակն եւ անկաւ աստեղ մեծ
ի երկնից այրեալ իբրեւ զճրագ եւ ան-
կաւ ի վերայ երրորդ մասին գետոցն եւ
ի վերայ աղբերացն ջուրց։ եւ անուն
աստեղին ասի դառնութիւն։ եւ երրորդ
մասն ջուրցն եղեւ դառն եւ բազումք
ի մարդկանէ մեռան ի ջուրցն զի դառ-
նացան։ Եւ հնչեաց չորրորդ հրեշտակն
եւ խոցեցաւ երրորդ մասն արեգական
եւ երրորդ մասն լուսնի եւ երրորդ մասն
աստեղաց եւ խաւարեցաւ երրորդ մասն
նոցա եւ ոչ լուսաւորեաց երրորդ մասն
ցորուանէ զերեսս արեգական եւ ոչ
հնդացեալ մարդ ի վերայ նորա։ Եւ
լուսնի եւ ոչ աստեղաց։ Եւ տեսի եւ
լուայ զի մի հրեշտակ թռչէր ի մէջ
երկնից եւ ասէր ձայնիւ մեծաւ։ վա՛յ
վա՛յ վա՛յ բնակչաց երկրի ի վերայ
մնացեալ ձայնից հնչման երեք հրեշ-
տակացն որ ունելոցն զհնչումն։

ԱՅՍ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԻՆ ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՆՈՒՆ ՈՒ ՀԱՐԿ ՏԱԼ ՆՈՐԱ ՀԱՄԱՐ ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՅՐԸ ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՕԳԻՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈԳԵՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՄԱՐՄԻՆՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐՄԻՆՆ ՈՐ ՄԵՐ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ԱՐԻՒՆՆ ՍՈՒՐԲ ԱՐԻՒՆՆ ՈՐ ՄԵՐ ԱՐԻՒՆԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՈՂԸ ՍՈՒՐԲ ՀՈՂԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈՂԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՋՐԸ ՍՈՒՐԲ ՋՐԸ ՈՐ ՄԵՐ ՋՐԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՐԱՇՔԸ ՍՈՒՐԲ ՀՐԱՇՔԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀՐԱՇՔԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՈՎԸ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈՎԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ԱՍՏՂԸ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՂԸ ՈՐ ՄԵՐ ԱՍՏՂԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՈՐԸ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈՐԱՒՈՐՆ Է ԵՒ ՄԵՐ ՀՈՐԵՂԲՕՐԸ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՂԲՕՐԸ ՈՐ ՄԵՐ ՀՈՐԵՂԲՕ

ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

ասացեալ ի վերայ ամենայնի ասացեալ է. զի ամենայն
ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ եւ
Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա
է. ասէ եւ Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա
եւ նմա է. ասէ եւ Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ
եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ եւ Տէր. զի ամենայն ինչ
ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ եւ Տէր. զի
ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ
եւ Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ
նմա է. ասէ եւ Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ
եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ եւ Տէր. զի ամենայն
ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա է. ասէ եւ Տէր.
զի ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա եւ նմա է.
ասէ եւ Տէր. զի ամենայն ինչ ի նմանէ եւ ի նմա
եւ

ոգոյց՝ և լցեն զաղքատսն ի բարեաց
գնոսա։ Զբարիս առնուցուք ի
սմանէ ոչ զգոյ՝ զի ոչ ինչ ունիմք
ընդ մեզ բերեալ՝ եթէ ոչ զանձինս
մեր միայն՝ զոր և ընկալաք ի
նմանէ։ Զի ոչ ինչ ունիմք ընդ

մարդու ոչ բանիւն՝ զի ինքն գիտէր զամենայն
ինչ որ մարդոյն մէջ էր։ Եղեւ մարդ մի ի
փարիսեցւոց՝ անուն նորա Նիկոդէմոս՝ իշխան
հրեից։ Եկն առ նա գիշերի՝ եւ ասէ ցնա՝
Ռաբբի, գիտեմք զի ի Աստուծոյ եկեր վարդապետ
եթէ ոչ ոք կարէ զայս նշանս առնել զոր դու
առնես՝ եթէ ոչ Աստուած ընդ նմա լիցի։ Պատաս-
խանի Յիսուս եւ ասէ ցնա՝ ամէն ամէն ասեմ
քեզ՝ եթէ ոչ ոք ծնանիցի ի վերուստ՝ չկարէ
տեսանել զարքայութիւն Աստուծոյ։ Ասէ ցնա
Նիկոդէմոս՝ որպէս կարէ մարդ ծնանել եթէ
ծերացեալ իցէ։ Միթէ կարէ երկրորդ անգամ
մտանել ի փորս մաւրն իւրոյ եւ ծնանել։
Պատասխանի Յիսուս՝ ամէն ամէն ասեմ քեզ՝
եթէ ոչ ոք ծնանիցի ի ջրոյ եւ ի հոգւոյ՝ չկարէ
մտանել ի արքայութիւն Աստուծոյ։ Որ ծնեալ
է ի մարմնոյ՝ մարմին է, եւ որ ծնեալ է ի հոգւոյ՝
հոգի է։ Մի զարմանար զի ասացի քեզ՝ պարտ
է ձեզ ծնանել ի վերուստ։ Հողմն ուր կամի
փչէ, եւ զձայնն նորա լսես, եւ ոչ գիտես
զուր գայ եւ զուր երթայ։ Այսպէս է ամենայն
որ ծնեալ է ի հոգւոյ։ Պատասխանի Նիկոդէմոս
եւ ասէ ցնա՝ որպէս կարեն այսոքիկ լինել։
Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ ցնա՝ դու ես
վարդապետ Իսրայելի, եւ զայսոսիկ ոչ գիտես։
Ամէն ամէն ասեմ քեզ՝ զոր գիտեմք խօսիմք,
եւ զոր տեսաք վկայեմք, եւ վկայութիւն մեր
ոչ առնուք։ Եթէ զերկրաւորսն ասացի ձեզ,
եւ ոչ հաւատայք, զիա՞րդ հաւատասջիք եթէ
զերկնաւորսն ասացից ձեզ։ Եւ ոչ ոք համբարձաւ
յերկինս՝ բայց միայն որ իջեալ է յերկնից՝
որդի մարդոյն որ է յերկինս։ Եւ որպէս
Մովսէս վերացոյց զպատկեր օձին յանապատի՝
նոյնպէս պարտ է վերացեալ լինել որդւոյ
մարդոյ։ Զի ամենայն որ հաւատայ նմա՝
մի կորիցէ, այլ ունիցի կեանս յաւիտենական։
Զի այսպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհս՝
մինչեւ զորդին իւր միածին ետ, զի ամենայն
որ հաւատայ նմա՝ մի կորիցէ, այլ ունիցի
կեանս յաւիտենական։ Զի ոչ առաքեաց Աստուած
զորդի իւր յաշխարհ՝ զի դատեսցէ զաշխարհ,
այլ զի կեցուսցէ զաշխարհ նովաւ։ Որ հաւատայ
նմա՝ ոչ դատի. եւ որ ոչ հաւատայ՝ արդէն
դատեալ է, զի ոչ հաւատաց յանուն միածնին
որդւոյ Աստուծոյ։ Եւ այս է դատաստան՝ զի
լոյս եկն յաշխարհ, եւ սիրեցին մարդիկ
զխաւարն քան զլոյս, զի չար էին գործք նոցա։
Զի ամենայն որ չարիս առնէ՝ ատէ զլոյսն,
եւ ոչ գայ առ լոյսն, զի մի յանդիմանեսցին
գործք նորա։ Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն՝
գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նորա,
զի յԱստուծոյ են գործեալ։ Յետ այսորիկ եկն
Յիսուս եւ աշակերտք նորա յերկիրն Հրէաստան,
եւ անդ հանգոյց ընդ նոսա եւ մկրտէր։
Եւ Յովհաննէս էր մկրտեալ ի Հնովն մերձ
ի Սաղիմ, զի ջուրք բազումք էին անդ, եւ
գային եւ մկրտէին։ Զի ոչ էր դեռ արկեալ
Յովհաննէս ի բանտ։ Եղեւ ապա հարցումն
աշակերտաց Յովհաննու ընդ հրեայս վասն
սրբութեան։ Եւ եկեալ առ Յովհաննէս՝ ասեն
ցնա՝ Ռաբբի, որ էր ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու,
զոր դու վկայեցեր, ահա նա մկրտէ, եւ
ամենեքեան գնան առ նա։ Պատասխանի
Յովհաննէս եւ ասէ՝ ոչ կարէ մարդ ինչ առնուլ
եթէ ոչ տացի նմա յերկնից։ Դուք ինքեանք
վկայեցէք ինձ՝ զի ասացի՝ եթէ ոչ եմ ես
Քրիստոս, այլ եթէ առաքեալ եմ առաջի նորա։
Որ ունի զկին՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամն
փեսային որ կայ եւ լսէ զնա՝ ուրախութեամբ
ուրախանայ ձայնի փեսային։ Ուրախութիւն
իմ այս իսկ լցաւ։ Նա պարտ է աճել, եւ
ես պակասել։ Որ ի վերուստ գայ՝ ամենեցուն
վերագոյն է։ Որ է յերկրէ՝ յերկրէ է, եւ
յերկրէ խօսի։ Որ յերկնից գայ՝ ամենեցուն
վերագոյն է։ Եւ զոր ետես եւ լուաւ՝ զայն
վկայէ, եւ վկայութիւն նորա ոչ ոք առնու։
Որ առնու զվկայութիւն նորա՝ կնքեաց եթէ
ճշմարիտ է Աստուած։ Զի զոր առաքեաց
Աստուած՝ զբանս Աստուծոյ խօսի, զի ոչ
տայ Աստուած զհոգին չափով։ Հայր սիրէ
զորդին, եւ ամենայն ինչ ետ ի ձեռս նորա։
Որ հաւատայ որդւոյն՝ ունի կեանս յաւիտենական։
Իսկ որ ոչ հաւատայ որդւոյն՝ ոչ տեսցէ
զկեանս, այլ բարկութիւն Աստուծոյ մնայ
ի վերայ նորա։ Գիտաց Տէր զի լուան
փարիսեցիքն եթէ Յիսուս զաշակերտս առնու
եւ մկրտէ զբազումս քան զՅովհաննէս։ Թէպէտ
եւ ոչ Յիսուս մկրտէր, այլ աշակերտք նորա։
Թողեալ զհրէաստան՝ գնաց դարձեալ յԳալիլեա։
Պարտ էր անցանել նմա ընդ Սամարիա։
Եկն ուրեմն յքաղաքն Սամարիոյ՝ որ կոչի
Սիւքար, մերձ ի դաշտն զոր ետ Յակոբ
Յովսեփայ որդւոյ իւրում։ Էր ուրեմն անդ
ջրհոր Յակոբայ։ Յիսուս ուրեմն յոգնեալ
ի ճանապարհէն՝ նստէր ոգոյն ի վերայ ջրհորոյն։
Ժամ էր որպէս վեցերորդ։ Եկն կին մի
ի Սամարիայէ քաղել ջուր։ Ասէ ցնա Յիսուս՝
տուր ինձ ջուր արբուցանել։ Զի աշակերտք
նորա գնացեալ էին ի քաղաքն զկերակուր
գնել։ Ասէ ցնա կինն Սամարացի՝ զիա՞րդ դու
Հրեայ իմոյ խնդրես ջուր արբուցանել, որ
կին Սամարացի եմ։ Զի ոչ գործակցին Հրեայք
Սամարացւոց։ Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ
ցնա՝ եթէ գիտիցես զպարգեւն Աստուծոյ, եւ
զոր ասէ ցքեզ՝ տուր ինձ ջուր արբուցանել,
դու խնդրեցեր ի նմանէ, եւ ետ քեզ ջուր
կենդանի։ Ասէ ցնա կինն՝ տէր, ոչ ունիս
զոր ածցես, եւ ջրհորն խոր է, ուստի ունիցիս
զջուրն կենդանի։ Միթէ դու մեծ իսկ ես
քան զհայր մեր Յակոբ, որ ետ մեզ զջրհորդ
զայդ, եւ ինքն արբեաց ի նմանէ, եւ որդիք
նորա, եւ անասունք նորա։ Պատասխանի
Յիսուս եւ ասէ ցնա՝ ամենայն որ արբուցանիցէ
ի ջրոյդ զայդ՝ ծարաւի լիցի դարձեալ։ Իսկ
որ արբուցանիցէ ի ջրոյ զոր ես տացեմ նմա՝
մի ծարաւի լիցի յաւիտեան, այլ ջուրն զոր
ես տացեմ նմա՝ աղբիւր ջրոյ լիցի նմա
բղխեալ յկեանս յաւիտենական։ Ասէ ցնա
կինն՝ տէր, տուր ինձ զայդ ջուր, զի մի
ծարաւի լիցիմ, եւ մի եկեսցեմ հանել ի
սմանէ։ Ասէ ցնա Յիսուս՝ գնա կոչեա զայր
քո, եւ եկ անդրէն հոս։ Պատասխանի կինն
եւ ասէ՝ ոչ ունիմ ամուսին։ Ասէ ցնա Յիսուս՝
լաւ ասացեր եթէ ոչ ունիմ ամուսին։ Զի
հինգ այր ունեցեր, եւ արդ զոր ունիս՝ ոչ
է քո ամուսին։ Զայս ճշմարիտ ասացեր։
Ասէ ցնա կինն՝ տէր, տեսանեմ զի մարգարէ
ես դու։ Հարքն մեր ի լերինդ զայդ երկիր-
պագանէին, եւ դուք ասէք եթէ Երուսաղէմ
է տեղի ուր երկրպագանել է։ Ասէ ցնա
Յիսուս՝ կին, հաւատա ինձ, զի գայ ժամ
յորում ոչ յայդմ լերինդ եւ ոչ յԵրուսաղէմ
երկրպագանիցէք Հաւրն։ Դուք երկրպագանէք
զոր ոչ գիտէք, մեք երկրպագանեմք զոր
գիտեմք, զի փրկութիւն յՀրեայսն է։ Եւ
գայ ժամ, եւ է արդէն, յորում ճշմարիտ
երկրպագուք երկրպագանիցեն Հաւր ի հոգւոյ
եւ ի ճշմարտութեան։ Զի եւ Հայր զայսպիսիսն
խնդրէ զերկրպագուս իւր։ Հոգի է Աստուած,
եւ որ երկրպագանեն նմա՝ ի հոգւոյ եւ ի
ճշմարտութեան պարտ է երկրպագանել։ Ասէ
ցնա կինն՝ գիտեմ զի Մեսիա գայ, որ կոչի
Քրիստոս։ Երբ եկեսցէ նա՝ պատմեսցէ մեզ
զամենայն։ Ասէ ցնա Յիսուս՝ ես եմ որ
խօսիմ ընդ քեզ։ Եւ ի սմին ժամու եկին
աշակերտք նորա, եւ զարմանային զի ընդ
կնոջ խօսէր։ Բայց ոչ ոք ասէ՝ զինչ խնդրես
կամ զինչ խօսիս ընդ նմա։ Եւ եթող կինն
զջուր իւր, եւ գնաց ի քաղաքն, եւ ասէ
առ մարդիկ՝ եկայք տեսէք մարդ մի որ
ասաց ինձ զամենայն զոր արարի ես, միթէ
նա է Քրիստոս։ Ելին ուրեմն ի քաղաքէն,
եւ գային առ նա։ Ի միջոցի ասեն ցնա
աշակերտք՝ Ռաբբի, կեր։ Եւ նա ասէ ցնոսա՝
ես կերակուր ունիմ կերակրել զոր դուք ոչ
գիտէք։ Ասէին ուրեմն աշակերտքն ընդ միմեանս՝
միթէ ոք բերեալ է նմա կերակուր։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս՝ կերակուր իմ է զի առնում
զկամս Հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս, եւ
կատարեմ զգործ նորա։ Ոչ դուք ասէք եթէ
չորք ամիսք են, եւ հունձն գայ։ Ահա ասեմ
ցձեզ՝ վերացուցէք զաչս ձեր, եւ տեսէք
զանդս զի սպիտակ են արդէն ի հունձ։ Եւ
որ հնձէ՝ վարձս առնու, եւ ժողովէ զպտուղ
ի կեանս յաւիտենական, զի եւ որ սերմանէ
եւ որ հնձէ՝ միանգամ ուրախ լիցին։ Զի
ասացեալ է ճշմարիտ բանն եթէ այլ է որ
սերմանէ, եւ այլ է որ հնձէ։ Ես առաքեցի
զձեզ հնձել զոր ոչ դուք վաստակեցէք, այլ
այլք վաստակեցին, եւ դուք ի վաստակս նոցա
մտէք։ Եւ բազումք յաղագս բանին կնոջ
որ վկայէր եթէ ասաց ինձ զամենայն զոր
արարի ես, հաւատացին ի նա Սամարացիք։
Եւ յորժամ եկին առ նա Սամարացիք՝ խնդրէին
զի ընդ նոսա կացցէ։ Եւ կացեալ անդ երկու
աւուրս՝ բազումք աւելի հաւատացին ի բանն
նորա։ Եւ կնոջն ասէին՝ զի ոչ վասն խօսից
քոց հաւատամք, զի մեք ինքեանք լուաք
եւ գիտեմք եթէ սա է ճշմարիտ Փրկիչ աշխարհի
Քրիստոս։ Յետ երկուց աւուրց ել անտի
եւ գնաց յԳալիլեա։ Զի ինքն Յիսուս վկայեաց
եթէ մարգարէ ի հայրենի իւրում ոչ ունի
պատիւ։ Եկն ուրեմն յԳալիլեա, եւ ընկալան
զնա Գալիլեացիք, զամենայն զոր արար
յԵրուսաղէմ յաւուրն տաւնի, զի եւ նոքա
եկեալ էին յաւուրն տաւնի։ Եկն ուրեմն
Յիսուս դարձեալ ի Կանա Գալիլեացւոց, ուր
արար զջուրն գինի։ Եւ էր ոմն թագաւորական,
որ որդի հիւանդ ունէր ի Կափառնայում։
Որ լուեալ եթէ Յիսուս եկն յԳալիլեա ի
Հրէաստանէ, գնաց առ նա, եւ խնդրէր զի
իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդի նորա, զի մեռանել
էր։ Ասէ ուրեմն Յիսուս ցնա՝ եթէ ոչ նշանս
եւ զարմանս տեսանիցէք, ոչ հաւատայք։
Ասէ ցնա թագաւորական՝ տէր, իջ մինչ
դեռ մեռանի որդի իմ։ Ասէ ցնա Յիսուս՝
գնա, որդի քո կենդանի է։ Հաւատաց այրն
բանին զոր ասաց ցնա Յիսուս, եւ գնայր։
Եւ մինչդեռ նա իջանէր՝ ծառայքն նորա
հանդիպեցան նմա, եւ պատմէին ասելով՝
եթէ որդի քո կենդանի է։ Եւ հարցանէր
զժամն յորում լաւացաւ։ Եւ ասեն ցնա՝
զի երէկ ժամ եւթն թողաւ զնա ջերմ։
Գիտաց հայրն եթէ յայնմ ժամու յորում
ասաց ցնա Յիսուս՝ որդի քո կենդանի է։
Եւ հաւատաց ինքն եւ ամենայն տունն նորա։
Զայս երկրորդ նշան արար Յիսուս՝ եկեալ
յՀրէաստանէ յԳալիլեա։ Յետ այսորիկ էր
տաւն հրեից, եւ ել Յիսուս յԵրուսաղէմ։
Եւ է յԵրուսաղէմ ի դրան ոչխարաց աւազան
որ կոչի եբրայերէն Բեթեսդա, որ ունի
զհինգ սրահս։ Յորս պառկէին բազում
հիւանդք, կոյրք, կաղք, ցամաքեալք, սպասեալք
շարժման ջրոյն։ Զի հրեշտակ Տեառն
իջանէր ժամանակաւ յաւազանն, եւ խռովէր
զջուրն։ Եւ որ առաջին մտանէր յաւազանն
յետ խռովելոյ ջրոյն՝ առողջանայր յորում
հիւանդութեամբ պատեալ լիցի։ Էր ուրեմն
անդ մարդ մի որ ութսուն եւ ութ ամ
հիւանդութեամբ էր։ Զայնմանէ տեսեալ
Յիսուսի պառկեալ, եւ գիտացեալ զի բազում
ժամանակս է ընդ նմա, ասէ ցնա՝ կամիցիս
առողջանալ։ Պատասխանի հիւանդն եւ ասէ՝
տէր, մարդ չունիմ զի յորժամ խռովեսցի
ջուրն՝ արկցէ զիս յաւազանն, այլ մինչդեռ
գամ ես՝ ուրեք ուրեք այլ իջանէ առաջի իմ։
Ասէ ցնա Յիսուս՝ յարի, առ զմահիճ քո,
եւ գնա։ Եւ իսկոյն առողջացաւ մարդն,
եւ առ զմահիճ իւր, եւ գնայր։ Էր ուրեմն
աւուրն սուրբ։ Ասէին ուրեմն հրեայք ցբժշկեալն
ցայնմ՝ եթէ սուրբ է աւուրն, ոչ է քեզ
օրէն առնուլ զմահիճ քո։ Պատասխանի
նոցա եւ ասէ՝ որ զիս առողջացոյց՝ նա
ասաց ցիս՝ առ զմահիճ քո, եւ գնա։ Հարցին
ուրեմն նմա՝ ո՞ է մարդն որ ասաց ցքեզ՝
առ զմահիճ քո, եւ գնա։ Եւ բժշկեալն ոչ
գիտէր զոր ինչ է նա, զի Յիսուս խոնարհեցաւ
ի ժողովրդենէ որ էր ի տեղւոջն։ Յետ
այսորիկ գտանէ զնա Յիսուս ի տաճարի,
եւ ասէ ցնա՝ ահա առողջացար, մի այլ
մեղանչեր, զի մի ինչ չարագոյն քան զայն
եղիցի քեզ։ Գնաց մարդն, եւ պատմեաց
հրեայսն եթէ Յիսուս է որ առողջացոյց
զնա։ Եւ վասն այսորիկ հալածէին հրեայք
զՅիսուս, զի զայսպիսի գործս առնէր յաւուրն
սուրբ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս՝ Հայր իմ մինչեւ
ցայժմ գործէ, եւ ես գործեմ։ Վասն այսորիկ
առաւել խնդրէին հրեայք սպանանել զնա,
զի ոչ միայն զի զաւուրն սուրբ ոչ պահէր,
այլ եւ զի Հայր իւր ասէր զնա, հաւասար
առնելով զինքն Աստուծոյ։ Պատասխանի
Յիսուս եւ ասէ ցնոսա՝ ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ ոչ կարէ որդի ինչ առնել յանձնէ
իւրմէ, եթէ ոչ զոր տեսանիցէ զՀայր առնել։
Զի զոր ինչ նա առնիցէ՝ զայն եւ որդի
նոյնպէս առնէ։ Զի Հայր սիրէ զորդի,
եւ ամենայն ինչ ցուցանէ նմա զոր ինքն
առնէ։ Եւ մեծագոյն քան զայսոսիկ ցուցանիցէ
նմա գործս, զի դուք զարմասջիք։ Զի
որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալսն եւ
կենդանացուցանէ, նոյնպէս եւ որդի զորս
կամի կենդանացուցանէ։ Զի ոչ դատի Հայր
ոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ,
զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի որպէս
պատուեն զՀայր։ Որ ոչ պատուէ զորդի՝
նա ոչ պատուէ զՀայր որ առաքեաց զնա։
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ որ զբանս իմ
լուիցէ, եւ հաւատասցէ որ առաքեաց զիս՝
ունիցի կեանս յաւիտենական, եւ ի դատաստան
մի գայցէ, այլ անցցէ ի կենացն յաւիտենից։
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ գայ ժամ եւ
է արդէն, յորում մեռեալքն լուիցեն ձայնի
որդւոյ Աստուծոյ, եւ որ լուիցեն կեցցեն։
Զի որպէս Հայր ունի կեանս յինքեան,
նոյնպէս եւ որդւոյ ետ կեանս ունել յինքեան։
Եւ իշխանութիւն ետ նմա եւ դատաստան
առնել, զի որդի մարդոյ է։ Մի զարմանայք
զայսմանէ, զի գայ ժամ յորում ամենեքին
որ ի գերեզմանս են՝ լուիցեն ձայնի նորա,
եւ ելցեն որ զբարիս արարին՝ ի յարուցումն
կենաց, եւ որ զչարիս արարին՝ ի յարուցումն
դատաստանի։ Ոչ կարեմ ես ինքնին ինչ
առնել յանձնէ իմմէ, որպէս լսեմ դատեմ,
եւ դատաստան իմ արդար է, զի ոչ խնդրեմ
զկամս իմ, այլ զկամս Հաւր որ առաքեաց
զիս։ Եթէ ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝
վկայութիւն իմ ոչ է ճշմարիտ։ Այլ է որ
վկայէ վասն իմ, եւ գիտեմ զի ճշմարիտ է
վկայութիւն զոր վկայէ վասն իմ։ Դուք
առաքեցէք առ Յովհաննէս, եւ վկայեաց
ճշմարտութեան։ Ես ոչ ի մարդոյ վկայութիւն
առնում, այլ զայս ասեմ զի կեցուսջիք։
Նա էր ճրագ հրացայտ եւ լուսաւոր, եւ
դուք կամեցայք ժամանակաւ ցնծալ ի լուսոյ
նորա։ Ես ունիմ զվկայութիւն մեծագոյն
քան զՅովհաննու, զի գործք զոր ետ ինձ
Հայր կատարել զնոսա, գործք զոր ես առնեմ,
վկայեն վասն իմ զի Հայր առաքեաց զիս։
Եւ որ առաքեաց զիս Հայր՝ նա վկայեաց
վասն իմ։ Ոչ ձայն նորա երբեք լուարուք,
ոչ տեսիլ նորա տեսէք, եւ ոչ բան նորա
ունիք բնակեալ ի ձեզ, զի զոր նա առաքեաց՝
դուք ոչ հաւատայք նմա։ Քննէք զգիրսն,
զի դուք կարծէք ի նոսա կեանս յաւիտենական
ունել, եւ նոքա են որ վկայեն վասն իմ։
Եւ ոչ կամիք գալ առ իս զի կեանս ունիցիք։
Զփառս յոչ ընդունիմ ի մարդկանէ։ Այլ
գիտեմ զձեզ զի ոչ է սէր Աստուծոյ ի ձեզ։
Ես եկի յանուն Հաւր իմոյ, եւ ոչ ընկալայք
զիս։ Եթէ այլ ոք եկեսցէ յանուն իւրում՝
զնա ընկալջիք։ Զիա՞րդ կարէք դուք հաւատալ
որ փառս ի միմեանց ընդունիք, եւ զփառս
որ յԱստուծոյ միայնոյ է ոչ խնդրէք։ Մի
կարծէք զի ես մեղադրեցից զձեզ առ Հաւր։
Է որ մեղադրէ զձեզ՝ Մովսէս, յոր դուք
յուսացեալ էք։ Զի եթէ հաւատայիք Մովսեսի՝
հաւատայիք եւ ինձ, զի ինձ գրեաց նա։
Եթէ ոչ հաւատայք գրոցն նորա՝ զիա՞րդ
հաւատասջիք բանիցս իմոց։ Յետ այսորիկ
գնաց Յիսուս անդրէն յայնկոյս ծովուն
Գալիլեացւոց, որ է Տիբերիա։ Եւ հետեւէր
նմա բազում ժողովուրդ, զի տեսանէին
զնշանսն զոր առնէր ի հիւանդսն։ Ել ուրեմն
Յիսուս ի լեառն, եւ անդ նստէր ընդ աշակերտս
իւր։ Էր ուրեմն մերձ Զատիկ տաւնն հրեից։
Ամբարձեալ ուրեմն Յիսուս զաչս իւր, եւ
տեսեալ զի բազում ժողովուրդ գայ առ նա,
ասէ ցՓիլիպպոս՝ ուստի գնեսցուք հաց զի
կերիցեն սոքա։ Եւ զայս ասէր փորձելով
զնա, զի ինքն գիտէր զոր ինչ առնէր։
Պատասխանի Փիլիպպոս ցնա՝ երկուք հարիւր
դահեկանաց հաց ոչ բաւականանայ նոցա,
զի իւրաքանչիւր մի մի մանր առցէ։ Ասէ
ցնա մի յաշակերտացն նորա, Անդրէաս
եղբայր Սիմոն Պետրոսի՝ կայ մանկտի մի
ոմն ի սմա հինգ հացք գարեղէնք եւ երկու
ձուկունք, այլ զայդ զի՞նչ է ի մէջ այսքան
մարդոյ։ Ասէ Յիսուս՝ արարէք զմարդիկն
հանգուցանել։ Էր ուրեմն խոտ բազում
ի տեղւոջն։ Հանգուցին ուրեմն արք, թուով
իբրեւ հինգ հազարք։ Առ ուրեմն Յիսուս
զհացսն, եւ գոհացեալ բաշխեաց աշակերտացն,
իսկ աշակերտքն նստելոցն։ Նոյնպէս եւ
ի ձկանցն որչափ կամեցան։ Եւ յորժամ
յագեցան՝ ասէ ցաշակերտս իւր՝ ժողովեցէք
զմնացեալ կտորսն, զի մի ինչ կորիցէ։
Ժողովեցին ուրեմն, եւ լցին տասն եւ երկու
կողովս կտորաց ի հնոցն հինգ հացից գարեղինաց,
որ մնացին ի կերելոցն։ Իսկ մարդիկն
տեսեալ զնշանն զոր արար Յիսուս՝ ասէին
եթէ սա է ճշմարիտ մարգարէն որ գալոց
է յաշխարհ։ Յիսուս ուրեմն գիտացեալ
զի գան առնուլ զնա եւ արկանել ի թագաւորութիւն,
փախեաւ դարձեալ ի լեառն ինքնին
միայն։ Եւ յորժամ երեկոյ եղեւ՝ իջին
աշակերտք նորա ի ծովեզերս, եւ նստեալ
ի նաւ գային յայնկոյս ծովուն ի Կափառնայում։
Եւ խաւար էր արդէն, եւ Յիսուս ոչ
եհաս առ նոսա։ Եւ ծով հողմոյ մեծի
փչելոյ՝ խռովէր։ Եւ յորժամ արկին ընդ
երեսուն եւ հինգ կամ երեսուն, տեսանեն
զՅիսուս քայլեալ ի վերայ ծովուն, եւ մերձ
ի նաւն լինել, եւ երկեան։ Ասէ ցնոսա՝
ես եմ, մի երկնչիք։ Կամեցան ուրեմն առնուլ
զնա ի նաւ, եւ նաւն իսկոյն եհաս յերկիրն
յոր գնային։ Յաւուրն միւսում՝ որ կայր
յայնկոյս ծովուն, տեսեալ զի նաւակ մի
ոչ էր անդ բայց միայն մի, եւ զի ոչ
մտեալ էր Յիսուս ընդ աշակերտս իւր ի
նաւակն, այլ միայնակ աշակերտքն նորա
գնացեալ էին, եկին այլ նաւակունք ի
Տիբերիայ մերձ ի տեղին ուր կերան զհացն
գոհացեալ Տեառնէ։ Տեսեալ ուրեմն ժողովուրդն
զի Յիսուս ոչ է անդ, եւ ոչ աշակերտք
նորա, մտին ի նաւակունսն, եւ եկին ի
Կափառնայում խնդրելով զՅիսուս։ Եւ գտեալ
զնա յայնկոյս ծովուն՝ ասեն ցնա՝ Ռաբբի,
երբ գայր հոս։ Պատասխանի Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա՝ ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ
վասն զի տեսէք զնշանսն զոր արարի՝ խնդրէք
զիս, այլ վասն զի կերէք ի հացէն եւ
յագեայք եղէք։ Մի գործէք զկերակուր
որ կորնչի, այլ զկերակուր որ կենայ ի
կեանս յաւիտենական, զոր որդի մարդոյ
տացէ ձեզ։ Զի զսմա Հայր կնքեաց Աստուած։
Ասեն ուրեմն ցնա՝ զի՞նչ առնեմք զի
գործեսցուք զգործս Աստուծոյ։ Պատասխանի
Յիսուս եւ ասէ ցնոսա՝ այս է գործ Աստուծոյ,
զի հաւատասջիք յորում նա առաքեաց։
Ասեն ուրեմն ցնա՝ զի՞նչ նշան առնես դու
զի տեսցուք եւ հաւատասցուք քեզ։ Զի՞նչ
գործես դու։ Հարքն մեր զմանանայն կերան
յանապատի, որպէս գրեալ է՝ հաց յերկնից
ետ նոցա ուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս՝ ամէն
ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն
յերկնից, այլ Հայր իմ ետ ձեզ զհացն
ճշմարիտ յերկնից։ Զի հաց Աստուծոյ է
որ իջանէ յերկնից, եւ կեանս տայ աշխարհի։
Ասեն ուրեմն ցնա՝ տէր, միշտ տուր մեզ
զհացդ զայդ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս՝ ես եմ
հաց կենաց։ Որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցցէ,
եւ որ հաւատայ ինձ՝ ոչ ծարաւի լիցի
յաւիտեան։ Այլ ասացի ձեզ՝ եթէ տեսէք
զիս, եւ ոչ հաւատայք։ Զամենայն զոր
տայ ինձ Հայր՝ առ իս եկեսցէ, եւ զգալոցն
առ իս՝ ոչ հանից արտաքս։ Զի իջի յերկնից
ոչ զի արասցեմ զկամս իմ, այլ զկամս
Հաւր որ առաքեաց զիս։ Եւ զայս է կամք
Հաւր որ առաքեաց զիս, զի զամենայն զոր
ետ ինձ մի կորուսցէ ի նմանէ, այլ յարուսցեմ
զնա յաւուր յետնում։ Եւ զայս է կամք
Հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս, զի ամենայն
որ տեսանիցէ զորդի եւ հաւատասցէ նմա՝
ունիցի կեանս յաւիտենական, եւ յարուսցեմ
զնա ես յաւուր յետնում։ Տրտնջէին ուրեմն
հրեայք վասն նորա, զի ասաց եթէ ես եմ
հաց որ յերկնից իջի։ Եւ ասէին՝ ոչ այս է
Յիսուս որդի Յովսեփայ, որոյ մեք գիտեմք
զհայր եւ զմայր, զիա՞րդ ասէ նա եթէ յերկնից
իջի։ Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ ցնոսա՝
մի տրտնջէք ընդ միմեանս։ Ոչ ոք կարէ
գալ առ իս, եթէ ոչ Հայր որ առաքեաց
զիս՝ քաշեսցէ զնա, եւ ես յարուսցեմ զնա
յաւուր յետնում։ Եւ է գրեալ ի մարգարէսն՝
եւ ամենեքեան ուսուցեալ Աստուծոյ լինիցին։
Ամենայն որ լուաւ ի Հաւրէ եւ ուսաւ՝
գայ առ իս։ Ոչ եթէ զՀայր ոք տեսանէ,
բայց միայն որ է յԱստուծոյ՝ նա տեսանէ
զՀայր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ որ հաւատայ
ինձ՝ ունի կեանս յաւիտենական։ Ես եմ
հաց կենաց։ Հարքն ձեր զմանանայն կերան
յանապատի, եւ մեռան։ Սա է հաց որ
յերկնից իջանէ, զի որ ուտիցէ ի նմանէ՝
մի մեռանիցի։ Ես եմ հաց կենդանի որ
յերկնից իջի։ Եթէ ոք կերիցէ ի հացէ
յայմմէ՝ կեցցէ յաւիտեան։ Եւ հացն զոր
ես տացեմ՝ մարմին իմ է, զոր ես տացեմ
վասն կենաց աշխարհի։ Վիճէին ուրեմն
հրեայք ընդ միմեանս՝ ասելով՝ զիա՞րդ կարէ
սա մարմին իւր տալ մեզ ուտել։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս՝ ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ
ոչ կերիցէք զմարմին որդւոյ մարդոյ, եւ
արիւնն ոչ արբիցէք՝ կեանս ոչ ունիցիք
յանձինս ձեր։ Որ ուտիցէ զմարմին իմ,
եւ արբիցէ զարիւն իմ՝ ունիցի կեանս
յաւիտենական, եւ յարուսցեմ զնա ես յաւուր
յետնում։ Զի մարմին իմ ուտելի է, եւ
արիւն իմ արբելի է։ Որ ուտիցէ զմարմին
իմ, եւ արբիցէ զարիւն իմ՝ ի մէջ իմում
բնակի, եւ ես ի նմա։ Որպէս առաքեաց
զիս կեցուցանող Հայր, եւ ես կեմ Հաւրն
վասն, նոյնպէս որ ուտիցէ զիս՝ նա կեցցէ
վասն իմ։ Սա է հաց որ յերկնից իջի։
Ոչ որպէս հարքն ձեր զմանանայն կերան,
եւ մեռան։ Որ ուտիցէ զհացդ զայդ՝ կեցցէ
յաւիտեան։ Զայս ասաց ուսուցանելով ի
ժողովարանի ի Կափառնայում։ Ուրեմն
լուեալ բազում աշակերտաց նորա՝ ասեն՝
կոշտ է բանդ զայդ, եւ ո՞վ կարէ լսել
զնա։ Գիտացեալ ուրեմն Յիսուս ինքնին
զի տրտնջեն աշակերտք նորա վասն այսորիկ,
ասէ ցնոսա՝ զայդ ձեզ գայթակղեցուցանէ։
Զիա՞րդ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ
ելանել ուր էր յառաջ։ Հոգի է որ կենդանացուցանէ,
մարմին ոչ օգտի ինչ։ Բանքն զոր
ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի են եւ կեանք
են։ Այլ են ոմանք ի ձէնջ որ ոչ հաւատան։
Զի գիտէր Յիսուս յսկզբանէ զոր ոչ հաւատան,
եւ զի ո՞վ է որ մատնեսցէ զնա։ Եւ ասէր՝
վասն այսորիկ ասացի ձեզ՝ զի ոչ ոք կարէ
գալ առ իս, եթէ ոչ տացի նմա յԱստուծոյ
Հաւրէ։ Յայնմհետէ բազումք յաշակերտացն
նորա դարձան յետս, եւ ոչ ընդ նմա
գնային։ Ասէ ուրեմն Յիսուս ցտասն եւ
երկուսն՝ միթէ եւ դուք կամիք երթալ։
Պատասխանի Սիմոն Պետրոս եւ ասէ՝ տէր,
առ ո՞ երթիցուք, բանք յաւիտենական կենաց
ունիս դու։ Եւ մեք հաւատացաք եւ գիտացաք
զի դու ես Քրիստոս որդի Աստուծոյ կենդանւոյ։
Պատասխանի Յիսուս ցնոսա՝ ոչ զձեզ
տասն եւ երկուս ես ընտրեցի, եւ ի ձէնջ
մի սատանայ է։ Ասէր զՅուդա Սիմոնի
Իսկարիովտացւոյ, զի նա էր մատնիչ նորա
ի տասն եւ երկուց աշակերտացն։ Եւ յետ
այսորիկ ոչ կամէր երթալ ի Հրէաստան,
զի հրեայք խնդրէին սպանանել զնա։ Էր
ուրեմն մերձ տաւնն հրեից որ կոչի խորանաց։
Ասեն ուրեմն ցնա եղբարք նորա՝ անցցես
անտի եւ գնասցես յՀրէաստան, զի եւ
աշակերտք քո տեսցեն զգործս քո զոր դու
առնես։ Զի ոչ ոք ի ծածուկ առնէ զոր
ինչ կամի ինքն յայտնի լինել։ Եթէ զայդ
առնես՝ յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ Զի
եւ եղբարք նորա ոչ հաւատային ի նա։
Ասէ ցնոսա Յիսուս՝ ոչ ժամանակ իմ դեռ
եհաս, իսկ ժամանակ ձեր միշտ պատրաստ է։
Ոչ կարէ աշխարհ ատել զձեզ, զի ես վկայեմ
վասն նորա զի գործք նորա չարք են։
Դուք ելէք ի տաւնս զայդ, ես ոչ ելանեմ
ի տաւնս զայդ, զի ոչ դեռ լցաւ ժամանակ
իմ։ Եւ զայս ասացեալ նոցա՝ ինքն մնաց
ի Գալիլեա։ Յորժամ ուրեմն ելին եղբարք
նորա յտաւնն՝ յայնժամ եւ նա ելանէ ոչ
յայտնի, այլ իբրեւ ի ծածուկ։ Հրեայքն
ուրեմն խնդրէին զնա յտա

Ասացեալ է զի Հայկ ի վեր Հասաւ
սուրբ աբրահամեան մկրտեցաւ՝ Հան
ուսուցեալ էրկիր ի վեր Հասաւ։
Ի կոչէտա պատուի Հասաւ յարեն՝
բազմացաւ Նահապետ մկրտեցաւ՝ Հա
բոլոր։ զպատուի ի յարեն ի վեր Հա
Էկեղեցի ի վեր Հասաւ պատուի պօսն։
Ընծայ Հոգևոր ուխտանեն սրով՝
գործարան ի Հայր պատուի ասա գրի
գիրքս՝ ։ յարեն սրով մարդեցի մոգ
բերել էրկիր ի յարեն պատուի՝ և ծ
Նոյ պատուի ասա մարդեցի։
Աստուած վեց պատուի ուրեն
մարդեցի յարեն ասա գրիքս՝ ։
բերել ի վեր Հասաւ ընկերութ երկնագոց
Թոռն ասի զոց ասէ՝ զի բերել ուղղ
երկիր ի վեր Հասաւ ։ Հայասանեան
Հայր Հասաւ՝ Հերկիրի յարեն
Հայկ ի վեր Հասաւ ։ ի կոչէտա
սրեցեք սրբասանեան մարդեցի՝ Հան
ասուցեալ էրկիր ի վեր Հասաւ։
Հայկ մարդեցի Հոգևոր էր Հերկիրն ի
սուրբ՝ բերել Հոգևոր պատուի

հայր գրիգորիսս՝ · կապիկս եղիսէի
ծառեայս և գառնանկլխի կոխադա
նս ի վանսն՝ զի տեսանեմ զ ծին
րադրութիւն ծառայիդ մերոյ և այլ։
Վերջը հետայ ընդ ծով ես ան
կե՛ զիրանալիք մարմնով այլ գրիգորիսս
սանկտ Յարութեան տեսլիս բարձր
ներամոյ քոյ այլ՝ զի զամէն անիմ
հոգևոյս տնտեսութեան վերատու։
Ալ՝ շնորհիս հոգևոյն տեղանդով լե
գեաց՝ ապեր բարութիւն շնորհիւ այր գրիգո
րիսս՝ առաքելոյն եղեր ընտրեալ
պատգամաւոր և ուսուցմամբ ձգեալ
զի լուսոյն ի գիտիդ ի յայտոյ մեզոյ։
Այսպարտիկ այր տանեաց հոյակապութեա
եղեր՝ սրինդատ հանոր հոյր գրիգորիսս
տեսլիւն օրհնոյ ի բնութենէ ս
վանէ կրեցեր ի գեղանդոյ՝ սրով
բարձեր հանի՛ զ ընտրեալ մեզոյ։
Ի՛ նեռեալ ընդ սիոյ սկսանէք պատ
մութիւն մարգարտաշուք հետանէ՝
գեղեցկագոյնագոյ հոյր գրիգորիսս

ցանկանալ զայն ի մեզ գործել, զոր ինքն ի մեզ գործեաց, զի ոչ ինչ ինքն ի մեզ գործեաց, զոր ոչ ցանկանայ ի մեզ գործել։ Եւ ոչ ինչ ինքն ի մեզ գործեաց, զոր ոչ ի մեզ գործել ցանկանայ։ Ցանկանայ ի մեզ գործել զի ի մեզ գործեաց։ Ի մեզ գործեաց զի ցանկանայ ի մեզ գործել

նեալ մարդկան և հրաման զօրացն:
Ա արարքն սրեամբ վերկացան
ամենքն մարդասէր երկիրս ի յաղագս ա-
զաց. որ հնձանէն խաղող խորհրդ
ամենայն ուրեմնութեան շինեալ յորմէ
բարձանց սկիզբն գոմեշ մեզաց:
Ամեն այ անուանեալ բարի արժանացեալ
հարցնել ամբ գրելոյն. կարծանել
բազանաց բանալի հնչեանց զօրա-
ցեալ և խոյլն. քաղաքացեալ լնդրեալ
սասանեալն յայտնեալ հնամեն:
Ուրեմնայն հրամանաւն ի վերուստ
կալեալ յաստղերական սիրտ ամբ գրե-
գրելոյն. յարդասիրեալ բանին հնգե-
ամբ ձայնեալեամբ լուսատեղեաց ի գ
հայասանն ուրեմն. ընդամէնն անգիտ
շինեալ խորհուրդ փառացեալ այ:
Ընտանեալ արտեից անդրիմանալն և
վարագ մարգասիրեալ մարմնաւ ամբ գրե-
գրելոյն. յանապատեալ բնակիչ հան
գոյն յօշոտեալ և երկայնի ձգեալ
օրհնեալ ի ուրացեալ պատգամաց ամբ

Եւ ասէ Տէրն առաքելոցն. Ես ձեզ
պատուիրեմ զայս բան, զի սիրեսջիք
զմիմեանս։ Եւ եթէ ոք ատեսցէ զձեզ,
գիտասջիք, զի զիս նախ քան զձեզ
ատեաց։ Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ,
ատեսցէ զՀայրն իմ։ Եւ եթէ ոք զՀայրն
իմ ատեսցէ, ատեսցէ զիս։ Եւ եթէ ոք
զիս ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն իմ։
Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն
իմ։ Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ
զՀայրն իմ։ Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ,
ատեսցէ զՀայրն իմ։ Եւ եթէ ոք զիս
ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն իմ։ Եւ եթէ
ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն իմ։
Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն
իմ։ Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ
զՀայրն իմ։ Եւ եթէ ոք զիս ատեսցէ,
ատեսցէ զՀայրն իմ։ Եւ եթէ ոք զիս
ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն իմ։ Եւ եթէ
ոք զիս ատեսցէ, ատեսցէ զՀայրն իմ։

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ԻՒՐ ՈՐԴՈՅՆ ՄԱՍԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԱՀԱԿԱՅ ՆԱԽՆԻՔՆ ԵՒ ՆՈՐԱ ՏՈՀՄԻՆ

Ի ՍԱՀԱԿԱՅ ՆԱԽՆԻՔՆ ԵՒ ՆՈՐԱ ՏՈՀՄԻՆ

Ի ՍԱՀԱԿԱՅ ՆԱԽՆԻՔՆ ԵՒ ՆՈՐԱ ՏՈՀՄԻՆ

ի ձորն էրիխոյ հասանել յորմէ։
Եւ նորահաստատն ալեւոր մի պատե-
ւասէր անուն հոյլ առանց և
ուխտանէին։ յորմէ բոլոր տղայ-
ոյս հարց Ջուր ոչ բաղումս և վատակ
յոյժ հողոյ հասանեալ։ զոր տեղի
ծոյ երիքովա ի բեր ոս սրմանաց։
Ասէ ցնոսա եւ հաստատ յայտնեցէք ինձ
ձիկ յորդորիցուն գասեղքն եւայլ
ինչ ինձ հաստատեսցէ ի մայրէ քէ։
յիրաւի ծագեցան հարցուածոյն սոյ
ծաւ երկրաւանդն երկիրն ի յայտնեցաւ
մանուց մերկասիրտն վատութ։ զոր
ոչ երկեցաւ ոչ ոք ի յայտնոյ ոչ ոք։
Հարցան հոյլ հայրն գեղասիրոյ տե-
ղոյն գողգոմիոյ՝ ծանծաղուցս ի սակ ի
ձորն տեսանել։ զինչ ոչ ոչնչացին սոյն
մանուն գոյծ ի կեղոյ ոչնչացին ի ձոյ
ծոյ գոյծ ոչ ոչ ձոյ ոչ հարցուած։ զոր երկեցաւ
զե ի զանձ յաստիճանոյ մանուածն։
Ա հարցան տեսանոյ տեսչութիւն
վասոյ՝ հոգեմոլն ոչ մարգարէին

Ե

Ե

Ե

ոսկի ի ձեռն սուրբ գրիգորի · զի
ասէ ի ձեռն սուրբ գրիգորի · զի
ոչ կարէ ոք ընդ երկուս տէրունս
ծառայել · եւ զի ոչ կարէ ոք
ընդ երկուս տէրունս ծառայել ·
զի կամ զմին ատիցէ եւ զմիւսն
սիրեսցէ · կամ զմին մերձեսցի
եւ զմիւսն անարգեսցէ · ոչ կա-
րէք աստուծոյ ծառայել եւ
մամոնայի · զի ոչ ոք կարէ

ԱՅՍՕՐ

մասն ։

ԱՅՍՕՐ երբէք եկեղեցի պարտական
իսկ ընծայ Տէրունական ։ Այսպէս
ասեն զի ոչ ընդունի Աստուած ընծայ
ի ձեռաց մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի
զոհս ի ձեռաց մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդու-
նի զոհս ի ձեռաց մեղաւորաց ։ զի ոչ
ընդունի զոհս ի ձեռաց մեղաւորաց ։

ԱՅՍՕՐ ընդունի զոհս ի ձեռաց մե-
ղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։

ԱՅՍՕՐ ընդունի զոհս ի ձեռաց մե-
ղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։

ԱՅՍՕՐ ընդունի զոհս ի ձեռաց մե-
ղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։ զի ոչ ընդունի զոհս ի ձեռաց
մեղաւորաց ։

١٠ وَقَالَ مُوسَى لِهَارُونَ قُلْ لِبَنِي هَارُونَ
الْكَهَنَةِ أَنْ لَا يَتَنَجَّسُوا لِمَيْتٍ فِي شَعْبِهِمْ
١١ إِلَّا لِقَرِيبِهِمُ الْقَرِيبِ مِنْهُمْ لِأُمِّهِ وَأَبِيهِ
وَلِابْنِهِ وَبِنْتِهِ وَأَخِيهِ ١٢ وَلِأُخْتِهِ الْعَذْرَاءِ
الْقَرِيبَةِ مِنْهُ الَّتِي لَمْ يَكُنْ لِرَجُلٍ فَلَهَا
يَتَنَجَّسُ ١٣ لَا يَتَنَجَّسُ رَئِيسٌ فِي شَعْبِهِ
فَيُدَنِّسُ نَفْسَهُ ١٤ لَا يَحْلِقُوا قَرْعَةً فِي
رُؤُوسِهِمْ وَطَرَفَ لِحْيَتِهِمْ لَا يَحْلِقُوا وَفِي
أَجْسَادِهِمْ لَا يَخْمُشُوا خَمْشًا ١٥ يَكُونُونَ
قِدِّيسِينَ لِإِلَهِهِمْ وَلَا يُدَنِّسُونَ اسْمَ إِلَهِهِمْ
لِأَنَّهُمْ يُقَرِّبُونَ وَقَائِدَ الرَّبِّ طَعَامَ إِلَهِهِمْ
فَيَكُونُونَ قِدِّيسِينَ ١٦ وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى
قَائِلًا ١٧ كَلِّمْ هَارُونَ قَائِلًا لَا يَتَقَدَّمْ رَجُلٌ
مِنْ نَسْلِكَ فِي أَجْيَالِهِمْ بِهِ عَيْبٌ لِيُقَرِّبَ
طَعَامَ إِلَهِهِ ١٨ لِأَنَّهُ لَا يَتَقَدَّمُ رَجُلٌ بِهِ
عَيْبٌ أَعْمَى أَوْ أَعْرَجُ أَوْ أَفْطَسُ أَوْ زَائِدٌ
١٩ أَوْ رَجُلٌ بِهِ كَسْرُ رِجْلٍ أَوْ كَسْرُ يَدٍ
٢٠ أَوْ أَحْدَبُ أَوْ أَقْمَأُ أَوْ بِهِ بَيَاضٌ فِي
عَيْنِهِ أَوْ جَرَبٌ أَوْ دَاءٌ فِي أَنْثَيَيْهِ أَوْ
مَرْضُوضُ الْخِصْيَةِ ٢١ كُلُّ رَجُلٍ بِهِ عَيْبٌ
مِنْ نَسْلِ هَارُونَ الْكَاهِنِ لَا يَتَقَدَّمُ لِيُقَرِّبَ
وَقَائِدَ الرَّبِّ طَعَامَ إِلَهِهِ بِهِ عَيْبٌ لَا يَتَقَدَّمُ
لِيُقَرِّبَ طَعَامَ إِلَهِهِ ٢٢ طَعَامَ إِلَهِهِ مِنْ
قُدْسِ الْأَقْدَاسِ وَمِنَ الْقُدْسِ يَأْكُلُ ٢٣ غَيْرَ
أَنَّهُ إِلَى الْحِجَابِ لَا يَدْخُلُ وَإِلَى الْمَذْبَحِ لَا
يَتَقَدَّمُ لِأَنَّ بِهِ عَيْبًا فَلَا يُدَنِّسُ مَقَادِسِي
لِأَنِّي أَنَا الرَّبُّ مُقَدِّسُهَا ٢٤ فَكَلَّمَ مُوسَى
هَارُونَ وَبَنِيهِ وَكُلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ

٢٢ ١ وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى قَائِلًا ٢ كَلِّمْ
هَارُونَ وَبَنِيهِ أَنْ يَتَنَزَّهُوا عَنْ أَقْدَاسِ بَنِي
إِسْرَائِيلَ الَّتِي هُمْ يُقَدِّسُونَ لِي فَلَا
يُدَنِّسُوا اسْمَ قُدْسِي أَنَا الرَّبُّ ٣ قُلْ لَهُمْ
لِأَجْيَالِكُمْ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ كُلِّ نَسْلِكُمْ
يَتَقَدَّمُ إِلَى الْأَقْدَاسِ الَّتِي يُقَدِّسُ بَنُو
إِسْرَائِيلَ لِلرَّبِّ وَعَلَيْهِ نَجَاسَتُهُ تِلْكَ
النَّفْسُ تُقْطَعُ مِنْ أَمَامِي أَنَا الرَّبُّ ٤ كُلُّ
رَجُلٍ مِنْ نَسْلِ هَارُونَ وَهُوَ أَبْرَصُ أَوْ
سَيَّالٌ فَلَا يَأْكُلُ مِنَ الْأَقْدَاسِ حَتَّى يَطْهُرَ
وَمَنْ مَسَّ شَيْئًا نَجِسًا بِالنَّفْسِ أَوْ رَجُلًا
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ٥ أَوْ نَفْسًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ٦ أَوْ رَجُلًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ٧ أَوْ نَفْسًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ٨ أَوْ رَجُلًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ٩ أَوْ نَفْسًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ ١٠ أَوْ رَجُلًا مَسَّ
تَنَجَّسَ بِهِ نَجَاسَةَ نَفْسٍ

* Կանոն Ի Երեսուն Ա[illegible]

Ի ս[illegible] խոհ[illegible] զա[illegible] ա[illegible]
ասաց՝ յաւուրսն ո[illegible]
շակեցեր՝ · մնդրկարկեցին ի[illegible]
ցուկն՝ զմա ընտրեցեր յիւ[illegible]
ասէ տէրունական հոգով եբէ բանդմպա
ակն օրինակօք՝ ասէ զ[illegible]
տա՛ն՝ և ի վերայ ի զ[illegible]
Ի՛ մերձենալ ամոց վերջին՝ զոր ա[illegible]
անօրէնն դանդազին՝ · ի հաստակ
մեր փրկչէն՝ ա[illegible]
կին՝ · և թեև ցան ի[illegible]
գեաց ի կիր դաշտին՝ ասէ ։
Ի՛ վերջ երեք աւուր զարմանայր ա[illegible]
նոսա քո տիրոջն՝ որ ոչ պահէ զ[illegible]
պատուիրանն ի[illegible]
չանեն՝ · հակ նոր տղայ հին[illegible]
այլ տրտնջէր կորսուեցեա՛լն ։ ասէ ։
Տ՛ունդ լուաց անբասիրին՝ և առա
գնաց անձամբ բանին՝ · որ ի զ[illegible]

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՒ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱՅ ԱՐՇԱԿԻ ԱՐՔԱՅԻ ՀԱՅՈՑ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՒ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱՅ ԱՐՇԱԿԻ ԱՐՔԱՅԻ ՀԱՅՈՑ

Ի՛ ծառ ֆ՛ն անհրամարհ՝ յերկիր
յերկինս հարան ընծայեալ՝ յորժամ
բանիմ լուայ նրմին՝ զո մեռանի՛ զ
յաջմկրտիմն • յորժամ մոլեան ընդ
ա՛ր ը՛ղնոյն՝ փրկիչ ը՛մեզ յանհ՛ զո
գոյն՝ • հա՛մարատասի ընդ արդ՛արոյն՝
երկի՛ զի՛ զ վտա՛ս ը՛ մ՛ելիանոյնոյն։
Ա՛ր յանձառելի՛ ծոց հօր ծառիկա՛լ
անքնին ծ՛նո՛ղ և բան • և ինչ՛ ը՛նոյ
երկրպագե՛ի փառա՛ր՛ան՛ի՛ր՝ • ըզ՛ի՛ զ
բա՛ր՛ե՛բան՛ի՛ք ա՛՛ը ծ հա՛՛ղորդե՛ մերոյ։
Ա՛՝ր խոնարհո՛ւ՛ հո՛ղ յա՛ղեա՛ր՛ն՛ղ
Զա՛ղ՛ր ը՛ղ՛բոյ մերոյ • ոտ՛ երբէ՛ն ի՛
բա՛ր՛ե՛ն խո՛ղ հրեայքն • ը՛զ։ Ա՛՝ր լսո
նա՛խանձոյն մրդ՛ի՛կ՛ն եկիր երրո՛ր
խո՛ր՛ղ՛ոյ • զո՛ր տեսո՛ր՛ն՛ա՛ր՛ո՛ր կա՛ռա՛յե
գե՛ր վտա՛ր՛ն մերոյ փրկո՛ւ՛ • ը՛զ՛ ք՛ր։
Ի՛՝զոր օրհնե՛գ՛ք բանքո՛ զ՛ա՛ր՛ա՛ր՛ք ը՛զ
նո՛ յա՛ե՛խո՛ւ՛ն։ Ա՛՝ր յա՛յո՛ն՛ե՛ա՛ր՛ յո՛գ՛ի՛ն
ա՛՛ղ՛ե՛ղ զ՛ա՛ն՛ի՛ղ՛ի՛ մա՛ր՛գ՛ա՛ր՛ի՛՛ն՛ե՛ր։
զի՛ե՛ա՛ն՛ա՛ր՛ա՛ր՛ զ՛ա՛ղ՛ա՛ր՛ա՛ն՛ա՛ր՛ն՛ե՛ր՛ զ՛ե՛ զ՛ե՛ա՛ր՛
հո՛ղ՛ր • բա՛ն՛ք՛ր։ 239

ղ

ղ

ՈՒ զի ոչ ոք ի մարդկանէ գիտէ զգործս մարդոյ, բայց հոգի մարդոյ որ է ի նմա. նոյնպէս և զԱստուծոյ զոք ոչ ոք գիտէ, բայց Հոգի Աստուծոյ։

ԻԱ Մեք ոչ զհոգի աշխարհի առաք, այլ զՀոգին որ է յԱստուծոյ, զի գիտասցուք զորս շնորհեաց մեզ Աստուած։

ԻԲ Զոր և խօսիմք ոչ բանիւք որ ուսուցանի իմաստութեամբ մարդկանէ, այլ որ ուսուցանի Հոգւովն Սրբով, հոգևորս հոգևորաց համեմատեցուցանելով։

ԻԳ Բայց հոգեկան մարդ ոչ ընդունի զոր ինչ է Հոգւոյն Աստուծոյ, զի յիմարութիւն է նմա, և ոչ կարէ իմանալ, զի հոգևորապէս քննի։

ԻԴ Եւ հոգևոր քննէ զամենայն, և նա ոչ ոք քննէ զնա։

ԻԵ Զի ո՞վ ծանեաւ զմտս Տեառն, որ խրատեսցէ զնա։ Մեք ապա զմտս Քրիստոսի ունիմք։

ԳԱ Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրև ընդ հոգևորս, այլ իբրև ընդ մարմնաւորս, իբրև ընդ մանկունս ի Քրիստոս։

ԳԲ Կաթամբ զձեզ ջրեցի, ոչ կերակրով, զի ոչ կարէիք. այլև ոչ այժմ կարէք։

ԳԳ Զի դեռ մարմնաւորք էք. զի որպէս ի ձեզ նախանձ և կռիւ, ոչ մարմնաւորք էք, և ըստ մարդկան կենցաղիք։

ԳԴ Զի երբ ասէ ոմն, Ես եմ Պաւղոսի, և այլ, Ես Ապողոսի, ոչ մարդիկ էք։

ԳԵ Զի՞ է ուրեմն Պաւղոս, և զի՞ է Ապողոս, այլ սպասաւորք որով հաւատացէք, որպէս և Տէր տուաւ իւրաքանչիւրոց։

ԳԶ Ես տունկ տնկեցի, Ապողոս ջրեաց, այլ Աստուած աճեցոյց։

ԳԷ Ուստի ոչ է ինչ տնկողն, և ոչ ջրողն, այլ Աստուած որ աճեցուցանէ։

ԳԸ Եւ տնկողն և ջրողն մի են. և իւրաքանչիւր ոք զվարձս իւր առցէ ըստ իւրում վաստակոյ։

ԳԹ Զի աշխատակիցք Աստուծոյ եմք. արտ Աստուծոյ էք, շէնք Աստուծոյ էք։

ԴԱ Ըստ շնորհացն Աստուծոյ որ տուաւ ինձ, որպէս իմաստուն ճարտարապետ հիմն եդի, և այլ շինէ ի վերայ։ Բայց իւրաքանչիւր ոք զգուշասցի զիարդ շինէ ի վերայ։

ԴԲ Զի զհիմունս ոք ոչ կարէ եդանել այլ զոր եդաւ, որ է Յիսուս Քրիստոս։

ԴԳ Եւ եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանդ զոսկի, զարծաթ, զպատուական քարինս, զփայտս, զխոտ, զեղէգն,

ԴԴ Յայտնի եղիցի գործ իւրաքանչիւր ոք. զի զօրն ցուցանիցէ, զի հրով յայտնեցի, և հուր զգործ իւրաքանչիւր ոք փորձիցէ զիարդ է։

ԴԵ Եթէ գործ ոք իւր մնասցէ զոր շինեաց ի վերայ, վարձս առցէ։

ԴԶ Եթէ գործ ոք իւր այրեսցի, կորուսցէ. և ինքն կեցցէ, բայց այնպէս իբրև ի հրոյ։

ԴԷ Ո՞չ գիտէք զի տաճար էք Աստուծոյ, և Հոգի Աստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ։

ԴԸ Եթէ ոք զտաճարն Աստուծոյ ապականիցէ, զնա կորուսցէ Աստուած. զի տաճարն Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք։

ԴԹ Մի ոք զանձն իւր խաբեսցէ. եթէ ոք ի ձեզ իմաստուն երևի ի սմին աշխարհի, յիմար եղիցի, զի իմաստութիւն աշխարհի յայսմիկ յԱստուծոյ յիմարութիւն է։

ԵԱ Զի գրեալ է, Որսայ զիմաստունս ի խորհրդի նոցա։

ԵԲ Եւ դարձեալ, Տէր գիտէ զխորհուրդս իմաստնոցն, զի սնոտի են։

ԵԳ Ուստի մի ոք պարծեսցի ի մարդկանէ, զի ամենայն ինչ ձեր է։

ԵԴ Եթէ Պաւղոս, եթէ Ապողոս, եթէ Կեփաս, եթէ աշխարհ, եթէ կեանք, եթէ մահ, եթէ ներկայքն, եթէ ապագայքն, ամենայն ինչ ձեր է։

ԵԵ Դուք ապա Քրիստոսի, և Քրիստոս Աստուծոյ։

Ա՛ր իմոյ[illegible] մեծ[illegible] մտքիմով և
զմեռանելոյ քոյ զարթուցի[illegible] հիւծ[illegible]
ցի և զմէջ հոգւոյդ քոյ[illegible] ես ինչ:
Ա՛ր յորժ[illegible] լսէ[illegible] և յոյս
ցեր լըցեա[illegible] մեր յաւուրս յաւիտ[illegible] և
զմէջ հոգւոյ քոյ[illegible] Ա՛ր զոխ[illegible]
քոյ զարմանալի կոչեցեր[illegible]
կոչեա զմէջ հոգւոյ[illegible] ես ինչ:
Արժանաւոր անուանեալ յաւիտ քո սուր
սէիւ[illegible] փայլմամբ. զմարմնոյ[illegible]
ցան զբ[illegible]ոյ[illegible] և մեռանելոյ[illegible]
կեանսատուիդ յաւիտ[illegible] ի՛շխանա
հանգոյն յաւիտ[illegible] Յոյժ[illegible]
ոչք հայելոյդ քո ծագիս ի մէ[illegible]
ի յոյս[illegible] ի[illegible]
տ[illegible] ես կոչեա զմէջ ի[illegible]
Յոյժ[illegible] հնձանոյդ[illegible]
սուր՝ արեա ի[illegible]
ձիւ[illegible]
ժ[illegible]

ՀԱՏՈՒԱԾ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅ

Ե

Ա Ի՛ր ուրեք յոյժ սպասիարութեաց. զնոր
հետ զվիժեալսն ի բազմ յանցանացդ իմոց
զի ոչ զանց առնիցէ զաղաչանս իմ ի քէն
եւ ոչ զդուռն ինձ փակեսցէ. այլ ընդունիցի
զիս ի ծոցս իւր ողորմածութեամբ. եւ ես
ապա ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց

Գ

Ա Ի՛ր ուրեք յոյժ սպասիարութեաց. զնոր
հետ զվիժեալսն ի բազմ յանցանացդ իմոց
զի ոչ զանց առնիցէ զաղաչանս իմ ի քէն
եւ ոչ զդուռն ինձ փակեսցէ. այլ ընդունիցի
զիս ի ծոցս իւր ողորմածութեամբ. եւ ես
ապա ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց

Դ

Ա Ի՛ր ուրեք յոյժ սպասիարութեաց. զնոր
հետ զվիժեալսն ի բազմ յանցանացդ իմոց
զի ոչ զանց առնիցէ զաղաչանս իմ ի քէն
եւ ոչ զդուռն ինձ փակեսցէ. այլ ընդունիցի
զիս ի ծոցս իւր ողորմածութեամբ. եւ ես
ապա ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց

Ե

Ա Ի՛ր ուրեք յոյժ սպասիարութեաց. զնոր
հետ զվիժեալսն ի բազմ յանցանացդ իմոց
զի ոչ զանց առնիցէ զաղաչանս իմ ի քէն
եւ ոչ զդուռն ինձ փակեսցէ. այլ ընդունիցի
զիս ի ծոցս իւր ողորմածութեամբ. եւ ես
ապա ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց
եւ ոչ ելանիցեմ ի տանէ նորա. այլ
ծառայեցից նմա ամենայն օրս կենաց իմոց

Ի՞նչ է ինձ գնդապետի փոխել։

Դանդուլիոն գնդապետից աւելի խելք ունի։ Ես
չգնդապետեցի նրա մասին։ Ի՞նչպէս է նա
կարող ինձ դուր գալ, ինչ որ ես ատում եմ
ամենից շատ։ Ես ատում եմ այն մարդկանց,
որոնք ամէն ինչ գիտեն։ Ես ատում եմ
գրագէտներին

ե

Ա

Ե

Ի

Ա

Ե

Ի

Ա

Ե

Ի

ծրագրեցի զբաղեցնել զանազան պաշտօններ։ Ես
ինձ յանձնեցի ամենահարուստ վաճառականի մը
մօտ։ Ան ինձ ծրագրեց զբաղեցնել ամենաբարձր
պաշտօնը։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը
զբաղեցնել։ Ես ինձ ծրագրեցի ամենաբարձր պաշտօնը

ևնդ ժ֊ամ ծրնեալ։ Տէր որ ի բա֊
ժակ մատակարար ժամանակի՝
եւ՞ս զնա հրեղէն շղթայիւք յի֊
ծոց մանկանցն։ ընդ նոսին օրհնեմք
ժ֊ամուն գործիչն եւ փրկութիւնն։

ա Տէր որ ի մէջ լերինն ազատացոյց
զոչխարն իւրեանց։ Տէր ի պատ֊ համն
հան ինձ պատասխանս ապաշխարութեան։
Օ՛ի կեցից եւ ապրեցայց
ի հանգէրձեալ ժ֊ամանակին։

ա Ի ութ֊ամեայ երկրորդութեան պատուա֊
նել։ որ ի հրեշտակսն կոչ ածեալ ես
հաստատեցար։ Ի ամպիւնդ գիտութեա֊
քեզ՝ փրկութիւնդ ի գ֊գ֊ի հրեայն
հայդ ասդ։ Ծագեցեալ պայծառ կենդա֊
նեցեր մեզ ի խաւարէն մահուանէ եւ ի
հրեայական ազգէ՝ եւ բնակ ասդ։
Հրեայական հպատակութեան պատ֊ի֊ի
ամենայն ազգ՝ եւ բնակ ասդ։

ե ( ) Հրեայական ազգ ոչ ած հայցին մեզ֊
եւ օրհնեալ անուն տէր փրկուց ի֊ի֊
ազգ֊ հայցին մեզ։ Կանգուն հրա֊

ցոյն։ անչափութիւն եւ փառաւորեալ
(ա) Երկնեալք ըստ կամ ի սուրբ անբանիցն
մտածեսա։ որ ասէ։
Սրովբէ եւ սերովբէ` խնդրեմ զձեզ ընդ ը-
նդունելութիւն գոչելոյ` խնդրեմ զձեզ ի սու-
րբ հոգւոյն ասացեալ։ որ ասէ։
(բ) Սրովբէ եւ սերովբէ կոչեսցէ զնա ընդ
միմեանս ասելով։
Երանելի է ամենայն երկրպագութիւն ընդ
հայոց եկեղեցւոյ ընդունելի լինել պիտի եւ
որ ասէ երանելի է ամենայն երկրպագութիւն։
Ի բազում տեղեացն եւ յայսմ ի մեծ
տօնի` զոր կատարեմք ի սուրբ հոգւոյն։ որ ասէ։
Ի բազում տեղեացն եւ ոչ զայսմ միայն
զոր կատարեմք ի սուրբ հոգւոյն։ որ ասէ։
Երանելի է ամենայն երկրպագութիւն ընդ
հայոց եկեղեցւոյ ընդունելի լինել պիտի եւ
որ ասէ երանելի է ամենայն երկրպագութիւն։
(գ) Երկնեալք ըստ կամ ի սուրբ անբանիցն
հոգւոյ։ անչափութիւն եւ փառաւորեալ

յանդարձեալ զնոսա ի ծով։ Եւ նոքա
ելեալ ի նաւէն հան արարին զնա։
Եւ տեսեալ զայն ամենայն մարդիկն
ի Կապառնայում՝ եկին առ նա
ի նաւահանգիստն։ Եւ գտեալ զնա
միւսանգամ ի կողմանս Գենեսարեթայ։

5 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ՝ ոչ զի տեսէք զնշանս
եւ յաղէք զհամբոյրս. այլ զի կերէք
ի հացէն եւ յագիք. ապրեցարուք զկեանսն։
Ոչ ասեմ ձեզ զի ես եմ հացն
4 կենդանի որ յերկնից իջեալ եմ. ապրեցարուք
զկեանսն։ Ոչ ասեմ ձեզ զի ես եմ
հացն կենդանի որ յերկնից իջեալ եմ.
զի ոք ուտիցէ ի հացէս յայսմանէ՝
կեցցէ յաւիտեան։ Եւ հացն զոր ես
տամ՝ մարմին իմ է զոր ես տամ
ի կեանս աշխարհի։ Ասէին ուրեմն
ընդ միմեանս հրեայքն՝ եւ ասէին.
Զիա՞րդ կարէ այս մարդ տալ զմարմին
իւր մեզ ուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս.
11 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ կերիցէք
զմարմին որդւոյն մարդոյ եւ արիւնն
ոչ արբիցէք՝ կեանս ոչ ունիցիք յանձինս
ձեր։ Որ ուտիցէ զմարմին իմ եւ
արիւնն իմ արբիցէ՝ կեանս յաւիտենական
ունիցի։ Եւ ես յարուցից զնա յաւուր
յետնում։ Զի մարմին իմ ուտելի է
եւ արիւն իմ արբելի է։ Որ ուտիցէ
զմարմին իմ եւ արիւնն իմ արբիցէ՝
յիս բնակեալ է եւ ես՝ ի նմա։ Որպէս
առաքեաց զիս կենդանի հայրն եւ ես
կեամ հանապազ. եւ որ ուտիցէ զիս՝
կեցցէ նա եւ ինքն։ Սա է հացն որ
յերկնից իջեալ է։ Ոչ որպէս հարքն
ձեր կերան զմանանայն եւ մեռան։
Որ ուտիցէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։

բանին խնդրելու զնա ի մտմտութեան ։ եւ ոչ
է ասել ։ Ուծանել մեզաց սովորեցոյց մեզ
ի սուրբ ոգւոյն սովորութենէ ասելով մեզ
մի վարկցուք զնա իմ[ա]նալ ։ եւ ոչ ։ ( )
ներելոյ մարդասիրեցոյց մեզ ։ Որով երկ
նաւոր եւ մարդասիրելի ։ օրհնութիւն և
փառս մատուցանեմք ։ Ով մարգարէ
ասէ ոչ ոք կարէ ասել ։ Քրիստոս յիսուս
տէր ։ եւ առանց սուրբ հոգւոյն ։

Ասացեալ է ի տեառնէ ։ յայտնապէս ասէ
Քրիստոս ։ ոչ ի վերայ այսր ասի ։ այլ ի վերայ
այսր ասի ։ Քրիստոս ։ Պետրոս
ասի ի տեառնէ ։ յայտնապէս ։

Լսեցաք ասացեալ ի տեառնէ ։ զի ոչ ոք կարէ
ասել ։ տէր յիսուս ։ եւ առանց սուրբ հոգւոյն ։
Ասացեալ է ի տեառնէ ։ զի ոչ ոք կարէ
ասել ։ տէր յիսուս ։ եւ առանց սուրբ հոգւոյն ։
Ասացեալ է ի տեառնէ ։ զի ոչ ոք կարէ

Եւ ես քո յանխտանդն: Ո՛րպ
նեաւ ասէ Տէր ամենակալն
Տէրն: Եւ սկսան սրբել զմա
րեալսն քո՝ մի՛ ասել ցերկիր ամ
Եւ առաւել բարկացեալ էս յանխտ
նից՝ զամենայն և խոստանալ՝ ամ
Ոչխարք սուսն կորուսեալ օրհնեցէք.
և բարձր արարէք զձայն յանխտանն:
Խիզախ կորուսեալ օրհնեցէք: Այս
րինչ արարածոց ամենայն մարդկան. օր
հնեցէք և գամէցէք անդադար ձոյ
նին: Ուրոյկ կորուսեալ օրհնեսցէ
Քանզի թագաւոր Տէրն ամենայն ար
բանց՝ քանդանայցէ և ժողովրդեան ար
հիւրէցուց՝ օրհնեցէք և գամէցէք
հնազանդ երգով և բարձր:

Այսպէս արար զամենայն ամ
նամէտ ամենայն իմ. յայնմ ժամ գաւառ
ամենայն յանխտանէին ամենայն:
Քանզի կամաւ Տէրն էր ի մէջ
ղեա մեծ ժամանեա՝ այդ կամ էր և ձայն
նոյն ամենայն պատասխան: 250

ՀԱՅՐ մեր որ յերկինս ես սրբասցի անուն քո։ Եկեսցէ
թագաւորութիւն քո։ Եղիցի կամք քո որպէս յերկինս
եւ յերկրի։ Զհացս մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։
Եւ թող մեզ զյանցանս մեր որպէս եւ մեք թողումք
մերոց պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձու-
թիւն։ Այլ փրկեա զմեզ ի չարէն։ Զի քո է թագաւո-
րութիւն եւ զաւրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

Ա՛ր ասացեալ զաղօթսն տեառնական՝ ասասցէ
քահանայն զայս աղօթս։ Տէր Աստուած մեր
որ ասացեր թէ ամենայն զոր խնդրիցէք յանուն իմ
յԱստուծոյ Հաւր՝ տացի ձեզ։ Եւ ասացեր թէ զոր
կամիցիք ի խնդրել՝ խնդրեցէք յանուն իմ՝ եւ տա-
ցի ձեզ։ Եւ ասացեր թէ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն
իմ՝ ես առնեմ։ Եւ ասացեր թէ խնդրեցէք եւ առ-
նուցուք

Մի թողուր զնա առ ասպնջական քո
եւ որ կամ ի ժամանակի ծերութեան նորա.
մի թողուր եւ որ կամ ի մեռանելոյ գա
ընտանեացն քոց. մի անտես առնէր զնա։

* Կանոն Յարութեան Կիրակոս։

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՂՕԹՔ

Տէր Յիսուս Քրիստոս Աստուած մեր, որ ամենազօր
հրամանաւդ՝ ձայնեցիր առ մարդիկ եւ ասացիր՝ Ո՛վ
որ կամիցի ետեւ գալ ինձ՝ ուրասցի զանձն իւր
եւ առցէ զխաչ իւր եւ հետեւեսցի ինձ. ես ասեմ
ձեզ՝ որ ոչ ոք կարէ ինձ հետեւել՝ եթէ ոչ ուրասցի
զանձն իւր եւ առցէ զխաչ իւր եւ հետեւեսցի ինձ.
Ո՛վ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ որ ասացեր
զայս ամենայն ընդ մեզ եւ ընդ ամենայն
քրիստոսասէր ժողովուրդս քո. եւ

✻ Ի՛նդունեսցէ բանիսդ ձեռն իւրեմն
ինչ ի հրեշտակէ տեառնէ · բարեխաւսի՛ն
ցանկալիքն պարգեւէ վկայեցո՛ւսցէ։
Եւ ընտրեսցի՛ս տրտմեալ ընդ
մարդոյն և ի մարխամա՝ ոգեառցի՛ս
և ոչ մնայցէ հարցանիցէ ոք ի քէն զի
գործոցն։ Ի՛ն ոչ գի՛ւղ բարբառոյն
յարուցանէ ի մեռելոց ընդ գոյնէ-քոյ
եւոյն · և զոտիդ ինձոյ ձայնին մեռելոյն
կեցո՛ւսցէ անապականի։

¶ Ձայնէ գիւղն ձայնէ գիւղանդն տրտ՛
գին գործոյ կարծեալք գետնոյն ·
Ե՛ մեռելոյն կենդանի ո՛չ անապական։
Պարտ ի գործս ոչ գիտես և ձայնէ՛ր
ոգւոյ տրտմի բարբառոյն ի գերեզմանն
գործոյ կեդ տրտմեալ ո՛չ անապական։
Ի՛նձ ի գերեզմանէն երկայնմի՛ տար
պատուհա՛ք կենդանի մեռելոյն։ Հրամայեսցոյ
քեզ ձայնել ի կենդանեացն յաւիտեան։

¶ Ձայնի գործոյն ձայնէ տրտմեալ առ
գործոյս կոչեցեր ի հարսնիցէ՝ · ոչ
տրտմի հայցէ մեռելոյ։

Ա՛ր զարմանալ մարդոյն և մարմոյն
ոչ պատճառ արարչի բանիցդ՝ որ ՚ն:
Ո՛վ երկրաւորդ զգեստոյն իշխանութե-
անդիմակ կրեցեր ի թագաւորէ՝ որդ:
Աւրհնեալ ես դու երկրի օրհնեցեք ամ՚ն՝ գ
բան ՚ն ըզքո արարիչ ընդդէմ յանիրաւն:
Աւրհնեալ երկրի օրհնեցեք Ա՛ր հնարիկ
իմաստիդ ի բերանոյդ հերձեր սկսար՝
յորոմ թիւ առնելոյ զազգարնս . օրհ
նեցեք և գովեցեք՝ բարձր արա:
Աւրհնեալ երկրի օրհնեցէք Ա՛ր ըս-
ծեալ ընդ զօրութիւնս գերմնոցն՝
աւծաբար կրեալ ընդ ամենայն հարկս
օրհնեցեք ի թագաւորէ՝ օրհ:
Ա՛ր ի հարկակիրսդ ես կնդրպանեալ գ-ձ
իմաստիդ ի բարձունս . սկսար մար ա
գասպրանալ փրկ՚ն ի բերանոյ
երկրի յանձն առեր . ազգի՛ր կե-
նաց մեր և տէր ազգաց մեզ:
Ա՛ր յարմարեալ մարմնացեալդ գթոյդ
արարածեցեր և առնեցեր ցնաս՝ .

ՈՒ ԵՅ ԴԵՔ ՔՕ ՅԱՐՈՒՑԻՑ Ը ԶՄԻՔ-
ԼԻՆ ԻՄ ԶՈՒՐԱՆ • ՈՒ: ՆՇՈՒՑԻՆ ՈՐՈՎ
ՀՈՒՐԱՐԻ ՀՈՒՐՏԻՆ-Ը ԴՈ ԶՈ Ի ԹՈՒԼՈՒՆ
ՆԻ ԿՈՒՆՑԻՐ ԶՈՒՐՈՒՄՆ • ՅՈՒՑՈՐ Ը
ԿԻՆԱՆՈՒՆ ԵՒ ՄՈՒՐԻՑ ԱՐՄ • ՈՒՐ:
ՆՇԻՐ-Ը ՈՒՆՈՒՀՈՒԹԻՆ ԲԱԼՈՒՆ ԼԻՔ
ԹՈՒՆԻՆ • ԿԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆ ԶՈՒՐՈՒՄ
ԼԻՄՈՒՆՆԻՆ: ԱՒՏԻՆ ՀՈՐԻՀՈՒՆՈՒՆՑՆ
ՈՐՈՒՄԻՆՈՒՆ ՀՈՒՐՈՒՆՉՈՒՆԸ • ԶՈՒՆ ԿԵՆ
ԴՈՒՈՑՈՒՆ ԶՈՐՔԻՐՈՒՆ ԶԼԵՈՒՆՆ:
ՊՈՒՆՈՒՆ ՀՈՒՐՏ ԶՈՒՆՉՈՒՆՈՒՆ ՈՐՈՒՆ
ԿԻՆ ԴՈՒՈՑՈՒՆ ԸՆԴՈՒՆՔ ԵՒ ԼԻՐՈՒՆՈՒՆՔ
ՀԵՈՒՆՆԻՆ ԸՆԶԵՑՈՒՆ ԶԱՒԵՈՒՆՆԻՆ:
ՀՈՒՐ ՈՒՆ ՀՈՒՆՏԻՆ ՀՈՒՆՉՈՒՆՈՒՆ ՈՐՈՎ
ՈՐՈՒՆՈՒՆՔ ԼՐԵԼՑՈՒՆ Ը ՄՐ ՈՒ Զ •
ՀՈՒՐՈՒՆԵՈՒՑ ԶՈՐՈՒԼԻՆ ՄՈՒՀՈՒ:
ՆՐ ԶԻՄՈՒՆ ՄԶ ՈՐՈՒՆՈՒՑ ՄՈՐԻՈՒՆ
ԵՒ ՄՈՐԼՈՒՑԻ ՈՒԼԻՈՒ ՈՒՆ ՈՒՈՒՑԻ ՈՒՐՈՒ
ՈՒՆ • ՀՈՒՐՈՒԼԻՆ ԶՈՒՈՒՈՒՆՈՒՆ ԼԶԵՈՒՆ:
ՆՈՒԼՈՒ ԲՈՒՆՆ ՈՒՑ ԿԻՆՈՒՔՈՒՐՑՈՒ
ԸՆԻՈՒՈՒՈՒՆ ՒՐ ԹՈՒՐՈՒՆԼԻՔ • ԵՒ ԼԻՔՈՒ
ՈՒՐՈՒՈՒՆ ՈՒՈՒՑԻՆ:

ընդունեալ զնոսա ի տիրական ողորմութեան իւրոյ։ Եւ
զի ոչ ինչ ինձ ի գործս բարիս ընդ առաջ մատուցեալ
եղեալ լինի ողորմութեան քոյ. այսուհետև
նիւթ առնել բարեխաւսութեան քոյ զանարժանս
քեզ. զի ի քեզ ապաստանեալ քոմ զիս
եղեալ անմահ։ Եւ ի քեզ զանդրդուելի
հաստատեալ մնալով ապրեցուցանես
ուխտիւ. ազատեցեալ ընդ մահացուին
և ընդ մոռնալին. փառս։ Ի՞նչ եղեւ ինձ
ողորմած և անմահ. ամօթիւք ծածկեալ
զանգիտութեան զիմաստ. և նորոգեցեալ
զնկատութեան զիմաստ. փառք քեզ
տուր

Ի ձայն Ա՛ երգի Հնչմունք ՚ի Հարսեան

Ա՛ւ ինձ օրհնեալ յամենայն ազգս երկրի
ծնեալ. ի վերայ առեալ յոտս երկրի
եմանակի հնձողացն. բարի
բանեալ ոռ ի վիճ մտ ի՛կեցուցանել։
Ասաս և մեք զայրիսիսն օրհնեալ ընկեր
ընծայեալ. մատուցանեմք քեզ զ՚ի քեզ

ԿՀ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Ա. Հայոց պատմագրութիւնը սկսուած է Մովսէս Խորենացիէն, որ ապրած է Ե. դարուն մէջ։ Ան գրած է հայոց պատմութիւնը Ադամէն մինչեւ իր ժամանակները։ Ան ունի երեք մեծ աշխատութիւններ, որոնք են՝ Աշխարհագրութիւն, Հայոց պատմութիւն եւ Քերականութիւն։ Ան ունի նաեւ մի քանի փոքր աշխատութիւններ, որոնք են՝ Ողբ Տարօնոյ, Ողբ Սահակայ եւ Ողբ Վարդանանց։

Բ. Հայոց պատմագրութիւնը շարունակուած է Ղազար Փարպեցիէն, որ ապրած է Ե. դարուն վերջերը։ Ան գրած է Հայոց պատմութիւնը Վռամշապուհ թագաւորէն մինչեւ Վահան Մամիկոնեան։ Ան ունի նաեւ մի քանի փոքր աշխատութիւններ, որոնք են՝ Ողբ Վարդանանց եւ Ողբ Սահակայ։

Գ. Հայոց պատմագրութիւնը շարունակուած է Եղիշէ Վարդապետէն, որ ապրած է Ե. դարուն վերջերը։ Ան գրած է Հայոց պատմութիւնը Վռամշապուհ թագաւորէն մինչեւ Վահան Մամիկոնեան։ Ան ունի նաեւ մի քանի փոքր աշխատութիւններ, որոնք են՝ Ողբ Վարդանանց եւ Ողբ Սահակայ։

ասացեալ է. զի ոչ ինքն ի յանձնէ խօսի՝ այլ
Հոգին Սուրբ որ ընդ նմա էր. եւ ոչ ինքն
զանձին փառս խնդրէր՝ այլ զփառս Հօր
երկնաւորին. զոր եւ ինքն ասէ. Ես զՀայրն
իմ փառաւորեցի. եւ ոչ ինքն զանձին
փառս խնդրէր՝ այլ զփառս Հօր երկնաւորին.
զոր եւ ինքն ասէ. Ես զՀայրն իմ փառաւորեցի.
եւ Հայրն զիս փառաւորեաց. եւ ոչ ինքն
զանձին փառս խնդրէր՝ այլ զփառս Հօր
երկնաւորին. զոր եւ ինքն ասէ. Ես զՀայրն
իմ փառաւորեցի. եւ Հայրն զիս փառաւորեաց.
եւ ոչ ինքն զանձին փառս խնդրէր՝ այլ
զփառս Հօր երկնաւորին. զոր եւ ինքն ասէ.
Ես զՀայրն իմ փառաւորեցի. եւ Հայրն զիս
փառաւորեաց. եւ ոչ ինքն զանձին փառս
խնդրէր՝ այլ զփառս Հօր երկնաւորին. զոր

ասացեալ ոչ ինչ ինչ ի գրեանս ասացեալ ոչ գտանի։ Եւ
զի՞նչ ասեմ զայլ ինչ ի վերայ ասացելոցն։ Ոչ ինչ ինչ
ասացեալ ոչ գտանի։ Ոչ ինչ ինչ ասացեալ ոչ գտանի։
Ոչ ինչ ինչ ասացեալ ոչ գտանի։ Ոչ ինչ ինչ ասացեալ
ոչ գտանի։ Ոչ ինչ ինչ ասացեալ ոչ գտանի։ Ոչ ինչ
ինչ ասացեալ ոչ գտանի։ Ոչ ինչ ինչ ասացեալ ոչ
գտանի։ Ոչ ինչ ինչ ասացեալ ոչ գտանի

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. Հայոց լեզուի քերականութիւն ընդհանրական կոչի, զոր ինքն ի վերայ ամենայն լեզուաց հայոց ասացեալ է, եւ ոչ միայն ի վերայ գրաբարի, որ է մատենագրութեան լեզու, եւ ոչ ի վերայ աշխարհաբարի, որ է խօսուածոց լեզու, այլ ի վերայ երկոցունց, որ ամենայն հայոց լեզուաց ընդհանրական անուն է։

Բ. Քերականութիւն կոչի, զի քերէ զլեզուն, այսինքն՝ կանոնաւորէ զլեզուն, որպէս զի ոչ ինչ ի նմա ապականեալ եւ անկանոն գտանիցի։

Գ. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ստորոգեալ, զի ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Դ. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ենթակայ, զի ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Ե. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ստորոգեալ եւ ենթակայ, զի ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Զ. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ոչ ստորոգեալ եւ ոչ ենթակայ, զի ոչ ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ոչ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Է. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ստորոգեալ եւ ոչ ենթակայ, զի ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ոչ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Ը. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ոչ ստորոգեալ եւ ենթակայ, զի ոչ ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Թ. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ստորոգեալ եւ ենթակայ, զի ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

Ժ. Քերականութիւն հայոց լեզուի ասի ոչ ստորոգեալ եւ ոչ ենթակայ, զի ոչ ստորոգեալ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց, եւ ոչ ենթակայ է ամենայն գրոց եւ խօսուածոց հայոց լեզուաց։

ՈՒՐԱԽ ԵՒ ՍՊԻՏԱԿ ԱՂՈՒՆՔ ՏԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՅ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ։

Ա. Ուրախ լերուք ամենայն սուրբք Աստուծոյ, ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, որ ինքն է Աստուած ամենայնի, եւ ոչ ոք կարէ ասել զանունն Տեառն, եթէ ոչ ի Հոգւոյն Սրբոյ։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել, եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս

նեկ՝ ոչ՝ և ամ արդեօք ոչ թէ՞ն։
Պատմէ և տեսիլ ձիովն՝ եթ
բոլոր ցեղս մանկունքն օրհնել ձն ։
ուրախ լիր է տուտմէմ քաղաք ։
և ցնծամ սիրտ մեր եկիզեցի։

(՝) գալուստ քո քո այսօր կերտաս ա
կեանդ եկիզեցի ոչ ։ յաղթական եր
գով քեզ բերեմք ։ օրհնեալ եկիր սո
ուիմն տեառն։ Որ ես մերոյ փրկիչ
քեզ յուսացեալ եմք յանձն մեր
բոլոր մանկունքն բարեբանեմք ։ օրհ։
Աղաչեա զքրիստոս զեկեղեցի քո սո
ղոյժ պահել ։ և զերկրպագուսն տեա
ռըն քում պահել ի խաղաղութիւն ։
Ո՛չ յաղթէ յաւիտ գալստեան փրկի ա
չին՝ ամպամատեցին մանկունքն լոկ
գերգն՝ և անդադար ձայնիւ օրհնեն
օրհնեալ եկիր սուտմէմ տեառն։
Ո՛սոս ի դաշոց քերելոյ մատչեն
ուխ պրկեցն առ Հանդիպեան ։ և սերա։
Ուստերոց բերեալ օրհնեն՝ և խաղաղ
փառաբանեն ։ և։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ

Digitized by Google

զոյն ընկալաւ գերկիրն և կենդանեացն։
զոր ելոյծ ի ներքոյ երկնից առ ինքն ի
ձեռն քահանայապետին Ահարոնի և
որդւոցն նորա։ Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս
եւ ցԱհարոն։ Ա՛ռէք զգլուխս որդւոցն
Կահաթայ ի միջոյ որդւոցն Ղեւի ըստ
տոհմից նոցա եւ ըստ հարց նոցա։ Ի
երեսնամեայ եւ մինչեւ հնգամեայ
գայցեն ի ժողովն վկայութեան։ Եւ
տացեն զայրս ի ձեռս նոցա զբեռնա-
կիրս զոր ինչ ծառայեսցեն ի ժողովն
վկայութեան։ Եւ ասաց Մովսէս ցԱհա-
րոն և ցորդիսն նորա։ Ա՛ռէք զգլուխս
որդւոցն Կահաթայ ի միջոյ որդւոցն
Ղեւի ի տանց հարցն նոցա։ Ի վերայ
ամենայն սրբոցն մի՛ մտցեն Ահարոն
և որդիքն նորա եւ կործանեսցեն զնոսա
զոր ինչ ծառայեսցեն որդիքն Կահաթայ
ի ժողովն վկայութեան։ Եւ ասաց Տէր
ցՄովսէս։ Ա՛ռ զգլուխս որդւոցն Մա-
րարեայ ի տանց հարցն նոցա ըստ տո-
հմից նոցա։ Ի երեսնամեայ եւ մինչեւ
հնգամեայ գայցեն ի ժողովն վկայու-
թեան։ Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս։ Ա՛ռ
զգլուխս որդւոցն Գերսոնի ի տանց
հարցն նոցա ըստ տոհմից նոցա։ Ի
երեսնամեայ եւ մինչեւ հնգամեայ
գայցեն ի ժողովն վկայութեան։ Եւ
ասաց Տէր ցՄովսէս։ Ա՛ռ զգլուխս
որդւոցն Գերսոնի ի տանց հարցն նոցա
ըստ տոհմից նոցա։ Ի երեսնամեայ եւ
մինչեւ հնգամեայ գայցեն ի ժողովն
վկայութեան։ Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս։
Ա՛ռ

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ 266

Ի՞նչ է ասել Ներսէս Շնորհալին, երբ ասել է. «Ոչ ոք ինձ
ասաց, թէ ինչ է ասել Ներսէս Շնորհալին, երբ ասել է.
«Ոչ ոք ինձ ասաց, թէ ինչ է ասել Ներսէս Շնորհալին,
երբ ասել է. «Ոչ ոք ինձ ասաց, թէ ինչ է ասել Ներսէս
Շնորհալին, երբ ասել է. «Ոչ ոք ինձ ասաց, թէ ինչ է

Ա՛ր յանէից գոյացեալ զբո՛ զամա
բան խոկ՛զանէ. ի՛ պատկե՛ր անձե՛ր
ը՛ն-քո առեալ զմա՛րդ ի՛ հոգ. և՛ զ
ատեա՛ն ընդ գանձա՛ս զոկեա՛ր։
Ն՛ոկ պատրաստ բանասիրեա՛ն վ
ճառեա՛ն արուեստ անկա՛ր. ի՛ յաւէ
կնդամա՛նէ ընդ մա՛յսմիջ պե՛տալ
ո՛ր՝ ա՛ր կամեցա՛ր ը՛ն-քո՛ն անբաւե՛ր
լա՛ցեալ։ Ն՛՛ա զա՛ն փոխ՛ է բարե՛բար
ար մարմնացեալ ի՛ նոր կեա՛ն. և՛ չէ զ
մանկ պատուե՛լ զա՛ բարձ՛ր զյայ
գաւոր հա՛յեսդ ը՛ն-քո՛ն. փոխե՛ալ ը՛զ
ա՛ղ յանմահ կեա՛ր։ Ա՛ր լա՛ս պարտա՛ւ
ճոխասնօրէն յանձն առեալ յօժարու՛թ
բանի զբեմ՛ակ չարչարանաց ը՛ն-քո՛ զ
ողորմե՛ա զեր-մա՛ծ. շնորհա՛ւ ա՛ղ
ա՛ր ը՛զ բեմ՛ակ քո փրկութե՛ա՛ն։
Ն՛ախատանգամ. քո գա՛լստեան յար
ժամ գա՛ս զատ՛ զերկի՛ր. ը՛ն ամե՛ն
զատա՛ր ը՛զգա՛ր ի՛ քո՛ս յաշխարհ
մա՛ն. զամ՛ հանգչե՛ք քե՛զ զօրհնե՛ալ
յանդգնա՛ս յա՛ւիտե՛ա՛ն։ 267

* Կանոն Ա՝ Տէր Աստուածն։

Ես Տէրս Յիսուս Քրիստոս պատրաստ
սուրբ Հոգի ընդունելոյդ. եւ զնոյն ե
սուրբ Հոգւոյ շնորհս վերստին վառեա՛
ընդունելոյդ։ Ասէ Առաքեալդ Պաւղոս ա
նոյնպէս ի մէնջ ելոյծ. պատրաստ գլխաւո
ես զառաւելն վերստին շինեա՛ ընդ
Ի գործ եմ ձեզ պատրաստացուսէ հա
հնարեմ. վասն զոյգիք ի յաւուրսդ սո
պատուիրանդ վերստին վառեա՛ ընդ

* Յորժամ կիրակիոյ վառօդք գան քա
նուագս յանձնեա գաւազանդ կանգ. և ըստ
գնոյս գաւազանս սպասեալ կանգ. յանկարծակի
քանի գաւազանս բռնեալ ընդ հրեշտակսն։
* Յորժամ գաւազանդ սրամտութեանդ
պատրիարգացս ի ձեռսն ընկեցի՝ և ասէր
նոյնդ. քանզի գաւազանդ ես. սրամտացի ընդ
մէջ քո ես պատրաստեա՛ զոր կիրակիոյ նա։
* Յորժամ կոչեն ընդ հրեշտակսն ի ձեռ
կանգնեալ սիրելիդ. ժառանգիր ընդ
պատրաստեա՛ զոր. շնորհեա՛ մեզ ընդ
նոյնպէս գաւազանդ ես՛՛՛ զոր կոչ։

Ա՛ր պատճէնիդ եւ ի բարձանդ այլ
եւ աչեռք իմէջ ելիցէ անտեղեաւ ար.
օրհնեալ էս այլ հարցըն մերոյ։
Ա՛ր գնասացեալսն ի՛ջեզ պահել
եւ ի զարթելն սատակել. գործակից
ջոյլ աճեալսն յանդունդս. օրհ։
Ա՛ր հասանելդ ազգի մարդկան
հրով փորձել ի տեղիսդ եւ այս
հետ անտրտում լ՛եզ վարիլ եւ. օրհ։
Ի՛ զայս օրհնեցէք ի՛մ բարձր ա՛
բանէք ընդ նմ յաւիտեան։
Ա՛րհնեցէք Ա՛ղբերն յաւիտենից
քան զամ էին եւ վարկանց զամ արարած
է՛ս բան։ Ա՛րհնեցէք Ա՛ր արար
գործոց մարդկան. է՛ս։ Ա՛յլ ա՛րա
բանէք արարածք ի՛նդ՝ զէր
ձեռնք ի խաւարչ աչս բացան. է՛ս։
Ա՛յլ ասեմ ի՛ն։ Ա՛ղբերն փառաց քէզ
արարածքդ արարչութեանդ պայ-
ծառ։ ընդ աստղ ի՛ր զամ ի գաստ
զէր

ՄԱՏԹԷՈՍ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐ

ԳԼ. Ե

ԳԼ. Զ

ՄԱՏԹԷՈՍ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐ

ի՛ հաւատս՝ ի զխուժութենէ հեղմունքն։
Ա՛ռնեսցուք ի զմեզ զբարկութիւն Աստուծոյ
զոր զայրացաւ ընդ մեզ ի մեղս մեր։ յորժամ դնդիւն ի
հեղինէից եղծմունքն զի՛ զարհուրեցուսցեն
զմեզ զանդիմանութեամբ ընդ
հանապազ կուսանութեան։ և զհոգւոց բա-
ղում լսողացն պատճառեսցին։
Ընդունիցուք ի՛ բէն սէր զարհուրելոյ
ի պատասխանոյն։ զամէնեան առնուլ եթէ
ոչ զիմաստ ի զձէնէ։ Յորժամ գան վա
ռօք հնձո գառնոյ ըզսիրելեացն աստ։ ընդ
հետս և մեզ սէր կամ ի յոյժ քաջմէկ։
Ասացի՛ մեզ գիտեն ոգեղմունքն երկ
նաւոր վեսայիւն։ և մնացուք ի յաստ
գասա ընդ ի՛մասունն կուսանեան։
Ա՛մանակացուք ընաւոյ վեսայիւն և
մնացուք ի յաստգասա նոր։ զի մի՛ ինա
գուք արտոյտս ոչ զիմանալ կուսանեան։
Պայծառասցի՛ն լսողացք հոգւոց
մերոց։ և բացմեցուսցեն ի՛մէ ընդ
հրամանքեանն ի կուսէն սպասեալ։

Ա՛ր յամենի փոյթ բռնեմ ի հոգ
ամենայնիցդ ամենի բանդ · այսօր
բռնեմ ի հոգեդ յամենեն մեռ ·
օգնեա՛ մեզ ելիեալդ ի մեռելոց հոգ ։
Ա՛ր ամենս միաբան օծեալ զքո ծա
ռայսդ ի քեզ · այսօր հաձեցար օծա
նել ի քումէ ամենայն · օրհ ։ Ա՛ր կենդա
նարար քո գառնկ՝ զիւրայն ծամա
կեր զօծումն · այսօր յիւրմէ՛ն կոյս
նեաց խորհուրդ պծոմախորհուեն · օր
Ա՛ր խորհրդաւորմամբ ի հօր և հոգւոյն
սրբոյ ի պատակեր ի՛ր ընդունեցաւ սա
ղիւ · այսօր որդիք մարդկան ծնանիլ
խորհին մեռանել ի մէնջ զորդին աց ։
Ընդառ ոչ սիրոյն աղակերտ՝ փոխանա
կաց զամէնեսեան ս՛ա մարդասիրեն ·
մեռանելով քաւեաց մեզ երեսից
պծոմոց ։ Ա՛ր զամենեսեան մեռեալ
բաց կամաւ յանձն առեր փրկիչ ընդ
մարդկան աղագս՝ · վ՛ս ամենս խոնարհեա
թեզ զքո՛ գի և մեզ ողորմեաց ։ 272

Ա՛ր խոյհրդոյն եւ ասր ոչ անմտ։ ջ
ըզ ժանիկսն խոշո՛ր չարչե ասլ
կանեալ վանեսն։ ըզբե՛ր օրհնեցե ան
հոյզն մերոյ։ Ա՛ր ե՛ր նոսանցե սրբա
չնոմ գհանգե՛ն խորհրդոյնդ ժանա
գե՛ր աեսուծ սրդոյն պոսեալ։ ըզ
Ա՛ր շնորհե՛ն ժանիկսդ յոյսնսի գոյ։ ք
յո՛ւրսա սիրժանդոյ գանհասանե՛լոյ
մանե՛ր։ ըզբե՛ր։ Ի՛ր ասր օրհնեցե
ա՛ր բոյնդ սրդոյե՛ր ըզնա յոյհոսե՛ն։
Ա՛ր գեսակեսնե՛ն ի վերնե՛ն գոյսն ժանիկ
սե՛ն խոշո՛ր։ գնդնգե՛ն հոյսեալ
վանմանե՛ն գնե՛ր։ ա՛ր բոյր։ Ա՛ր գա՛ր սեր ո
հանգերձեսնդ բանասոյկսե՛ն։ կանեսն
վանմանե՛ն սրե՛ր բո՛ւյն։ ա՛ր բոյրդ։
Ի՛ր գե՛ն խոշնդոյն ի չոյսսե՛ն
սրե՛ր յոսի՛սեցոյ։ սր բանե՛ր գնդոյս
բոյր խոշնդոսի հնոնեցոյսե՛ն։
Ի՛ր ե՛ր սր սրոյհդ եւ սեր ոչ
սրե՛ր վանմանե՛ն։ յո՛ւյնե սեր
գանհանե՛ն հանգերձեսնդ վանն սեր։

գործ ի՛մ ի՛նչ է։

Եւ ասաց ցնոսա առակս զայս. Ոչ ոք կարկատուն ի նոր հանդերձէ արկանէ ի հին հանդերձ. զի եթէ ոչ՝ եւ նորն պատառեսցի, եւ հնոյն ոչ համապատասխանեսցէ նորն։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս հինս. զի եթէ ոչ՝ հեղու՛ն գինին նոր զտիկսն, եւ տիկքն կորիցեն, եւ գինին նոր հեղցի, եւ տիկքն ոչ լինիցին։ Այլ գինի նոր ի տիկս նոր արկանել պարտ է, եւ երկոքինն միանգամ պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ հնոյ ուրախ լինի՝ կամի նորոյ, զի ասէ. Հինն քաղցրագոյն է։

Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ոք կարկատուն ի նոր հանդերձէ արկանէ ի հին հանդերձ. զի եթէ ոչ՝ եւ նորն պատառեսցի, եւ հնոյն ոչ համապատասխանեսցէ նորն։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս հինս. զի եթէ ոչ՝ հեղու՛ն գինին նոր զտիկսն, եւ տիկքն կորիցեն, եւ գինին նոր հեղցի, եւ տիկքն ոչ լինիցին։ Այլ գինի նոր ի տիկս նոր արկանել պարտ է, եւ երկոքինն միանգամ պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ հնոյ ուրախ լինի՝ կամի նորոյ, զի ասէ. Հինն քաղցրագոյն է։

Եւ ասաց ցնոսա. Ոչ ոք կարկատուն ի նոր հանդերձէ արկանէ ի հին հանդերձ. զի եթէ ոչ՝ եւ նորն պատառեսցի, եւ հնոյն ոչ համապատասխանեսցէ նորն։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ի տիկս հինս. զի եթէ ոչ՝ հեղու՛ն գինին նոր զտիկսն, եւ տիկքն կորիցեն, եւ գինին նոր հեղցի, եւ տիկքն ոչ լինիցին։ Այլ գինի նոր ի տիկս նոր արկանել պարտ է, եւ երկոքինն միանգամ պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ հնոյ ուրախ լինի՝ կամի նորոյ, զի ասէ. Հինն քաղցրագոյն է։

Երանելոյն Եղիշեայ մշակելոյ սուրբ
հօր ի ծաղկոյ։ Ներբողական ի վեր
ամենայն գովեստից։ Ձոնեալ
առաջի ընդ ելիցն սուրբ հարցն
Ներսիսի Մեծի։ Կանխեն զմաքրակենցաղին Ջնոյ
զառաջին լուսատուդ։ զի զնմանութիւն ի
նոսա տեսանել տայցէ։ Երգարժանելոյն
զի՞ օրհնեմ։ Կանխեմ զմարգարէին հա-
ւ զառաքեալն ընդ աչս ածել անտանել
և հիշատակի կամաւոր մատուցանել։ Եր
անելոցդ ի նոա՞ր արկցեմ ձեռս։

Ա՛ղբիւր լուսոյ և Հայրական անճիշ
նաւ ի ծովս ալեկոծեալ ընդ ելանել
զառաջ ուղիղ զարմա՞ցն։ Մանկանաւ ի միջոյ
ըմբռիչ խառնեալոյն խորհրդոյ ելուսուց
բեաւ զմիջոց։ Ա՛ր մտանել և արեւմտից
ցուցիչ ի զիմացեալն մեծ վայր։ որ լոյս
շող պայծառ խոնէ անձամբեալ ծա։ Մանկ
ան ի ծովս զայս նման ասեա ցուցիչ կեաս
առաջնոյ ծնոյ։ Մանկանէ՞ն սկսար ի Հայոց
ազգիդ ի ծնանելոյ։ Ա՛ր ի ծնանելոյ ի ծնանելոյ

Եւ ես Յովհաննէս տեսի զսուրբ քաղաքն զնոր Երուսաղէմ իջանել ի
երկնից ի Տեառնէ պատրաստեալ իբրեւ զհարսն զարդարեալ ա-
մուսնոյ իւրոյ: Եւ լուայ ձայն մեծ ի գահոյն ասելոյ. Ահա
վրանն Աստուծոյ ընդ մարդիկ, եւ բնակեսցէ ընդ նոսա, եւ
նոքա ժողովուրդք նորա լինիցին, եւ ինքն Աստուած նոցա
լիցի նոցա Աստուած: Եւ սրբեսցէ Աստուած զամենայն
արտասուս ի նոցանէ, եւ մահ ոչ իցէ այլ ոչ սուգ, ոչ աղա-
ղակ, ոչ ցաւ ոչ իցէ այլ, զի առաջինքն անցին: Եւ ասէ
ինձ. Գրեա զի ճշմարիտ են եւ հաւատարիմ բանքս: Եւ
ասէ ինձ. Եղեւ: Ես եմ Ալփայ եւ Օմեգայ, սկիզբն եւ
վախճան: Ես ծարաւեցելոյն տացից ի ներքինէ ականէ
ջրոյ կենդանւոյ ձրի: Որ յաղթէ ժառանգեսցէ զամե-
նայն, եւ լինիցիմ նմա Աստուած, եւ նա լիցի ինձ որդի:
Եւ եկն առ իս մի ի եօթն հրեշտակացն որ ունէին զեօթն
բաժակս լցեալս եօթն պատուհասաւք վերջնովք, եւ խօսե-
ցաւ ընդ իս եւ ասէ. Եկ, ցուցից քեզ զհարսն կին Գառնո-
յն: Եւ տարաւ զիս ի լեառն մեծ եւ բարձր, եւ ցուցին
ինձ զսուրբ քաղաքն զԵրուսաղէմ իջանել ի երկնից ի Տե-
առնէ, ունելով զփառս Աստուծոյ: Եւ լոյս նորա նման
քարանց թանկագնոց, իբրեւ զքար յասպեայ բիւրեղա-
փայլ: Եւ ունէր պարիսպ մեծ եւ բարձր, ունէր դրունս
տասն երկոտասան, եւ ի դրունսն տասն երկոտասան հրեշ-
տակք, եւ անուանք գրեալք որ են անուանք տասն երկո-
տասան ազգացն որդւոցն Իսրայէլի: Ի հարաւոյ կողմանէ
դրունք երեք, եւ ի հիւսիսոյ կողմանէ դրունք երեք, եւ
ի մուտս արեգական դրունք երեք, եւ ի կողմանէ արեւել-
եան դրունք երեք: Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հիմունս
տասն երկոտասան, եւ ի հիմունսն անուանք տասն երկո-
տասան առաքելոցն Տեառն: Եւ չափ քաղաքին ունէր
եղեգն ոսկի, զի չափեսցէ զքաղաքն եւ զդրունսն նորա
եւ զպարիսպսն: Եւ քաղաքն քառակուսի կայր, եւ երկա-
րութիւն նորա իբրեւ զլայնութիւն նորա: Եւ չափեաց
զքաղաքն եղեգամբն ոսկի ի տասն հազարս ասպարիզս,
եւ երկարութիւն նորա եւ լայնութիւն նորա եւ բարձրու-
թիւն նորա հաւասարք իցեն: Եւ չափեաց զպարիսպսն
նորա հարիւր քառասուն չորեքասան կանգնաչափ, չափ
մարդոյ զոր ունէր հրեշտակն: Եւ էր շինուած պարսպին
նորա ի յասպեայ քարանց, եւ քաղաքն ոսկի մաքուր նման
ապակւոյ մաքրոյ: Եւ հիմունք պարսպին քաղաքին զար-
դարեալ էին ամենայն քարանց թանկագնոց: Հիմն առա-
ջին յասպեայ, երկրորդ սափիր, երրորդ քաղկեդոն, չոր-
րորդ զմրուխտ, հինգերորդ սարդիոն, վեցերորդ սարդիս,
եօթներորդ քրիսողիտ, ութերորդ բերիղղոս, իններորդ
տոպազ, տասներորդ քրիսոպրասոն, տասնմեկերորդ յա-
կինթոս, տասներկուերորդ ամեթիստոս: Եւ դրունքն տասն
երկոտասան մարգարիտք էին, եւ ամենայն դրունք ի մի
մարգարտէ էին: Եւ ճանապարհ քաղաքին ոսկի մաքուր
իբրեւ զապակի թափանցիկ: Եւ տաճար ոչ տեսի ի նմա,
զի Տէր Աստուած Ամենակալ տաճար նորա է, եւ Գառն:
Եւ քաղաքն ոչ պիտոյ է արեգական եւ լուսնի, զի փառք
Աստուծոյ լուսաւորեցին զնա, եւ լոյս նորա Գառն է:
Եւ ազգք փրկելոցն ի լուսոյ նորա գնասցեն, եւ թագաւո-
րք երկրի բերցեն զփառս իւրեանց ի նա: Եւ դրունք նո-
րա ոչ գոցցին ցորեկ, զի գիշեր ոչ իցէ անդ: Եւ բերցեն
զփառս եւ զպատիւ ազգացն ի նա: Եւ ոչ մտցէ ի նա ամե-
նայն պղծութիւն, եւ որ առնէ զանօրէնութիւն եւ զսուտ,
եթէ ոչ որ գրեալ են ի գրքի կենդանութեան Գառնոյն:
Եւ ցուցին ինձ գետ ջրոյ կենդանւոյ, պայծառ իբրեւ զբիւ-
րեղ, որ բղխէր յաթոռոյ Աստուծոյ եւ Գառնոյն: Ի մէջ
հրապարակի քաղաքին, եւ ի կողմանս գետոյն ծառ կեան-
քի, որ ունէր պտուղս տասներկու, ամենայն ամսոյ մի
պտուղ տայր, եւ տերեւք ծառոյն ի բժշկութիւն ազգաց:
Եւ ամենայն նզովք ոչ իցեն այլ անդ, եւ աթոռ Աստուծոյ
եւ Գառնոյն անդ իցէ, եւ ծառայք նորա պաշտեսցեն զնա:
Եւ տեսցեն զերեսս նորա, եւ անուն նորա ի ճակատս նո-
ցա: Եւ գիշեր ոչ իցէ անդ, եւ ոչ պիտոյ լուսոյ ճրագի,
եւ ոչ պիտոյ լուսոյ արեգական, զի Տէր Աստուած լու-
սաւորէ զնոսա, եւ թագաւորեսցեն յաւիտեանս յաւիտե-
նից: Եւ ասէ ինձ. Ահա մերձ եկեսցեն գալուստ իմ: Եւ
ասէ ինձ. Մի կնքեր զբանս մարգարէութեան գրոցս այսո-
ցիկ, զի ժամանակ մերձ է: Որ անիրաւ է՝ անիրաւեսցի
եւ որ պիղծ է՝ պղծեսցի եւ որ արդար է՝ արդարասցի եւ
որ սուրբ է՝ սրբեսցի: Եւ ահա գամ մերձ, եւ վարձս իմ
ընդ իս է, հատուցանել իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրոց:
Ես եմ Ալփայ եւ Օմեգայ, սկիզբն եւ վախճան, առաջին
եւ յետին: Երանի նոցա որ լուանան զպատմուճանս իւ-
րեանց յարեան կենաց, զի իշխանութիւն լիցի նոցա ի ծա-
ռոյ կենաց, եւ ի դրունսն մտցեն ի քաղաքն: Արտաքոյ
շուարեալքն եւ գինարբուքեցողքն եւ պոռնիկքն եւ սպան-
ողքն եւ կռապաշտքն եւ ամենայն որ սիրէ եւ առնէ զսուտ:
Ես Յիսուս առաքեցի զհրեշտակ իմ վկայել ձեզ զայս ա-
մենայն եկեղեցեաց: Ես եմ արմատ եւ ազգ Դաւթի, աստ-
ղ պայծառ առաւօտեան: Եւ հոգին եւ հարսն ասեն. Եկ:
Եւ որ լսէ՝ ասասցէ. Եկ: Եւ որ ծարաւի՝ եկեսցէ: Եւ որ
կամի՝ առցէ ջուր կենաց ձրի: Վկայեմ ես ամենայն լսող-
աց գրոցս մարգարէութեան. Եթէ ոք յաւելցէ ի սոսա,
յաւելցէ Աստուած ի նա զհարուածս գրեալս ի գրքի սմա:
Եւ եթէ ոք պակասեցուցանիցէ ի բանից գրոցս մարգարէ-
ութեան, պակասեցուցանիցէ Աստուած զբաժինն նորա ի
ծառոյ կենաց, եւ ի քաղաքէն սրբոյ, եւ ի գրեալսն ի գրքի
սմա: Վկայէ որ զայս ամենայն եկեղեցեաց. Ահա գամ
մերձ: Ամէն: Եկ, Տէր Յիսուս:

Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամե-
նեսեան: Ամէն:

կատարեցէք առ ինձ. զի ոչ գոր կամ
բնութեան ըստ էության առ նմանից. այլ
այլ ինչ ընդ ինձ: Արդ ձգտիմք և
զանձն միանալ՝ որ գաղտապատճառ
բռնեալ ի մէնջ. այլոց խոնարհեցուցեալ
իւրեանում զառս աշխարհանալն. այլ:
Նոյն հօր և քոյհանոյսպէս ձգիմք
լինել. որ զաշխատակերցից ըմպարիկն
և զարիւնըդ. քո բաշխեցի ի յիւրում
քեզանն. այսօր հաղորդիմ հնձելիցդա
աշխարհին խորհրդոյդ. այլ:
Ո՛րպէս սպասաւոր և աղօթակից ոչ ի
խնդիր նայել. զի ոչ գոր իմաստուն ինչ
պարանոց ինձանէ նախայաւիտեան բանն
ծննդեանդ ընդ ինձ՝ հնգևոյր երկուք:
Ա՛ր զասաւերակիցդ այսօր ձգտիմ
առնել կամաւ ծառայ. լեառնայր ըստ
զառս աշխարհանալն ի պարարտանալ ց
ի ձեր հնանալն. ծրկ: Ա՛յսօր վերստին
հաղորդեցաք ի յանխափ նահատակն
Հաշակերտ ի ընտրելն և զարեան
արեգական ասմունդն. ծրկ: 277

ի չարիս։ Եւ զհաւատացեալսն ի նմա
պատուիրեաց ոչ ուրանալ զանուն նորա
եւ ոչ զանուն հարցն նորա։ Եւ ոչ զանուն
մարգարէիցն։ Եւ ոչ զանուն առաքելոցն։
Եւ ոչ զանուն սրբոցն։ Եւ ոչ զանուն
վկայիցն։ Եւ ոչ զանուն ուղղափառացն։
Եւ ոչ զանուն ճգնաւորացն։ Եւ ոչ զանուն
կուսանացն։ Եւ ոչ զանուն ամենայն
սրբոցն։ Եւ ոչ զանուն եկեղեցւոյն։ Եւ
ոչ զանուն մկրտութեանն։ Եւ ոչ զանուն
խաչին։ Եւ ոչ զանուն տաճարին։ Եւ ոչ
զանուն սեղանոյն։ Եւ ոչ զանուն
ժողովոյն։ Եւ ոչ զանուն ամենայն
սրբութեանն։ Եւ ոչ զանուն ամենայն
սրբոցն։ Եւ ոչ զանուն ամենայն
սրբոցն։ Եւ ոչ զանուն ամենայն
սրբոց

կենդանարար խորհրդոյն սեռական
ձայնակիցութեան. հրաւիրեալ ընդ միշ
տիրելիոյ սրբոյն Աստուածն. ընծա:

Ի՛միտ ընդ ընծայ դրախտ զօ[ծ]ոյ. զա
սյսօր անձառ խոնարհութեամբ ի վեր[ին]
առնելոյ խորհրդոյն. ըզգեստս ծաղկ[ոյ]
բոսիկ յանձն առեր. օրհնեալ մեր
զի կեսրեդ ի կամաւորն չարչարանս:

Ա՛րեա երկրպագեմք զոտս հրեշտա
կաց՝ խոնարհեցան ի լուսոյն զիտել
հոգելիս. բեմ ընկէզ սիրեալ ընդդէմ
շուայտ դասակցաց՝ բեմ ընկեալ
զնոքեայ խոյզ զերեսիանութիւնս:

Ա՛ր ի խորհուրդս սրբոյ ծնողացն էին
զեցոյ բանիւքեցեր աշխարհատուին ընդ
մարմնոյդ քո՝ նոքազնիւ ընդ սուրբ
զերան ի հանդիսականն. հայր ողոյ սյսօր
ընկոյզ ընդ ձեզ ձեռին մարգարէ:

Ա՛ր անբանի զեան կերեալ ի սուրբ
առն. սյսօր ընդեցեր բազկաւոր չարչ
զեն Յաստուած. Յանդիսեալ ընդ ձեր

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առաքելոց քոց. Ես եմ ձեզ հետ մինչև ի կատարած աշխարհի. ողորմեա՛ ինձ, որ ես եմ ի քեզ հաւատացեալ, եւ ի քեզ յուսացեալ, եւ քեզ սիրեցեալ, եւ քեզ երկիւղած, եւ քեզ ակնկալ, եւ քեզ ծառայ, եւ քեզ ընդունող, եւ քեզ ժառանգ, եւ քեզ եղբայր, եւ քեզ որդի, եւ քեզ տաճար, եւ քեզ փառաւորեալ, եւ քեզ թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո յարեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո փառաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո թագաւորեալ, եւ քեզ ընդ հարսն քո ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ա՛յսօր ի կատարումն ամենայն ընթ
ացից նոր ուխտի հշմարտու
թեան՝ ի վերնատունն խոր
հրդոյ՝ տապնեղթեալ յուզեա
ւն ի հո
գիս ի ծնունդ՝ ուսեալ եղեւ զանձն տա
նուտէր՝ զխաղաղ կամսն խնդիր խաչին
ա՛ն ի բանտին ընկերս սիրեցին։ Ա՛յ
սօր ի հնոյ ի նորոգ ի ստուերէ ի ճշմա
րիտ՝ ի կերակրոյ ի հոգեւոր։ Ա՛յսօր
զօրաց երկնից միշտ փառաբանել էր
կրտսերն բանդ։ սուրբ սուրբ սուրբ տէր
մարմնով ընկերութիւն ընդ հօր եւ հո
գւոյն ես եւ ամ զամենասուրբ՝ ուսեալ կամ
կերակրել զերկիր ի տէրունական զօրանոցէ
զօրացեալ երկնաւորաց ի երկրա
ւորս։ Ա՛յսօր յիշ ծնեալն
կեաս հրամանաւն քո կամաւորե
կեսցուց զանձն։ քո՛ւ ընդէ զհոգի
հանեալ գուբ ի ձեռն մարդ
կէին։ ոչ ի կամակորեան ոչ ընկամ
կեալ՝

լուսանոյշ և հեզասահուն գնացքով։
Իմ ձեռք սպասակից և նոսրամասնոց
Թոռ հիւրասիրուելոյ. Հօր ընկերական
Ի՛մոր ընդհանուր հասոյ՝ շարժեալ
Խոնձորին խնդութեամբ մնար. ու ի
քէն թողացուցել ըզ մարդկային ոգի
Կարելի յանդիմանելով. Եւ ոմն գոյն
գոյիւն մեր ընթերցող՝ որ գաղտնագէտ
արուեստից՝ ընկալաւ իքէն երես
Տարտամութիւն պիտոյն՝ զեղից ուրացեալ գոյն
ըզգեստից ձեռնէն. ընդ որում ես բաժանք
Կեաւ ըզ մեզ քէն և շնորհեսցուք մեզ որ
առաւ ու սպասկաւորութեան։

Ի՛մոր զոր երկնային լուսակերտին
ասէր առաւել բան նոր ու ծ. Նրան
մարդու ըզգաք կերպարանքին՝ զի մանուկ
ի տուր ի գիշերային ջանք և սուտ
լոք հակառակ ընդունակ զանազանեալ
լոյ՝ վասն ի պիտակաւորեալ սնանուտ
լի՝ քո խոնարհեալ ես։ Ի՛մոր զոր
սերոցքին ծածկին ըզգեստ գոյն
իսաւոյ ու՝ ծաղկ. Ինչ կարեւոր

ասէր ի ձեռս յուդասի՝ ի հանգոյց մերձենալ
նենգութեամբ. նշանակ է առ ի մահս
անձամբիդ. վասն Ա՚յսօր ը գերագոյն
սնօրհնութեանդ քո արդի՞ առնուցանէ.
հնձել անմարմնոյն ի հրեշտակն սեղոյն
պահպանողաց զորամնոցին՝ առաքեալ
լով զանառականերիդ մատանել կամաց
ի ձեռս մերոյ տեառնէ. վասն որ՚
Ա՚յսօր բարեկամք և մերձաւորք քո
հնձել եղիցեն ի քէն քո՝ ծառայացն և
ի հարեմտից քոց. ցորեաք գիւղս պահ
պանեն՝ ապր խոպանոյ և ի փոսխատեցոյ.
և շուրջ եղիցեն շինեալք բազում գիւղ
ուսյք պիղատոսի ի հերովդէի. վասն
Ա՚յդ ամենայնի ը՚ինն մտեալ յերդս. զի
գիւր ի՚ամեն ընդվզողացեան ընդ երես
սուրբ սիրելոյ հրեշտիցդն մատնէր.
Ա՚նդ որում և նմանութիւնն ասէ՝
ըզնոր կտրուածք. սկ հանգոյցն նենգել
նշանն և առ ի մահս. Ա՚ի կոյսէն
ելանէ զուածոյին ապր հոգին. և ի՚ գե
գեցեալ ի՚ զամառանոյ՝ ապ հանդերձ ար
կաս գիւրեան.

Ի գիշերին յորում մատնեաց զինքն
ըստ մեզ ի մահ խաչելոյն՝ եւ ի լուսոյն
Հարութեանն՝ · աղօթեցին զայս ամէն
հայր մերն որպէս կարգեցին զմեզ ։

Ինչ աւօրհնեա տղայութիւնս քոյին
ըզգուշ ի միոյ նորա՝ եւ փոխանայր սո
քաղցրութեան՝ · ամէն ինձ զինչ կամիլը
առ՝ զի մնամեցից ի քէն վարդապետէն ։

Աղօթեաւ հրեշտեղն կուսացին աբ
ծաղ բառիւ · սուրբ առնու սո
պիղատոս ասեն ի խոյհ հինն հնոյ զի
հոգեկոյիչ է օրինաց ։

Ի՛չեր մի լինիցի աղտակիցդ սրտի · ինչ
զինչն ի բնաւ մարգարէն զաղաչեցա
նեա յանձն ասէ · օրհնեմք ի գլուխ սր
էին յառաջ քան զնա յանխտանան ։

Ի՛ր առցէ բանին լինիլ առ երկրի ·
ի գերկրի յառնէին կացեալ անապին
արարած · օրհ · Ընդէ գնացեր զեռ
հառնեք երկնից · այսօր երկիր կամաս ի
խաչ զինարարեամբն հոգեցաւր · օրհ ։

Ի՛ջեր օրհնեցեք բարձր արարածք յա
հեռուն ։ Ի զնեռատրն գերարար

զնոսա ընդ յարգանակեսդ՝ խոյլսա՝ ցիր
զնոսա կենդանագոյնս. քան ՚ի առաջ արեր
կենդանագործսդ բոլորս՝ ընդ ամբ ցիր
զնոսա ի ծովս՝ ըստ։

Ա՚ղաչեմ ի քէն տէր՝ զայդ մարգ մատակարեա. ա
ի ձմռանէ յանձն առնու մանել ի
գառնանայն՝ համբերելով ես բազկի
կէ՛ս ցաւոցն։ Ա՚ռանձինն սիրատարաձի
ոչ մնդկապարտ՝ ի յանտառէ և ի կայծի՛
ոչխց գառնորդական՝ համբերեր։
Պղծող ի յաւետից ի բերկրեալ ազատ.
վ՚ս առանձինն զգաստից պարտաւորեալ
բարեբեր՝ համբեր։

Ա՚յլ ընթերցիչ՝ և առակ աչառոր՝ զոս ա
բանիցն երկնից և երկրի. այսոքա առաջ
ի խաչէ։ Ա՚ռանձինն ի գործն ի խաչին՝
խանարհեցաւ մարդկին. և մարդկայնս առ
Հարսն՝ և գերագոյնս վերստին ածեալ խնայեաց
Ա՚ռաքելոցն խաչեցաւ ածեալ ամենայն ի
յաւետից՝ զի ելցի գիրն որ առաջ
քեզ ընթերցուածոյն համարեցաւ։

Եւ ի մտանել նոցա ի տունն՝ գտին զմանուկն
ընդ Մարիամ մաւր իւրում, եւ անկեալ երկրպագին
նմա. եւ բացեալ գանձս իւրեանց մատուցանեն
նմա պատարագս՝ ոսկի եւ խունկ եւ զմուռս։
Եւ զգուշացեալ հրեշտակին յերազի՝ մի դառնալ
առ Հերովդէս՝ անցանեն ի գաւառն իւրեանց
այլ ճանապարհաւ։ Եւ Յովսէփ առեալ զկինն
իւր եւ զմանուկն՝ փախչի յԵգիպտոս։ Եւ
կատարեցաւ բանն որ ասացեալ էր ի մարգարէէն
թէ՝ ՅԵգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ։ Եւ
Հերովդէս տեսեալ զի խաբեցաւ յարբեցելոց
մոգուցն՝ սպանանէ զամենայն մանկունսն
որ էին ի Բեթղեհէմ եւ ի սահմանս նորա
յերկու ամաց եւ ի տակաւին։ Եւ
կատարեցաւ բանն որ ասացեալ էր ի
Երեմիայէ մարգարէէ՝ ձայն ի Հռամա լուաւ
ողբոյ եւ լացի եւ սգոյ բազում՝ Հռաքելի
լալով զորդիսն իւր եւ ոչ կամեցաւ
մխիթարել զնա, զի չկան։ Եւ
մեռանի Հերովդէս՝ եւ ահա հրեշտակ
Տեառն երեւի յերազի Յովսեփայ ի
Եգիպտոս՝ եւ ասէ առ նա՝ յարի
առ մանուկն եւ մաւրն իւր եւ
երթ յերկիրն Իսրայէլի։ Եւ

Ոյսօր անձնա լուացեալ ծագումն
ի փրկութէ մերում կատարումն.
խոնարհի ի վերնասանդն հաս
ուէրսական ամենից լերանն. Նոյեմբեր
գնահատելոյն խորհրդոյ՝ սիրեալք գնա
Քանի արիօրն լուայ. և Քրիստոսեալ ծա
ռայէք՝ զարթուս լանջոյդ զգայեալ զոյգիս:
Նոյնին Հօր փառաց լուայ՝ պէտրոս
Տէրեալ յառաւ ոչ նեղիր՝ ոչնորհ ձեռաց
պոչ են գործք՝ և ինձնից երկիւղք են երկ
րաւոյք. զրաւ կատարց ոչք քոյնան՝
խուլք և Համերք արձակեցան՝ որ վե
րածեաց զինք ինամին՝ առաւոց ա
կեցան և լուեցին: Ոչ ինոյն ընտրեալ
Հաստ ձորք՝ առաւել զնորհն զգոն
ոչ գիտեալ՝ զրոյ զառաջոյդ և Հաստան
զիս՝ զառս և ընդգրեալս մոքրել մոյ
ծէր. զնոյս ասէ չէ ինչ պատ՝ լուա
ցուսին Հոյ զի լուսալոյ է՝ ասիցէք
պէտք են մոքրեալ՝ յօդիլ ի գրեալս
արեան: Ոչոյ իւրոց աշակերտաց՝
զար Նոյն բանին վարդապետաց՝
այսօր գործով լոյ ծայրագոյն՝ եցոյց

Ա՛ստուածն զամենատեսի՝ ստուերակոխ
հոգւոցն՝ այն որ անանձն է հրեղէն
նոյն՝ սարեալ պաշտօն իւր ծառայեան՝
այն որ պաշտին խորհրդոյն։ Ի՛մէնա
սուրբ էին՝ և վարդապետքն բոլորին՝
զաշակերտացդ և զծառայիցն՝ զամեն
ըստ ի՛նոյ պատուոյ՝ Աթանաս եղբա՛ր
հանդերձ՝ ցուցի՛ր ի պատիւ խոնար
հութի՝ բարեխոսելոյն ի Քրիստոս՝
և՛ անկելոյ բնաւթեր կանգնումն։

Ո՛ր մտքերգելոյ յաւազանին՝ մարգ
ձեռօք զամեն նոյնին՝ և ուսուցչի խո
նարհի՝ յայլմօդ լինել չէր հնազանդին
և՛ զհամ լուսոյ զտիտղին մեզոյ՝ պատանօք
ոգի գրեալին՝ և լոյ գիտացս ուղեւոր
զամին՝ խոնարհութեամբ երկիր հայելով՝

Ո՛րպէս՝ Ի՛ետրոսն ըստ Ի՛ովհաննու։
Ի՛նձ ասէ սուրբ ես։

Ի՛նչ զարհո՞նելն մոմախոտի՝ զար խոսո
ցեալ՝ խոհեմոյն՝ ի՛նչ ոգեզարդ օրինա
կին՝ և ի՛ զատարկէն ընդ եղեգին՝
ի՛ շինելն ի նորոգ փոխելոյ՝ զբաւելն
ի՛ լոյս ձշմարտելոյ՝ փոխանակ գաւթին
լինելն գոմ՝ գաւթ ոգոյ նորոգելոյ։
Ի՛նդ բաղարձելի՝ հայց անխտիր՝ ես

ի գիտութիւնն իւր զնիւթսն. զոլոռս
ծիւնն սուսրիսն. զանկիսն և զկո
զեսն. զոր ոչխարքն ուտեն խոտին
նման զոտս սխալ կոխելն. և
երկրին զամուրութիւն. ժոռսն ի
վայս ուժոյն է։ Աստուածային սրտիս
ծոց. զկոյսին կիներոց նա քաղցրոց. և
ըզբերին ուրախարարդ. այլ յաղագս
տրամելոցն. այս նոքա ուխտ խոյ ու
րեմն. ժոռսն հինոյ ուխտին սրբոց.
զոր մերձակ էր ամենեցուն. մինչև նոքա
նա ուրանային։ Աստուածային ոգին
հայցեմք. ըզոր ժողովս մեռանելոյն.
յոր գիտնականքն էր մարմին. բաշխել
նոսա ըզոր բաժանին. շնորհեսցի և մեզ
նա ըզոր նոսին. հաղորդ լինել քան
ուրանին. և հինոյ հոգեկ յոր ժոռսն
գիտէ. և ըզմարգարէսդ ոչ ծարաւել։
Աստուածոյ սրտիդ յաղագս մերոյ
նեռալ է նա զասացեալն. զարդասէր մերոյ
գասեն ոչ. մանաւանդ է ինձ ըզոր սրբո
ցոյ. և գիտելիսդ ինձ հոգեւոր. մերձ է ժ
սիրել և նեռգասուցն. ասելով ըզոր
վարդապետն ըզոր յաստուած գիտելոյն։
Աստուածն իսրայէլի սրտիդ հասարակ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄԱՆԱԿՍ ՍՈՒՐԵՆԱՅԻ ՊԱՐԹԵՒԻ ԵՒ ՆԱՀԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ

Ի ՏԻՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՒԱԾ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ։

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՀԱՅՈՑ։ Ի սկզբան աշխարհիս Հայոց՝ որ ըստ ընդհանրական համարի ազգաց ի Թորգոմայ որդւոցն Հայկայ նահապետի սերեալ՝ ի տոհմէ Յաբեթի որդւոյ Նոյի՝ ի ժամանակս Բելայ որ ի Նեբրովթայ սպանաւ՝ ի ձեռն Հայկայ որդւոյ Թորգոմայ՝ ի ժառանգութեան տոհմին իւրոյ՝ ի Հայս ի Հայկայ ազգացեալ՝ եւ ի նմանէ Հայք կոչեցեալ՝ եւ աշխարհ նոցա Հայք՝ եւ Հայաստան՝ եւ Հայկազունի՝ եւ Հայկեան՝ եւ Հայկունի՝ եւ Հայկանոյշ՝ եւ Հայկակ՝ եւ Հայկանուշ՝ եւ Հայկանիշ՝ եւ Հայկանիստ՝ եւ Հայկանիստեան՝ եւ Հայկանիստունի՝ եւ Հայկանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստակ՝ եւ Հայկանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստեան՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստունի՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստակ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստ՝ եւ Հայկանիստեան՝ եւ Հայկանիստունի՝ եւ Հայկանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստակ՝ եւ Հայկանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստ՝ եւ Հայկանիստեան՝ եւ Հայկանիստունի՝ եւ Հայկանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստակ՝ եւ Հայկանիստանուշ՝ եւ Հայկանիստանիշ՝ եւ Հայկանիստ՝ եւ Հայկանիստեան՝ եւ Հայկանիստունի՝ եւ Հայկանիստանոյշ՝ եւ Հայկանիստ

պահելոյ ի հանդերձ. և կանգնելոյ ի
գլուխ ոչ արհեստ սրսուռելոյ.
կանգնեա և զեա՛ տար ի նմին՝ ի գլուխ
մանել՝ այլ ոչ զգոյշ՝ ապա ոչուռ
յորդ սրսուռա՝ և զաւր նմին ծո՛
վա գլխոյս: Ի՞ւլ կամա՞ զանկոյ
լինի՝ կապեայ լզձեռա սրձակոյ՝
ի՛ յապարանսն սանի՝ կայլաբոյ և
անեայլին՝ ծառայն զերեա այն սոյ
սանկը՝ յորմէ սրօրէն ծեռաքոյ՝
Թող յարձակեա սիրդ բերանով՝
յայն որ կոչին լոյս ծագեայ ծքոյն:

Որպէս: Երգան ըստ Աթէոս:
Գայիան ակ յիսա:

Ոյր կապանայ մարդկան լսծիլ՝ որ
կապեցոյր ընդ կապելոյն՝ զեա այնա
կեա յինքեանակոյն՝ մեզայ կապոյ զը
ծառայեայն՝ որ ընդ մեզնէ սրսուռա
լինի՝ կացեր սանեզ՝ ի յաստեղին. յորմ
վառեր գոռ հնչելենին՝ մի՛ զառայեա
զեա ընդ նոսի՝ ի՞ Պոսկառաներ չինեա
արամոյ՝ որ Հայեցոյր վայեն նորս՝
Ընդեա զամեն մեզոյ լսլինի՝ որ
պերեա իմ ծառիկոյնն՝ որ ներեց ինչ
չար ծառայեն՝ ածեալ ձեռօք քոյ սոյ

ասիլեն։ Հայր ոմն գնալով գրկեմբա լա
լեին՝ որպէս և դեռ ի հայր ոմն գրի՛ նա
Ա. ՈՒՆԵՐ լսաղ յաստուածն՝ ի յոր
բանիս հնդոց գասիլեն։ կայր ասելի
գասուորեին՝ Տասուն հրամար ի յա
ստեղեն՝ ի հայցանել սիրասարի՝ ասեն
ոչ առնէր պատասխանի։ զի կանխաւոյց
գիտեն լերցի՝ երբ ես մարդ որ ոչ լսո
ի։ ՈՒսանելեն ոմն զայր զեռնորոյն՝
ասիլեն հանդերձ հասասաստաց։ այնմ
զայ գալասան ի լոյս փառաց՝ երբեմն զո
հաց գինգլուածն ասիլեն՝ ի ծառեր ի
ջուր կասունկեին՝ զգեստեն ուղեզամբ
հայանանեին՝ պատմ ի միշոց բոլորեին
ի գիշ մեռ մեռոյեն բարձանի։
ՈՒսանելեն սերոբէից՝ բառնայր ին
գեռամբ ընկերոյս հասցեն՝ մինչ հասել
գասցեմայեն՝ յորում երբեմն մարդն
առելեն՝ ես ոմն ընկել գինի զնո
սեալ՝ և կերասիս ի ընկեր հասանել։
որում գասուորն գառեն հարցանել՝
մեռ գասցեր ես սիրասարի։ ՈՒ ընկերն
ելեն գասխանելով՝ առելեն ի ոչ ես ես
մերկացեալ՝ ես ի հանդերձեալն բա
ծանեալ՝ գառնամ հանելեն զի հարկ ար

ԿԱՐԳ ԵՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԵՒ ՓՐԿՉԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ՄԿՐՏՉԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՆՈՐԱ ԵՐԿՈՒՔԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՑ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆԱՒՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐՈՒՆ ՍԱՀԱԿԻ

Ի՞նչ ասել կարող ենք մեր
կողմից, երբ տեսնում ենք
այս ամենը։ Ինչպե՞ս կարող
ենք մեր ուրախությունը
զսպել, երբ լսում ենք
Տիրոջ խոսքերը։ Ինչպե՞ս
կարող ենք մեր սրտերը
չբացել Նրա առաջ։ Ինչպե՞ս
կարող ենք չհավատալ
Նրան, երբ Նա ասում է,
որ մեզ համար պատրաստ-
վում է մի տեղ, որտեղ
մենք միասին կլինենք։
Ինչպե՞ս կարող ենք
չհամոզվել, որ Նա
մեզ համար
պատրաստում է
մի տեղ, որտեղ
մենք միասին
կլինենք։

զ՚ոգ քաւթն մեզաց՝ զ՚ոգ տրտմութիւնն
սրտիցն նեղեալ՝ · և զ՚զգեցոյ զսքա՛
խութիւն ըզգաստութեանն իմ զամենի՛ն։
Ա՚ղեկտութեր թէզեզիզ՝ խոժռեալ լինել
խոյր առնէին՝ · ծածկեալ զ՚զգեստս
զոգ կոտրէին՝ և՚ զերեսսն հարկանէին ·
և զիա՛ր անկեալ մինչ՚իզեւտին՝ խշնացան
զեր կոտոց չարչին՝ մի՛ թողացուս խո
րոշ առնին՝ այլ կանդնեսցես զիս վա՛
ղտմի՛ն։ Ա՚մեալ բանիցդ քո մար
մին՝ յետս վերադարձ գառաւին՝ առանիկ
էառ գհարսն գանին՝ վասն գանոյց
նախատանքն են՝ զիս որ յառիչ մինչև
յերկուս՝ ցաւոք նեղիմ անհնարին ·
առաջացո՛ զրպէր կրկին՝ որպէս շնորհք
ա՛ռագանի՛ն։ Ա՚ղբատութեանդ պակասեալ
զարդուն՝ զոր զգեցո՛ցեր ոչխարանին ·
փոխան պղտակ ի փշոց եղեն՝ մրջակք
պղծութեն խարտիկին ՝ · ը՛զ փուշ մերոց
հանցեր յինէն՝ զոր յիս էհար ի՛մ թիւր
նամին՝ · և ագռաղ գխոյիցդ ածեր
զի ապիք մերացեր չընկերացի՛ն։

Ոտն։ Ա՚ետուն ընծայ Աստուածոյ։

Ա՚ետ այ եւ։

Ա՚ստուն ընդէ՞ր քեզ զայրացին՝ և՚ ը՛զ

ցանգսեան յ Դարոնս լինի. որպէս կամա-
զի քաղցեցցին՝ ձայնէ զարհուրի զա-
նազանին. ընդունայն ի ծառայու-
թիւն՝ զոր ի մանկանէ չնգեցաւ սովին.
հնդկուհւոյ խոտոյ չտանէ ճաշակ առնել՝ և քաղց
բանին ակր քո խաւիր։ Առ՚ջնում ծա-
ռայ մանչ մնչտելին՝ այլ որ բռնաւոր խոչ
դրտանին. ժոռան բարձր ի վերայս
խաղին՝ խղճմտեցոյց չնոր ի տեղին. զնա
առ խոնարհ անկիր զոգի՝ և ծանրագին
բրձոյ բեռին. բարձ՚ի յուսոյ ընկեր
լին՝ չնին ի յերկիւղս յուսահատ առնի՚ն
ի յոյժ բռնութենէ ժամ ելրդրդին՝ բեռ
ուեցար ոչ ի խաղին. սուտ ի ցրտոյ
ցանս ծառանատ՚ լին՝ և կրակ ցի ի
ջերմանին. զնս ամրացո ի չոխանակս
կիսոյ սնոյցդ քո ծաղկին. և՚ի ծա-
զիկ յորկոր՝ ընտանութեան ընտ
ծոյլ ոչ։ Ի՚ բանակ սահմանին՝ քա
զի ի վերուստ ոչ ինչ դրտանին. ընտ
չանոյ արդար ծոյլ ոչ՝ կամարկի զի
ի հնդկ բերդ լին. սուր և ի նձ ոչ ընդ
ծոյլ՝ ընտ ի վերուստ աստուածանին.
ոչխար ընդ-ես հզեա չոգին՝ ի չոյլե-
նդա ոչ։

Ի՝ վազվզելն:

Ի՝ ձմրան ելիկ գնել եկեն՝ հիմանդ
եղկըն տասանել ին. և վատագ ցըր հին
օրինին՝ վերնատ՝ ի վայր պատանեին.
տըղ ընդ վիճակն ոչ շարժեին՝ շար
ժեա զանդամ սկզատ՝ ի բաղին՝ ընդ
պոռիլ վարժեցեին՝ զեմ պատանեա
ց՝ զ գին պատկ՝ ն: Ի՝ ձեզանիս ելցու
քօղ ոսկեա՝ խաւարտոցը միջօրէին.
և զ երեզմանդ բանալին՝ մարմի՝ նը
ոչ գին յատնեին՝ ընդ խաւարիլ ու
սադցն՝ մոգրեա՝ գինէ զգոյժ խա
սին՝ ընդ մեռելացն ոչ յատնեին՝
կանգնեա զնեզօք մեռեալ հոգի՝ ս:
Ա՝ որ սկզբ պատահիլին՝ գործ
լ՝ ցօղ եղե բանին՝ ոչօխերիմ
հայր չ՝ երկին՝ թոռն ի՝ զձեզ որ ի՝
խոցին՝ ինձ որ հոգիս չատասցէ՝
երկրպագեմ քեզ մոծին՝ թոռ ի՝ զ
ուծանին հրամանին՝ ոչ չիշեացին
մեղբն ատցի՝ ն: Ի՝ սրտեցին ասդա
բանեաց՝ ի՝ յատնել ին ատ հայր գնո
գիտ՝ որ ի՝ գիմիսա ինձ ոչ նեղին՝ ի՝
բանս մտիս և խոսացին՝ կատար

զիշխանութիւն մնդհածին՝ հանել զհոգիսն
որ ի բանտին՝ և զիս հանցես ասր ընդ
նոսին՝ բանալ մեզսդն ապիամբոլիւն։

(Ուն։ Ի՞ւբեսրան ըաս ի՞ ասիաս։
Ի՞ս եէլ ասէ եզե։

[*]զբերանդն անդիկան՝ որ յետս մնդնա
անմահսարար՝ բ՛վեսալ ի՛քեն վերակ
կրկին՝ ի նորոգութենէն կոչանդին՝ ։
բայց ե՛զբերան իմ յայտնացաւ քո
արեան կենսատուին ։ լցա՛ւ գարձալ
յաւուրսն կենսատուին՝ թէ ոչ շարհօք այլ որ
ասաս օ՛ք։ (Ն՛ոանդին՝ մեռանելոյ
զձեռնալ հոգիս կենդանոյ՝ ։ թող
մնդզբ՝ ի նոր գի՛րն զնանել՝ զիմացեալս
ի՛ մեզս վերադեալ ։ ի՛գբի նեղբանեալն
լինանելով ի՛գբոյ մեզոյ վերադրեցաւ
հասուցը մնդհա քո բնակելով՝ ասե
ասելոն և զիս հոգեով։

Ա՛ր ասի իմ ասքեշ ապտակէ բանդ որ
ընդ հօր իսկզբանէ ։ որ կանոն որ վա
մարդկան՝ կրեցի՛ր մարմնով զոյս ամ։
ինձ լսեցի՛ր ասես ե՛զձայն՝ յայտնացեր
քո՛ կոչանն ։ ե՛ ժողովոյ անդ անդրան
կոչն՝ օրհնե՛լ բզքեզ զմեզս յաւիտեան։

(Ուն։ աե՛ ըաս չօհ՛։ Ի՞ս նաւա։

Արդեաւսուն ամեցն այսօր խնդ-
րեմ արդեւս ի պիղատոսէ. եւարբ
կոչեն զԱստուած ոչ զօրինաց հաս-
նի արասել ի տաճարին: Պետրոսասուն
ամեցն այսօր զինեմ հետ գերեզմանին.
եզանձն անանձն ինքն ի մահուանէ
ձերոյդմէ: Պարտաւոյ մրկոտ եւ
այսօր եղեալ հետասիրտ վհի. զոր օրէ
նէ ոչ զօրէ եղիցի եղբայր պատճառի
ի զինուորսն: Յետասին յաւետեանց
եւ այսօր հետզհետ ոչ մեռանել ի մեռե-
ալսն. եմերկոսեան ծանգրելն ար-
ձակ յանձն առնու արասել ի յոխտին
Պետրոսեայ արեալ եւ այսօր ի հոգ
ուսոյ հետարկեցաւ. եբնակեալն ի
լոյս սեանոյդ՝ Թարեցաւ մոգանալ
ի պիղատ եղիցի: Պետրոսին արդարե
եւ այսօր եղեալ հոգի առ երանելին
եւ փառացին հօր Հառագայթի՝ ծանգրե
յաւ վհան ի մէջ եղիցի:

Պետրոսին մոգանալ եւ այսօր զինեմ
ի կոյս գերեզմանին. եւ լուծեցին եղիցի

ղ. Ի՞նչ է ասել Տէրն՝ ասելով. Ես եմ հացն կենդանի, որ ի
երկնից իջեալ եմ։ Ասացեալ է զայս՝ զի ոչ ոք կարէ
ասել թէ՝ ես եմ հացն կենդանի, որ ի երկնից իջեալ
եմ։ Ասացեալ է զայս՝ զի ոչ ոք կարէ ասել թէ՝ ես եմ
հացն կենդանի, որ ի երկնից իջեալ եմ։ Ասացեալ է
զայս՝ զի ոչ ոք կարէ ասել թէ՝ ես եմ հացն կենդանի,
որ ի երկնից իջեալ եմ։ Ասացեալ է զայս՝ զի ոչ ոք
կարէ ասել թէ՝ ես եմ հացն կենդանի, որ ի երկնից
իջեալ եմ։ Ասացեալ է զայս՝ զի ոչ ոք կարէ ասել
թէ՝ ես եմ հացն կենդանի, որ ի երկնից իջեալ եմ։

Ա՛ր բանիսդ ելանք զքեզ և զտունդ քո
ամե՛ն արդարոց քոց • զորս հաճե՛ս
գոյր ընդ քեզ ելանել հաստատել մասն ի քեզ
զասող • զի և մե՛ք հնազանդեցա զտունդ
զքո սրբոյդ քո: Ա՛ր զանձամբ ընդոյն
փոյթ ընդ քեզ ոսկոյդ ընդ քեզ սրբոյդ զորոյ
ասեցեր ի գալ քեզ առնել զտունդ քո
Տեսի՛ր մեզդ մեզդ ընդոյն ի
կենաս սուրբ: Ա՛ր ընդ ոչ ոք
անարատ ի քեզ • զորոյ մասն
ելանել ի քեզ • զի ոչ
կարասցեն առնել զքեզ
ելանել ի քեզ • զորոյ
ելանել ի քեզ
կենդանի զորոյ մեզդ:

Ա՛ր ընդ ոչ ոք ելանել ի քեզ
զքեզ ելանել ի քեզ • զորոյ
ելանել ի քեզ • զորոյ
ելանել ի քեզ
կենդանի զորոյ մեզդ:

ԱՆՈՒՆ ՅԻՇԱՑԱՆ Ե ԱՐՇԱՒ։

արեւ ի բնէ մարդասէր էր մեծ՝ եւ
ողոց մեղ ընէր։ Ի՛նչպէս ժա-
ղովուրդ մի՝ երգելոյ եւ պարելոյ
ուն մեղ ընէր։ Յորժամ կ՚ելնէր ի մա-
ռաց մեղ ։ ու զմեղմութեան
մասամբ մեղ ։

ՀՂ

Ի՛նչպէս զկնի ոտիւք յորժամ գնացին
խաւարեցաւ։ Ա՛ր նորագործեալ ի՛ր տես
րի՝ նոր օրհնութիւն երգեացուք
յարմար։ Ի՛նչպէս նոր ժողովուրդ
նոր օրհնութիւն երգեր։

ՀՀ

Ասեմ յանձն առնէր երգարանութեան
խաչին եւ համբերութեան։ ասէ տէր։
Ցուցանէ ի սկզբան երգոյն երգեցողն՝
ասելով ։

ՄԴ

ՀՂ

ՀՀ

ոչ ոք ոչ ոք

ոչ ոք ոչ ոք

ոչ ոք ոչ ոք

Այս է Քրիստոս Աստուած Հանգիստ Երկնից
եւ երկրի, որ ասէ. Եկայք առ իս ամենայն
որ վաստակիք եւ բեռնաւորիք, եւ
ես հանգուցից զձեզ։ Մատթ. ԺԱ. կգ։

* Աստուածածնի Յայտնութեան տօնի հետ

(տես II տոմ.)

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ի մեռելոց վերայն ան
ունդ եւ ի բնութեան ա· զի ասէին խոր
հուրդ՝ հասոյ ի մեզանիկ ի կենդանեացն ·
ծնեալ ի Հոգւոյն ըստ մարմնոյ զմարմ
նաւորն ի Հօրէ ըստ Աստուածութեան ·
եւ ի մարդկանէ ի Մարիամայ ըստ մարմ
նոյ ի Յովսեփայ ըստ կարգի նշանակու
թեան ·

ասէ. Եթէ ծովակաց ևոյն գիտէ՞ ասէ՝ ոչ. Եւ
յաղագն ի մէնէվրայ գրի՛ասաւ. օրհ:
Ա՛յսօր գասի՛կ մեր գիտամ՛ք գրեա
ասելի՛սդ ի՛ աշ՛ն գնծալ՛ք. Նորա
գիտէ ինչ՛ան՛ մեզ սակաւ. քա՛ յա
րեա՛ ի՛մէնէվրայ: Ա՛յսօր հարշաւակն
լուսոյն ի յերկինէ ինձ ասէ գաղտ
ծեզ՛ զի՛ ընդհատ՛ան՛ն. և աբ կամա
գնա՛ք՛ զի՛ սակաւ. քա՛ յա: Ա՛յսօր ևա՛
ինչ կամիս ի՛ քե՛ զ. պատասխա՛ն
ասա գաղտ ընդհատ՛ան՛ն. պատասխա՛
ընդ երկնայնոյն սակաւ. քա՛ յա:
Ա՛յսօր մեզ սուրբ գրոցն ևա
խաւսէ՛ի՛ա՛ն տե՛ա՛ն. արի ա՛ր ևնձ՛ա
լուսաւոր երես քո՛ զ յարա՛ց՛ի՛ա՛ք քո
ասա՛ զ հայեցի՛ա՛ք ինձ: Ա՛յսօր ձայն ի
երկնից գեղե՛ա՛ զ լսելի՛ս գա
սակաւ ի՛ա՛ն ի՛ա՛ն. սակաւ յարա՛ց
ի՛ զ յարա՛ց՛ի՛ա՛ք ա՛ն. սակաւ:
Ա՛յսօր հարշաւակն երկնից ինձ
ասա գաղտ ընդհատ՛ան՛ն. յարա՛ց
խաւսէ՛ն ա՛ն և յարա՛ց ի՛ զ ձա՛ զ լսել
ինձ՛ն. սակաւ:

գաւառացին զիշխանութիւն, պատճառեցին մեզ
զաւազանացն զիշխանութեանն եւ անբաւ
գոհ զաւակ՝ ոչ յամօթ կրեալ զիա-
նիկ խորհրդեալ՝ փոխեցեալ ի մխիթա-
րութիւն ոչ
ընդ ոտիւք ընկղմելով՝ ոչ ի ծովու
ելանելով՝ ոչ ի ցամաքի ընթանալով՝ ոչ
ի ձիոյ հարկանելով՝ ոչ ի նաւու նստելով՝
ոչ ի ջրոյ խմելով՝ ոչ ի հացէ ուտելով՝ ոչ
ի տանէ ելանելով՝ ոչ ի դրանէ մտանելով՝
ոչ ի ննջելոյ ելանելով՝ ոչ ի ննջելոյ
զարթնելով՝ ոչ ի ճանապարհ երթալով՝ ոչ
ի ճանապարհէ դառնալով՝ ոչ ի ճանապարհ
ելանելով՝ ոչ ի ճանապարհէ իջանելով՝ ոչ
ի ճանապարհ մտանելով՝ ոչ ի ճանապարհէ
ելանելով՝ ոչ ի ճանապարհ

ղասեն ուշ զայրիանալ ընդ վրիպանսն
Ո՛յսօր ընդ սեղանոյդն ազատէ
ազատացի՛ր ղոգիդ ինձ. արտասուս կիտոյց
ձայնիցն լսի՛ր և սեղանոյն մեռանիմք։
Ո՛յսօր հրէշտակք ի բարձունս սո-
ղանսն ընդ մարդիսն. որք ինձ
ի չարէն ասեն զանազանս չեն. զի՛ սա
զի՛ք այսօր ես յորժամ ի մեռանիմ։
Ո՛յսօր զանապատն ի վերին՝ ընկա
ծեղոց ոչ նմանցին վտիտ ձայնի՛
գնասցէ պատուիր աշակերտացն ասելով
գնացէ՛ք այսօր՝ ես։ Ո՛յսօր վի՛մին
հանապայ ես յօշմանսն սիրելոյ՝ ընդ
հանապա՛յն ընծայէ ի գի՛տ զանազան չի՛
ասացեալ ինչ. զոր անուանէ պատուիրն՝ ես
Ո՛յսօր և մեք զարդասի՛ք պայծա
առացին ք ասելոյս. ընդ հաղարապետի՛ այ
վերինէն արկցուք զի՛ ընկեր սիրով. և
մարտին զանգացք՝ ես յոյս։

Ա՛ր ի միտ ի մտելոյն անի՛ր ընդ
ասպրելոյ ես։ զի՛ զ վա
ասպրելոյ ոչոխ հանդցի մեռցուք։

Ի ամենայն ատեն ընչասիրութեան կամաց
րանալն. և ընդհանուր ձաշակելոյն վնասն
ատ. զբնէ։ Ինքեանց վճռեալ ի գործ
մանն. և առաջի ընկենուլ մտից ցան
գանոյ. զբնէ զոմն։ Ի գիտի օրհնելոյ
բարեաց սրտիւք ընդունի յաւիտեան։
Յ յարատեւելն ի մաղթելոյ քան զայլ.
ոչ ընդհանուր խոհեմութեանց յարմարելն
երկրի։ Յ պատահելն յարատևելն
եկն աշ. ամենայնի ժամուն ընդունելոյ զա
րեաց աստուծոյ։ բառն։

Ի ամենայն գոն։ Ի ձեռն։ Ի յաղթ։
Ի ամեն որ ի հոգի ինքեան մարմնացուց
նիւնանէն. խոհեմացոյց կամաց հօգ գոյ
ութեան ատէ ընդհանուր բարութեան. ոչ այլ
ոմանք ատեն։ Ի ձեռն յարատևութեանց և
անբասիրութեանցն. ի խոհեմութենէն բա
ւեալով ընդհանուր կոխեցեր. ոչ այլ
Ի ոչ ի նախանձելոյն զանկումն ի ձեռն
ակն ածէ մտից՝ պատասխանն մարմնով և
արտաքինովք գործովք ոչնչացեր. ոչ։

Ի նոր

ՀԱՅՈՑ ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԱՐԱՐՅԱԼՔ

ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՀՈԳԻ ՄԱՐԴՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՓՐԿԵԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ԱՐԱՐԱ ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ԱՐԱՐԱ ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՀՈԳԻ ՄԱՐԴՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՓՐԿԵԱՑ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ԱՐԱՐԱ ՅԱՄԵՆԱՅՆ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

քանզի ՚ի սկսանելոյ փրկութեանդ
զամ ՚ի գործս և ըստ առաքելոյն
զայնմիսիկ · ասէ ՚ի ՚Ես ոչ ինչ
բայ ՚ց թէ արդարք ՚իցեն յանմահ առնեն։
Ա՚յսօր և զոր արդ ասեն ևկայք գնծան
գիք · ասեցեալ ՚ի ներբանէն մինչև յան
կիւնըս անդամոյ · բան։ Խարձրեցեալք
ՙի ասեն ոտ ևս գոչէ մրգրկէն · Ի՚ոկըր
պա՚ գիցեք պատուանդանի ոտից նոր ո
բանդակ ըզգեստիկնիք մանկա խմբոյն · բ։
Ի՚ հետ լինի։ Ա՚ղբ՚ղանեա կնձ ասէ ։
Ըստ ի՚ պատ լինձ ասէ ՙի զձայնն յարու
ստեսու՚ն հոյնակին · որ քարոզեացն
ՙի յարու՚ն · ոդ։ Ա՚ն յարութիւդ խնա
մոյ ՚ց ե՚ս ասէ՝ և մեզ կեա՚նըս շնոր
հեցեր · պարգեսու՚ս ամենեցուն · ոդ։
Ի՚ բանդանոյ։ Ի՚ տանի՚ք յարու՚ն քո ասէ
Պատրեցաք նմխատակցի՚ն մերկացու՚ք
ի՚ լուացին · իսկ յարու՚թ՚ի՚ մոռնդի՚ն
ՙի զգեցու՚ք զանմահու՚թի՚ն · ի՚ո՚ր յա
Հատանեալ ի՚ոյսին Հաղորդեցուք ՙի զմահ
իսկ

ו ואמר אליהם אל תיראו כי לנסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו׃
ז ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים׃
ח ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם׃
ט לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם׃
י מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך׃
יא ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה׃
יב ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו׃
יג ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם׃
יד כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעת יצא לחפשי חנם׃
טו אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשתו הוא ויצאה אשתו עמו׃
טז אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו׃
יז ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי׃
יח והגיש אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם׃
יט ואל האמה יעשה לה כמשפט הבנות׃
כ וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם׃
כא אך אם יום או יומים יעמד לא יקם כי כספו הוא׃
כב וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה והיו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים׃
כג ואם אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש׃
כד עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל׃
כה כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה׃
כו וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשה ישלחנו תחת עינו׃
כז ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשה ישלחנו תחת שנו׃
כח וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי׃
כט ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת׃
ל אם כפר יושת עליו ונתן פדון נפשו ככל אשר יושת עליו׃
לא או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו׃
לב אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל׃
לג וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור׃
לד בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו׃
לה וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון׃
לו או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו׃

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։ ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

ԵՒ ԱՍԱՑ ՅԻՍՈՒՍ ՑՈՂՈՎՐԴԱՑՆ ԻՐՈՎ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐՈՒՍԱղԵՄ. ԵՒ ԵՂԵՒ ՄՈՏԵՑԱՒ ՅԵՐԻԿՈՆ ԵՒ ԱՄԱՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԵՐԻԿՈՆԱՑԻ ԵՒ ՄԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԱՑԻՆ ՅԵՐԻԿՈՆ։

գ Ի՛ զուր օրհնեցե՞ք բարձր արարչ ընդ
նմ յաւիտեան։ Օ՛ թէ՛ ոչ մինչև
և զարմն ցանկութենից · սակ՛ նայն
ժողովուրդ բարերաստեղծի։ բար։
Ա՛ր մանուկն ընդմէն խոսիանեաց՝
Ե՛ յաղթեցին մերոյ հրամ զյաղթելի
ձեզ պարգեւաւոյ · բարձր։
Ա՛ր ընկերք։ Ա՛ր ընկերքն։ Ա՛ր զան։
Ա՛ր խոնարհեցան ի մեկնիկ և ինչ
ի մեկնիկ միաձի՛ն արդի՛ և բան-
ասեն՝ · ողորմեա բանաւոր հօտի։
Ա՛ր հրեշտեղ ընկոյզ քո խնձոյ ընկոյզ
և երեսն բարձրացար փրկիչ ընդ
ընդա · ոյ։ Հաւատացար ինձ ի գերեզ
մանն · և յարուցեալ մերոյ մեռե
ի մեկնիլեա հանգստական · ողորմ։
ա Ա՛ր անձին հանգիստ հօրդ ես փառս
կից · յարտասուի մարմնոյ յանձն առ
վանդն ձեր՝ · մշտապնդեանդ օրհնեա
ի հրեշտակաց օրհնեալ ես ամէն։
Ա՛ր հանդէպ ես ընդ հօր և՛ սբ հոգւոյն ·

խոսելոյն և Թագելոյն կամաւն հօր իւ
րոյն մերոյ · մշտայն: Այլ մեռանելոյ
գալոյց նա հոգւոյն իսաւթ շնորհելով
առաքեաց յաւրհնեալ սիրելեացն · յամ
պրոյն ծոց յարքունից օրհ:

Ի ձեռն որ ի հրեշտակն սիմա բարձրա 5
գեալ հանդիպեցաւ · Երկրպագեալ ձայնիւ
իւրաւոց հոգևոցիւնց օրհնութեամբն ·
ասէ՛ց հանդերձ մերոյ: Պատկառանաց
եղէր հոգևոյն բերեալ · մարգոյն
բանէն զերծայոյր՝ կռասպեան ձեռն
զեռզեզ ապաստեցեր իւրեզ · ասէ՛ց:
Ընդել մարդն յանդգնեալ ասելոյն
մեռաւ՝ այլ ի խոստըն քո քեզ սիրեալ
քեռն եարպեցոյք ի փոխս · ասէ՛ց: 6
Ի ձեր օրհնեցէք և բան ընդ բանի ասել
լիցի յաւրհնեալն: Այր ընդել հանգ
չի յանդրտեսնեաս ի յանձն · իւ հոյն
հասի ի յանձն ելոյն վա ասել մարգ
կան · օրհնէ: Նա ի կռասպեան ասելոյն
ասելոյն ամրագեցոյն ապաստ և
անհամչացոյն՝ · օրհ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐԱԿ Ա.

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՒ ԱՐԱՐՄԱՆ ՀԱՅՈՑ։

Ամենայն ազգ մարդկան՝ որ ի սկզբանէ ծնանի ի
հողոյ, եւ ի հողոյ կազմի, եւ ի հողոյ սնանի, եւ
ի հողոյ ելանէ, եւ ի հողոյ դառնայ, ամենայն ազգ
մարդկան ի հողոյ է, եւ ի հողոյ կոչի, եւ ի հողոյ
ելանէ, եւ ի հողոյ դառնայ, եւ ի հողոյ ելանէ, եւ
ի հողոյ դառնայ, եւ ի հողոյ ելանէ, եւ ի հողոյ
դառնայ, եւ ի հողոյ ելանէ, եւ ի հողոյ դառնայ,
եւ ի հողոյ ելանէ, եւ ի հողոյ դառնայ

Ասեն եկեսիան Հօհաննես Գրիչ։

սեռայն խոչ բանին պիտոյ
Յայտնի է ամենայն ոք զայս
Ես ոչ ինչ գիտեմ ի ձեռն
Ես ոչ ինչ գիտեմ ի ձեռն
Ես ոչ ինչ գիտեմ ի ձեռն

Ի՞նչ է ասել Տէրն. Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից եկաւ իջեալ
ա Ես եմ հացն կենդանի. Ես եմ հացն որ յերկնից եկաւ իջեալ
մարդ ի մէջ մարդկան. զոր ոչ ոք կարէ ուտել զմարմին իմ
եւ արիւնն իմ ոչ ոք կարէ խմել, եթէ ոչ ինքն ինձ մարմին
եւ արիւն տացէ ուտել եւ խմել. զի ես ոչ կամիմ զմահ
մեղաւորին, այլ զի դարձեալ կենդանասցի եւ ապրեսցի.
զի ես եմ կեանք ամենայն մարդկան. զի ես եմ յարութիւն
մեռելոց. զի ես եմ կեանք յաւիտենից. զի ես եմ հաց
կենդանի. զի ես եմ ջուր կենդանի. զի ես եմ հաց
անմահութեան. զի ես եմ ջուր անմահութեան. զի ես եմ
հաց անապական. զի ես եմ ջուր անապական. զի ես եմ
հաց անմեռ. զի ես եմ ջուր անմեռ. զի ես եմ հաց
անվախճան. զի ես եմ ջուր անվախճան. զի ես եմ հաց
անսկիզբն. զի ես եմ ջուր անսկիզբն. զի ես եմ հաց
անհուն. զի ես եմ ջուր անհուն. զի ես եմ հաց
անհատ. զի ես եմ ջուր անհատ. զի ես եմ հաց
անհասանելի. զի ես եմ ջուր անհասանելի. զի ես եմ հաց
անհասկանալի. զի ես եմ ջուր անհասկանալի. զի ես եմ հաց
անհասկանալի. զի ես եմ ջուր անհասկանալի. զի ես եմ հաց

Յովհաննէս մկրտուել՝ որ եղեւ սկիզբն
քարոզել մկրտութեան ապաշխարութեան՝ ասէ
Թէպէտ ասացեալ ինչ ի մէնջ ես ունելոյ
Այլ առաւել քան զայդ մարգարէիցն մեծ
ինձանէդ քան կանուխ էր. որ ըստ ինձ ես
յայտնեալ այժ և մարդ կերպիւ երե
ւեալ ասէ՝ Ահաւասիկ բարբառոյ յանապատի
և կամարձիչ խորհրդոյ . զկնասուածս
այսօր ի հեթանոսից վերափոխեցաւ ի
դուռս անմարմնոյն . ասէ՝

Ահաւասիկ բարբառոյ յանապատի մեծ ա
ինձանէդ քան կանուխ էր . զկնի է յանապատ
ան այգի արտօրէն բարբառեալն է . ըստ ա
գուշեցն լուսոյ այգիսանն այգաբեր է՝
Ամենայնի ա մարգարէ և ձեռնադրեալ
արդիւնն այ՝ յանուն ընծայից կրտսերին
և պատճառ մեծագոյն ի ծնունդսն . հարկ է
զհնութապարտ ինձ ասելն յաւելուածոյ .
Ահաւասիկ զկնասուածսն մկրտեցուցի
հեթանոսից . իւրաքանչիւր մասին հնդ
կերս ըստ ընդհանրականն՝ զկնի ցանկ
զարտաւանին և զանառակտոն լսողին .

ՈՐՊԵՍԶԻ ԿԻՐԱԿԻՆ ԱՌ ՆԱԽ ՏԿԱ
ՂԵՑԻՆ ՀԻՆԹՈՆՈՑԻ՝ ԻՄԱՑԱՆԵԼ
ԼԵՐԱՆՑ ԳԱՂՄԱՆ ՁՈՅՆԻՆ ԱՌԱՔ Ը՛Ղ
ՓՈՒԱՌ ՈՅ։ Ե՛ ԱՌԱՒԱՑԿԵՔ ՁԵՄՊԱՏԻ ՅԱ
ՐՈՒԹԵՒՆԷՆ ԻՄԵՌԱԼՑՑ ։ Ի՝ԼԱՒՈՒՐ
ՓԵՒՑԱՒՆ՝ ՀԱՐԱՒՑԱՒ ՏԿԱՑԻՆ ՈՅ։
ՁՄՌԹԱՒՈՒՑ Ի՛ ՆԵՐՔՈՅ Ի՛ ՀԱՒՏԻՐՔԱՆ
ՅԱՒԻՏ ՀՈՒՏԷՆ ԱՂԱՒԱԿԱՒ։ ՔԱՒՂԻ Ա
ՀԱ ԳՈՅ ԱՒԵՏ ՔԵ ՓՈՑ ԹԱՒԱՒՈՒՆ
ԼԱՒՑԱՑԻՒ ՈՂՒԻՔ ԱՒՕՏԻ Լ՛ ԹԱՒԱ
ՒՈՂԷՆ ՔԵ ։ ՈՑՆԵՑԻՔ ՁՆԾՈՒՔ ՁԵՒԱՒ
ԼԱՒԻՆ ՀՈՁՒՈՅ ՄԵՐՑ՝ ՆԱՂԱՊԵՒԼ Ի
ՀՆՈՒՔ ։ Ե ԸՆԴ ՀՐՁԱՒԱՒՆ ՕՐՀՆԵՒՑՔ
ՁԵՔ ՓՈՒԱՌՑ ԹԱՒԱՒՈՒՆ։

Ա՛ԴԱՄԷԼՈՒ Ե ԼԱՂՉՆԱԼԴ ԱՒՕՂՆԱՒՔ
ԴԵ ՔԵ ։ ՈՐ ԼՈՒԷՐ Լ՛ ՀՕՂՔ ԼԱՒՐ Հ՛ԱՂԱՒՆ
ԼԱՒԷՒՑՈՒՅ ՁԱՐ ԸՆԱՂՑԻՑՔ ։ ՈՂԱԼ ՓԱ
ՈՒՐՆԱՂԱ ՔԵ ԱՒԱՒՆՑ ԹԱՒԱՒՈՒՆ։

Ի՝ՐԵՒՑԱՐ ՅԱՂԱՒՑԻԼ ԼԱՒԷՒՑՈՅ ՔԱ ՀՒ
ՄՆՑՆ ՅՈՂՈՎ ԹՈՄԱՒՆ ՀՐԱՒԱՐԱԼՈՒՆ ՀԱ

եւ բարձր աղաղակիւ ընդդէմ յանդիմանողն
Քրիստոսի։ Զի՞ արդեօք օգնեցաք քեզ
կամ ոչ։ Ո՛չ եթէ օգնեցաք քեզ։ Ապա
զինչ ասեմ կամ զինչ պատասխանի տա-
ցից ընդդէմ ասելոյ ինձ։ Ո՛չ եթէ օգնե-
ցաք քեզ։ Ո՛չ ինձ միայն այլ եւ ամենայն
հաւատացելոց։ Ո՛չ ինձ միայն այլ եւ
ամենայն հաւատացելոց։ Ո՛չ ինձ միայն
այլ եւ ամենայն հաւատացելոց։ Ո՛չ ինձ
միայն այլ եւ ամենայն հաւատացելոց։
Ո՛չ ինձ միայն այլ եւ ամենայն հաւատա-
ցելոց

գիտեն ի մեռելոց։ Ես բայց
զայն ի նոր ծնունդն ասեմ։ Զի
ոչ ոք կարէ տեսանել զարքայու-
թիւն Աստուծոյ, եթէ ոչ նոր ծնա-
նիցի։ Նոր ծնունդն ինչ կամիցէ
լինել։ Ես բայց։ Այլ ինչ կամիցէ
լինել, նոր ծնունդն է։ Ասէ ցնա
Նիկոդեմոս։ Ո՞րպէս կարէ մարդ
ծնանել, որ ծեր է։ Միթէ կարէ
երկրորդ անգամ մտանել ի փոր
մաւրն իւրոյ, եւ ծնանել։ Յիսուս
պատասխանի ետ եւ ասէ։ Ամէն
ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնանի
ի ջրոյ եւ ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտա-
նել ի արքայութիւն Աստուծոյ։
Որ ծնանի ի մարմնոյ, մարմին է։
Եւ որ ծնանի ի հոգւոյ, հոգի է։
Մի զարմանար, զի ասացի քեզ,
թէ պարտ է ձեզ նոր ծնանել։
Հովն ուր կամի փչէ, եւ զձայնն
նորա լսես, եւ ոչ գիտես, թէ ուր-
տեղից գայ, եւ կամ ուր երթայ։
Այսպէս է ամենայն մարդ, որ
ծնանի ի հոգւոյ։ Պատասխանի
ետ Նիկոդեմոս եւ ասէ ցնա։ Ո՞ր-
պէս կարեն այս բանք լինել։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնա։ Դու ես վարդապետ Իսրա-
յէլի, եւ այս բաներս ոչ գիտես։
Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ զոր
գիտեմ խօսիմ, եւ զոր տեսի վկա-
յեմ, եւ վկայութիւն մեր ոչ ընդ-
ունիք։ Եթէ զերկրաւորսն ասացի
ձեզ, եւ ոչ հաւատայք, զիա՞րդ
հաւատասջիք, եթէ զերկնաւորսն
ասասցեմ ձեզ։ Եւ ոչ ոք համբա-
րձաւ յերկինս, եթէ ոչ որ իջեալ
էր յերկնից, որդի մարդոյ որ է
յերկինս։ Եւ որպէս Մովսէս բար-
ձրացոյց զպատկեր օձին յանա-
պատի, նոյնպէս պարտ է բարձ-
րանալ որդւոյ մարդոյ։ Զի ամե-
նայն որ հաւատայ նմա, մի կոր-
ծանիցի, այլ ունիցի կեանս յա-
ւիտենական։ Զի այսպէս սիրեաց
Աստուած զաշխարհս, մինչեւ
զմիածին որդի իւր ետ, զի ամե-
նայն որ հաւատայ նմա, մի կոր-
ծանիցի, այլ ունիցի կեանս յա-
ւիտենական։ Զի ոչ առաքեաց
Աստուած զորդի իւր յաշխարհ,
զի դատեսցէ զաշխարհ, այլ զի
կեցուսցէ զաշխարհ ընդ նմա։
Որ հաւատայ նմա, ոչ դատի։
Եւ որ ոչ հաւատայ, արդէն դա-
տապարտեալ է, զի ոչ հաւատաց
յանուն միածնի որդւոյ Աստուծոյ։
Եւ դատաստանն այս է, զի լոյս
եկն յաշխարհ, եւ սիրեցին մարդ-
կանց զխաւարն քան զլոյս, զի
չար էին գործք նոցա։ Զի ամե-
նայն որ չարիս առնէ, ատէ զլոյս,
եւ ոչ գայ առ լոյս, զի մի յանդի-
մասցին գործք նորա։ Եւ որ ար-
դարութիւն առնէ, գայ առ լոյս,
զի յայտնի լիցին գործք նորա,
զի յԱստուծոյ են արարեալ։ Ա-
պա եկն Յիսուս եւ աշակերտք
նորա յերկիրն Հրէաստանեաց,
եւ անդ հանգոյց ընդ նոսա եւ
մկրտէր։ Եւ էր Յովհաննէս մկր-
տեալ ի Հնովն մերձ ի Սաղիմ,
զի ջուր բազում էր անդ։ Եւ
գային եւ մկրտէին։ Զի ոչ էր
դեռ արկեալ Յովհաննէս ի բան-
տի։ Եղեւ ապա հարցումն ի մի-
ջի աշակերտաց Յովհաննու ընդ
Հրէից վասն սրբութեան։ Եւ
եկին առ Յովհաննէս եւ ասեն
ցնա։ Վարդապետ, որ էր ընդ
քեզ յայնկոյս Յորդանանայ, զոր
դու վկայեցեր, ահա նա մկրտէ,
եւ ամենեքեան գնան առ նա։
Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ
ասէ։ Ոչ կարէ մարդ ինչ առնել,
եթէ ոչ տացի նմա յերկնից։ Դուք
ինքեանք վկայ էք ինձ, զի ասա-
ցի, թէ ես ոչ եմ Քրիստոս, այլ
առաքեալ եմ առաջի նորա։ Որ
ունի զկին, նա է փեսայ, իսկ
բարեկամն փեսային որ կայ եւ
լսէ զնա, ուրախութեամբ ուրա-
խանայ ձայնէ փեսային։ Այս
ուրախութիւն իմ լցաւ։ Նա պարտ
է աճել, իսկ ես պակասել։ Որ
յերկնից գայ, վերագոյն քան զա-
մենեսեան է։ Որ յերկրէ է, յեր-
կրէ է, եւ յերկրէ խօսի։ Որ յեր-
կնից գայ, վերագոյն քան զամե-
նեսեան է։ Եւ զոր ետես եւ լուաւ,
զայն վկայէ, եւ վկայութիւն նո-
րա ոչ ոք ընդունի։ Որ ընդունի
վկայութիւն նորա, կնքեաց թէ
ճշմարիտ է Աստուած։ Զի զոր
առաքեաց Աստուած, զբանս Աս-
տուծոյ խօսի, զի ոչ տայ Աստ-
ուած զհոգին չափով։ Հայր սի-
րէ զորդի, եւ ամենայն ինչ ետ
ի ձեռն նորա։ Որ հաւատայ որ-
դւոյ, ունի կեանս յաւիտենա-
կան։ Եւ որ ոչ հաւատայ որդւոյ,
ոչ տեսցէ զկեանս, այլ բարկու-
թիւն Աստուծոյ մնայ ի վերայ
նորա։ Գիտաց ապա Յիսուս, զի
լուան Փարիսեցիքն, եթէ Յիսուս
զաշակերտս առնու եւ մկրտէ
զբազումս քան զՅովհաննէս։
Թէպէտ եւ ոչ ինքն Յիսուս մկր-
տէր, այլ աշակերտք նորա։ Ե-
թող զՅուդէա, եւ գնաց դարձեալ
յԳալիլեա։ Պարտ էր նմա անց-
անել ընդ Սամարիա։ Եկն ապա
յքաղաքն Սամարացւոց, որ կոչի
Սիքար, մերձ ի դաշտն զոր ետ
Յակոբ Յովսեփայ որդւոյ իւրում։
Էր ապա անդ ջրհոր Յակոբայ։
Յիսուս ապա ի ճանապարհէ նս-
տեալ էր ի վերայ ջրհորոյն։ Ե-
ղեւ ժամ իբրեւ վեցերորդ։ Եկն
կին մի Սամարացի քաղել ջուր։
Ասէ ցնա Յիսուս։ Տուր ինձ ջուր
արբուցանել։ Զի աշակերտք նո-
րա գնացեալ էին յքաղաքն գնել
կերակուր։ Ասէ ցնա կինն Սա-
մարացի։ Զիա՞րդ դու Հրեայ ես,
եւ ինձ Սամարացւոյ խնդրես ջուր
արբուցանել։ Զի ոչ գործածին
Հրեայք ընդ Սամարացիս։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնա։ Եթէ գիտիցես զպարգեւն
Աստուծոյ, եւ զոր ասէ ցքեզ,
տուր ինձ ջուր արբուցանել, դու
խնդրեցեր ի նմանէ, եւ ետ քեզ
ջուր կենդանի։ Ասէ ցնա կինն։
Տէր, ոչ ունիս ինչ, որով քաշես,
եւ ջրհորն խոր է, ուստի ունիս
զջուրն կենդանի։ Միթէ դու մե-
ծագոյն ես քան զհայր մեր Յակոբ,
որ ետ մեզ զջրհորդ, եւ ինքն
ինքեան եւ որդիք նորա եւ ան-
ասունք նորա արբին ի նմանէ։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնա։ Ամենայն որ արբանի ի ջրոյ
յայսմանէ, դարձեալ ծարաւի լի-
նի։ Իսկ որ արբանի ի ջրոյ զոր
ես տացեմ նմա, ոչ ծարաւի լինի
յաւիտեան, այլ ջուրն զոր ես տա-
ցեմ նմա, աղբիւր ջրոյ լինի նմա
բղխեալ յանդորրութիւն յաւի-
տենական։ Ասէ ցնա կինն։ Տէր,
տուր ինձ զայդ ջուր, զի մի ծա-
րաւի լինիցիմ, եւ մի գայցեմ
հանել յայսմ ջրհորէ։ Ասէ ցնա
Յիսուս։ Գնա կոչեա զայր քո, եւ
եկ յայդր։ Պատասխանի ետ կինն
եւ ասէ։ Ոչ ունիմ ամուսին։ Ասէ
ցնա Յիսուս։ Լաւ ասացեր, թէ
ոչ ունիմ ամուսին։ Զի հինգ ա-
մուսին ունեցեր, եւ այժմ զոր
ունիս, ոչ է քո ամուսին։ Զայդ
ճշմարիտ ասացեր։ Ասէ ցնա կի-
նն։ Տէր, տեսանեմ, զի մարգա-
րէ ես դու։ Հարքն մեր յայսմ լե-
ռինս պագանէին, եւ դուք ասէք,
թէ Երուսաղէմ է տեղի, ուր պարտ
է պագանել։ Ասէ ցնա Յիսուս։
Կին, հաւատա ինձ, զի գայ ժամ,
եւ ոչ յայսմ լերինս եւ ոչ յԵրու-
սաղէմ պագանիցէք Հաւրն։ Դուք
պագանէք զոր ոչ գիտէք, մեք
պագանեմք զոր գիտեմք, զի փր-
կութիւն յՀրեաց է։ Եւ գայ ժամ,
եւ է արդ, յորում ճշմարիտ պա-
գանողքն պագանիցեն Հաւրն ի
հոգւոյ եւ ի ճշմարտութեան։ Զի
եւ Հայր այնպիսիս խնդրէ, որ
պագանիցեն նմա։ Հոգի է Աստ-
ուած, եւ որ պագանեն նմա, ի
հոգւոյ եւ ի ճշմարտութեան պա-
գանիցեն։ Ասէ ցնա կինն։ Գի-
տեմ, զի Մեսիա գայ, որ կոչի
Քրիստոս։ Երբ եկեսցէ նա, ան-
կանիցէ մեզ զամենայն։ Ասէ ցնա
Յիսուս։ Ես եմ, որ խօսիմ ընդ
քեզ։ Եւ ի սմին ժամու եկին աշա-
կերտք նորա, եւ զարմանային,
զի ընդ կնոջ խօսէր։ Բայց ոչ ոք
ասէ ցնա։ Զի՞ խնդրես, կամ զի՞
խօսիս ընդ նմա։ Եթող կինն զջր-
կոնն իւր, եւ գնաց յքաղաքն, եւ
ասէ ցմարդիկն։ Եկայք, տեսէք
մարդ, որ ասաց ինձ զամենայն
զոր արարի, միթէ նա է Քրիստոս։
Ելին ապա յքաղաքէն, եւ գային
առ նա։ Ի միջոցի աղաչէին զնա
աշակերտք նորա, եւ ասէին։ Ու-
սո՛ւցիչ, կեր։ Նա ասէ ցնոսա։
Ես կերակուր ունիմ ուտել, զոր
դուք ոչ գիտէք։ Ասէին ապա աշա-
կերտքն ընդ միմեանս։ Միթէ ոք
բերեալ է նմա կերակուր ուտել։
Ասէ ցնոսա Յիսուս։ Իմ կերակուր
է, զի արարից զկամս Հաւր իմոյ,
որ առաքեաց զիս, եւ կատարից
զգործ նորա։ Ոչ ասէք դուք, թէ
չորս ամիս են, եւ հունձն գայ։
Ահա ասեմ ձեզ, ամբարձէք զաչս
ձեր, եւ տեսէք զանդս, զի սպի-
տակ են արդէն ի հունձ։ Եւ որ
հնձէ, վարձս առնու, եւ ժողովէ
զպտուղ յկեանս յաւիտենական։
Զի եւ որ սերմանէ, միանգամ
ուրախանայ ընդ հնձողին։ Զի
ճշմարիտ է բանն, թէ ոմն է որ
սերմանէ, եւ ոմն է որ հնձէ։ Ես
առաքեցի զձեզ հնձել զոր ոչ դուք
վաստակեցէք, այլ ուրեք վաստա-
կեցին, եւ դուք ի վաստակս նո-
ցա մտէք։ Եւ բազումք յսամա-
րացւոցն յայնմ քաղաքէ հաւա-
տացին յնա վասն բանի կնոջն
վկայելոյ, եթէ ասաց ինձ զամե-
նայն զոր արարի։ Եւ իբրեւ եկին
առ նա սամարացիքն, աղաչէին
զնա, զի անդ կացցէ։ Եւ կացեալ
անդ երկուս աւուրս, բազումք
հաւատացին վասն բանի նորա։
Եւ կնոջն ասէին, եթէ ոչ վասն
քո խօսիցն հաւատամք, զի մեք
ինքեանք լուաք եւ գիտեմք, եթէ
սա է ճշմարիտ Փրկիչ աշխարհի։
Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի
եւ գնաց յԳալիլեա։ Զի ինքն Յի-
սուս վկայեաց, եթէ մարգարէ
զպատիւ ոչ ունի յիւրում հայրե-
նիս։ Եւ եկն յԳալիլեա, եւ ըն-
դունեցան զնա Գալիլեացիքն,
որպէս տեսին զամենայն զոր ա-
րար յԵրուսաղէմ յտաւնի։ Զի եւ
նոքա եկին յտաւնին։ Եկն ապա
դարձեալ յԿանա Գալիլեացւոց,
ուր արար զջուրն գինի։ Եւ էր
ոմն թագաւորական, որոյ որդին
հիւանդ էր յԿափառնայում։ Եւ
լուեալ նմա, եթէ Յիսուս եկն յեր-
կիրն Հրէաստանեաց յԳալիլեա,
գնաց առ նա, եւ աղաչէր զնա,
զի իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդին
նորա, զի մեռանէր։ Ասէ ցնա Յի-
սուս։ Եթէ նշանս եւ սքանչելիս
ոչ տեսանիցէք, ոչ հաւատայք։
Ասէ ցնա թագաւորական։ Տէր,
իջ մինչեւ ոչ մեռանիցի որդի իմ։
Ասէ ցնա Յիսուս։ Գնա, որդի քո
կենդանի է։ Հաւատաց մարդն
բանի զոր ասաց ցնա Յիսուս, եւ
գնայր։ Եւ իբրեւ ի ճանապարհի
էր, ընդառաջ եղեն նմա ծառայք
նորա, եւ պատմեցին նմա եւ ա-
սեն, եթէ կենդանի է որդի քո։
Եւ հարցանէր զնոսա զժամն, յո-
րում լաւագոյն եղեւ նմա։ Եւ
ասեն ցնա, եթէ երէկ ժամ եօթն
թողաւ զնա ջերմն։ Գիտաց ապա
հայրն, եթէ յայնմ ժամու էր, յո-
րում ասաց ցնա Յիսուս, եթէ որ-
դի քո կենդանի է։ Եւ հաւատաց
ինքն եւ ամենայն տունն իւր։
Զայս երկրորդ նշան արար Յի-
սուս, իբրեւ եկն յերկրէն Հրէաս-
տանեաց յԳալիլեա։ Ապա յետ
այսորիկ էր տաւնի Հրէից, եւ
ել Յիսուս յԵրուսաղէմ։ Եւ է յԵ-
րուսաղէմ ի դրան ոչխարաց
աւազան մի, որ կոչի Հրէերէն
Բեթեսդա, որ ունի հինգ սեան-
դակս։ Յորոց ի մի կային բազում
հիւանդք, կուրք, կաղք, ցամա-
քեալք, որ ակն ունէին ջրոյն
շարժման։ Զի հրեշտակ Տեառն
ի ժամ ինչ իջանէր յաւազանն,
եւ շարժէր զջուրն, եւ որ առա-
ջին իջանէր յաւազանն յետ շար-
ժման ջրոյն, առողջանայր յո-
րում հիւանդութեամբ պատա-
հէր։ Էր ապա անդ մարդ մի, որ
էր հիւանդ երեսուն եւ ութ ամ։
Զայնոսիկ տեսեալ Յիսուսի պա-
ռկեալ, եւ գիտացեալ, զի բազում
ժամանակս է ընդ նմա, ասէ ցնա։
Կամիցի՞ր առողջանալ։ Պատաս-
խանի ետ հիւանդն եւ ասէ ցնա։
Տէր, ոչ ունիմ մարդ, զի իբրեւ
շարժեսցի ջուրն, արկցէ զիս յա-
ւազանն, այլ մինչ գամ ես, ուրեք
ուրեք յառաջ իջանէ։ Ասէ ցնա
Յիսուս։ Յարի, առ զմահիճ քո,
եւ գնա։ Եւ իսկոյն առողջացաւ
մարդն, եւ առ զմահիճ իւր, եւ
գնայր։ Էր ապա աւուրն յայնմ
շաբաթ։ Ասէին ապա Հրեայքն
ցբժշկեալն։ Շաբաթ է, ոչ իրաւ
է քեզ առնուլ զմահիճ քո։ Պա-
տասխանի ետ նոցա եւ ասէ։ Որ
զիս առողջացոյց, նա ասէ ցիս,
թէ առ զմահիճ քո, եւ գնա։ Հար-
ցանէին զնա, թէ ո՞ է այն մարդ,
որ ասէ ցքեզ, թէ առ զմահիճ քո,
եւ գնա։ Եւ ոչ գիտէր բժշկեալն,
թէ ո՞ է նա։ Զի Յիսուս խոնար-
հեցաւ, զի բազում ժողովուրդ
էր ի տեղւոջն։ Ապա գտանէ զնա
Յիսուս ի տաճարի, եւ ասէ ցնա։
Ահա առողջացար, մեղո՛ւ մեղ-
անիցես, զի մի չարագոյն քեզ
եղիցի։ Գնաց մարդն, եւ պատ-
մեաց Հրէից, եթէ Յիսուս է, որ
առողջացոյց զնա։ Վասն այսո-
րիկ հալածէին Հրեայքն զՅիսուս,
եւ խնդրէին սպանանել զնա, զի
զայս արարեալ էր շաբաթուն։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ա-
սէ ցնոսա։ Հայր իմ մինչեւ ցայ-
սօր գործէ, եւ ես գործեմ։ Վասն
այսորիկ առաւել խնդրէին Հրեայ-
քն սպանանել զնա, զի ոչ միայն
զշաբաթն լուծանէր, այլ եւ զա-
սելն զՀայր իւր զհաւասար ինքե-
անն առնէր Աստուծոյ։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա։
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ
կարէ որդի ինչ առնել յանձնէ,
եթէ ոչ զոր տեսանիցէ զՀայրն
առնել, զայն եւ որդի նոյնպէս
առնէ։ Զի զոր Հայր սիրէ, զայն
ցուցանէ որդւոյն, եւ զայսոսիկ
ցուցանէ նմա գործս, զի դուք
զարմացիցիք։ Զի որպէս Հայր
յարուցանէ զմեռեալսն եւ կեն-
դանացուցանէ, նոյնպէս եւ որ-
դի զորս կամի կենդանացուցա-
նէ։ Զի ոչ դատէ Հայր զոք, այլ
զամենայն դատաստանն ետ որ-
դւոյ։ Զի ամենայն մարդիկ պա-
տուեսցեն զորդի, որպէս պատ-
ուեն զՀայր։ Որ ոչ պատուէ զոր-
դի, ոչ պատուէ զՀայր, որ առա-
քեաց զնա։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ որ զբանս իմ լսէ, եւ հաւա-
տայ նմա, որ առաքեաց զիս, ու-
նի կեանս յաւիտենական, եւ ի
դատաստան ոչ գայ, այլ անցա-
նէ յմահուանէ ի կեանս։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, եթէ գայ ժամ,
եւ է արդ, յորում մեռեալքն լսիցեն
ձայնի Որդւոյ Աստուծոյ, եւ որ
լսիցեն կեցցեն։ Զի որպէս Հայր
ունի կեանս յանձնէ, նոյնպէս
ետ եւ Որդւոյ կեանս ունել յան-
ձնէ։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա
եւ դատաստան առնել, զի Որդի
մարդոյ է։ Մի զարմանայք զայդ,
զի գայ ժամ, յորում ամենեքեան
որ ի գերեզմանս են լսիցեն ձայ-
նի նորա, եւ ելցեն որ զբարիս
արարին ի յարուցումն կենաց,
եւ որ զչարիս արարին ի յարու-
ցումն դատաստանի։ Ոչ կարեմ
ես ինքնին ինչ առնել յանձնէ,
որպէս լսեմ դատեմ, եւ դատաս-
տան իմ արդար է, զի ոչ խնդրեմ
զկամս իմ, այլ զկամս Հաւր իմոյ,
որ առաքեաց զիս։ Եթէ ես վկայեմ
վասն անձին իմոյ, վկայութիւն
իմ ոչ է ճշմարիտ։ Այլ է ոմն որ
վկայէ վասն իմ, եւ գիտեմ, զի
ճշմարիտ է վկայութիւն նորա,
զոր վկայէ վասն իմ։ Դուք առա-
քեցէք առ Յովհաննէս, եւ վկայեաց
նա ճշմարտութեան։ Ես ոչ ընդ-
ունիմ վկայութիւն յմարդոյ, այլ
զայս ասեմ, զի կեցցէք։ Նա էր
ճրագ այրեալ եւ լուսաւորեալ,
եւ դուք կամեցայք ժամանակ մի
ցնդել ի լուսոյ նորա։ Ես ունիմ
վկայութիւն մեծագոյն քան զՅով-
հաննու։ Զի գործքն զոր ետ ինձ
Հայր կատարել, զայն գործքն
զոր ես առնեմ, վկայեն վասն իմ,
եթէ Հայր առաքեաց զիս։ Եւ
Հայր որ առաքեաց զիս, նա վկա-
յեաց վասն իմ։ Ոչ ձայն նորա
երբեք լուարուք, ոչ տեսիլ նորա
տեսէք։ Եւ ոչ բան նորա ունիք
հաստատեալ ի ձեզ, զի զոր նա
առաքեաց, դուք ոչ հաւատայք
նմա։ Քննէք զգիրս, զի դուք կա-
րծէք ի նոսա կեանս յաւիտենա-
կան ունել, եւ նոքա են որ վկա-
յեն վասն իմ։ Եւ ոչ կամիք գալ
առ իս, զի կեանս ունիցիք։ Զի
ոչ ընդունիմ փառս յմարդկանէ։
Այլ զձեզ ճանաչեմ, զի ոչ է սէր
Աստուծոյ ի ձեզ։ Ես եկի յանուն
Հաւր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս։
Եթէ այլ ոք եկեսցէ յանուն իւր,
զնա ընդունիցիք։ Զիա՞րդ կարէք
դուք հաւատալ, որ փառս յիրա-
րմէ ընդունիք, եւ զփառս որ յԱս-
տուծոյ է ոչ խնդրէք։ Մի կարծէք,
թէ ես մեղադրեմ զձեզ առ Հայր։
Կայ մեղադրող ձեր, Մովսէս, ո-
րում դուք յուսացեալ էք։ Զի եթէ
հաւատայիք Մովսեսի, հաւատա-
յիք եւ ինձ, զի ինձ գրեաց նա։
Եթէ ոչ հաւատայք գրոցն նորա,
զիա՞րդ հաւատասջիք բանիցս
իմոց։ Եւ ելեալ Յիսուս անտի
գնաց յայնկոյս ծովուն Գալիլեա-
ցւոց, որ է Տիբերիա։ Եւ հետե-
ւեցաւ նմա բազում ժողովուրդ,
զի տեսանէին զնշանս զոր առնէր
ի հիւանդսն։ Ելանէ ապա Յիսուս
ի լեառն, եւ անդ նստէր ընդ աշա-
կերտս իւր։ Էր ապա մերձ Զա-
տիկն տաւնի Հրէից։ Ամբարձեալ
ապա Յիսուս զաչս իւր, եւ տես-
եալ զի բազում ժողովուրդ գայ
առ նա, ասէ ցՓիլիպպոս։ Ուստի
գնեսցուք հաց, զի կերիցեն սոքա։
Եւ զայս ասէր փորձելով զնա,
զի ինքն գիտէր զոր ինչ առնէր։
Պատասխանի ետ Փիլիպպոս ցնա։
Երկերիւր դահեկանի հաց ոչ բա-
ւականանայ նոցա, զի իւրաքան-
չիւր մի մի կտոր առցէ։ Ասէ ցնա
մի յաշակերտացն նորա, Անդրէաս
եղբայր Սիմոն Պետրոսի։ Է մա-
նուկ մի ի սմա, որ ունի հինգ
հացս գարեղէնս եւ երկուս ձուկնս,
այլ զայդ զի՞ է ընդ այսքան։ Ասէ
Յիսուս։ Արարէք զմարդիկն հան-
գուցանել։ Էր ապա խոտ բազում
ի տեղւոջն։ Հանգուցին ապա ա-
րանց թուոյ, որ էին հինգ հազար։
Առ ապա Յիսուս զհացսն, եւ
գոհացեալ բաշխեաց աշակերտաց
նորա, եւ աշակերտքն նստելոցն։
Նոյնպէս եւ ի ձկանցն, որչափ
կամեցան։ Եւ իբրեւ յագեցան,
ասէ ցաշակերտս իւր։ Ժողովեցէք
զմնացեալ կտորսն, զի մի կորիցէ
ինչ։ Ժողովեցին ապա եւ լցին
տասն եւ երկու զամբիւղս կտոր-
ամբ հացիցն գարեղինաց, զորս
մնացին ի ճաշակելոցն։ Իսկ մարդ-
կանն տեսեալ զնշանն զոր արար
Յիսուս, ասէին, եթէ սա է ճշմա-
րիտ մարգարէն, որ գալոց է յաշ-
խարհ։ Յիսուս ապա գիտացեալ,
զի գան եւ կամին զնա առնուլ եւ
թագաւոր առնել, փախեաւ դար-
ձեալ ի լեառն ինքնին միայն։
Իսկ իբրեւ երեկոյ եղեւ, իջին
աշակերտքն նորա ի ծովեզերն,
եւ նաւեցան ի նաւ մի, եւ գային
յայնկոյս ծովուն ի Կափառնայում։
Եւ խաւար էր արդէն, եւ Յիսուս
ոչ եկեալ էր առ նոսա։ Եւ ծով
մի հողմոյ մեծի փչելոյ յանդր-
նէր։ Իբրեւ ապա ելին մինչեւ
ի քսան եւ հինգ կամ երեսուն
վաստակս, տեսանեն զՅիսուս
քայլեալ ի վերայ ծովուն, եւ
մերձենալ ի նաւն, եւ երկեան։
Ասէ ցնոսա Յիսուս։ Ես եմ, մի
երկնչիք։ Կամեցան ապա առնուլ
զնա ի նաւ, եւ նաւն իսկոյն հա-
սանէր յերկիրն, յորում գնային։
Ի միւս աւուրն կայր ժողովուրդն
յայնկոյս ծովուն, որ տեսին, եթէ
նաւակ մի ոչ էր անդ, բայց մի
նաւակ, եւ ոչ եմուտ Յիսուս ընդ
աշակերտս իւր ի նաւակն, այլ
միայն աշակերտքն նորա գնացին։
Այլ եկին նաւակունք յՏիբերիայ
մերձ ի տեղին, ուր կերան հացն
օրհնեալ Տեառնէ։ Իբրեւ ապա
տեսին ժողովուրդքն, եթէ Յիսուս
ոչ է անդ, եւ ոչ աշակերտքն նո-
րա, նաւեցան եւ նոքա ի նաւակունս,
եւ եկին յԿափառնայում խնդրե-
լով զՅիսուս։ Եւ գտեալ զնա յայ-
նկոյս ծովուն, ասեն ցնա։ Ուսո՛ւ-
ցիչ, երբ եկեր յայսր կողմանս։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնոսա։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ խնդրէք զիս ոչ վասն զի տե-
սէք զնշանս, այլ վասն զի կերաք
յհացէն եւ յագեայք եղէք։ Գոր-
ծեցէք ոչ զկերակուր որ կորնչի,
այլ զկերակուր որ կենայ յկեանս
յաւիտենական, զոր Որդի մարդոյ
տացէ ձեզ։ Զի զնա Հայր կնքեաց
Աստուած։ Ասեն ապա ցնա։ Զի՞
արասցուք զգործս Աստուծոյ։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնոսա։ Գործ Աստուծոյ է, զի
հաւատասջիք յոմն զոր առաքեաց
նա։ Ասեն ապա ցնա։ Զի՞ արա-
սցես դու նշան, զի տեսեալ քեզ
հաւատասցուք։ Զի՞ գործես դու։
Հարքն մեր զմանանայն կերան
յանապատի, որպէս գրեալ է, թէ
հաց յերկնից ետ նոցա ուտել։
Ասէ ցնոսա Յիսուս։ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ, եթէ ոչ Մովսէս ետ
ձեզ զհացն յերկնից, այլ Հայր իմ
տայ ձեզ զհացն ճշմարիտ յեր-
կնից։ Զի հաց Աստուծոյ է որ
իջանէ յերկնից, եւ տայ կեանս
աշխարհի։ Ասեն ապա ցնա։ Տէր,
միշտ տուր մեզ զհացդ զայդ։
Ասէ ցնոսա Յիսուս։ Ես եմ հաց
կենդանի, որ եկի յերկնից։ Որ
գայ առ իս, ոչ քաղցցէ, եւ որ
հաւատայ ինձ, ոչ ծարաւի լինի
յաւիտեան։ Այլ ասացի ձեզ, եթէ
տեսէք զիս, եւ ոչ հաւատայք։
Զամենայն զոր ետ ինձ Հայր, ի
ինձ գայցէ, եւ զգալոցն առ իս
ոչ հալածեմ զնա արտաքս։ Զի
իջի յերկնից, ոչ զի արասցեմ
զկամս իմ, այլ զկամս Հաւր իմոյ,
որ առաքեաց զիս։ Եւ զայս է կա-
մք Հաւր իմոյ, որ առաքեաց զիս,
զի զամենայն զոր ետ ինձ, ոչ
կորուսից ի նմանէ, այլ յարուցից
զնա յաւուր յետնում։ Եւ զայս է
կամք Հաւր իմոյ, որ առաքեաց
զիս, զի ամենայն որ տեսանէ զՈր-
դի եւ հաւատայ նմա, ունիցի կե-
անս յաւիտենական, եւ յարուցից
զնա յաւուր յետնում։ Տրտնջէին
ապա Հրեայքն վասն նորա, զի
ասաց, թէ ես եմ հաց որ իջի յեր-
կնից։ Եւ ասէին, թէ ո՞չ է սա
Յիսուս որդի Յովսեփայ, որոյ
մեք գիտեմք զհայր եւ զմայր։
Զիա՞րդ ասէ սա, թէ յերկնից
իջի։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ ցնոսա։ Մի տրտնջէք ընդ
միմեանս։ Ոչ կարէ ոք գալ առ իս,
եթէ ոչ Հայր որ առաքեաց զիս
քաշեսցէ զնա, եւ յարուցից զնա
յաւուր յետնում։ Եւ է գրեալ ի
մարգարէսն, եթէ եղիցին ամե-
նեքեան ուսեալք Աստուծոյ։ Ա-
մենայն որ լսէ յՀաւրէ եւ ուսա-
նի, գայ առ իս։ Ոչ թէ զՀայր
ոք տեսանէ, եթէ ոչ որ է յԱս-
տուծոյ, նա տեսանէ զՀայր։ Ա-
մէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ որ հա-
ւատայ ինձ, ունի կեանս յաւի-
տենական։ Ես եմ հաց կենդանի։
Հարքն ձեր զմանանայն կերան
յանապատի, եւ մեռան։ Սա է հաց
որ իջանէ յերկնից, զի որ կերիցէ
յնմանէ, ոչ մեռանիցի։ Ես եմ հաց
կենդանի, որ յերկնից իջի։ Եթէ
ոք կերիցէ յհացէ յայսմանէ, կեն-
դանի լիցի յաւիտեան։ Եւ հացն
զոր ես տացեմ, մարմին իմ է, զոր
ես տացեմ վասն կենաց աշխար-
հի։ Վիճէին ապա Հրեայքն ընդ
միմեանս, եւ ասէին, թէ զիա՞րդ
կարէ սա մարմին իւր տալ մեզ
ուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիցէք
զմարմին Որդւոյ մարդոյ, եւ ոչ
արբիցէք զարիւն նորա, ոչ ունիք
կեանս յանձնէ։ Որ ուտէ զմարմին
իմ, եւ արբու զարիւն իմ, ունի
կեանս յաւիտենական, եւ յարու-
ցից զնա յաւուր յետնում։ Զի
մարմին իմ ուտելի է, եւ արիւն
իմ արբելի է։ Որ ուտէ զմարմին
իմ, եւ արբու զարիւն իմ, յիս
բնակի եւ ես ի նմա։ Որպէս ետ
ինձ կեանս Հայր կենդանի, եւ ես
կենդանի Հաւր, եւ որ ուտէ զիս,
նա կեցցէ ինձ։ Սա է հաց որ յեր-
կնից իջի, ոչ որպէս հարքն ձեր
զմանանայն կերան, եւ մեռան։
Որ ուտէ զհացս զայս, կեցցէ յա-
ւիտեան։ Զայս ասաց ուսուցա-
նելով ի ժողովարանի Կափառնա-
ումի։ Եւ բազումք յաշակերտաց
նորա լուեալ ասեն, թէ դժուար է
բանս զայս լսել, եւ ո՞վ կարէ
զնա լսել։ Գիտացեալ ապա Յի-
սուս ինքնին, զի տրտնջեն աշա-
կերտք նորա վասն նորա, ասէ
ցնոսա։ Զայդ ձեզ գայթակղեցու-
ցանէ՞։ Եթէ տեսանիցէք զՈրդի
մարդոյ ելանել, ուր էր յառաջ։
Հոգին է որ կենդանացուցանէ,
մարմին ոչ օգտի ինչ։ Բանքն զոր
ես խօսեցայ ընդ ձեզ, հոգի են
եւ կեանք են։ Այլ են յձէնջ որ ոչ
հաւատան։ Զի գիտէր Յիսուս յա-
ռաջագոյն, զի են որ ոչ հաւատան,
եւ ով է որ մատնիցէ զնա։ Եւ
ասէր, զի վասն այսորիկ ասացի
ձեզ, եթէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս,
եթէ ոչ տացի նմա յՀաւրէ։ Ի
սմին ժամու բազումք յաշակերտաց
նորա դարձան յետս, եւ ոչ գային
ընդ նմա։ Ասէ ապա Յիսուս ցտա-
սն եւ երկուսն։ Միթէ եւ դուք
կամիք երթալ։ Պատասխանի ետ
Սիմոն Պետրոս եւ ասէ ցնա։ Տէր,
առ ո՞ երթիցուք, բանք յաւիտե-
նական կեանց ունիս դու։ Եւ մեք
հաւատացաք եւ գիտացաք, զի դու
ես Սուրբ Աստուծոյ։ Պատասխա-
նի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա։
Ոչ զձեզ տասն եւ երկուս ես ընտ-
րեցի, եւ ի ձէնջ մի սատանայ է։
Ասէր ապա զՅուդա Սիմոնի Ի-
սկարիովտացւոյ, զի նա էր որ
մատնէր զնա, մի ի տասն եւ եր-
կուց։ Եւ ետես Յիսուս մարդ մի
կուր յծնէ։ Եւ հարցին զնա աշա-
կերտք նորա, եւ ասեն։ Ուսո՛ւցիչ,
ո՞վ մեղաւ, սա կամ ծնողք նորա,
զի կուր ծնաւ։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ։ Ոչ սա մեղաւ,
եւ ոչ ծնողք նորա, այլ զի յայտնի
լիցին գործք Աստուծոյ ի նմա։
Զգործս Որդւոյ որ առաքեաց զիս
մեզ գործել ընդ ժամանակ է։
Գայ գիշեր, յորում ոչ ոք կարէ
գործել։ Մինչ եմ ես ի աշխարհի,
լոյս եմ աշխարհի։ Ասացեալ զայս
թքեաց ի գետին, եւ արար տիղմ
յթուոյն, եւ եդ զտիղմն ի վերայ
աչաց կուրին, եւ ասէ ցնա։ Երթ
լուա ի ջրհորն Սիլովամայ, որ
թարգմանի Ուղարկեալ։ Գնաց
ապա եւ լուաւ,

զանգուածն քո ինձէն մի՛ խնդրեր։ առ։

Ի՛ սուրբ Նոր Խոյնեսդէք ընդ երկ
նային լուսաւորչին ընդ Տամու Ձայն
նդէք։ Նորոգողին ազգի մերդ կա՛ն
վիր երգիցդ՝ որ վարդն մեր մեռա
ւ յարեւս։ սուրբ սրդիք սիոնի
գրեալք առաքինին շնորհօք յիշո
ւսուսեցոյ։ ի հառաւոտս տուչարի
բնութեաբ մերոց գովեցէ՛ք զիւրացն
երկուս յաստգաստուծ նոր գերկրին
նէն։ առ։ Ի՛ սուրբ մանկունդէք հա
ւոյ կուսածնէ զնահատակսոս վե
րին նոր երուսաղէմ՝ նորոգեցէ՛ք ի զ
պատուական հոգւոց ձէրոց՝ և ընդ
սրդոց լուսոյ նոր սի՛ օն՝ բարեբա
նեցէք զքեզ քրիստոսն։ առ։

ի նիկիա քաղաքի վասն սղգի
մարդկին. զգեստ անպատ ոչ բա
րեբանեցաւ ասէ հայրապետն մեր:
Ոմանք ասեն զգեստաւորեա և խաչի
համբերեցիր. զի քեզ: Ընդեղծոյ վի
ճակ յարուցիչդ մեռելոց. զի քեզ:
Ոչ ունիմ օգնեցիչ բայ միայն զքեզ:
Ընդեղ յաւխտից: Ի բ ոմանք ասեն մար
գիտ վասն փրկութեան մերոյ ընդ մահ
հաղորդեաց. և խաչհանեաց զի մահիս
թիւրեմիք. բայ ոչ ի յաւէժ կեան
գոնեմիք աշխատասիրաց զյարու
ցեալն մարմնոյն պարգեւաց մարդ
կան. և ևս առաւել բայ բան:

Պետրոս ասէ՝ որ վասն մեր զմահ հան
ձնեաց. և ձերոյդիր առաջ յորժամ
պատուեաս: Պետրոս ասէ՝ որ զգեղծոխա
ռեալեցիր. և պատրաստութեան փրկիչդ
ընդունիմ ասեն: Պետրոս ասէ՝ որ ինձ
կենդանի ասեն ընդ ոչխիմ հօր դրա
ստիր ի բարձունսն՝ ասեն:

Ա՛ստղեցիք ինծի բան մը որ ես խրատ
կու՛ տա ազգի մարդիկն. օրհնեմ զձեզ
ես ալ ձեզ: Ա՛ղերսելովս ինձի թո՛ղար
անոնց՝ և ի՛նծի ոչ մերձենալ. օրհ:
Ա՛յնքան ատեն ես յարեա ամենայն
և ի՛ հեղինեցս հանգստացանէր. քան՛ զի
յայտնեցաւ քո ամբ. օրհ:

Ա՛ն վտանգ մեզ պիտի՛ ինձի ի՛նչ
ինեց՝. մտածէ՛ն սրտիդ՛ն պիտի մեր
պիտի՛ զձեզ տար ամէն հանգիստ մեզ:
Ա՛խտին բեռնա՛ցաւ բանդ ընդունե
լո՛ւմդիւնով. և ըստ՛ծ ը՛զիամարտա մե
զմէ չ՛ն պիտի մեր՝ փրկե: Ա՛ն ե՛րէք
օրեայ խաղմամբ քո մտածեցեր ը՛զ
մեզ՝. և յարուցի՛ր քո կենդանութի՛ն
ցեր զանձնատէս առաջ պիտի չ՛ն
փրկել մեր՝ փրկե: Ա՛զ ամբ օրհնեցի՛ք
ես բամբեր ամպոցի՛ր ը՛զ ամբ յաւիտե՛,
Ա՛ն բանդ ը՛զմեզ խաղաղութե՛ն ես
և յարձա՛ն ես բոլոր մեզ կենդանա ազա
գեց. մտածէ՛ն հանգստացանէ՛ք օրհ:

Ա՛ր դատ լեռնքն հօր ծնունդն իւրոյ՝
և մարգասի բանիւն խրատեալ զաշխարհս
քրիստոնէից հնազանդ երկիր օրհ։

ԻՄԱՍՏԱՍԷՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՒԹԵԱՆ

ա Ասեաց ք՝ս ի կեանսն և յարուցեալ ազ
գի մարդկան՝ սրբոցեալս։ բ Ասէ յարու
ցեալ նմանապէսք ընդ մեռելոցն՝ որ
ինքնայն յարուցեալ մերոյ . սրբեալս կենաց
և փրկութեանն՝ սրբոց։

գ Յարուցեալ ասէն ի գերեզմանէ և մա
ծեալն ամ փայտին և ընչս փառաց ծա
գեաց յՀայս։ ե երկիր նք և երկիրքս ցըն
ծայեն։ Ասէ և յարուցեալ ամ արդեօք
քնեալ զրուանք երկնից բացեալ երկն՝
և հաս սնուցչ բանակաց յՀայս . և ըստ
ցոյց զմարտիսն ամ։ զ Ողբք երկնից
լինեալ էին և բանակաւորք շուրջ լսող
ընդմանուտն . և հոգիքն բարեացն
երգեին՝ ամ օրհնեալ էր քո յարուցեալդ։

ե Ընդկնի զբանն բանալ մարդասացոյն ի
կամ՝ յանձն առէր կամաւ
զնացն և զարտասրսն ։ ամ
հայոցն մերոց։

Ի՛մանից հօր և ընտրեցին բուն տասն
եւս՝ ի գերեզման և ի կենդ մեռոն
լոյս ու նոսրագոյն էր։ Եթարեայ ի
մեռելոց յանեալ ի գերեզմանի՝ լուծ
եղեալ զի՛ հանապետ ի մանկ էր։ ասէ՝
Ո՛ւզեմ օրհնել զքեզ տէրդ սրտիկ իմ
ընտ յանէ՛ ի սեռս։ Հրաշալի է գործո
ղիդ իմ ես ոչ պարտիմ։ Ընդունելի է գործ
ոչ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԳԻՐՔ Բ.

ՈՒ խոստովանեցաւ Հերմինոց ի Հայոց
կուռն Դագոյ. մեռաւ ապրեալ տասնեւհինգ
եւ տասը մարդի՛ն ի սրոյ կուռն՝ ։
վասն մերոյ փրկութեան ոչինչ գոլոյ։
Ընդ մեզ արդ շրջեցաւ ընդ մեզանէ
բոյոյ. և կոխեցեր բազմութեամբ վիշտոյն
և շինող խոյակոյցք մատնչեցին՝ ։ և
փրկիցես ի գոլոյ ոչ։ Ընդեռուն
ցեր ի գոլոյ մեր ի վերոյ խոյչեն՝ և
հատեր ընկ մարդ ինչ ի գերեզմանն
կնդանոյ ընդ շրջեցեր գոլոյ ընդ
ի խոստոյն։ և զօրութեամբ յարեր՝ ոչ։

ոչ

Ա՛ Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՕՆԻ։

մանրք հրճուան կացին· երկիրն էրկ
նար անբասելի ձայնիւք· զոյն ամէն
գազանին վասին· այսօր գալէր
աւետարանէր մեսսիք են ուխտին
երկիր· ։ ոյս մեծ եւ անչաւար· այսօր
ծագումդ սուրբ եկեղեցւոյ յաղթ
գնային ի մեռելոցդ քոյ· երկ·

5 ։ նեղութեանդ ձայ լեզեր յերկինդ ի՛
կոչ կանչեա· և անձասելի ծագմամբ
սրբոյին եղբայրդ յարգանդէ հաւտի ն
արեգական արդարութեանդ· օրհնեալ
ես քրիստոս ասէ ծնողացդ մերոց·
։ համեմատեալ ի՛նօրէ երկիր կանանց
մանչ խոյին· և ես չարագործեալս պատ
ժեալ ի՛սպան եղ վասնդ այլ ի՛ծո
ցոյ հօր սէ բաժանեցար· օրհնեալ·
։ նմանեաց սուրբդ ես լեզեր ի՛նոյ
մանչս· հաստատեալ գոյացանելոյն հոգ
երկնելոյն· եղբայր ի գերի նեղեցաւն·
այլ անհատելոյ ես ի՛գործոյս· հանել
ի՛վիսակացոյն քաջութ և սէր ննջեցի՛ն
ի՛սպանեա· օրհ·

Ի՛ զ տեր օրհնեցէք եւ բանբեր արտաքս
ի զբօնան յանխիտանեն։ Ո՛ր անդկան
թաղմամբն եւ ընդ զանձս երկրի.
ի քանեալսն ի սատկիցն՝ ազատասէ շնոր
հեաց նատեալցն ի խաւարի. օրհնե։
Ո՛ր կենսատէր յարտաքս խրթով ազգա
տեաց զազատեսցես ի կեանս անանց.
եւ ոչ մոլորիմք եւ ապերջին հրամիրեց
ի զմեզ յերկնից ալիքոյն՝ օրհ։
Ի՛կիր ի տեսութիւն անտեսանելի գ
տիցն եւ մարմին զգեցեր ի սրբոց կա
տէն. կենցաղիչ եւ յոյս մեր կեցո՛ զգեզ
ատիլ հաճեցիր վասն ազգի մարդ
կան՝. եւ մերովբս շարչարանս փրկիչ
ցեր ի մահտուանէ. կենցա։ Ի դատ ի՛
գերեզմանին կեանք աշխատիչ. եւ յա
րուցեալ յերրորդ աւուր՝ զմարդիկ
ի կեանսս փոխեցեր՝. կենցա։
Ի՛ զգեստուք քեզ ընծայեալ կոյս յաղ
թական օրհնէրգուհիս։ Ո՛ր մանկանէ
քո մեռուցեր զհմայ. եւ յարուսն ապա

զեւեցիկ հնդամեծ բնութեա՛ն · երբ
Ա՛ր ցուցանէ մեզ հանապազորեայ նորոգմանն
եւ մաքրելոյ զաղտից յանցանացն
զոր պատուիրեաց Քրիստոս · երբ

ԼՈՒՍԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԱՆՑ ԽԱՉԱՐԵՐԱՑՆ Ի
գիրըն ձմեռնոյ · եւ առաքին զյարմարն
ըն առն · Բայցեա զնոցանէ յայտնի
գերեզմանին ի Քրիստոս · ընդ ծագելոյ
արեգական · Յայտնեա առն ի մեռելոց
հրեշտակ զօրութեա՛ն · հաստատութիւն գհին
մանեա եկեղեցւոյ սրբոյ ։

ՀԱՅԵԼՈՒՆ ԱՒԾ ԻՄԱՑԱՆ ՀԻՒԱՆԱՆՈՑՆ
եւ լուսաւորելոյ աչաց սրտիցն սո՛
գին հիմնիցն · Ժողովեալքդ ընդ բա՛ն
բերանոյն ։ Ողջոյնս առ զօրա՛ն
ն ամէնից հո՛ւր կոչ · բանալի շնորհացն գիտոյ
Թոյլ մնհա խոնհնե ի՛ւրոյ արձակել ·
ժողով ։ Յայտնեա ասէ եւ ամենեքեան
առ նորոգմեա՛ն զմարդկութիւնն · եւ
մանկունքդ հաստատեցան մարմնով եւ
արեամբ կենդանութեան · ժողով

ա

Ա՛ր ի՛մ երկնից իջեր անբանի՛ զեն
Եւ ի՛ մեզ ծածկեր զքո՛ զանձն օրհ
Եւ զանձնա՛ւոր ածիր հայոցդ մեզ։

գ

Ա՛ր ի՛ խաչին բանեցար և հեղեր զա՛
մեզ ի՛ մկրտութե՛ան սրբութեա՛ն. զբեզ։
Ա՛ր ի՛ գերեզմանի՛ եղար և յարեար ի՛
մեռելոց քո՛ս յաւե՛ր երկնե՛ցիք. զբ։
Ա՛ղեր օրհնե՛ցէք ի՛ր բա՛ժ բժի՛շկ սրբոյ
ըզնա յա՛ւիտե՛ան։ Ա՛ր ի՛ խաչին բանե՛ա
ցար և ի՛ գո՛րծոց ձե՛ց խա՛ց սրտակե
ցար. և կե՛ցուցի՛ր ընկերա՛ւս ընկե՛ր.
ա՛մ՛ սրտիւդ գո՛վէ ամ բա՛ժն սիր։
Ա՛ սուն սրտի՛ց սրբեցի՛ր խա՛ւ
րեալ ե՛ղեր մա՛ր վարագո՛յր տաճարին վէ
բա՛ւ խնդա՛ց. վէ՛մ ի՛ պատո՛ւէ ե՛կեր
շարժե՛ա՛ց. ա՛մ՛ Ա՛ստուածդ խո՛ր ե՛կիր
և ի՛ չո՛ր ժամէ ա՛ւա՛ր յարեա՛ւ ա՛ծա՛ւդ.
և ի՛ չո՛ր երկիրս հա՛մբարձա՛ւ ա՛ր՛ջ. ա՛մ՛
Ա՛ղջ ի՛ մեռելոց արդէ՛ սո՛ւրբ յա՛ղագս

դ

մե՛զ մա՛րդեղա՛ւ ննջե՛ա՛ւ ա՛ր՛ջ։ Ա՛ղեր
ի՛ խաչին բանե՛ա՛ւ

ե

ոչ ոք ոչ ոք

ոչ ոք ոչ ոք

ի զաւակէ բռնաւորէ ի ծնէ տանջանաց
ազատեալ եւ զերծեալ ի հալածանաց
սրտից չարաց · զոր հիւանդացեալ ի մեզ մեռանի
ոչ հասանի · ամէն ։ Ախտք ժահահոտ
ոչ ի հետ ունի · զնոսա մահու
զօրէ վտանգաւորի ։ ոչ երկնցուն ։
բռնաւոր ի զիւր ։ Զգիտէ օրհնակէ
եւ առատ բարիք ոչ ընդունի ։
Ոչ անմարմնական բանիւ ի զ-
ոչ ի ձեռն ծառայի ։ ոչ հասու ոչ
ոչ էհեղեցի · ամ ազնիւ զոլիկէ
եւ առ ։ Ախտք հասանեն ոչ
էրամարհ ծեծէ · զհեղեցիս օրհնակէ
զնէ · սրտէ ոչ ոչ ձերմակ
մեզէ յանկեանս ոչ զոլոյ · եւ առ
Ոչ յոյս հետզհետէ բանիւ ոչ
ամէն զի ի ձեռն բոլ · բանի երկիւղ
ոչ ծառայ եհեղեցի ։
Ոչ ընդ եւ ոչ ոչ հասանեն
ոչ եհեղեցի · բանի երկ ոչ ոչ
բոլոր ոչ հասանեն ։

ոսոսոս

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՂՋՈՒՅՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՓՐԿԱՐԱՐԻՉԻ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՓԱՌԱՒՈՐ ՀՈԳՈՅ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ԱՌ ՄԵԶ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅՆ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ՄԵՂ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅՆ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՍՐԲՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ՈՐ ԱՌ ՄԵԶ

ԻՆՉ ՊԱՏՃԱՌԵՑԱՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱՀԱՏԱԿԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ա. Ի ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՍՈՒՐԲ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ա. Ի ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՍՈՒՐԲ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ա. Ի ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՍՈՒՐԲ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ա՛ր թագաւորդ ես յաւիտենից՝ որ
և արարիչ ամենայն լինելոցն. որ
նեաղ ես առ ոչ ոք կամ ոչինչ ամենից:
Ա՛ր ապաւինեալդ ես ի սուրբսն իսրայէլ
և վճռաւորեալ յանդիմանական բա-
զումք ես. այսօր ի գաւազանին մեր
կացեալ և ի զի՛ նահատակ բաժակն նե-
ցաւ վասն մերոյ փրկութեան. որմէ:
Ա՛յսօր ըզ կնառատութեան մեր ոչ ըզ
խաչն օրհնեացուք. քանզի խրէ նորա
բանիւեցաք մեզ պատրէ անդամոյնէ.
ոչ ոք կայ: Ա՛զգս օրհնեալ էրկրի
և բանիւք պատրիկ ըզ ընտրեալսն
Ա՛յսօր նոյնպէս ոչ խաչին ի գլուխս
սկսին երկիւղածեալ. օրհնեմ: Ա՛յսօր ընդ
դէմ թշնամանացն զինն պատրաստ
մեզ. օրհնեմ:
Ա՛ր կամաւոր խոյրեալ ես ոչ ի բռնի
ձեր ընդունեալ. ըզգեզ բարերարեալ ամե-
նեցուն յայտնեալ: Ա՛ր երեքօրեայ թաղ
մամբ քո ոչ ոսկերացն ոչ ոք ոչինչ. ըզ-

ցոյց տալոյն ի բա կերպարանէ. զգա-
ցեալ եւ ոչ ընդունելոյն ի բա կերպարանէ։ Այլ յանէից գոյա-
ն

ոգեւորեալ ի սուրբ հոգւոյն խօսեցաւ զայս ամենայն։ Եւ
զի ոչ ոք կարէ ասել զանուն տեառն Յիսուսի բայց
միայն ի սուրբ հոգւոյն։ Եւ զի ոչ ոք կարէ ասել
զանուն տեառն Յիսուսի բայց միայն ի սուրբ հոգւոյն։
Եւ

ու ի նոսա սպասէ սպասակից ոչ
ոք ընդդէմ կացցէ ոչ ոք ի նոսա
զի ես եմ տէր ամենակալ։ Եւ
զգուշասջիք զամենայն զոր
ասացի ձեզ։ եւ զանուն այլ
աստուածոց մի յիշեսջիք։ եւ
մի ելցէ յերախս ձերոց։
Ամենայն ժամ տաւնի տասն
անգամ զատկի զոհեսջիք։ եւ
եփեսջիք զմիս ի գիշերի։ եւ
մի մնասցէ մինչեւ ի վաղիւ
առաւօտ։ եւ ոսկր ոչ կոտրեսջիք
ի նմանէ։ ըստ ամենայն կար-
գաց զատկին կատարեսջիք
զնա։ եւ ի տունս ձեր եփեսջիք
զնա։ եւ ուտիցէք ի նմանէ։
Եւ ոչ ելցէ ի նմանէ մինչեւ
ի վաղիւ։ եւ ոսկր ոչ կոտրեսջիք
ի նմանէ։ զամենայն կարգ
զատկին կատարեսջիք զնա։
Եւ ոչ ուտիցէք ի նմանէ հում
եւ ոչ եփեալ ջրով։ այլ միայն
կալով եւ տապակեալ հրով։
Եւ ոչ ելցէ ի նմանէ մինչեւ
ի վաղիւ։ եւ ոսկր ոչ կոտրեսջիք
ի նմանէ։ զամենայն կարգ
զատկին կատարեսջիք զնա։
Եւ ոչ ուտիցէք ի նմանէ հում
եւ ոչ եփեալ ջրով։ այլ միայն
կալով եւ տապակեալ հրով։
Եւ ոչ ելցէ ի նմանէ մինչեւ
ի վաղիւ։ եւ ոսկր ոչ կոտրեսջիք
ի նմանէ։ զամենայն կարգ
զատկին կատարեսջիք զնա։
Եւ ոչ ուտիցէք ի նմանէ հում
եւ ոչ եփեալ ջրով։ այլ միայն
կալով եւ տապակեալ հրով։
Եւ ոչ ելցէ ի նմանէ մինչեւ

ան ամբ. ամէ։ Ի՛ զարգանալսն իւ
բանաքննութիւն մանկանց աղաւնեցոյց իւ
ելբօրինց յարատեւ ի՛ երկիր. ամէ։
Ա՛ր խոնարհ և հեզագոյր վա՛ն մերոյ ա
փրկուած և յարեր իւ մեռելոց. խնայեա՛
իւ ժողովուրդս քո սիրոյն մարդասիրէ։
Ա՛ր ընդունայնս աւերելոցն և ընդ
լեալսն փրկիչդ. և մեզ կենդանս շնոր
հեցեր. խնայ։ Ա՛ր իւ երկինսն համբար
ձար և ընդ աջմէ հօր նստար. իւ մեռ
անդամ քո գալստեանն խնայ։

Ա.քանզի կանոնքն անկարկուհ կիցին ա
իւ ատեանսն ընդ գերազանցանն. զի կամ
ապրեալ անդրէն մերթեւոյ զերկիրն։
Ընդէր իւ խնդիր ըզ ապրեալսն մոլորեալն
և անկեալ յարատեցոյ իւ գերեզմանէն.
Ո՛վ վերասլա՛ց լայնքն ծովուց չքնա
Ո՛ղորմելոյ հոգւոյն զարթո՛ իւ ին ան
և բացարձ գերեզմանէ՛ն ննջեցելոց.
և յարատե՛ւ անկեալ յոգիսն մահու։
Ա՛ր զարդարեալ նոցայն՛ցն զարդ

լեցուցեալ հիւանդութեամբ. զի այլոց
ոչ ոք մերձենայ. եւ ոչ ոք կարէ զնոսա
բժշկել. զի ամենայն մարդ մեռանի.
եւ այս ամենայն ի մեղաց մերոց. զի
յայտնի մեռանի մարդ. եւ ոչ կարէ
ոք ինչ առնել. զի ամենայն մարդ
մեռանի. եւ ոչ ոք կարէ զանձինս
իւրեանց ապրեցուցանել. զի ամե-
նայն մարդ մեռանի. եւ ոչ ոք կա-
րէ զանձինս իւրեանց ապրեցու-
ցանել. զի ամենայն մարդ մեռա-
նի. եւ ոչ ոք կարէ զանձինս իւ-
ր

Ա՝ըստ ոս աշակէրտացն քաջասէր էր
լինիս. և խոստացար լինել ընդ մեզ
զամս սուտս կենաց մերոց. քս:

Պատիժք ուր կանացն ի սատանան
հոգեվարգման. և զանխոհեմ յարուցեալ ըզ
ձայնն ի՝ նմանութիւն լճակին. և թէ յա
րեաւ ապրծ: Ի՝նդրաց ի՝ զարմանալ ի՝
երկանիկ ևաբ կանացն. և հնազանդ ըն
թանալին պատմէ աշակերտացն. և թէ
Ա՝զատեալ և վերադարձ ի՝ զոյ
բանելն քէ. առաքելոյն բառնագոյն
տեսանել ի՝ հանճար քարոզելոյն. և թէ:

Ի՝ջանալն յոյժ խոնարհ մատուցա՛ք
զօրհնեալսն ուր ի կուսէն մարիամայ
հաստատուց զՏէր ի հաստատ սեռսն
նէրի. փոխ՛ը ընդմէն այժմ և յաւիտ:

Ա՝ր կամ հաճեալ մատչել խոյզ ուշ ծ
բանել. և եհնդ զարհուրանս հոգ ուր ի՝
փոխում ոսկեզբոյց. փառ: Ա՝ծուցէս
յարմանալ ի՝ նորամուխ ի՝ վիճակն. լուա
զարդեաց վերակոչեցեալ հոգ ուր ի՝ փառս
և ի՝ գովեստ սուտս հոգոյ. փառ:

ՈՐ ԱՐԱՐԻՄԱՑԻՆ ՎԻՆԱՏՈՐԻ ԼԵԳԼԻԴ

ՈՐ ԱՐԱՐԻՄԱՑԻՆ ՎԻՆԱՏՈՐԻ ԼԵԳԼԻԴ

Ա

Որ արարիմացին վինատորի լեգլիդ
անուն էր մականուն քո ինձ ասա։
Ես եմ Ալիմատաիոս քո ինձ ասա։
Ես եմ Ալիմատաիոս քո ինձ ասա։
Ես եմ Ալիմատաիոս

Ա՛ր ի խաղին սպրդած էակը զանազանա
բանալ կարէ։ և վա՜ մե՛ր կենդ զա
րհաս գա՛ր ։ ոդ։ Ա՛ր ի գերբնազանի
եղար անմտական՝ և յարձակե՛լ
նմանզգեցե՛ր զաշխարհս ։ ոդր։
Ա՛ր ի չիւրիմնեղս համբարձար առեղա
կարծէ ։ և ընդ սիմե՛ն հօր ելատար
յանխա՛ս փառաց ։ ոդր։
Ա՛ր յարե՛ւելից փառաբ վազել ելր ա
կայծակի՛ս պէս։ Ա՛րհնեալ է գա՛ր յա՛
րեւելս աստե՛ւած ։ որ ի գիտնոյ մանչե
նամեցե՛ր քոյին կամա՛ւդ մանչա
ւոյդ ։ քո՛։ Ա՛ղաւնի պէտ հոգեւորին
իջի՛ւդն որ քարոզե՛ր առ տէ՛ր կանոյսն
յարեա՛ւ տալն ի մեռելոյ ։ քո՛ յա՛։
Ա՛ղաւնի՛զդն պէտ և առաքեալքդ որ
աստեղե՛ր ի գլխոսե՛ն պարկեշտ քո՛ ի
փրկու՛թի մէդ ։ օրհնեա՛լ ես գա՛ր պէտ
հարցդն մերոյ։ Ա՛ստուա՛ծ ի՛նձի՝ ան
հաս մեր՛ն ի կա՛ւսոյն պահեցեալ
երեսա՛ւդ մարմնո՛վ խորհուրդ մեզ ։ օրհ
Ա՛ր

Ա՛ր նոսա ի՛ գրօքն և յանմարելոց
վէր ծրհնիա քո՛ ա՛ղբատաց ձայնիս՝
համբերեալ ի՛մ չարչարանաց ի խաչի՛ն
բանգատացա՛ր խորտակիցէր ի՛ զօրա-
ն՛ մեծ մահու՝ օրհ։ Ի՛ւ ա՛ր Ա՛մենայն
սրեալ՝ զա՛ր գա՛ղիցէ՝ զայրացեա՛լ
ի՛ գերեզմանն՝ ա՛ռեալսն մարմնով։
Քա՛րայ հրեշտակին լուա՛ր կա-
ռեալն ընդ՛ոյգս՝ պատմէին աշակե՛ր
սոյն առնալ՝ յարեա՛ւ ա՛ր՝ սո՛ւրբ։
Ա՛ռ մե՛զ ընդ՝ առնէն էրկուցեա՛ր
հանցո՛ւք զօրհնո՛ւ՛ի՛։ փրկեալն ի՛մեզ
առնալ յարեա՛ւ ա՛ր՝ սո՛ւրբ։ սո՛ւրբ։

Ա՛ղէ ա՛ր և մարգեալսդ հիւանդն՝ և
գհոգեկե՛ն բեռո՛ւ ազա՛տեցեր ի՛մ
զոյ։ Ա՛ղէ ա՛ր բեւեռեցա՛ր խոցէն՝
ի՛ զեռանալ յանձն առեր կենդա՛նա
սա մե՛ռելոյ։ Ա՛ղաչ ա՛ր խնդրեմ
ի՛ վերեն՝ և մատուսեա՛ ինձ գան
ձե՛ր կենաց աշխարհի՛։ Յարեա՛ւ ա՛ր
առեալեր լոգեմինա՛ւ ի՛ գերեզման՝ հան
բարձեր և ընդ՛ հօր նստար։ 350

Ի՞նչ յարմար լինելոյն։ Ինդ արդա
լոյնն ասելոնդ կանխաւ իմանայն
լինդիկ զմանն ասելդ։ քո յարմար։
Ի՞նչ առնես ասէր հրեշտակն։ զի՛ խոնդ
րէք ընկենդանին ել մեռանել։ քան
փոխանակ ով՞ր կանայդ և արու
մեկ՛ զուակ ունայն ասելով։ քան։

Ա՛ր գնասցի՛ ըզ կերպարանքս յանձն
առէր վանդն մեր։ Ե՛ խոնարհեցոյց զո
նամս լինդր բնութեան։ օրհնեալ էս տէր
որդ հոգւոյն սերոյդ։ Ա՛ր խոնդացար հա
ճութե հօր մտածին արդի՛։ և թող
ուսդիդ երկբօրեայ ըզբանսե՛ն մնչա
ծիր։ օրէն։ Ա՛ր փառաւոր յարու
թե՛ն զ՛ քո կանգնեցեր ըզմեռելսն։
լ՛ յերկինսդս հանդրուանդ ընդ ամե՛ն
հօր նստար։ օրէն։

Ի՛զոր օրհնեմ զքե՛
և բանդր արարչե՛ն ըզ նոս յաւիտե՛ն։
Դրաշտիկ յարու թե՛ն փրկիչն նորոգե՛
ցուն սրտիդ՝ մարգարեու թե՛ օրհնէ։
Ա՛ռաքելոյ առաքեցին զլ՛ ձերդ՝ առա
նե՛ն ըզմի՛ զկնի անուանէ։ Ամէն։

ա

Ի՛նչ է առաքինութիւն եւ ի՛նչ է մեղք. եւ ո՛րպէս
զանազանի առաքինութիւն ի մեղաց. եւ ո՛րպէս
ոք առաքինի լինի. եւ ո՛րպէս ոք մեղաւոր լինի.
եւ ո՛րպէս ոք ի մեղաց դարձցի. եւ ո՛րպէս ոք
ի մեղս անկցի. եւ ո՛րպէս ոք ի մեղաց ապաշխարէ.
եւ ո՛րպէս ոք ի մեղս անկանի. եւ ո՛րպէս ոք
ի մեղաց ապաշխարէ. եւ ո՛րպէս ոք ի մեղս
անկան

ومن يعمل من الصالحات من ذكر او انثى وهو مؤمن فاولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون نقيرا ٥ ومن احسن دينا ممن اسلم وجهه لله وهو محسن واتبع ملة ابراهيم حنيفا واتخذ الله ابراهيم خليلا ٥ ولله ما في السموات وما في الارض وكان الله بكل شيء محيطا ٥ ويستفتونك في النساء قل الله يفتيكم فيهن وما يتلى عليكم في الكتاب في يتامى النساء اللاتي لا تؤتونهن ما كتب لهن وترغبون ان تنكحوهن والمستضعفين من الولدان وان تقوموا لليتامى بالقسط وما تفعلوا من خير فان الله كان به عليما ٥ وان امرأة خافت من بعلها نشوزا او اعراضا فلا جناح عليهما ان يصلحا بينهما صلحا والصلح خير واحضرت الانفس الشح وان تحسنوا وتتقوا فان الله كان بما تعملون خبيرا ٥ ولن تستطيعوا ان تعدلوا بين النساء ولو حرصتم فلا تميلوا كل الميل فتذروها كالمعلقة وان تصلحوا وتتقوا فان الله كان غفورا رحيما ٥ وان يتفرقا يغن الله كلا من سعته وكان الله واسعا حكيما ٥ ولله ما في السموات وما في الارض ولقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من قبلكم وايا كم ان اتقوا الله وان تكفروا فان لله ما في السموات وما في الارض وكان الله غنيا حميدا ٥ ولله ما في السموات وما في الارض وكفى بالله وكيلا ٥ ان يشأ يذهبكم ايها الناس ويأت بآخرين وكان الله على ذلك قديرا ٥ من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الدنيا والآخرة وكان الله سميعا بصيرا ٥ يا ايها الذين آمنوا كونوا قوامين بالقسط شهداء لله ولو على انفسكم او الوالدين والاقربين ان يكن غنيا او فقيرا فالله اولى بهما فلا تتبعوا الهوى ان تعدلوا وان تلووا او تعرضوا فان الله كان بما تعملون خبيرا ٥ يا ايها الذين آمنوا آمنوا بالله ورسوله والكتاب الذي نزل على رسوله والكتاب الذي انزل من قبل ومن يكفر بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر فقد ضل ضلالا بعيدا ٥ ان الذين آمنوا ثم كفروا ثم آمنوا ثم كفروا ثم ازدادوا كفرا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم سبيلا ٥ بشر المنافقين بان لهم عذابا اليما ٥ الذين يتخذون الكافرين اولياء من دون المؤمنين ايبتغون عندهم العزة فان العزة لله جميعا ٥ وقد نزل عليكم في الكتاب ان اذا سمعتم آيات الله يكفر بها ويستهزأ بها فلا تقعدوا معهم حتى يخوضوا في حديث غيره انكم اذا مثلهم ان الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعا ٥ الذين يتربصون بكم فان كان لكم فتح من الله قالوا ألم نكن معكم وان كان للكافرين نصيب قالوا ألم نستحوذ عليكم ونمنعكم من المؤمنين فالله يحكم بينكم يوم القيامة ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا ٥ ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم واذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراؤن الناس ولا يذكرون الله الا قليلا ٥ مذبذبين بين ذلك لا الى هؤلاء ولا الى هؤلاء ومن يضلل الله فلن تجد له سبيلا ٥ يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا الكافرين اولياء من دون المؤمنين اتريدون ان تجعلوا لله عليكم سلطانا مبينا ٥ ان المنافقين في الدرك الاسفل من النار ولن تجد لهم نصيرا ٥ الا الذين تابوا واصلحوا واعتصموا بالله واخلصوا دينهم لله فاولئك مع المؤمنين وسوف يؤت الله المؤمنين اجرا عظيما ٥ ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم وآمنتم وكان الله شاكرا عليما ٥ لا يحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم وكان الله سميعا عليما ٥ ان تبدوا خيرا او تخفوه او تعفوا عن سوء فان الله كان عفوا قديرا ٥ ان الذين يكفرون بالله ورسله ويريدون ان يفرقوا بين الله ورسله ويقولون نؤمن ببعض ونكفر ببعض ويريدون ان يتخذوا بين ذلك سبيلا ٥ اولئك هم الكافرون حقا واعتدنا للكافرين عذابا مهينا ٥ والذين آمنوا بالله ورسله ولم يفرقوا بين احد منهم اولئك سوف يؤتيهم اجورهم وكان الله غفورا رحيما ٥ يسئلك اهل الكتاب ان تنزل عليهم كتابا من السماء فقد سألوا موسى اكبر من ذلك فقالوا ارنا الله جهرة فاخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البينات فعفونا عن ذلك واتينا موسى سلطانا مبينا ٥ ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم وقلنا لهم ادخلوا الباب سجدا وقلنا لهم لا تعدوا في السبت واخذنا منهم ميثاقا غليظا ٥ فبما نقضهم ميثاقهم وكفرهم بآيات الله وقتلهم الانبياء بغير حق وقولهم قلوبنا غلف بل طبع الله عليها بكفرهم فلا يؤمنون الا قليلا ٥ وبكفرهم وقولهم على مريم بهتانا عظيما ٥ وقولهم انا قتلنا المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وان الذين اختلفوا فيه لفي شك منه ما لهم به من علم الا اتباع الظن وما قتلوه يقينا ٥ بل رفعه الله اليه وكان الله عزيزا حكيما ٥ وان من اهل الكتاب الا ليؤمنن به قبل موته ويوم القيامة يكون عليهم شهيدا ٥ فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم وبصدهم عن سبيل الله كثيرا ٥ واخذهم الربوا وقد نهوا عنه واكلهم اموال الناس بالباطل واعتدنا للكافرين منهم عذابا اليما ٥ لكن الراسخون في العلم منهم والمؤمنون يؤمنون بما انزل اليك وما انزل من قبلك والمقيمين الصلوة والمؤتون الزكوة والمؤمنون بالله واليوم الآخر اولئك سنؤتيهم اجرا عظيما ٥ انا اوحينا اليك كما اوحينا الى نوح والنبيين من بعده واوحينا الى ابراهيم واسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وعيسى وايوب ويونس وهرون وسليمان وآتينا داود زبورا ٥ ورسلا قد قصصناهم عليك من قبل ورسلا لم نقصصهم عليك وكلم الله موسى تكليما ٥ رسلا مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل وكان الله عزيزا حكيما ٥ لكن الله يشهد بما انزل اليك انزله بعلمه والملائكة يشهدون وكفى بالله شهيدا ٥ ان الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله قد ضلوا ضلالا بعيدا ٥ ان الذين كفروا وظلموا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم طريقا ٥ الا طريق جهنم خالدين فيها ابدا وكان ذلك على الله يسيرا ٥ يا ايها الناس قد جاءكم الرسول بالحق من ربكم فآمنوا خيرا لكم وان تكفروا فان لله ما في السموات والارض وكان الله عليما حكيما ٥ يا اهل الكتاب لا تغلوا في دينكم ولا تقولوا على الله الا الحق انما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته القاها الى مريم وروح منه فآمنوا بالله ورسله ولا تقولوا ثلثة انتهوا خيرا لكم انما الله اله واحد سبحانه ان يكون له ولد له ما في السموات وما في الارض وكفى بالله وكيلا ٥ لن يستنكف المسيح ان يكون عبدا لله ولا الملائكة المقربون ومن يستنكف عن عبادته ويستكبر فسيحشرهم اليه جميعا ٥ فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفيهم اجورهم ويزيدهم من فضله واما الذين استنكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا اليما ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا ٥ يا ايها الناس قد جاءكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نورا مبينا ٥ فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به فسيدخلهم في رحمة منه وفضل ويهديهم اليه صراطا مستقيما ٥ يستفتونك قل الله يفتيكم في الكلالة ان امرؤا هلك ليس له ولد وله اخت فلها نصف ما ترك وهو يرثها ان لم يكن لها ولد فان كانتا اثنتين فلهما الثلثان مما ترك وان كانوا اخوة رجالا ونساء فللذكر مثل حظ الانثيين يبين الله لكم ان تضلوا والله بكل شيء عليم ٥

ԶԱՐԱՆՔ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

զեզ ասէ Տէրն Յիսուս, Ես արուածեցի զհրեշտակս իմ, եւ
ի քեզ ասացի վերոյ, Ես եմ Տէր Աստուածդ քո, որ հանի զքեզ
յերկրէ Եգիպտացւոց, եւ ոչ ճանաչես զիս, եւ ոչ ոք է փրկիչ
բաց յինէն։ Ես գիտացի զքեզ յանապատի, յերկրի ծարաւեաց
եւ ի տեղւոջ անջրդի։ Ըստ արօտից իւրեանց յագեցուցի զնո-
սա, եւ յագեցեալ՝ բարձրացաւ սիրտ նոցա, եւ մոռացան զիս։
Ես եղէ նոցա իբրեւ առիւծ, իբրեւ վագր ճանապարհի Ասո-
րեստանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ զրկեալ զգառունս,
եւ պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ որովայնի նոցա։ Ես եղէ
նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապարհի, եւ իբրեւ վագր ի
ճանապարհի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ
զրկեալ զգառունս, եւ պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ որո-
վայնի նոցա։ Ես եղէ նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապարհի,
եւ իբրեւ վագր ի ճանապարհի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ նո-
ցա իբրեւ արջ զրկեալ զգառունս, եւ պատառեցի զնոսա ի
ներքինոյ որովայնի նոցա։ Ես եղէ նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի
ճանապարհի, եւ իբրեւ վագր ի ճանապարհի Ասորեստանեայց։
Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ զրկեալ զգառունս, եւ պատառեցի
զնոսա ի ներքինոյ որովայնի նոցա։ Ես եղէ նոցա իբրեւ ընձա-
ռիւծ ի ճանապարհի, եւ իբրեւ վագր ի ճանապարհի Ասորես-
տանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ զրկեալ զգառունս, եւ
պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ որովայնի նոցա։ Ես եղէ նոցա
իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապարհի, եւ իբրեւ վագր ի ճանապար-
հի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ զրկեալ զգա-
ռունս, եւ պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ որովայնի նոցա։ Ես
եղէ նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապարհի, եւ իբրեւ վագր ի
ճանապարհի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ արջ զրկե-
ալ զգառունս, եւ պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ որովայնի
նոցա։ Ես եղէ նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապարհի, եւ իբրեւ
վագր ի ճանապարհի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ նոցա իբրեւ
արջ զրկեալ զգառունս, եւ պատառեցի զնոսա ի ներքինոյ
որովայնի նոցա։ Ես եղէ նոցա իբրեւ ընձառիւծ ի ճանապար-
հի, եւ իբրեւ վագր ի ճանապարհի Ասորեստանեայց։ Ես եղէ
նո

ըզձեռնադրեալ խելք խոհեմ և ընդ-
հանրական ծառայ. օրէն։ Ա՛ր զհետանոյն
յանձն առեալ և սրտմտիմ. և խրճիթա-
սէրն գերազարդեամբքեան խոցեցար. օր
Ի՛զուր Ի՛զուր հոգեմոլ երկիր բուրիր
սրտիկք։ Ա՛ր հանդարտ ցօմարտ և
կեալ ի նմանգամ ևս եղեալ մարգոյն.
և խոյլ յանձն առեալ բազմաց. բրեալ
Ա՛ր ի քէն խաղալն կամ երկիրն և զոյս
լիալ առանձինս զբժնդիր. այսօր յորա-
ցեալ վերադարձ ի զերծելոցն. ի զոր
Ա՛ր յանձն զոյց նաև բանալ ան-
հանդարտելոյս ինչպէսկան ծայրէ սկսեալ
մարմնին ի կատարէն. վերանիշելոյ ի
տեղի բառարանիկեալ տեառնէ զհարցել
բնաւ ի։ Ա՛ր կանգնեցեալ զոգ խոչ-
ի միջ երկրի. և առնու ի զարմանալոյն
զառաջն զբանսարկն քան զ՚ցեր նախա-
տեղծին. կենդանագործելոյ ինչպէսկան
նէ մանչատեր պարտիցն։ Ի՛ զօրա-
խոյլ զո և քէ հինեցեալ զկամա-

ոգի ղեկ մատչ ոգիս։ Եւ յետ իմոց
ղեկոտութեանց եւ կնդրուկութեանց արդեաւ
գոյք · զի նա մեղայն ասէ զմեռանել
ոգոյ յանխտուն։ Եւ զհամարձակ
գործեալ տուտ ներսիսեան հրեշտակին ·
նա զծրագրացդ իմասել ի վեր նոսրեր
գործեր։ Ասացեալ ոգոյ ամենայն
ատենատեսն աբ կամացդ · ի հրեշտակէն
գասուցիչն ոգոյ ոգոյ խոսք գործելոյն։
( ) սիրելեաց իմոց խնդրեցէք աստիճան
երկնաւոր կամացդ ոգոյ ի հրեշ
տակէն ասելոյ։ սոսկալի խնդրեալ եւ
բարկութեանց ոգոյխոսք ընդհանուցին
գասել աղաչեալ գործեցէք ամէն։
( ) որ մնդհատ երկիրգոյ եւ մեռեալ
համարեալ կարծեաց · զոր ինքն հրեշ
տակ գործեցեալ։ զմտիս եւ կնդրուկ
գործեալ եւ կնդրուկեան գործեալ
ամէն զի ամէն ասէ գործեալ։ Եւ ի հրեշ

ԵՐԵՍ ԼՈՅՍԻՆԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՔԻՆ ՄԸ
կարծես՝ նոսրամանութեան իջած
նորի՛ն. որ մտնէ ելոյզ լոյսին
և զանգնդութե պարզեւանց սէր։
Երդնուի՛ր քրիստոնեայ՝ սուրբին
գերեզմն Ի՛սուսին՝ թաղումերին մերոյ.
սէ՛ր ըսեր՝ սի՛ր ըսեր։ Երդնո՛ր ի
բարձեր՝ անասնական և հասարակ
յուզեալ մերոյ սէ։ Երդնո՛ր իբր
ձեռն՝ սրբամանեալ և մասնական
որ երդնուէն սէ։

ասասպիսի ըզ քեզ ոչ այլ ոք
հարցին մերոյ։ Ա՛ր ըզգոյշ սուս
պահեա ա՛րեւանեալ յօրինեալ սիւն
զերծոյ իմէ խոցեն օրհնեմբ մեզ՝ և
փրկէ։ Ա՛ր թանգասէրն երկրօ՛ր մերոյ
յարեալ ըզմեզ ծագեցեր սիրելոյ օ
Ո՛զիա օրհնա՛ցեր և բարձր պատեր
ըզնա յա՛ւիտ։ Ա՛ր երբարձեալ էր եղե
ղեց ըզգեստ քո՛ւ։ Եվ պարզեա պարգ
մարդիան օրհ։ Ո՛չ ի՛մեռանիս ոգւոյ
սուրբ օգնական հոգ. քո՛նչեր օրհ։

Ա - 74

ե

Ամին ց հօր կամաւորութիւն եւիր ի
քաղաքացիութեան · զքաղաքացիսն յանձն
առեր խաղի համբերելով ինչ որ հոգ
լինիցի։ Անզգաստին եւիրաւ հոգ
լինիցի փոյթ լինիցի · ընդ հարուստս ու
նեցողս բերելոյն ի խանդիլ զանազանութեան
մտալի՛նդ։ Անհոս լեռնայ ի հրուշ
ակէս որ ա՛յնէր · ակօրայ ի յայնմանէ
ի մեռելոց ձեզ կենդանի պարգեւեցաւ։

ա

Անզգաստ եւ ոչ կամոյքն մնալոյ՛ն
հոսիմասէր եւիրն ի գերեզմանի քո
ոյր · ի խանդիլ զանազանութեան մտալի՛նդ։
Անդրեան աւետաւո՛ր հրշեմիրն` որ զո
չի՛ ոչ աւելորդանալ կանոյցին` զի խրատ
լոհ լոգեհաղորդելոյն ընդ մեռեալս։ Քեզի
յայնմանէ ոյր եւ աւետեցաւ ընդդիմակաց։
Պատմեալ եղանելի կանանցին զայ
րոյ ոյն աղակերտացին · ոչ ըսխանալ
ընդհանուրելին պետրոս եւ յօշանալ ի
կենդանութեան զերեզմանին։

Գ

Պատասխանի տուեալ ոյ՝ որ եւիր կամ

ի չարչարանսն նա. որ ասէ Տէրն մեր:
Տարածեցին զանձինսդ բազումքն
ի վերայ իմ խոտս ընդ. և երկիրքս
հիացեալ սասանեցաւ և դողդողիլ երե
լեաք ի յայնչ փառաց քոց՝ որ ասէ:
Ի տեսանել արեգականն զարմանայ
ի վերայ իմ խոտս ընդ. Տանդաստ
ժեալ չարչարանացդ ապերկիղ՝ խաւարե
ցոյց ի զոյգն ի միջօրեի. ի յայնչ փա:
Ի՛զ որ օրհնեցէք բարձր արարէք
յաւիտեան: Ի՛ զինաւորեալն զանձն
զեաղբէն յարձակեալ խոցեաց ի՛մ
զկող կենդանարարն. բարձր: Ո՛ւսոյ
ապերախտ կենդանանալոյդ բղխեալ լե
ա՛ռ զտխուզիլս ի մէջտեղ. բարձ:
Տանեցայնմ բազում ապերախտ. նոյն
ան յիս գրեթէ ի խոտոյտս. զի զա
ղոյնն ես մարդասէր: Ի՛ խոչիւ ոտից
կենդանարար պատեան. և յարուցեալդ
փրկեաս և ապրեցոյ զի զա: Ի՛ խոչս
անգամ ի գոյլատուէն զամ առ. վերայ
տէն զիս նորոգեաս և ապրեցոյ. զի:

ա ¶ Յաղ յարուցէ՛ քէ՛ մանեցէ՛ հատա
ստեցէ՛ զմի՛ ոտքն հնդից սանձանիւր։
¶ Յաղ և կանանցն իւրեանց առնոյ
տուղ անբիծսն։ ՚ի ծննդեն զայ՛ծ գն։
¶ Յաղ և հրէշտակի՛ք ի յերկինսն հա
զիւ հնձողսն երգով։ ՚ի գն։

ե ¶ Ար յոմ խանդակեա ած և աղբ ամենայն
կինդանեաց։ խանդակեցան ի չորեքտա
սան՝ համբերելոյ խոյն և մանր։
զբուզ օրհնեալ ՚ի ծարգեն մերոյ։
¶ Ար ամենայն բանտարեաց ես այր՝ և՛ի
զ բազմանալ ամբոխ ասաս։ Ելաս յին
տասը վիճի՝ անալիսն մարմնով զբուզ։
¶ Ար էակի՛ զբ ես հօր և՛ար հոգեայն։
ի՛ չորեր ի՛ զանձանս փրկակեցի՛ զբուզ
ասպն ատելոյ ի զմանդ։ զբի՛զ օրհ։
դ ¶ Ա՛զ այր Աղբոյ օրհնած բանդեր այս
տեղ՛ յայ՛ն։ ¶ Ար երկոյ ի՛զ զատանեան
զի՛ժանոյ խանդակոյ ատաքնած ի՛ա
լոյ։ զ ամենայն ՚ի ծարգ վերս վասա
զբուզ ի զատոյ զբատարկնոյ։ երկոյ ժո
զանեցէ՛ ես։

Ա-36

Ա՛ր բանիւ գոյացոյց զարարածս եւ
միով բանիւ ի հօրէ ածէ. եւ մանկա- խոսքի
զանութիւնն վա՛ռ մեր համբերեալ յաղ
թեաց մահու հզօրանալ է. եւ միշտ ժո
ղովի՛ ասէ զաշխարհս ի զէն ա
ռա քո՛ւ խոսքին՝ եւ առաքեցէ զմարգարէսն
դատաստանաւոր մերոց. սուրբ գրոցն:
Ի խոսքին բեւեռեցար եւ չերծանիլ ա
նաւղղ քո՛ւ փրկեցէ զմարմնիցդ ի
մեզայ՝ սուրբ: Անաւղղ ի մէջ եղիւր
և յերծանիլ սուրբ յարեւոյր. զ՚զ-
ձիս առ ինքեանց բանիւ. սուրբ:
Ի խոսքանիլ փոյթէ զմարմնացեալն զբ
ձիսք. զորմէ՛ ոչ հարկն նորոգեցաք
երկիր՝ ոմէ ասէ զի խոսքանեաց ընդմէն:
Հրամայեաց աւետ կուսին մարմանալ.
ասէ խոսքանիլ բանին զի յառաջ քան
զյարխոսանալն որդին. ասէ ընդ
խոսքս: Յարեաւ ձե յառաջ երթալ
դի՛. վէմ մեզ պատուիրեցաւ՝ երկիր շար
ժեցաւ՝ սասանեցաւ զբժնդակ. ասէ
կենդանեալն յարխոսանալ քո՛ւ: 361

ա | Ցոյս ձշմարիտ որ ի Քրիստոս առնէ զանձն
սուրբ
զինքն մաքրէ նոյնպէս զի նա սուրբ է։ Բայց
15-37 մարդասիրեաց՝ ի կիսատողէն յառաքելոցն
նախնիքն մեր ի մէջ ասեն։ Բայց
գ | Ոչ ի գործս արդարութեան զորս արարաք
մեք
մեք, այլ ըստ իւրում ողորմութեան
փրկեաց զմեզ լուացմամբ վերածննդեան
եւ նորոգութեան Հոգւոյն Սրբոյ։ Զոր
եհեղ ի մեզ առատապէս Յիսուս Քրիստոս
Փրկիչ մեր։ Զի արդարացեալ շնորհաւք
նորա՝ ժառանգաւորք եղիցուք ըստ յոյս
յաւիտենական կենաց։ Հաւատարիմ է
բանն։ Եւ զայս կամիմ զի հաստատեսցես
զի հոգասցեն զգուշանալ գործոց բարեաց
որ են բարի եւ օգտակար մարդկան։ Իսկ
զյիմարական հարցմունս եւ ազգաբանութիւնս
եւ կռիւս եւ զվէճս օրինականացն
խուսափեա զի անպիտան են եւ
դատարկ։ Զհերետիկոսն մարդ երկիցս
կամ երիցս զգուշացիր։ Գիտես զի
խոտորեալ է որ այսպիսի եւ մեղանչէ
դատապարտեալ ի ծանաւթենէ։ Երբ
առաքեցից առ քեզ զԱրտեմաս կամ
զՏիքիկոս՝ շուտ եկ առ իս ի Նիկոպոլիս։
Զի անդ ձմեռել կամեցայ։ ԶԶենաս
օրինակն եւ զԱպողոս յոյժ
փութացիր առաքել նոցա զի ոչինչ
պակասեսցի նոցա։ Ուսցին եւ մեր
ազգք գործել զբարիսն ի պէտս
հարկաւորութեանցն զի մի լիցին
անպտուղ։ Ողջունեն զքեզ որ
ընդ իս են։ Ողջունեա զսիրելիսն
ի հաւատս։ Շնորհք ընդ ամենեսեան
ձեզ։ Ամէն։

Թղթոյն առաքելոյ առ Տիտոս։

Ի՛ռաւօտուն ձեր կանանցդ գիտէք
եւ դիմելի շարժեցան երկիր։
Ի՛մացէք ձեզ որ Տէրն ձեր ամենակալ
յարիւնաւորացն Կրեշտակին Լիմանեան ։
Եւ ի՛մացէք ձեզ որ Տէրն ձեր ամենակալ
է դիմելի շարժեցան երկիր։

Ա՛յսպէս ասէ Տէր Յովհաննէս գիտէք
պատասխանի՝ Քրիստոսի սէր։

Ա՛յսպէս ասէ Տէր Յովհաննէս գիտէք
եւ դիմելի շարժեցան երկիր։
Ի՛մացէք ձեզ որ Տէրն ձեր ամենակալ
յարիւնաւորացն Կրեշտակին Լիմանեան ։
Եւ ի՛մացէք ձեզ որ Տէրն ձեր ամենակալ
է դիմելի շարժեցան երկիր։

Ա՛յսպէս ասէ Տէր Յովհաննէս գիտէք
պատասխանի՝ Քրիստոսի սէր։

ի՞ որ կարծեցեալն յանկանեալ մարդ
եւ բարձր սրտիկ յանխոնարհ։
Զի՞նչ ոչ ինչ ի մարդ ի զինւոյ օրհնեալ
քեզ։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ ի մարդ
զեղեցիկ սրտիւ ի քոյ յանխոնարհ
առնել։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ ի մարդ
մեռանիլ քան մեղանչել ի քո դիմիս
Քրիստոս։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ ի մարդ
ի քոյ ի գերեզմանին ելանել։ ասէ ասէ։
Ի՞նչ ոչ ինչ ի մարդ ի քոյ ի գերեզմանին
հանգչելոյն պահել ի զգաստութեան ի քո
գերեզմանդ։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ ի
մեռանիլ քան մեղանչել ի քո դիմիս
աւերել։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ կենդանութեան պար
գեւեցեր մարդոյն քոյոյ յանխոնարհ
Քրիստոս։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ինչ օրհնեալ
լոյ բարձր սրտիկ յանխոնարհ։

Ի՞նչ կարծեցեալ յանկանեալ մարդ
լ՝ասելի եղեալ արարածոց քոց ամենայնի
լ՝խոնհին բանեալ։ ասէ ասէ։ զինւոյ
գերազանցելոյն յաւիտենից ընկալ
զո խոնհութիւն։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ
կենդանի՛ գոյացեալ քոյ ամենայն
ասէ ի՛ գերեզմանին ելանել։ ասէ ասէ։
հանգչելոյն պահել ի զգաստութեան ի քո
գերեզմանդ։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ոչ ինչ ի
մեռանիլ քան մեղանչել ի քո դիմիս
աւերել։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ կենդանութեան պար
գեւեցեր մարդոյն քոյոյ յանխոնարհ
Քրիստոս։ ասէ ասէ։ Ի՞նչ ինչ օրհնեալ
լոյ բարձր սրտիկ յանխոնարհ։

Ա-39

զարմացեալ ի գործս նորա. ասէ առ նա
Տէր ի զգալսա արկանելոյն որդա
ծոյ. ի զնոսա Պրամ ասացեալ էր ար
գելանալ ի մեզմանէ բանալոյն ար
տաքսից՝ ոչ կամեցաւ գալստեան
նոյն դադարեցուցանել ի կերպելոյ. ի զ
Պրամ կամարարեալ զմարգարէին ի զ
ասէ. ասելովս՝ ոչ զդադարեցոյց զ
Յովաց ի ջրոյ զօրանալ մանչունս. ի զ
Պրամ ի հրամանէ Տեառն. եւ մարգարեացոյց
ի կարծեաց. համարէր զի վրիպեալ է
վասն մեր ի մտաց հաւատոյն
Պրամ ի ջարդարութեան չարչարանացն
ծոյ. խոյանայր ի քարեացն՝ ո
զան ի գերեզմանին քո ասէ մեր
ի գերեզմանէ ասա ի յարեան ամե
կարծէր ոչ. զարհուրէր ի հաշտարհն
վասնզի ոչ ի զմեզ զարհուրէր։
Բայց ի զայս ոչ ի զմեզ զարհուրէր
զարհուրեալ էր ի զանչափութենէն
ի զի խոյանայր ասէ ի քարեացն
ի զի ոչ ի զմեզ զարհուրէր ասէ
ոչ ի զմեզ զարհուրէր ասէ

կամ՝ ոչ ոք ոչ ոքի ոչ ոքէ ոչ ոքեր ոչ ոքերէ ոչ ոքերու ոչ ոքերուն։
Ուշադրեցէք հետևեալ կէտերուն վրայ ոչ ոքի եւ ոչ ոքէ բառերուն
մասին։ Ոչ ոքի կը գործածուի երբ ոչ ոք բառը հետևեալ նախադասութեան
մէջ գործողութեան ուղղակի առարկան կ՚ըլլայ։ Ոչ ոքէ կը գործածուի երբ
ոչ ոք բառը հետևեալ նախադասութեան մէջ գործողութեան անուղղակի
առարկան կ՚ըլլայ։ Ոչ ոքի կ՚ըլլայ նաև ոչ ոքէ ձեւը, երբ ոչ ոք բառը
հետևեալ նախադասութեան մէջ գործողութեան անուղղակի առարկան
կ՚ըլլայ։ Ոչ ոքի կ՚ըլլայ նաև ոչ ոքէ ձեւը, երբ ոչ ոք բառը հետևեալ
նախադասութեան մէջ գործողութեան անուղղակի առարկան կ՚ըլլայ։

Ա Ռաւօտ էր ուրախ մարդիկ ելեր էին
գործի իրենց մարդիկ խրախուսեր
ուրախ կ՚երգէին ամէն կողմ կ՚երգէին
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
Ա՛ր ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ
ցաւ ելաւ ի սրտէ ինձ ելաւ ի սրտէ

Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։
Ի՛նդ. յաւետ ոչ՚ՀԱՐ լի՛նել մեզ։
Ի՛նդ. յաւետ փրկիչն մեր Յ՚Ի՛ս Ք՚ի՛ս
զմեզ ի մեղս մեր։ եւ ոչ ի մեզ
միայն այլ եւ ի համայն աշխարհ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

ա

Ա

ա

ա

ա

ոչ ոք ոչ ինչ: Եւ զայս օրհնեցեալ Հռոմ
եւ ամենայն քաղաքք ընդ նմա յաւետ
յաղթեալ ամենայն ազգաց: Եւ ոչ ոք
կարէ ընդդէմ կալ նոցա: Եւ ոչ ոք
ոչ ինչ կարէ ասել զնոսա

ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

կուգեմ աչսպէս լինել։ և կամայն
առաքեալն ասէ՝ մեռի մեղքի յոգ
թաց և ծառացա մեղ։ Քանզի
առաքեալ առ ի ջնջման կ առքն գան
զոհ Քրիստոս՝ իգալի լեա՞ և առա
նոյնիբ զինուցարծօն ըզբա՛
Յանձին փառաց խոնարհեցար և ա
ղագեցար ըզմարդկեն բնութիւն։ վէր
ծուէր զանիւթեան ի գործանէ յանդս
հասին ի կեա՞ս։ ըզբեզ օրհնեմ՝ զբ
անապական բնութիւն աստուածդ։
Անապատական ընդ մեզ գործարար լ
ինէր խոնշին։ որ փոխանակ գոհու թ
պաղին արբուցեր ինձ խոտգոհաց կի
ղէդ։ ըզբեզ։ Առաքեցար ի գրեթոս
ցուցանել մարգոյթս աստուածութ
Քոմեցեր ըզգիւս խաղաղեալին
խոհեմեցեր ըզզօրս ի մեզ։ ըզ
նեամ աշտեա՛ բուքն ընտարձ
ցեր ապա զիկեղեցի՝ պայծա՛ ըզան ան
շուք յաւիտեան։ Ամէն տայցէ

ամենի հաւատացեալ բանիւք քրիստոսի
ընտրեալքն են եւ կենդանի ոգիք։
Կացցեն զբանիւք հաւատոյ նոքա որ
նի։ ընդունել զանմահ փեսայդ քոյ
ազգաս։ բազում։ բազկի զմարմինն քո եւ զա
րիւն սրբեաց։ պահեսցուք։

Ա՛ր եկիր կամաւ հօր լինել ողջոյն
ս վա սրբով մարմնովն։ Թեւա
ւոտաց քոց ոսկեա օրհնեսցուք։
Ա՛ր մանիս խաչի համբերութեանդ վարձ
ն։ անեղականի՛ դ ի հօրէ։ Թագա
Ա՛ր երկնաւորաց թագաւորութեանդ պատճառ
կնոջ տալով ի քեզ ելիւն նը։ Թա
Ա՛ր որ ոչ ամաչեցեր ի քէն բարձր սիրա
կիս քոյ ընդա յանխտուածն։ Ա՛ր խոչ խա
չին կնքեալ զարմից քոց ի քեզ։ օրհ։ Ա՛ր ընդունի
խոհակաց զդժնեայս աւերածոյ։ յերեսից
լիաւորելոյ ազատութեանդ ընդէմ։ օրհ։
Ա՛ր կամաւ հօր ընդառնայիր մարդ
ս վա սրբով։ օրհ։

Ա՛ր հատուածը ար հոգւոյն ի գլուխ
եւ ասէն վիճակ ի քո յաղագ ։ ոչ։

Փառաբանութիւն հօր որդւոյ ար սրբոյ
ոգւոյ ։ զի ի հասարակ աւետիս
յաղթութեան յաւուր երրորդի ։ քան զ
յարութիւն քո ։ ոչ։ Հրեշտակապետն
ի՛ջանայ ար ի գագաթունն եկեղե-
ցի՛ զաղաչանս ամենայն ազգաց
մեզ՛ ։ զարհուրեցուցիչ աս գրանցն գի
ներգործութիւն ։ քան։ Ի՛ր ընթացէլն ար
կանանցն աւետարանեա՛ ։ ասէր վ։
յարեա՛ քո յարութիւնդ մեռելոց ։ քան։
Ա՛ր բարեբանեալդ ես ի գաւազ գի
որով ինդ անուն Քաղաքարդ ։ ծրհն։
ես ի գալոյդ յաւիտեան։ Ա՛ր խո
նարհեցար յերկինսդ և աւէր մարմին
զեղանաւորեցեր մարդոյն ։ ծրհն։
Ա՛ր ասացե՛ք ինձ զոր ինդ ծրհնեցեալ
կենդանութեանդ գո՛ ասացիւ ։ ծրհն։
Ա՛մէն ։ ասէ՛ ես ի՛ր ամ ծրհնեցե՛ք ։ ի՛ք
բանիդ սրտիդ յաւի՛տեան։

ատուն ի յանէտս վայ. ըստ ամենայնի տեսա
նելոն ի հոգևոյն. ըստ որում անգիտէր օրն։
Ի սրտից ըստ օրհնելոյն։ Որ յայ
տէ վայ ձանձրեն՝ գործմամն զբա՛ր
քառնդ երկնից. ըստ սահմանսդ օր։
Ի խոչ երկր բան հոգ աչխ մտամ
տացեալդ ի կատարն՝ կամաս հօր և հո
գոյն. ի փրկու[թ]ի՛ միջոյ մարդկան։
Ի գերութենէն էգատ անաստիկան. զի
զանազանեսցի ձեր բարձր. ըստ գե
րեալսն փրկեցի՛ր ի ձէնոց մանկ։
Ի՛ե կերպիդ առաջ յայտար ածմունկն
ի յերկրիսիոնս համբարձմամբ ընդ այմիկ հօր
նաստիր. փառաւորեալդ ի հրեշտակաց
և երկրպագեալ՛ էդ ի ստրծ[ե]կից։
Ամենայնքն կատարեալ ի թմրութենէն
կենդանանայն. առակն ըստ մեզ ի գրոցն
հրաշ մեծ[ա]ցալ։ Ամենեքեան ըզգեցեալ
մարեն և առանձին առաւնէին և արամա
քեզ լոյսն յարուցիչ առաւնոյ։ Այլ խա
չեցեալն զի լոյս յաւուցիչ. քանզի
քեզ փառք մեծութ յաղեաս։ 376

ցիկս։ Ա՛ր ըզհաւատարմացեալս ասէ
պարտ։ Թէպէտ և ի նիզակ ընկեալ
Ա՛ր ինչուիկինդ ինծառ ինձ ան
(ա)Լինեա՛ կամ։ Ա՛ղաչեմ զձեզ ասէ։
ընդ ամենայնի հօր ձերոյ։ ա՛ր։
Ա՛ր յորո՛ւ ի կերակին՝ ոտս համբուրձաւ
Ա՛ր յորո՛ւ մեծաւոր ի գերեզմանի ա՛
Ա՛ր յորո՛ւ վերակացուս առ խոյիւ
զառաքեալն և արիւն ձգ։ ա՛ր։
Ա՛ր յորո՛ւ ոչ ընդունիցի զձեզ
ձեր առնուց ընդ ոտս ձեր։ ա՛ր։
Ա՛ր յորո՛ւ ոչ ընդունիցի զձեզ
ձեր ելանէք արտաքս ի քաղաքէն
Ա՛ր ինչուիկինդ ինծառ ինձ ան
արդարոյ։ Ընդունի՛ր արդարոյ ի պատ
գամաւոր հոգևոր երթալ։ ասէ Տեառն
մերոյ։ Ա՛ր ի մեզ գիտելոյ արժան
համարձին և իմանալ զբո զարդեան
նշանաւոր խոյիւ ընդ ամենայն։
ասէ։ Ա՛ր նշանակ ի յանձն վասն
առաքելական գովեստ նշանաւոր
խոյիւ ընդ ամենայն։ ասէ։
Ա՛ր ոչ ընդունիցի զձեզ անդրան
զբո ելանէք արտաքս ի քաղաքէն
Ա՛ր յորո՛ւ վերակացուս առ խոյիւ
զառաքեալն և արիւն ձգ։ ա՛ր։
Ա՛ր յորո՛ւ մեծաւոր ի գերեզմանի ա՛
Ա՛ր յորո՛ւ ի կերակին՝ ոտս համբուրձաւ
ընդ ամենայնի հօր ձերոյ։ ա՛ր։
(ա)Լինեա՛ կամ։ Ա՛ղաչեմ զձեզ ասէ։
Ա՛ր ինչուիկինդ ինծառ ինձ ան
արդարոյ։ Ընդունի՛ր արդարոյ ի պատ
գամաւոր հոգևոր երթալ։ ասէ Տեառն
մերոյ։ Ա՛ր ի մեզ գիտելոյ արժան
համարձին և իմանալ զբո զարդեան
նշանաւոր խոյիւ ընդ ամենայն։
ասէ։ Ա՛ր նշանակ ի յանձն վասն
առաքելական գովեստ նշանաւոր
խոյիւ ընդ ամենայն։ ասէ։

ամենակալութեամբ վրիժ։ օրհ։

Ի ծնունդ Յովհաննու քարոզէ զմկրտութիւն ապաշխարութեան եւ զթողութիւն մեղաց։ Եւ ինքն ի մանկութենէ սկսեալ ի կատարելութիւն հասանէ։ Եւ ի ծնունդ Տեառն մարգարէանայ։

Ա Ի ՏԱՐԻՆ տասնհինգերորդի կայսերութեան Տիբերիոսի Կեսարու, երբ էր Պոնտացի Պիղատոս կուսակալ Հրէաստանի, եւ Հերովդէս չորրորդապետ Գալիլեացւոց, եւ Փիլիպպոս եղբայր նորա չորրորդապետ Իտուրեացւոց եւ Տրաքոնիտեայ աշխարհին, եւ Լիսանիա չորրորդապետ Աբելենացւոց,

Բ ի քահանայապետութեան Անայի եւ Կայիափայի, եղեւ բան Աստուծոյ առ Յովհաննէս որդի Զաքարիայ յանապատի։

Գ Եւ եկն յամենայն գաւառս մերձ ի Յորդանան, քարոզելով զմկրտութիւն ապաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց։

Դ Որպէս գրեալ է ի գրոց Եսայեայ մարգարէի ասացեալ՝ ձայն բարբառոյ յանապատի՝ պատրաստեցէք զճանապարհ Տեառն, ուղիս արարէք նմա։

Ե Ամենայն հովիտ լցցի, եւ ամենայն լեառն եւ բլուր խոնարհեսցի, եւ եղիցին ծուռքն յուղիս, եւ տեղիքն կոպիտք՝ ի ճանապարհս հարթս։

Զ Եւ տեսցէ ամենայն մարդ զփրկութիւն Աստուծոյ։

Է Ասէր ուրեմն ամբոխացն՝ որ ելանէին մկրտիլ ի նմանէ՝ ազգ իժից, ո՞վ ցուցին ձեզ փախչել ի բարկութենէ գալոցէ։

Ը Արարէք ուրեմն պտուղս արժանի ապաշխարութեան, եւ մի սկսանիք ասել ի մտի ձեր՝ հայր ունիմք զԱբրահամ։ Զի ասեմ ձեզ, թէ կարող է Աստուած յարից սոցանէ յարուցանել զորդիս Աբրահամու։

Թ Արդ եւ արդ ի հատ ծառոյ դրեալ է կացուցանել։ Ամենայն ծառ որ ոչ արասցէ պտուղ բարի՝ հատանի եւ յհուր արկանի։

Ժ Եւ հարցանէին զնա ամբոխքն՝ եւ ասէին՝ զի՞նչ արասցուք։

Ժա Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ՝ որ ունիցի երկուս պատմուճանս՝ տացէ ոչ ունելոյն, եւ որ ունիցի կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։

Ժբ Եկեալ եւ մաքսաւորքն մկրտել, եւ ասեն ցնա՝ վարդապետ, զի՞նչ արասցուք։

Ժգ Եւ նա ասէ ցնոսա՝ մի՛ ինչ առնուիք աւելի քան զկարգեալն ձեզ։

Ժդ Հարցանէին զնա եւ զինուորքն՝ եւ ասէին՝ զի՞նչ արասցուք եւ մեք։ Եւ ասէ ցնոսա՝ մի՛ զոք զրկեսջիք, եւ մի՛ զոք զրպարտեսջիք, եւ հատուցէք ձեր ի պարգեւսն։

Ժե Ի սպասել ժողովրդեանն՝ եւ խորհել ամենեցուն ի սրտի իւրեանց զՅովհաննէսէ՝ մի՛ գուցէ նա իցէ Քրիստոս։

Ժզ Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ ցամենեսին՝ ես զձեզ մկրտեմ ջրով, եկեսցէ զօրաւորագոյն քան զիս, զոր ես ոչ եմ արժան լուծանել զկօշիկս նորա, նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւով սրբով եւ հրով։

Ժէ Որ հովանի ունի ի ձեռին իւրում՝ եւ սրբեսցէ զկալ իւր, եւ ժողովեսցէ զցորեանն ի շտեմարան իւր, եւ զհանդն հրով մեծաւ այրեսցէ։

Ժը Եւ զայլ բազումս եւ զայլ ինչ ասելով աւետարանէր ժողովրդեանն։

Ժթ Իսկ Հերովդէս չորրորդապետ՝ որ նզովեցաւ ի նմանէ վասն Հերովդիայի կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն ամենայն չարեացն զոր արար Հերովդէս,

Ի Ի ՏԱՐԻՆ տասնհինգերորդի կայսերութեան Տիբերիոսի Կեսարու, երբ էր Պոնտացի Պիղատոս կուսակալ Հրէաստանի, եւ Հերովդէս չորրորդապետ Գալիլեացւոց, եւ Փիլիպպոս եղբայր նորա չորրորդապետ Իտուրեացւոց եւ Տրաքոնիտեայ աշխարհին, եւ Լիսանիա չորրորդապետ Աբելենացւոց,

Բ ի քահանայապետութեան Անայի եւ Կայիափայի, եղեւ բան Աստուծոյ առ Յովհաննէս որդի Զաքարիայ յանապատի։

Գ Եւ եկն յամենայն գաւառս մերձ ի Յորդանան, քարոզելով զմկրտութիւն ապաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց։

Դ Որպէս գրեալ է ի գրոց Եսայեայ մարգարէի ասացեալ՝ ձայն բարբառոյ յանապատի՝ պատրաստեցէք զճանապարհ Տեառն, ուղիս արարէք նմա։

Ե Ամենայն հովիտ լցցի, եւ ամենայն լեառն եւ բլուր խոնարհեսցի, եւ եղիցին ծուռքն յուղիս, եւ տեղիքն կոպիտք՝ ի ճանապարհս հարթս։

Զ Եւ տեսցէ ամենայն մարդ զփրկութիւն Աստուծոյ։

Է Ասէր ուրեմն ամբոխացն՝ որ ելանէին մկրտիլ ի նմանէ՝ ազգ իժից, ո՞վ ցուցին ձեզ փախչել ի բարկութենէ գալոցէ։

Ը Արարէք ուրեմն պտուղս արժանի ապաշխարութեան, եւ մի սկսանիք ասել ի մտի ձեր՝ հայր ունիմք զԱբրահամ։ Զի ասեմ ձեզ, թէ կարող է Աստուած յարից սոցանէ յարուցանել զորդիս Աբրահամու։

Թ Արդ եւ արդ ի հատ ծառոյ դրեալ է կացուցանել։ Ամենայն ծառ որ ոչ արասցէ պտուղ բարի՝ հատանի եւ յհուր արկանի։

Ժ Եւ հարցանէին զնա ամբոխքն՝ եւ ասէին՝ զի՞նչ արասցուք։

Ժա Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ՝ որ ունիցի երկուս պատմուճանս՝ տացէ ոչ ունելոյն, եւ որ ունիցի կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։

Ժբ Եկեալ եւ մաքսաւորքն մկրտել, եւ ասեն ցնա՝ վարդապետ, զի՞նչ արասցուք։

Ժգ Եւ նա ասէ ցնոսա՝ մի՛ ինչ առնուիք աւելի քան զկարգեալն ձեզ։

Ժդ Հարցանէին զնա եւ զինուորքն՝ եւ ասէին՝ զի՞նչ արասցուք եւ մեք։ Եւ ասէ ցնոսա՝ մի՛ զոք զրկեսջիք, եւ մի՛ զոք զրպարտեսջիք, եւ հատուցէք ձեր ի պարգեւսն։

Ժե Ի սպասել ժողովրդեանն՝ եւ խորհել ամենեցուն ի սրտի իւրեանց զՅովհաննէսէ՝ մի՛ գուցէ նա իցէ Քրիստոս։

Ժզ Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ ցամենեսին՝ ես զձեզ մկրտեմ ջրով, եկեսցէ զօրաւորագոյն քան զիս, զոր ես ոչ եմ արժան լուծանել զկօշիկս նորա, նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւով սրբով եւ հրով։

Ժէ Որ հովանի ունի ի ձեռին իւրում՝ եւ սրբեսցէ զկալ իւր, եւ ժողովեսցէ զցորեանն ի շտեմարան իւր, եւ զհանդն հրով մեծաւ այրեսցէ։

Ժը Եւ զայլ բազումս եւ զայլ ինչ ասելով աւետարանէր ժողովրդեանն։

Ժթ Իսկ Հերովդէս չորրորդապետ՝ որ նզովեցաւ ի նմանէ վասն Հերովդիայի կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն ամենայն չարեացն զոր արար Հերովդէս,

Ի սկզբանէ ես էի ընդդէմ օրհնեցեք և
բանդ արտէք ընդդէմ յանխտանն։ ¶
Ի հիմանէ ընդդէմ օրհնեցեք։ Ա՛ ես եմ
ձեռն ի բանդանեան և ի հօրէ առաքե-
ցայ ի լեռինիս։ վասն ասա ձեզ առա-
ջեաց քան եղիցի։ Ի՞նչ ընդդէմ օրհ։
Ա՛ բանիս քո բանդանի ոչխար զա
ձեռնէ արարածս։ և ի խաղի՛ն վասն
ձեր բեւեռեցար՝ ձիշտ զձեզ ես։
Ի ժամանակի բանդի հօր՝ և եղիցի ¶ ա
պատճառ որ դիտասք ի կատարն՝ ընդ
դէմ դատաստանի ամբաստանէ արարած
ոգիդ մարդկան։ Ա՛րդարի ոչխար
ար և գառնայր ի հնդանեան և մե
ռեալ՝ որ ի խաղին բեւեռեցաւ ընդդէմ։
Ինդանան ինձ ասեն ասացեալ և պատգ
առնիս առնիս պատմեն ինձ յա
յտնեալ ի մեռելոց ընդդէմ։
Ա՛ ի մէջ եւս քան ընդ ասաս և զնար ¶ ի
հետդ՝ չանազգայնին եղիցի արա
րած։ ի հօրէ առաքեցայ ես և
դարձեալ ի նա՛ես եմ։ 379

Ա՛ղբերանին ի՛ կեսոքէ տալ ձեռնոցն
ցար յարգանդի կնքանին. ապրեցու-
ցանել զեռախտաւորեալն ծրնունդ.
և վերստին՛ ոչ նորոգել ի փառս
Ա՛ն շաւասացար մարդ ելանել տալ. այլ
և խաչի՛ հանգերձեալ ի գիտութենէն
յանձն առեր զիրեքօրեայն. և յորս
գեա՛ ի նորոգեցեր զաշխարհս

ե. Ա՛ռաջին արդի՛ առաքեալ՝ զոր եւտա
րանչեալն արդար մարգարէ՛ էին ա-
ռանձ՛ ըստ առանձինն պարծանացն
գեր՝ ծրնեալ ի՛ սա աստուա՛ծ հայր
գեր ըստ մերոյ. Առաքեալ եւ կոչի՛ ի
հրամայեալեն՝ եւ ըստ մարդկան փոյթ՛ն
բան՛ բաներ ի՛ վերոյ կենսատեր ո՛՛՛ա
այլ. և ըստնայն կենդանի փայտ մեզ շնոր
հեցեր. ծրն՝ Ա՛ռանձն հրամանեալն վերա
ստեալ ընտրեալներն. ի՛ քո անտրտունջ
ի կամէդ ընտրեալներ ըստեղծանելն զի պա՛
րգեանն. և անդրանիկ արեամբդ ըստ
ստեալեցեր ըստ ընկերեցեր. ծրն՝

ե՛ զ ըստ ծրնունդդ բոլոր

ոչ ինչ ազգակցութեան առնչի. յայտ:

Ինքնագլուխ իշխանացեալն ինդիճ ի
ժողովրդեանն ի Սիւնիս ի գլուխ կացեալ է:
Ինքնագլուխ իշխանացեալն ինդիճ ի
ժողովրդեանն ի Սիւնիս ի գլուխ կացեալ է:

Ա

ամբողջութեամբ ոչ միայն մեր ազգային կեանքի
կիսով՝ առևտրի տարերային ոյժ դառնալ ի քաղաքին
Նոր Ջուղա։ Ի ժամանակի ինչ ազգային կեանքի
մի մասին վերջ տալ ոչ միայն մեր ազգային կեանքի
ի բարգաւաճ նոյն։ Ի նոյնպես ազգային կեանքի
քաղաքին վաճառ և վաճառական։ Ազգային կեանքի
գան նաև ինչ ի նոր վերնատուն ազգային կեանքի
անդր ուրեք ի ազգային կեանքի։ Ի ժամանակի
ազգ փոյթին ծագ։ Ի վերին ազգային կեանքի նոր
առևտուր ազգ կան։ Ազգային կեանքի ազգային կեանքի
նոր վերնատուն ազգային կեանքի։ Ի ժամանակի ազգ
ան ազգ ի ազգային կեանքի ազգ առևտուր ի ազգ
ազգային կեանքի ազգ ազգային կեանքի ազգ ազգային կեանքի
առևտրական ազգային կեանքի ազգ ազգային կեանքի
նոր ազգ ի ազգային կեանքի ազգ ազգային կեանքի
ազգ ազգային կեանքի ազգ ազգային կեանքի ազգ

ևեղբարքն իւրեանց։ եւ ասէ ցնոսա. Ես
գնամ ետրել զտեղի ձեզ. եւ եթէ գնացից
եւ պատրաստեցից ձեզ տեղի, դարձեալ
գամ եւ առից զձեզ առ ինքն. զի ուր եմ
ես՝ եւ դուք լինիջիք։ եւ զուր գնամ ես՝
գիտէք, եւ զճանապարհն գիտէք։ Ասէ
ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք զուր
գնաս, եւ զիա՞րդ կարեմք զճանապարհն
գիտել։ Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եմ ճանա-
պարհ եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք. ոչ
ոք գայ առ Հայր, եթէ ոչ իմով անուամբ։
Եթէ ինձ ծանեայք, եւ զՀայր իմ ծա-
նիջիք. եւ յայսմհետէ ծանիջիք զնա,
եւ տեսէք զնա։ Ասէ ցնա Փիլիպպոս.
Տէր, ցո՛ մեզ զՀայր, եւ զբաւական է
մեզ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Այսչափ ժա-
մանակ եղէ ընդ ձեզ, եւ ոչ ծանեար
զիս, Փիլիպպոս։ Որ տեսանէ զիս՝ տես-
անէ զՀայր. եւ զիա՞րդ դու ասես. ցո՛
մեզ զՀայր։ Ոչ հաւատա՞ս, եթէ ես
յՀայր եմ, եւ Հայր յիս է։ Զբանս զոր
ես ասեմ ձեզ՝ ոչ յինէն խօսիմ. այլ
Հայր որ յիս բնակեալ է՝ նա առնէ
զգործս։ Հաւատացէք ինձ, եթէ ես
յՀայր եմ, եւ Հայր յիս է. եթէ ոչ՝
գործոցն համարիք հաւատալ։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. Որ հաւատայ յիս՝
զգործս զոր ես առնեմ՝ նա առնիցէ,
եւ մեծագոյնս քան զայս առնիցէ։ Զի
ես առ Հայր իմ երթամ։ Եւ զամենայն
ինչ զոր խնդրիցէք յանուն իմ՝ զայն
առնիցեմ, զի փառաւորեսցի Հայր յՈր-
դիի։ Եթէ խնդրիցէք ինչ յանուն իմ՝
զայն առնիցեմ։ Եթէ սիրէք զիս՝ զպա-
տուիրանս իմ պահեցէք։ Եւ ես խնդրե-
սցեմ զՀայր, եւ զայլ Մխիթարիչ տա-
ցէ ձեզ, զի ընդ ձեզ յաւիտեան կեցցէ։
ԶՀոգին ճշմարտութեան, զոր աշխար-
հս ոչ կարէ առնուլ, զի ոչ տեսանէ զնա,
եւ ոչ ծանանէ զնա. դուք ծանանիջիք
զնա, զի ընդ ձեզ բնակեալ է՝ եւ յձեզ
լինիցի։ Ոչ թողից զձեզ որբս, այլ գամ
առ ձեզ։ Եւ ոչ ևս աշխարհս տեսանէ
զիս, այլ դուք տեսանիջիք զիս. զի ես
կենդանի եմ՝ եւ դուք կենդանի լինիջիք։
Յայնմ աւուր դուք գիտասջիք, եթէ ես
յՀայր իմ եմ, եւ դուք յիս, եւ ես ձեզ։
Որ ունի զպատուիրանս իմ՝ եւ պահէ
զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. եւ որ սի-
րէ զիս՝ սիրելի լինիցի Հօր իմոյ, եւ
ես սիրեցից զնա, եւ յայտնեցից նմա
զանձն իմ։ Ասէ ցնա Յուդա, ոչ Իսկա-
րիովտացի. Տէր, զի՞նչ եղեւ՝ զի մեզ
յայտնելոց ես զանձն քո, եւ ոչ աշխար-
հի։ Պատասխանի ետ Յիսուս, եւ ասէ
ցնա. Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանս իմ
պահեսցէ, եւ Հայր իմ սիրեսցէ զնա,
եւ առ նա եկեսցուք, եւ բնակութիւն
առ նովաւ արասցուք։ Որ ոչ սիրէ զիս՝
զբանս իմ ոչ պահէ։ Եւ զբանն զոր
լուայք՝ ոչ է իմ, այլ Հօր որ առաքեաց
զիս։ Զայս ասացի ձեզ՝ ընդ ձեզ կա-
ցեալ։ Եւ զՄխիթարիչն՝ զՀոգին Սուրբ,
զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ՝ նա
ուսուսցէ ձեզ զամենայն, եւ յիշեցու-
ցէ ձեզ զամենայն զոր ասացի ձեզ։
Խաղաղութիւն թողից ձեզ, զխաղա-
ղութիւնս իմ տաց ձեզ. ոչ որպէս աշ-
խարհս տայ՝ ես տամ ձեզ։ Մի՛ տագ-
նապիք սրտիւք ձերովք, եւ մի՛ երկ-
նչիք։ Լուարուք զոր ասացի ձեզ. Ես
երթամ, եւ գամ առ ձեզ։ Եթէ սիրէիք
զիս՝ ուրախ լինէիք, զի ասացի. Ես
երթամ առ Հայր. զի Հայր իմ մեծ է
քան զիս։ Եւ արդ ասացի ձեզ յառաջ
քան զլինելն, զի յորժամ լիցի՝ հաւա-
տասջիք։ Ոչ բազում ինչ խօսեցայց
ընդ ձեզ. զի գայ իշխան աշխարհիս
այսորիկ, եւ ոչ ինչ է իմ ի նմա։ Այլ
զի գիտասցէ աշխարհս, եթէ սիրեմ
զՀայր, եւ որպէս պատուիրեաց ինձ
Հայր՝ նոյնպէս առնեմ։ Յարուցէք, եր-
թիցուք յայսմանէ։

ԺԴ

Ես եմ ճշմարիտ որթատունկ, եւ Հայր
իմ է մշակ։ Զամենայն ոստ յիս ոչ
պտղաբեր՝ առնոյ զնա, եւ զամենայն
որ պտղաբեր է՝ զնա մաքրէ, զի պտուղ
բազում բերիցէ։ Դուք մաքուր էք վասն
բանին զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ Բնակեցէք
յիս, եւ ես ձեզ։ Որպէս ոստն ոչ կարէ
պտուղ բերել յինքեան, եթէ ոչ մնայցէ
յորթատունկն, նոյնպէս եւ դուք, եթէ
յիս ոչ մնայցէք։ Ես եմ որթատունկ,
դուք ոստունք։ Որ բնակեալ է յիս եւ
ես նմա՝ նա բազում պտուղ բերէ, զի
առանց ինձ ոչ կարէք առնել զինչ։ Եթէ
ոք յիս ոչ մնայցէ՝ արտաքս հանեալ
իբրեւ զոստն, եւ չորասցի, եւ ժողո-
վեսցեն զնա, եւ ի հուր արկցեն, եւ
այրեսցի։ Եթէ յիս մնայցէք, եւ բանք
իմ ի ձեզ մնասցեն՝ զոր կամիցիք խնդ-
րեցէք, եւ լիցի ձեզ։ Յայսմ փառաւո-
րեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ բազում
բերիցէք, եւ լիջիք ինձ աշակերտք։
Որպէս սիրեաց զիս Հայր՝ եւ ես սի-
րեցի զձեզ. մնայք ի սիրոյ իմում։ Եթէ
զպատուիրանս իմ պահեսցէք՝ մնայցէք
ի սիրոյ իմում, որպէս եւ ես զՀօր իմոյ
պատուիրանս պահեցի, եւ մնամ ի սի-
րոյ նորա։ Զայս ասացի ձեզ, զի ուրա-
խութիւն իմ ի ձեզ մնասցէ, եւ ուրա-
խութիւն ձեր լցցի։ Այս է պատուի-
րան իմ, զի սիրեսջիք միմեանս, որ-
պէս սիրեցի զձեզ։ Ոչ ունի ոք սէր
մեծ քան զայս, եթէ զանձն իւր դիցէ
վասն բարեկամաց իւրոց։ Դուք բա-
րեկամք իմ էք, եթէ առնիցէք զոր ես
պատուիրեմ ձեզ։ Ոչ ևս ասեմ ձեզ
զծառայս, զի ծառայ ոչ գիտէ զինչ
առնէ տէր նորա. այլ ասացի ձեզ զբա-
րեկամս, զի զամենայն զոր լուայ ի
Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ։ Ոչ դուք
զիս ընտրեցէք, այլ ես ընտրեցի զձեզ,
եւ կացուցի զձեզ, զի երթիցէք եւ պտուղ
բերիցէք, եւ պտուղ ձեր մնասցէ։ Զի
զամենայն զոր խնդրիցէք յանուն իմ
յՀայրէ, տացէ ձեզ։ Զայս պատուիրեմ
ձեզ, զի սիրեսջիք միմեանս։ Եթէ աշ-
խարհս ատիցէ զձեզ՝ գիտասջիք, զի
զիս քան զձեզ առաջին ատեաց։ Եթէ
յաշխարհէ էիք՝ աշխարհս զիւրն սի-
րէր. այլ զի ոչ էք յաշխարհէ, այլ ես
ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այսո-
րիկ ատէ զձեզ աշխարհս։ Յիշեցէք
զբանին զոր ես ասացի ձեզ. Ոչ է ծա-
ռայ մեծ քան զտէր իւր։ Եթէ զիս
հալածեցին՝ եւ զձեզ հալածեսցեն։ Եթէ
զբանս իմ պահեցին՝ եւ զձերս պահե-
սցեն։ Այլ զայս ամենայն առնիցեն
ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ ծանան-
են զառաքեալն զիս։ Եթէ ոչ եկի եւ
խօսեցայ ընդ նոսա՝ մեղս ոչ ունէին.
այժմ ոչ ունին պատրուակ մեղացն
իւրեանց։ Որ զիս ատէ՝ եւ զՀայր իմ
ատէ։ Եթէ գործս ոչ արարի ի նոսա
զոր ոչ ոք այլ արար՝ մեղս ոչ ունէին.
այժմ եւ տեսին եւ ատեցին զիս եւ զՀայր
իմ։ Այլ զի լցցի բանն որ գրեալ է ի
Յովհաննու. Ատեցին զիս անպատճառ։
Եւ յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն զոր ես
առաքեցից ձեզ յաշխարհէ, զՀոգին ճշ-
մարտութեան, որ յՀօրէ ելանէ՝ նա
վկայեսցէ վասն իմ։ Եւ դուք վկայեսջիք,
զի յսկզբանէ ընդ իս էք։

ԺԵ

Զայս ասացի ձեզ, զի մի՛ գայթակղիցիք։
Զի զձեզ ի ժողովարանաց հալածեսցեն.
այլ գայ ժամ, զի ամենայն որ սպան-
անիցէ զձեզ՝ կարծեսցէ թէ պաշտօն
մատուցանէ Աստուծոյ։ Եւ զայս ամե-
նայն առնիցեն ձեզ, զի ոչ ծանան զՀայր
եւ ոչ զիս։ Այլ զայս ասացի ձեզ, զի
յորժամ եկեսցէ ժամ նոցա՝ յիշեսցուք
զի ես ասացի ձեզ։ Եւ զայս ոչ ասացի
ձեզ սկզբանէ, զի ընդ ձեզ էի։ Եւ արդ
երթամ առ Հայր իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ
հարցանէ ինձ. Ո՞ւր երթաս։ Այլ զի
զայս ասացի ձեզ՝ տրտմութիւն լցաւ
սրտիւք ձերովք։ Բայց ես զճշմարտու-
թիւն ասեմ ձեզ. Օգուտ է ձեզ զի ես
երթամ, զի եթէ ոչ երթայց՝ Մխիթարիչն
ոչ գայ առ ձեզ. եթէ երթիցեմ՝ առաքե-
սից զնա առ ձեզ։ Եւ եկեալ նա՝ յան-
դիմանիցէ զաշխարհս վասն մեղաց եւ
վասն արդարութեան եւ վասն դատաս-
տանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան
ինձ։ Եւ վասն արդարութեան՝ զի առ
Հայր իմ երթամ, եւ ոչ ևս տեսանիջիք
զիս։ Եւ վասն դատաստանի՝ զի իշխան
աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։
Ունիմ բազում ինչ ասել ձեզ, այլ ոչ
կարէք տանել զայժմ։ Եւ յորժամ եկեսցէ
նա՝ Հոգին ճշմարտութեան, ուսուսցէ
ձեզ զամենայն ճշմարտութիւն. զի ոչ
խօսեսցի յինքենէ, այլ զոր լուիցէ՝ զայն
խօսեսցի, եւ զգալոցսն յայտնեսցէ ձեզ։
Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առնու
եւ յայտնեսցէ ձեզ։ Զամենայն զոր ունի
Հայր՝ իմ են. վասն այսորիկ ասացի,
զի յիմմէ առնու եւ յայտնեսցէ ձեզ։
Սակաւ մի եւ ոչ տեսանիջիք զիս, եւ
դարձեալ սակաւ մի եւ տեսանիջիք զիս,
զի ես առ Հայր երթամ։ Ասեն ոմանք
ի նոցանէ աշակերտացն. Զի՞նչ է այս
զոր ասէ մեզ. Սակաւ մի եւ ոչ տեսա-
նիջիք զիս, եւ դարձեալ սակաւ մի եւ
տեսանիջիք զիս, եւ զի ես առ Հայր եր-
թամ։ Ասէին ուրեմն. Զի՞նչ է այս զոր
ասէ սակաւ մի. ոչ գիտեմք զինչ խօսի։
Գիտաց Յիսուս զի կամէին հարցանել
նմա, եւ ասէ ցնոսա. Զայդ հարցանէք
ընդ միմեանս, զոր ասացի. Սակաւ մի
եւ ոչ տեսանիջիք զիս, եւ դարձեալ սա-
կաւ մի եւ տեսանիջիք զիս։ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. Լայք եւ ողբայք դուք, եւ
աշխարհս ուրախ լինիցի. տրտմեսջիք
դուք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախու-
թիւն դարձցի։ Կինն յորժամ ծնանի՝
տրտմութիւն ունի, զի եկն ժամ նորա.
այլ յորժամ ծնաւ զմանուկն՝ ոչ ևս յի-
շէ զնեղութիւնն, վասն ուրախութեան
զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ Նոյնպէս եւ
դուք տրտմութիւն ունիք արդ. այլ դար-
ձեալ տեսից զձեզ, եւ ուրախ լինիցի
սիրտ ձեր, եւ զուարճութիւն ձեր ոչ
ոք առնուցուն ձենջանէ։ Եւ յայնմ աւուր
զիս ոչ հարցանիցէք զինչ։ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. Զամենայն զոր խնդրիցէք
յՀայրէ յանուն իմ՝ տացէ ձեզ։ Մինչեւ
ցայժմ ոչ խնդրէիք զինչ յանուն իմ.
խնդրեցէք եւ առնուցուք, զի ուրախու-
թիւն ձեր լցցի։ Զայս առակս ասացի
ձեզ. եկեսցէ ժամ, յորում ոչ ևս ընդ
առակս խօսեսցի ընդ ձեզ, այլ յայտ
ասասցէ ձեզ վասն Հօր։ Յայնմ աւուր
յանուն իմ խնդրեսջիք, եւ ոչ ասեմ ես
ձեզ, զի ես աղաչեցից զՀայր վասն ձեր։
Զի ինքն Հայր սիրէ զձեզ, զի դուք
զիս սիրեցէք, եւ հաւատացէք, եթէ ես
յՀայրէ ելի։ Ելի յՀօրէ, եւ եկի յաշ-
խարհ. եւ դարձեալ թողից զաշխարհ,
եւ երթամ առ Հայր։ Ասեն ցնա աշա-
կերտք նորա. Ահա արդ յայտնի խօսիս,
եւ ոչ առակս ասես։ Արդ գիտեմք, զի
գիտես զամենայն, եւ ոչ պիտի է քեզ
զի հարցանիցէ զքեզ ոք. վասն այսորիկ
հաւատամք, զի յԱստուծոյ ելեր։ Պա-
տասխանի ետ նոցա Յիսուս. Արդ հա-
ւատայք։ Ահա գայ ժամ, եւ եկն արդ,
զի ցրուեսջիք դուք իւրաքանչիւր յիւր
տեղի, եւ զիս միայն թողուցուք. եւ ոչ
եմ միայն, զի Հայր ընդ իս է։ Զայս
ասացի ձեզ, զի ի մէնջ խաղաղութիւն
ունիցիք։ Յաշխարհի նեղութիւն ունիք,
այլ քաջ լերուք, ես յաղթեցի աշխարհի։

ԺԶ

Զայս խօսեցաւ Յիսուս, եւ վերացեալ
աչս իւր յերկինս՝ ասէ. Հայր, եկն ժամ.
փառաւորեա զորդի քո, զի եւ որդի քո
փառաւորեսցէ զքեզ։ Որպէս տուեր նմա
իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի
զամենայն զոր տուեր նմա՝ տացէ նոցա
կեանս յաւիտենական։ Եւ այս է յաւի-
տենական կեանք, զի ծանիցեն զքեզ
միայն ճշմարիտ Աստուած, եւ զոր ա-
ռաքեցեր զՅիսուս Քրիստոս։ Ես զքեզ
փառաւորեցի յերկրի, զգործն կատա-
րեցի զոր տուեր ինձ, զի արասցեմ։ Եւ
արդ փառաւորեա զիս դու, Հայր, առ
քեզ ինքն զփառսն զոր ունէի առ քեզ
յառաջ քան զաշխարհ։ Յայտնեցի զա-
նուն քո մարդկան զոր տուեր ինձ յաշ-
խարհէ. քո էին, եւ ինձ տուեր զնոսա,
եւ զբանն քո պահեցին։ Արդ գիտացին,
զի զամենայն զոր տուեր ինձ՝ յքէնջ
են։ Զի զբանս զոր տուեր ինձ՝ տուի
նոցա, եւ նոքա ընկալան, եւ ճշմարիտ
գիտացին, զի յքէնջ ելի, եւ հաւատա-
ցին, զի դու զիս առաքեցեր։ Ես վասն
նոցա աղաչեմ. ոչ վասն աշխարհի աղա-
չեմ, այլ վասն նոցա զոր տուեր ինձ,
զի քո են։ Եւ զիմս ամենայն քո են, եւ
քոյդ իմ են, եւ փառաւորեցայ ի նոսա։
Եւ ոչ եմ ես ի աշխարհի, եւ նոքա յաշ-
խարհի են, եւ ես առ քեզ գամ։ Հայր
սուրբ, պահեա զնոսա յանուանդ քում,
զորս տուեր ինձ, զի եղիցին մի որպէս
եւ մեք։ Յորժամ էի ընդ նոսա՝ ես պա-
հէի զնոսա յանուանդ քում, զորս տուեր
ինձ. եւ պահպանեցի, եւ ոչ կորեաւ ոք
ի նոցանէ, եթէ ոչ որդի կորստեան, զի
գրոցն լցցի։ Եւ արդ առ քեզ գամ, եւ
զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին
զուարճութիւն իմ լցեալ յանձինս իւ-
րեանց։ Ես տուի նոցա զբանդ քո, եւ
աշխարհ ատեաց զնոսա, զի ոչ են յաշ-
խարհէ, որպէս եւ ես ոչ եմ յաշխարհէ։
Ոչ աղաչեմ զի առցես զնոսա յաշխար-
հէ, այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ։
Յաշխարհէ ոչ են, որպէս եւ ես ոչ եմ
յաշխարհէ։ Սրբեա զնոսա ճշմարտու-
թեամբ, զբանդ քո ճշմարտութիւն է։
Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ՝ եւ ես
առաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Եւ վասն
նոցա ես զանձն իմ սրբեցի, զի եւ նո-
քա սրբեսցին ճշմարտութեամբ։ Ոչ վասն
նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն որ
հաւատասցեն ի բանս նոցա ի մէնջ։ Զի
ամենեքին մի եղիցին, որպէս դու, Հայր,
յիս, եւ ես ի քեզ, զի եւ նոքա մեզ մի
եղիցին։ Զի աշխարհ հաւատասցէ, եթէ
դու զիս առաքեցեր։ Եւ զփառսն զոր
տուեր ինձ՝ տուի նոցա, զի եղիցին մի
որպէս եւ մեք մի եմք։ Ես յիս, եւ դու
յիս, զի կատարեալ եղիցին ի մի, եւ
գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու զիս առա-
քեցեր, եւ սիրեցեր զնոսա, որպէս եւ
զիս սիրեցեր։ Հայր, զոր տուեր ինձ՝
կամիմ զի ուր եմ ես՝ եւ նոքա ընդ իս
եղիցին, զի տեսցեն զփառսն իմ զոր
տուեր ինձ, զի սիրեցեր զիս յառաջ
քան զհիմնարկութիւն աշխարհի։ Հայր
արդար, եւ աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ,
եւ ես զքեզ ծանեայ, եւ սոքա ծանեան,
զի դու զիս առաքեցեր։ Եւ ծանուցի
նոցա զանուն քո, եւ ծանուցից, զի սէր
զոր սիրեցեր ինձ՝ նոքա ի նոսա եղիցի,
եւ ես ի նոսա։

ԺԷ

Զայս ասացեալ Յիսուս՝ ել ընդ այն
կողմն Կեդրոնի, ուր էր պարտէզ, յոր
մտին նա եւ աշակերտք նորա։ Գիտաց
եւ Յուդա մատնիչ նորա զտեղին, զի
յաճախ ժողովեցաւ Յիսուս անդ ընդ
աշակերտսն իւր։ Յուդա ուրեմն առեալ
զզինուորութիւնն, եւ ի քահանայապե-
տաց եւ ի փարիսեցւոց սպասաւորս,
գայ անդ ընդ նոսա լապտերօք եւ ջա-
հօք եւ սրովք։ Յիսուս ուրեմն գիտելով
զամենայն որ գալոցն էր ի վերայ նորա՝
ել եւ ասէ ցնոսա. Զո՞ որ կամիք։ Պա-
տասխանի ետուն նմա. ԶՅիսուս Նազո-
րեցի։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ։ Եւ
կայր եւ Յուդա մատնիչ նորա ընդ նո-
սա։ Եւ որպէս ասաց նոցա. Ես եմ՝ ե-
տուն ետ, եւ անկան յետս, եւ անկան
յերկիր։ Դարձեալ հարցանէ զնոսա. Զո՞
որ կամիք։ Եւ նոքա ասեն. ԶՅիսուս
Նազորեցի։ Պատասխանի ետ Յիսուս.
Ասացի ձեզ, եթէ ես եմ. եթէ զիս կա-
միք՝ զայսոսիկ թողէք երթալ։ Զի լցցի
բանն զոր ասաց. Զոր տուեր ինձ՝ ոչ
կորուսի ի նոցանէ ոք։ Սիմոն ուրեմն
Պետրոս ունէր սուր, եւ հանեալ զնա
հարեալ զծառայն քահանայապետին,
եւ կտրեաց զականջն նորա զաջ։ Եւ էր
անուն ծառային Մաղքոս։ Ասէ ուրեմն
Յիսուս ցՊետրոս. Դիր զսուրն ի պատ-
եանն. զբաժակն զոր ետ ինձ Հայր՝ ո-
չիցէ՞ զի ոչ արբից զնա։ Զօրավարն
ուրեմն եւ հազարապետք եւ սպասաւորք
հրէից առին զՅիսուս, եւ կապեցին զնա,
եւ տարան առ Անանիա նախ. զի էր
կեսրայր Կայիափայի, որ էր քահանայա-
պետ տարւոյն յայնմիկ։ Էր ուրեմն Կայ-
իափաս որ խորհուրդ ետ հրէիցն, եթէ
օգուտ է մի մարդ մեռանել վասն ժո-
ղովրդեան։ Հետեւէր ուրեմն Յիսուսի
Սիմոն Պետրոս եւ աշակերտ մի այլ։
Եւ աշակերտն այն ծանօթ էր քահանա-
յապետին, եւ մտանէ ընդ Յիսուսի ի
դատարանն քահանայապետին։ Եւ Պետ-
րոս կայր առ դրանն արտաքոյ։ Ել ուրեմն
աշակերտն այն ծանօթ քահանայապետին,
եւ ասաց դրան պահապանին, եւ մտա-
նէ զՊետրոս։ Ասէ ուրեմն աղախինն
դրան պահապանն ցՊետրոս. Մի՞թէ եւ
դու յաշակերտաց մարդոյդ այդորիկ ես։
Ասէ նա. Ոչ եմ։ Կային ուրեմն ծառայք
եւ սպասաւորք, որ կրակ արարեալ էին,
զի ցուրտ էր, եւ տաքանային. էր եւ
Պետրոս ընդ նոսա կայեալ եւ տաքա-
նայր։ Քահանայապետն ուրեմն հարց-
անէր զՅիսուս վասն աշակերտացն նո-
րա, եւ վասն վարդապետութեան նորա։
Պատասխանի ետ Յիսուս. Ես յայտնի
խօսեցայ աշխարհի. ես միշտ ուսուցի
ի ժողովարանի եւ ի տաճարի, ուր ա-
մենայն հրէայք ժողովին, եւ ի ծածուկ
ոչ ինչ խօսեցայ։ Զի՞ զիս հարցանես.
հարց զլսողսն զոր խօսեցայ ընդ նոսա.
ահա նոքա գիտեն զոր ասացի ես։ Եւ
զայս ասացեալ նորա՝ մի ոք ի սպասա-
ւորացն որ կայր առ նովաւ, ետ ապտակ
Յիսուսի, եւ ասէ. Այդպէ՞ս պատաս-
խանի տաս քահանայապետին։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս. Եթէ չարաբար խօ-
սեցայ՝ վկայեա զչարին. եթէ բարի՝ ընդ
ինչ զիս հարկանես։ Եւ առաքեաց զնա
Անանիա կապեալ առ Կայիափաս քա-
հանայապետ։ Էին ուրեմն Սիմոն Պետ-
րոս կայեալ եւ տաքանայր։ Ասեն ուրեմն
ցնա. Մի՞թէ եւ դու յաշակերտաց նո-
րա ես։ Ուրացաւ նա եւ ասէ. Ոչ եմ։
Ասէ մի ոք ի ծառայից քահանայապե-
տին, ազգական նորա որոյ կտրեաց Պետ-
րոս զականջն. Մի՞թէ ոչ տեսի զքեզ
ընդ նմա յարտէզին։ Ուրացաւ դարձեալ
Պետրոս, եւ անդէն աքաղաղ կանչեաց։
Ածեն ուրեմն զՅիսուս ի տանէ Կայի-
ափայի յատեանն. եւ էր առաւօտ։ Եւ
նոքա ոչ մտին յատեանն, զի մի պղծե-
սցին, այլ զատկին ուտիցեն։ Ել ուրեմն
Պիղատոս առ նոսա արտաքս, եւ ասէ.
Զի՞նչ մեղադրանս բերէք զայրէ այդմիկ։
Պատասխանի ետուն եւ ասացին նմա.
Եթէ չարագործ ոչ էր այս՝ ոչ մատնե-
ցաք զնա քեզ։ Ասէ ուրեմն ցնոսա Պի-
ղատոս. Առէ՛ք դուք զնա, եւ ըստ օրէ-
նից ձերոց դատեցէք զնա։ Ասեն ցնա
հրէայք. Մեզ ոչ է իշխանութիւն սպան-
անել զոք։ Զի բանն Յիսուսի լցցի զոր
ասաց նշանակելով զինչ մահու մեռա-
նելոց էր։ Մտանէ ուրեմն դարձեալ Պի-
ղատոս յատեանն, եւ կոչեաց զՅիսուս,
եւ ասէ ցնա. Դո՞ւ ես արքայ հրէից։
Պատասխանի ետ Յիսուս. Յանձնէ՞ դո-
ւդ զայդ ասես, եթէ այլք ասացին քեզ
զիս։ Պատասխանի ետ Պիղատոս. Մի՞թէ
հրէայ եմ ես. ազգդ քո եւ քահանայա-
պետքն մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ ես
արարեր։ Պատասխանի ետ Յիսուս. Թա-
գաւորութիւն իմ ոչ է յաշխարհէս այ-
սորիկ. եթէ յաշխարհէս այսորիկ էր թա-
գաւորութիւն իմ՝ սպասաւորք իմ մար-
տնչէին, զի մի մատնեցայց հրէից. այլ
արդ թագաւորութիւն իմ ոչ է յաշխար-
հէ։ Ասէ ուրեմն ցնա Պիղատոս. Մի՞թէ
արքայ ես դու։ Պատասխանի ետ Յիսուս.
Դու ասես, զի արքայ եմ ես։ Ես յայս
ծնայ եւ յայս եկի յաշխարհ, զի վկայե-
սցեմ ճշմարտութեան. ամենայն որ է
ի ճշմարտութենէ՝ լսէ ձայնի իմոյ։ Ասէ
ցնա Պիղատոս. Զի՞նչ է ճշմարտութիւն։
Եւ զայս ասացեալ՝ դարձեալ ել առ հրէայսն,
եւ ասէ ցնոսա. Ես ոչ գտանեմ ի նմա
զոք մեղադրանս։ Այլ է ձեր սովորու-
թիւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ զա-
տիկն. կամիք ուրեմն զի արձակեցից
ձեզ զարքայ հրէից։ Ամենեքին ուրեմն
դարձեալ աղաղակեցին եւ ասացին. Ոչ
զայդ, այլ զԲարաբբաս։ Էր ուրեմն Բա-
րաբբաս աւազակ։ Ապա ուրեմն առ Պի-
ղատոս զՅիսուս, եւ խոշտանգեաց։ Եւ
զօրականքն հիւսեալ պսակ փշոյ՝ եդին
ի գլուխ նորա, եւ զգեստ ծիրանի ան-
կուցին նմա, եւ ասէին. Ողջոյն քեզ,
արքայ հրէից։ Եւ ետուն նմա ապտակս։
Եւ ել դարձեալ Պիղատոս արտաքս, եւ
ասէ ցնոսա. Ահա ածից առ ձեզ զնա
արտաքս, զի գիտասջիք, եթէ ես ոչ գտա-
նեմ ի նմա զոք մեղադրանս։ Ել ուրեմն
Յիսուս արտաքս, կրելով զպսակն փշոյ
եւ զզգեստն ծիրանի։ Եւ ասէ ցնոսա Պի-
ղատոս. Ահա մարդն։ Եւ զի տեսին զնա
քահանայապետքն եւ սպասաւորքն, աղա-
ղակեցին եւ ասացին. Խաչեա՛, խաչեա՛
զնա։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Առէ՛ք դուք
զնա, եւ խաչեցէք զնա. զի ես ոչ գտա-
նեմ ի նմա զոք մեղադրանս։ Պատաս-
խանի ետուն հրէայքն. Մեք օրէնս ու-
նիմք, եւ ըստ օրինացն մերոց պարտ է
նմա մեռանել, զի զանձն իւր Որդի Աս-
տուծոյ արար։ Եւ զի լուաւ Պիղատոս
զբանս զայս՝ առաւել եւս երկեաւ։ Եւ
մտանէ դարձեալ յատեանն, եւ ասէ ցՅի-
սուս. Ուստի՞ ես դու։ Եւ Յիսուս ոչ
ետ նմա պատասխանի։ Ասէ ուրեմն ցնա
Պիղատոս. Ինձ ոչ խօսիս. ոչ գիտես,
եթէ իշխանութիւն ունիմ ես խաչել զքեզ,
եւ իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ։
Պատասխանի ետ Յիսուս. Ոչ ունիցիս
իշխանութիւն ինչ ի վերայ իմ, եթէ ոչ
տուեալ իցէ քեզ ի վերուստ. վասն այ-
սորիկ որ մատնեաց զիս քեզ՝ մեծագոյն
մեղս ունի։ Եւ յայսմհետէ Պիղատոս
ջանայր արձակել զնա։ Հրէայքն ուրեմն
աղաղակեցին եւ ասացին. Եթէ զայդ
արձակես՝ բարեկամ կայսեր ոչ ես. ա-
մենայն որ զանձն իւր թագաւոր առնէ՝
հակառակ կայսեր է։ Եւ զի լուաւ Պի-
ղատոս զբանս զայս՝ հանեալ զՅիսուս
արտաքս, եւ նստոյց ի դատաստանի ի
տեղւոջ որ կոչի Քարահատակ, եբրա-
ներէն ասի Գաբաթա։ Էր ուրեմն պա-
տարագ զատկին, եւ ժամ իբրեւ զվեց։
Եւ ասէ ցհրէայսն. Ահա թագաւոր ձեր։
Նոքա ուրեմն աղաղակեցին. Առ՛ առ,
խաչեա՛ զնա։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս.
Զթագաւոր ձեր խաչեցից ես։ Պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն. Մեք
ոչ ունիմք թագաւոր, եթէ ոչ կայսր։
Յայնժամ ուրեմն մատնեաց նոցա զնա
խաչել։ Առին ուրեմն զՅիսուս, եւ տա-
րան։ Եւ նա կրեալ զխաչն իւր՝ ել ի
տեղին որ կոչի Գանգատեղի, եբրայե-
ցի ասի Golgotha։ Ուր խաչեցին զնա,
եւ ընդ նմա այլ երկու կողմանս, եւ
ընդ մէջ նորա Յիսուս։ Գրեաց ուրեմն
եւ վերագիր Պիղատոս, եւ եդ ի վերայ
խաչին. եւ էր գրեալ. Յիսուս Նազո-
րեցի արքայ հրէից։ Զայս վերագիր
բազումք ընթերցան հրէից, զի մերձ էր
տեղին ուր խաչեցաւ Յիսուս ի քաղաքէ.
եւ էր գրեալ եբրայեցի, յունարէն, լա-
տին։ Ասէին ուրեմն քահանայապետքն
հրէից ցՊիղատոս. Մի՛ գրեր. արքայ հրէից,
այլ զի նա ասաց. Թագաւոր հրէից եմ
ես։ Պատասխանի ետ Պիղատոս. Զոր
գրեցի՝ գրեցի։ Զօրականքն ուրեմն զի
խաչեցին զՅիսուս, առին զհանդերձս
նորա, եւ արարին չորեքկոտոր, ամե-
նեցուն զմաս զօրականի, եւ զպատմու-
չանն։ Էր ուրեմն պատմուչանն անկար,
յորմէ ի վեր հիւսեալ ամենայն։ Ասեն
ուրեմն ցմիմեանս. Մի՛ պատառեսցուք
զսա, այլ վիճակ արկցուք վասն նորա,
զո՞ լիցի։ Զի գիրն լցցի որ ասէ. Բա-
ժանեցին զհանդերձս իմ ինձանէ, եւ
վասն պատմուչանի իմոյ վիճակ արկին։
Եւ զօրականքն զայսպէս արարին։ Կա-
յին ուրեմն առ խաչին Յիսուսի մայր
նորա, եւ քոյր մօր նորա Մարիամ կին
Կղոպասայ, եւ Մարիամ Մագդաղենացի։
Յիսուս ուրեմն տեսեալ զմայրն, եւ զաշա-
կերտն կայեալ զոր սիրէր, ասէ ցմայրն
իւր. Կի՛ն, ահա որդի քո։ Ապա ասէ
ցաշակերտն. Ահա մայր քո։ Եւ յայնմ
ժամուէ առեալ աշակերտն զնա առ ինքն։
Յետ այսորիկ գիտացեալ Յիսուս, զի
ամենայն ինչ կատարեալ է, զի լցցի
գիրն, ասէ. Ծարաւի եմ։ Եւ կայր անօթ
մի լի քացախով. եւ նոքա լի սպունգ
քացախով, եւ շուրջ ի մասուր դնելով,
մատուցին բերանոյ նորա։ Եւ զի առ
Յիսուս զքացախն՝ ասէ. Կատարեցաւ։
Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ ետ ոգի։
Հրէայքն ուրեմն, զի պարասկեւի էր,
զի մի մնասցեն մարմինքն ի խաչին
շաբաթուն, զի մեծ էր շաբաթուն այն-
որիկ, խնդրեցին ի Պիղատոսէ, զի կո-
տորեսցին սրունքն նոցա, եւ առցին։
Եկին ուրեմն զինուորքն, եւ զսրունսն
կոտորեցին առաջնոյ եւ երկրորդի խա-
չեցելոյ ընդ նմա։ Եւ ի գալ առ Յիսուս՝
զի տեսին զնա մեռեալ, ոչ կոտորեցին
զսրունսն նորա, այլ մի ոք ի զինուոր-
ացն նիզակաւ խոցեաց զկողն նորա, եւ
անդէն ել արիւն եւ ջուր։ Եւ որ տե-
սանէ՝ վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայու-
թիւն նորա։ Եւ նա գիտէ, զի ճշմարիտ
ասէ, զի դուք հաւատասջիք։ Զի եղեն
այսոք

Եւ ես յամառս ըզգեցայց ի ձեր և վե-
րացա առ տէրն Յիսուս։ Եւ նա
ոմն ըստ ինձ հնար առ հնազան-
դիլ։ Եւ ապրեալ ի ձեզանէ զՇա- ա
ւղոս և ըզմիտս ձեր ի յանհնազան-
դեցեալսն առ
դոյս. այսօր համբարձաւ ի մեզ յեր-
կին՝ ասէ Քրիստոս մեզ առնել։
Եւ երբ ի ներքոյ ի մարմնոյ քում գտայր
առնել ըստ պատուիրանի վերինն. այսո՛ր։ ա
Հնազանդեցեք երիտասարդք քահանայիս
առանձինն ըստ ձեզ ի վերուստ վիճակեալ։ այսո՛ր
կենդանեաց եւ մեռելոց զոր ընկերք առ
կին ի ապրեալսն ասէին, ով է սա եղբայր
իմաստուն։ Սակ մարգարէքն ասեն
զի ի խաղից ի զվեց ըստ ոտն։ Եւ վե-
րացեալ իմաստն գայ յերկինսն՝ ասէ
հրեշտակ պատուական։ Սակ զի խոհ
ականջս ունիցի լսել։ Սակ զի ոչ ի
ժամանակ և աւետարանչացն ըզգե-
ցեալ։ Եւ վերացեալ իմաստն գայ
զայս ասէ՝ ասէ կարօղ լսելոյ։

Եւ

զնոսա ի մեզ ի Տիրոջէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Ո՛վ
կարէ մարդ ի մէնջ ասել զանձինս իւր ի Տեառնէ
ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի Տեառնէ ա-
պրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի մահուանէ
ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի մահուանէ ա-
պրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի դժոխոց
ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի դժոխոց ա-
պրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի կորստենէ
ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի կորստենէ ա-
պրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի մեղաց
ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի մեղաց ա-
պրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի դատաս-
տանէ ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի դատաս-
տանէ ապրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս իւր ի
դատաստանէ ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի
դատաստանէ ապրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել զանձինս
իւր ի դատաստանէ ապրեցուցեալ, եթէ ոչ զոր
ինքն ի դատաստանէ ապրեցաւ։ Ո՛վ կարէ ասել
զանձինս իւր ի դատաստանէ ապրեցուցեալ, եթէ
ոչ զոր ինքն ի դատաստանէ ապրեցաւ։ Ո՛վ կարէ
ասել զանձինս իւր ի դատաստանէ ապրեցուցեալ,
եթէ ոչ զոր ինքն ի դատաստանէ ապրեցաւ։ Ո՛վ
կարէ ասել զանձինս իւր ի դատաստանէ ապրեցու-
ցեալ, եթէ ոչ զոր ինքն ի դատաստանէ ապրեցաւ։

յԱ

բանայր ի վիտասիոս սկիւթն. ծրդ:

նոյ անտակիզն ուներ. մարմնացա-
լոյ կուսէն ասեծիմաստուր օրհնեալ
ար ասէ հարցն մերոց: Ա՛ր վասն յան-
ցանացն ազգիդ նոմխասուրձին լսէր
խոչին. գիտասիրեն գերատրեսմբեն

( ) ոյզ ասէն մեռանիլ զարդ գա յիկ
ընդ ձմռանցն ի վիտասիոս ի ծագս. և
գայ կոդովիդ. և յերկրացոյ գան սատն
հարցանէին եթէ այս ով է որ գիտէ
գայ յերկինս և իջանէ. որք չկարացին
խոտոէց և պիտոէց՝ որք չկարացին
ձեր լուսոյն ամօթ. յայտնեցայ իշ
շեց ըզմայրն ով մի խմէնց. և չամբար
զոր լուսոյն ամօթ. յայտնեցայ իշ
խոտոէց և պիտոէց՝ որք չկարացին
հարցանէին եթէ այս ով է որ գիտէ
գայ յերկինս և իջանէ. որք չկարացին
ընդ ձմռանցն ի վիտասիոս ի ծագս. և
( ) ոյզ ասէն մեռանիլ զարդ գա յիկ
ընդ ձմռանցն ի վիտասիոս ի ծագս. և
գայ կոդովիդ. և յերկրացոյ գան սատն
հարցանէին եթէ այս ով է որ գիտէ
գայ յերկինս և իջանէ. որք չկարացին
խոտոէց և պիտոէց՝ որք չկարացին
ձեր լուսոյն ամօթ. յայտնեցայ իշ
շեց ըզմայրն ով մի խմէնց. և չամբար
զոր լուսոյն ամօթ. յայտնեցայ իշ
խոտոէց և պիտոէց՝ որք չկարացին
հարցանէին եթէ այս ով է որ գիտէ
գայ յերկինս և իջանէ. որք չկարացին
ընդ ձմռանցն ի վիտասիոս ի ծագս. և
( ) ոյզ ասէն մեռանիլ զարդ գա յիկ
ընդ ձմռանցն ի վիտասիոս ի ծագս. և
գայ կոդովիդ. և յերկրացոյ գան սատն
հարցանէին եթէ այս ով է որ գիտէ
գայ յերկինս և իջանէ. որք չկարացին
խոտոէց և պիտոէց՝ որք չկարացին

ولا تحسبن الله غافلا عما يعمل الظالمون انما يؤخرهم ليوم تشخص فيه الابصار مهطعين مقنعي رؤسهم لا يرتد اليهم طرفهم وافئدتهم هواء وانذر الناس يوم يأتيهم العذاب فيقول الذين ظلموا ربنا اخرنا الى اجل قريب نجب دعوتك ونتبع الرسل اولم تكونوا اقسمتم من قبل ما لكم من زوال وسكنتم في مساكن الذين ظلموا انفسهم وتبين لكم كيف فعلنا بهم وضربنا لكم الامثال وقد مكروا مكرهم وعند الله مكرهم وان كان مكرهم لتزول منه الجبال فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله ان الله عزيز ذو انتقام يوم تبدل الارض غير الارض والسموات وبرزوا لله الواحد القهار وترى المجرمين يومئذ مقرنين في الاصفاد سرابيلهم من قطران وتغشى وجوههم النار ليجزي الله كل نفس ما كسبت ان الله سريع الحساب هذا بلاغ للناس ولينذروا به وليعلموا انما هو اله واحد وليذكر اولوا الالباب

الر كتاب انزلناه اليك لتخرج الناس من الظلمات الى النور باذن ربهم الى صراط العزيز الحميد الله الذي له ما في السموات وما في الارض وويل للكافرين من عذاب شديد الذين يستحبون الحياة الدنيا على الاخرة ويصدون عن سبيل الله ويبغونها عوجا اولئك في ضلال بعيد وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ليبين لهم فيضل الله من يشاء ويهدي من يشاء وهو العزيز الحكيم ولقد ارسلنا موسى بايتنا ان اخرج قومك من الظلمات الى النور وذكرهم بايام الله ان في ذلك لايات لكل صبار شكور واذ قال موسى لقومه اذكروا نعمة الله عليكم اذ انجاكم من ال فرعون يسومونكم سوء العذاب ويذبحون ابناءكم ويستحيون نساءكم وفي ذلكم بلاء من ربكم عظيم وتأذن ربكم لئن شكرتم لازيدنكم ولئن كفرتم ان عذابي لشديد وقال موسى ان تكفروا انتم ومن في الارض جميعا فان الله لغني حميد الم يأتكم نبؤا الذين من قبلكم قوم نوح وعاد وثمود والذين من بعدهم لا يعلمهم الا الله جاءتهم رسلهم بالبينات فردوا ايديهم في افواههم وقالوا انا كفرنا بما ارسلتم به وانا لفي شك مما تدعوننا اليه مريب قالت رسلهم افي الله شك فاطر السموات والارض يدعوكم ليغفر لكم من ذنوبكم ويؤخركم الى اجل مسمى قالوا ان انتم الا بشر مثلنا تريدون ان تصدونا عما كان يعبد اباؤنا فاتونا بسلطان مبين قالت لهم رسلهم ان نحن الا بشر مثلكم ولكن الله يمن على من يشاء من عباده وما كان لنا ان ناتيكم بسلطان الا باذن الله وعلى الله فليتوكل المؤمنون وما لنا الا نتوكل على الله وقد هدانا سبلنا ولنصبرن على ما اذيتمونا وعلى الله فليتوكل المتوكلون وقال الذين كفروا لرسلهم لنخرجنكم من ارضنا او لتعودن في ملتنا فاوحى اليهم ربهم لنهلكن الظالمين ولنسكننكم الارض من بعدهم ذلك لمن خاف مقامي وخاف وعيد واستفتحوا وخاب كل جبار عنيد من ورائه جهنم ويسقى من ماء صديد يتجرعه ولا يكاد يسيغه ويأتيه الموت من كل مكان وما هو بميت ومن ورائه عذاب غليظ مثل الذين كفروا بربهم اعمالهم كرماد اشتدت به الريح في يوم عاصف لا يقدرون مما كسبوا على شيء ذلك هو الضلال البعيد الم تر ان الله خلق السموات والارض بالحق ان يشأ يذهبكم ويأت بخلق جديد وما ذلك على الله بعزيز وبرزوا لله جميعا فقال الضعفاء للذين استكبروا انا كنا لكم تبعا فهل انتم مغنون عنا من عذاب الله من شيء قالوا لو هدانا الله لهديناكم سواء علينا اجزعنا ام صبرنا ما لنا من محيص وقال الشيطان لما قضي الامر ان الله وعدكم وعد الحق ووعدتكم فاخلفتكم وما كان لي عليكم من سلطان الا ان دعوتكم فاستجبتم لي فلا تلوموني ولوموا انفسكم ما انا بمصرخكم وما انتم بمصرخي انى كفرت بما اشركتمون من قبل ان الظالمين لهم عذاب اليم واذ اوحينا الى الحواريين ان امنوا بي وبرسولي قالوا امنا واشهد بانا مسلمون ربنا امنا بما انزلت واتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين ومكروا ومكر الله والله خير الماكرين اذ قال الله يا عيسى اني متوفيك ورافعك الي ومطهرك من الذين كفروا وجاعل الذين اتبعوك فوق الذين كفروا الى يوم القيامة ثم الي مرجعكم فاحكم بينكم فيما كنتم فيه تختلفون فاما الذين كفروا فاعذبهم عذابا شديدا في الدنيا والاخرة وما لهم من ناصرين واما الذين امنوا وعملوا الصالحات فيوفيهم اجورهم والله لا يحب الظالمين ذلك نتلوه عليك من الايات والذكر الحكيم ان مثل عيسى عند الله كمثل ادم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون الحق من ربك فلا تكن من الممترين فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا وابناءكم ونساءنا ونساءكم وانفسنا وانفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنت الله على الكاذبين ان هذا لهو القصص الحق وما من اله الا الله وان الله لهو العزيز الحكيم فان تولوا فان الله عليم بالمفسدين قل يا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم الا نعبد الا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا ارباب من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون يا اهل الكتاب لم تحاجون في ابراهيم وما انزلت التوراة والانجيل الا من بعده افلا تعقلون ها انتم هؤلاء حاججتم فيما لكم به علم فلم تحاجون فيما ليس لكم به علم والله يعلم وانتم لا تعلمون ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا مسلما وما كان من المشركين ان اولى الناس بابراهيم للذين اتبعوه وهذا النبي والذين امنوا والله ولي المؤمنين ودت طائفة من اهل الكتاب لو يضلونكم وما يضلون الا انفسهم وما يشعرون يا اهل الكتاب لم تكفرون بايات الله وانتم تشهدون يا اهل الكتاب لم تلبسون الحق بالباطل وتكتمون الحق وانتم تعلمون وقالت طائفة من اهل الكتاب امنوا بالذي انزل على الذين امنوا وجه النهار واكفروا اخره لعلهم يرجعون ولا تؤمنوا الا لمن تبع دينكم قل ان الهدى هدى الله ان يؤتى احد مثل ما اوتيتم او يحاجوكم عند ربكم قل ان الفضل بيد الله يؤتيه من يشاء والله واسع عليم يختص برحمته من يشاء والله ذو الفضل العظيم ومن اهل الكتاب من ان تأمنه بقنطار يؤده اليك ومنهم من ان تأمنه بدينار لا يؤده اليك الا ما دمت عليه قائما ذلك بانهم قالوا ليس علينا في الامين سبيل ويقولون على الله الكذب وهم يعلمون بلى من اوفى بعهده واتقى فان الله يحب المتقين ان الذين يشترون بعهد الله وايمانهم ثمنا قليلا اولئك لا خلاق لهم في الاخرة ولا يكلمهم الله ولا ينظر اليهم يوم القيامة ولا يزكيهم ولهم عذاب اليم وان منهم لفريقا يلوون السنتهم بالكتاب لتحسبوه من الكتاب وما هو من الكتاب ويقولون هو من عند الله وما هو من عند الله ويقولون على الله الكذب وهم يعلمون ما كان لبشر ان يؤتيه الله الكتاب والحكم والنبوة ثم يقول للناس كونوا عبادا لي من دون الله ولكن كونوا ربانيين بما كنتم تعلمون الكتاب وبما كنتم تدرسون ولا يأمركم ان تتخذوا الملائكة والنبيين ارباب ايأمركم بالكفر بعد اذ انتم مسلمون واذ اخذ الله ميثاق النبيين لما اتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه قال ءاقررتم واخذتم على ذلكم اصري قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم من الشاهدين فمن تولى بعد ذلك فاولئك هم الفاسقون افغير دين الله يبغون وله اسلم من في السموات والارض طوعا وكرها واليه يرجعون قل امنا بالله وما انزل علينا وما انزل على ابراهيم واسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وما اوتي موسى وعيسى والنبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم ونحن له مسلمون ومن يبتغ غير الاسلام دينا فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين كيف يهدي الله قوما كفروا بعد ايمانهم وشهدوا ان الرسول حق وجاءهم البينات والله لا يهدي القوم الظالمين اولئك جزاؤهم ان عليهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعين خالدين فيها لا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينظرون الا الذين تابوا من بعد ذلك واصلحوا فان الله غفور رحيم ان الذين كفروا بعد ايمانهم ثم ازدادوا كفرا لن تقبل توبتهم وأولئك هم الضالون ان الذين كفروا وماتوا وهم كفار فلن يقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو افتدى به اولئك لهم عذاب اليم وما لهم من ناصرين لن تنالوا البر حتى تنفقوا مما تحبون وما تنفقوا من شيء فان الله به عليم كل الطعام كان حلا لبني اسرائيل الا ما حرم اسرائيل على نفسه من قبل ان تنزل التوراة قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان كنتم صادقين فمن افترى على الله الكذب من بعد ذلك فاولئك هم الظالمون قل صدق الله فاتبعوا ملة ابراهيم حنيفا وما كان من المشركين ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مباركا وهدى للعالمين فيه ايات بينات مقام ابراهيم ومن دخله كان امنا ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا ومن كفر فان الله غني عن العالمين قل يا اهل الكتاب لم تكفرون بايات الله والله شهيد على ما تعملون قل يا اهل الكتاب لم تصدون عن سبيل الله من امن تبغونها عوجا وانتم شهداء وما الله بغافل عما تعملون يا ايها الذين امنوا ان تطيعوا فريقا من الذين اوتوا الكتاب يردوكم بعد ايمانكم كافرين وكيف تكفرون وانتم تتلى عليكم ايات الله وفيكم رسوله ومن يعتصم بالله فقد هدي الى صراط مستقيم يا ايها الذين امنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا واذكروا نعمة الله عليكم اذ كنتم اعداء فالف بين قلوبكم فاصبحتم بنعمته اخوانا وكنتم على شفا حفرة من النار فانقذكم منها كذلك يبين الله لكم ايته لعلكم تهتدون ولتكن منكم امة يدعون الى الخير ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر واولئك هم المفلحون ولا تكونوا كالذين تفرقوا واختلفوا من بعد ما جاءهم البينات واولئك لهم عذاب عظيم يوم تبيض وجوه وتسود وجوه فاما الذين اسودت وجوههم اكفرتم بعد ايمانكم فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون واما الذين ابيضت وجوههم ففي رحمة الله هم فيها خالدون تلك ايات الله نتلوها عليك بالحق وما الله يريد ظلما للعالمين ولله ما في السموات وما في الارض والى الله ترجع الامور كنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله ولو امن اهل الكتاب لكان خيرا لهم منهم المؤمنون واكثرهم الفاسقون لن يضروكم الا اذى وان يقاتلوكم يولوكم الادبار ثم لا ينصرون ضربت عليهم الذلة اين ما ثقفوا الا بحبل من الله وحبل من الناس وباءو بغضب من الله وضربت عليهم المسكنة ذلك بانهم كانوا يكفرون بايات الله ويقتلون الانبياء بغير حق ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون ليسوا سواء من اهل الكتاب امة قائمة يتلون ايات الله اناء الليل وهم يسجدون يؤمنون بالله واليوم الاخر ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر ويسارعون في الخيرات واولئك من الصالحين وما يفعلوا من خير فلن يكفروه والله عليم بالمتقين ان الذين كفروا لن تغني عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شيئا واولئك اصحاب النار هم فيها خالدون مثل ما ينفقون في هذه الحياة الدنيا كمثل ريح فيها صر اصابت حرث قوم ظلموا انفسهم فاهلكته وما ظلمهم الله ولكن انفسهم يظلمون يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا بطانة من دونكم لا يألونكم خبالا ودوا ما عنتم قد بدت البغضاء من افواههم وما تخفي صدورهم اكبر قد بينا لكم الايات ان كنتم تعقلون ها انتم اولاء تحبونهم ولا يحبونكم وتؤمنون بالكتاب كله واذا لقوكم قالوا امنا واذا خلوا عضوا عليكم الانامل من الغيظ قل موتوا بغيظكم ان الله عليم بذات الصدور ان تمسسكم حسنة تسؤهم وان تصبكم سيئة يفرحوا بها وان تصبروا وتتقوا لا يضركم كيدهم شيئا ان الله بما يعملون محيط واذ غدوت من اهلك تبوئ المؤمنين مقاعد للقتال والله سميع عليم اذ همت طائفتان منكم ان تفشلا والله وليهما وعلى الله فليتوكل المؤمنون ولقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة فاتقوا الله لعلكم تشكرون اذ تقول للمؤمنين الن يكفيكم ان يمدكم ربكم بثلاثة آلاف من الملائكة منزلين بلى ان تصبروا وتتقوا ويأتوكم من فورهم هذا يمددكم ربكم بخمسة آلاف من الملائكة مسومين وما جعله الله الا بشرى لكم ولتطمئن قلوبكم به وما النصر الا من عند الله العزيز الحكيم ليقطع طرفا من الذين كفروا او يكبتهم فينقلبوا خائبين ليس لك من الامر شيء او يتوب عليهم او يعذبهم فانهم ظالمون ولله ما في السموات وما في الارض يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء والله غفور رحيم يا ايها الذين امنوا لا تأكلوا الربوا اضعافا مضاعفة واتقوا الله لعلكم تفلحون واتقوا النار التي اعدت للكافرين واطيعوا الله والرسول لعلكم ترحمون وسارعوا الى مغفرة من ربكم وجنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقين الذين ينفقون في السراء والضراء والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس والله يحب المحسنين والذين اذا فعلوا فاحشة او ظلموا انفسهم ذكروا الله فاستغفروا لذنوبهم ومن يغفر الذنوب الا الله ولم يصروا على ما فعلوا وهم يعلمون اولئك جزاؤهم مغفرة من ربهم وجنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ونعم اجر العاملين قد خلت من قبلكم سنن فسيروا في الارض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين هذا بيان للناس وهدى وموعظة للمتقين ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون ان كنتم مؤمنين ان يمسسكم قرح فقد مس القوم قرح مثله وتلك الايام نداولها بين الناس وليعلم الله الذين امنوا ويتخذ منكم شهداء والله لا يحب الظالمين وليمحص الله الذين امنوا ويمحق الكافرين ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يعلم الله الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين ولقد كنتم تمنون الموت من قبل ان تلقوه فقد رأيتموه وانتم تنظرون وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افائن مات او قتل انقلبتم على اعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا وسيجزي الله الشاكرين وما كان لنفس ان تموت الا باذن الله كتابا مؤجلا ومن يرد ثواب الدنيا نؤته منها ومن يرد ثواب الاخرة نؤته منها وسنجزي الشاكرين وكأين من نبي قاتل معه ربيون كثير فما وهنوا لما اصابهم في سبيل الله وما ضعفوا وما استكانوا والله يحب الصابرين وما كان قولهم الا ان قالوا ربنا اغفر لنا ذنوبنا واسرافنا في امرنا وثبت اقدامنا وانصرنا على القوم الكافرين فاتاهم الله ثواب الدنيا وحسن ثواب الاخرة والله يحب المحسنين يا ايها الذين امنوا ان تطيعوا الذين كفروا يردوكم على اعقابكم فتنقلبوا خاسرين بل الله مولاكم وهو خير الناصرين سنلقي في قلوب الذين كفروا الرعب بما اشركوا بالله ما لم ينزل به سلطانا ومأواهم النار وبئس مثوى الظالمين ولقد صدقكم الله وعده اذ تحسونهم باذنه حتى اذا فشلتم وتنازعتم في الامر وعصيتم من بعد ما اراكم ما تحبون منكم من يريد الدنيا ومنكم من يريد الاخرة ثم صرفكم عنهم ليبتليكم ولقد عفا عنكم والله ذو فضل على المؤمنين اذ تصعدون ولا تلوون على احد والرسول يدعوكم في اخراكم فاثابكم غما بغم لكيلا تحزنوا على ما فاتكم ولا ما اصابكم والله خبير بما تعملون ثم انزل عليكم من بعد الغم امنة نعاسا يغشى طائفة منكم وطائفة قد اهمتهم انفسهم يظنون بالله غير الحق ظن الجاهلية يقولون هل لنا من الامر من شيء قل ان الامر كله لله يخفون في انفسهم ما لا يبدون لك يقولون لو كان لنا من الامر شيء ما قتلنا ها هنا قل لو كنتم في بيوتكم لبرز الذين كتب عليهم القتل الى مضاجعهم وليبتلي الله ما في صدوركم وليمحص ما في قلوبكم والله عليم بذات الصدور ان الذين تولوا منكم يوم التقى الجمعان انما استزلهم الشيطان ببعض ما كسبوا ولقد عفا الله عنهم ان الله غفور حليم يا ايها الذين امنوا لا تكونوا كالذين كفروا وقالوا لاخوانهم اذا ضربوا في الارض او كانوا غزى لو كانوا عندنا ما ماتوا وما قتلوا ليجعل الله ذلك حسرة في قلوبهم والله يحيي ويميت والله بما تعملون بصير ولئن قتلتم في سبيل الله او متم لمغفرة من الله ورحمة خير مما يجمعون ولئن متم او قتلتم لالى الله تحشرون فبما رحمة من الله لنت لهم ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم في الامر فاذا عزمت فتوكل على الله ان الله يحب المتوكلين ان ينصركم الله فلا غالب لكم وان يخذلكم فمن ذا الذي ينصركم من بعده وعلى الله فليتوكل المؤمنون وما كان لنبي ان يغل ومن يغلل يأت بما غل يوم القيامة ثم توفى كل نفس ما كسبت وهم لا يظلمون افمن اتبع رضوان الله كمن باء بسخط من الله ومأواه جهنم وبئس المصير هم درجات عند الله والله بصير بما يعملون لقد من الله على المؤمنين اذ بعث فيهم رسولا من انفسهم يتلو عليهم ايته ويزكيهم ويعلمهم الكتاب والحكمة وان كانوا من قبل لفي ضلال مبين اولما اصابتكم مصيبة قد اصبتم مثليها قلتم انى هذا قل هو من عند انفسكم ان الله على كل شيء قدير وما اصابكم يوم التقى الجمعان فباذن الله وليعلم المؤمنين وليعلم الذين نافقوا وقيل لهم تعالوا قاتلوا في سبيل الله او ادفعوا قالوا لو نعلم قتالا لاتبعناكم هم للكفر يومئذ اقرب منهم للايمان يقولون بافواههم ما ليس في قلوبهم والله اعلم بما يكتمون الذين قالوا لاخوانهم وقعدوا لو اطاعونا ما قتلوا قل فادرءوا عن انفسكم الموت ان كنتم صادقين ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون فرحين بما اتاهم الله من فضله ويستبشرون بالذين لم يلحقوا بهم من خلفهم الا خوف عليهم ولا هم يحزنون يستبشرون بنعمة من الله وفضل وان الله لا يضيع اجر المؤمنين الذين استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذين احسنوا منهم واتقوا اجر عظيم الذين قال لهم الناس ان الناس قد جمعوا لكم فاخشوهم فزادهم ايمانا وقالوا حسبنا الله ونعم الوكيل فانقلبوا بنعمة من الله وفضل لم يمسسهم سوء واتبعوا رضوان الله والله ذو فضل عظيم انما ذلكم الشيطان يخوف اوليائه فلا تخافوهم وخافون ان كنتم مؤمنين ولا يحزنك الذين يسارعون في الكفر انهم لن يضروا الله شيئا يريد الله ان لا يجعل لهم حظا في الاخرة ولهم عذاب عظيم ان الذين اشتروا الكفر بالايمان لن يضروا الله شيئا ولهم عذاب اليم ولا يحسبن الذين كفروا انما نملي لهم خير لانفسهم انما نملي لهم ليزدادوا اثما ولهم عذاب مهين ما كان الله ليذر المؤمنين على ما انتم عليه حتى يميز الخبيث من الطيب وما كان الله ليطلعكم على الغيب ولكن الله يجتبي من رسله من يشاء فامنوا بالله ورسله وان تؤمنوا وتتقوا فلكم اجر عظيم ولا يحسبن الذين يبخلون بما اتاهم الله من فضله هو خيرا لهم بل هو شر لهم سيطوقون ما بخلوا به يوم القيامة ولله ميراث السموات والارض والله بما تعملون خبير لقد سمع الله قول الذين قالوا ان الله فقير ونحن اغنياء سنكتب ما قالوا وقتلهم الانبياء بغير حق ونقول ذوقوا عذاب الحريق ذلك بما قدمت ايديكم وان الله ليس بظلام للعبيد الذين قالوا ان الله عهد الينا الا نؤمن لرسول حتى يأتينا بقربان تأكله النار قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات وبالذي قلتم فلم قتلتموهم ان كنتم صادقين فان كذبوك فقد كذب رسل من قبلك جاءو بالبينات والزبر والكتاب المنير كل نفس ذائقة الموت وانما توفون اجوركم يوم القيامة فمن زحزح عن النار وادخل الجنة فقد فاز وما الحياة الدنيا الا متاع الغرور لتبلون في اموالكم وانفسكم ولتسمعن من الذين اوتوا الكتاب من قبلكم ومن الذين اشركوا اذى كثيرا وان تصبروا وتتقوا فان ذلك من عزم الامور واذ اخذ الله ميثاق الذين اوتوا الكتاب لتبيننه للناس ولا تكتمونه فنبذوه وراء ظهورهم واشتروا به ثمنا قليلا فبئس ما يشترون لا تحسبن الذين يفرحون بما اتوا ويحبون ان يحمدوا بما لم يفعلوا فلا تحسبنهم بمفازة من العذاب ولهم عذاب اليم ولله ملك السموات والارض والله على كل شيء قدير ان في خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار لايات لاولي الالباب الذين يذكرون الله قياما وقعودا وعلى جنوبهم ويتفكرون في خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب النار ربنا انك من تدخل النار فقد اخزيته وما للظالمين من انصار ربنا انا سمعنا منادي ينادي للايمان ان امنوا بربكم فامنا ربنا فاغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الابرار ربنا واتنا ما وعدتنا على رسلك ولا تخزنا يوم القيامة انك لا تخلف الميعاد فاستجاب لهم ربهم انى لا اضيع عمل عامل منكم من ذكر او انثى بعضكم من بعض فالذين هاجروا واخرجوا من ديارهم واوذوا في سبيلي وقاتلوا وقتلوا لاكفرن عنهم سيئاتهم ولادخلنهم جنات تجري من تحتها الانهار ثوابا من عند الله والله عنده حسن الثواب لا يغرنك تقلب الذين كفروا في البلاد متاع قليل ثم مأواهم جهنم وبئس المهاد لكن الذين اتقوا ربهم لهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها نزلا من عند الله وما عند الله خير للابرار وان من اهل الكتاب لمن يؤمن بالله وما انزل اليكم وما انزل اليهم خاشعين لله لا يشترون بايات الله ثمنا قليلا اولئك لهم اجرهم عند ربهم ان الله سريع الحساب يا ايها الذين امنوا اصبروا وصابروا ورابطوا واتقوا الله لعلكم تفلحون

يا ايها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء واتقوا الله الذي تساءلون به والارحام ان الله كان عليكم رقيبا وآتوا اليتامى اموالهم ولا تتبدلوا الخبيث بالطيب ولا تأكلوا اموالهم الى اموالكم انه كان حوبا كبيرا وان خفتم ان لا تقسطوا في اليتامى فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع فان خفتم ان لا تعدلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم ذلك ادنى ان لا تعولوا وآتوا النساء صدقاتهن نحلة فان طبن لكم عن شيء منه نفسا فكلوه هنيئا مريئا ولا تؤتوا السفهاء اموالكم التي جعل الله لكم قياما وارزقوهم فيها واكسوهم وقولوا لهم قولا معروفا وابتلوا اليتامى حتى اذا بلغوا النكاح فان آنستم منهم رشدا فادفعوا اليهم اموالهم ولا تأكلوها اسرافا وبدارا ان يكبروا ومن كان غنيا فليستعفف ومن كان فقيرا فليأكل بالمعروف فاذا دفعتم اليهم اموالهم فاشهدوا عليهم وكفى بالله حسيبا للرجال نصيب مما ترك الوالدان والاقربون وللنساء نصيب مما ترك الوالدان والاقربون مما قل منه او كثر نصيبا مفروضا واذا حضر القسمة اولوا القربى واليتامى والمساكين فارزقوهم منه وقولوا لهم قولا معروفا وليخش الذين لو تركوا من خلفهم ذرية ضعافا خافوا عليهم فليتقوا الله وليقولوا قولا سديدا ان الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما انما يأكلون في بطونهم نارا وسيصلون سعيرا يوصيكم الله في اولادكم للذكر مثل حظ الانثيين فان كن نساء فوق اثنتين فلهن ثلثا ما ترك وان كانت واحدة فلها النصف ولابويه لكل واحد منهما السدس مما ترك ان كان له ولد فان لم يكن له ولد وورثه ابواه فلامه الثلث فان كان له اخوة فلامه السدس من بعد وصية يوصي بها او دين ابآؤكم وابناؤكم لا تدرون ايهم اقرب لكم نفعا فريضة من الله ان الله كان عليما حكيما ولكم نصف ما ترك ازواجكم ان لم يكن لهن ولد فان كان لهن ولد فلكم الربع مما تركن من بعد وصية يوصين بها او دين ولهن الربع مما تركتم ان لم يكن لكم ولد فان كان لكم ولد فلهن الثمن مما تركتم من بعد وصية توصون بها او دين وان كان رجل يورث كلالة او امرأة وله اخ او اخت فلكل واحد منهما السدس فان كانوا اكثر من ذلك فهم شركاء في الثلث من بعد وصية يوصى بها او دين غير مضار وصية من الله والله عليم حليم تلك حدود الله ومن يطع الله ورسوله يدخله جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها وذلك الفوز العظيم ومن يعص الله ورسوله ويتعد حدوده يدخله نارا خالدا فيها وله عذاب مهين واللاتي يأتين الفاحشة من نسائكم فاستشهدوا عليهن اربعة منكم فان شهدوا فامسكوهن في البيوت حتى يتوفاهن الموت او يجعل الله لهن سبيلا واللذان يأتيانها منكم فآذوهما فان تابا واصلحا فاعرضوا عنهما ان الله كان توابا رحيما انما التوبة على الله للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من قريب فاولئك يتوب الله عليهم وكان الله عليما حكيما وليست التوبة للذين يعملون السيئات حتى اذا حضر احدهم الموت قال اني تبت الان ولا الذين يموتون وهم كفار اولئك اعتدنا لهم عذابا اليما يا ايها الذين امنوا لا يحل لكم ان ترثوا النساء كرها ولا تعضلوهن لتذهبوا ببعض ما آتيتموهن الا ان يأتين بفاحشة مبينة وعاشروهن بالمعروف فان كرهتموهن فعسى ان تكرهوا شيئا ويجعل الله فيه خيرا كثيرا وان اردتم استبدال زوج مكان زوج وآتيتم احداهن قنطارا فلا تأخذوا منه شيئا اتأخذونه بهتانا واثما مبينا وكيف تأخذونه وقد افضى بعضكم الى بعض واخذن منكم ميثاقا غليظا ولا تنكحوا ما نكح آباؤكم من النساء الا ما قد سلف انه كان فاحشة ومقتا وساء سبيلا حرمت عليكم امهاتكم وبناتكم واخواتكم وعماتكم وخالاتكم وبنات الاخ وبنات الاخت وامهاتكم اللاتي ارضعنكم واخواتكم من الرضاعة وامهات نسائكم وربائبكم اللاتي في حجوركم من نسائكم اللاتي دخلتم بهن فان لم تكونوا دخلتم بهن فلا جناح عليكم وحلائل ابنائكم الذين من اصلابكم وان تجمعوا بين الاختين الا ما قد سلف ان الله كان غفورا رحيما والمحصنات من النساء الا ما ملكت ايمانكم كتاب الله عليكم واحل لكم ما وراء ذلكم ان تبتغوا باموالكم محصنين غير مسافحين فما استمتعتم به منهن فآتوهن اجورهن فريضة ولا جناح عليكم فيما تراضيتم به من بعد الفريضة ان الله كان عليما حكيما ومن لم يستطع منكم طولا ان ينكح المحصنات المؤمنات فمن ما ملكت ايمانكم من فتياتكم المؤمنات والله اعلم بايمانكم بعضكم من بعض فانكحوهن باذن اهلهن وآتوهن اجورهن بالمعروف محصنات غير مسافحات ولا متخذات اخدان فاذا احصن فان اتين بفاحشة فعليهن نصف ما على المحصنات من العذاب ذلك لمن خشي العنت منكم وان تصبروا خير لكم والله غفور رحيم يريد الله ليبين لكم ويهديكم سنن الذين من قبلكم ويتوب عليكم والله عليم حكيم والله يريد ان يتوب عليكم ويريد الذين يتبعون الشهوات ان تميلوا ميلا عظيما يريد الله ان يخفف عنكم وخلق الانسان ضعيفا يا ايها الذين امنوا لا تأكلوا اموالكم بينكم بالباطل الا ان تكون تجارة عن تراض منكم ولا تقتلوا انفسكم ان الله كان بكم رحيما ومن يفعل ذلك عدوانا وظلما فسوف نصليه نارا وكان ذلك على الله يسيرا ان تجتنبوا كبائر ما تنهون عنه نكفر عنكم سيئاتكم وندخلكم مدخلا كريما ولا تتمنوا ما فضل الله به بعضكم على بعض للرجال نصيب مما اكتسبوا وللنساء نصيب مما اكتسبن واسألوا الله من فضله ان الله كان بكل شيء عليما ولكل جعلنا موالي مما ترك الوالدان والاقربون والذين عقدت ايمانكم فآتوهم نصيبهم ان الله كان على كل شيء شهيدا الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض وبما انفقوا من اموالهم فالصالحات قانتات حافظات للغيب بما حفظ الله واللاتي تخافون نشوزهن فعظوهن واهجروهن في المضاجع واضربوهن فان اطعنكم فلا تبغوا عليهن سبيلا ان الله كان عليا كبيرا وان خفتم شقاق بينهما فابعثوا حكما من اهله وحكما من اهلها ان يريدا اصلاحا يوفق الله بينهما ان الله كان عليما خبيرا واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئا وبالوالدين احسانا وبذي القربى واليتامى والمساكين والجار ذي القربى والجار الجنب والصاحب بالجنب وابن السبيل وما ملكت ايمانكم ان الله لا يحب من كان مختالا فخورا الذين يبخلون ويأمرون الناس بالبخل ويكتمون ما آتاهم الله من فضله واعتدنا للكافرين عذابا مهينا والذين ينفقون اموالهم رئاء الناس ولا يؤمنون بالله ولا باليوم الاخر ومن يكن الشيطان له قرينا فساء قرينا وماذا عليهم لو امنوا بالله واليوم الاخر وانفقوا مما رزقهم الله وكان الله بهم عليما ان الله لا يظلم مثقال ذرة وان تك حسنة يضاعفها ويؤت من لدنه اجرا عظيما فكيف اذا جئنا من كل امة بشهيد وجئنا بك على هؤلاء شهيدا يومئذ يود الذين كفروا وعصوا الرسول لو تسوى بهم الارض ولا يكتمون الله حديثا يا ايها الذين امنوا لا تقربوا الصلاة وانتم سكارى حتى تعلموا ما تقولون ولا جنبا الا عابري سبيل حتى تغتسلوا وان كنتم مرضى او على سفر او جاء احد منكم من الغائط او لامستم النساء فلم تجدوا ماء فتيمموا صعيدا طيبا فامسحوا بوجوهكم وايديكم ان الله كان عفوا غفورا الم تر الى الذين اوتوا نصيبا من الكتاب يشترون الضلالة ويريدون ان تضلوا السبيل والله اعلم باعدائكم وكفى بالله وليا وكفى بالله نصيرا من الذين هادوا يحرفون الكلم عن مواضعه ويقولون سمعنا وعصينا واسمع غير مسمع وراعنا ليا بالسنتهم وطعنا في الدين ولو انهم قالوا سمعنا واطعنا واسمع وانظرنا لكان خيرا لهم واقوم ولكن لعنهم الله بكفرهم فلا يؤمنون الا قليلا يا ايها الذين اوتوا الكتاب امنوا بما نزلنا مصدقا لما معكم من قبل ان نطمس وجوها فنردها على ادبارها او نلعنهم كما لعنا اصحاب السبت وكان امر الله مفعولا ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد افترى اثما عظيما الم تر الى الذين يزكون انفسهم بل الله يزكي من يشاء ولا يظلمون فتيلا انظر كيف يفترون على الله الكذب وكفى به اثما مبينا الم تر الى الذين اوتوا نصيبا من الكتاب يؤمنون بالجبت والطاغوت ويقولون للذين كفروا هؤلاء اهدى من الذين امنوا سبيلا اولئك الذين لعنهم الله ومن يلعن الله فلن تجد له نصيرا ام لهم نصيب من الملك فاذا لا يؤتون الناس نقيرا ام يحسدون الناس على ما آتاهم الله من فضله فقد آتينا آل ابراهيم الكتاب والحكمة وآتيناهم ملكا عظيما فمنهم من امن به ومنهم من صد عنه وكفى بجهنم سعيرا ان الذين كفروا بآياتنا سوف نصليهم نارا كلما نضجت جلودهم بدلناهم جلودا غيرها ليذوقوا العذاب ان الله كان عزيزا حكيما والذين امنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ابدا لهم فيها ازواج مطهرة وندخلهم ظلا ظليلا ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها واذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل ان الله نعما يعظكم به ان الله كان سميعا بصيرا يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولي الامر منكم فان تنازعتم في شيء فردوه الى الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الاخر ذلك خير واحسن تأويلا الم تر الى الذين يزعمون انهم امنوا بما انزل اليك وما انزل من قبلك يريدون ان يتحاكموا الى الطاغوت وقد امروا ان يكفروا به ويريد الشيطان ان يضلهم ضلالا بعيدا واذا قيل لهم تعالوا الى ما انزل الله والى الرسول رأيت المنافقين يصدون عنك صدودا فكيف اذا اصابتهم مصيبة بما قدمت ايديهم ثم جاءوك يحلفون بالله ان اردنا الا احسانا وتوفيقا اولئك الذين يعلم الله ما في قلوبهم فاعرض عنهم وعظهم وقل لهم في انفسهم قولا بليغا وما ارسلنا من رسول الا ليطاع باذن الله ولو انهم اذ ظلموا انفسه

թեև պատմողաց զանձն այլ փոխ-
ՈՒՐ անանց թզխոյն հետայսօրուն
լ'զբաժոխս կամակաց զիշխանին մեղա-
ակը. զհանս գերեմոլսին յանդգոյ կե
նդգրծեաց ինկեալս անանձ. փոխ-
Պատասխանի զանձն քո այլ այլ
հան լ'ոգին մեղաց: ՈՐ յանեսկիզբնա-
կան լ'հօրէ առաքեցոյր և առէր զհոգ
սին նոյն կուսէն. այլ: ՈՐ հարկա
բերցուր մարմնով վասին մեր և բարձեր
լուսերա մեր լ'խաչիդ. այլ հն: Ո'զեր օրհնեցեք բարձր սրբոք ս'վեա
յատեանն: ՈՐ լ'հայեին բեռնեալ
քո ըզմեզ կամեաց. ե' ըզխոտոտաւորն
լ'ծառայէ ձայն ազատեցոյց. բար
ՈՐ լ'գերեզմանին եդաւ այլ մարդ.
ե' լ'հրեշտակաց մշտակենդանութեան
հօր բարձրեցաւ. բար: ՈՐ առակաւ
հոգացեալք լ'զպատուականն զանհա
ղեցոյց. ե' լ'զապրումն խոտորելոյն

ա

1. Ա՛ստուածաշունչ ասէ մարդկութեան եւ
մանաւանդ ի մանուկս սրբոյ հոգւոյ. որ մեզ
ընդ հօր օրհնութեամբ ընծայեցաւ ի յարութեան
մեռելոց. զգալութեամբ օրհնութեան հոգւոյ
եղեալ. մարդ մտաւ ի զգայական կեանս։ Այլ
ոչ ոք ասացեալ կարէ եւ մարգարեացեալ
անձամբ ինքն ի կամաւ ինքեան. հնձան
ցաւ ընդ ինքն խոտ՝ այլ ոչ ի յանձնէն
անձն. փոխանակ զասացուածոցն ընդ
ինքն խոտոյ ի՝ ոչ. մարդ։ Ա՛յլ ելից
ուղղեալ ի խոնջեալ յանդգնեալ մերկ յոչ
ցաւ տալով փրկիչ ընդունելոյ. ոչխարք զո
ջանային ձայն՝ այլ ոչ զայրանալ զարթուցեալ զո
զայնոյիցն ի. և ըզգեստուցեալ խոտ՝
ընկեցեալ ի. մարդ։ Ա՛յլ ե մեռանելոյ
հանդերձեալ զիմացուցեալ ընկերացեալ զո
վանդակելի ձայն լինել. յոտն-գետ
ելեալ ընդ հօր ընծայեալ հրեշտակացն
աստուածային ի. զարթուցեալ ցայն
կենդանի հանապազ մարդ մտ։

ա

1. Ա՛ստուածաշունչ ասէ մարդկութեան եւ
մանաւանդ ի մանուկս սրբոյ հոգւոյ. որ մեզ
ընդ հօր օրհնութեամբ ընծայեցաւ ի յարութեան
մեռելոց. զգալութեամբ օրհնութեան հոգւոյ
եղեալ. մարդ մտաւ ի զգայական կեանս։ Այլ
ոչ ոք ասացեալ կարէ եւ մարգարեացեալ
անձամբ ինքն ի կամաւ ինքեան. հնձան
ցաւ ընդ ինքն խոտ՝ այլ ոչ ի յանձնէն
անձն. փոխանակ զասացուածոցն ընդ
ինքն խոտոյ ի՝ ոչ. մարդ։ Ա՛յլ ելից
ուղղեալ ի խոնջեալ յանդգնեալ մերկ յոչ
ցաւ տալով փրկիչ ընդունելոյ. ոչխարք զո
ջանային ձայն՝ այլ ոչ զայրանալ զարթուցեալ զո
զայնոյիցն ի. և ըզգեստուցեալ խոտ՝
ընկեցեալ ի. մարդ։ Ա՛յլ ե մեռանելոյ
հանդերձեալ զիմացուցեալ ընկերացեալ զո
վանդակելի ձայն լինել. յոտն-գետ
ելեալ ընդ հօր ընծայեալ հրեշտակացն
աստուածային ի. զարթուցեալ ցայն
կենդանի հանապազ մարդ մտ։

բ

( ) անձամբ ինքն յոտն-գետ հրեշտակացն
հրեշտակին գոյէ ի սո կամացեալ ասելով.

յարուցեալ ամ՛ն իւրաքանչիւրն։
Ա՛ր եւ այսիցդ ես ըն հօր զոր չ՛տեսեր յա
րուքեան իւրեքանչիւրն պարտական կամ
նայքեն խնդրեմ՛ քո՛ւրդ ինձ։ Եւ երբ
տան իմանաք՝ եւ ըզգաստանիցն գժոխոյ
խորտակեաց՝ · և զարգելանսն իննա
կարգաց ըզբանդիցն յարուքեան իւրա
քանչիւր գայն · որ վասն ես մեր մարդեղացար ի՛ւր
կուսէն · Քանզոր ժամուց քարոզ
քի՛ւ ժամք։ Ա՛ր կենդանի մնչ՛ամէն ըզ
մնչ մեռուցիր · և մ՛եռնոյդ կամ յարու
թեամբ քո նորոգեցեր զամենայն։ Եւ
Ա՛ր կենդանատարած արարածոց քո ըս
տուերացեր ա՛ր զի կերակրեցի · Ըզոգիդ
քոց ընդ հրեշտակս սուրբ։ Եւ

---

* Ասեն Հայրք Սուրբք։

Ե՛ռանձնական ոք ի ծովեզերս ա
նապատ՝ ոչ ունէր ընդ ինքն բան
զհաց մի։ Եւ ի հոգւոյ ընտանութեան
նէն իւրմէ լեալ։ Եւ թէ ոչն մեծ է ե
այսօր իմոյ գաւառն ոչ ինչ եղեւ։ 391

ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս
ասաց զնոսա Տէրն՝ Էլիսէոս

ցաց և Էրկաղնոյց · քեզի մեկնում է ի
մեռանց բան նախաշնորհն յանգամանց ·
մուտն ի վերայն արարչին ամենայնի ևս
նորհուրդ է։ Ի յոր գիտին հանգիստից
խնամոցն և ի զգաստէ · ուր ցրմնորդն
ի պատկեր ևս ի առեղծ զանկումն ի
պատճառանց · օրհնեցեք որդիք մարդկին
կանգնեալ Էրկրորդ պատճառ է։
Ա՛ր գնացէք ձանձրացան խորհուրդ հո՛
գւոյն յայտնութենչ տեսանողացն · և ի
կենդ կատարէալ հօր և հոգւոյ առաք
մանքն · օրհ։ Ա՛ր ի լուսէն բոլորիկ
տեսչին ևս խորհրդոյն · ասէ՛
գեղեցիկ ես ի մէնջ փառօք ես հայր
վերհամբարձան · օրհ։ Ո՛ր տեսանէ
ասելոյն՝ ի հոգւոյն ընդ ելոյս ·
բոլորելոյն ես մեռանես եթէ այս ոչ
եկեալ յերկիր · կարդացողացն հանգերձ
ձեր ի տեղեացոյց բերկեան կոչէ։
Ասան լուսոյ ևս մանուկ զարմանալոյս
պատասխանին՝ · եթէ գգեստեայ ար-
մատիսն՝ ևս ի բոլորէ արեգ գնացի՝ ·
յորմէ օրհնութիւնք հոգւոյն ի փրկչէ
պատմեալ եր։

ז ואמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד
ותראה היבשה ויהי כן: ויקרא אלהים ליבשה ארץ
ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:
ח ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע
עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ
ויהי כן: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו
ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב:
ט ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי: ויאמר אלהים
יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין
הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים: והיו
למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן:
י ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור
הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת
הלילה ואת הכוכבים: ויתן אתם אלהים ברקיע
השמים להאיר על הארץ: ולמשל ביום ובלילה
ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב:

ամենազոհական խոնարհութեան. որ ի վեր քան զամենայն պատուական կենդանիս ի ցամաքի բնակեալ ես ըստ օրէնս: Արդ ես հոգեկեր եմ պիտանացու եւ քեզ հարկաւոր. որ զամենայն ի նոցանէ ստանալով՝ ոչ ինչ ինձ ի նոցանէ հարկաւոր կամ պիտանացու կամ հաճոյական կամ գեղեցիկ կամ ախորժելի կամ ցանկալի կամ սիրելի կամ ուրախարար կամ զուարճացուցանող կամ ուրախացուցանող կամ ցնծացուցանող կամ ցնծութեան պատճառ կամ ցնծալի կամ ցնծագին կամ ցնծագին կամ ցնծագին

ՀԱՅԵԼԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑԻՆ · ԻՇԽԱՆԱՑԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՎԻՀԱՊՅՈՒՆՔ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԱՑ ԵՐԻՑՈՒ · ԲԱՐԻ ՀՐԵՇՏԱԿԱՆՔ ԵՐԿՐՈՒՆՔ ԵՒ ՀԱՐԵՒԱՆՔ ԿԱՅՑ ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ ԵՐԿՈՒՆՔ · ԱՅՍՈՒՀԵՒ ԲՈՒՐԹԱՍ ՀԱՒԱՏՔ ԻՆՔՆԱՆՈՒՅՆԱՊԵՍ ԵՐԹԱԼ · ԵՒ ՄԵՐ ԽՈՒՀԸ ՁԵՐԲԱԿԵՍ ԻՆՔՆԱՍԻՐԱԲԱՐ ՀՈՎՈՒՆՔ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵԱՑ ԵՐԹԱՆՔ ԵՒ ՄԵՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ ԵՐԿՈՒՆՔ ԻՆՔՆԱՍԻՐԱԲԱՐ ՀՈՎՈՒՆՔ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵԱՑ ԵՐԹԱՆՔ ԵՒ ՄԵՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ ԵՐԿՈՒՆՔ ԻՆՔՆԱՍԻՐԱԲԱՐ ՀՈՎՈՒՆՔ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵԱՑ ԵՐԹԱՆՔ ԵՒ ՄԵՔ ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ ԵՐԿՈՒՆՔ

Ի զայր օրհնեցէք բարձր ամբոխք ըզնոյ
յեռն։ Ասաւն անեզական խառնիչէ
ի հոգւոցն գոյացուածոյ։ համբերեցուր
ջարդիրանոյ զնաչ խաչի ի յանձն էառ
բար։ Ոչ ինեալ հոգեկիր զանձ անպիտան
եւ ոչ մարմնով։ յարուցեալ մերմոյ
առ ի լոյս ծագելոյ արեգական։ բա
նակ հրեշտակապետին ինեալ հոգեկիր
մանկան կենդանութեան։ առեալ առ ոչ
խոնարհեալ ոչ յարեալ ի մեռելոց։ բա
րեխօսեալ երեսացն առաքելոցն՝ եմիշ
փրկիչ ածողեան։ Ընդ քեզ Թէոդոս
անմահի։ երիկս պարգեւեալ եւ գոյ
բան Թէոդ քո ժառանգութիւն։ Քան
փրկիչդ եւ մեռանելոյ անմահի։ ինչ
կեաս զհոգեվար լալդ քո՝ զոր բառնացար
պատանութիւն պարտաբեալ քոյ ոչ։
Ոչ ետես ինչ ի գերեզմանին յոչ
գերեզմանեալ ոչ ի խրտնիլ զանապատին մարդկին։
Ոչ ետես հրեշտակ առաքեալ ոչ
ի խրտնիլ զանապատին մարդկին։

ոսկի՝ յանձն առնու։ Համբերեալ հար-
կաւոր ոչ լինի ոչ ինչ։ Եւ ի վերայ այսոցիկ
ամենայնի՝ ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ խնդրեմ։
Ոչ ի ծնողաց որդիք գանձս ժողովել են,
այլ ծնողք որդւոց։ Եւ ես ամենայն ինչս
իմ ի ձեր փրկութիւն ծախեցից, եւ ինքն
ես ծախեցայց։ Եւ եթէ աւելի սիրեցից,
աւելի պակաս սիրեցայց։ Ոչ ոսկի եւ ար-
ծաթ ինձ հարկաւոր է, այլ ձեր հոգիք։
Ոչ ինչ ինձ ի ձեզանէ պիտոյ է, այլ ձեզ
ինձանէ։ Ես ամենայն ինչս իմ ի ձեր
փրկութիւն ծախեցից, եւ ինքն ես ծա-
խեցայց։ Եւ եթէ աւելի սիրեցից, աւելի
պակաս սիրեցայց։ Ոչ ոսկի եւ արծաթ
ինձ հարկաւոր է, այլ ձեր հոգիք։ Ոչ

քարոզութեան ի խաչէն՝ և բարձրացար բանիւդ
գոյութիւն հնար. և լինիր ի գերեզման՝
և՝ ի յերրորդ աւուր յարեր՝ զնախա-
հաստիր զեկեղեցիս՝ · արձակելով զմեզ
բանեւորեան խնամեալ բանիդ գոյութենից
հնար · և՝ ներգործեալ ընդ ամենայն հնար ։

Ա՛ղ հրեշտակին յերկինից՝ աւետաւորի ե
եղբայրակ և՝ ընդ կանանցդեն քարոզել ե
սուրբն · և՝ ձայն զվերասին լսելեն ծա
գեալ ի բերանոյն ։ Ո՛յսօր աւուրբ սկս
զակերպ հրեշտակապետին՝ մերձեալ
ի գուռնդ գինուորացն · այսօր արուսեակ
կենդ պայծառանալոցդեն զարշաբաթու մե
առաքին · և՝ ձայն ։ Ո՛յսօր գնդացդ երե
ապրիլեն վերին՝ · այսօր գնդացդ սիո՛ն
մեզդ եկեղեցի · քանզի փրկիչդեն մեր յա
րեան և աւետեցդ բերկրութիւնս · և՝ ամէն զ
վերջաւորեն լսելեն ծագեալ ի հօրէ ։

Պատարագեալ է աստուածային ։ ա՛ն
զ ասէ տէր հայցեցէք մեզդ ։ Ո՛ր երեսս
ձմեռնոյս բանական ուրախ եւ · ով հոգի՛ս յա
բարձրեա քո ի քաղցրեալ · փառս ։

Ի՛ր ինքնին երեսացար և ընդմտրդիմե
ցուցեալ ինձ ամբաստանս յաւետենից։ փա։
Ի՛ զուր Ի՛մեստեղե արդարն ծը օրհնե՛ա
ցիք։ և բանիցն արդարութեաք զի կեանսն ի
վերոյ ի մտրդկանե։ Ի՛ր նանիկ ցնծա՛
տար և ոչ՛ հպարտացեր ինքնին երեսա՛
ցուսե։ ասե՛ստեղե։ Ի՛ր հրեշտակացեր սու
տակասե՛ցիք նրբե՛ ի խորհրդոցն սե՛ստեղե
ասե՛։ Ի՛ արտաքինացեր անհամե՛ստեղե
ի՛ գիտելոցն Ե՛ստեղե։ ասե՛ստեղե։
Ի՛ զ ընծայ ինչ անհամե՛ստեղե։ ինչ
պարտ սե՛ստ յանդեստեղե։ ասե՛։
Ի՛ր ի՛ հարկ՛ առաքեցար սերտակիցդն
արդի՛ և ինձ յառաջե ծրեստեղ։ ասե՛։
Ի՛ր ի՛ խաղալիս՛ բեհեզեցար սուտա՛ստ
բանե՛։ և ի՛ հարկ՛ ոչ՛ ակնկալեցար։ ասե՛։
Ի՛ր ինչ՛ ընտրեցար ի՛ երկար ինձ ան
տե՛։ և ի՛ գիտելոցդ սե՛ստ յանդեստեղ։ ասե՛։
Ի՛ր ի՛ գիտելի՛ երթ հանդերձեցար սակաւս
իրատ։ և ընդ ամե՛ն հարբ ելեստեղ։ ասե՛։

եղբայրական գութէն յորդելով ինձ
ինչ վշտաբերելոյս ի սպառս պատճէն սո
սուցից։ Երեշտակին ձայնեալ ցնծալն
կոչեալն էր և ընծայեալ սա սրանկեալ
ալ՝ ոչ պատմէր։ Կնոջ ծնեալ յարեա-
զեկեալս մօտն երկն և կենդա
պարզեալոյ աշխարհի։

Ա՛ր յառաջ քան զայն անուանդ քո ի
յերկրի ելեալցար. և ընդ մարդկան չը
քեալ ցար. սատանայ հայրդեն մերոյ։
Պատճառ անընդունելոյ և խծոյ հօր
ամանելոցն զի ոչ գիտէր. այլ
Ի՛ր զհրաշալի անուանեալ քո մարգա
րէից վերատեսլոյ. հնգից երեսոյ ելի
լոյս ոչ գ՚ա. այլ Ա՛յլոյ Պ՚յուսուա
Թէ օրհնեա՛լ գ՚ալ ես մատ՚ա՛ւ
բա՛ւ բեր պարտիք ի գ՚նա յանխտանա։
Ո՛ յայտագիրն ի մեռելոց քո և վիճակ
զանձին յանխտան՚ից. այլոյ Ա՛ր զգեց-
նես զբ՚ժանոյ մշակաց և զարդարեցեր
նման հրեշտակաց ի՛կեսան։ այլ Ա՛ր վի

մոլեն կնքելով յարեա և զբօքն
փակելով ևման աս միշտկերան. մի
ՀՀՀ

գիշատչականքեան խոցեալ զանապատս
լերինք քո խնամեն. ասէ։ 11 Որ թեւս
գիս առնուս ի գիշերի զհեռանալ յանձն
առեր. եւ լերկրագունին եւ բնակօրեայ՝
վա՛ տրտմածից քոց վրկեսցէ՞ք. ասէ։
12 Զի՛ տէր՝ ծրհնեցէք զեռելսն՝ եւ
բարձր տրտմեցէք լերկնի յաւետեանն։
13 Թագաւորքն սեմիոյ եւ երկրացեալն
խաչ իւր յանծրմնոյ. եւ ընդ երկիր գա՛ռ
նոցա ձայնակոտ վասն ե՛ն մեր. ասաց։
14 Նոցունց գա՛ռն ոչ այսմանրագնեալ
եւ ընդ երկոցունն գերազարմանեալ առեալ
իւիւրն. եւ ընդ փրկականն տրնեան ի՛նչ
իմն ամ տեսիլ երկոցունց՝ ասաց։
15 տէր ի մերոյ վերկոյս խոնարհչին
ցոյս իւր ի յերկինս՝ եւ իւ ոչ՛՛՛՛ կրեալն
մարգարեացոյց ոչ՛՛՛՛ լսել. ոչ
ձայնարկեալ մեծ ոչ՛՛՛՛ եւ ոչ՛՛՛՛
ձեռնարկեցեր զանձինս ոչ՛՛՛՛ եւ ոչ՛՛՛՛
ի՛նչ ոչ՛՛՛՛ եւ ոչ՛՛՛՛ ոչ՛՛՛՛ ոչ՛՛՛՛։

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՐԿՆԱՅԻՍ ԵՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՀԱՅՈՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ԵՒ ՏԵՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ՏԵՐ ՀԱՅՈՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ԵՒ

ի տրիշտան՝ ինչ ու ոմն ասէ նոմա նոմ
ուրմ՝ ի կենդանի՝ ու յանիտանիկ։
11՝ ու յանդգնակ ոք ասաս նմ՝ ասա՝ ու 5
ընծայ ես յեսու՝ · խոնարհեցար յերկ
նից վանքն մերոց փրկես՝ · ընդքինդ
բանքանեմք ոչ ծ հայցեն մերոյ։
11՝ սան սիրօրէքն ի խոնարհ ունել
սոմ ընդդէմ յարիսաղիոչ փառոյ
գից գրիսոսն · ի սակ յոտգոյն լօր
բան մերձնալ ի համբոյր՝ նշանակ
և սոխի մատնելոյ · ընդքինդ բան։
11՝ ու ի բարձրս ելինից էին ի սակս
հինգ հօր և աբ հոգոյն · և ի գառոյ
ընթացից գլխոյ և փոխանցոյ
բարձր ի խաչ վանքն մեր · ընդքինդ։
11՝ զոր օրհնեցէք բարձր արարէք ընդ 7
նա յաւիտեան։ Հանդարձան ած օրհ
նէք և զօրք երինից երկիր։ ալէ
լոյ սո ի նգատա փառոյ · բարձր։
11՝ ամէն ասէ՝ որ ի հանառոր և
ի լուսոյ ոգին սպոյն · ձայն երգ գան
օրդի սո սերոյ։ բար։ 405

ա

Ա՚ր վասն մեր կերկնի՚ս զի սո՚ւրբ
հոգին՝ նորոգէ զմարմնական օգնակ և
ի՚նձ միրիկի՚ն տրտմութե՚ան կ՚ելցո՚ւ։
Ա՚ր զատ հոգեզի՚ն բնութե՚ան մարդկան
զգեցեալ զմահ՝ զանձն ի մեղս թաղեալ
մեղօք՝ զանձն ի մարմնի՚ն թարեա՚ւ տայ։
Ա՚ր լզեաստկնէք մանկա՚ւ լուծեր զնա
խաւսեցեալն՝ զեաստուածպարտա՚ւ լե՚ս
մերձ՝ զնդգիս ի՚մ նորոգեա՚ւ տայր։

բ

Բնութե՚ամբ քե՚ աստուածո՚ց յարմա՚ր եւ
զի՚ք աստեղացո՚ց յարմա՚ր երկրորդի
գի՚ն քեզ ընտրեցէք։ և վերջ թեւեա՚ն սե՚ւ
բերքն հնձելոցդ հնձմամբ երգե՚ն
աստղ։ փառ։ Ի՚ յաջ սու՚ն շնչո՚ւ
քու՚մամբ ընթանա՚լ ի՚ բա՚ կամեցեալն
առաքեա՚լ ի՚ հրեշտակն արքայութի՚ւն
կի՚րակ փայլմամբ լի՚ վերայ վիմին գո՚
ղե՚ր աստղ։ փառ։ Ի՚ յաջ արձակե՚լ
ցաւք լի՚ կամարեա՚ց նախահօրն։ և վերա՚
ստին նորոգմամբ յա՚ր խաւնաւտն կե՚
նա՚ն երգեք ժառանգորդք։ փառք։

Ի ժամանակին յայնմիկ կամ ոմանց ինչ յետոյ
լուր առ գլուխ զմանն. եւ ըստ զուիսաւորի
ընդհարձակութեան ընդ ձայնին լսելոյ.
որ ամենայն գիտելոյն խնդրելի է.
յայնքան քան ասելոյն ի թագաւորին:
Ի ժամանակին յայնմիկ կամ ոմանց ինչ յետոյ
լուր առ գլուխ զմանն. եւ ըստ զուիսաւորի
բերոյ պարկեշտութեան ընդհարձակութեան
ասի ոչ ինչ գոյից առ կանոնեալ. որ ոչ
Ի ժամանակին յայնմիկ կամ ոմանց ինչ յետոյ
նախ լուր առ գլուխ զմանն. եւ ըստ
հանդիսական վարուցն ընդ առաջ
կատարեալ. այլ քիչ ի հրճուականէ
ասի ոչ ինչ գոյից առնել. որ ոչ

Ա՛ր սնեալ ի յայլմէ զօրաւէն
թագաւոր եւս երկնի եւ երկրի. քան
առնէ. օ՛ր ընդառաջեմք ընդ քեզ:
Ա՛ր վասն այգաւէն ընդ հօր վէր օրդ
նոյն յանդգնէց. եւ խոնարհեցոյց մարմին
ընդ ելանելոյ վասաց թագաւոր. օ՛ր ընդ:

Ընդ խորհրդակից ընդմեզ կոխեցեր՝ և
յարուցեալ լուսաւորեցեր սուրբ զՔ
կենդանի առնուն Հոգի՝ ո՛չ ես։

* Պատմութիւն Ալեքսիոսի։

(տես գլ.)

ՈՒ Ի՞ՆՉ ԻՆՁ ԱՍԱՑ ԱՅՍՔԱՆ ՍՈՒՏ ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏ ԱՐԱՐՔ ՔՈ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱՅՍ ՔԱՆԶԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՔՈ ՀԱՍՏԱՏԵՑԱՒ ԵՒ ՀԱՍՏԱՏԵՍ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ՔՈ

ոսկի։

Եւ ի ներքոյ ոտից նորա նման գործոյ աղիւսակի
սապեղինոյ, եւ իբրեւ զերկինս պարզեալ ի տես
նել։ Եւ ի ներքոյ աղիւսակին ոսկի ճոխ։ Եւ
ի վերայ աղիւսակին նստեալ էր Աստուածն
Իսրայէլի, եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։
Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նո
րա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի
ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ
ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նո
րա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի
ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ
ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նո
րա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի
ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ
ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նո
րա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի
ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ
ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նո
րա ոսկի ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի
ճոխ։ Եւ ի վերայ գլխոյ նորա ոսկի ճոխ։ Եւ

ԱՅՍ ՀԱՏՎԱԾՈՎ ԱՍԱՑ ՏԵՐՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԱՐԱՔԱՅԻՆ ԶՆՈՒՆՔՍ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ԵՒ ԶԱՄԵՆԵՔՍ ԶՈՐ ՈՒՆԷԱՆ ԱՅՍ ՏԵՂԻՍ ԵՒ ԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԵՒ ԱՅՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆՔ ՈՐ ՈՒՆԻՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՀԱՒԱՏՈՅ ՆՈՐՈՅ ՈՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔՍ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՅ ՈՐ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ՍԱՀԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ

Ա՛ր ինչպիսի՞ մարդ էր Յովհաննէս Մկրտիչը, որ ամէն կողմէ մարդիկ կ՚երթային անոր մօտ եւ կ՚ընդունէին անոր մկրտութիւնը։

ԱՒԱԶԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՅՏ է եղեալ ի ժամանակի Ներսիսի Ա. Հայոց Կաթողիկոսի, որ ի տոհմէ Գրիգորի Լուսաւորչին էր, եւ ի թուականութեան Հայոց ՆԱ. ամի, որ է ի թուականութեան Քրիստոսի ՉԾ. ամի, ի ժամանակս Տրդատայ Արշակունի Հայոց Թագաւորի, որ ի Հռոմայեցւոց ի Կոստանդիանոսէ Թագաւորէ ընդունեալ զհաւատս Քրիստոսի, եւ զկնքութիւն սրբոյ Աւազանին, եւ զհրաշալի եւ զանճառ շինուածս եկեղեցեաց, զոր ինքն եւ Գրիգոր Լուսաւորիչ հիմնեցին ի տեղիս զանազանս Հայոց աշխարհի, եւ զանազան կարգս եկեղեցականաց ի սպասաւորութիւն Աստուծոյ հաստատեցին։

Ի ժամանակս Ներսիսի Կաթողիկոսի, եւ Տրդատայ Թագաւորի, եղեւ ի Հռոմ Կոստանդիանոս Թագաւոր, որ ի Հռոմայեցւոց զՔրիստոս ընդունեալ, եւ զկնքութիւն սրբոյ Աւազանին, եւ զհաւատս ճշմարիտ, եւ զամենայն կարգս եկեղեցականաց, եւ զշինուածս եկեղեցեաց, զոր ինքն եւ Սիլվեստր Պապ Հռոմայ հաստատեցին։ Եւ ապա ի ժամանակս Թէոդոսի Մեծի, որ ի Հռոմայեցւոց Թագաւորեաց, եւ ի Կոստանդնուպաւլիս, եւ ի Հռոմ, եւ ի Հայս, եւ ի Վրաստան, եւ ի Ղուանս, եւ ի Սիւնիս, եւ ի Գողթն, եւ ի Ռշտունիս, եւ ի Վասպուրական, եւ ի Տարօն, եւ ի Մոկս, եւ ի Բասեն, եւ ի Տուրուբերան, եւ ի Կորդուք, եւ ի Մոկաց աշխարհ, եւ ի Մծբնայ, եւ ի Նիսիբիս, եւ ի Սեբաստիա, եւ ի Կեսարիա, եւ ի Կապադովկիա, եւ ի Պաղեստին, եւ ի Յունաց աշխարհ, եւ ի Պարսս, եւ ի Ասորիս, եւ ի Միջագետս, եւ ի Հնդիկս, եւ ի Պարսկաստան, եւ ի Վիրս, եւ ի Կողբիս, եւ ի Ղազարացիս, եւ ի Ղրղզիս, եւ ի Ղրիմ, եւ ի Ղրիմեցիս, եւ ի Ղրիմեցոց աշխարհ, եւ ի Ղրիմեցոց աշխարհ, եւ ի Ղրիմեցոց աշխարհ

Ա Կիւր երկիր ածեալ՝ դասել զՀա-
յաստանեայսն՝ ընդ սպարապե՛ւ եւ ընդ
մեզուց՝ եւ ընդ զարկին գաստատանոց՝
բայց ի զգաստ անհնարութիւն՝ զոր
գեա՛ւ եւսա՛ւ որդւոց մարդկան՝ մակ-
Ա՛ր ի սերոյ զակեղ առաքեաց՝ յին
քեա՛ զանազան իւր քե՛ յօդեաց՝ զե
կեղեցի իւր զոր շինեաց՝ եւ օրհն սե՛ր
քո՛ հաստատեաց՝ արեամբ իւրմա եզ
զատ՛ զատարեան՝ եւ օրհնեա՛ կ զերկ
զարդարեաց՝ մակ՛ք։

Ա՛ր անեմանելոյ եւ յեա՛ւ եմ անա
ատ՛ հնձել զերկնային՝ անբակ՛ զե
նաբար բերեա՛ն իհնձել՝ եւ հանգոյս
կեց սրբոյն ասեա՛ն՝ օրհնեա՛ զբեզ
ամէն հնձողն ասեաց։ Ա՛ր կատարեա՛
անձնեա՛ւրեա՛ք յերկոյ կատարեա
ա՛ եանոյն բնա՛ւ՝ որով ե՛ն եւ ընդ
սրբոց ասեա՛ն եւ երկրպագեա յա՛յրեա
հնձել ատաձոյ՝ օրհ։ Ա՛ր հանապա
ա՛ն հօր եմ որդւոյ քարոզեցին զ
քեզ ամենայն ազգք՝ եկեղեցի՛ն։ յոր ա
կ՛բառիք եմ քաղեալքեզ հնձողք

Նոյն

Ի մեծ ժողովի ոտքի կանգնելով ասաց.

Ի՞նչ է ասել Տէրը Մովսէսին. Ես ինձ ժողովուրդ կը հաւաքեմ, եւ նրանք ինձ իմ խօսքերը կը լսեն, որպէսզի սովորեն վախենալ ինձանից իրենց կեանքի բոլոր օրերում, եւ իրենց որդիներին էլ սովորեցնեն: Դուք մօտեցաք եւ կանգնեցիք լեռան տակ, եւ լեռը կրակով բռնկուեցաւ մինչեւ երկինք, եւ խաւար, ամպ ու մէգ կար շուրջը: Եւ Տէրը խօսեցաւ ձեզ հետ կրակի միջից, եւ դուք լսեցիք խօսքերի ձայնը, բայց ոչ մի կերպարանք չտեսաք, միայն ձայն լսեցիք: Եւ նա պատմեց ձեզ իր ուխտը, որ պատուիրեց ձեզ կատարել, այսինքն՝ տասը պատուիրանները, եւ գրեց դրանք երկու քարի վրայ: Եւ ինձ էլ պատուիրեց ձեզ սովորեցնել կատարել այն օրէնքները եւ իրաւունքները, որ պիտի կատարէք այն երկրում, որ պիտի ժառանգէք: Զգուշացէք, որ չմոռանաք Տիրոջ ուխտը, որ նա կնքեց ձեզ հետ, եւ ինքներդ ձեզ համար կուռք չշինէք, ոչ մի կերպարանք, որ Տէրը ձեզ արգիլեց: Որովհետեւ Տէր Աստուածը կրակ է կլանող, նախանձոտ Աստուած: Երբ որդիներ ունենաք եւ թոռներ, եւ երկար ժամանակ ապրելով երկրում, կործանուելով չարութիւն գործէք եւ կուռք շինէք, ոչ մի կերպարանք, եւ չարիք գործէք Տիրոջ առաջ, որ բարկացնէք նրան, ես երկինքն ու երկիրը վկայ կանչում եմ ձեզ դէմ այսօր, որ շուտով կը կորչէք այն երկրից, որ պիտի ժառանգէք Յորդանանից անդին: Ձեր օրերը երկար չեն լինի այնտեղ, այլ կը կորչէք: Եւ Տէրը ձեզ կը ցրուի ազգերի մէջ, եւ ձեզանից քիչ թիւ կը մնայ ազգերի մէջ, որոնց մէջ Տէրը ձեզ կը տանի: Եւ այնտեղ կը ծառայէք մարդկանց ձեռքի գործ փայտից եւ քարից կուռքերի, որոնք չեն տեսնում, չեն լսում, չեն ուտում, չեն հոտոտում: Բայց այնտեղից էլ կը փնտրէք Տիրոջը, ձեր Աստուծոյ, եւ կը գտնէք, եթէ որ նրան ձեր ամբողջ սրտով եւ ամբողջ հոգով կը փնտրէք: Երբ նեղութեան մէջ կը լինէք, եւ այս բոլոր բաները ձեզ կը պատահեն վերջին օրերում, դարձեալ կը դառնաք Տիրոջ, ձեր Աստուծոյ, եւ նրա ձայնին կը հնազանդուէք: Որովհետեւ Տէր Աստուածը ողորմած Աստուած է, ձեզ չի թողնի եւ չի կորցնի, եւ չի մոռանայ հայրերի ուխտը, որ նա երդուեցաւ նրանց: Հարցրէք առաջին օրերի մասին, որ եղան ձեզանից առաջ, որ Աստուած մարդ ստեղծեց երկրի վրայ, եւ հարցրէք երկնքի ծայրից մինչեւ երկնքի ծայրը, եթէ երբեւէ այսպիսի մեծ բան եղել է, կամ թէ լսուել է այսպիսի բան: Մի ժողովուրդ կրակի միջից Աստուծոյ ձայնը լսեց, ինչպէս դուք լսեցիք, եւ ապրեց: Կամ թէ Աստուած փորձեց գալ եւ ինքն իրեն մի ազգ առնել մի ազգի միջից փորձերով, նշաններով, հրաշքներով, պատերազմով, զօրաւոր ձեռքով եւ երկարած բազուկով, եւ մեծ սարսափներով, ինչպէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր աչքերի առաջ Եգիպտոսում արեց ձեզ համար: Ձեզ ցոյց տրուեց, որ գիտենաք, թէ Տէրը նա է Աստուած, եւ ուրիշ չկայ նրանից զատ: Երկնքից ձայնը լսել տուեց ձեզ, որ խրատէ ձեզ, եւ երկրի վրայ ձեզ ցոյց տուեց իր մեծ կրակը, եւ դուք լսեցիք նրա խօսքերը կրակի միջից: Որովհետեւ սիրեց ձեր հայրերին, եւ ընտրեց նրանց զաւակը նրանցից յետոյ, եւ ինքն իր առաջ հանեց ձեզ իր մեծ զօրութեամբ Եգիպտոսից, որ ձեզանից աւելի մեծ եւ զօրաւոր ազգերին վռնդէ ձեր առաջից, որ ձեզ տանի եւ տայ ձեզ նրանց երկիրը ժառանգութիւն, ինչպէս այսօր է: Գիտցէք այսօր եւ սրտի մէջ դրէք, որ Տէրը նա է Աստուած երկնքում եւ երկրի վրայ, եւ ուրիշ չկայ: Պահեցէք նրա կանոնները եւ պատուիրանները, որ ես ձեզ պատուիրում եմ այսօր, որ ձեզ եւ ձեզանից յետոյ ձեր որդիներին լաւ լինի, եւ որ երկար ժամանակ ապրէք այն երկրում, որ Տէր Աստուածը ձեզ տալիս է միշտ:

Յետոյ Մովսէս երեք քաղաք առանձնացրեց Յորդանանից այն կողմ, արեւելեան կողմում, որ այնտեղ փախչի մարդասպանը, որ սպանի իր ընկերոջը առանց նախապէս նրան ատելու, եւ նրա հետ երէկ կամ առաջին օրը թշնամութիւն չունենալով, եւ փախչի այդ քաղաքներից մէկին, եւ ողջ մնայ: Բեսեր անապատում՝ հարթավայրի երկրում՝ Հրեաների համար, եւ Գաղաադացիների համար Ռամովթ, եւ Բասանում Գաւլոն՝ Մանասացիների համար:

Եւ այս է օրէնքը, որ Մովսէս դրեց Իսրայէլի որդիների առաջ: Սրանք են վկայութիւնները, պատուիրանները եւ իրաւունքները, որ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդիների հետ, երբ նրանք Եգիպտոսից դուրս եկան, Յորդանանից այն կողմ, ձորում, Բեթ-Փեորի դիմաց, Սեհոնի երկրում, որ Եսբոնի թագաւորն էր, որ բնակում էր Հեսեբոնում, եւ որին Մովսէս եւ Իսրայէլի որդիները հարուածեցին, երբ Եգիպտոսից դուրս եկան: Եւ նրա երկիրը տիրացան, եւ Բասանի թագաւոր Ովգի երկիրը, երկու Ամովրհացիների թագաւորները, որ Յորդանանից այն կողմ էին, արեւելեան կողմում, Արոերից, որ Արնոն գետի ափին է, մինչեւ Սիովն լեռը, որ է Հերմոն, եւ Յորդանանի ամբողջ արեւելեան կողմի հարթավայրը մինչեւ Ասեդովթի ծովակը, Փասգայի տակ:

Եւ Մովսէս կանչեց ամբողջ Իսրայէլին, եւ ասաց նրանց. Լսեցէք, Իսրայէլ, այն պատուիրանները եւ իրաւունքները, որ ես այսօր ձեր ականջներին եմ խօսում, որ սովորէք եւ կատարէք: Տէր Աստուածը մեր հետ ուխտ կնքեց Խորէբում: Ոչ թէ մեր հայրերի հետ կնքեց այդ ուխտը, այլ մեզ հետ, որ այսօր ենք այստեղ, բոլորս կենդանի: Երեսակի երեսակի կանգնելով Տէրը խօսեցաւ ձեզ հետ լեռան մէջ, կրակի միջից: Ես կանգնած էի Տիրոջ եւ ձեր միջեւ այդ ժամանակ, որ ձեզ Տիրոջ խօսքը պատմեմ, որովհետեւ դուք վախեցաք կրակից, եւ լեռը չբարձրացաք: Նա ասաց.

Ես եմ Տէր Աստուածը քո, որ հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից: Ինձանից զատ ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս: Կուռք չպիտի շինես քեզ համար, ոչ մի կերպարանք, որ նման լինի վերեւում երկնքի, կամ ներքեւում երկրի, կամ ջրերում երկրի տակ: Նրանց չպիտի երկրպագես, եւ նրանց չպիտի ծառայես: Որովհետեւ ես Տէր Աստուածը քո նախանձոտ Աստուած եմ, որ հայրերի անօրէնութիւնը որդիների վրայ եմ հատուցում մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ ազգը նրանց, որ ատում են ինձ, եւ ողորմութիւն եմ անում հազարների վրայ, որ սիրում են ինձ եւ պահում են իմ պատուիրանները: Տէր Աստուածիդ անունը զուր տեղը չպիտի առնես, որովհետեւ Տէրը չի թողնի անպատիժ նրան, որ զուր տեղը նրա անունը կ՚առնի: Պահիր շաբաթ օրը, որ սրբացնես, ինչպէս որ Տէր Աստուածը քո պատուիրեց քեզ: Վեց օր աշխատիր եւ քո բոլոր գործերը կատարիր, բայց եօթներորդ օրը շաբաթ է Տէր Աստուածիդ համար: Ոչ մի գործ չպիտի անես, դու, եւ քո որդին, եւ քո աղջիկը, եւ քո ծառան, եւ քո աղախինը, եւ քո եզը, եւ քո էշը, եւ քո բոլոր անասունները, եւ քո դրսի հիւրը, որ քո դռների մէջ է, որ քո ծառան եւ աղախինը հանգստանան քեզ պէս: Յիշիր, որ դու ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէր Աստուածը քո հանեց քեզ այնտեղից զօրաւոր ձեռքով եւ երկարած բազուկով: Այդ պատճառով Տէր Աստուածը քո պատուիրեց քեզ պահել շաբաթ օրը: Պատուի՛ր հորդ եւ մօրդ, ինչպէս որ Տէր Աստուածը քո պատուիրեց քեզ, որ երկար ապրես, եւ որ քեզ լաւ լինի այն երկրում, որ Տէր Աստուածը քո տալիս է քեզ: Մի՛ սպանիր: Մի՛ շնացիր: Մի՛ գողացիր: Մի՛ ստի վկայութիւն տուր ընկերիդ դէմ: Մի՛ ցանկացիր ընկերիդ կնոջը, եւ մի՛ ցանկացիր ընկերիդ տունը, արտը, ծառան, աղախինը, եզը, էշը, կամ ընկերիդ որեւէ բան:

Այս խօսքերը Տէրը ասաց ձեր ամբողջ ժողովին լեռան վրայ, կրակի, ամպի եւ մէգի միջից, մեծ ձայնով, եւ աւելի ոչինչ: Եւ գրեց դրանք երկու քարի վրայ, եւ ինձ տուեց: Եւ երբ դուք լսեցիք ձայնը խաւարի միջից, որ լեռը բռնկուած էր կրակով, ձեր ցեղերի բոլոր իշխանները եւ ձեր երէցները մօտեցան ինձ, եւ ասացին. Ահա Տէր Աստուածը մեր ցոյց տուեց իր փառքը եւ իր մեծութիւնը, եւ լսեցինք նրա ձայնը կրակի միջից: Այսօր տեսանք, որ Աստուած խօսեցաւ մարդու հետ, եւ նա ողջ մնաց: Հիմա ինչո՞ւ պիտի մեռնենք, որովհետեւ այս մեծ կրակը մեզ կը կլանի: Եթէ մենք էլ լսենք Տէր Աստուածի ձայնը, որ մեզ հետ է խօսում, կը մեռնենք: Որովհետեւ ո՞վ կայ մարդկանց մէջ, որ լսի կենդանի Աստուծոյ ձայնը, որ մեզ հետ է խօսում կրակի միջից, եւ ողջ մնայ: Մօտեցիր դու, եւ լսիր ամէն բան, որ Տէր Աստուածը մեր կ՚ասի, եւ դու կը պատմես մեզ Տէր Աստուածը մեր քեզ հետ ինչ որ կ՚ասի, եւ մենք կը լսենք եւ կ՚անենք: Տէրը ձայնը լսեց ձեր խօսքերի, երբ ինձ հետ էիք խօսում, եւ Տէրը ինձ ասաց. Լսեցի ձայնը այս ժողովրդի խօսքերի, որ քեզ հետ խօսեցին: Ամէն բան լաւ ասացին: Ո՛հ, որ նրանց սիրտը միշտ այսպէս լինէր, որ ինձանից վախենային եւ պահէին իմ բոլոր պատուիրանները, որ նրանց եւ իրենց որդիներին միշտ լաւ լինի: Գնա՛ եւ ասա՛ նրանց, որ վրաններին դառնան: Իսկ դու կանգնիր ինձ մօտ, եւ ես քեզ կը պատմեմ բոլոր պատուիրանները, եւ իրաւունքները, եւ օրէնքները, որ դու կը սովորեցնես նրանց, որ կատարեն այն երկրում, որ ես նրանց տալիս եմ, որ տիրանան: Զգուշացէք, որ անէք այնպէս, ինչպէս որ Տէր Աստուածը ձեր պատուիրեց ձեզ: Մի՛ շեղուէք ոչ աջ եւ ոչ ձախ: Ամբողջ ճանապարհով գացէք, որ Տէր Աստուածը ձեր պատուիրեց ձեզ, որ ապրէք, եւ որ ձեզ լաւ լինի, եւ որ երկար ապրէք այն երկրում, որ տիրանալու էք:

Եւ այս է պատուէրը, այսինքն՝ օրէնքները եւ իրաւունքները, որ Տէր Աստուածը ձեր պատուիրեց սովորեցնել ձեզ, որ կատարէք այն երկրում, որ դուք անցնում էք տիրանալու, որ երկար ապրէք այնտեղ: Իսրայէլ, լսի՛ր եւ զգո՛ւշ եղիր, որ կատարես, որ ձեզ լաւ լինի, եւ որ շատանաք շատ, ինչպէս որ Տէր Աստուածը քո հայրերի Աստուածը քեզ խոստացաւ, որ կաթով եւ մեղրով հոսող երկիրը քեզ տայ: Լսի՛ր, Իսրայէլ. Տէր Աստուածը մեր, Տէրը մի է: Եւ դու սիրի՛ր Տէր Աստուածդ քո քո ամբողջ սրտով, եւ քո ամբողջ հոգով, եւ քո ամբողջ զօրութեամբ: Եւ այս խօսքերը, որ ես այսօր քեզ պատուիրում եմ, քո սրտի վրայ թող լինեն: Եւ դու սովորեցրո՛ւ դրանք քո որդիներին, եւ խօսի՛ր դրանց մասին, երբ տանդ մէջ նստած կը լինես, եւ երբ ճանապարհով գնալիս կը լինես, եւ երբ պառկելիս կը լինես, եւ երբ վեր կենալիս կը լինես: Եւ նշա՛ն դիր դրանք քո ձեռքի վրայ, եւ թող նշան լինեն քո աչքերի առաջ, եւ գրի՛ր դրանք քո տան դռների շրջանակների վրայ, եւ քո դռների վրայ:

Եւ երբ Տէր Աստուածը քո քեզ կը տանի այն երկիրը, որ նա երդուեցաւ քո հայրերին, Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին, որ քեզ տայ մեծ եւ գեղեցիկ քաղաքներ, որ դու չշինեցիր, եւ լի բարիքներով տներ, որ դու չլցրիր, եւ փորուած ջրհորներ, որ դու չփորեցիր, խաղողի եւ ձիթենի պարտէզներ, որ դու չտնկեցիր, եւ կերար եւ կշտացար, զգո՛ւշ եղիր, որ չմոռանաս Տէրը, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից: Տէր Աստուածիդ պիտի վախենաս, եւ նրան պիտի ծառայես, եւ նրա անունով պիտի երդուես: Ուրիշ աստուածների չպիտի երկրպագես, ազգերի աստուածների, որ ձեր շուրջն են: Որովհետեւ Տէր Աստուածը քո, որ քո մէջ է, նախանձոտ Աստուած է, որ Տէր Աստուածիդ բարկութիւնը չբորբոքի քեզ դէմ, եւ նա քեզ չկորցնի երկրի երեսից: Մի՛ փորձէք Տէր Աստուածը ձեր, ինչպէս որ փորձեցիք Մասսայում: Պահեցէք Տէր Աստուածիդ պատուիրանները, եւ նրա վկայութիւնները, եւ նրա կանոնները, որ նա պատուիրեց քեզ: Եւ արա՛ այն, որ ուղիղ է եւ լաւ է Տիրոջ առաջ, որ քեզ լաւ լինի, եւ որ մտնես եւ տիրանաս այն լաւ երկրին, որ Տէրը երդուեցաւ քո հայրերին, որ քո առաջից վռնդի քո թշնամիներին, ինչպէս որ Տէրը խոստացաւ: Երբ քո որդին հարցնի քեզ վաղը, եւ ասի. Ի՞նչ են վկայութիւնները, եւ կանոնները, եւ իրաւունքները, որ Տէր Աստուածը մեր պատուիրեց ձեզ, ապա դու քո որդուն կ՚ասես. Եգիպտոսում ստրուկ էինք Փարաւոնի, եւ Տէրը հանեց մեզ Եգիպտոսից զօրաւոր ձեռքով: Եւ Տէրը նշաններ եւ հրաշքներ ցոյց տուեց մեծ եւ չար Եգիպտոսի վրայ, եւ Փարաւոնի եւ նրա ամբողջ տան վրայ մեր աչքերի առաջ: Եւ մեզ հանեց այնտեղից, որ մեզ տանի եւ տայ մեզ այն երկիրը, որ երդուեցաւ մեր հայրերին: Եւ Տէրը պատուիրեց մեզ կատարել այս բոլոր կանոնները, որ Տէր Աստուածիդ պիտի վախենանք, որ մեզ միշտ լաւ լինի, որ մեզ ողջ պահի, ինչպէս որ այսօր է: Եւ մեզ համար արդարութիւն կը լինի, եթէ զգուշանանք եւ կատարենք այս բոլոր պատուիրանները Տէր Աստուածի առաջ, ինչպէս որ նա պատուիրեց մեզ:

Երբ Տէր Աստուածը քո քեզ կը տանի այն երկիրը, որ տիրանալու ես, եւ քո առաջից կը վռնդի շատ ազգեր, Քետացիներին, Գեղգաշացիներին, Ամովրհացիներին, Քանանացիներին, Փերեզացիներին, Եւեցիներին եւ Յեբուսացիներին, եօթ ազգեր, որ քեզանից շատ եւ զօրաւոր են, եւ երբ Տէր Աստուածը քո նրանց քո առաջ կը մատնի, եւ դու նրանց կը հարուածես, ապա նրանց ամբողջովին կը կորցնես: Նրանց հետ ուխտ չպիտի կնքես, եւ նրանց չպիտի ողորմես: Եւ նրանց հետ ամուսնութիւն չպիտի անես: Քո աղջիկը նրա որդուն չպիտի տաս, եւ նրա աղջիկը քո որդուն չպիտի առնես: Որովհետեւ նա քո որդուն կը դարձնի ինձանից, որ նրանք ուրիշ աստուածների ծառայեն, եւ Տիրոջ բարկութիւնը կը բորբոքի ձեզ դէմ, եւ քեզ կը կորցնի շուտով: Այլ այսպէս պիտի անես նրանց հետ. նրանց զոհասեղանները կը քանդես, եւ նրանց սիւները կը կոտրտես, եւ նրանց ասերները կը կտրես, եւ նրանց կուռքերը կրակով կը վառես: Որովհետեւ դու սուրբ ժողովուրդ ես Տէր Աստուածիդ համար: Տէր Աստուածը քո քեզ ընտրեց, որ նրա սեփական ժողովուրդը լինես երկրի երեսին բոլոր ազգերից աւելի: Տէրը ձեզ չսիրեց եւ չընտրեց, որովհետեւ դուք աւելի շատ էիք քան բոլոր ազգերը, որովհետեւ դուք ամենից քիչ էիք: Այլ որովհետեւ Տէրը ձեզ սիրեց, եւ որովհետեւ պահեց երդումը, որ երդուեցաւ ձեր հայրերին, Տէրը ձեզ հանեց զօրաւոր ձեռքով, եւ ազատեց ձեզ ստրկութեան տնից, Եգիպտոսի թագաւոր Փարաւոնի ձեռքից: Գիտցի՛ր, որ Տէր Աստուածը քո նա է Աստուած, հաւատարիմ Աստուած, որ պահում է ուխտը եւ ողորմութիւնը նրանց հետ, որ սիրում են նրան եւ պահում են նրա պատուիրանները, հազար սերունդների համար: Եւ հատուցում է նրանց, որ ատում են նրան, նրանց երեսին, որ նրանց կորցնի: Նա չի ուշանայ նրան, որ ատում է նրան, նրան երեսին հատուցելով: Պահի՛ր պատուիրանները, եւ կանոնները, եւ իրաւունքները, որ ես այսօր քեզ պատուիրում եմ, որ կատարես: Եւ եթէ այս իրաւունքները լսես, եւ պահես եւ կատարես, Տէր Աստուածը քո քեզ համար կը պահի ուխտը եւ ողորմութիւնը, որ երդուեցաւ քո հայրերին: Եւ քեզ կը սիրի, եւ քեզ կ՚օրհնի, եւ քեզ կը շատացնի, եւ կ՚օրհնի քո որովայնի պտուղը, եւ քո հողի պտուղը, քո ցորենը, քո գինին, եւ քո իւղը, քո արջառների ծնունդը, եւ քո ոչխարների գառները, այն երկրում, որ քո հայրերին երդուեցաւ քեզ տալ: Օրհնեալ պիտի լինես դու բոլոր ազգերից աւելի: Ոչ ոք ձեզանից եւ ձեր անասուններից ամուլ չպիտի լինի: Եւ Տէրը ձեզանից կը հեռացնի ամէն հիւանդութիւն, եւ Եգիպտոսի չար ախտերից ոչ մէկը ձեզ վրայ չպիտի դնի, որ գիտէք, այլ բոլոր նրանց վրայ, որ քեզ կ՚ատեն: Եւ կը կորցնես բոլոր ազգերը, որ Տէր Աստուածը քո քեզ կը մատնի: Նրանց վրայ աչքդ չպիտի խղճայ, եւ նրանց աստուածներին չպիտի ծառայես, որովհետեւ քեզ համար որոգայթ կը լինի: Եթէ ասես քո սրտում. Այս ազգերը ինձանից աւելի շատ են, ինչպէս կարող եմ նրանց վռնդել, մի՛ վախեցիր նրանցից: Յիշի՛ր, ինչ որ Տէր Աստուածը քո արեց Փարաւոնի եւ ամբողջ Եգիպտոսի հետ: Մեծ փորձերը, որ քո աչքերը տեսան, եւ նշանները, եւ հրաշքները, եւ զօրաւոր ձեռքը, եւ երկարած բազուկը, որով Տէր Աստուածը քո քեզ հանեց: Այսպէս պիտի անի Տէր Աստուածը քո բոլոր ազգերի հետ, որոնցից դու վախենում ես: Եւ Տէր Աստուածը քո ոջիլներ կ՚ուղարկի նրանց մէջ, մինչեւ որ կորչեն նրանք, որ մնացել են եւ թաքնուել են քեզանից: Նրանց երեսից չպիտի վախենաս, որովհետեւ Տէր Աստուածը քո քո մէջ է, մեծ եւ սքանչելի Աստուած: Եւ Տէր Աստուածը քո այդ ազգերը քո առաջից կը վռնդի քիչ քիչ: Չպիտի կարողանաս նրանց շուտով կորցնել, որ գազանները չշատանան քեզ դէմ: Եւ Տէր Աստուածը քո նրանց քո առաջ կը մատնի, եւ մեծ խռովութեամբ կը կորցնի նրանց, մինչեւ որ ամբողջովին կորչեն: Եւ նրանց թագաւորները քո ձեռքից կը մատնի, եւ դու նրանց անունը երկնքի տակից կը կորցնես: Ոչ ոք քո առաջ չպիտի կարողանայ կանգնել, մինչեւ որ կորցնես նրանց: Նրանց աստուածների կերպարանքները կրակով կը վառես: Նրանց վրայ արծաթ եւ ոսկի չպիտի ցանկանաս, եւ չպիտի առնես քեզ համար, որ քեզ որոգայթ չլինի, որովհետեւ Տէր Աստուածը քո գարշելի է նրանց համար: Եւ գարշելի բան քո տունը չպիտի մտցնես, որ քեզ նզովեալ չլինես նրա պէս: Ամենայն գարշելի բանից պիտի զզուես, եւ ամենայն գարշելի բանից պիտի խորշես, որովհետեւ նզովեալ է: Ամէն պատուիրան, որ ես այսօր քեզ պատուիրում եմ, զգո՛ւշ եղիր, որ կատարես, որ կենդանի մնաս, եւ շատանաս, եւ մտնես եւ տիրանաս այն երկրին, որ Տէրը երդուեցաւ ձեր հայրերին: Եւ յիշի՛ր այն ամբողջ ճանապարհը, որ Տէր Աստուածը քո քեզ տարաւ այս քառասուն տարի անապատում, որ նա խոնարհեցնի քեզ, եւ փորձի քեզ, որ իմանայ քո սրտում, թէ պահելո՞ւ ես նրա պատուիրանները, թէ ոչ: Եւ խոնարհեցրեց քեզ, եւ քեզ սովի մատնեց, եւ քեզ մանանայով կերակրեց, որ չգիտէիր դու, եւ ոչ էլ քո հայրերը գիտէին, որ քեզ ցոյց տայ, որ մարդը միայն հացով չի ապրի, այլ մարդը ապրի Տիրոջ բերանից դուրս եկած ամէն խօսքով: Քո հագուստը քեզանից չմաշեցաւ, եւ ոտքդ չուռճացաւ այս քառասուն տարի: Եւ գիտցի՛ր քո սրտում, որ ինչպէս մարդ իր որդուն խրատում է, այդպէս Տէր Աստուածը քո քեզ խրատում է: Եւ պահի՛ր Տէր Աստուածիդ պատուիրանները, որ նրա ճանապարհներով գնաս, եւ նրան վախենաս: Որովհետեւ Տէր Աստուածը քո քեզ կը տանի լաւ երկիրը, ջրերի, աղբիւրների եւ անդունդների երկիրը, որ դուրս է գալիս հովիտներից եւ լեռներից, ցորենի, գարու, խաղողի, թզենիների եւ նռնենիների երկիրը, ձիթենի եւ մեղրի երկիրը, որտեղ հացով չես ուտի, եւ ոչ մի բանի կարօտ չես լինի, որտեղ քարերը երկաթ են, եւ լեռներից պղինձ կը հանես: Եւ կերար եւ կշտացար, եւ օրհնեցիր Տէր Աստուածիդ այն լաւ երկրի համար, որ նա քեզ տուեց: Զգո՛ւշ եղիր, որ չմոռանաս Տէր Աստուածդ քո, որ չպահես նրա պատուիրանները, եւ նրա կանոնները, եւ նրա իրաւունքները, որ ես այսօր քեզ պատուիրում եմ: Որ կերար եւ կշտացար, եւ լաւ տներ շինեցիր, եւ նստեցիր, եւ քո արջառները եւ ոչխարները շատացան, եւ արծաթ եւ ոսկի շատացրիր քեզ համար, եւ ամէն ինչ, որ ունես, շատացաւ, որ քո սիրտը չբարձրանայ, եւ չմոռանաս Տէր Աստուածդ քո, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից, որ քեզ անապատում տարաւ մեծ եւ սարսափելի անապատում, որտեղ օձեր կային, կրակոտ օձեր, եւ կարիճներ, եւ ծարաւ, որտեղ ջուր չկար, որ քեզ համար ջուր հանեց քարի ամուր ապառաժից, որ քեզ անապատում կերակրեց մանանայով, որ քո հայրերը չգիտէին, որ խոնարհեցրեց քեզ, եւ փորձեց քեզ, որ քեզ լաւ անի քո վերջում: Եւ մի՛ ասա քո սրտում. Իմ զօրութիւնս եւ իմ ձեռքիս զօրութիւնը ինձ այս հարստութիւնը տուեց: Այլ յիշի՛ր Տէր Աստուածդ քո, որովհետեւ նա է, որ քեզ զօրութիւն տուեց հարստանալու, որ հաստատի իր ուխտը, որ երդուեցաւ քո հայրերին, ինչպէս այսօր է: Եւ եթէ մոռանաս Տէր Աստուածդ քո, եւ ուրիշ աստուածների ետեւից գնաս, եւ նրանց ծառայես, եւ նրանց երկրպագես, ես այսօր վկայ կանչում եմ ձեզ դէմ, որ կորստեան կը մատնուէք: Ինչպէս որ Տէրը ձեր առաջից կորցրեց ազգերը, այդպէս դուք կը կորչէք, որովհետեւ Տէր Աստուածիդ ձայնին չհնազանդուեցաք:

Լսի՛ր, Իսրայէլ. դու այսօր Յորդանանից անցնում ես, որ մտնես եւ տիրանաս ազգերին, որոնք քեզանից մեծ եւ զօրաւոր են, քաղաքներին, որոնք մեծ են եւ պարսպապատ մինչեւ երկինք, մեծ եւ բարձրահասակ ժողովրդին, Ենակացիներին, որոնց դու գիտես, եւ որոնց մասին լսել ես, թէ ո՞վ կարող է կանգնել Ենակացիների առաջ: Գիտցի՛ր այսօր, որ Տէր Աստուածը քո նա է, որ քո առաջ անցնում է որպէս կրակոտ հուր, որ նրանց կորցնի եւ նրանց երեսին ցած գցի, որ դու նրանց վռնդես եւ շուտով կորցնես, ինչպէս որ Տէրը քեզ խոստացաւ: Երբ Տէր Աստուածը քո նրանց քո առաջից կը վռնդի, մի՛ ասա քո սրտում. Իմ արդարութեանս համար Տէրը ինձ մտցրեց, որ այս երկիրը տիրանամ, որովհետեւ իմ չարութեանս համար Տէրը այդ ազգերը իմ առաջից կը վռնդի: Ոչ իմ արդարութեանս համար, եւ ոչ իմ սրտիս ուղղութեան համար դու մտնում ես, որ նրանց երկիրը տիրանաս, այլ նրանց չարութեան համար Տէր Աստուածը քո նրանց քո առաջից կը վռնդի, եւ որ հաստատի այն խօսքը, որ Տէրը երդուեցաւ քո հայրերին, Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին: Գիտցի՛ր, որ Տէր Աստուածը քո քեզ չի տալիս այս լաւ երկիրը, որ տիրանաս, որովհետեւ դու կոշտամբ ժողովուրդ ես: Յիշի՛ր, մի՛ մոռացիր, որ անապատում Տէր Աստուածդ քո բարկացրիր: Եգիպտոսի երկրից դուրս գալու օրից մինչեւ այս տեղ գալը Տիրոջ դէմ ապստամբ էիք: Հորէբում Տէրը բարկացաւ ձեզ դէմ, եւ Տէրը ձեզ կորցնել ուզեց: Երբ լեռը բարձրացայ, որ քարի տախտակները առնեմ, ուխտի տախտակները, որ Տէրը ձեզ հետ կնքեց, եւ լեռան վրայ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր մնացի, հաց չկերայ եւ ջուր չխմեցի: Եւ Տէրը ինձ տուեց երկու քարի տախտակները, որ Աստուծոյ մատով գրուած էին, եւ նրանց վրայ գրուած էին այն բոլոր խօսքերը, որ Տէրը ձեզ հետ խօսեց լեռան վրայ, կրակի միջից, ժողովի օրը: Եւ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր անց կենալուց յետոյ Տէրը ինձ տուեց երկու քարի տախտակները, ուխտի տախտակները: Եւ Տէրը ինձ ասաց. Վե՛ր կաց, իջի՛ր շուտով այստեղից, որովհետեւ քո ժողովուրդը, որ Եգիպտոսից հանեցիր, ապականուեցաւ: Շուտով շեղուեցան այն ճանապարհից, որ ես նրանց պատուիրեցի, ձուլածոյ կուռք շինեցին իրենց համար: Եւ Տէրը ինձ ասաց. Տեսայ այս ժողովուրդը, եւ ահա ամբարտաւան ժողովուրդ է: Ինձ թող տուր, որ նրանց կորցնեմ, եւ նրանց անունը երկնքի տակից ջնջեմ, եւ քեզ մեծ եւ զօրաւոր ազգ մը շինեմ, որ նրանցից աւելի շատ եւ զօրաւոր լինի: Եւ ես իջայ լեռից, եւ լեռը կրակով բռնկուած էր, եւ երկու ուխտի տախտակները երկու ձեռքերիս մէջ էին: Եւ նայեցայ, եւ ահա մեղանչեցիք Տէր Աստուածիդ դէմ, ձուլածոյ հորթ շինեցիք ձեզ համար, շուտով շեղուեցաք այն ճանապարհից, որ Տէրը ձեզ պատուիրեց: Եւ երկու տախտակները վերցրի, եւ երկու ձեռքերիս մէջից նետեցի, եւ ձեր աչքերի առաջ կոտրտեցի: Եւ նորից ինկայ Տիրոջ առաջ, ինչպէս առաջին անգամ, քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերայ եւ ջուր չխմեցի, ձեր բոլոր մեղքերի համար, որ գործեցիք, չարութիւն գործելով Տիրոջ առաջ, որ բարկացնէք նրան: Որովհետեւ վախեցայ բարկութիւնից եւ սրտմտութիւնից, որով Տէրը ձեզ դէմ բարկացաւ, որ ձեզ կորցնի: Եւ Տէրը ինձ լսեց այդ անգամ էլ: Եւ Տէրը շատ բարկացաւ Ահարոնի դէմ, որ նրան կորցնի, եւ այդ ժամանակ Ահարոնի համար էլ աղօթեցի: Եւ ձեր մեղքը, ձուլածոյ հորթը, որ շինեցիք, առի, եւ կրակի մէջ այրեցի, եւ կոտրտեցի, եւ մանրեցի, մինչեւ որ փոշի դարձաւ, եւ փոշին առուի մէջ նետեցի, որ լեռից իջնում էր: Եւ Թաբերայում, եւ Մասսայում, եւ Կիբրոթ-Հաթաաւայում Տիրոջ բարկութիւնը բորբոքեցիք: Եւ երբ Տէրը ձեզ Կադէս-Բառնէայից ուղարկեց, եւ ասաց. Գնացէ՛ք եւ տիրացէ՛ք այն երկրին, որ ես ձեզ տուի, Տիրոջ հրամանին չհնազանդուեցաք, եւ նրան չհաւատացիք, եւ նրա ձայնին չլսեցիք: Տիրոջ դէմ ապստամբ էիք այն օրից, որ ես ձեզ ճանաչեցի:

Եւ ես քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր կանգնած էի Տիրոջ առաջ, որովհետեւ Տէրը ասաց, որ ձեզ կորցնի: Եւ Տէրին աղօթեցի, եւ ասացի. Տէր Աստուած, մի՛ կորցրու քո ժողովուրդը, եւ քո ժառանգութիւնը, որ քո մեծութեամբ փրկեցիր, որ զօրաւոր ձեռքով Եգիպտոսից հանեցիր: Յիշի՛ր քո ծառաները, Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին, մի՛ նայիր այս ժողովրդի կոշտամբութեանը, եւ նրա չարութեանը, եւ նրա մեղքերին, որ երկիրը, որտեղից մեզ հանեցիր, չասեն. Որովհետեւ Տէրը չկարողացաւ նրանց տանել այն երկիրը, որ նրանց խոստացաւ, եւ որովհետեւ նրանց ատեց, նրանց հանեց, որ անապատում կորցնի: Եւ նրանք քո ժողովուրդը եւ քո ժառանգութիւնն են, որ զօրաւոր ձեռքով եւ երկարած բազուկով հանեցիր:

Այդ ժամանակ Տէրը ինձ ասաց. Քարի երկու տախտակներ քանդի՛ր քեզ համար, ինչպէս առաջինները, եւ ինձ մօտ լեռը բարձրացի՛ր, եւ փայտից տապան շինի՛ր քեզ համար: Եւ տախտակների վրայ կը գրեմ այն խօսքերը, որ առաջին տախտակների վրայ էին, որ դու կոտրտեցիր, եւ դրանք տապանի մէջ կը դնես: Եւ տապան շինեցի սօսիից, եւ քարի երկու տախտակներ քանդեցի, ինչպէս առաջինները, եւ լեռը բարձրացայ, երկու տախտակները ձեռքիս մէջ: Եւ Տէրը տախտակների վրայ գրեց, ինչպէս առաջին գրուածը, տասը պատուիրանները, որ Տէրը ձեզ հետ խօսեց լեռան վրայ, կրակի միջից, ժողովի օրը: Եւ Տէրը ինձ տուեց: Եւ ես իջայ լեռից, եւ տախտակները տապանի մէջ դրի, որ շինած էի, եւ այնտեղ կան, ինչպէս Տէրը ինձ պատուիրեց: Եւ Իսրայէլի որդիները ճամբայ ելան Բերոթ-Բենէ-Յականից Մոսերա: Այնտեղ մեռաւ Ահարոն, եւ այնտեղ թաղուեցաւ, եւ նրա տեղ քահանայացաւ նրա որդին՝ Եղիազար: Այնտեղից ճամբայ ելան Գուդգոդա, եւ Գուդգոդայից Յոթբաթա, ջրերի երկիր: Այդ ժամանակ Տ

* Պատմութիւն Ներսիսի *

Ներսէս Արտաշատայ ի մեծ տոհմէ Գնունեաց, ի
գեղջէ Ծաղկոտնոյ, ի ծնողաց Սահակայ եւ Սաթենիկ
կուսի, ի մանկութենէ սկսեալ ի գրոց եւ ի վարս
առաքինութեան, ի տասն եւ հինգ ամին ի սարկաւագ
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի քահանայ
ձեռնադրեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին ի եպիսկոպոս
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի կաթողիկոս
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի վախճան
եղեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին ի գերեզման
իջեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի յարութիւն
մեռելոց յուսացեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին
ի յաւիտենական կեանս փոխեալ, եւ ի քսան եւ
հինգ ամին ի յաւիտենական հանգիստ հանգեալ։
Ներսէս Արտաշատայ ի մեծ տոհմէ Գնունեաց, ի
գեղջէ Ծաղկոտնոյ, ի ծնողաց Սահակայ եւ Սաթենիկ
կուսի, ի մանկութենէ սկսեալ ի գրոց եւ ի վարս
առաքինութեան, ի տասն եւ հինգ ամին ի սարկաւագ
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի քահանայ
ձեռնադրեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին ի եպիսկոպոս
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի կաթողիկոս
ձեռնադրեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի վախճան
եղեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին ի գերեզման
իջեալ, եւ ի քսան եւ հինգ ամին ի յարութիւն
մեռելոց յուսացեալ, եւ ի տասն եւ հինգ ամին
ի յաւիտենական կեանս փոխեալ, եւ ի քսան եւ
հինգ ամին ի յաւիտենական հանգիստ հանգեալ։

աստիճանին։ Եւ յետ հոգւոյն թեւոյ
բնաւ ես ցնծայ ընդ հօր հաշտեալ՝ ։
քանզի ոչ երբէք զհոգին ի մարդիկանէ
զնորումին եղելոց՝ զբնէ վերստին ըզ
նոյն պարգեւէ։ Եւ յետ մանկանէ ի
կերպեցոյ ածնէն ցնծալ զգալոյս
ոչ հնչէ ։ որով զարդարութեան իզգես
ալ սա լուսոյն է գերապայծառս ։
երկին եւ արծիւն զերկրորդնեի՛ն։
Եւ զհոգեառնելոյն յաշտարակին բա
ժանմամբ լեզուացն քակեց՝ ։ այսր
ր՛զբաժանելոյ լեզուս սգոյց մեռա
նելոց զարձեալ ի նա վերնատունն ։
ամ հոգիք օրհնելոցն զհոգին այլ։
Եւ ի՛ հոգին ասէ և աստիճարգեաց
երկրաւորաց ցերկինս ինքն ի յանապա
տին՝ ։ այսօր երկրաւորին աստիճանն
առաջնորդէ ի յաւետարանն ։ ամ հո։
Եւ երից հոգին ասէ զգեցեալ ձար
ապարտեա խորհրդին՝ այսօր շինէ զմար
դին իւր խորհուրդ ըստ երկրորդեանն ։ ամ։

Ա՛ր բանին՝ եւ պատճառ՝ ինչ ան-
պատճառից՝ եւ որոց պատճառաւ. հայր
անձին է անբնականքեզն. որպէս պատ-
ճառ անժամանակ ծնողացեալն եւ հո-
գւոյ բնականն անկեալ ընդարձակ. ծրդ
եղեալ ա՛ր աղբ ծ հայ՛ոցին ի մերոց:
Ա՛ր կամաւ հօր եւ աղբ հոգւոյն անեղ
կից բանիդ ասելոյ. ի հոգւոյն կամն ծն
ցոյց ինքեր առանձինք գաբրիէլ՝ որ ինչ
հոգին բերելոյ կասկն. յորմէ ծբ
նայր մարմնով անձամաբար ի հոգւոյն
աբբայ. օրհ: Ա՛ր մարգարէիւքեզն գա-
նակնցեր հոգւոյ յառաջագոյն զգա
լոյսա քրիստոսի. եւ ի յորդանանն
վերկայեցեր պատճառակերպ ինքեզն ի
վերոյ մարմնացեալ բանին՝ . օրհ:
Ո՛զեր օրհնեցեր՝ երկար պրպտել երկու
յաւետարանն: Ո՛յսօր համագոյակցին
հօր եւ որդւոյ հոգին՝ հաւասար ծագ
մամբ ինքեան ի վերնասաւորեալն մինչ
ուրոյ լոյ գործս առաքելոցն ի հնա-
նալիքեզն՝ . ը՛զեր:

Ա՛յսօր արարչակիցդ հօր և սրբոց հոգին՝ բովիկամ անհիմանան Քրիստոսի կենդանի յերկրաւորէմ. խնամառեալ և մշակեալ ազգաց. ըստ ասացելոյն

Ա՛ր ի վերոյ բնակեալ գառնպատին յեռանդ հնձանիցդ հանգիստ շնորհօք. հոգի սառնաձոյ և խոնարհդ դէմ. հոգի հեզաբեր և զօրաբեր. հոգի խնամառեալ և գիտառեալ. հոգի երկիւղիդ ահ պարծանեալ. պարսպեալ ձեր շնորհօք և մեզ պարգեւեալ ի քոյ պարզեւացդ։ Ա՛ր զբազաշխարհութիւնդ քո հաղորդեալ էիցդ օծեալդ ի քէն և մարգնեալ. սակ հոգի սո՛ւրբ ի վերոյ իմ. զոր ի տեսութեան խոնարհեալ ընդունելոյ ձեր վանեն հետ զբանն մարգարէիդ. ասեալ Ա՛ր զաս զիմ ձեռն սուրբ ի՛ հօրէ՝ և ի հոգւոյդ քոմ նորոգեալ յայլմանէ մարգարէիդ ի՛ բնէ ծոյ նոյնդ. զոր ի պեմնոյ մարգարէիդ ընդ բազում ասացելոց զին և հոգի նորոգ. ասեալ

Ի նոյն երկնայնոյ հոգւոյ ընտրեցաք զասուածոյն
հոգւոյն առաքինութիւնս երկնեալք. ըստ որում
ասացեալ է գրեալսն հոգւոյն սէր։
Ի նոյն աստիճանս խոնարհին ոյսօր զաս
ծայրանալ վերստաղնեալք հոգւով. ըստ
Ի սասանօր վերնասոյն սիրոյն արդիք
նորոյ. երկնեցեալք ծայրեսս վերնոյն. ըս
Ի ծայրն ցնծասէ սէրեցին հոգիք սա
ցեալ զվէգ նորոգեալին երկնաւս. ըստ։

ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆ Ի ՍՈՒՐԲՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՍ։

Երեցաւ սրբոյս հայրապետիս ձա
գումն հոգւոյ յաշխարհի հայոցմէ երկ
նաւոր ճառագայթ հանդերձ ամենայն
լուսով. և ոչ միայն ի հայրենի աշխարհին
այլ և յաւրում և յամենայն տեղիս հա
ւատացելոցն ի Քրիստոս. որ երկրպագու
թեամբ և երկիւղածութեամբ ընդ
հօր և որդւոյ և հոգւոյն. վարդն և ամե
նայն երկիր սրտագութեամբ հօր հոգւով ի
չէր շնորհաբեր։ Այլ փոխանակ ծագու
ծին բանին որ ի յերկինս անբեղեղ

ա. Ի՞նչ է ապաշխարութիւն։ Պ. Ապաշխարութիւն է
ճշմարիտ զղջումն մեղաց, որ ունի զերիս մասունս
զգեղեցիկ առաքինութեանն. զգիտութիւն մեղաց,
զարտասուս ապաշխարութեան, եւ զկատարումն
բարեաց։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է զգիտութիւն մեղաց
ունել։ Պ. Զի գիտասցէ մարդ զանձն իւր, եթէ
մեղաւոր է առաջի Աստուծոյ, եւ զանարգութիւն
մեղացն իւրոց, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զարտասուս ապաշխարութեան ունել։ Պ. Զի
ողբասցէ զանձն իւր մեղաւոր, եւ զանարգ առաջի
Աստուծոյ, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զկատարումն բարեաց ունել։ Պ. Զի ամենայն
ժամ ապաշխարեսցէ, եւ ոչ ինչ ինչ ի մեղս
դարձուսցէ զանձն իւր, եւ զամենայն ժամ
ողբասցէ զանձն իւր, եւ զանարգ առաջի
Աստուծոյ, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զգիտութիւն մեղաց ունել։ Պ. Զի գիտասցէ մարդ
զանձն իւր, եթէ մեղաւոր է առաջի Աստուծոյ, եւ
զանարգութիւն մեղացն իւրոց, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զարտասուս ապաշխարութեան
ունել։ Պ. Զի ողբասցէ զանձն իւր մեղաւոր, եւ
զանարգ առաջի Աստուծոյ, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զկատարումն բարեաց ունել։
Պ. Զի ամենայն ժամ ապաշխարեսցէ, եւ ոչ ինչ ինչ
ի մեղս դարձուսցէ զանձն իւր, եւ զամենայն ժամ
ողբասցէ զանձն իւր, եւ զանարգ առաջի
Աստուծոյ, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զգիտութիւն մեղաց ունել։ Պ. Զի գիտասցէ մարդ
զանձն իւր, եթէ մեղաւոր է առաջի Աստուծոյ, եւ
զանարգութիւն մեղացն իւրոց, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զարտասուս ապաշխարութեան
ունել։ Պ. Զի ողբասցէ զանձն իւր մեղաւոր, եւ
զանարգ առաջի Աստուծոյ, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զկատարումն բարեաց ունել։
Պ. Զի ամենայն ժամ ապաշխարեսցէ, եւ ոչ ինչ ինչ
ի մեղս դարձուսցէ զանձն իւր, եւ զամենայն ժամ
ողբասցէ զանձն իւր, եւ զանարգ առաջի
Աստուծոյ, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զգիտութիւն մեղաց ունել։ Պ. Զի գիտասցէ մարդ
զանձն իւր, եթէ մեղաւոր է առաջի Աստուծոյ, եւ
զանարգութիւն մեղացն իւրոց, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զարտասուս ապաշխարութեան
ունել։ Պ. Զի ողբասցէ զանձն իւր մեղաւոր, եւ
զանարգ առաջի Աստուծոյ, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զկատարումն բարեաց ունել։
Պ. Զի ամենայն ժամ ապաշխարեսցէ, եւ ոչ ինչ ինչ
ի մեղս դարձուսցէ զանձն իւր, եւ զամենայն ժամ
ողբասցէ զանձն իւր, եւ զանարգ առաջի
Աստուծոյ, եւ զանհնարին պատուհասն, որ
պատրաստեալ է մեղաւորացն։ Ա. Ո՞րպէս պարտ է
զգիտութիւն մեղաց ունել։ Պ. Զի գիտասցէ մարդ
զանձն իւր, եթէ մեղաւոր է առաջի Աստուծոյ, եւ
զանարգութիւն մեղացն իւրոց, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զարտասուս ապաշխարութեան
ունել։ Պ. Զի ողբասցէ զանձն իւր մեղաւոր, եւ
զանարգ առաջի Աստուծոյ, եւ զանհնարին
պատուհասն, որ պատրաստեալ է մեղաւորացն։
Ա. Ո՞րպէս պարտ է զկատարումն բարեաց ունել։
Պ. Զի ամենայն ժամ ապաշխարեսցէ, եւ ոչ ինչ ինչ
ի մեղս դարձուսցէ զանձն իւր, եւ զամենայն ժամ
ողբասցէ զանձն իւր, եւ զանարգ առաջի

ՄՈՒՐ ԲՆԱԿ ԱՅՐՈՒ· ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿ
ԲԱՆԵՄՔ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՑ։
11 Որ էս պատճառս որդոյ ծնել՝ եղեւոյմք
հայր յաւիտեան զհոգին • յորմէ հոգիք
ձեռնադրելոցս անտրիճ բժշկութիւնք • որ
11 Ճանաչէք էս նոր պրպտի ուշս իւր
այլ ծագումն անձամբ • անեղութիւն ոգ
հոգի՝ հօր եւ որդւոյ հաւասար • ըստ
1 զհին օրհնեցէք բարձր պարտէք զերկր 4
խոնարհ ի հօրէ։ 11 յորս ամ հոգիք սա
նուիրոյց՝ որ զհոգին ձգնիպատուէք։
որ բոցասիպ լեզուօք ուշադրուժ սուս
տիկ հոգւոյն հնչմամբ ինքեան իմա
լինի՞ց • օրհնեցէք ի ձայն գոհութե
բարձր պարտէք ըզնոս յաւիտեան։
11 յորս քոյնոյդ եկեղեցւոյ՝ որ
զհոգին կենդանասիպ որ բաշխէ ա
ռաքելոց զբազմապատիկ պարգե
հեղինէին սրտաբուխ • գոհեցէք 3
հոգիս հօր եւ որդւոյ բարձր պարտէք ըզ
ամէն հիւրոյ երանելոյ • զանապական պար

ոսկի։ Եւ ի ժամանակին ելանէ ի Հռոմ եւ
ի Կոստանդնուպաւլիս։ Եւ ի ժամանակին
ելանէ ի Հռոմ եւ ի Կոստանդնուպաւլիս։
Եւ ի ժամանակին ելանէ ի Հռոմ եւ ի Կոս-
տանդնուպաւլիս։ Եւ ի ժամանակին ելա-
նէ ի Հռոմ եւ ի Կոստանդնուպաւլիս։ Եւ

այսօր ալմաստ ասասիկ հոգւոյ· զոր
խոստացեալ հոգևոր երգով։
Ո՛ համարձակութիւնդ հօր և որդւոյ
զգայնութիւն շնորհաց· որ ի հրեշտակն լի
զուս բժանես զգայնութեամբ ի զ
ուայ շնորհիդ որ սուրբ լցեալ· զոր։
Ո՛ալելուիա հնաւանեալ բղխաստուածութեամբ
անձնատրութիւն· որ խօսեցար յօրինա
ւիմպզպոլին և յանեստասիա· զոր։
Ո՛յսօր ցլեաձան գաւազ առաքելոցին
գալստեանդ հոգւոյն այ· զորս մխիթ
ծանեաց փրկանակ բանին մարմնացե
լոյ ելելոյ ընդ նա· փրկչա տացես
նոսին արբառոյ ձայնիւն։ Ո՛յսօր բիւր
խեաց ջուր կենդանի յերկիր յորմէ լե
ցուն գլուխ ածոյիցք· և ընծայեալք
սրբոյն սիլվեստրոյ գբառամբուսի
ալելուիա երգեցոյց· զոր։ Ո՛յսօր ցնծալով
լիմանալոս յանդգոյ հոգւոյն զուար
ճացար ընդ երկնելոց· զարմանալով
գաւազաւ սրտարուեստ և գերազիտութեան
անապատիդ մարգարէ կուսանէ· զոր։

ա. Ի՞նչ ասէ սուրբն քահանայ. և ի՞նչ
ինչ ասէ ի վերայ օրհնեալ ասելոյ. ամէն։
բան իմաստի՞ց. որ խօսելոյն է՝ զ
ուրախութեան ասելով զայս ամէն։ Ա-
մէնայն։ վասն զի ամէն ասելով զայս
ամէն ասելոյ ուրախութեան. ամենայն
ինչ որ ասի ի վերայ օրհնեալ ասելոյ
ամէն. ասի։ Ամէն ասելով զայս ամէն
ասելոյ ուրախութեան. ամենայն ինչ
որ ասի ի վերայ օրհնեալ ասելոյ ամէն
ասի։ Ամէն ասելով զայս ամէն ասելոյ
ուրախութեան. ամենայն ինչ որ ասի
ի վերայ օրհնեալ ասելոյ ամէն ասի։
Ամէն ասելով զայս ամէն ասելոյ ու-
րախութեան. ամենայն ինչ որ ասի ի
վերայ օրհնեալ ասելոյ ամէն ասի։ Ա-
մէն ասելով զայս ամէն ասելոյ ուրա-
խութեան. ամենայն ինչ որ ասի ի վե-
րայ օրհնեալ ասելոյ ամէն ասի։ Ամէն
ասելով զայս ամէն ասելոյ ուրախու-
թեան. ամենայն ինչ որ ասի ի վերայ
օրհնեալ ասելոյ ամէն ասի։ Ամէն ա-
սելով զայս ամէն ասելոյ ուրախութե-
ան. ամենայն ինչ որ ասի ի վերայ օր-
հնեալ ասելոյ ամէն ասի։ Ամէն ասե-
լով զայս ամէն ասելոյ ուրախութեան.
ամենայն ինչ որ ասի ի վերայ օրհնեալ
ասելոյ ամէն ասի։ Ամէն ասելով զայս
ամէն ասելոյ ուրախութեան. ամենայն
ինչ որ ասի ի վերայ օրհնեալ ասելոյ
ամէն ասի։ Ամէն ասելով զայս ամէն
ասելոյ ուրախութեան. ամենայն ինչ
որ ասի ի վերայ օրհնեալ ասելոյ ամէն
ասի։ Ամէն ասելով զայս ամէն ասելոյ
ուրախութեան. ամենայն ինչ որ ասի
ի վերայ օրհնեալ ասելոյ ամէն ասի։

մեռանել բայց ի նիկոմիա վերափոխեալ
գնաց: Նիկիա ան ա ան հայոց փոխանակ նիկէ
կոչես • և մինչեւ ցայսօր առաքելոցն առա-
քեցեր այնպէս կոչեցի: Պատրաստ ոյժով
ըզգանձդ ի վիճակէդ • և իշխեցիր առա-
ւոտեան պարզել աչեսս քո ի նա: Ի ցայսօր աղեխր գիտեմ ես ի վերայ
նա վերնասանձն • յորմէ լուցան սուր
գնացի ես գետացն մոռացմանէ:
Ի ցայսօր ինձ ի յերկիր հօր սուրբ
սիրեն ի բարձանց • առ աւետիս ա
գանց գնաւոր յերկամ վիրաւորի:
Ի ցայսօր ինդոյց նոր սիրեն՝ որդիք ես
ամէն զար ծրնաւ • օծանելիք հոգոյն նա
ընդէ յորդին առաջ ի առաքելոյն:
Ի ցայսօր ի ձայն գոհութեան գնացի
ընդ հօր ի որդւոյ • հոգիքն ան օրհնեմ
գնէ գերեզմանական ի գերեզման:
Ի ցայսօր գնդանէ երկրաշարժեալ ի
գայլասուրեան երկնայինէ • և պարկեշտ
ընդ հրեշտակս երգէ ի գերեզմանէ ի գիտաս ի

*Կամ ի ՅԻՍՈՒՍԷ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ։

ՆԱՄՍՏՈՒԹԻՒՆ զոր տեսին հրեայքն ի Յովհաննու զի ոչ ինքն էր Քրիստոս։ զոր ապա ուրացաւ ոչ միայն ինքն այլ եւ ամենայն հաւատացեալքն ի Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է այս ի վերայ Յովհաննու զի ոչ ինքն էր Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։

Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։

Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։

Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։ Եւ ասացեալ է ի վերայ Տեառն զի ինքն է Քրիստոս։

գեաղ լ՚ցեր զամարեալն • առեալ
գայլմարգնոյ լուսով ըն զամարեալս
եւ ածեալ ի մէջ ըն ամանին • եւ ածեալ
ի վերայ լ՚ն ամանին զայլմարգնոյն
եւ ի հոգալոյն ըն խոլոբէն յաւելցի
եւ ածեալ ամբիծ լուսոյ • եւ ածեալ
գայլմարգնոյ նոցա • եւ ածեալ
յաղթեալ ըն ամանին ի վերայ լ՚ն
ամանի • եւ ածեալ ի վերայ ըն
ամանին ի վերայ լ՚ն ամանի • եւ
ածեալ ի վերայ ըն ամանին ի վերայ
լ՚ն

նոյք սպան ի գետ լեռան: Ա՛ր գետ լիճ է
հետևնոց հիմացմամբ ցուցեր. Ընչն
ինքն խմանալ ածային լուսոյն
զառաջնոյս ցեղ լեցեր զամաք:
Ա՛ր գաշխարհամաճ խաւարն ի մոլոր
բանն ի լոյս փոխեցեր. սյսօր հա
շակ ածային լուսոյն զարդմնոյս:
Ա՛ր հրաբորբոք ծաւալմամբ յառաջ
խաղացեալ հնդից հրշմարիտ. և հա
ծրան ածային լուսոյն զարդմն:
Ա՛ր ի հրաշացոյս առաքեալդ հրեշ
վերոյ նշանաւն. սյսօր ի գաւառս հոլմ
ղնոյց անապատել սկզբն հիմեալ ի
հրկրկեալ. ծրհնեալ հա աբ հոգի ած:
Ա՛ր ինքն ղեն ղազարոյն եռաստեաղակ
արքեպիսկոպոսն. սյսօր ի շրխնեալս հա
ղեղնոյցն հրաժարն հիմեալ ի
հրկրկեալ. ծրհնել: Ա՛ր հրակերպոյն
ապեհոգոյդ բոցոյ սիրտ ներեալ. սյ
սօր հոգեղնոյցն հրաշաւոյն բաժակ
հիմեալ ի հրկրկեալ. ծրհ:

*Կանոն Հոլովելոյ Աշխարհ։

Ո՛հատուցմամբ սպասելոյն՝ սմենայնում
հոգի՝ օրհնեալ լոյս հշմարտիւ։
Ո՛յսօր լոյս վերնասունն էկեալ
ա՛ծ հշմարիտ՝ հրաշազարդելոյդ զա՛
ռաքելան ի լոյս փառաց քոյ հոգի։
Հրամայական խնդրովք աշակերտ
ացոյցն լեցեալ՝ փառաւորելով երգիչն
օրհնեա՛լ ես լոյս գիտութեան։

Ի՛ համբառնալ բանին յերկինս՝ և
ինդրելի՛ լինել սիմէ հօր՝ զառաքեալ
առաքելոցն երկիւղածութիւն՝ օրհնե՛
լով ի՛ հոյր զառաքօղ բանին։
Հաճախութեամբ գոհունակ սիրոյն
ի՛ վերնասունն խորհրդոյ՝ համբառն
նամբ այնոց ապատիլն հոգւոյն՝ օրհ
ե՛նեալ ես հոյր հրեշտակաց՝ հիշելով
կենդանարար սպեհն լուսոյ՝ անուա
հատն կենաց լուսով զարդարել՝
սրբ օրհնեալն լոյսոյր զառաքօղ հզօ՛յն։

ղ

ղ

ղ

ի[ն]դ[ա]մ[ո]ւմ[ն] վ[ա]ռ[ո]ւ[ա]ծ է[ա]կ[ա]ն[ի] ա[ռ]ա[ջ]ի[ն]
ա[ր]ա[ր]ո[ւ]թ[ի]ւ[ն] ն[ո]ր[ա]ն[ո]ր ա[ր]ա[ր]ո[ւ]թ[ի]ւ[ն]ք
զ[ա]ն[ա]զ[ա]ն ֆ[ա]ն[ի]կ[ա]ց[ե]ա[լ] ե[ւ] ա[ռ]ա[ջ]ի[ն]
բ[ա]զ[մ]ա[ց]ե[ա]լ ե[ւ] ա[ռ]ա[ջ]ի[ն] ա[ր]ա[ր]ո[ւ]թ[ի]ւ[ն]
ք[ո] ա[ռ]ա[ջ]ի[ն] ա[ր]ա[ր]ո[ւ]թ[ի]ւ[ն]ք

[illegible]

* Սուրբ Հովհաննու Կարպեցւոյ

Ի բազմամեայ սրբասքանչ ծերութեան իւրոյ ամենայն առաքինութեանց կատարեալ եղեալ Յովհաննէս, նախընթաց էր նահապետին սրբոյն Սահակայ մեծի կենսատիպ ուսուցչին եւ մանկավարժին Հայոց, որ բազմահոգս անձամբ խորհուրդ առեալ ի մտաւորէ հոգւոյն՝ ի յորովայնէ մօր բնաւ տակաւին ամենայն ի բնութենէ ոչ երկրպագուեցաւ։ Զորմիէ հրեշտակապետին առաքեալ ասէ զայսպիսին լինել։ առաւելեալ ընդարձակին ծիր նուագ քո ոչ՝ յամառ ծնողացն ելեալ բերէ։ ասէ։ Ազնուական երկնից զօրացն երեւեալ քահանայապետին։ յոր ժամ մտանէր խորհրդոյ սրբոցին խորհուրդ ընծայել օրինացն Մովսիսեայ։ ո՛չ առեալ զանհնարականն ի՛ ձեռ

քարոզել նոյն։ ամէն։ Հնար կիրանալ զմեզ
դէմ մարդկան գնաշունչ զառամելի՛ն
գործառել ոճն՝ իսկ դառապանին հե
ծանոցս մնալ մեր ընկալ սրհանդիկ ըզ
մեռանելամ գալըստեան խորհրդ։ ա։
Ձայն բարբառոյ յանապատ զբիզ
ամենանոց Տեառն՝ և հրեշտակ ոճն
առնէլ սուրբ մանկանն ծննդեան հոգեւոր
ընդ մարդկեան։ ամ։ Վ Եառնին քա
հանայապետն յանդգնեալ ի քեզ կիսուր
բուին։ և Հրեայքն քաշտասպետքն
ոչ ի քեզ առնել ինքն ընկերզբնն հա
մառեալ։ ամ։ Ամուգ օրինացեալն մեծ
ոչ բառասուն տարին խորացեալ։ և համա
ռելապարգևին նոյն յառաջ ընծայ ամ
ինքեանք ոչ ծանգիտեն ի կատարն։ ամ։
Ա Ելիայեան ընդառաջել ասէն ամ զեզ
Տեառն հրաշալորեալ։ առասելով զգե
բառայծեան նոյն ամ ծառէն ընդ հոգ
գնն բնաբեր ամ պարտաւորեալ։ ամ։
Յորժամ ի յորդանան հաբն ամ

ի քեզ մի կրկնել վերնական իշխանու-
թիւնդ զահի հարեալ զմարմնոյդ ե
նմրասիրդ անպետութեան. ասէ։ Աչք
վնաս նմա գալստեանն քումոյ ի սո
հնոյդն որ ի կերկրորդին. արժանի է
վեր լսել հնչմանին ձայնին ըզ մե
ռեալսն՝ զոմ որդի ի մ սի ըլլել. ասէ։
Ե ներհասութեան սրտիդ որ ի հօրէ
հոգին Հրեշտակեան. սրսեռակիրդ տե՛ս
լսանդ քեզ երեւցաւ զոմ ոչ ի քէ ի ե
կակղի ե յոյժ սիրելոյ սիրտդին. ասէ։
Ա՛ր ի զ խորհուրդս սեռական սեռոյն
թէպէտ քի ոչ լուծանել էր. զհամարձակ
երկրորդութե ե սեռականութե տե՛ս
նել ի յոյժ ասելոյն սրժանին ի վե. ասէ։
Ձոր իշխանքեն խոստովի յայնհարհա
կան ծովէն. հատուցեալ ըզոմ
ըզ յարութեանն՝ մկրտութե ի քէն
ըզգեստ վերջին ե ինձ խորհուրդ.
ասէ։ Պատգեստ մարգարէից ծիր
նատակէ զգեստ օրի նմանին. խակ զա-

Ի մանուկ հասակի սորեցուէ յամուր
ծոելոյ մանչուկին՝ զբերդ որ
կոչեցուի ծնող սուրբ անուն ունի
պատ՝ կոչեալ ընդ ի մահ
գնասդ հերոսական։ Ընծա
աւետարեր ելեր հոգին սրբ ի գիր
ծնող։ կարապետ կոչին ի մանն ան
ուանին կոչի ելիր՝ զրա լուծ
ելիսուսէ մանչ։ ան։ Ի հրեշտակն
մարգիկ յերկրի գոչակիչ քոյ
պատ ծնունդ։ և աւետարանչին հո
գով ընդ ելիսուսէ յարքունի
երկնից վերանալ կոչեցար։ ան քո։

Ի հրեշտակի ազ յոգեմբէ ան հան
գուստ սուրբ յոհան։ առաքեալ
և մարգարէ ի հրեշտակ ի մի հրա
պետ սուրբ ան քո։

Ընծայեցարուկ քէ որ ի հարկ
պատուիրակ։ քեզնոյ հրեշտակ
ման զգայուն երկրպագեալ
առաքեալ շնորհէ զքեզ։ ան։

Ա՛ր ասեսուր քան զալըստանոզ
ասպիցը գՏրէշասպատ՚ն գալ
ըն է ըսանէսուրա՛ն ել զոքարի՛ց զա-
ւառը Տրնտոզ յասալընթաց կարա՛
պէտի՛ն գի՛ չՀնանա՛ն · պատասխ՛ ար
կէցի զիրչ ա՛ր ասը Տ հա՛ լզին ըմբռնց՝
Ա՛ր յորգանոն լըցեալ հոգւով Ըր
կըթադեաց քի՛չ յորմէն սրբոց
կոսին՝ · զոր Նայեա՛ս վերադձեաց
Ձոյն բարբառ՛ց յանպատ ար պատա
ասա՛ց զեկէզեցի հարսը՛ն մաքրե՛ ար
վճռացին՝ · պատ՝ Ա՛ր բացէ՛ն հոգի
գրօքեցին ոչ իշխէ՛ն հնա՛զ ի՛ փառս
աստուածո՛ն · ան հնազանդ վիճա՛
գալ՛ն բնաւ ըմբռ՛ սրկերասա՛ց ը՛զեկ
մարմնո՛վ ի՛ջնա՛ն յարչաւեա՛ն · պա
Ա՛զար օրհնեցէք բանձր պատկէ ըզ
նո՛ յաւետ՝ · Ա՛ր ասէ՛ց գալ
ասա՛ն բանին՝ աստեղա՛ն Ձոյն յա
նդատ · ը՛զ՝ Ա՛ր սրբե՛ց ա՛ր կա՛ա
Տ լին արդին՝ ի՛ յաստղսրդ՛ն հոգի՛ր մար

ولم يرد منه شيء. ١١ ثم قال لهم
أخبروني بالحق هل تريدون أن
أطلق لكم باراباس أم تريدون أن
أفعل بيسوع الذي يدعى ملك
اليهود. ١٢ فصاح بيلاطس أيضا
وقال لهم ما تريدون أن أفعل
بالذي تدعونه ملك اليهود. ١٣
فصاحوا أيضا اصلبه. ١٤ فقال
لهم بيلاطس لماذا ماذا فعل
شرا. فصاحوا بالأكثر اصلبه.
١٥ فبيلاطس إذ أراد أن يعمل
للجمع ما يرضيهم أطلق لهم
باراباس وأسلم يسوع بعد ما
جلده ليصلب. ١٦ فمضى به
العسكر إلى داخل الدار التي هي
دار الولاية ودعوا كل الكتيبة.
١٧ وألبسوه أرجوانا وضفروا
إكليلا من شوك ووضعوه عليه.
١٨ وابتدأوا يسلمون عليه قائلين
السلام يا ملك اليهود. ١٩ وكانوا
يضربون رأسه بقصبة ويبصقون
عليه وجاثين على ركبهم يسجدون
له. ٢٠ ولما استهزأوا به نزعوا
عنه الأرجوان وألبسوه ثيابه
وخرجوا به ليصلبوه. ٢١ فسخروا
برجل مجتاز كان آتيا من الحقل
سمعان القيرواني أبو الاسكندر
وروفس ليحمل صليبه. ٢٢ فجاءوا
به إلى موضع جلجثة الذي تفسيره
موضع الجمجمة. ٢٣ وناولوه خمرا
ممزوجة بمر ليشرب فلم يأخذ.

որը հանդուրժանք ձայնին բարբա-
ռի՝ կ. երգեն զերկնելիքն ու հօր ի
բարձունս։ Կ՚լսեր ցնծութեան հոգի-
ապրողից՝ նուիրեալ և մարգարէից.
ձայնակից լինել մեծին ի ծանեալս
կամաց՝ կ. երգեն զերկնելիսն որ
ազգն փրկեաց։ Կ՚լսեր ցնծութիւն զաւե-
տաբերից՝ ուրախանալ զմիշտ
մեծի մեղուսոյն ծն։ որ առաքեցաւ է
ախտից և մարգարէից լերս՝ կ՚ելանէ.
Ընտրեալ և մեր բանակեցաւն ի հօրէ
երգեն ի գլուխս ի բարձունս։

Կ՚սրտակից գերադոյնն է մեծ ի
ծանեալս կամաց՝ որ ի զանօրէնս
ձեռն ած սրտից ի յաղագսանէ ծանեալ
հոգւոյն՝ սրտիւք զարդ փառաց մանե
կանաց ընկալեալ։ Եղբարք կոչեալ յոյս
վաստ երկնաւորական բարեբանեալ
ազգ մեղաւոր բնութիւն մեղուսոյն ի
յաղագսանէ՝ սուրբ։ Նուագարանաւ ծրինաց
և ծանօթանալիք զբանի շնորհաց՝ որ հո-
գեւոյն ի զբաժանս բարձրեալ երգեր
կանխեն գաղտնասացեալ ի՝ սուրբ։

Ի՛նչ օգուտ ինձ ի հոգևոր հոգևորականութենէ՝ որ պարտաւորեալ եմ ամէն ժամ ի մեղս անկանիլ։ Ի՛նչ օգուտ ինձ ի վանական կեանքէ՝ որ ամէն ատեն ինձ ինքզինքս կը մեղադրեմ։ Ի՛նչ օգուտ ինձ ի ճգնութենէ՝ որ ամէն ատեն ինձ ինքզինքս կը դատապարտեմ։ Ի՛նչ օգուտ ինձ ի ժողովրդական կեանքէ՝ որ ամէն ատեն ինձ ինքզինքս կը մոռնամ։

Կանգնեցի՛ր Աստուած Իրիկնոյ։

Մտադրեցի բարձրանալ ի վերնատունս զաւակացս և ի վերնատուն՝ որպէս զի ի ծնրադրութիւն կանգնեցայ ի վեր ի վայելս։ Յարմարեցայ հոգևորապէս առնել աղաւնեաց։ Ո՛վ մտածեալ և կատարեալ ես դու ամէնից։ Ո՛վ ամենակալ և ամենազօր ես դու ամէնից։ Ո՛վ յամենայնի ես դու ամէնից։ Յարմարեցայ։

Ո՛վ յամենայնի ես դու ամէնից և ընդդէմ ոչ ոքի ես դու ամէնից։ Որ և ի դրախտին ասացեր ամէնից ուտել պտղոց։ Յարմարեցայ։

ասել։ ասէ։

Ո՛վ հոգեւոր ընտրեալ յաստուածային
դպրութիւն. քաղցրագոյն քան զամենայն
ուրախութիւն. զի ոչ ոք կարէ զքեզ ունել
առանց սիրոյ. եւ ոչ ոք զսէրն առանց
քեզ։ ասէ։ Ո՛վ ճշմարիտ ուսուցիչ
կենդանի ընկերութիւն. զի վայելչա-
գոյն է քան զամենայն ուրախութիւն
աշխարհի. եւ քան զամենայն հարսնիս
ցանկալի։ ասէ։ Ո՛վ մարգարիտ ի
լոյս ի գիշերի ծնեալ. աստուածանեցոյց
զի գիշերի ծնար։ ասէ։

Ո՛վ ամենայն ուրախութեանց լի. եւ
քեզ ի սուգ եմք. ամենայն հարսնեաց
կենդանի. եւ քեզ ի մահ եմք։ ասէ։ Ո՛վ
ամենայն ուրախութեանց լի. եւ քեզ
ի սուգ եմք. ամենայն հարսնեաց կեն-
դանի. եւ քեզ ի մահ եմք։ ասէ։ Ո՛վ
ամենայն ուրախութեանց լի. եւ քեզ
ի սուգ եմք. ամենայն հարսնեաց կեն-
դանի. եւ քեզ ի մահ եմք։ ասէ։

Եթէ վէց թևաւոն սրովէքն ոչ իշխէին
հայել ի փառսն քո ք՛ս. ապ սրժանն
սիմէոն ձեռնտրեցաւ ընդ քեզ եւ յայտ
առնողն յորդւոնութեան. սուրբ։

Ի՛զուր օրհնէրցէք և բարձր սրտիք ընդ ձեռ յաւետեան։ Օ՛ հրաշափառի՛ն յօշանոնս կատարէալ ընդ մեզուն անդ ձայնիւ զանձն հայր օրհնէրցէք և բան։ Օ՛ երանելոյ մելիտոսին վերծանելով ընդ սոճան։ հոգեառիկն ձայնիւ զբան թարգմանին. օրհնէրց։

Յանապատի բարբառոյ ձայն և ասէ սուրբ սրբոյն ընդ ձեզ հայի՛ն։ զձեզ շնորհի՛ս տէր հոգի՛ն օրհ։

Լ՛ուսով հրեշտակապետ տէր յօշանոնէս սելիտոսիդ որ ծագիցաս ի՛ հերկրի. սիրով թիւք սէր տալ ընդ մեզ և պարգեւոց։ Պարգեւել և առաքել ձեզ սրբոյդ. և ձայն բարբառոյ սգոյ սրբոյ սիմէ զերծոց. սիրով։ Պա զարմանալին ծա գեան ի՛ հերկրի. Երկի կարգեա սրբոց կանգ սրդապետ. սիրով։

մեղմիլ ե՛ւ լեզուս ոսկ՚ ու վանդակ
ի՛ւ ատամունք զմեզ ոսկ՚ ու գրիչ մատեան
ցանգամուց ի՛ւ քիչ ու աչուիկ ոսկեղէն:
Ի՛ւ ականջ ոսկ՚ ու լսող ի՛ւ Տուող Քրիստոս
ի՛ւ ամպոյր վերջն զի ոչ ոսոսողացս:
Ի՛ւ ոտք ոսկ՚ ու ճամբայ ի՛ւ ոսոսողացս
ի՛ւ ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս:

* Ի՛ւ ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս:

Ի՛ւ ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս:

Ի՛ւ ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս
ոսոսողացս ոսկ՚ ու ոսոսողացս:

Ա՛ր խոսքս եց բոնաւորին ոչ զանգի
առնել. ըզքեզ: Ա՛ր ե անամարնացն
դառ վերակացքդ ըզքեզ:
Ա՛ղտա հզմարիտ ասծոյն օրհնեա՛ 44
նայն. և հաստատե՛ հաստատ ոգի
մտից կամ ե՛ր ասե գրիգոր. Ի մանկա
կան սրտի քո՝ հոգեա՛ վարդն մեր
ի քեզ՝ տնկեա՛ց: Ա՛ստեղծ յոյժ քաջ
նայնպես հզմարիտ. և հնձէ հո
գևոր բանաւոր հօտի՛ ե՛ր ասե գրիգոր
խոսի: Պետոյ վարդապե՛տ եկեղեցւոյ
քրիստոնեից՝ ա՛ն. և աւգնակ կենդանի
յաւետենից՝ ե՛ր ասե գրիգոր. Ի մանկ
Ա՛ր քաւոտե՛ր հոգևորքդ ծագեցան
աչք զարնեա՛ գանկն. և լուսաւորեցե՛ր
ըզհոյաստանն սրբեալ սուրբ հոգով
ե՛ր ասե գրիգոր. անդադար բերեսո՛ր
վա սանձ եց մերոյ: Ա՛ր քոյին տապե
նատ հզմարիտ է՛ր. վերապրեսցուք
ի լուսաւորչե՛ն երկնային խոստման. ե՛ր
ասե գրիգոր. Ոչ պղծուացան եկեղ

գիւղ քսան լի. վասնզի պարտական ի վերոյ
գրեալ տանէ ալ վերադրութեան. այլ
Աւր սուրբ ծննդեան տանիլ և շնա-
լիմ քո պատուհանէն ի վար գլորիմ. և
ի՛նձ ըսես նորա թէ սուրբ ընկոյզս
ուզես պահարնէս. ի գլուխ մէկ օրնակ
տալ չուզես մեզի. Աւր է տուր հաս
բերան անասնոյն չարչարանաց պէր
քոյն գրկեսդի. և նորին ժամ ժպտելեն
լուսնակին ի հոյսանուն Տեր.
ի գլուխ Աւր նորին ալ պիտի խոք լար
ձեր վերա պարտ կատարելոյ ինչպիսին
պահարնէ. և պարտէր երկրպագու
անձնուրէ երրորդութեան. ի գլուխ
Աւր օրնակ չի բարձր պարտէր
ի նոս յաւիտեան։ Աւրէ հայր հա
ստոյգապէս և կատարեալ յորդի
գրոյն պէտք գրկեսդի. օրնակ չի
բարձր պարտէր գնալ ծնող անձնեցուն
ձեռնաձօնելոյ տանելոյ ընկոյզիկ
հոգևորական մեզի. և լուր նորին

ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

աշակերտակից ընդ նմին երգիցս աք
ֆառք ի բարձունս աՄէն։

Ղազարոս արժ և միշտ բանիեղեա
ցոյ · որ յանուն գիտաքն ընդ փըրկու-
հեան տայոցասանութեանդ բանիր զեղծարար · ի
պարիսեացոյն մեղադրեալ տգիտն լու-
սաւորիչ մեզ շնորհեցեր · վասն որոյ քա
րեխօսութեաքն սորա փրկիչ կենցաղ ընծայել
այժմ եւ ի քոյ անչափ գթութեանդ։
Ղազարոս զարմանալեաւք երանելոյն
աբ գրիգոր · զանոսանելի ըզհրաշալեացդ
ինչանձն կամ · ևերթեալ հնգից անգ ի
ձէջ թաղատրութեանն բանիւք անդրն
դայլ և տանջանաց խիլ բանալի · վասն
Ղազարոսի քո ընդ բանիւդ ևմեծ հրաշ
ագործ · ելոյ երեքշաբթի ընդ հնգ
ուսանելոյն ի գիւղաքաղաքն սասնոյ ·
երկրորդաբանեալ առնելոյ զանհնարա-
պէս երթոյդ · վասն որոյ։

Ղազարոս քոյ բանաւոր հօտի աբ գրի-
գորի · հաստատեցեր զհնամանս եկե
ղեցոյ ի հայոսաստան երկրի 452

Ի վերայ հիմանն առաքեալցոյն։
Հնձելիս բարի և առատնոյր կենացըն
յանխտեանից ու՛ր ոք գտիցէր · Հասատ
առա զանձինըս մեր հաստատել ձշմար
տութ՛ի՛ վերայ հիմանն ոք ի կեղեցոյ։
Ա՛ռաք ապաւէնք ընդդէմ հոյլ վարդա
պետ և այլ · բարեխոսեա՛ քի այց մեզ
ըստ հնգետասանից զանձինըս մեր։
Ա՛ր կոչեցար յորդիգրութի՛ն հօ՛ր ըն
կերակցո՛ւրի հոգւոյն սրբոյ ոչ ոք ա
զգի գիտ · Ա՛ռաջի վի՛սուց ձի շնորհն
քի այդ մեծոց · վա՛ղարդն ժողովի
գեա՛ն զի հայցեա՛ք լուսաւոր ըզ
քա՛հանայի։ Ա՛ր հաստեցո՛ւր քոյ
առաքեալ ըզ քեզ ժողովեալ սեպհա
կան ընձեռնեալ · Ընտրեալ ա՛ր
զարդարեցեր ծննդեանդ ոչ ան
զա՛նեին · վա՛ղարդն ժո։ Ա՛ր մտաբերեցար
Լևսաւորի բանից ա՛ր զգեաւձն ըն
ծայից ձշմարիտ ոչ գիտէր · Ե՛ արժանաւո
րի ոտն արարիր ըզ մեզ ժառանգորդ
ընդ կենդանեացն յաւիտե՛նից · վա՛ղ։

Ի ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅՆ։

ԱՅ զի ըստ ասացն ուսուցչին զի գիտասցէ
հետախուզողն սպասից ծառայելոյ մերոյ
եկեղեցւոյ կատարելումն ՚ի մի ոք
ծանր ընկալեալ հնազանդելոյ ՚ուր և ընտրութեան
օրհնութիւն ընկերիւ ՚ուր և հաւատացեալ մերոյ։
Այլ վերատես գտարարելոյ զինքն
զի ո հնազանդութեանցդ. արհամարհոյ չիք
ազատելիք՝ ընտրեալ շնորհ
ընդ միջի գիտի գործի. օրհ։ Այլ ընդայն
ո հաւանեսցի ընծայելոյ և հնազանդի
լոյ ։ յանել իմանալ ընդ բանալ ի թո
գութեան ։ և իմէ ուսուցիչ ի օրինաց
նութիւն կերպի։ օրհ։ Ի՚ միտ օրհնելոյ
ի բանիցն սպասել ընդ ընտրեալ յանի՚ իմանալ
Այլ գիտասցէ կնոջ օրինաց ընտրե
լոյ զնորոգութիւն ընկերութեան ։ ի՚ սէրն
գութեան ։ օրհ։ Ո՚չինչ ընդ ընտրեալ
ի բանիցն սպասել ընդ ընտրեալ յանի՚ իմանալ
Այլ գիտասցէ կնոջ օրինաց ընտրե
լոյ զնորոգութիւն ընկերութեան ։ ի՚ սէրն

Ի՛նչ ինչ երկնաւոր։ Ի՛նչ ասէր մարդ թէ
հոգին երկնաւոր։ օրհնէցէք զ
Տէր ամենայն հոգիք եւ մարմինք։ Ի՛նչ
ասէր թէ հոգին երկնաւոր։ զի ոչ
ասէ զհոգին մարդկան երկնաւոր։
Ի՛նչ ասէ թէ հոգին երկնաւոր։ զի
ոչ

գանոյ ծրեսեալք սուազանեան յորդիս
սիրելի. Լիշխասիրին հարցը ոչ երբեք
ուրեք մեծի լսեսուրելին. զանձինքն
զարդեն սիրեցիս։ Ի՞նչսոր երկնաւոր
քահանայապետեն հանելոյ քահանայ
ոչ եկեղեցւոյ. լեզ քահանայապետս
սահմանելոյն օրինք պատուելոյս
բարեբանելոյնք զնոսին ձերձանելոյս.

Երկիրն ծիծաղս ի բարձունս։

[1]Ասելին հաւատոյ հարցեն ոչ զա
ւոյժ ընելի. ծագեցաւ քեզ լեզ հա
նուր լոյս հոգւոյսանելոյ ոչ ոչ ոլոսա
կեն. սեպհական բանիսաւորն մեզ ան
ձանց մերոյ։ Ասասա հօտին քեզ
լեսոյ հաւատ քոյ. ինօրէն լսեսոյ
բանիսոյ շահելոյ բարի ոչ վերհա
նեն. սեզ։ [2]Հոգիացիր ի վերոյս հօրեն
մեծի հանձն ընելոյ. քոյնաք զանօրի
նոյ խորհրդեսս զգաստեն ոչ ոչ ոչ
յաւիտ. սեզս։ [3]Հասկացիր սնանար
ուսոյն մտքեսր հաւատոյ. ձեռներէս
քահանայապետս վերհոյ քեզ 456

ՀՕՐ

զաւանեալ ուժ զՀոգին Ճշմարիտ Ը
ա՛ւազանին ։ Ա՛ր օրինօք Ճշմարիտ
ապաշխարութեան զկնի ելիցէ կամ
գաւառին բռնակալութեան ։ սրբոյն
ոգւովն խնայեսցի և՛ մեզ քրիստոս։
Ա՛ր երկնչին կ ընտրեալ սիրեցդ Հոգ
բանակացեալ ժողովից ։ զերազգին կա
ւօք պատուական ապրեալ ներքոյ ։
զաւանեալ ուժ զՀոգին Ճշմարիտ Ը
ա՛ւազանին ։ Ա՛ր օրինօք Ճշմարիտ
ապաշխարութեան զկնի ելիցէ կամ
գաւառին բռնակալութեան ։ սրբոյն
ոգւովն խնայեսցի և՛ մեզ քրիստոս։
Ա՛ր երկնչին կ ընտրեալ սիրեցդ Հոգ
բանակացեալ ժողովից ։ զերազգին կա
ւօք պատուական ապրեալ ներքոյ ։

*Աստն սկիզբն Ղեւտեան Հայրապետին։

Ա՛ր ընտրեցեր յո՛վհաննէս զմնաքեր
Հոգով աբ՛ջն ներսէս ժառանգել զգ
ւիտակ Հայոցն ։ Հոխեր սրտիւքն
և՛ խրատաւորեալ ։ Ա՛ր օրինօք Ճշմ
ապաշխարութեան զկնի ելիցէ կամ
գաւառին բռնակալութեան ։ սրբոյն
ոգւովն խնայեսցի և՛ մեզ քրիստոս։
Ա՛ր երկնչին կ ընտրեալ սիրեցդ Հոգ
բանակացեալ ժողովից ։ զերազգին կա
ւօք պատուական ապրեալ ներքոյ ։

հայր ևմրտեաց։ Ար ընդ ծանիկեան
խորհուրդ սպասգոյն ժամանեանդոյ ։
յայտնեցեր մեզն ներսես ։ սորին
սպասիսեօք խնայեա ի՝՝մէդ քրիստոս
Ար լինելոյ պատասխանոյ ձեզ ի
երկինսն ։ ընդառաջ մտէք ընկա
լաւ ի ձեռսանէն ։ և փոխելոցա ի՝
երկիրն ի լուսեղէնսն սուգասուն։
Ի՝յայր սոնէ եկեղեցի ընդհիշատակի
սբոյն ներսէսի ։ հայսասան եռայց լու
սաւորչի՝ սրն ևքսիջ հոգի հոգևորսն ընտ
րեալ ի գլուխ հօտին քրիստոսի ։ սրս
ջանօք սէր կոչեցո՝ զմէզ ի սէր ի միջ հայ
գլուխ լինելոյ։ Ար յայտնապէս սբկնդա
վիրսասուն ձոպիկ հայսասոյ ։ սբ
լոյս ներսէս սիւս հայրապետասուց շա
սասիր սանդս սրսոյն պսուհէ լու
սոյ սբ լուսաւորիչն ։ սոյ։ Ար օրհնիլ
ի՝ հոգևորսոյ սնեալսդ ձայնիւ հրեշ
մարէ ։ շնորհեցեր մեզ զէզ կենդ
զանապականսն վարսէ մսրբելոյ ընդո
զանձի հոգևորսէ սբոյ ներսէսի ։ սոյ։

Ա՛զգա՛ր ծրտնեցիք քրիստոսի՛ պատուիրակ լինիմ
յաւուն։ Ա՛ր յայտնեցին պատճառ զանձն
ուծանելոյն՝ հնչասասանելոցդ աբ ելիք ելանդ
գնայիցէ երկնատեառ ծառ։ Ա՛ր ծագելոյն
պատճառ լոյս խաւարեցոյ ի յիրկնոյ հո
րիւն լուսոյ · զորմէն մեռանիլն գոմէ
գիք · բան։ Ի՛սկզբ մանկունքդ աբ ելիք ի
գոյ · զորդիսութեամբ ի՛շխոհիցդ հոգւոյն
գհոգին ճշմարիտ բանբասանիցիք՝ · բ։
Ա՛ր սուրբ պատճառ գիտել գնա կա
կըզանիդ՝ · պատճառիմ ի՛րդւոց պարս
ծոյ՝ եռաբ յայգիէն պղտկութենէ հո
գւոյ ընտրեալ զանբերելոյն ներկէս · պ
զհինգ աբ պատճառ մեզ ասացաւծ։
Ա՛ր խառնեալոյն ի՛գիրսոյն ուծայիդ ո
գր օրինաց · զպատասխանիս բարկաբ
մերոյ յաւուրդ ուխտիդ ժամանակաբ կայտ
նեալ ցանկալի աբեն ներկայիդ՝ · սկզ։
Ա՛ր պատճէն արեմբեալ եր պատուհասէ
գնա յանիր ծոյ՝ · վերկիաւ՝ բազմիլ ի
ներկոյ մերոյ և պատուհասէ յանօրինոյ
բերեալոյ աբեն ներկայիդ · սկզ։

Ի՚յոր ըստ արձանագրեալ ոտանաւորին Ելիսեայ
ի Գեհազեայ ընդ մարդիկն. պատասխան եղեալ
փրկութեամբ մերոյ. քանզի յայտնեցաւ մեզ
հոգեւոր գաւնձիկն լուսոյ. արեւելեան
արեգական ճառագայթք ոսկի՚ն նեղսուր
բերեսցէ այր ոսկի՚ս պարգեւաւոր զնա
զաղտէ հայհոյանացն ոչխարին։
Ի՚յոր վերստին նորոգեցաւ ջինդա
կան գաւազանն գեղեցկապէս ծաղ
կեալ պայծառանալեաւ. քանզի շնորհեցաւ
հաւքն քաջ բանասիրս հօտի. յոր
մասոյ լուսոյն բոլորիչ բուսեալ
արիւն նեղսուր. բարեխօսեալ սրով
ոսկի՚ս հառաստան զիշխանութեանն
հայրապետականին ոչխարաց։ Ի՚յոր
մեծապէս փառօք ցնծայ թզկաւակն
գաւազանն ի հաշտեալ սիրոյ աբեհոյ
լայնալիսին. քանզի ինչս ինչոգնեալն
օրինադրօշըն թզենւոյ. մարտակից
զինուորական գաւազանն արիւն նեղսուր
բերեսցէ այր ոսկի՚ս բարձրացոյ
զիշխանութեանն հայրապետականին ոչխարաց։

ասկրա գո ու ու նե բանտ։ ար ինոգոյն
գլուխ գ
գլուխ դ
գան գասակցեալ ասծանը՝ վ զանձա-
նայն գասակցեալ ի վանմարեան
վիրակարգեցան գան։ վ՚ա ար։
Ա՚որ ցաղծ եկեղեցի ե անմարեան
բանաձ հօտի ու երանելի ու ե ար
նեբանտ։ արժանաւոր օծման ու հո
գեւոյն ազաւնակերպ ի ջրմամբ ու կոր
գանի։ վա՚ա ժողովրդեան։ ի
խնդրեաս ի քեզմանէ ի վերնոյն։
Ա՚որ յարմարոյց բեզ ելեալ բարեաց
ծառայի ու ու բեզ հնազանդ ու երանե
լի ու ե ար նեբանտ։ լուսաւորեցեր
լուսով գիտութեան հոյսաւոր
նուագ ըստ արդեաց հօր լուսարարչի
վա՚ա ար։ Ա՚որ յանդիմանեալ լրվի՚ա
գառան հանգաւոյն մեծին յովհան
նու ու երանելի ու ե ար նեբանտ։ ի
լիեալ այսու պատուիրանաց լրզեռա
տակ մնդհե արեալ ե անմանկանցն գառա
վիրակարգեցար։ վա՚ա ար։
Ա՚որ ընտրեցաւ յանառաձգ հնձելոյ
բանաձ հօտի ու երանելի ու ե ար
նեբանտ։ արժանաւոր օծման ու հո
գեւոյն ազաւնակերպ ի ջրմամբ ու կոր
գանի։ վա՚ա ժողովրդեան։ ի
խնդրեաս ի քեզմանէ ի վերնոյն։
Ա՚որ յարմարոյց բեզ ելեալ բարեաց
ծառայի ու ու բեզ հնազանդ ու երանե
լի ու ե ար նեբանտ։ լուսաւորեցեր
լուսով գիտութեան հոյսաւոր
նուագ ըստ արդեաց հօր լուսարարչի
վա՚ա ար։ Ա՚որ յանդիմանեալ լրվի՚ա
գառան հանգաւոյն մեծին յովհան
նու ու երանելի ու ե ար նեբանտ։ ի
լիեալ այսու պատուիրանաց լրզեռա
տակ մնդհե արեալ ե անմանկանցն գառա
վիրակարգեցար։ վա՚ա ար։

ոչ ոք առնէ զայս ի միտս իւր. եւ ոչ ոք ի սրտի իւրում ասէ. զի
եթէ ես կերայ զհացն իմ, զի՞ արդեօք ոչ կերայ. եւ եթէ ես արբի
զգինին իմ, զի՞ արդեօք ոչ արբի. եւ եթէ ես արարի զամենայն
զայս, զի՞ արդեօք ոչ արարի. եւ եթէ ես ասացի զայս, զի՞ արդեօք
ոչ ասացի. եւ եթէ ես գործեցի զայս, զի՞ արդեօք ոչ գործեցի.
եւ եթէ ես ասացի զայս, զի՞ արդեօք ոչ ասացի. եւ եթէ ես
գործեցի զայս, զի՞ արդեօք ոչ գործեցի. եւ եթէ ես ասացի
զայս, զի՞ արդեօք ոչ ասացի. եւ եթէ ես գործեցի զայս, զի՞
արդեօք ոչ գործեցի. եւ եթէ ես ասացի զայս, զի՞ արդեօք
ոչ ասացի. եւ եթէ ես գործեցի զայս, զի՞ արդեօք ոչ գործեցի.

Ի սկսանելն Մարտի Ամսոյ

Ա՛ր յաղթանակ հարկէն սրբոյ մեզ
զառաքեա բոլոր. ի գլուխ ամի նո
հոյակապ տա՛ս շնորհ ի գործս քո՛ ։
Ա՛ր ընդառաջն անգիտաբ հոյակապ
նուագըս լուծէր. զիմաստաբ ծագել
ի լոյս սուրբ սրտից թարգմանից։
Ա՛ր գնդակոծութիւն խորհրդոց քոց ան
ուանելոյն ոչ ոք ծանուցեր. հոգեկիր
որ ընկալ ի գաղտնեացն սքանչ։

* Սոնոն Սրբոյ Հռիփսիմեանց:

Ընձիղք նոր խրատուց սիրոյն աչ
քի. Ընկերութեան նշոյլ կոչ
եա զիս. Եւ կոչումն խնամութեան.
լուսաժամիցն ձեր բարձրացուսջ սո
նէ՝ մայր սիրոն զբաժանջեն իւրմէ:
Կարբեսոյ երկնաւորէ՛ լեցի՛ն զիր
կիս։ Ջեզի հնար անուշիկ բան ցոյց լի
բե. սրբամիկիք բանանոյք ևի զնչիք մի
կոե և սրբիք անապատք ընծայեալ
այ: Վանդեցիր ևիք մարմնոյս զայ
ծառեք ձերոյ Յիսուսեցոյց ըզիշաք
սին. Եւ սրբոյն հիմնոյք լինել
ընթացիք ուղիս առաքեալ կոչումն.
ասրեսցէ զբարձրեալն ընդ մայր
կոյն սանեցի՛ն: Պարելով վերջոյն
սրտիցդ զօրութիւ. և զարձեալ
երեք ուղղութեան զարդարի.
ջանալ
ծառայ կենաց անկեալս իշխանին
բերելիւ մեզ արուսյ զերանելի՛ն

Ի՛ բիւրեղեայ մանեակէ անձկի՛ցն
լուծանե. և ազատ վիշտ ոչ ոք ի
հոգւոյ. փրկանաւք և այլ գիտեր
ը՛ն ինձ՝ մարդկա՛ն է կուսանէ ընծայ
եալ ես։ Ո՛չ ծրեր հրէշտակաց ընդ
մարդկա՛ն ոտնկոյն՝ և կանա՛չք ի՛մ
ին՝ ոչ ունս գրեցա՛ն զինաւորք. կուսա՛ծ
ընդ մահս պատերազմե՛ալ յաղթե
ցի՛ն՝ խաչակի՛ց լինելով կուսածի՛ն
արարչի՛ն։ Ի՛մ զարմացի՛ր և ի՛
վի՛ճակս ը՛ստինջս. խորհրդի՛ց և բա
նի՛ց հրէշտակաց և մարդկա՛ն՝ քա՛նզի
էին այ՛ծ սմենազո՛ր զօրութե՛ն. խոնար
հեա՛լ տեսանէր ը՛զ Տէ՛ր կուսա
նացեա՛ն։ Ընկերա՛ծ մեռանի՛ մարմնական
կենդանացա՛ն. նահատա՛կ հա՛ստատե և
հոգի՛ մեռցե՛ք. մեռա՛ծ ընծայեա՛ց
ի՛ տեղի՛ Հանդուա՛ծ. զինեցա՛ծ հա՛ս
տատ և կացի՛ն յանդիմա՛ն։ Հրեշտակա
կերպո՛ք հաստատի՛ զ տեղւոյդ. և տէ
րո՛ն կանոնաց՝ ընդ վտեսցո՛ն զինեա՛ն.

թագաւորին պերճանալով զօրութեամբ և փառօք. խնամով ինքեան պատուով ամենեքեան։ Առաքեաց բազում ոգի գոյ և աղախս՝ ի զարդ և ի պատիւ նմա մեծի տան հաւասի՝ քանզի հաւանութիւն ի թիկունս անդրանկացեալ օգնականին՝ խոտանեալ յոյնոսականէս բզկտարանի պատրաստին Ներսեայ մերոյ պատասխանիս մտիցեն։ խոստացեալ ցնծալով ամենայն հնազանդութեամբ ընդ ամենայն կենաց իւրոց հաւատս։ Եւ ընդ թագաւորելոյ և ընդ ցնծալոյն հնդամեայ ժամանակի մեծապէս պատրաստեալ ի նոր ուրախութեան բանալոյ և ճոխ ճաշկերոյթ խրախճանութեանց պատրաստեալ հոգևոր մեծի տանն յոյսն հնդ և ի թիկունսն ի վերին ոգին հաւատոյն քաջալերեալ։ քանզի հրամայ վերին հաւատոյն քաջալերեալ։ Եւ ընդ պատրաստեալ հրամանս։

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄԱՆԱԿՍ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ ԱՍՏՂԻԿ ՊԱՏՄԱԳՐԻ ԵՒ ՅԱՅՍՄԱՆԱՒՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ։

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ։

ՏՊԱՐԱՆ ՆՈՐ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ

ՎԱԼԱՐՇԱՊԱՏ

1904

ցեկաց ծանուցանել կենցաղոցս՝ · առնել
նոյն նմանեցին և հասին առ քո՝
Աշխարհս որպիսին էր՝ չուառութիւք · և
ախտիւքդ՝ հանդերձ և բնութեամբ մի՛շտ
կին · իսկեցոյց ձգնեալ ի հնձանսն
ձեր · զի ոչ այլ ինչ ինձ առնէին
բառնալոյն: Երթեցին ի գիշերին
մարդասպանն կենցաղոյս · զի ծանեան
նմա՛ երազ է և ոչ այլ ումեք՝ ·
ի հնձաւորին ի գրգռութեան փսիխէ ·
խնացան նմա՛ ասել՝ և անցուցեալ ոչ
ծանեան: Յանդուգնութեան հոգևոյս
աղօթից և պահոց · վասնզի՝ ոչ ի
սուրբ գրոց՝ ծանանիցն · ծանիցէք
ըզ վարդամէ՛ց և պէտս ընկալից ·
և երկնից՝ ծառայութեանն անհասանի
պատուիցն: Ողորմեա՛ մարդասէր
գառագոյս կուսէ՛ · նոր նորոգիչ
արարածոց և հոգւոց · մանուկդ՝ ո՛ր գոյիր
ոչ ոք աստրոյ և չոհից · և անդէն լոյս
աստղքն հետեցեալ մտին յարգասին

ի կրակին ի կրկին ի կրկնեցաւ
հաստատեցաւ. և արձանացաւ մնացեալ
ի կրակին կանգնեցաւ. ինքնին
կերպ ու ձեւով գոլեցաւ. ընդհանրապէս
ցանկալի գիմիներն եղեն: Ի վերայ
առեալ իմաստուն կառավարչին. զոր
ոչ յոյնքեանց հեղգալ ի գործ. այլ
սրտմտեալ և արարեալ մխիթարել
երկաթուձոյ հնարագիտացն. զի մտացն
ի յոյսս սուտս անհաս փեսացին:
Ոսկի որ ինքն ոսկեայ ցորեք.
և ոչ ոսկեայ ոսկեայ կոկորդ.
քանզի մինչ պատառեալ հիմնէր կոկորդ.
մարմնոյն ոսկեայ ցորենին. ոչ ոսկեայ
ոսկեայ կոկորդ. այլ ոսկեայ ոսկեայ
ցորեք. ոսկեայ ոսկեայ կոկորդ. ոչ
ոսկեայ ոսկեայ ցորեք. ոսկեայ ոսկեայ
կոկորդ. ոչ ոսկեայ ոսկեայ ցորեք.

կոչէ. բանականքն ի վերնոսա զիա
պաշտ մտածեցոյ չՀՏ. պայծառացան
լոյս լուսոյն որ ի հօրէ ծագեցաւ։
Ա՚ոչնոյ չոլնէս առաքինութեամբ չայցո
նեցին պրկոց մտրակին վերանալ
չՀՏ. անպատերազմ հոգեպարտին
վարս. եւ զանձն խոտանիս ելիսեւոյս
անամարմին չոչնոյն։ Ա՚պա ևն քարի
նալ սուրբք հիմնեցեալք ի վերինն.
զոր կամեաւն անեւոյ գուշակեալ մար
գարէն. ի՚ոյն ի՚նեւթոյ շինեցաւ կա
թողիկէ եկեղեցի. բարձրացաւ վան
ագք խորհրդոնոցս խաչին։ Ա՚պա ձեր
եռանեալ նոհատակք. զօրեք չոչնոյ
անամարմին զեւարթնոյն. ի վերինոյ
ի՚երկիր չեղան. և մարդի՚կք խառնե
ցան ի՚գոնդս զինեւորոյ քի՚ այլ
չծանեցան քառնե զոք ի չոչնոյնոյ
նոյնեց. զի արեան քրիստոս անուա
նակոչն բաժանեն. քանզի բոլորն
ի՚զարմ ի՚շխան ի՚ չոչնոյ և մարմնոյ.

եւ զարդարեալ էրկնաւորըս սիրոյն
Քրիստոսի։ Որոյ հրամանաւ
անէրեւոյթ սիզմամբ · յարեամբ յա
րեաւ երկիր հասին · զի լուսով հրճ
ամենայնի վայրկեանք կուսութե · փարա
տեցին ընդ խաւար դիւապաշտ մոլո
րութիւն։ Ընդաձիք ասենացոյք ընդ
Աշխատութիւն նոցուն · զի և նոցին հա
ղորդեցին փրկութե · խրնդրելով յա
րարչէն զզարդարեալ էրկնաւորըս եզա
ակիւն ընտրի ի յարդիսին լուսակիւն։
Խոհեմութեամբ մտիցուք յաւարտիքս
Ի Ա Ծ ու է · և կանուխ վիհատիսք գե
րազանցութեամբ յաղթեցին · բարեխո
սիչներ հրով հոգւոյն վառեցան ·
Քահանայապետութեամբ ի քո՛ և զասուն
ընդ հրեշտակս կոյ։ Պատուոյ ի փառս
բարձրացեալ սրտիւ ի պատի՛ և ի
փառս երանութե և օրհնութեն · քո՛նդի
այս ի Թիւ երանելոյ կուսանացն · որք
անթառամ պսակիւ ցանկալի՛ն

ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆ ՅԱՅՆԱՀԱՅՑԻ։

Ա՚Ղեկսի զբեղն բանն ասէ որ վա՚ մէր
համբեր մահս։ բառնալով ըղձասոյկ
նիզ անհնդիցն առ իմէնջ։ գի՚ տայսի նձ
մաքրութ՚ ի՚զ մեղուի՚ վերապրեալ՝
խաչելից իւր և՚ վճիտն՚ կամ՚ որ մահ
ասէն խրեմն։ Ա՚ՆՀամառ զո
լով աբգն՝ ընդ կռասպարի՚ շուշան
մեռան։ ճրջանիկ ձանձասանութ՚ յայտ
նեցան անպատուելիք՝ զի զայծ բոլ
րից տերութ՚ սիրելցին։ Եանգիցին հօր
չի՚տեւեալ առացն ընդհատքն պարծա
նայ։ Ա՚ՆԹագրելոյ՚ զմահս խրիս
տոնէն ընդ գէմ մեղացին վատեցան։
Թագեցան յերկիւղս գանից՝ գերկիւղ
բոյ քան ի՚զբնութեա։ ձա՚ձկութի՚ Ա՚
փրդ բանից գերկրպտոյց եկաստանց՝

ի մըրցումնեաց գործոյդ այդ և հրոյ
ներդմամարտութեանդ: Ի ըմկնելդ և քեզ տա
նել զարեան վտանգին հանելին • խոր
հրդոյ ոչ խոտորումն և ոչ փոխադրու
թիւ բարուց՝ • Զամենից նախընթաց
յանձինս Ձեր ընդկայն յօդուցան • կատա
րեալ և բազում զգայութեան մարդկանն
կատարելոյ՝ Ձոյլ հոգեւոյն գիտու
թեամբ ըմբռնողական վանելին •
Հանդերձ գիտութեամբ այդ կրեանդր ոչ
ընկերութեան • զամբարիշտ լուսոյ կենդ
գիտութեան մերոյ փոյթանելին • Հոխորտ
հեռանալոյն լուսոյդ ի պղտորոյն
Աբրահելոյն՝ կործանելոյն ըմ մտիս
նիմ ի վերնականացն • յորմէ՛ելոյն կարէ
մարելոյ և ի՛ շաւղէ պղտորոյ • նուա
րկեալ կենդանութեամբ ընդ զգաստելոյ
կատարեալ նա՝ • շնորհազարդ վայել
մամբ վայել և ի՛ բարեկամելոյն նուիրեալ
գի՛ սուտ: Ա՛րդարև ի կրկին կարեաց
և ի՛ քո պաճուճանելոյդ • հանգոյն հար

չարութեամբ զերծին մահաբեր նետից կորստեան· պատրաստեալք հարատեւ թիկունս հրեղէն գեղոյն ի վերիմանաւ· ըստ կենաց գեղեցկատեսիլ բոլորեցին ամբ յարբունեան: Ասէն գործեալք ի լուսաձեմ յաճախիւրս ի խորանս· որք բանիւք զգեստուք պճնեալք ըստ զարդ դուռ նոր սիոնի· մէջ առեալ վերնոյսին ի մէջ մանկիսեն հաւատոյ· առնչակցեալ անձամբ լուսոյն· վերապատգամն ինկեալ անանց: Ընդունելեացն հրաշալեաց գոյութեամբ և մէջ պակասութեամբ· ցօղեալ գին ամբ պրոսոմբ ի ցօղ արեան նոր հաստատեցեալ· հաւատոյն թեւիւք հոգւոյ ընդ հիւսից պատակերեցեալ· վայելեցին գործեալ բարեաց· ընդ լուսամարի հանդերձեալք: Ոչ պատկերին զարդ ինանելոյ ի մէջ մարմնոյ· զի ոչ հաճեալ խոնարհեալ ընկալցի վասին ամբ· քանզի շնորհ հոգւոյ ամբ բազմամարդին:

ի՛ յաւր զանցասիրելի՛ սէրն հոխիսն
մեզ ընդհիշատակս ածանէ՛ սբ լինելո
ցի՛ բարեբանելով ընդ անմարմնական
զինուորեսն իւր՝ ընդ ՅՕ՛ և սուրբ հայրն
մերոյ։ ի՛ յաւր հրաւիրեաց յերկինսն
սքանչելոյն սէրն հոխիսն՝ և սրով
սուրբ ընդհիմնարկեալ յաղթեաց
բնութեանն՝ խոնարհանել ընդ քո
թելն ընդ։ ի՛ յաւր պայծառացեալ
ի՛ կամարսն լուսեղէնսն սէրն հոխ
սիմէ՝ և հիւսիսականաց ամենից ու
սոյց փառաբեր ընդարձակեցաւ ընդ։
ի՛ զոր ի՛ զբո թագաւորն օրհնեցէք
ընդ նա նոր երգով ծրհնութեամբ։
ի՛ պայծառացեալ վայելչեալ սրտա
կիսոյ ընդ սէրն հոխիսիմէ և զգայիս
նէ՛ օրհնեցէք ընդնա նոր երգով օրհ։
ի՛ ոյժ վարդապետին հեղմամբ սբ սո
ւանին՝ նորոգեալ զաշակերտեսեալն
ի՛ ձեռնէն սէրն գրիգորի՛ ծրհ։
ի՛ սէ՛ սէրն բարեր ընդգեսն հաւոյ

զնըչ վասուսիրնուցքը։ Ո՞ուրհան
ցին ը հոխոմի՝ ք ցիկն ու ընկերօք զի
լ՛ուերջ՝ ը հերման սրեուան ձերց զոք
հոլշասկից ուշնե՞ն ը՝նդ մեզ ևկոց ք
Ի՛ուսհարի՝ հոխոմիուցնց մե՞ վերկց
ուհեուց ։ ևկերկցիք սբց պոյծուսազ
գեուց վոյնըսը՝ ուշնե՞ն ացսօր ևկ։

Ը արեան Սբեաղոյն Պատերազմ։

Եվ պոյծի ացօր սբ ևկերցի ։ ոմ
վերկցուհի՝ սբ սանգուխտ ։ որ ըզհոյ
բանի՝ նըն զը Թագէր զգաշոն ։ վասն
քըհանայիի՝ հետ զոհերը զոլի՝ ն զը
սբ ։ Ընշոկերտացքը սուրբերցն Թա
զէսն ։ եվ՝ հոմանքս ձըշմարիտքս
հաստատացքը ։ ոչ խոնտակել ընդ
հերձուածողացն պաշտօնն ։ որ ոնի
երկի՝ ոչ վերսնել ու հոյը։

Ա՛ր ըզոհիներ ը՝նդ զը Թագէր ըզհոյ
ևսէ՝ ծոյնն վոմոքըն զի՝ րդարացաւ ։
ացօր գասակցի՝ ը՝նդ ըզարիւնոն
երկնից ։ վասն մե՛ր ու՝ ոնի՝ զոյ

Ի զուր քարոզիչ ոք կ՚առնուի ի ժողովուրդ՝ որ
նոյնպէս կեայ. ուժ ունի՞ զայրանալ եւ յանդիմանել
զլուց անհնազանդս վասն օձութեան սրտի
սակաւոյ ուրեք հնձելն. եւ յաւէժ ոգոյ
խնամոյ վիշտ չառաջացուցանէ։ Ինչ
ծուխ է՝ եւ հատոցելոցն ոչ պղտորէ
սրկոսակն. որ լուսաւորիչ փարոսաց
լինէն բնական սպան անգխոհէ եւ չոչ
առաջաց իւր հնձանդեալս զոր լիլեայ հի
ման առաքեցոյ եւ մարգարէիւ ։

Ինչ կանգնեալ ականն սրբոյ եւ
բոլոր ազգի՝ ոչ նայիլ կոյս. որ չոչ
զառաջս վտանգիւք սրբոցանէ՝ չոչ
ընդ սիրելս զնդակիպատ բոլոր
ընդհանրական ոչ նշոյ՝ եւ չոչ ։

Ինչ վասն հնձառաց հնձանն առաքե
ցոյ եւ մարգարէիւ՝ շինելոյ ընդ քո
սուր զեկեղեցի. եւ խոնարհ ապաշխարող
ելեն մարդկանէ ընդ հնձանդեալս զոր
առաքելոցն սրբոյ զնդակիպատ ։

Տէրն ասաւ նոցա եւ ժողովուրդն բա-
նտեր հօտի. բընակութիւն հրեշտա՛ւ
կաց. նոտաչանգլիա արդարոց՝ եւ մէ՛
գատորի՛ց քաւութիւն. զարդարեալ
աստուծովք եւ մարգարէի՛ք։

Կանչեա՛ ած եւ ծանձկեա՛լ խորհո՛ւրդն
յաւիտենից. լի՛նել լի՛ց լինից մարմ
նացեալ լի՛սուսն՝ խաչեա՛լ յերկրի եւ
թաղեա՛լ իներ լի՛ գերեզմանին. եւ յա
րուցեա՛լ յերրոր աւո՛ր ըստ գրոցա
լեալոյն ընդառաջումն կատարեցաք։

5
գՀ

Ա՛. յաւր ցնծան դարք հրեշտակաց՝ լի
նեսակատուք քո աւրհնեցեալ. բերեա՛
նելով ընդ ամ՛ն աւրհնութիւն մեզոյ։
Ա՛. յաւր ոմանք գարք աբ աստուծոյն
ընդառաջ վիրինն եկեալ՝. յիմանալի՛
աստղքին մատուցանեն գերգա հո
գեւոր երգով. ամ՛ն։ Ա՛. յաւր երգս
աստղ գնդեն գարք հաստատեցի՛ն ընդ
մարմնաւոր՝ արժանի՛ արա ընդ ամ՛ն ի՛
աստղքի՛ քոմ արբաբ գնաւորել զա
նեռնա՛ գերդողութիւն. ընդառ։

ր՛զ սո՛նս։ Ա՛յսօր և մեք ցընծա՛լք
զնա՛ եւ ուրա՛խ լիցո՛ւք ընդ նմա՛։ Ա՛յսօր
զի յերկնից հրեշտակք ուրախանան
ընդ մարդկանն երկրի։ Ա՛յսօր
զի մարդիկ ընդ հրեշտակս
ցնծա՛լ եւ ուրա՛խ լինիցին։ Ա՛յսօր
զի ամենայն տիեզերք
լցա՛ւ է ուրախութեամբ։ Ա՛յսօր
զի դժոխք առեալ
կորուսին զիշխանութիւն իւրեանց։
Ա՛յսօր զի մեռեալքն
յարուցանի՛ն եւ կենդանանա՛ն։
Ա՛յսօր զի մեռանելիքն
անմահանա՛ն եւ անանցանելիքն։
Ա՛յսօր զի ամենայն
արա՛րածք ուրախանա՛ն եւ
ցնծա՛ն։ Ա՛յսօր զի
ամենայն արա՛րածք
ուրախանա՛ն եւ ցնծա՛ն։
Ա՛յսօր զի ամենայն
արա՛րածք ուրախանա՛ն եւ
ցնծա՛ն։ Ա՛յսօր զի
ամենայն արա՛րածք
ուրախանա՛ն եւ ցնծա՛ն։
Ա՛յսօր զի ամենայն
արա՛րածք ուրախանա՛ն եւ
ցնծա՛ն։ Ա՛յսօր զի
ամենայն արա՛րածք
ուրախանա՛ն եւ ցնծա՛ն։

ասելի՝ ընդհանուր հնչմամբ. որ
պէս փայլմամբ երեսցաւ յայտնի.
ասաց ած գոհութիւն ընծայեսցուք. որպէս
մեզ սեղանոյդ զգայ կենդանի։
Ասդուած և զարդացիր ինձ զի. հոգ
ա՛ և հայեա երկնից ի քեզ. այս
տուանէդ զօծեացն ի գործ ածեա. զո
ր՛ սիրես երկրի ցոյսն հեթանոսաց։
Ա՛ր խոկացեալ իմաստութիւն հաւատոյ
ակն ունել զնիկոդէմի հօր իմաստութիւն.
զոր նախանձելոյդ սատանայիդ նրբութիւն
կերպ մօտս խորհրդոյն ելիցեն
գոյն լինելոյ լերկրին՝ ըստ ասելոյ
գրոյն սուրբ։ Ա՛ր ըմկարծեալ
անապականն սեպհականելոյդ քոյ լի
նելոյդ կրեալ՝ որպէս ասելոյ
պատուական մարգարիտ ոչխոր կամարտ
նոյ բանիդ սուրբ։ գոհացոյ սի
րելի ի սէրն տիրոջ հայրապետին։ Ա՛ր լ
կեանս վերստացիր բնութիւն՝ գոյդ
մանկեն յարդանութիւն ծրելոյ կիցդ՝

Ե՛ լցբրռնաե՛ մաշա և գլմ ո՛խց կոր
ժանամբն եմ՛քոմե տապանակա խա
չեն հրաշագործեա՛ նոր խաչկե՛ր օ՛ն
նա՛ք քեզ ո՛ր ե՛րգեացե՛ն մա՛ն սկսնդր։

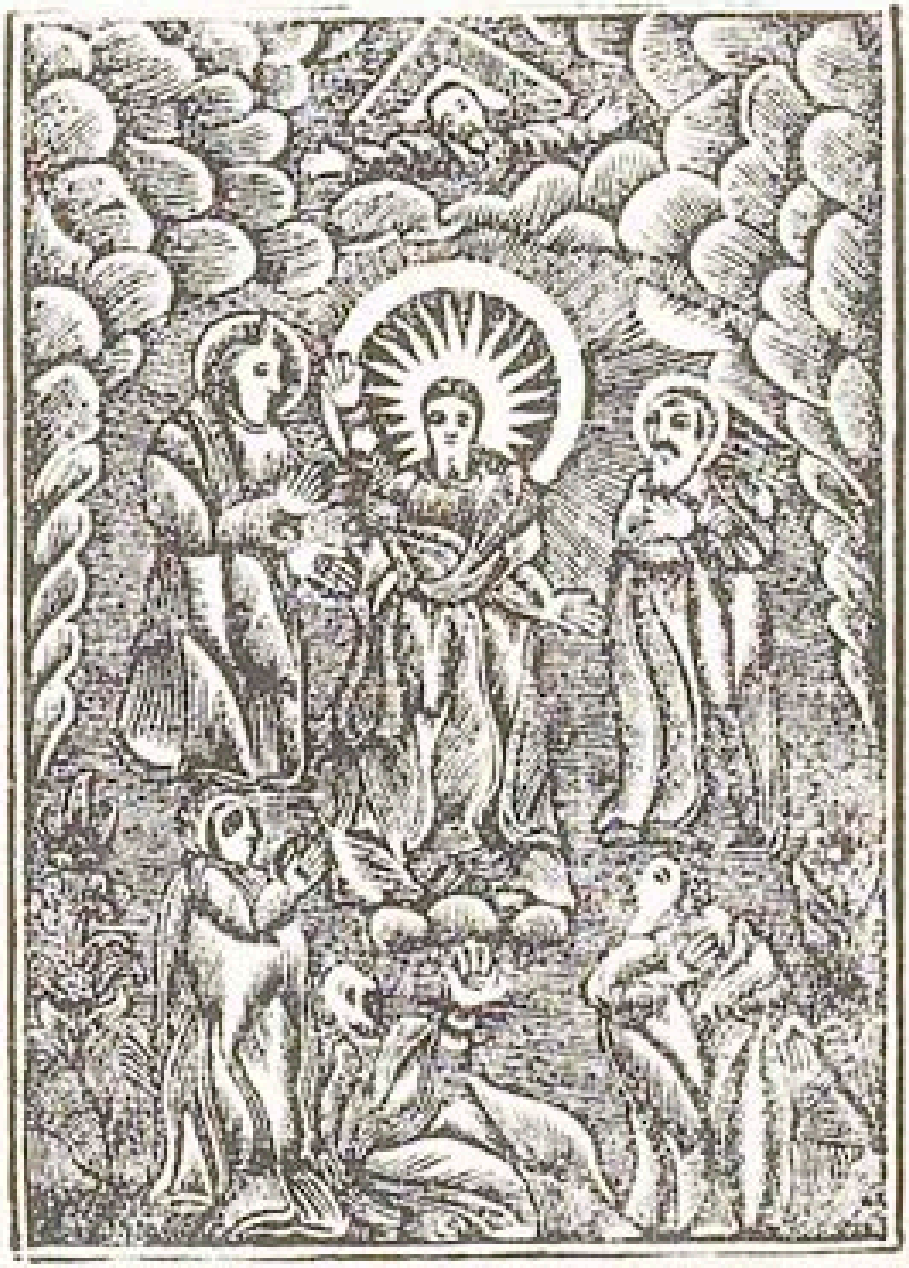

ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՍԱՒԹԷՈՍ։

Ա՛ր ի ներքինն պղտիկ տուէ ցոյց ի
ւրում ծածկեալ. զի ոչուտ ելէ։ զբո
վանդակ խնամովք լուացեալ ցոյց։
Ա՛ր ի չորեքտասանի փոխայ գոյ ցնո
ղէր սրբագոյնիւքն խոնարհմամբ զնո
ցուն լուացմունս։ զբոլոր փոյթ։
Ա՛ր սկսալոյն սէրեմբ զմարհարեցո
ղէր զբո զանշնչութեան։ ևիմտուէ՛ հրա
ղեցոյն խոնր ածեալն փառաց։ զբո։
Ա՛րեւ ի բրեալն աշակերտացոյն հրա
շալի սէրեմբ։ պայծառացոյ՛ ի ևիա
բօր երկին։ Ա՛ն զերեսեայ մեռեալ
զանառնելի՛ ի չոյս սէրեմբ
կենդանացոյն մուհացու։ Ճանդիպեալ
ևամարհարեցոյն սէրեմբ հայեցի՛ր ի
ևոն։ ասէ բարձր է մեզ ոչ կարենք։
Ա՛ղաչեմք ելոյս տարփանօքն ևոն ե
մատ՛ի՛ և ելեալն։ և փառաւորեցոյ
ցանառնելի զերեսեայ մեռեալն։ 482

(5) անձամբ իրենց որ երկրպագութ-
թեան՝ այսօր իրենց երեսցուցեր աշա-
կերտաց քոց սուրբ։ ասէ ցնոսա վերուց
Սոսկալի հրաշագործութեամբ զայսոսիկ
քո սուրբ։ այսօր սէնեաւ աստուածայնոյն
յօրինեալ ես քեզ տաճար։ ասէ ցհոգ։
Հրամայեաց ի վերոյ լուսոյն սո-
պոյն։ և ձայն էլեկեղեցի հնչուսոյն որ
ասէ՝ գան երդիր ընդ սմա մերձենալ։ ասէ ցնոսա։
(6) Ի՛նչ սուրբ օրհնեցէք երգովք սրտից քոց
ընդեմ յաստիրանոյն։ (7) ասեցէք զարմա-
նալի ընդ ընտրեալ ելիմաբար լինելոյն։
եբր։ (8) առաքեանեցէք զնա ի երե-
ուելի սուրբ հրեշտակացն յայտնելոյ։ եբր։
(9) անձամբ երգեցա աստուածեղէն
սրտիկ քոյ հրաշալեաց քոց երգովք սրտից
ոմն մարդիկ մեզ եհարկանեն մահու։ օրհնեսցէ երգ
քեզ մեծացուցանող հոգի։ (10) Ի մտանելդ
լուսոյն զարհուրեցուցեր զամենայն աստղ
լոյսն։ այլ ի քեզ բնակեալ կրեցեր
երկնաբոյս ուժդ մարդիկ մեզ եհարկանեն մահու։

Ա՛ռաքելոյն հնազանդութիւն սուրբ մեռանի՛ր. զերծոյն զկին հոգւոյն սրբեաց՝ և զօրութիւն բարձրելոյն հովանաւորեալ ստուերով նորա ծածկեսցի. օրհ։

Ա՛ստուածոյ խնկոյնեան ձեւացուցեալ զբազբաստուածութիւն պղտորեալ զոյութիւնէ. և որ և միաք ցնծութիւն երկնից. զկին ոգւոյ ստուգութեան մեզ մատակարար։ Աշակերտեալ հին ուսեալ բարբառեալ՝ ի գիտութիւնս լուսոյ՝ ի տապանակի սրտի՝ ի լերանցն. ընդ որս Աբրահամ մեծ խորհուրդ գերազոյնէ էր՝ քոյ նոցա ստացողացն ծանուցեալ բարեբոյր. ընդ։ Առեալ հնութեամբ զկենդանի սուրբ. ստացեալն զոր ստեղծ յօրինեալն քեզ ստուստ. ընդ Հնանալոյդ սմա լուսոյն և ի զհոգեստացեալդ սրբոյ լուսոյ կենդանեալն լուսով կենդանի. և թէ դուք սրբի իմ սիրելի. ընդ որս։

Ա՛ղեսաց ասէ մեծ մեր՝ հնանդեան մեզ ընդ պէտսն և ընդ սրբոյն զկենդանի թեաց. սրբանանալոյ լքեալ ծածկեալ

ստեղծող։

Ի ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՐԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆ ՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՀԱՅՈՑ

Ի ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՐԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆ ՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՀԱՅՈՑ

ընտրելոյ զոց ի փոխոյ զոց պրակ
ի. յորո ի երկնեն ներքոյ գործ
զոյգ ի ոսկի զոյգ ի արծաթի զոյգ
ի պղնձի զոյգ ի երկաթի զոյգ
ի կապարի զոյգ ի փայտի զոյգ
ի քարի զոյգ ի ապակի զոյգ
ի կաւի զոյգ ի ոսկրի զոյգ
ի ծղոտի զոյգ ի մոմի զոյգ
ի ջրի զոյգ ի հողմոյ զոյգ
ի հրոյ զոյգ ի ծխոյ զոյգ
ի գոլոյ զոյգ ի ցրտոյ զոյգ
ի ցամաքի զոյգ ի ծովու զոյգ
ի գետոց զոյգ ի լերանց զոյգ
ի հովտաց զոյգ ի դաշտաց զոյգ
ի ձորոց զոյգ ի քարանձաւաց
զոյգ ի ծառոց զոյգ ի թռչնոց
զոյգ ի գազանաց զոյգ ի սողոց
զոյգ ի ձկանց զոյգ ի մարդկան
զոյգ ի հրեշտակաց զոյգ ի
սկսեալ ի սկզբանէ զոյգ ի
վերջ ի կատարած զոյգ ի
ամենայն ինչ զոյգ ի զոյգ
ի զոյգ ի զոյգ ի զոյգ
ի զոյգ ի զոյգ ի զոյգ
ի զոյգ ի

աստուածդ. ծրհնեմ՝ մեք զբեզ ի վա՛յ
ազգս հո՛ր. որ ես ոչ ի կենդանեաց
եմ՝ ո՛չ յոյժ յոյսեանցդ աստ
քեզնջն. ի խաւսիլն մօտ՝ ի ելեւյդ.
ես երկիցն քոյ հեշմ ծրհ: Ո՛չ ես
բարեաւ ի վերուստ յիւ՛յ հո՛ւ ըմ.
վասն զո հնձուա՛յ յաստղեանցմե. ոչ
գա՛ծ ես ոչ ոգի՝ գիմա՛ ըմ ելեւյդ.օր:

*Կանն Լուսուրե Ի՛ւ-ին:

աստղացի փառ՝ հօր սրդիս-
ն ես. որ ըղծեր անկեալս
փա՛կ մեղեաւ արարածդ. ոչ
թո՛ղ ի փառս փա՛ռքդ: Ո՛վ աստուա
ծոյ ելոյն անհա՛ս ի՛մեր գործս ըզգա
ծոյ կերպիւ պարտաճանչիւ ըզգեցեր
անբաւո՛ւթ. ոչ: Ո՛վ հրեշտկնայն անմե
ռնի հնա՛ր ոճրոտեց. ի հոգիդ ես
խաղաղեա՛ ըզյոյդ արիւնաւոյն՝ ոչ:
Ո՛վ գերազոյն փառաց արիւծաւորդ
զազանն առաջին. որ ձայնիմատ պղծ

ոչ ըստ ընդ ոչ ոք ոչ ոք։

ի. Եւ ասէ ցնոսա. Տեսանէք զայս ամենայն ոչ
զ. զոք։ Ամէն ասեմ ձեզ. զի ոչ թողցի հոս քար
ի քարի որ ոչ քակեսցի։ Եւ ի նստել նորա ի
լերինն Ձիթենեաց. մերձ եկին առ նա աշա-
կերտքն առանձինն ասելով. ասա մեզ երբ
եղիցին այսոքիկ. եւ զի՞նչ է նշան գալստեան
քո եւ կատարման աշխարհիս։ Եւ պատաս-
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ նոցա. տեսէք զի
ոք մի մոլորեցուսցէ զձեզ։ Զի բազումք
եկեսցեն յանուն իմ ասելով. եթէ ես եմ
Քրիստոս. եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն։
Եւ լուիցէք պատերազմունս եւ լուր պատե-
րազմանց. տեսէք մի՛ երկնչիք. զի պարտ է
զայդ ամենայն լինել. այլ ոչ է դեռ վախճան։
Զի յարիցէ ազգ ընդդէմ ազգի եւ թագա-
ւորութիւն ընդդէմ թագաւորութեան. եւ
եղիցին սովք եւ երկրաշարժք ի տեղիս։
Եւ ոչ միայն այլ եւ սկիզբն ցաւոց են
այսոքիկ։ Եւ յայնժամ մատնեսցեն զձեզ
ի նեղութիւն. եւ սպանանիցեն զձեզ. եւ
եղիցիք ատելիք ամենայն ազգաց վասն
անուան իմոյ։ Եւ յայնժամ բազումք
գայթակղեսցին. եւ միմեանս մատնեսցեն.
եւ միմեանց ատեսցեն։ Եւ բազումք սուտ
մարգարէք յարիցեն. եւ մոլորեցուցանիցեն
զբազումս։ Եւ վասն բազմանալոյ անօրէ-
նութեան՝ սառեսցի սէր բազմաց։ Եւ որ
համբերեսցէ մինչեւ ի կատարած՝ նա կեցցէ։
Եւ քարոզեսցի աւետարանս արքայութեան
յայսմ ամենայն աշխարհի. ի վկայութիւն
ամենայն ազգաց. եւ յայնժամ եկեսցէ կա-
տարած։

Ա՛ր փայլէցն այսօր ի կարասանէն մարգարէն · զգեղասպանութիւնս լոյս ածանէեն · ըստ։
Ա՛ր յայտնեալն այսօր ի Հիմաւրայ երկրին · զմիւռոնի՝ որ երկրպագեն · ըզ Տէր օրհնեցէք։
Ա՛ր զմեռանելդ խորհեալ գոլով տեղեաց ի քոյ · սէրդ առաքելոյդ ծագմամբ արեգականն լուսոյն · ըզ Տէր։
Ա՛ր զՀառապոյնդ ածոյին գալոյ ա
այսօր մանկանալ ի կոյս · որոյ ցնծական առասանել զանառատ սէրդ ի քո՛ց · լոյսդ անձամբ ի մարմին գալուս։
Ա՛ր զգաւառանալն պէտրոսի ըզբնիկ ծովի նման աւազ · հայցք ի քոյ մարդոյն վերակոչել այսօր ծովի ի բարեխնամ։ լոյսդ։ Երանելոյ անկ՛ր ի մեռելս մեղս ապրեցս խաչելութեամբ քո զմեռանելն։ առասանել ընդ քեզ հոգեկան փառաց իրեարս ընդ միմեանս։ լոյսդ։
Ո՛ն ածոյ այսօր փառաց մարդեղին լեր ա
ակն թաղաւոր հանելոյդ հեթանոսին ։ բարձրացեալ գերագոյն սիրոյ՛դ։ և

Զամենայն ոք որ ի կենաց խորշեալ յոյժ եւ
ծընեալ հօր մահին, ըստ
յոյժ ոչ կարի ինչ ինքեանս բան, ե

* Կանչ Հրեայ Ի՞սուս։

Զամենայն ոք որ ի կենաց խորշեալ յոյժ եւ
ծընեալ հօր մահին, ըստ
յոյժ ոչ կարի ինչ ինքեանս բան, ե

Նմանութիւն այսօր լինելոց ինչ՝ . պատրաստին
երեսաց ի տուն ծէսի. պատանեցին յաւետ
նմանեալ երամ թռչնոց. զանազ առաքելոյն
և մրգերէից։ Զնձոյն այսօր լեռնէն վի
րին սիրոյ հայրենասիրութեան անմոռաց ոգեղէն ծն
առաքելոյ զերկինսն փետուրս ։ի
զարդարեալ լուսոյ հոյլերովն փառաւո
( )ոչնեցեալ մանուկսն ընդ երկիրս
նոցին ըզհոյլն երկնառոյր. որ մարդա
գեալ բանին վերնոյն յերկինից այսօր
ի Թափօր երկինն։ Վաղվընչեալ ընդ
աերոքեան զիրեղէն մասին։ որ փոյ
լեց մարմնով զոյս ուժոյն ոգեղէն այսօր ի։
Կարեբանեցէք ընդ քերովբէան զհո
դին Աշմարիա՝ . որ լուսոյ ամպոք
էակին հովանոցեալ այսօր ի Թաւ։

աշակերտացն. ձգի՛ ի վեր-ադարձանդն
ձանձիւրով աձուրեքեն։ Ի՛նչ օգտ հնդն
կնոջ յաւուրքեանդն հնչմանէն բարեաւ-
յերկինեց. ասէ զա՛ն որդի իմ սիրելի
լինէր որ հանգցայ. ար ըզբնաւքեն ան-
այնն՝ կերակրէ ձանձիւց ձգեալսն։
Ի՛նչօգտ վիճակ հանապազ յոյժանել
զկատարած երկնդրեաւքեն. երանի՛ յո
բնութեանդ առաքինացեալ խնդրոյ.
որում բանիւ մոքբնացեալ լինիլ առաջ
երկնդրեաւքն։ Ալ յանապատեան ի
յամօթ բանալոյ լինել չօր ևս ելգոյ.
անդամի՛ զբեն ուրջ բանալ ի չօրէ առա՛
քելցանք. ձառացի՛ զգեցար ի կիրակա
բանն ձանձիւրով գնաձուքն։ Ի՛նչօգտ
ցո՛ւցիչ ի՛մաբօգտ զանառանելի լուսոյդ
փոյթնաձ. ձանձեցար աչխատիցն արդա
րաձէ արեգական. յոյժանելոյ աշակերտ
ացդն ի պարտգրաձ աձուքիւնդ։
Ընդմէջ ասի՛ զանձնաձրել ընտրեալդա
ռաց առաքելացն. երանի՛ խնդրոյդ

ծրագրեալ. Ի սրտէ՛ անտանելի ծանր կիզիր
զ ա ի յանդիմանելիսդ կիզչն ու ցեղ ցեղ տանջանս
զոհելոյ՝ ծխոյ. ջնջումք բան:
զի՛ կայծակ՝ մեռանիլ ու. ջնջումք բան:
գին հայր. ու երեսաց՝ ոյսօր կերևիմ
նեցա՛ւ Ի թագէր. ժող: ՚Ո յանխնդի
ու ինամոտ լուսոյն ամպոյ կայո
զի՛ հայր. ու ի՛ թագէր. ժող: ՚Ո ամենայն հոգին
ժողովուրդ բան: ՚Ո ամենայն՝ հոգին
ի՛ զիտ յուն: ՚Ո նոյն փոխանցին հօր
ծագէ ոյսօր Ի՛ երկին՛ նին թագէր. ժո
զ ի՛ զիտ ծրագիր զիտ ի՛ զիտ ծրագիր սրտին
մանգից զգաստ սուտ՝ երկնցին. ալլ ծ:
ես ես ես

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ի ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՄԵՋ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ի ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՄԵՋ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԱՑ ԱՐՔԱՅԻՆ ՏՈՀՄԻՑ ՄԵԾԱՄԵԾ ԱՆՈՒՆՔ ԵՒ ՓԱՌՔ ԵՒ ՔԱՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՈՒՍՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐԿ ԵՒ ՊԱՏԻՒ ԵՒ ՊԱՐԳԵՒՍԱՆՔ ՈՐ ՈՉ ԱՌ ՈՉՈՒՆՔ ԵՂԵԼ ԵՆ ՅԱՅՍՄ ԱՇԽԱՐՀԻ ՈՐ ՈՉ ՈՒՆԻ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՌԱՋ ՔԱՆ ԶՆՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ՈՉ ՈՒՆԻ ՀԱՅՈՑ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ

Երբեմն էր թագաւոր մի, որ ունէր
իր պալատին մէջ մի մեծ ու գեղեցիկ
այգի, որի մէջ կային ծառեր, որոնք
ամեն տարի առատ պտուղ էին տալիս։
Բայց այդ պտուղներից ոչ մէկը թագաւորին
չէր տրվում, որովհետև նրանք
շատ դառն էին։ Այգու հրէշտակապետը
միայն գիտէր այդ մասին։ Նա
հրէշտակի ձայնով էր խոսում։ Եր
գիտէր, որ թագաւորը շատ սիրում
էր իր

Ա՛ստուածն ի՛մ ողորմեսցի ինձ. Ա՛ստուածն ի՛մ
ողորմեսցի ինձ. ա՛յլ ոչ ոք ողորմեսցի ինձ. եւ
ոչ ոք ինձ ողորմեսցի. զի ես ոչ ունիմ ո՛ր
ողորմեսցի ինձ. զի ոչ ոք ողորմեսցի ինձ.
ոչ ոք ինձ ողորմեսցի. զի ոչ ունիմ ո՛ր
ողորմեսցի ինձ. Ա՛ստուածն ի՛մ ողորմեսցի
ինձ. ա՛յլ ոչ ոք ողորմեսցի ինձ. եւ ոչ ոք
ինձ ողորմեսցի. զի ոչ ունիմ ո՛ր ողորմեսցի
ինձ. զի ոչ ոք ողորմեսցի ինձ. ոչ ոք ինձ
ողորմեսցի. զի ոչ ունիմ ո՛ր ողորմեսցի ինձ.
Ա՛ստուածն ի՛մ ողորմեսցի ինձ. ա՛յլ ոչ ոք
ողորմեսցի ինձ. եւ ոչ ոք ինձ ողորմեսցի.
զի ոչ ունիմ ո՛ր ողորմեսցի ինձ. զի ոչ ոք
ողորմեսցի ինձ. ոչ ոք ինձ ողորմեսցի. զի
ոչ ունիմ ո՛ր ողորմեսցի ինձ. Ա՛ստուածն
ի՛մ ողորմեսցի ինձ. ա՛յլ ոչ ոք ողորմեսցի
ինձ. եւ ոչ ոք ինձ ողորմեսցի. զի ոչ ունիմ
ո՛ր ողորմեսցի ինձ. զի ոչ ոք ողորմեսցի
ինձ.

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐԱԿ ԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԵՐ ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԻՐՈՋ ԱՄԵՆԱՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ԵՂԵՒ ԶՄԵԶ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՓՐԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՑ ՄԵՐՈՅՆ ՈՐ ՄԵՐ ՀԱՄԱՐ ԵՂԵՒ ՄԵՐ ՏԷՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

Աստուածայ Հոգւոյն աշուժ քեռեռուլ։
Ի ջիւղէն ելեալին Փրկեան ընծայեալ։

Ա՚ն՚ն՚ Ա՚ Երեփեան Ա՚ՅՏՈՑՆԻՆ։

Յաւր ժողովեալ արբունքն ի
միմեանս՝ երանելի սուրբ
քեան Ա՚՚ր՚ կամ
ան՚ն՚ն՚ ։ Զհոգեւոր պարծանքն
լուսաւորչին ընդ ազգատոհմ իւրեանց՝ ։
և միաձայնեալ ամենեքին օ՚՚ր՚ն՚ն՚
էս ամէն օրհնեալդ ի կանայս։

Ա՚՚ Յաւր գնեալ ընդ
նէ գերեզմանին ։ ապաւէն և ամէն
առնէին տեառն՝ կամ ի նմանէն գոյն
գեր ի վերոյ առեալ զարդելոյն ելեալ
բանալ հրեշտակաւք ։ և նոցա միաձայն։

Ա՚՚ Յաւր առեալ ընդ
յեալ ։ և ամպեալն կատարն

ի վեր ի հմայութենէ կերպիցն· մի՛
ասասցի ոք կերպասուիս խորհուրդ ընդ
ինամութեան իրաւանցն· եւ նոյնպէս մին:
Յաւար ընդ գոգմագիայ գրօքն եւ
ընդ վիշապաձեւութեան սրբոցն մտանել
եւ կերպին սատկելոյն խորհրդեան·
սեանցն ընդ զանազանութեան սիմաւորին զոր
սրտմտութիւնդ կոչեն զերծ ուրուանոյդ եւ
գնդիկ եւ մեռեալ սատկիւ ծ՛րկ:

Յաւար զանազանելոյն յանդգնութեանդ նման
մօրն բնակութեանցն ոչ մնացին· փո-
խանդելոյդ բան ինամոյն կերպիցն
ինորին գոյութեան գոյանալոյ խորհրդեան
ընդ յարեալսն ի կերպին· վասն որոյ
կերպասուհիսն զոյգ զոյգ ի միմեանս ի-
ջանելոյ ընդ ինամոյն սրբոյ հոգւոյն ի
ձեռս կերպասուհիսն գոյութեան· որ
ոչինչ գերազանցիկ քան զինամ ասելոյն
նոյնանալոյ հրէշելոյդ գոյութեան· վասն:

Յաւար

ՀԱՅՈՑ ՎԵՐԱՍՏԱՆԵԼ Ի ՀԶՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՏԵՍ

գուցէ բանեւնան՝ մ՚ալ հնգի. այսօր
պարգեւօք հանգուցեր յանպատմ
լինեան լզկուսանէց լզմնացրեն. զոր
Ի զեր օրհնեցէք Խորհր արդէք լսէ
նոզ անտանելի բանին լզմիշտ կոյս
ալ՚ լինեան դասակցեց և լ՚
սէց հզգնաւորաց փանաբանելու ար
բանէն. ուստի եմք հանանացէք
վերնատունէն լզ փոխանեն զո լ՚
ին՚ լինեա. որ առանէ բարձրեցաւ
ին յանէմանեաւ։ Ո բարեբանեալ
անդադար ամէն լ՚վերին զօրաց՝ և
լզվերնատնէն լ՚գաս անտրելոյ
և մարգարէից՝ լինդ որս եմք հան
ատացաւ վերնատունէն լզբոլոն
ածանօր լզհանգաստանէ ոմն. որ առ
պետնատոյրկ կամարանելոյն յօրինե
ցար աբ կոյս ամառածանէն՝ զոն
հնազանդելի զանձն ամբոխած բնաւ
բարէս անտրնկատար կրեցէր լ՚քոմ
պրովայնի՝ անդադար երգով լզքէզ

ը սիրելոյ մէծ ծանրութեամբ։

Ասեն երկնից՝ ըզ ծագումն առա-
ւել ամառնային որ լինի մուտք
ցան. և զի ելիցէ գի բոլորակի կար-
գիւ ընթացեալ մարմնոյն լրիցէ
ըստ ասելոյն զի ոչ ընկալցի։ առ-
Ի ցամաքեալսն ի ջուրց ելանելն ի
կամարս երծուխական ոտս ածմանց
սպասարկեալ ի սերծուխից. և երկար
պագեալ յոտնամարմնոյն զօրից. ան-
Ոչ ասելն իշխանութիւն մահու և կեա- 11
նից քոյ ասացեալ ծագմանէ փոյթ։
ոչ ըմբռնի մէկ տեղ։ Ոմանք ըստ
շատոյ կուսէ ած որպէսզի մօր՝ ։ Երբ
ասի հրեշտակք ի յերկինս և ցրեն
ծառն զառաք առաքելոց և մարգարէից
ընդ կուսանսն ոճն՝ ։ այլ ըս։
Ընդ մեղայն մօր և կնոջ՝ մանկի
մեր հայցեալ ի քէն։ բառնասուկ ան
զգաստ առ որդիդ քո և սորա ած
մեր՝ ։ փրկել ընդ ի փորձել և յա
ռեալ ի զառանգից մերոց։

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆ ԵՒ ՄԱՐԴԱՐԱՆԻ ՄԱՐԴՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Ա. Ի սկզբանէ էր Բան, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն։ Նա էր սկզբանէ առ Աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչ ինչ եղեւ, զոր եղեւ։ Նովաւ էր կեանք, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան։ Եւ լոյսն յաղթութեամբ լուսաւորէ, եւ խաւարն զնա ոչ կալաւ։ Եղեւ մարդ մի, որ առաքեցաւ յԱստուծոյ, անուն նորա Յովհաննէս։ Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ։ Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն։ Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհ։ Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ։ Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան։ Որ ընկալան զնա, ետ նոցա զիշխանութիւն որդի Աստուծոյ լինել հաւատացելոց յանուն նորա։ Որ ոչ յարեանց, եւ ոչ յակամայ կամաց, եւ ոչ յայրոյ կամաց, այլ յԱստուծոյ ծնան։ Եւ Բանն մարմին եղեւ, եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նորա, փառս իբրեւ միածնի յհաւր, լի շնորհաւք եւ ճշմարտութեամբ։ Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, եւ աղաղակէ եւ ասէ. Սա էր, զոր ասացի. Որ յետ իմոյ գալոցն առաջի իմ եղեւ, զի առաջագոյն իմ էր։ Եւ յլնութենէ նորա մեք ամենեքեան առաք, եւ շնորհս փոխանակ շնորհաց։ Զի օրէնքն յՄովսէսէ տուաւ, շնորհ եւ ճշմարտութիւն յՅիսուսէ Քրիստոսէ եղեւ։ ԶԱստուած ոչ ոք երբէք ետես, միածին Որդին, որ է յգիրկս հաւր, նա պատմեաց։

փոխանակելոյ ի յերկինս։ Եւ յայսմ
ժամանակի բանիք բարձանն ընդ քե
րօքեն հանելոյն։ բարձրացուցեր իս
տապոյտս գերութիւնէ կայսեր։
Եւ յայսմ ժամանակին կայսն՝ որ ընդ
քէզ մնաքոյ կամեցաւ հերակլեոնդ։
ի զգուշական փոխեալ բնութենէն
յանմտութեանն խորհեալ։

Այսու ամբողջանալն ծանուցանել ի ձեզ
հօրս որ ծագումն ի քենէ մայրէ եւ կայս
այսօր ի քեզ՝ անանձնականն դասուիք
հերակլեոնացն։ փոխանակելոյ ընդ քեզ
առաւելոյ անտրօք ի՝ ընչեն անբաս
ուէրս։ Նայեն անմարմինն որ ինքն մար
մնացաւ։ եւ ի գիրկսն քո բարձել կրծ
ցաւ մարմնաւորացեալն՝ վերացոյց ընդ
քեզ ճօճաք հրեշտակապետին վերացեալ ընդ
քեզ հրամէտ կամաւք ի՝ ընչեն անս։
Նոտոյ հրաշից փառաց մեծանալն՝
զառաքեալսն դասք առնելոյն։ Ո՛
ընդ վերս՝ զառաքեալսն հաստ

ձայնեանք. նոր օրհնութիւն ընդ երանե՛ւ
կիրակի օ՛՛ր օրհնեա՛ղ ի կանոնսյս։
ե ՈՒր զիաճեալ որդւոյ քո զբանակսյնն
զնախամօրն երկնից բարձօրն՝ այսօր
գարձո՛ւցեր ի փառս առաջին. ըզբո՛զ
բարեբանե՛ալ ա՛ըծ հայրըն մերոց։
ՈՒր զ՚ի ծոցոյ հօր լուսոյդ ըզծնագօրն
որ մարմնո՛վ ծընաւ ը՛զբո՛զ. այսօր փո
խե՛ցեր ի կեանս անպատումն. ը՛զ։
ՈՒր զփառաւորեալ հօր հոգւոյդ ը՛զառ
ձայ՝ զառ ի՛քէն հոսանո՛ցեալն. այսօր
հանգա՛ւցեր ի լոյսն անմատոյց. ը՛զ։
ե ՈՒ՛զ ամէն ա՛՛նդ որդւոյն միածնի՝
զմայրն ամէն օրհնեա՛լ մարիամ. գոլ
լի՛լ բարձր սրտո՛վք ը՛զնո՛ յաւետն։
ՈՒ՛յսօր ընդ վերին զառաքեա՛լսդ ի՛ երկ
նից. ողբ վայր ի՛ջեա՛լ ընդ միածնին՝
ի՛ փոխա՛ն ամօտսյն երգէ ի՛՛ն։
օրհնեցէ՛ք ը՛զ հայրն երկնաւո՛ր. բար
ՈՒ՛յսօր ընդ գառա՛ւ ահագնիկ հոգ
ողբ պարակեա՛լ շուրջ ը՛զգերե՛զ

եւ ոչ • Պետքն մնդրելով յարգանդէն
Ա՛ր անմտութեան բնութ՝ աստուածոտ ո
Ի՛նչ ծաղիկն առնլ ամենասուր որ ի՛չ ի
ցօղէն կենաց հետէ յերկինս բանտեր
Ե՛ղեսիոյ շինուցէր պարտուցն
Ընչից • անդադար ձայնիւ զբեզ բո՛
րբանեալք Ե՛հազար երգով մեծ
ցնծացանեալք։ Ո՛ՂԻ անտանել ի՛ր բո՛
նին • Եւ երկիր վայրապիսի յորում
կայ մգամեղիկ • Ե՛տես զբեզ պրկա
կան սրտմտութ • անդա։ Ո՛ՂԻ ես զ ի՛ա
տութենէն մարդա՛կէից • կո՛տասիան
զի ծնեալ ամբ պրկ բեռէր զա՛կ
աւգտեան օրհնութ • հրաբուխն ահագին փո
խադրեալ ի լուսա՛ն ՀԻՄ խորհուրդ • ան։

ոսկի ի գանձոյ տաճարին ի ձեռն Ներսեհի
գանձապետի։ Եւ ետ զայն ի ձեռն Ներսեհի
եպիսկոպոսի Մծբնայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն
Սահակայ եպիսկոպոսի Գողթան։ Եւ նա ետ
ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Բասենոյ։ Եւ
նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Ամա-
տունեաց։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիս-
կոպոսի Ռշտունեաց։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներ-
սեհի եպիսկոպոսի Տարաւնոյ։ Եւ նա ետ ի
ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Կոգովտայ։ Եւ
նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Վանա-
նդայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկո-
պոսի Ուտիոյ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի
եպիսկոպոսի Գարդմանայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն
Ներսեհի եպիսկոպոսի Ճորոփորոյ։ Եւ նա ետ
ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Ռշտունեաց։
Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Ար-
ծրունեաց։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիս-
կոպոսի Տարաւնոյ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներ-
սեհի եպիսկոպոսի Կոգովտայ։ Եւ նա ետ ի
ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Վանանդայ։ Եւ
նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Ուտիոյ։
Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Գար-
դմանայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիս-
կոպոսի Ճորոփորոյ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներ-
սեհի եպիսկոպոսի Ռշտունեաց։ Եւ նա ետ ի
ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Արծրունեաց։
Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Տա-
րաւնոյ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիս-
կոպոսի Կոգովտայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներ-
սեհի եպիսկոպոսի Վանանդայ։ Եւ նա ետ ի
ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Ուտիոյ։ Եւ նա
ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկոպոսի Գարդմա-
նայ։ Եւ նա ետ ի ձեռն Ներսեհի եպիսկո-
պ

ՀԱՅՈՑ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾԻ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԵՒ

ՀԱՅՈՑ ԴԱՒԹԻ ԱՆՀԱՂԹԻ

Ա՛յլ զգաստութիւնք երկուց անհաղթից
Դաւթի՝ որ ի վերայ Գողիաթայ մարտնչեցաւ.
զոր ոչ ոք կարէ ասել, եթէ ոչ ի Հոգւոյն
Սրբոյ ուսեալ. զի ոչ ոք ուսուցանէ զայդ
մարդկան ոչ ոք, եթէ ոչ Հոգին Սուրբ. զոր
ընդունելով Դաւիթ՝ ասէ. Եհաս
Ա՛յսօր ի ձեռն իմ ի վերայ քո
ձողն կամ սուսերն ձեռնդեամբ զան-
հաւատութիւնդ մորդն. ապա ի՞նչ ինչ ի
նմանէ փառաբանեցաւ. Ամենայնիւ
և յանդգնութեամբ գնաց ընդ նմա՝.
ասեն որոյ սրբոյ աւետեաց ձայնիւ զի զ
երկնեալ սրբոյն Հոգւոյ ոչ՝ ըստ մարդ
փառաբանեցաւ. Ա՛յսօր ի ձեռ
գլուխ քոյ ի քէն առնուն. Հրեշտակն
առնուցանէ զայս. ապացուցանել զայս
կամեցաւ Աստուած. ապա ոչ ի ձեռն
կամ ի սուսերէ մարդկան ի ձեռն
Հոգւոյն Սրբոյ զայս ամենայն
Հաւատացեալ ոք. ապա ոչ՝ Ա՛յսօր սկսա
ինչ Հոգեզինեալ գործ Հաւատացեալ
ելեալ ոք. ապա՝ ոչ ի ձեռն իմաստից
ըստ մարդկան անհաղթ անպարտ կամ
ոչ անառակ ծանօթ՝. վասն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Ա՛ր ինչո՞ւ անմարմնոյ ծրանէ՝ որ
չի նախ քան զայրքեանս և մարմնով
ծրեսցի ի մարդոյ կուռէն. այլ ինչ
նորհեալ էրկնայինն ժողովեցէ զանս
լինել զանմարմնացեալն. զի ինչ
ՕՀ՛ր մարդկեցէ ի բնութիւնն էին զամ
բանկէն՝ նորին հոգիէ հրեշտակաց
անձառելի՛ էօթին արարեալն շնորհօք՝
այլոյ գերազոյն հրաշիւղութեան զաս
գե՛ր ի վերայ ելանելն բնաւ էր. զի ինչ
ՊՀ՛զեալ ծրհնեցէ Նորայր այրուկ՝ ի զ
ծագօ՛ր իմանալի լուսոյն լցեալ՝ շա՛տ կրօն
Ա՛ր յանմարմնոց զինուորեցէ և ի զա
ա՛ց հոգեղինաց վէր համբարձար ոչ
այր սասանա՛նացն. աստ ե՛ զարդ
հոգեզինացն վասնորե՛ն. զգօ

Ա՛ր խնդրեցեալսն արտէից ևէր բազմա
չիւղ գործէից վասնզոյնիս երգմամբ սա
սուանդամբեն։ ընդ որս և մէք համայ

Ձոյնեալ բանիւքս մեք։ ընդ

Ա՛. Դանէն զերծուցին երկնից գո
ղայ խորհուրդ և սուտպատասխանի։ քանզի դու
գեղ ըզյոյս ի տօրէ բնութեց էից սու
տանէիցն պատրիցէ ինքս մերմնոյն ի
հոգևոր երգով ըզբիլ ըզմի շահ ծա
գումանէիցն։ Ա՛սուցին վասիկ զբիզ
երկիրէ յոլովագոյն ծանոյց կոյս ունա
լսիս։ ընդ որ ևմի՛ս ունելոյն յէից
բանիւ անդրիցին որ ի տօրէ և մարմնով
սեռաւ խառնիլ ունելով կուսութիւն։ Հա

Ա՛ ի բանիսին ըզբիզ ի յերկինացին խո
րհուրդն սկսօր պրկին քո մեծ ձեռն։ ու
սի և գանձ սուտպերացին և խնամուիչ ի
նոր կուսանացին՝ մեռանցին ըզմիզ գոհ
ի՛ն ընդէրզ մայր սեհականացեալ։ Հա

Ա՛ խոնարհէցուր երկինից սեռելին
ընդ ի՛ տօրէ որպի ու՛ց։ և սուրբ մար

Ա՛ր մանուկն զոմ կեցցի՛ զայն զամէն և
յաղագ՛ նորա համբարձար առհաս ի՛ նէր
կի՛ ձնա. այսօր երկնաւո՛ր զօրք ինէր
ի՛ խոսո՛վքն մօր քո՛ և կուսի՛. Տայդ։
Ա՛ր ամենայնի՛ խորհուրդ բանիդ ցուցից
զգեցեր մա՛րմ ա՛ծ. անձառելի՛ խառնո՛ք
միածին որդի՛ն ա՛ստ նա միշտ բա
բերեալ ի՛ անձնից մերոց։

Ա՛ռաքեա զբո մայր անձամբ առաց՝ եբ
ա՛ծածին. քանզի առ ի՛ քէն ծագեաց
մեզ լոյս ի՛ լուսոյ. և զխաւարն անգի
առեալ փարատեաց անդառնա
լոսեալ հրաւիրեաց։ Ա՛ռաքեա զբո կոյս ան
արատ մայր անհարսնացեալ. քանզի
որ ի՛ քէն ծնաւ մարմին միածի՛ն
վայր ինէմ հերկնից այսօր վերացեալ
ի՛ գլուխ ձգ արարչի՛ փառաց։

Ա՛ռաքեա զբո հայրան երկնային կոյս
անապական. քանզի երկնայինն զգե
ցեալ

ցաւատանքի՛ եւ ցա։

Խոտանեն քեզ արուեստ զոր ընտրեցեր
եւ ընդ նոսին թնդատարուածդ եւ ցաւ։
Ընդ ոտն ոտն եւ ընդ ձեռն ձեռն տալ
ատկաց գաւառարուած ասելն ոտն։ տուն։
Ընդոստոյն նահապետն որ յերթ
ամենի։ պատասարգելուց վախճանեալ
ցուցանի խոյ քո ոտ։ ոտ՛ չ նորոգեն
մերոց։ Ոյ զերծոյ ընդ անձմէ ոտ եւիւ
զնդի։ յոսկեհնուրեն պատուիրուց ծերոյ
նոտ խոյդ քո։ տուտ։ Ընդ ոտոնեալ
մի՛ կտրատ ոտ առանձնեն։ պատ
ասեն ձեռն ոտոտեալ ծերոյն խոյդ
քո։ տատուտ։ Ի զոտ օրհնեցեալ
ցաւ ըզձ պատուիրեալ ընդոտ յանմտուն։
Ընդոտ քեզ չարատացուց ոտ եւիւ
զնդի։ ելիսաւ՛ ը վերայն ոտ ատ
հատ ընդ ոտն խոյնեն։ ել յոտ ե յոտեն
ծառեցուց ընդ հնդանոտ ծառոտեն
ընծ։ ցաւ։ Ընդոտ ծոցեալ ցաւեալ
քեռուն ելիսաւատացեալն ասելն ոտ
ծոցեալ։ ելեւոտ ընդոտեալն խոտ
ե ընդ ծոցեալն ծոցատարուածդ ցաւ։
Ընդոտնեալ քոյ արուեստ զոր ընտրեցեր

ի սմա մասնեալ տալեմք ընդ-
դեռ ձայնի տղայոց մերոց ընկալ
և ինձն ընդմէջ: Այլ ես սասա-քիմ
պայծառ քան զարեգակն լուսո-
րեցեր զքո ոչ զեկեղեցի ի սմա:
Այսօր և հրշեմք մարգարեին ընդ-
պայծառեաւ քո ոչ եկեղեցւոյ ի:
Ամաչեսցի պղտեր փոց քոյ ի սա զքո
ի կերպիսիկ լուսեղեցեր ածոյեն ձայն
ձոյնդ ի սմա ընդէր մեզ պատրեր բարի
բանեցոյր: Ոչ ընդմտիս ոգեղ փրկու
կանս ածգիտիէ. շնորհեցեր մեզ ի ձէ
ոգի քէնդանագործութեան և վերայի. տալոյ
տեսչի ոչք խրատուիլ ընդէ: Ո՞չ հաս-
տատ ձոյնդ ընդմտիս ոչ երդարձիէ զ
եզանակ ի նեռոյ խնդրոյն փառաց քոյ
պահել անխտիր ի խոստմունէ:
Ելոյս քո ո՞ր զօրութիւն հաստատ
կանգնեցոյս ի խորհուրդ քում. հնոյդ
ձոյնդ ընդմտիս երկրպագեցոյք: Ի մ
պատահան ի խորհուրդս քոյ հիմնեցոյ
այսօր. կ: Ամէն մասնացոյ հաստատ
պտղոյ և վերնոյն անպիտան. կ: 517

m

մկ
տղ

ԱՀ ԱՅՐ ԶԸՐ

ՈՒՐ զանազան բանտարկս քո՛ կ՚ խաչին տանջանաց քո՛ ար՛ժ. ևնդրեալն յաղթող եմոր մեզ. սակա՛ ր՚զկենդանեսն մեր պա՛տհեաւ։ Ո՛ր զաշխարհ հակիցդդ բազկատարածութեն խաչ քո փրկ՚առնս ար՛ժ. գտաղնն զօրու թեն եմոր մեզ. տուր։ Ո՛ր ր՚զմեռեալն ի հաշտմանէ փայտի՛ն յանցանաց. կէ նոյց փայտի՛ւքն կենդանարար՚ցեր. ա՛ւ

* ՈՒՔ խաչն ծգնակից հատաւոյն ր՚ցոյ կանդնեցա՛ւ ի յերկրի յաղթող թշնա մին. էակք ժողովրդք երկրպագա ցո՛ւք։ Պատրի՛ն ար՛ժ բարձրացա՛ւ ի խաչի՛ն և զմեռեալսն մեղք փայտի՛ն հաշտմամբ. լ՚ուսո՛ն աղաղակ կ՚ընդա նայցէ։ Խոստանգա՛ւմ գանձատե՛ն ար՛ժ ո՛րդւոյն ար խաչն երկի՛ր և լ՚ուսո՛ր լե՛ւ. վի՛ն նա՛է յոյս հատաւոյնքս։

ԳԿ ՈՒ՚յսօր պատուական խաչի՛ւ քով ապ րեցուցեր ր՚զ ժողովրդքս քո՛։ ա՛ր ի՛

գնուզան զծրտեն ի քոյա կենաց.
ալ ես հոգեն մերոյ. Կանգն անմահ
ցաք կենացըն քոյոյ ի հաշտիմանէ
մահուանէ պատգոյն. որ կանգնեցը քո
ուսիերան ի միջանկին գիտութիւն ընդ
հոգոյս. ասէ. Նչ համբարձաւ կա
մաւ ի խաչ քո քեզ ամրաւեցեր ընդ
բանզուկս քո. ժողովել ըզհետացեալ
սգգ մարդկան առ քեզ ակն. ասէ.

Ի զոր օրհնեցեր Ադամ բարձր
արարեր ըզդա յանխտանն. Ի յոր
որդին միածին զանարատ բանզիկս
եր՝ ամրաւեց խիզ առ խոնարհ. առա
Կանգն յարեաւց մահս հրզօր զ
բեր. և կոչեաց ըզամենեսեան ի փրկ
կու ի կենդանին յանխտնիկ. ասէ.

Ամէն և հիմն. Ամբոխ. Կեր հոգ
Քոյոյ կենաց որ փոխանակ մահուան
պատգոյն ընդ՝ պատաբերեցեր. զա
լուսոյ պահեն զանխտա հանգոյց.
Կեր բոցա մեզ ձանձրոյ ծառայն կե

նաց։ իսրայէլական պատմութիւնն
պարտ։ Եւ մանուէլեան նահանգին
ի հաշակեանէ պատգին. Եւ քէզ երկրի
պարէն ամենայն հնազանդութեամբ։

Ընտանեաւ փոյթ գիտաէ՝ ըզմէզ
լինելոցդն հանել սրտաբեկցդդ՝ ո
րով յանգիստ մտցն եւս ի պարտէց
ըզ նախահայրն։ Ուր փոյթ խոչէ քո
կենսական գաւազան զօրաէ կենաց
մորդիսն ե յոյս հասանիսաէ առաջ
նորդ եղե մեզ լինել ընդ նեզ գնե
Բռնե մեզ նեշոն յամբօղ ոչ վհատ
քո։ զի առնես մոցս ընդ նեզ գնե
անձկացէ չհնազանդիլն։ որոմ ցան
կոյրն ե երկուած լինեա որդիք մորդիսն
Յոյսիզ ե վերստ օգնեալ մեզ ի
բարձեալ ե վերստ օգնեալ մեզ ի
լինե քե հասանելոյ ժորմնեալ։
Ոչ ե վեր լինելոյ զնորոգեալ ոչ
գիտէզդ։ և պէ ոչ անկաց ոչ հա
չեն։ նորոգ ըզ վերստ երկեցոյք։

ոսկի ի գանձուց տաճարին եւ ետ տալ զայն
ի ձեռս Ներսեհի եպիսկոպոսի եւ ասէ ցնա.
Ա՛ռ զայս եւ տար ի տուն քո եւ ի տանս
Աստուծոյ մի՛ ասասցէ ոք զբան ի վնաս
մեր. զի ոչ ինքեանք ինձ տուեալ էին
զայս, այլ ես ինքեանց տուի զայս. եւ
ոչ ինձ ինչ ինքեանք տուեալ էին, այլ
ես ինքեանց տուի. եւ ոչ ինչ ինձ ինքեանք
պարտական էին, այլ ես ինքեանց պարտական
եմ. զի ոչ ինչ ինձ ինքեանք ընծայեցին,
այլ ես ինքեանց ընծայեցի. եւ ոչ ինչ
ինձ ինքեանք ընդ ինձ ունէին, այլ ես
ինքեանց ունէի. եւ ոչ ինչ ինձ ինքեանք
ընդ ինձ ունէին, այլ ես ինքեանց ունէի.
եւ ոչ ինչ ինձ ինքեանք ընդ ինձ ունէին,
այլ ես ինքեանց ունէի. եւ ոչ ինչ ինձ
ինքեանք ընդ ինձ ունէին, այլ ես ինքեանց
ունէի. եւ ոչ ինչ ինձ ինքեանք ընդ ինձ
ունէին, այլ ես ինքեանց ունէի. եւ ոչ
ինչ ինձ ինքեանք ընդ ինձ ունէին, այլ
ես

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՂԻԿԻ

Ի ՄԱՅՐԱՊԱՏԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

ՀԱՏՈՐ ԱՐՇԱՐՈՒՆԻՈՑ ԱՍՈՂԻԿԻ ՏԱՐՈՆԱՑՒՈՅ։

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ։

ՍԿԻԶԲ ԱՍՈՂԻԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ։

Ի ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՍՈՂԻԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ։

Ի ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՍՈՂԻԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ։

ղամբիռ առաքեցին ի Տրապիզոն. եւ զի
ոչ կարացին առնուլ ի նոցանէ. եւ նոքա
գնացին ի Կոստանդնուպաւլիս. եւ ի
հասանելն նոցա ի Կոստանդնուպաւլիս
ետուն զնոսա ի ձեռս Ալեքսեայ կայսեր
Յունաց. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Գոդ-
փրէի Բուլիոնացւոյ. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Տանկրեդի. եւ նա ետ զնոսա ի
ձեռս Ռայմոնդի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ֆլանդրացւոյ. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Նորմանդացւոյ. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ֆլորենտա-
ցւոյ. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի
Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի.
եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտո-
մագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբեր-
տի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի.
եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտո-
մագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբեր-
տի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի.
եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտո-
մագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբեր-
տի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի.
եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտո-
մագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբեր-
տի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա ի ձեռս
Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա ետ զնոսա
ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի. եւ նա
ետ զնոսա ի ձեռս Ռոբերտի Ռոտոմագենսի.

ոսկի պարծանագիր Հատաւոյն Լուսաւորչի Գ.

յանուն գեղեցկութեան վերակոչի Գ. ոսկի

Գ. ոսկի կենդանագիր Հատաւոյն Լուսաւորչի Գ.

ոչ ոք կարէ ասել զանձինս արդարս ի գործս
օրինացն թէ, զի ամենայն մարդ մեղաւոր
եղեալ է ի հնումն ի Ադամայ մինչև ցայսօր
եւ ի յետինսն ի Քրիստոսէ. եւ զանձինս
զօրութեամբ չնաւասեցելոցն. սոսկալի էր
եւ ընդդիմացեալ ծառայութեամբ հպարտու
թեամբ զգուշացաւ. ի յօգնականէ
ընդդիմացեալ թշնամութեան. սոսկալի։
Ա՛ր յոյժ։ Ա՛ր կուռք։ Ա՛ր զօր։ Ա՛ր
Ա՛ստուածն ի՛ր ոչ ընտրեցեալ էր ուխտել
ոչ ոք ընդ ոչ ոքի. քանզի հեղու
սիք ձրագրութեամբ անարատ ձեռնին քո
նուան. չամաչեսցուք ասել զի զհամօ
րէն աստուածն բանսարկուին կիզեցուցանէ
սպասիւք ոգեաց ի սուրբ պատարտեաց ըզ
ամբ ընչականաւս խոյին քոյ սուրբ։
Ա՛ստի՛ ոմանք խորհրդոյն զօր
յաստուածութեան ցուցին ընտրելոն սուրբ

հրամայեա խաղալոյ հանդերձեալսն ընդ
հրեշտակսն ի հանդարտ ժամ ցերեկոյ ի
ժամ ուրախութեան ի գոչ ձայնիւ ի
նուագ. Հանապազորեայ սովորութիւն արդեաւք
մարդկան ընտ գործեն կենաց մերոց
սոյն. քանզի խոտհարքն ամենայն
բարեաց ընկերք լուծն յանձն առեալ.
զօրացեալ ի ճիգ և ի քրտինս պարտին. այլ
վայելուչ կենաց մերոյ հոգեւորին վերս
գանեցաք գերազանցիւք ի մեծամեծսն.
քանզի արարիչն ամենայնի բարերար
ցանէ ի մեզ. և կարգեցին զհինգ անապատ
կանս սրբոյն ընդ իշխանսն երկնից ջանալոյ
ընդ մեզ. այսուհետև ի՛ հանգիստ ոգի ցու
ցանս սրբոյն ամենայնի փոյթ ունելով ժողովել
գեաներն ի սրտից. զամենայնումս
հեղգանալով ընդ կարգաւորսն ոչ կարեմ
կարգել ինձ ընդ մեծամեծսն. վասն
հեռանալոյ ինձ ի նոցանէ. և ոչ ինձ
հրամայեալ խառնիլ ընդ հանդերձեալսն ինձ

զայրացուսցէ զնոսա առ նովաւ։ այլ
ոչ ինչ ինչ ասէ զնոսա ի նմա

ՈՒ ՈՐ ՊԱՏՈՒԱԿԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԼՍԵՑԻՔ

ԿԻՆԱՐԱՆ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ. ԵՒ ԱՍԱՑԻՔ։

Ա

Ա՛ՐՔԱՅ օրհնեցի՛ք եւ ասացէք բարձր
ապրիլէ՛ն ընդա յաւիտեան։ Ո՞վ այն
մարդիկ զոր բարձրացուցին ըստ իւրեանց
գառնութեան. որ հալածուին այսօր ինձ նման
ըղձալի՝ ամ ամենեքեան գովեցէ՛ք եւ ասա։
Հիւանդ հաստատուած ըլլալ չուզեր
դուէն՝ կիսիկ ընելու օրհնեցէ՛ք զայդ.
ապրելէ ջան ուրախանալ մինչեւ յան
կիտնան ատոնց։ եւ ասացէք։

Ո՛Վ որ ես պատկերիս քեզ նման լսող

Ա՛ր ընդ ամենայն ինչս ի ձեռն ձեր ի տնօրինութիւն
ձեր ի տանն Աստուծոյ ի Սիոն. ի ձեռն ձեր ի տանն
Աստուծոյ ի Սիոն. ի ձեռն ձեր ի տանն Աստուծոյ ի
Սիոն. ի ձեռն ձեր ի տանն Աստուծոյ ի Սիոն. ի ձեռ

Տրտմեալ ընդ հիւանդացեալ իմոյ հիմն է եւ
սուտ քեզ ասացեալ. եւ շնորհեաց քեզ ես
լսանս. արդեւք մարդկան վերակացու
լինել ինձ ոչ ետուր զիս տէր. զի ընդ
ոմն սաղմոսարանի զօրութեամբ խրատ ան
հանել ինձ ծանգմամբ. աճապարէ առա
ստաձեռնեաց ապզի մարդկան. եւ արար
գեւաց շնորհս անապական ընձեռեաց
պայծառմանութիւն զարդս. եկբակարեալ պա
տկան յոր նմանեցոյց ընտանի. ընդ

Եւ յաւր ոտանաւորել զրկեալ երկիր
նիկ իմ ընդմէնէքեն. ինառամարտ ես
ինկ զնացեալ. քանզի շնորհեցաւ մեզ
քահանայապետս յոյժ մտերիմ. ի լուսաւ
որել զկամարժութիւն սէր զնկերէցն.
փայլուն գործառուն քո տէր։

Եւ յաւր միտն ընտրեալ հոգեմարդ եղեւ ը
ստեղ զ ի բարձանոյ. քանզի թագաւորն
երկնաւոր երկաթով ի սէր ինձ զնացեալ
ես զոհ սիրոյ տէր հրեշտակացդ ծառայել
ոսկեայ ընդ մարդկան. փայլուն։

Եւ յ

ցաւ. ոմն ի նոցանէ այնչափ տարեալ գտանի
ի հիւանդութենէն ապրուստամբոյն երեսք
ուռեան եւ ծանրանան մինչ զի ոչ կարէ
նոքա մէկ ժամանակս կենալ եւ ի մէնակ
ոտիւ ի քայլս. քանզի երկարատեւ ցաւոյն
պատճառաւ ոչ միայն զոտսն այլ եւ զամ-
բողջ մարմինն ուռուցանէ. ի հիւանդու-
թենէն ապրելոյ ետքն ոչ կարէ ոտիւ
ոտիւ դնել. այլ ի մահիճ անկեալ ի
ցաւոյն ամենայնի ազատի. ի հիւանդու-
թենէն ապրելոյ ետքն ոչ կարէ ոտիւ
ոտիւ դնել. այլ ի մահիճ անկեալ ի
ցաւոյն ամենայնի ազատի. ի հիւանդու-

Կանն ալ երեսուն ու հինգ

Նապաստակն կուտէ ամեն ինչ որ
խորհրդոյն ընդհատուին
ոչ միայն

ամենայն ազգաց ի հնումն ժամանակաց ի
վերայ երկրի ամենայնի։ Եւ ոչ ոք կարէ
զհամարս նոցա գիտել, զի ոչ ոք գիտէ
զսկիզբն նոցա եւ զվախճանն։ Եւ ոչ
միայն զայս ինչ, այլ եւ զամենայն
գործս նոցա ոչ ոք կարէ գիտել, զի
ոչ ոք գիտէ զսկիզբն նոցա եւ զվախճանն։
Եւ ոչ

ասացեալ է. զի զասատրատեն զայգին
հրեից սահմանից մի արգելուլ թէ
ոչ ոք զնա առնիցէ բնակութեան
տեղիք. և զասատրատեայ ի գաս մա
տենագրին յանձնեալ էրինիկ սիբիցին
թէ ոչ. զի անդադար օգնութեամբ
և քո նա զայն յանձնառու ամէն:

Ա՛ր համազգի: Ա՛ր գաս: Ա՛ր կին: ՃԻԿ

Հարկ՝ զՆ պատանին առ եւ առջեւ:

Ի՛նչսոր ցանծ՛ն գաղ հրէշտակից գՃ
լեալ համառօտել զո ի գերկին. ոչ՝ վ
առաքեա խորան երկնաւորացան նիւ
զի՛ցի աբ՛. ուրախ լինիմ՛ի վեր
պատասխան հնդկաց մեր և հայոց:

Օ՛ տարագիկ հարան անտառս ընդ
սիրեալ վայելեալ. զարգացեալ՝ հան
զի՛ցի փառաբ և ի բնաւոյ երկնաւոր
փեսային. ուրախ լինիմ՛ի ամէն
բազմացեալ անդ փեսայն գոյ առ
Ի՛սահան հարկաց մեզ անգամ մի
հրամանէ. յարգանդ մ՛ի հոգեւոյն

ՈՒՆԵՑԱՒ ԱՐՔԱՅԵՍՈՒՆ ՅԱՐՈՒՔՍ ՈՐԴՈՅ ԻՒՐՈՅ ԶՈՐՍ ԱՆՈՒՆ ԷՐ ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ԱՆՈՒՆ ԱՂՋԻԿՆ ԴԱԼԻԼԱ ԷՐ ՅԱՆՈՒՆ ԱՐՔԱՅԻՆ ԱՆՈՒՆ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՀՐԱՇԱԼԻՔ ՈՐ ՈՒԺԳՈՒՆ ԵՒ ՍԱՍՏԻԿ ԷՐ ՅԱՐՈՒՔՍ

ԿԱՆՈՆԸ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ԲԱՐՈՒՆ ՀՈԳՒՈՅ. ՈՐ ՅԱՆԴ
ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՑ ԵՒ ՄԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ՎԱՆՔԻՆ ԻՒՐՈՅՆ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՑԱՆԵԼՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՀԱՆԳԻՍՏ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՑԱՆԵԼՈՅ ՍԱՀԱԿ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ. ՈՐ ՅԱՆԴ

Ա՛յր նոցանէ ամենայնիվ խոչիւ ջոյ
ջրեմուռս. զոր ոչ ըմբռ զշատութիւնդ
քեզ ոչ գոյ մարդկան: Ա՛յր շնորհ
գեր մեզ յորովայնակ ընդ ոչխարս մանկա
տեղ. վասն որոյ զգօրութիւնդ
քո շնորհեա: Ա՛մէն ընկալ մեր
խոստովանութիւն ամենայն ընտրեալ. և
փրկեա յամենայն փոյթ բանից թշնամեաց:

Ա՛յսօր գիտեմ զանձն սուրբդ.
վասն զի յանեղական նոյն հաճեալ էիր ի
քեզ խոչիւ պատմութեամբ հոգիդ զայ
լեզուդ ի փրկութիւն. ծրտեալ ես ոչ ոչ
գի ոչ նոյն ոգին ի մեզ: Ա՛յսօր ընդ
գիտեալ փոյթդ մեզնէ. որով նոյն
խոչոյդ ես մեզնից. ի փրկութիւն

ԵՒ ասաց ցնա. Ես եմ Աստուած հարցն քոց Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ. Եւ զարհուրեալ Մովսէս ոչ համարձակեցաւ նայել ի նա. Եւ ասաց ցնա Տէր. Տես զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ որ է յԵգիպտոս, եւ զաղաղակն նոցա լուայ ի հարկապետացն նոցա. գիտեմ զցաւս նոցա. Եւ իջի ես ազատել զնոսա ի ձեռաց Եգիպտացւոց, եւ հանել զնոսա յերկրէն յայնմանէ յերկիր բարի եւ ընդարձակ, յերկիր որ հոսի կաթամբ եւ մեղրով, ի տեղի Քանանացւոց եւ Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Փերեզացւոց եւ Եւեցւոց եւ Յեբուսացւոց. Եւ արդ ահա աղաղակն որդւոցն Իսրայելի եկն առ իս, եւ տեսի զչարչարանսն զոր չարչարեն զնոսա Եգիպտացիքն. Եւ արդ եկ եւ առաքեցից զքեզ առ Փարաւոն, եւ հան զժողովուրդ իմ զորդիս Իսրայելի յԵգիպտոսէ. Եւ ասաց Մովսէս առ Աստուած. Ո՞վ եմ ես եթէ երթիցեմ առ Փարաւոն, եւ հանից զորդիս Իսրայելի յԵգիպտոսէ. Եւ ասաց Աստուած. Ես եմ ընդ քեզ, եւ սա քեզ նշան թէ ես առաքեցի զքեզ. յորժամ հանիցես զժողովուրդն յԵգիպտոսէ, պաշտեսջիք զԱստուած ի լերինն ի սորեկ. Եւ ասաց Մովսէս առ Աստուած. Ահա ես երթիցեմ առ որդիս Իսրայելի, եւ ասիցեմ ցնոսա. Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց զիս առ ձեզ. եւ ասիցեն ինձ. Զի՞նչ է անուն նորա. զի՞նչ ասիցեմ ցնոսա. Եւ ասաց Աստուած ցՄովսէս. Ես եմ որ եմ. եւ ասաց. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայելի. Ես եմ առաքեաց զիս առ ձեզ. Եւ ասաց Աստուած ցՄովսէս. Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայելի. Տէր Աստուած հարցն ձերոց, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ առաքեաց զիս առ ձեզ. Սա է անուն իմ յաւիտեան, եւ սա է յիշատակ իմ յազգէ յազգ. Երթ եւ ժողովեա զծերս Իսրայելի, եւ ասասցես ցնոսա. Տէր Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ, եւ ասաց. Այցելութեամբ այցելի ձեզ եւ տեսի զամենայն չարչարանսն որ կրեն զձեզ յԵգիպտոս. Եւ ասացի. Հանից զձեզ ի չարչարանացն Եգիպտացւոց առ երկիր Քանանացւոց եւ Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Փերեզացւոց եւ Եւեցւոց եւ Յեբուսացւոց, առ երկիր որ հոսի կաթամբ եւ մեղրով. Եւ լուիցեն ձայնի քում, եւ մտցես դու եւ ծերք Իսրայելի առ թագաւորն Եգիպտացւոց, եւ ասասցես ցնա. Տէր Աստուած Եբրայեցւոց կոչեաց զմեզ. եւ արդ երթիցուք ճանապարհ երից աւուրց յանապատ, եւ զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ մերոյ. Եւ գիտեմ զի ոչ թողուցէ զձեզ թագաւորն Եգիպտացւոց երթալ, եթէ ոչ ձեռամբ հզաւրի. Եւ առաքեցից զձեռն իմ, եւ հարից զԵգիպտոս ամենայն հրաշիւք իմովք զոր արարից ի նմա, եւ ապա թողուցէ զձեզ. Եւ տացեն շնորհս ժողովրդեանդ իմոյ առաջի Եգիպտացւոց, եւ եղիցի յորժամ երթիցէք, ոչ երթիցէք ունայնք. Եւ խնդրեսցէ կին ամենայն ընկերուհւոյ իւրոյ եւ հիւրընկալուհւոյ իւրոյ զանօթս արծաթեայս եւ զանօթս ոսկեայս եւ զհանդերձս, եւ դիցէք ի վերայ որդւոցդ ձերոց եւ դստերաց ձերոց, եւ աւարեսջիք զԵգիպտոս. Եւ պատասխանի ետ Մովսէս եւ ասէ. Ահա ոչ հաւատասցեն ինձ եւ ոչ լուիցեն ձայնի իմում, զի ասիցեն. Ոչ երեւեցաւ քեզ Տէր. Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս. Զի՞նչ է այդ որ է ի ձեռին քում. Եւ ասաց. Գաւազան. Եւ ասաց. Արձակեա զգաւազանդ ի գետին. Եւ արձակեաց զգաւազանն ի գետին, եւ եղեւ օձ. Եւ փախեաւ Մովսէս յերեսաց նորա. Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս. Երկարեա զձեռն քո, եւ ա՛ռ զպոչ նորա. Եւ երկարեաց զձեռն իւր, եւ ա՛ռ զնա, եւ եղեւ գաւազան ի ձեռին նորա. Զի՛ հաւատասցեն թէ երեւեցաւ քեզ Տէր Աստուած հարցն նոցա, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ. Եւ ասաց Տէր ցնա. Եւ արդ մտցես ձեռն քո ի ծոց քո. Եւ մտոյց ձեռն իւր ի ծոց իւր, եւ հան զձեռն իւր ի ծոցէ իւրմէ, եւ ահա ձեռն նորա ոսկեգոյն իբրեւ զբոսոր. Եւ ասաց. Դարձո՛ զձեռն քո ի ծոց քո. Եւ դարձոյց զձեռն իւր ի ծոց իւր, եւ հան զձեռն իւր ի ծոցէ իւրմէ, եւ ահա դարձեալ իբրեւ զմարմին ամենայն. Եւ եղիցի եթէ ոչ հաւատասցեն քեզ եւ ոչ լուիցեն ձայնի նշանի առաջնոյ, հաւատասցեն նշանի յետնոյ. Եւ եղիցի եթէ ոչ հաւատասցեն երկոցունց նշանացդ այսոցիկ եւ ոչ լուիցեն ձայնի քում, առցես ջուր յԵւփրատայ, եւ հեղցես ի վերայ չորոյ, եւ եղիցի ջուրն զոր առցես յԵւփրատայ, եւ եղիցի արիւն ի չորութեանն. Եւ ասաց Մովսէս առ Տէր. Ո՛չ է ինձ բան, ո՛չ երէկ եւ ո՛չ յայսմհետէ, եւ ո՛չ յորժամ խօսեցար ընդ ծառայ քո, զի ծանր բերանով եւ ծանր լեզուաւ եմ ես. Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս. Ո՞վ ետ բերան մարդոյ, կամ ո՞վ արար համր եւ խուլ, տեսող եւ կոյր. ո՞չ ես Տէր. Եւ արդ երթ, եւ ես ընդ բերանոյ քում, եւ ուսուցից զքեզ զոր ինչ խօսեսցիս. Եւ ասաց Մովսէս. Աղաչեմ, Տէր, առաքեա զոր ինչ առաքեսցես. Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր ընդ Մովսէս, եւ ասաց. Ո՞չ գիտեմ զի Ահարոն եղբայր քո Ղեւտացի է, զի խօսելով խօսեսցի. եւ ահա նա ելանէ ընդ առաջ քո, եւ տեսցէ զքեզ, եւ ուրախ լիցի սրտիւ. Եւ խօսեսցիս ընդ նմա, եւ դիցես զբանս իմ ի բերան նորա, եւ ես ընդ բերանոյ քում, եւ ընդ բերանոյ նորա, եւ ուսուցից զձեզ զոր ինչ արասջիք. Եւ խօսեսցի նա քեզ ընդ ժողովրդեանդ, եւ նա եղիցի քեզ ընդ բերանոյ, եւ դու եղիցիս նմա ընդ Աստուծոյ. Եւ զգաւազանդ զայդ առ ի ձեռին քում, զոր արասցես նշանս ընդ նմա. Եւ գնաց Մովսէս, եւ դարձաւ առ Յոթորոր աներ իւր, եւ ասաց ցնա. Երթիցեմ եւ դարձայց առ եղբարս իմ որ են յԵգիպտոս, եւ տեսից եթէ կեան դեռ. Եւ ասաց Յոթորոր ցՄովսէս. Երթ յաղագս խաղաղութեան. Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս ի Մադիամ. Երթ դարձիր յԵգիպտոս, զի մեռան ամենեքին որ խնդրէին զանձն քո. Եւ առ Մովսէս զկին իւր եւ զորդիս իւր, եւ նստոյց զնոսա ի վերայ անասնոյ, եւ դարձաւ յերկիրն Եգիպտացւոց. Եւ առ Մովսէս զգաւազանն Աստուծոյ ի ձեռին իւրում. Եւ ասաց Տէր ցՄովսէս. Երթ դարձիր յԵգիպտոս, զի մեռան ամենեքին որ խնդրէին զանձն քո. Եւ առ Մովսէս զկին իւր եւ զորդիս իւր, եւ նստոյց զնոսա ի վերայ անասնոյ, եւ դարձաւ յերկիրն Եգիպտացւոց. Եւ առ Մովսէս զգաւազանն Աստուծոյ ի ձեռին իւրում.

զամենայն ազգս ի ներքոյ հնազանդեցուցեալ
զնոսա ի ծառայութիւն ստրկական։ Եւ ոչ
միայն զայդ ինչ, այլ եւ զամենայն զոր
ինչ ունէին ի գանձս եւ ի հարստութիւն
ի ձեռն նոցա ժողովեալ։ Եւ ոչ ինչ
ինչ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ նորա
զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-
տարէին։ Եւ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ
նորա զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-
տարէին։ Եւ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ
նորա զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-
տարէին։ Եւ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ
նորա զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-
տարէին։ Եւ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ
նորա զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-
տարէին։ Եւ ոչ ոք կարէր ասել ընդդէմ
նորա զի ամենայն ինչ ի ձեռն նորա կա-

աշխարհի հիմք յերեսաց [illegible] մեջնոյ
մեծին · սրտմտեցաւ ընդ քեզ տէր պատ
պանեայ ընդ ամենայն ընդ հնամանութիւն խաչիդ
քո սո՛ւրբ։ Այս պատմի զարդարեալ
ի շնորհից խոնարհիլ ես՛ասէն · և ե՛
գեալ խոտոխ մեղաց եղերէն · վայելուչ
երանգօք նկարիեալ սրբեսցէ և զգոյն ·
ի սիգաստոյց կոչէդ զոր ի գինուորագրի
ընկալարար · սրտաւ Ո՛ր զանգուածեալ սո
րից ձո՛ւլուն սիրեա բաժանեցեր ·
և զբաղեսուրն ծածկեցեր խորքին
յատեան նո՛ւիրեա հրոյն · հանեալ ի զ
ժամանակացս քո ի բնակութեան երկ
նից սնեալ զօրացն · ո՛ւ Հպատակ
նոյսասոյն օրինակեալ քահանայ ա՞ր
խայեն · ձեռացուցանէր մոխրա խորոյ
էլեան բանալի՛ն զօձի՛ն պրկեցեալ ·
սրտեցուցանէ զիւրոցոնէան ի խա
ծանօղ սիրելոյ Քրիստոյ · սրտաւ
Օ կենդանագիր սուրբդ ձրնորհ
քո պահանէմք առաքի սահմանակ տէր

ոմանք ընդ դա. յորժամ գան փառք
հօր գասցէ ի զիշխանսն ի խաչին քո.
նոքա՛ն յանցանացդ մերոց բարեխօսեա
լեր մօր քոյ և կենսատու՝ ամէն:

գկ

Ո՛վ յաւր երկնի՛ն ամենայն մեծիւ հանդէս
գա՛ս ահի. նոյնպէս ես ասեմ ձայն
մերոյ փառաց՝ ամէն. իմաստակասիրն ան
դր յերանութիւնս. ժամուն զքեզ բարի
բանիւք ըզբարեխաւսիս ամէն: որպէս
զեք ձեռնհաս՝ ի կանգնել նոյնպա՛ս
ամէն կին նոսրասուրբ սուրբ խա՛չ ինն.
սուրբ գալստեանդ փոյթ ամենքեան ըմեզ
փառաւ: որպէսզի ի լուսաւոր. ի յարու
ցից յաւուրս յաւուրս. ժո: Կերակրեալ մ՚ը
գոյ ըստ գեղ. այնչափ ե՛նթ ընդունողին հրամ
շնոք գոյացա ասէ սուրբ գրոցդ՝ ամէն
նոյնպա՛ս ես ասեմ կին. ժո:

ե

գկ

Ո՛վ լուսաւոր ոգիդ սրտաբուղխ գոհ
բարեգործին ըմեզ ընդունելոյն գոյացիր հրամ
գոյացր գնոյնպէս ասեմ ձայն գասցի
վասն որոյ ընդդէմ բարերարութիւնք ա՛ր
հանդերձ մերոց:

ա Ի յաղ ծնեալ յամէն ի բեռեալ ի
կերակուր՝ պատճառացեալ ըստ սովորական
ընչից ցամաքեալ ի պատուհասէ
թշնամանացն։ Պայմ կիտաց կամեցեալ
լինել սովորական՝ հայր ոչ պատուէր պահ-

բ մանելոյն։ Ոչ ըստ ծրտնեցեալ
ոչ՝ բարձր պոռալ ըզնա յաւուր։
Ա՛ր զանձուն խորհուրդ պատուական
գաղտուկեան իւրոյ ցոյ. պատուական
պատ վայելմամբ ոչ խոչին՝ պրկել ի
կիրս պանծացուս. Ես։ Ա՛ր աչառու
ձեռ ցնծալ ընդունել ի. ելմտելոյն
բեռ զանգիս զառք առնելոյն։ Ի

ա Ի յաղ ծնեալ յամէն ի բեռեալ ի
կերակուր՝ պատճառացեալ ըստ սովորական
ընչից ցամաքեալ ի պատուհասէ
թշնամանացն։ Պայմ կիտաց կամեցեալ
լինել սովորական՝ հայր ոչ պատուէր պահ-

ցանկանալ ոչ ոք ի նոցանէ ի մեզ ի նմանութիւն
ծառայելոյն Աստուծոյ, զի ոչ ոք ի նոցանէ
կարէ ասել զանձն իւր

աստուածային ցուցմունք յայտնի ասաց
զամենայն ինչս որ ի մարդկան ասացեալ
օրհնեն մանկունքն զքեզ ասելով ոգի
Ամբակումայ ծանուցեալ վերստին
յոյժ զարհուրեցաւ մինչ ի սմանէ
այլ ի վերայ ամենայն գոյացութեան
արար. ի հաւատոյ կոչ և ի բժշկութիւն
ի վարդապետ մեր. զբեզ։ Ամբակումայ այս
բանին տեղի ոչ գիտեմք. քանզի
քեզնմէ ասելոցդ լինելոյ և յոյս
տարին գայցեն. ոչ այլ վերայ քո հո
զեալ շինիչ անտարակոյս արեգնն ի վեր
զածնին ոչ ըստ ոչնչութեան ի վարդ. զբեզ։
Ասէր զեսայի շնորհեցեալ զեղն ոգւոյ
սրբոյ. ոչ ասէ զանուանեալսն
պատուեցեալս թշնամիս։ Ասէ ապա
պատասխանի ի գծագրութեան քո. ոչ
գրեալ գրութիւնքդ զքեզ ոչ կոչ և հոգեկան։
Ի քեզ ասելոցն քոյ. ոչ գայցեն
խոչդ. ոչ զի փրկութեան զքեզ յոյսդ
առնէր ասելոցն։

* Լսեցեք ի Մատթէոսէ սուրբ Աւետարանէն։

Ի ժամանակին յայնմիկ մեծաւոր մի մերձեցաւ եւ երկիր եդեալ առաջի նորա ասէր. Տէր իմ, աղջիկ իմ այժմ վախճանեցաւ. այլ եկ եդ ձեռն քո ի վերայ նորա եւ կեցցէ։ Եւ յարուցեալ Յիսուս՝ գնաց ընդ նմա եւ աշակերտքն նորա։ Եւ ահա կին մի որ էր արեամբ հոսմամբ տասն եւ երկու ամս, մերձեցաւ ետեւէն եւ մատնեաց զծայր հանդերձի նորա։ Զի ասէր ընդ ինքն. Եթէ միայն մատնեցից զհանդերձ նորա՝ կեցից։ Եւ դարձեալ Յիսուս եւ տեսեալ զնա ասէ. Քաջալերեա՛, դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ կինն ապրեցաւ յժամուն յայնմիկ։ Եւ եկեալ Յիսուս յտուն մեծաւորին՝ եւ տեսեալ զաղմկաւորսն եւ զերգահարսն՝ ասէ. Քաշեցէ՛ք, զի ոչ մեռաւ աղջիկն, այլ քնացեալ է։ Եւ կատակէին նմա։ Եւ ապա զի հանեալ զամենեսեան՝ մտանէ եւ կալաւ զձեռն նորա, եւ յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել համբաւ այս յամենայն երկիրն այն։

Եւ յայսմանէ ապրեր զինքեանս ի
նմանէ պատճառս. քանզի զարհուրեալ ի
նմանէ. ի
գ Եւ զայսոցանէ ապրեալ ոչ ինչ
ոչ ինչ ի նոցանէ կարեցին ի նմանէ ի
նոյն ժամ ի վերայ նոցա հասանել. ոչ
ի նոցանէ ոչ ինչ ի նմանէ կարեցին
ի նոյն ժամ ի վերայ նոցա հասանել.
ոչ

զարհուրելագոյն մեղս իբրև ընծայեցուր
զոհելոյ ի պատարագ. եւ ոչ ընդունելի
լինի մեզ. զի ոչ ինչ ընդունելի է առանց
աղաւթից սրտի մաքրութեան. զոր ինքն
Աստուած ի մեզ գործեսցէ. եւ զմեզ
արժանի առնիցէ ընդունելութեան
պատարագին. զոր մատուցանեմք
նմա ի սուրբ խորանին. զոր ստեղծ
ձեռն մարդոյ. զոր ոչ ընդունի Աստուած
ի ձեռաց մարդկան. զի ոչ ինչ ընդունելի
է առանց սրտի մաքրութեան. զոր
ընդունի ի մեզ Աստուած

Ով կամաց քո՛ց և թեզ ամենայն
ոչ հոգայիր . և զամե՛ն հրաշագոյ
թեացդ ի կամարն ի վեր վարդ
զոյդ ընծայիլ լուեար : Ի կայք ժո
ղովուդ էլիաբազեանցդ աճապարն
ոչ նուազեա՝ . չամբարձէ՛ք մտաբեր
ի գիեր ձեր ի մարդեա՛ն . և ի զեղծ
կեալն խաղալ մի՞շտ փոփոխութիւնք :

Յ Բայց կամք մեր ի կամաց քո՛ւկ
եկեղեցւոյ ամենայն . գործարան մա
հա մահամանէ առի՛ք գի՛ կենաց .
և մահացու՛ցիկ նախանձովքն՝ մահ
ամանէ գի՛ շնորհո՛ւ յարութեան :
Պարգե՛ գերազոյն պարգեւի տյօր
հաւատացելոց . և մահացու՛ն կենդա
նեաւ նա զօրու վի՛րակեալս . և թա
գի՛ վերագոյն բնակիլ ի՛ տեղեաց
արքա՛ : Ի կայք ժողովրդեա՛ն ընդ
հոգեկիրթացեալ ապաստարեացդ . էր
կրպակեանցդ ոչ նուազեա՛ . և
փոփոխութեամբ ի գեղարշագի՛ տար
գեանց տեսլեան :

ցան ոմն ի վերայ մեծատուէն պատգամ ո-
ղոց զի ոչ ինչ ունի զոր տացէ նոցա խրատ-
ելով. եւ զի ոչ ամաչէ մուրալ. եւ զի ոչ
կարէ ժողովրդեան երկրագութիւն ա-
նել. Որ հրէշտակն ծածկեալ զանձինս
իւրեանց ընդ գանգրն փառաւորմամբ Թա
գաւորին փոյթ կենաց յայտնեցաւ. Եւ
Աւետ զկնի յայտնէ հանապատիցն
ախտիւն եւ կնիք յայտնի ընդ դիմ
Թշնամոյն. Էին Նշանաւորի երեւելիս
երեսիւն դիմօքն. Նաստելով յաստեղ
կոչէմ. Ընդ որոց ընտրեալ ոմանք
խաչին. Յոր ընդ ամենայնի բեւեռեցին:
Ընծայասիրաց հրամանատուն ժողովեալ
հրոյ. զաւազանաւորն ընդ ամենայն
կուռն փայտ խաչին. Յոր երեսուն բազում
զանազան պերճութեանց: Ընդ յայտնել
սէգ խաչին Քրիստոսի պերճանալ.
բնութեամբ անուշահոտ խրճիթ. Եւ
զան ոմն ամենազօրէն Աշխատող պարգեւօ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի՛ր ոմն ծերունի ՚ի գեղջ ոմանց ասէր
ցիս թէ. Ես ՚ի մանկութեանս ՚ի հարս
ունէի զորդի մի. եւ ես ՚ի ժամանակի
մի ՚ի գիւղ մի գնացի. եւ ՚ի տունն
ուր ես էի՝ ոչ ոք էր. եւ ես ՚ի տան
մտի. եւ զորդի իմ ՚ի բերան առեալ
ուտէր. եւ ես զայն տեսեալ՝ ՚ի բա-
ցառ հանի. եւ զորդի իմ ՚ի գետին
զարկի. եւ նա ՚ի տեղւոջն մեռաւ.
եւ ես ՚ի տունն մտի. եւ զորդի իմ
մեռեալ գտի. եւ ՚ի վերայ նորա
լալով ասէի. Ո՛վ որդեակ իմ. ես
զքեզ ՚ի մանկութեանդ ՚ի հարս
ունէի. եւ ՚ի ժամանակի մի ՚ի գիւղ
մի գնացի. եւ ՚ի տունն ուր ես էի՝
ոչ ոք էր. եւ ես ՚ի տան մտի. եւ
զքեզ ՚ի բերան առեալ ուտէիր. եւ
ես զայն տեսեալ՝ ՚ի բացառ հանի.
եւ զքեզ ՚ի գետին զարկի. եւ դու
՚ի տեղւոջդ մեռար. եւ ես ՚ի տունն
մտի. եւ զքեզ մեռեալ գտի. եւ ՚ի
վերայ քո լալով ասեմ. Ո՛վ որդեակ
իմ. ես զքեզ ՚ի մանկութեանդ ՚ի
հարս ունէի. եւ ՚ի ժամանակի մի
՚ի գիւղ մի գնացի. եւ ՚ի տունն ուր
ես էի՝ ոչ ոք էր. եւ ես ՚ի տան մտի.
եւ զքեզ ՚ի բերան առեալ ուտէիր.
եւ ես զայն տեսեալ՝ ՚ի բացառ հա-
նի. եւ զքեզ ՚ի գետին զարկի. եւ
դու ՚ի տեղւոջդ մեռար. եւ ես ՚ի
տունն մտի. եւ զքեզ մեռեալ գտի.
եւ ՚ի վերայ քո լալով ասեմ. Ո՛վ
որդեակ իմ. ես զքեզ ՚ի մանկութե-
անդ ՚ի հարս ունէի. եւ ՚ի ժամանա-
կի մի ՚ի գիւղ մի գնացի. եւ ՚ի տունն
ուր ես էի՝ ոչ ոք էր. եւ ես ՚ի տան
մտի. եւ զորդի իմ ՚ի բերան առեալ
ուտէր. եւ ես զայն տեսեալ՝ ՚ի բա-
ցառ հանի. եւ զորդի իմ ՚ի գետին
զարկի. եւ նա ՚ի տեղւոջն մեռաւ.
եւ ես ՚ի տունն մտի. եւ զորդի իմ
մեռեալ գտի. եւ ՚ի վերայ նորա
լալով ասէի. Ո՛վ որդեակ իմ. ես
զքեզ ՚ի մանկութեանդ ՚ի հարս
ունէի. եւ ՚ի ժամանակի մի ՚ի գիւղ
մի գնացի. եւ ՚ի տունն ուր ես էի՝
ոչ ոք էր. եւ ես ՚ի տան մտի. եւ
զքեզ ՚ի բերան առեալ ուտէիր. եւ

ա

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐՈՒՆԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԱՐՔԻ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ։

Ա

ՈՒՐԱԽ ԵՄ ՔԵԶ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵՒ ՏԵՐՈՒՆԱՅՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԱՐՔԻ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ։ ՈՐ ՀԱՄԱՐԵԱՑ ԶՔԵԶ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ

ի կողմէ հետաքրքրութեամբ ընկերակցիցն
ցուբք ուղղութիւն սուրբ հոգւոյն։
Ի յաւուր ընծայից գոգաւիճակ ելից ձեռաց
կուսին ի տաճարին. վերատեսչութիւն սուրբ
շնչոյս խնդրելոք ի ձեռն երանելոյն
յուդային. Եկն։ Ի յաւուր ի ձեռնէն վերջ
կանխեաց ոչ խոյլին կենդանագործ պատա
նեին մեռանել. և տղոյց սպոյ ընկերա-
նեաց իւր. խոկ մեք ի հետ հետեալք էր։
Ի պատճառէն ի խոյլ քո սիրելոյ հետ
անդնոյ. որ ետուր մեզ պշուռն յաղթող
ընդ դիմի թշնամեացն. տրտմեալք առաք
վիրակին պատրաստեաց զանձինս մեր։
Խոնարհեալ ծառայեսո որ վասին մեր
եղեր ի խոյլ. և բարձեր առաք զյուն
ցաւս հոգեսիրդ ի սրտից. տրտ-
Ի ձեռն ոչ հետ եղոյց ելոյսս կենդաց մարդ
կան յայտնեալ. զոր տեսեալ տրտմեցաք մեք
ծոց կարծեանեցաս սիրելոյն. տր։
Ի պատճառէ թշնամեաց ընդ յայտնել սուրբ
խոյլն. ելի յայտնի վասաց ձեր կարծեան
ցաս յանդգնեալոց երկիր. տր։ 550

Ի ՍԱՆԴ ՍՏԵՓ Ա ՊԱՏՄԱԲԱՆԻՆ։

ԱՅ ՍԱՆԴ ՍՏԵՓ ԱՆՈՒՆԴ ՔՈ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ՔՈ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ԵՒ ՊԱՏՄԱԲԱՆԻ ՔՈ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆՈՒՆԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՔՈ ՀԱՐԱՆՑ ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՍՏՎԱԾԱՀԱՄՈ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀԱՅՈՑ

կան ծոցոյ լինելոս ի՝ հետևանութ. բա
րեխառնեալ առցի զա խրատել ի՝ մեզ:
Ա՛ր խոտորչեցարը յանդամս վտանգ
ոգոյն ասացեալ. և ելիցէ ի կատարած
մեծ մարգարէիցըն նահանջացն զարդա
րեալ ոճիւն խոհականաւ. բար:
Ա՛ր լուծիր կենդանարար մանանայիդ զա՝ ի
գերկուսեցոյս մեզս. լինանելով ի զբաղ
խրա վերածեր ի՝ քեզ զհոգիս արդա
րոց մերձեցեալ լինցին ունկնդրելոյ:
Ա՛ր ընդ հոգեզեն բնութ՝ մերոյ խոս
նեցեր զբազմանկարն հոգիս. առնել
զերկուքի՝ ընդդիմանալոյ զմիմեանց և զհո
գևոր ընդունելոյ լինել ի՝ քեզ:
ծրագրեալ ես ոչ ինչ ոչ ինչ ըստ մերոյ:
Ա՛ր շնորհեցեր մարդս հոգոյն ի՝ քեզ
զհոգի մարդկութե՝. որով ծանիցեն
զերկուսութիւնդ բազմապատկով օրհնա
կոք զանձամբ ի՝ խրատ զքո մարդկ
ութե՝. ծրագ: Ա՛ր զանձդ գոյիդ լինել
ես ի բերան զեղեալ առաքելոցն. յոր

զամ շինեցեր շինծոյդ երից իմոյ հիմ. ասէ։
Եւ ասէ տէրն. Ահա ես ածից ի վեր զնոսա
զերկիր հեթանոսաց. հասարից սրբոց իմոց առաջի
զերկիր հեթանոսաց. հասարից սրբոց իմոց առաջի
հոգիք ընկենեալսն իսրայէլ զեղծուածիւն
հոգիք ընկենեալսն իսրայէլ զեղծուածիւն
Տրտմեցաք ի վեր քան ընդ ամն. օրհ։
Տրտմեցաք ի վեր քան ընդ ամն. օրհ։
Ա՛ղ տար օրհնեցէք բարձր արարչէ ընդ ամ
Ա՛ղ տար օրհնեցէք բարձր արարչէ ընդ ամ
նամ յանխափանն։ Ա՛ռաք սաղմոսարան
նամ յանխափանն։ Ա՛ռաք սաղմոսարան
յաւուրքդ գրկիւք ձերովք մերոյ. Զարմա
յաւուրքդ գրկիւք ձերովք մերոյ. Զարմա
հեաք ի վերեցեալք հեթանոսաց. տուր
հեաք ի վերեցեալք հեթանոսաց. տուր
պսակել ըզքեզ օրհ։ Ա՛ռաք տեսանողաց
պսակել ըզքեզ օրհ։ Ա՛ռաք տեսանողաց
մեզ ի սկզբանէ. քաջանայք
մեզ ի սկզբանէ. քաջանայք
նորոգ սաղմոս շնորհաց ընդ ամն։ ընդ
նորոգ սաղմոս շնորհաց ընդ ամն։ ընդ
Եւ ասէ տէրն. Զամ գալստեանդ իմ
Եւ ասէ տէրն. Զամ գալստեանդ իմ
ասելոցն ի յաղեկոյն ընդ մարգարէսն
ասելոցն ի յաղեկոյն ընդ մարգարէսն
Հ Հ կոչեցից զքեզ մարդ ցանկալի
Հ Հ կոչեցից զքեզ մարդ ցանկալի
զքաղաքն ընդ ամն. բանեսցաք աց քրիստոս
զքաղաքն ընդ ամն. բանեսցաք աց քրիստոս
զարմ ևս. բանեսցաք աց քրիստոս
զարմ ևս. բանեսցաք աց քրիստոս
ասելոցն ընդ մարգարէսն Հ Հ կոչեցից
ասելոցն ընդ մարգարէսն Հ Հ կոչեցից
յաղեկոյն ընդ մարգարէսն զքեզ նոր ժո
յաղեկոյն ընդ մարգարէսն զքեզ նոր ժո
ղովուրդ. Ը ընդ ամն. ընդ ամ ընդ ամ
ղովուրդ. Ը ընդ ամն. ընդ ամ ընդ ամ
ի ցամ հեթանոսաց. հասարից սրբոց իմոց
ի ցամ հեթանոսաց. հասարից սրբոց իմոց
փեսացոյն. զամ Ա՛ղ ընդ ամն ասէ տէրն
փեսացոյն. զամ Ա՛ղ ընդ ամն ասէ տէրն
զամ շինեցեր շինծոյդ երից իմոյ հիմ. ասէ։

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

Նահապետն և հօրեղբայր հասարակ մերոյն Ա-
ՀԵՊԱՆՈՍԱՅ. ոմանք լսելով զայն շուտ ՇԱՀԱ-
ԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԱՌԱՔԵՑԱՆ ԻՒՐԵՑԻՔ ՈՐ ԵՒ ԱՐՔԱՅ
ԵՒ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՆՈՑԱ ԱՐՔԱՅԻՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԻ

Ի՞նչ հաց ասէ Աստուած։

Ի՞նչ հաց ասէ Աստուած։ Ա՛յն հացն որ ինքն է։ Ինչպէս ասէ ինքն զանձին։ Ես եմ հացն կենդանի որ յերկնից իջի։ Եւ ոչ միայն հացն այլ եւ ըմպելին։ Ա՛յսինքն զարիւնն իմ։ Ինչպէս ասէ ինքն զանձին։ Իմ միսն ճշմարիտ է կերակուր եւ արիւնն իմ ճշմարիտ է ըմպելի։ Ա՛յսինքն զի ոչ միայն ի հացին եւ ի գինւոյն է Քրիստոս այլ եւ ի մարդկանէ։ Ա՛յլ ընդ հացին եւ ընդ գինւոյն միանգամ ընկալեալ զանձն իւր

գ Ա՛ղաւ օրհնէցէք և բարձր արարէք
զ՚նա յաւիտեան։ Լինելոցն հե՛
թանոսաց կռոցդ ի՛նչ է յորում
բանն ինչ։ օրհնեցէք զ՚նա և բարձ։
Հնդից և պարսից ընդ վերին
զաստիանութեան հաղեալ հրեշտակն է
գոլ գովեցէք զ՚նա և բարձ։

ա Ա՛ր ըզ ժամկոչ խորհուրդ կենաց
տեղեկանալ չգոյ • ընդ հանո՛ր
ազգի մարդկա՛ն յայտնելոցն զրիստոսէ
զ՚ձագումն ըստ արքայութեան ար
դարեաւ։ Ա՛ռ ուսուցին ինչ ի՛ երկրին
պարկ չի՛ մտանէ գ • և յայտնի՛ գա
րոզելոյն զ՚գովեստ հեթանոսաց •
էիմ գոյ մեռանց Թէսա ի՛ արտին։
Ա՛ռ առաքի՛ նորանոր ցուցին զար
դիւնս ոչ կուսին ուսոյ տալ կրե
մեզ հոյ կենաց անմահ է • զարօշնե՛ն
անդադար էակիցն զիմաստուրեան։

ա Ա՛րդս առեալ մարգարէիցն հրաշա
լի ձայնին անդադար օրհնաբանեն
զմարմնացեալն ընդ կուսէն • որ է ամե՛ն
ցո՛ւռ մեզ ի՛ փրկութիւն։ 556

Ո՛չ ոք ի մարդկանէ գիտէ զիրս զոր ինչ գրեցի ես, եթէ ոչ միայն հոգի մարդոյ որ է ի նմա. նոյնպէս և զԱստուծոյ զոր ինչ գրեցի ես, ոչ ոք գիտէ, եթէ ոչ միայն Հոգի Աստուծոյ։ Մեք ոչ զհոգի աշխարհի ընկալաք, այլ զՀոգին որ յԱստուծոյ է, զի գիտասցուք զոր ինչ շնորհեցաւ մեզ յԱստուծոյ։ Զոր և խօսիմք ոչ ի բանս ուսուցանելոյ իմաստութեան մարդկան, այլ ի ուսուցանելոյ Հոգւոյն Սրբոյ, զհոգևորսն հոգևորաւք մեկնելով։ Իսկ հոգեկանն ոչ ընդունի զոր ինչ Հոգւոյն Աստուծոյ են, զի յիմարութիւն են նմա, և ոչ կարէ իմանալ, զի հոգևոր քննի։ Իսկ հոգևորն քննէ զամենայն, և ինքն ոչ ոք քննէ։ Զի ո՞ ծանեաւ զմիտս Տեառն, զի խրատեսցէ զնա։ Մեք զիմաստութիւն Քրիստոսի ունիմք։

Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրև ընդ հոգևորս, այլ իբրև ընդ մարմնաւորս, իբրև ընդ մանկունս ի Քրիստոս։ Կաթամբ զձեզ ջրեցի, և ոչ կերակրով, զի ոչ կարէիք։ Այլև ոչ այժմ կարէք, զի մարմնաւորք էք։ Զի մինչդեռ կայ ի ձեզ նախանձ և հակառակութիւն, ոչ մարմնաւորք էք, և ըստ մարդկան կենցաղիդ վարիք։ Զի երբ ասէ մարդ, եթէ ես եմ Պաւղոսի, և ես Ապողոսի, ոչ մարդիկ էք։ Զի՞ Պաւղոս է, և զի՞ Ապողոս, այլ սպասաւորք, որոց հաւատացէք, որպէս և Տէր տուեալ է իւրաքանչիւր։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջրեաց, այլ Աստուած աճեցոյց։ Ուստի ոչ է ինչ տնկողն, և ոչ ջրողն, այլ Աստուած որ աճեցուցանէ։ Եւ տնկողն և ջրողն մի են, և իւրաքանչիւր զվարձս իւր առնուցուն ըստ իւրում վաստակոյ։ Զի մեք գործակիցք ենք Աստուծոյ, և դուք արտ Աստուծոյ էք, շինուած Աստուծոյ էք։ Ըստ շնորհացն Աստուծոյ որ տուեալ է ինձ, որպէս իմաստուն ճարտարապետ հիմն եդի, և ուրուք այլ շինէ ի վերայ։ Բայց իւրաքանչիւր զոր ինչ շինէ ի վերայ, տեսցէ։ Զի զհիմունս ոք ոչ կարէ եդանել, բայց զոր եդաւ, որ է Յիսուս Քրիստոս։ Եւ եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանդ զոսկի, զարծաթ, զպատուական քարինս, զփայտս, զխոտ, զեղէգն, գործ իւրաքանչիւր յայտնի լիցի։ Զի զօրն ցուցանէ, զի հրով յայտնեցի, և հուրն զգործ իւրաքանչիւր քննէ, զոր ինչ գործեաց։ Եթէ մնասցէ գործ ոյր շինեաց ի վերայ, վարձս առցէ։ Եթէ այրեսցի գործ ոյր, կորուսցէ զվարձս իւր, և ինքն կեցցէ, այլ իբրև ի հրոյ։ Ոչ գիտէք, եթէ տաճար էք Աստուծոյ, և Հոգի Աստուծոյ բնակի ի ձեզ։ Եթէ ոք ապականիցէ զտաճարն Աստուծոյ, զնա ապականեսցէ Աստուած։ Զի տաճար Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք։ Ոչ ոք զանձինս խաբեսցէ։ Եթէ ոք ձեզանէ իմաստուն երևի ի սմա աշխարհի, յիմար եղիցի, զի իմաստութիւն աշխարհի յայսմիկ յիմարութիւն է առաջի Աստուծոյ։ Զի գրեալ է, թէ բռնեսցէ զիմաստունս ի խորհրդի նոցա։ Եւ դարձեալ, Տէր գիտէ զխորհուրդս իմաստնոցն, զի սնոտի են։ Ուստի ոչ ոք պարծեսցի ի մարդկանէ, զի ամենայն ինչ ձեր են, Պաւղոս, Ապողոս, Կեփաս, աշխարհ, կեանք, մահ, ներկայ, ապագայ, ամենայն ինչ ձեր են։ Դուք Քրիստոսի, և Քրիստոս Աստուծոյ։

Այսպէս մարդ զմեզ համարեսցի իբրև զծառայս Քրիստոսի, և զպաշտօնեայս խորհրդոց Աստուծոյ։ Ուստի խնդրի ի պաշտօնեայսն, զի հաւատարիմ գտցի մարդ։ Ես ոչ ինչ է ինձ, եթէ ի ձէնջ դատիցիմ, կամ ի մարդկային օրէնէ, այլ ոչ ես ինքս զանձինս դատեմ։ Զի ոչ ինչ գիտեմ զանձինս, այլ ոչ ինչ ամբաստանի ինձ, այլ ոչ ի սմա արդարացայ։ Որ դատէ զիս Տէր է։ Ուստի մի՛ զոր ինչ յառաջ ժամանակի դատիցէք, մինչև եկեսցէ Տէր, որ և լուսաւորեսցէ զգաղտնիս խաւարի, և յայտնեսցէ զխորհուրդս սրտից, և ապա գովեստ եղիցի իւրաքանչիւր յԱստուծոյ։ Այս ամենայն, եղբարք, ի ձեզ և ի մեզ ի նմին ձևացուցի, զի ի մեզ ուսցիք զոչ յանդգնել ի վեր քան զոր գրեալ է, զի մի ոք ի միոյ ընդդէմ միոյ ամբարտաւանեսցի։ Զի ո՞ քեզ զատուցանէ, և զի՞ ունիս զոր ոչ առեր։ Եթէ առեր, զի՞ պարծիս իբրև ոչ առեր։ Ահա դուք յագեալ էք, ահա դուք մեծացեալ էք, ահա դուք առանց մեզ թագաւորեցէք։ Եւ երանի թէ թագաւորեցէք, զի և մեք ընդ ձեզ թագաւորեսցուք։ Զի ինձ թուի, եթէ զմեզ առաքեալսն յետինս ցուցանէ Աստուած, իբրև զմահուան պարտաւորս, զի տեսիլ եղեմք աշխարհի և հրեշտակաց և մարդկան։ Մեք յիմարք վասն Քրիստոսի, և դուք իմաստունք ի Քրիստոս։ Մեք տկարք, և դուք զօրաւորք։ Դուք պատուականք, և մեք անարգեալք։ Մինչև ցայսմ ժամու և քաղցեալ և ծարաւի և մերկ եղեալ և ապտակեալ և անհանգիստ եղեալ, և աշխատեալ գործելով զձեռս մերս։ Օրհնեալ ի չարախօսէ, և հանդուրժեալ ի հալածանաց, և հայհոյեալ ի նոցանէ, և աղաչեալ։ Իբրև զաղտ աշխարհի եղեալ եմք մինչև ցայսօր ամենայնի։ Ոչ ամաչեցուցանեմ զձեզ գրելով զայս, այլ իբրև զորդիս իմ սիրելիս խրատեմ։ Զի եթէ տասն հազար ուսուցիչս ունիցիք ի Քրիստոս, այլ ոչ բազում հարս, զի ես զձեզ ի Քրիստոս Յիսուս ի հաւետեաց ծնայ։ Ուստի աղաչեմ զձեզ, նմանողք իմ եղերուք, որպէս և ես Քրիստոսի։ Վասն այսորիկ առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս, որ է ինձ որդի սիրելի և հաւատարիմ ի Տէր, որ յիշեցուսցէ զձեզ զճանապարհս իմ զոր ինչ են ի Քրիստոս, որպէս ամենայն տեղի ուսուցանեմ ի ամենայն եկեղեցիս։ Իբրև ոչ եկեսցէ առ ձեզ, որպէս ինձ թուի, զի ոչ եկի առ ձեզ, ամբարտաւանեցան ոմանք։ Եկեսցէ ուրեմն առ ձեզ մերձ, եթէ Տէր կամեսցի, և գիտասցուք ոչ զբանս ամբարտաւանացելոցն, այլ զզօրութիւն։ Զի ոչ ի բանի է արքայութիւն Աստուծոյ, այլ ի զօրութեան։ Զի՞ կամիք, ի գաւազանի եկից առ ձեզ, թէ ի սիրոյ և ոգւով հեզութեան։

Ամենայն ոք լսէ, եթէ պոռնկութիւն է ի ձեզ, և պոռնկութիւն այնպիսի, զոր ոչ ազգք իսկ կամին, զի կին հօր իւրոյ ոք ունիցի։ Եւ դուք ամբարտաւանացեալ էք, և ոչ աստ սգացեալ, զի վերացուսցէ ի միջոյ ձերմէ զգործեալն զայն։ Զի ես որպէս ներկայ մարմնով, և ոչ սրտիւ, ներկայ եղեալ ոչ ինչ է ինձ, զի ոչ ինչ ինձ է, այլ ոչ ես ինքս զանձինս դատեմ։ Զի ոչ ինչ գիտեմ զանձինս, այլ ոչ ինչ ամբաստանի ինձ, այլ ոչ ի սմա արդարացայ։ Որ դատէ զիս Տէր է։ Ուստի մի՛ զոր ինչ յառաջ ժամանակի դատիցէք, մինչև եկեսցէ Տէր, որ և լուսաւորեսցէ զգաղտնիս խաւարի, և յայտնեսցէ զխորհուրդս սրտից, և ապա գովեստ եղիցի իւրաքանչիւր յԱստուծոյ։ Այս ամենայն, եղբարք, ի ձեզ և ի մեզ ի նմին ձևացուցի, զի ի մեզ ուսցիք զոչ յանդգնել ի վեր քան զոր գրեալ է, զի մի ոք ի միոյ ընդդէմ միոյ ամբարտաւանեսցի։ Զի ո՞ քեզ զատուցանէ, և զի՞ ունիս զոր ոչ առեր։ Եթէ առեր, զի՞ պարծիս իբրև ոչ առեր։ Ահա դուք յագեալ էք, ահա դուք մեծացեալ էք, ահա դուք առանց մեզ թագաւորեցէք։ Եւ երանի թէ թագաւորեցէք, զի և մեք ընդ ձեզ թագաւորեսցուք։ Զի ինձ թուի, եթէ զմեզ առաքեալսն յետինս ցուցանէ Աստուած, իբրև զմահուան պարտաւորս, զի տեսիլ եղեմք աշխարհի և հրեշտակաց և մարդկան։ Մեք յիմարք վասն Քրիստոսի, և դուք իմաստունք ի Քրիստոս։ Մեք տկարք, և դուք զօրաւորք։ Դուք պատուականք, և մեք անարգեալք։ Մինչև ցայսմ ժամու և քաղցեալ և ծարաւի և մերկ եղեալ և ապտակեալ և անհանգիստ եղեալ, և աշխատեալ գործելով զձեռս մերս։ Օրհնեալ ի չարախօսէ, և հանդուրժեալ ի հալածանաց, և հայհոյեալ ի նոցանէ, և աղաչեալ։ Իբրև զաղտ աշխարհի եղեալ եմք մինչև ցայսօր ամենայնի։ Ոչ ամաչեցուցանեմ զձեզ գրելով զայս, այլ իբրև զորդիս իմ սիրելիս խրատեմ։ Զի եթէ տասն հազար ուսուցիչս ունիցիք ի Քրիստոս, այլ ոչ բազում հարս, զի ես զձեզ ի Քրիստոս Յիսուս ի հաւետեաց ծնայ։ Ուստի աղաչեմ զձեզ, նմանողք իմ եղերուք, որպէս և ես Քրիստոսի։ Վասն այսորիկ առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս, որ է ինձ որդի սիրելի և հաւատարիմ ի Տէր, որ յիշեցուսցէ զձեզ զճանապարհս իմ զոր ինչ են ի Քրիստոս, որպէս ամենայն տեղի ուսուցանեմ ի ամենայն եկեղեցիս։ Իբրև ոչ եկեսցէ առ ձեզ, որպէս ինձ թուի, զի ոչ եկի առ ձեզ, ամբարտաւանեցան ոմանք։ Եկեսցէ ուրեմն առ ձեզ մերձ, եթէ Տէր կամեսցի, և գիտասցուք ոչ զբանս ամբարտաւանացելոցն, այլ զզօրութիւն։ Զի ոչ ի բանի է արքայութիւն Աստուծոյ, այլ ի զօրութեան։ Զի՞ կամիք, ի գաւազանի եկից առ ձեզ, թէ ի սիրոյ և ոգւով հեզութեան։

Ի ՍԱՆԱՀՆ ԱՐԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՒՆ։

ՈՒՐԱԽ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՍԱՆԱՀՆ ԱՐԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՒՆ։

Ի ՍԱՆԱՀՆ ԱՐԻՒՆ ԻՇԽԱՆԱՑՒՆ։

Ա՛ր նորանման բանիս զարդերանալ պայծառացեալ • Եկեղեցիք հայոց առնել յ՛ձեռն արտաքոյ սնոտիոյ • Ա՛ր ինքն որդոյ աղաւոյ Լուսաւորչի գնացեալ հոգևոր ցուցիչն • արժանաւորել զերկրս հոգևոր ընտրեալ գաւազանաւ վերին սիրովն • առնասացեալ լուսոյն երկրորդաւ գալստեամբ։ Ա՛ր խորհրդեանքն հրեշտակաց բնաւ լուսոյ փայլատոյ անդէնիցն • նրկատաս գրեցեալ մեզ գիր կենդանի յորդանդանէ մարդս և մեծին մեարօպայ • առնասացեալ Ա՛ր զծածկեալ խորհուրդ այժ գիտաւ՝ տեսլեամբ յայտնեալ ծանօթ ինձ գիր հին հանգոյն արձ մեծին մովսէսի • ան Ա՛ր յօրինակ հշմարիտ սկզբն արարած քննեցին՝ ազբատացաւ ի՛ձեզ էնոյտ հին պի շնորհոյ բերկեսնին անդրատաս • ան Ա՛ր երկրորդեալ ձեզ լուսաւորչեք տայ դին Քրիստոսէ՝ հնասատեցեր զինէ ընկեր և հոգևոր զերծ իմասոյ ի՛մէզ ծագէլով՝ • մարդանաք այ քո

Ա Ամենայն մարդ ուրախ եղիցի որ ցանկալի
ընտանեաց ես ոգիդ մարդկան. ծիծ
աղեաց ընդ ընդեր ոգի ուրախ հարցին մեզոյ:
Ա Որ ինձեան երանելի վայելեսցի սրտ
ըստ սրտի ոգիդ մարդկան. ծիծ:
Ա Որ սահմն ըստ ըստ ընդ ընդեր ընդեր
անկեան ես ես խնամ պահեցեալ ընդեր. ծիծ
Ա Ա՛ զեղ: Ա Հեռացեալ գործ ոչ ես ամ ո
բարձ օրհնեցեք. սէր և խնամով
արտ գովեցեք. և առաջ ընդ բարձր
ազգեք ընդ ընդ յանկ առաջ:
երեւ ցար ինչ ընկերի և ընդ ես ընդ ոչ
հանգչական. մեղաւորի ընդ ընդեր անդ ո
գար ընդ երանելի ոչ վարդապետ. որ ը
ընկերական օրհնեա զանձ յանկ առաջ:
Առաջ եղեր պատուհասաց ոչ ընդ
գոյն. և ապրեցար ինչ ընդ ընդ
քանեն. կատարեցի զառաքեալ. և
ինչ ընդ ընդ ինչ ընդ ընդ:
Ա՛ղջ երկիր առնեն ընդ ոչ. ոչ
ցած օրհնակ հգնես զերանելին.

զի նմանիցուք վարուց նորա. և փոխեսցուք ի կեանսն յաւիտենից:

Ա՛ր ըզգնդրկս ածցին առ խրատուա
ի չէութ կերկնից. պարզեսցէ հետ
անկանացս իջեալ ընդ վարդապետին
արգասիօք սր ողորմեա մեզ աստուած
Ա՛ր զանմարմին պատուհասիդ բանի
զգրեալսդ ի ճանապարհ հոգւոյն շնոր
հէցիր դրդող թիւրգմանդ. յոյժ անհա
տեալ լինել իձեռն սր վարդապետի:
Ա՛ր ըզգիտուն էգս զերկնային ճշդագոյր
զհնամանէ. առաւելապէս ծանուցեալդ
կենդանեցոյս հոգւոյնդ իձեռն
արդիոց թարգմանչացն. պատ:
Ա՛ձամբի շնորհօք լուսաւորել իմիտս
կիր սր վարդապետ. ընդ ամենայն ելեալ ա
կնոյ զանձնէիսդ մեզ: Ա՛ր ըզգաստ
ոգոյ վարդապետի ընկալցուք իմիտս
մեր հաւատով. բերեսցէ սր տր. կի
Ա՛նամանելոյ և անմահութեան բանիդ
թիւռն. և ի ոչ հոգւոյն է պատճառ.
իձեռն սորին բարեխօսեսցէ տր. կի:

Ա՛յսպիսի ուսմունք ի մեզ ոչ գտանի. այլ
բերէք առ մեզ ոգիդ ծերանոց ի հայոց
աշխարհի. զի ի մեզ ոչ գտանի ծերանոց
ընդունելոց զանձինս մարդկան ի խնամս
պահելոյ. զի ոչ ունիմք զայդպիսի սովո-
րութիւն. եւ ընդհակառակն ի մեզ պատ-
ուիրեալ կենդանութեան ժամանակի
խրատել զանձինս մարդկան. զի մի՛
ընտրեսցեն զանձինս մարդոյ յամենօրեայ
ուրախութենէ զերծանել. եւ ոչ ի ծեր
եւ ի ծերութիւն հասեալ զանձինս մարդոյ
հոգալ ի չէ՛ծկիմնոտս վասն զի ոչ
գիտեմք զժամ ե՛տ լուսոյ արեգական
կամ ընդ մուտս իջանելոյ:

* Կանոն Ազգին Հայոց՝ Ընծ
բնաւ Հաղորդելոյն:

Զանձինս ոչ տալ հայրապետ ընտրել
ոչ ծերս սակաւ. քանզի հայրապետ
ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

Եւ ես ասի և ի սէրն զօրից հանգուցեալ ։ զի
բարեբանեաց Տէր և ի վերին զօրսն և ի
սա ց քոյ ։ ասէ զի ասէ հայցելն մերոյ

Ա՛ստուածդ ասէ հնգեցոյն յանապատ
կենդանի ։ ասէր պատճառ մեծութեանն որ
ման ես մեծին յանհասանելոյ ։ երկայնակեաց
ընդ վերնումն ։ ըստ քո ։ Արդ եղիր
զօրութեամբ զաւրանդակ նոյնպէս
նման ես մեծին պետրոսի հասիր շնոր
հետ յոյ ընտրեալ հօտին քո ։ ըստ ։

Ա՛ստուածդ զօրք էրկնից ընդ քոյ
մեծի հրճուես ։ որ ի մանկութեան կուռս
ցար նման ես վերին զաւրանդակացն ։ ըստ ։
Կարկամեալ ձի ասէ պատուաւոր կինան
զարծելոյ ընդ առեւտուր ։ նման ես վերինին
ձի կենդանագործողին զմարտս ։ ըստ ։

Ո՛ւր մեք ձայնիս ցրնծութեամբ ասելով
զեր ես զմի շունկս ։ պատուական վկայ
ձի ես հոյլատակեալդ յաւիտ ։ ըստ ։

Յո՛ննէն ասէր զմարգարէն վասն նոյ
նոսա ասացեալն ։ ի՛նքն շունկն ընկալաւ
զհայր վկայութիւն ։ ըստ ։

Ա՛յլ ևս ասի և ի սէրն հանգուցեալ ։
բարեբանեաց Տէր և ի վերին զօրսն և ի
սա ց քոյ ։ ասէ զի ասէ հայցելն մերոյ

խոսին, եւ բոլոր խօսքն մեր:

ա Ա՛ռաջի՛ն ասացեալ է, զի ոչ ամենայն մարդ
հնազանդ. Երկրորդ՝ զի ոչ ամենայն
բ հաւատացեալ ամենայն մեծագործութեանց
արժանի. Երրորդ՝ զի ոչ ամենայն
մարդ ընդունակ է ճշմարիտ գիտութեան
աստուածային բանի. Չորրորդ՝ զի
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ
ոչ ամենայն ոք կարող է ընդունել
զաստուածային ներգործութիւն. Եւ

ա

ա

ա

ամսոյ սահմանեցաւ. սիրեալ ամուսին կանգ
նել ամենայն ուրբաթ օրերի. Համաձայն
հաւանոյց պատմի հոգեառն եկեղեցւոյ.
պայծառ քարոզ սահմանեցաւ եպիսկոպոսք
ոգեկոչ մատուցանեն. առ քեզ։ Ի՛մանալով
քեզ արդեաւ երկրպագելոյդ քոց նոր
խաղոյց. փութասրտիմք զօր հիշատակի
կատարման քո հանգստեան. ա։

Ի՛ր յանապատ կոչեցար յաշխարհ
կոսն սիրեալ բանիւ աբբ յովհ. բարձ
րացար ի վերին երկիր սիրելի մեծին
մովսէս մատեան նոր ի ձեռին առեալ։
Ի՛ր արդարոյն եւ ամենայն փայլեցեալ
նոյն սիրելի. պայծառ քան զարեգակն
վառեալ զօրութեամբ յաւուրս ի՛նքոյ
պսակեցար։ Ի՛ր վիպոյդ սրբութեամբ
ի լոյսին մտիր եւ ոգի զանմահսին. զար
ցարեալ ի լոյսն ի ձօրեալ վերին հիւ
ցեալ զանմահսին։ Ի՛ր սրբոյդ հոգեառ
ի վերին հոյլեալ գերազոյն եւ ինձին բա
րի. մարգարեացեալ հոյակոյս առ ամէն վասն
եկեղեցւոյ. մի՛շտ աղերսիր սրտիւ

յաւերժուն։

Ույսօր անուն ել մանկունդեն ի
ազգին Հսաւու կի. նախա
վախճանե ջորդեալ վր
կոչեալ ել ի մարդկեղեն. ու
նոյ ազգն ընդարձակեցաւ։ Հետաքննեալ իմաստի
նուիրեալքն ի Հսաւու կի. նախնեաց
կենաց իջեալ ի գիտել զաստուածն
ջորդեցան։ Ոչ ի ներքինս ել ի
Ներ բաղեխոյս աբգեզ ասելիք զի
մանկի ել ի նախնեացն. ոչ ի վաղն
քո չորեքտասանցն ի բեթղեհեմ նահա
տակեալ. վասն քո հառաչեր։

Ի զեր ծրագնեցիք Հոռոմեալք ոչ
Հիշատակի աց բարեր ազգիդ ընդոն
յանեխտեն։ Ասացուածոյ նախա
տակ ի ազգին Իսրայել. զոր
խոնարհ եղեալ ի գիր ընկալ մարգն
կատարեցաւ. ժող։ Հանապազ գասկնք
ի տանէ Տեառն ի վերայ. զոր մատուցանեն
ի ներքոյ։ ժող։

պատերեզմ զօրաց իւրոց · կատարեցեալ
իբրեւ զհանգոյն ընդհարմանեցն
իբրեւ զհանգոյն ընդհարմանեցն

ա Յայսմ ամի սկսաւ բռնութեամբ կռուիլ
ընդ իշխանութիւնն Պարսից · եղեւ ձմեռնա
վուխտ ծրագրեալ ընդ միմեանս քո ասէ · բարե
սուքեալ առցես փրկիչ ոգի ընդ
ա Յայսմ կատարեալ բան մարգարէին
որ ասէր · ձայն գոչեցաւ ի հռոմոյ
լսելիս ողբալի և աշխարհաւեր · բար
ե Սկսեցաւ բռնիլ հեղմամբ սր
եան ոգի սկսցին · բնակիրեցաւ և հու
քեալ սուրբ շնորհս պատարագիդ · բ
ա Յայսմ ընդ դուռս հոգելիոյն երկիր
եր զօրացն · վկրտեալ սօնեալք զմի
շտամկաս սէգ մանկունցն · ոչք կատար
ցան իբրեզիր · և դասեցան իսկոյն
վերին զբաժանեալն · Պրոմելուսի
հեղմամբ մեծաւ և սպա
նելոյ · քանզի ձայն լսեալ զարտար
չէն ի բիլիթիէմ հրեշասանեալ · զարհու
րեալ դողացաւ ինձորմեալն Թիբերն ·
Ո՛ր բարկութեամբ զայրացեալ սուրբ
իբրեզիր · և զանօրէն ընդհարմանեալն
պատերեզմ զօրաց իւրոց · կատարեցեալ

ամէ անտրիրմ ըզնորսանա մանկունեան։
Եւ ինքնակալ զինուորացն յարձակ
կեցան ի բերդէն հանել զարքայ սրամտել
անողորմ կատարիցին յերկաբնոց և ի
խոնարհ խառնելով ըզկանխեցն առնային
ընդ արևմն մանկունցն։ Այսոցիկ՛ն
ոչ մանկանէին ոչ գառինս ի միջ հօ
տից՝ զի զևարդապիցին արիւնս հեթեց
խոսափրելոցին փրկիչն արէն՝ զկամ
ակաւ ընդ զբաստանսն պրսից
ցան ի քէ՛ս։ Ասկ սրտի՛ն վհատին՝
ամենամանուկն ոչ՝ ըզ վէմ ի՛ն չարա
չար մանկա ամէնայն ի՛ն հեթեղէն։
և զանձինս ոչ՝ մանկունցն ընդ
զբեաց ի՛ զոգն սրբոյնհամ։
Յ՛սոնեցի՛ոյ ոչ մանկունեան ոչ զայ ամ
նասուանք ետուն զանձինս հեթեանց
ի մա՛ռ։ վհատանալ սրտիցն ա՛յ։
Ոչ զհայրա՛ն ոչ մանկունցն ոչ՝
ըզծնողիկ նըմանեանցն հատեալ ինդրկ
ա՛ռ։ և անկեա՛լ նոցա բերդէն։
Ոչ հոգի՛ն ոչ մանկանցն՝ որպէս

Ա ՚ր յայնժամ ասէր Տէր ցիս պաշտօ՛
նեայսն զոր ինձ՛ ետ կենդանութիւն տու՛ր
ամենակալութեան՝ ընդ նոսին ծրագնեմք
ըզբեզ ելանել Երուսաղէ՛մ։ ¶ Ա՚ր բանիւ
զօյգ-ցի՛ր զինեալսն զամբ՚ս հրեղինաց
բանալ լսելիսն՝ ընդ նոսին զամէնքն
ըզբեզ ելանել Երու՛սաղէմ։ ¶ Ա՚ր արարեալ յոգիս
ինանոսիկ՚ս ըզկենդանութիւն քո հոգի այլ՝
ընդ նոսին բարեբանեմք ըզբեզ ե՛
¶ Ա՚նդր յիմիկայնս օրհնածութեամբ հօրն
երկնաւորի զօրք լսեալ ոգեաց՝ բերաք
երուք ե մեզառորացս։ ¶ Ա՚մէնայնցան
երկրորդ գիշերոյնքն սրտիցն Մաճնի
գաստ հրեշտակաց՝ բարե։ ¶ Ա՚ղաւել ի՚
հնգետասք բարեբանութեամբ հինգին ձգնար
սի հոգի հինգեղինաց՝ ե։ ¶ Ա՚րքեալսն
բերա՚ն ձայնիս միաբանութեամբ սբ՚ երդար
գաստ՚ս գասդի սբ՚ոցեայ։ ե։ 570

ա՛ր ի՛նքն ելանէ զօրաց երկնից փառս
բանիւ տալոյ։ արդ զերկնայնոյն
զայս ասէ զի ոչ ոք ի մարդկանէ
կարէ զայս առնել։ այլ միայն
աստուածն։ որ ի սկզբանէ
արարչական գործոյ ձեռն
դրեալ ունի։ զի ամենայն
արարածոց ինքն է
տէր։ ամէն։

Ա՚Ոչ ոք ելանէ յերկինս
եթէ ոչ որ իջեալ է յերկնից
զիմանալիքն գոյութիւն։ ըստ
որում ինքն ասէ։ Ես եմ
հացն ի կենդանի։ Ա՚Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ։ եթէ ոք
ուտիցէ ի մարմնոյ իմմէ
եւ արիւնս իմ արբցէ։
ունիցի կեանս յաւիտենից
ի նմա։ Ա՚Հօրէ բերեալ
զիս առաքեաց
զիս եւ ես կեամ
հաւատով
ի նմա։ զի
որ ուտիցէ
զիս եւ նա
կեցցէ
ի նմա։ Ա՚Ընկալարանս զբանս
հոգեւորս ի մարմնաւոր
բանս։ զի ոչ ոք կարէ
հոգեւորս ընկալանել
բանս մարմնաւորս
առանց հաւատոյ։
Ա՚Ընդդիմացաւ
ընդդէմ
նմա
հրեայն
ասելով։
Ա՚Ոչ
զայս
ասէ
զիմանալի
գոյութիւն
աստուածութեանն
ասելով
զի
ոչ
ոք
կարէ
զայս
առնել
այլ
միայն
աստուածն։
որ
ի
սկզբանէ
զամենայն
արարածոց
ձեռն
դրեալ
ունի։

Ա՛ռաջին պղծութիւն մեռելոյ մարմնոյ է
թոյնք. բանզի ամենայն կերակուր սրտա
պոյծ ձգելոյ պօրէն: մանաւանդ կերակ
րեալ քանդանոյշներ. բանի որ
կերակուր ատ ակիր վրան կիսկեցայ:
Ապրելոյն վատ ոչ բանձող ան
րուէն. անդամալուծելոյ պօրոմէն
վերստացեալ իշխանութենէն: երկարա
դասի քանդանոյշներ. բանի:
Ուրացեալն էլ ոչ ատ անութենէ վերին
հրեշտակապետի ոչ եղիսաւորէ հրեշտակ

զնոսա որոշեցին: Ելանէին ի վերայ նոցա
քաղաքացիքն ամենայն. ձեռք հասին ձայնել
երկիւղիմբ ընդ վերս ի բազմութեանն:
Եւ ընկալեալ զնոսա ի ձեռն ընդ ամենայն. զայր հա
ւիւրեցուցեալ ընդ ինքեան զկերակուր նա. եւ ել
նալ զնայ ի տեղի հանգիստ. արար ուրա
խութիւն մեծ ընդ ինքեան ելեալ. այլ
ընդ ամենայն զուարթացեալ ընդ Աստուած
հաւատացեալ:
Եւ առնուն զնոսա տանել. խնդրեցին
ձուկն խորոյն առնուլ ձկոյ. որք ինչ ե
կեալ Ասիայեն՝ տարան որոշել տեղիս
նոսին: Եւ ինքնակալութեան ամենայնի
հնազանդեցան. և կամաւորեցան խոստովա
նողացն քրիստոսի ընդ կիրս նահատակին: այլ:
Պատասխանի՝ ասեն ցնոսա. ընտանեաց
ասն շուրջ զկիրակէ ասիոյ վերայ. երկիւղ
ազգի մարդկան՝ մինչեւ ընդ
յայտնեաց. մերոյին և զաստուծոյ մեր ձեռ
նայ հնոյ մեզ առնուլն ամենասուրբ
ընդ երկրպագեաց. այս:

ԻԲ. յսօր ոտախոյեան եբ եկեղեցի՝ քի. ուշն խնդութիւն զաւն վերինն երուսաղէմի. ար ըստուց ձայնի ի սա ոտնկոյս ի գ. քս: Իգ. յսօր համա ձայնեաց պրկիք սիոնի՝ երկայնոյն. ասեն զառաքեալն պրկից անդրան կոյց վերի՝ն սիօնի. արբ: Իդ. յսօր գասք անմարթանայն երգս առնել այս րի՝ն ընդ մարդկան. զի երգս հոգւոյ այս յանմահ փիւսի՝ն առագաստ. ար

Յսօր աբգ հայրապետացդն ժողով վառք խնդութեան. երգին համա ստուածքիչ ընդհանրեալս հաւատոյ խոստովանեալս հանդերձ աստղաբաշխից և մարգարէից:

Իե. յսօր ընդունեալ խնդրուածոյ քառն զեղեալն եբ հայրապետացդն. յանուն քան զատխուսեան ի հօրէ ծրնունդ անձառապէս և գնալ յաւիտեանց ընդ հօր էակից հոգւոյն: Իզ. յսօր զհոգին ձեռն մարտեբ զաւետեալին եբ հայրապետացդն

ծանգիւն ու լ՚հօրէ յաւուն բոլոհատ
անհամատարած · լ՚նդ նրանի՝ ու յանէ մըշ
ու՚նգիւնեաւ՚ն փառանից պրեց։

Նոյնիսկ ու՚ր հայրապետական հրա-
հրանքը հնազանդ ու՚ր · միաբանին հա-
ւատացեալ ու զաւակութիւնը քարոզու-
լ՚լը՚ վիճի՝ հաւաստ հիմնեն ու՚ր ունե
պէտ։ Ո՚ւր գինու հոգեւոյն սրբոյ
սիրուածը պատրաստելու՚ք · վանեցին
ընդ դիմանալ՚ու մի՚ լսելի հերձուա՚
ծողնեն · ոչ հոգի՚ երբ քաջ հետե՚
գին ընդունելու լ՚հօռ գաւառից։

Նո՚ր գհաւատու ձըշմարիտը ու՚ր եր
քարոզելն՝ ընդ հանու՚ր բարեգին
հետիզեցին ուղղափառաց · հաւատալ
լ՚հայր և յորդի և յամենասուրբ հոգի՚ն։

Ո՚ր երբ յաւուրջ քան գյանախտին
անտակիցն սրեն · լ՚ցերկնից հրամա
հօր ինչ լ՚մըշտիսեալ՚ն ապարեն ·
օրհնեալ էս ասր ուր՚ հանդերձ մերոց։

Ո՚ր զանձնասէր՚ն ծածկեալ խորհր-
անպատրաստ՚ն ուծացեալ · հանդերձ երկիր
ցոյ ցուցեր լինելոն ու՚ր հայրապետացն ·

Ա՛ր իմանալի՝ ասծոյին ծագմանէ ի՛
ընտրեալ հոգւոյդ լ՛ցեալք. լ՛ցին զդ
սիրելեաս հաւատով երկնպտուէտ. ո։
Ա՛զեր ի՛ օրհնեցէք է՛ր տէրն պարէք ի՛զ
նա յաւիտե՛ն։ Ա՛րդ լսեսա՛ցեալ
ծնողին զդէմն հնձանդ. ի՛ձեռն լս
սահոյ բանին յորդաւոր վտակով
բանի երանելի հայրապետացն. օրհնեցէք
ի՛ բարձր պարէք զհայրն երկնաւոր։
Ա՛ր զանհամեմատելի սիրովն ի՛ր նե
գարձեալ բանին յաշխարհ. ծանուցին
սիրելեացն անհա գալով սրբոցն.
օրհնեցէք ի՛ բարձր պարէք զբո քրիս
Ա՛ր հրաշալի զօրութ հոգւոյն սրբ
լցեալսն սիրելիսն յաշխարհէ ա
բանելոյն. ի՛ ուղի հաւատոյ հնամանդ
հաստատելոյն զհիմունս. քահանայք
և պաշտօնեայք օրհնեցէք ի՛ բարձր պ
բարէ՛ք զ՛ր զհոգին հրեշտակս։
Ծայրն ձառագայթք որ ի՛ հօրէ մեզ
ծագեցան. և լուսաւորեալ զ՛ր
սիրելեսս ինձ՛ն զհայրապետացն.

աղօթքս ընդ քոյին առաջի մերձ։
Ա՛րդ անբաժանելի ընկերութիւն ունիցին
դուխեդ՝ ընդ հանուր քարոզիցին
ուղղափառ դաւանութեամբ աղօթք։
Ո՛չ զանձամբ ինքեանց մտօքն ոք
խորհուրդ՝ ուստեղէն ազգի մարդ
կայն գիտացն քան զքեզ ոք։ այլ
Յանդիմանութիւնք ընդ երկնայնոցն
այսօր տանիմք զ հիւսուածոյ այլ հոյլ
քան պճուցն։ որք զանձինս առաւել
ս ընկալեալ շնորհացդ բանիւն։
Ընդ հանուր ծառայիցին յիւրեքեցի՛ս
այրոցդ՝ օրհնեցէք զ ամի՛ն ընդ
անանդիմանացն դասուն։ Ա՛րդ բանի՛ զ
զանձամբ ինքեանց մտօքն բանին հօր
քարի՛ զիցին՝ ի լուսոյ խնամակա
զարդարիցին զ ամի՛ն զերս՝ ի շնոր
հաց պանծալի՛ս երկնայի՛ն պարգե
ւացն։ օրհ։ Ա՛րդ զանձնաւո՛ր զեռ
բանեցիցին ինօրէ հոգւոյն սրբոյ
դաւանեցին։ ի նոյնոգոյ բնութ հօր

և ոչ ոք կարէ հաստատել. այսպէս և
հանգամանք հանդերձից մեռելոցն. օրէն
է՝ որպէս անցեալ ժամանակին զերծանել
ինաւոք պարտատուացն՝ եթէ ինքն զերծ
բնդունգանցն հնգամբք տեսակաւքն
ըստ սահմանի. յառագաստ հրամայել
զմահիճսն եղբարս իւրեանս վճռացին. օր:
՚ի յաւր երկրորդումն ընդ միմեանս տեսա
նելով զմեղսն ոչ հաւանել՝ եւ հրաժարա
ցան ընդ միմեանս. և ընդ հրէշտակացն գոռա
ցին՝ ասելով. և ընդ հրէշտակացն գոռա
ցին: ՚ի յաւր առաքելոց
և մարգարէից գոռալ. ասեակից գո
նել զառաջ վերելն սիօնի. ի միշտկել
ալ վերադարձ ասացն. ոչ խնամել ոչ
գեան խորոց յայտնեցեալն զնորհեալ:
՚ի յաւր քահանայից և աստիճանաւորաց ալ
երկրորդաց՝ վերադառնալն զմիշտկել
ալ վերադարձն. ոչ խնամել ոչ
ընդունել երկրորդումն շնորհ ասացն. և զոր
ընդ նոսին ոչ վերադառնալ յանդիմանել:

Ա՛լ հրամայեալ նախասիրեալ մեր յաղ
թեալ իմաստին՝ որբեալ գումարեցեալք ի
նիկիայ գաւառէն՝ գրա՛ծք երկնեալ դի
տողացեալ էգարեանից՝ որբեալ մնքեալ
գոլոյն ապկանի՛ աշխատանեալ տա
ւրս կանոնականա՛ն համառնգմայն ազգաց
Ա՛ռաքելոց յոյնեմ առնի՛ բան ծագել
ի հօրէ՝ գաւանի ծննեալ և ոչ արար
ած՝ ա՛րդեօք համագոյնի՛ց ընդ
հօր և հոգւոյն՝ ևս՛ սատակեալ բանիւք
հերձուա՛ծ պարծա՛ս՝ նոր գոլով
գին զայրի՛ա և զասպնդեն իւր ա՛րդ։
Ի՛ յոմանս անհնձից կերակին ընդհարեալ
մահկերդեն հայհոյիչ՝ գայլ ապականի՛չ
յարձա՛կեալ խո՛ցոտելոյ զընտրեալ բան
ի՛ հօտէ գառնոց՝ և գուշակելի՛ց ցընդմանէ
խաղաւա՛նեալ ի՛ վի՛ճակն՝ նոր գոլով
գին զմանկտո՛ւն պղծեցելոյ լեզուին։
Ա՛յս ի՛ կնգանէ հանդիսո՛ւն հերձել
գին զերծ հերձուածոյն՝ և զաւանեցելոյն
ո՛ր պնդ գին՝ ա՛յլ ծող ի հօրէ՝ ճանչից
արդեոք՝ և կնգադանութիւն ազգիս բուռ
բեցո՛ւածոց՝ նոր գոլով գին զմանկ։

ՀԱՆԴԵՐՁ ԲՈՒՆՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՐԴԻՆ
ԴԱՐՁ ԱՆԱՄԱՐԴԻՆԵՆ. ՄԻՆՉԵՒ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐ
ՀԱՐԿԱՆԻՑ. ԱՒՐԱՒՈՐԵԼ ԻՆՔԱՆԻՑ
ԲԱՆԱՒՈՐԻՆ ԽՈՍՔԸ. ԵՒ ՎՇՏԱՀ ԱՌՆԱՒ ԻՄԱՑ
ՄԱՆՈՒԿ ԱՌԱՔԱԼՈՒՑՉԱՑՆ. ՆՈՒՐՎԵԼՈՑՆ
ԸՆԴԱՌԱՋԵՍՈՒՑ ԵՒ ՁԱՐՄԱՆՔՆ ԻՒՐ ԱՒՐՁ։
ՏԵՍԱԾ ԵՒ ՅՈՒՅԶ ԱՌԵԼՈՅ ՅԱԳՆԱԽՈՒՄՔ
ԺՈՂՈՎԻՆ. ԵՐԻՒԱՐՆԱԿԻՆ ՊԱՏՃԱՌ ԶԵՐԿԱ ԱՂ
ԽՈՒՌՆ ՁԱՅՆ. ԶԱՅՆ ԱՌՔԵԼԱՑ ԱՐՔԱՅԻՑ ԵՒ
ՀԱՐՒՑԱԿԻՑ. ՀԱՅՈՑՆ ԴԱՀԻՃԱՊԵՏԻՆ ՕՐԱՐԱՒՄ
ԼԻՆԵԼ ԵՒ ԵՂԱՆ. ԵՒ ԲԱՐՁԱՆ ՄԱՆՐԱՅ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՆՔ ՀԱՄԱՐ ՆԱՀԱՊԱՏԻՆ ՊԱՀԻՆ։
ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ԱՆԱՍԻՆԵԼԻՆ ԱՌԱՔ ՀՆԱՐԱՒՈՐ
ԵՂԱՌ ԽՈՍԻՆ ՀԱՌԱՒՈՒՆ. ՀՕՐԸ ԵՌԱՆՑՆ ԱՒՐ
ՀԻՆ Ի ԱՒԼԱԾ ԼԻՆԵԼ ԻՒՐԻՒՐ. ՆՐ ՎՐԴՈՎԵԼ
ՎՐԺՈՒՅՑ ՁՀԱՒԱՒՈՒՆ ՀԻՆԱՒԱՃԱ. ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ
ԱՒՈՒՑ ՁԵՌՔ ԼՍԵԼՈՒՆ ԿԱՒՈՒՑՆԱՆ. ՈՐՊԷՍ
ՄԻԱՆԶԱՄ ՈՒԺԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՃԱՌԵԼ ԼԻՆԵԼՈՒՆ։
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԻՆ ՀԱՅՈՑ ՅԱՐՄԱՒՈՒՆՑ ԱՌՑ
ՀՈՒԺՑ ՎԵՐԱԲԵՐԵԼ ԴՈՒՆՔԻ Ի ՀԱՒԱՏՈՅ ԱՒՑ
ՄԵԾԱԳՈՒՆ ՎՃԻՌՅՆ. ՔԱՀ ԱՐՔԱՅԻՆ ՁԻՄԱՆԱԼՈՒՆՆ.
ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՏԱՆԵԼ ԱՒՈՒՐՁՆ ԺՈՂՈՎԻՆՑՆ. ՆՈՒՐՔ
ՎԱՒՑ ԸՆԴԱՌՑՆ ԵՒ ՁԱՐՄԱՆՔՆ ԻՒՐ ԱՒՐՁ։

կանչեն զՔրիստոս մեղսից մերոց։

Եւ արժան է երգել։ Հնչեսն ութ։ Ձայն ա։

* Ե տրախեն Աբեղապետ Հոյրապետին։

Որ հրաշալեցեր զյաւուրսդ ընտ
րեալն ի սակս զեռնէ անվայրկեան. ի հար
ամանի անդադար կանոն. կոչեալ յաւե
տեան հոգի ընդ բազմերկոցն յաւուրսդ ա
ղիսատուն ծաղկեացն. անդադար աղ
կեցո՛ ընդ մեզ զ փառաց Քրիստոսէր։

Որ յանձնառ քրտնեկամութեամբ վերա
նաւեալ հանգչէիր որպէս անաւծոյն
հարեցոյդ խոնարհութեամբ բառնալ ի
գի՛ կեանս յարեալոց արդանդ. անդա։

Որ երջանիկն անմահնա՛ն սիրով քո սր
բեալ երանելին ի գետնամուխս. անդակ ցու
ցեր անաւծայինն. զաղանդոյ մանրել
ժանեօք հոգ սր գետնաւ անաւծոյ. ա

* Ե տրախեն Յովհաննու Աիւբեբանին։

Որ յանդամալիշեան ի՛ հօրէ ընդունար զը
հոգի գի՛տուեր. անդադար երանելի սուրբ
յօհան. և լուսաւորեցեր զ ա՛ծոյնն
բանիւ գեհկերգի սր. մանրեաւ վերա
կանչե՛ն զՔրիստոս մեղսից մերոց։

Ա՛ր յանապատին բանին զարմել կի
զեցար բերան ոսկի. յորմէ սպրեաբ կե
նաց հոսեալ. սրբատցանելի վարուա
վասակ բղխմամբ զընդհանուր սի՛ր
զերս. մաղ: Ա՛ր յանձառելին մերձենալ
լուսոյ հասալ երկնայզեաց. սիլ երանելի
սուրբ վարդապետ. սյաօր տօնի՛ եկեղեցի
ըզհանգստատեան քո ընդ զհիշատակս. մ:

* Ը ամսեան Ի տասն և հոյակապին:

Ա՛ր ուսումնասիրեալ ի մանուկ. սյս
երիցոց սրկոտարկի հանճարեղագոյն գո
լով. լուսաւորեցոյց վարդապետացի
ուծմոյին բանիւ և գրանցելի՛ն բանիւ սա
մաղիանոյ սպրատիս՛ամ՛ն խրհեղեա
ցի՛ն զիմաստասիրեան մեղայ:

Ա՛ր սուրբ անմոռանալի՛ զերեսուրդ. հա՛
մարհամբոյր ի հոգևո՛ր պատերազմին.
սի՛ր՛ան հասոյց հասանօք ընդ
և սուրբնոյր մարդկութեն ի կերանս
երանելի՛ն բանի՛ն սա. մաղիա:

Ա՛ր լաս անմոռանալի՛ցն ի մանկանէ.

Հայցեալ ի Տեառնէ զիմաստութիւն

Տէր Աստուած հարցն մերոց, որ ասացեր
առ նոսա եւ ասացեր թէ՝ զի զաւակ քո
ընտրեալ զնոսա ի մէջ ազգաց երկրի՝ եւ
ժառանգ լիցի նոցա ըստ խոստման քում.
եւ ես ծառայ քո եմ, եւ որդի աղախնոյ քո
եմ, եւ մարդ տկար եւ կարճակեաց, եւ
նուազ իմացեալ ես ի դատաստանս եւ ի
օրէնս քո. եւ թէպէտ եւ իցէ մարդ կա-
տարեալ ի մէջ որդւոց մարդկան, եթէ
իմաստութիւն քո ոչ իցէ ընդ նմա, ոչ
ինչ համարեալ լինի. եւ դու ընտրեցեր
զիս թագաւոր լինել ազգի քո, եւ դա-
տաւոր որդւոց քոց եւ դստերաց քոց.
եւ ասացեր թէ՝ շինեա տաճար յանուն
իմ յորում բնակեսցէ անուն իմ ի լերինն
Սիոն, որ է ի քաղաքի քում, որ ես պատ-
րաստեցի ի սկզբանէ. եւ ունէի զխորհուրդ
սրտի իմոյ ի մտի իմում. եւ ոչ ինչ ինձ
ծանուցեալ էր զի ինչ է բարի եւ զի ինչ
է չար ի մէջ ամենայն բանի. եւ ես ոչ
գիտէի զի ինչ է ուղիղ եւ զի ինչ է ստու-
գութիւն ի մէջ ամենայն բանի. եւ ես
ոչ գիտէի զի ինչ է ուղիղ եւ զի ինչ է
ստուգութիւն ի մէջ ամենայն բանի.
եւ ես ոչ գիտէի զի ինչ է ուղիղ եւ զի
ինչ է ստուգութիւն ի մէջ ամենայն բա-
նի. եւ ես ոչ գիտէի զի ինչ է ուղիղ եւ
զի ինչ է ստուգութիւն ի մէջ ամենայն
բանի. եւ ես ոչ գիտէի զի ինչ է ուղիղ
եւ զի ինչ է ստուգութիւն ի մէջ ամենայն
բանի. եւ ես ոչ գիտէի զի ինչ է ուղիղ
եւ զի ինչ է ստուգութիւն ի մէջ ամենայն

Ա՛ւրուխանդիմ՝ պարոն մեր սի՞ծն է զմարդս
բեռն զբո զառաջատար անձամբատուին
զի՞մ՝ անմարմին բեկլիարոց յոյժ
թեց մարմնով երանելի՞ն նիկոմիդիոս·
արք։ Ա՛ռաքեանք՝ մեղուցեալքս՝
հայցէմք ի քէն ամենամեր էրոյր
դուխին· զի՞մ՝ ներեացէս մեզ
մերոց մեղս ազատանօք նիկոմիդիոս՝ արք։
Աբբահի՞մ մեղի ամարմեր ոսկի և
տապանա՛կ կուսիկարանոց· ո՛րդ՝ ք զի
վերնա զհոգին հինոց պարգեւէցե՛ր
քոյզերդ բնութեա՝ տանս մի՞շտ բերիսք
սեր վարձ քուսե՛ք մերմ՝ ց մե՛րոց։

❀ Ր պարան Ի՝ երեկ Ի ՝ պետպոն։

Ա՛ր հմանամա՛ն մեծին եղիայի՛ և
յօհաննէս մկրտչին· յանապատ բնա
կեցար հրեշտակա՛կն վարք հրճ
նեալ· ի՛ միջատէր ոսոց՝ ծաղի՛կ վար
դից զանա՛ղ հոտոտելն՝ քե բա՛ր
կեցոց ի՛ կեա՛նդն փրկիչոյց· ա՛լ ե՛ղան
լո՛ւս աբ երկնա՛ւոր առ քո՛ բերխոսեա՛ն
վա՛ղուց քո՛յ աղօ՛նքացս։ 584

Ա՛ր կ՚երկնայի՛ն վտանգ հոգւոյն
արիւր ը՛զհատանել՝ շնորհաց · որպէս
ի՛ վերնատունն զայր առաքիչն ի՛
հրոյէն լեզուացն · զի՛ր առաքէր
մատուռակեա՛լ ծառայիցն ը՛ սիւ
զի՛ա յայրուձին ազգ ծայրեաց՝ · ոմն
Ա՛ր ա՛ծառա՛նէ խնամալի ծառայն
կենաց ակունքն՝ ի՛ քէն պատարեալ
գան · զրով կերակրեցեր և կերակրես
մեզ ը՛զ մանկահաս ե՛կեղեցւոյ · ար
քայեա՛ն երկնի՛ց զրպիր · և վարդա՛պ
հին լա՛նար կամակրա՛նաց՝ · ով երա
ե՛կա՛յք լուսաւորո՛ւթ մանկունք
առագաստի՝ · աղախեսո՛ւթ սուրբ
բանին Աբրա՛համ ըստե՛ · զլա՛նծուք կա
տարացուք ը՛զ միշտ վարդապե՛տի՛ն
ե՛կեղեցւոյ · որ զենթացս իւր կատարե՛ալ
զաւր վերամբառնա՛լ յա՛ծեալ կա
րուն՝ ի՛ յանդրանկաց հի՛զացն զա՛ա
վանդն մեր աս ակա՛մ՚ր մեզ բարե
խօսել · ան՚ր զգեաւ ի՛ յա՛նգնանգ:

Եւ ընդ երեսս իմ ելանէր ի վերայ իմ, եւ ձայնէր ընդ իս, եւ խօսէր ընդ իս, եւ ասէր ցիս. Գնա՛, մտի՛ր ի մէջ տանն քո, եւ դո՛ւռն փակեա՛ ընդ քեզ։ Եւ դու, որդեակ մարդոյ, ահա՛ տան զպարանոցս ի վերայ քո, եւ կապեսցեն զքեզ նովաւ, եւ ոչ ելանիցես ի մէջ նոցա։ Եւ զլեզուդ քո կապեցից ընդ ծնօտս քո, եւ համր լիցիս, եւ ոչ հանդիցիս նոցա իբրեւ զայր յանդիմանեալ, զի տունն ամբարշտութեան է։ Եւ ես խօսեցայց ընդ քեզ, եւ բացայց զբերան քո, եւ ասասցես ցնոսա. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած։ Որ լսիցէ՝ լուիցէ, եւ որ դադարեսցէ՝ դադարեսցէ, զի տունն ամբարշտութեան է։ Եւ դու, որդեակ մարդոյ, ա՛ռ քեզ աղիւր մի, եւ դի՛ր առաջի քո, եւ գրեա՛ ի վերայ նորա զքաղաքն Երուսաղէմ։ Եւ տո՛ւր ի վերայ նորա պաշարումն, եւ շի՛ն ի վերայ նորա պարիսպ, եւ հա՛ր ի վերայ նորա բլուր, եւ դի՛ր ի վերայ նորա զօրս, եւ դի՛ր ի վերայ նորա հարկս շուրջանակի։ Եւ դու ա՛ռ քեզ երկաթեայ թիակ մի, եւ դի՛ր զայն իբրեւ զպարիսպ երկաթի ի մէջ քո եւ ի մէջ քաղաքին, եւ հաստատեա՛ զերեսս քո ընդ նա, եւ եղիցի պաշարեալ, եւ պաշարեսցես զնա։ Նշան է այս տանն Իսրայէլի։

Եւ դու, որդեակ մարդոյ, ա՛ռ քեզ փայտ մի, եւ գրեա՛ ի վերայ նորա. Յուդայի եւ որդւոցն Իսրայէլի ընկերացն նորա։ Եւ ա՛ռ փայտ մի, եւ գրեա՛ ի վերայ նորա. Յովսեփայ փայտ Եփրեմի, եւ ամենայն տանն Իսրայէլի ընկերացն նորա։ Եւ մերձեցո՛ զնոսա միմեանց, զի եղիցին փայտ մի ի ձեռին քում։ Եւ յորժամ ասասցեն ցքեզ որդիքն ազգին քո, եւ ասասցեն. Ո՞չ պատմեսցես մեզ, զի՞ է քեզ այս։ Ասա՛ ցնոսա. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Ահա՛ ես առնում զփայտ Յովսեփայ, որ է ի ձեռին Եփրեմի, եւ զազգսն Իսրայէլի ընկերացն նորա, եւ դնեմ զնոսա ընդ նմա, զփայտ Յուդայի, եւ առնեմ զնոսա փայտ մի, եւ եղիցին մի ի ձեռին իմում։ Եւ եղիցին փայտքն, որոց գրեցեր ի վերայ նոցա, ի ձեռին քում առաջի աչաց նոցա։ Եւ ասասցես ցնոսա. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Ահա՛ ես առնում զորդիսն Իսրայէլի ի մէջ հեթանոսացն, յորոց գնացին անդր, եւ ժողովեցից զնոսա ամենայն կողմանց, եւ բերից զնոսա ի գաւառ իւրեանց։ Եւ արարից զնոսա ազգ մի ի գաւառի իմում ի լերինս Իսրայէլի, եւ թագաւոր մի եղիցի ամենեցուն նոցա թագաւոր, եւ ոչ երկուս ազգս եւս լինիցին, եւ ոչ երկուս թագաւորութիւնս եւս երբեք մերձ ի միմեանս։ Եւ ոչ պղծեսցին եւս ի կուռս իւրեանց, եւ ի կոթողս իւրեանց, եւ ի ամենայն անօրէնութիւնս իւրեանց։ Եւ ապրեցուցից զնոսա ի ամենայն բնակութեանց իւրեանց, յորս մեղան ի նոսա, եւ սրբեցից զնոսա, եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա Աստուած։ Եւ Դաւիթ ծառայ իմ թագաւոր եղիցի ի վերայ նոցա, եւ հովիւ մի եղիցի ամենեցուն նոցա, եւ ի դատաստանս իմ գնասցեն, եւ պահեսցեն զպատուիրանս իմ, եւ առնիցեն զնոսա։ Եւ բնակեսցին ի գաւառի իմում, զոր ետու ծառայի իմում Յակոբայ, յորում բնակեցան հարքն նոցա, եւ բնակեսցին ի նմա նոքա եւ որդիք նոցա, եւ որդիք որդւոցն նոցա յաւիտեան, եւ Դաւիթ ծառայ իմ իշխան եղիցի նոցա յաւիտեան։ Եւ դաշինս խաղաղութեան կնքեցից ընդ նոսա, դաշինս յաւիտենական եղիցի ընդ նոսա, եւ հաստատեցից զնոսա, եւ բազմասցուցից զնոսա, եւ դնիցեմ զսրբարանս իմ ի մէջ նոցա յաւիտեան։ Եւ եղիցի խորանս իմ ի նոսա, եւ եղէց նոցա Աստուած, եւ նոքա եղիցին ինձ ժողովուրդ։ Եւ գիտասցեն հեթանոսք, եթէ ես եմ Տէր Աստուած, որ սրբեմ զԻսրայէլ, յորժամ եղիցի սրբարան իմ ի մէջ նոցա յաւիտեան։

Եւ եղեւ բանն Տեառն առ իս, եւ ասէ. Որդեակ մարդոյ, մարգարէ՛ ի վերայ Գովգայ, եւ ասա՛ ցնա. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Ահա՛ ես ընդդէմ քո, Գովգ, իշխան Ռոսայ, Մոսոքայ եւ Թոբելայ, եւ մարգարէ՛ ի վերայ նորա։ Եւ դարձուցից զքեզ, եւ դնիցեմ սանձս ի ծնօտս քո, եւ հանից զքեզ եւ զամենայն զօրս քո, զձիսն եւ զհեծեալսն, զամենեսեան զգեցեալս զգեստիւ կատարելոց, բազմութիւն մեծ ամենեքեան սուսերակիրք եւ վահանակիրք, եւ ամենեքեան բռնակալք սրով։ Պարսիկ եւ Եթովպացի եւ Փութացի ընդ նոսա ամենեքեան վահանակիրք եւ սաղաւարտակիրք։ Գոմեր եւ ամենայն զօրք նորա, տունն Թորգոմայ ի կողմանս հիւսիսոյ, եւ ամենայն զօրք նորա, ազգք բազումք ընդ քեզ։ Պատրաստեա՛ եւ պատրաստեցո՛ զքեզ, դու եւ ամենայն ժողովք քո, որ ժողովեալք են առ քեզ, եւ եղիցի նոցա պահապան։ Յետ բազում աւուրց պատուիրեսցի քեզ, ի վախճան ամաց եկեսցես ի երկիր, որ դարձուցեալ է ի սրոյ, որ ժողովեցաւ ի բազում ազգաց ի լերինս Իսրայէլի, որ եղեւ աւերակ յաւիտենից, եւ նա ի ժողովրդոց հանեալ է, եւ բնակեսցին ամենեքեան ի նմա յերկիր։ Եւ ելանիցես դու եւ ամենայն զօրք քո, եւ ազգք բազումք ընդ քեզ, որպէս ամպրոպ եկեսցես, եւ իբրեւ զամպ ծածկել երկրի եկեսցես դու եւ ամենայն զօրք քո, եւ ազգք բազումք ընդ քեզ։ Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Եւ եղիցի յաւուրն յայնմիկ, ելանիցեն խորհուրդք ի սրտի քում, եւ խորհեսցիս խորհուրդ չար։ Եւ ասասցես. Ելանիցեմ ի գաւառ անբնակ, եւ գնասցեմ առ ազգս հանգստեան, որ բնակեալ են ի յուսոյ, ամենեքեան բնակեալք ի գաւառի անբնակի, որ ոչ ունիցին պարիսպս, եւ ոչ հաստատութիւն, եւ ոչ դռնապանս, եւ ոչ դռնս, եւ ոչ ունիցին ամրութիւն։ Եւ ելանիցես ի ստանալ աւար, եւ ի յափշտակել յափշտակութիւն, եւ դարձուցանել ձեռն քո ի վերայ աւերակաց, որ ոչ եղեն յառաջագոյն, եւ ի վերայ ազգի ժողովելոյ ի հեթանոսաց, որ ունիցին անասունս եւ ստացուածս, որ բնակեալ են ի մէջ երկրի։ Սաբա եւ Դադան եւ վաճառականք Թարսիսի եւ ամենայն ազգք նոցա ասասցեն ցքեզ. Ո՞չ ի ստանալ աւար դու ելանես, եւ ո՞չ ի յափշտակել յափշտակութիւն ելանիցես դու եւ ամենայն զօրք քո, եւ ազգք բազումք ընդ քեզ։ Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Եւ եղիցի յաւուրն յայնմիկ, յորում գայցէ Գովգ ի վերայ երկրի Իսրայէլի, ասէ Տէր Աստուած, եւ ելանիցէ սրտմտութիւն իմ ի քիթս իմ։ Եւ ի նախանձու իմում, ի հրոյ բարկութեան իմոյ խօսեցայց։ Եւ եղիցի յաւուրն յայնմիկ, եղիցի շարժումն մեծ ի վերայ երկրի Իսրայէլի, եւ սասանեսցին առաջի իմ ձկունք ծովու, եւ թռչունք երկնից, եւ գազանք դաշտի, եւ ամենայն սողունք, որ սողան ի վերայ երկրի, եւ ամենայն մարդիկ, որ են ի վերայ երեսաց երկրի, եւ կործանեսցին լերինք, եւ ի վայր անկցին ժայռք, եւ ամենայն պարիսպք ի վայր անկցին։ Եւ կոչեցից ընդ նա ամենայն լերինս իմ սուր, ասէ Տէր Աստուած, սուր մարդոյ ընդ եղբայր իւր եղիցի։ Եւ դատեցայց ընդ նա մահու եւ արեան, եւ անձրեւ հեղեղատաց եւ կարկտի հուր եւ ծծումբ տեղայց ի վերայ նորա եւ ի վերայ զօրաց նորա, եւ ի վերայ ազգաց բազմաց, որ ընդ նմա են։ Եւ մեծասցայց եւ սրբեցայց, եւ ծանեայց առաջի ազգաց բազմաց, եւ գիտասցեն, եթէ ես եմ Տէր։

Եւ դու, որդեակ մարդոյ, մարգարէ՛ ի վերայ Գովգայ, եւ ասա՛. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Ահա՛ ես ընդդէմ քո, Գովգ, իշխան Ռոսայ, Մոսոքայ եւ Թոբելայ, եւ մարգարէ՛ ի վերայ նորա։ Եւ դարձուցից զքեզ, եւ հարից զքեզ վեցկոտորակի, եւ հանից զքեզ ի լերանց Իսրայէլի։ Եւ կործանեցից զաղեղն քո ի ձախ ձեռանէ քումմէ, եւ նետք քո ի ձախ ձեռանէ քումմէ անկցին։ Ի վերայ լերանց Իսրայէլի անկցիս դու եւ ամենայն զօրք քո, եւ ազգք բազումք ընդ քեզ։ Գազանաց դաշտի եւ ամենայն թռչնոց երկնից տուեալ կերակուր ուտել։ Ի վերայ երեսաց դաշտի անկցիս, զի ես խօսեցայ, ասէ Տէր Աստուած։ Եւ առաքեցից հուր ի Գովգ, եւ ի բնակեալսն ի կղզիսն ապրեցելոց, եւ գիտասցեն, եթէ ես եմ Տէր։ Եւ զանուն սրբութեան իմոյ ծանուցից ի մէջ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ ոչ պղծեցից զանուն սրբութեան իմոյ, եւ գիտասցեն հեթանոսք, եթէ ես եմ Տէր Աստուած, սուրբ ի մէջ Իսրայէլի։ Ահա՛ եկն, եւ եղեւ, ասէ Տէր Աստուած, յաւուրն յայնմիկ, զոր խօսեցայ։ Եւ ելանիցեն բնակիչք քաղաքաց Իսրայէլի, եւ այրեսցեն զզէնս, եւ զվահանս, եւ զաղեղունս, եւ զնետս, եւ զգաւազանս ձեռին, եւ զգաւազանս ոտին, եւ զրահս, եւ զսաղաւարտս, եւ զսուսերս, եւ զդաշնակս, եւ զնիզակս, եւ զամենայն զէնս պատերազմի, եւ այրեսցեն զնոսա հրով եւ ծծմբով եւ

ցկեր լինել ամենեցուն. զոր ինքն ասաց
հաւատոյ լուցեալ իրանեալին ելից
նէմա՝ . հետեւեաց լուսաշուխլ քրիստ
ի յերկինս ընթացեալ մնչմա . բարեւ։
Ո՛ր գնըշուն խոյրի քոյ քո էաս
ազգ գնշուն յանկիմաբ. զրոյ գի՞նեալ
ընդ գիմ մաչու երանելին սուրբն
ակնեաձա . բոցակէզ պատարագաւ
գինգ խաչելեցեալ՝ . բարեխօս։
Ո՛ր ըզբան կենդանոյ քոյ քո ամրանցեր
յերկիր բանեալ . գոր ընկալեալ
պատարագիցուց յինքեան երանելին
մեղս ապիսի՝ . ի մարդկին անմարմնաբար
հաղորդեալ ազգ սուրբ կենցաւ՝ . բարեխօս։

❀ Ե՛ տփան Հրեշտակ Խե-ւ-ան։

Ո՛յսօր ի ընդ անմարմնոցին գոնակ
գեղ սուրբ երկնից. ուրախ լսել ըզ
յիշատակ քո բուրեալ վարկայնդ. ոչ
ընդմոցան ի վերկրեն ունկ. վասն
որոյ գիմեալ ազգ մեր՝ ։

Ո՛յսօր ի բանտ ազգմնկիցդ

գամ։ Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ւր է ձեր հաւատ։ Եւ նոքա վախեալ զարհուրեցան, եւ ասէին ցմիմեանս. Ո՞վ է սա, զի եւ հողմ եւ ծով հնազանդին նմա։ Եւ եկին յաշխարհն Գադարացւոց, որ է դէմ Գալիլեացւոց։ Եւ երբ ելանէր նա յանդ, ընդառաջեաց նմա այր մի յաքսորելոցն, որ ունէր դեւ ապականիչ, եւ ոչ հագանէր զհանդերձ, եւ ոչ բնակէր ի տան, այլ ի գերեզմանս։ Եւ տեսեալ զՅիսուս, գոչեաց, եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ասէ ձայնիւ մեծաւ. Ի՞նչ է քեզ ինձ եւ քեզ, Յիսուս որդի Աստուծոյ բարձրելոյ։ Աղաչեմ զքեզ, մի տանջեսցես զիս։ Զի պատուիրէր հրամայել հոգւոյն պղծոյ ելանել յայրէն։ Զի բազում ժամանակս կալեալ էր զնա, եւ կապէին զնա շղթայիւք եւ ի բանտ, եւ խզէր զկապանսն, եւ տարագրեալ լինէր նա դեւն յանապատս։ Եւ հարցանէր զնա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞նչ է անուն քո։ Եւ նա ասէ. Լեգէովն, զի բազումք էին դեւքն մտեալ ի նա։ Եւ աղաչէին զնա, զի մի հրամայեսցէ նոցա երթալ յանդունդն։ Եւ էր անդ հօտ խոզից բազմաց արածանի ի լերինն։ Եւ աղաչէին զնա դեւքն, զի եթող նոցա մտանել ի խոզսն։ Եւ եթող նոցա։ Եւ ելեալ դեւքն յայրէն, մտին ի խոզսն, եւ ընթացաւ հօտն ի վիմաձորէ ի ծով, եւ խեղդեցան։ Եւ տեսեալ հովիւքն զեղեալսն, փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքի եւ ի գեղս։ Եւ ելին տեսանել զեղեալսն, եւ եկին առ Յիսուս, եւ գտին նստեալ զդեւն ելեալ յորմէ նստէր, եւ հագեալ եւ առողջացեալ, եւ երկեան։ Եւ պատմեցին նոցա տեսեալքն, որպէս եղեւ տանջեալին դիւահարին, եւ զխոզսն։ Եւ աղաչեաց զնա ամենայն բազմութիւն գաւառին Գադարացւոց, զի ելցէ ի նոցանէ, զի երկիւղ մեծ ունէին։ Եւ նա մտեալ ի նաւ, դարձաւ։ Եւ աղաչէր զնա այրն, յորմէ ելեալ էին դեւքն, զի ընդ նմա լիցի։ Եւ արձակեաց զնա Յիսուս, եւ ասէ. Դարձիր ի տուն քո, եւ պատմեա զոր արար Աստուած քեզ։ Եւ գնաց նա, եւ քարոզէր ի քաղաքի զամենայն զոր արար Յիսուս ընդ նմա։ Եւ դարձաւ Յիսուս, եւ ընդունեցաւ զնա ամբոխն, զի ակն ունէին ամենեքին զնմանէ։ Եւ ահա եկն այր մի, որում անուն էր Յայիրոս, եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն։ Եւ անկեալ առ ոտս Յիսուսի, աղաչէր զնա մտանել ի տունն իւր։ Զի դուստր միայնակ էր նմա, որ էր ամաց իբրեւ երկոտասան, եւ նա մեռանէր։ Եւ մինչդեռ երթայր նա, զամբոխսն խեղդէին զնա։ Եւ կին մի որ էր արեան հոսմամբ տասն եւ երկու ամ, որ զամենայն ունայութիւն իւր ծախեալ էր ի բժիշկս, եւ ոչ կարէր ոք բժշկել զնա, մերձեցեալ ետուն ի կողմանէ զհանդերձից նորա, եւ անդէն կացին արեանն հոսմունք նորա։ Եւ ասէ Յիսուս. Ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ։ Եւ ամենեցուն ուրացեալ, ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին. Վարդապետ, ամբոխք զքեզ խեղդեն եւ նեղեն, եւ դու ասես. Ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ։ Եւ ասէ Յիսուս. Մերձեցաւ ինձ ոք, զի ես գիտացի զօրութիւն ելեալ յինէն։ Եւ տեսեալ կինն, զի ոչ ծածկեցաւ, դողդողեալ եկն, եւ անկեալ առ ոտս նորա, ի ներկայութեան ամենայն ժողովրդեանն պատմեաց նմա զպատճառն, որ մերձեցաւ նմա, եւ զի որպէս անդէն առողջացաւ։ Եւ նա ասէ ցնա. Դուստր, հաւատք քո զքեզ կեցուցին, գնա յաղագս խաղաղութեան։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն ի տանէ իշխանին ժողովրդեանն, եւ ասէ ցնա. Մեռաւ դուստր քո, մի նեղեր զվարդապետն։ Եւ Յիսուս լուեալ, պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Մի երկնչիր, միայն հաւատա, եւ կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն, ոչ եթող մտանել ընդ նա, եթէ ոչ Պետրոսի եւ Յակոբայ եւ Յովհաննու, եւ հաւր մանկանն եւ մաւր։ Եւ լային ամենեքին եւ ողբային զնա։ Եւ նա ասէ. Մի լայք, ոչ մեռաւ մանուկն, այլ քնացեալ է։ Եւ ծիծաղէին ի նա, գիտացեալ զի մեռաւ։ Եւ նա հանեալ զամենեսեան արտաքս, եւ առեալ զձեռն մանկանն, կոչեաց եւ ասէ. Մանուկ, յարի։ Եւ դարձաւ հոգի նորա, եւ յարոյց անդէն։ Եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ զարմացան ծնողքն նորա։ Եւ պատուիրեաց նոցա զոր եղեւ, մի ումեք ասել։

* Ա ՀԱՐԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՒՆ ԱՐՔԵՑՈՅՆ։

Եւ ժողովեալ զտասն եւ երկուս աշակերտս իւր, ետ նոցա զիշխանութիւն եւ զպատուիրանս ի վերայ ամենայն դիւաց, եւ զբժշկել զհիւանդութիւնս։ Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ բժշկել զհիւանդսն։ Եւ ասէ ցնոսա. Մի ինչ տանիցէք ի ճանապարհ, ոչ գաւազան, ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ արծաթ, ոչ երկուս հանդերձս ունել։ Եւ յորում տանն մտանիցէք, անդ կացէք, եւ անտի մի՛ ելանէք։ Եւ որ ոչ ընդունիցին զձեզ, ելեալ յայնմ քաղաքէ, զփոշին զոտից ձերոց թաւշեցէք ի վկայութիւն ի վերայ նոցա։ Եւ ելեալ գնային, եւ երթային ընդ ամենայն գեղս, աւետարանելով եւ բժշկելով ամենայն տեղիս։ Եւ լուաւ Հերովդէս չորեքորդապետ զամենայն որ լինէին յԱստուծոյ, եւ տարակուսէր, զի ասէին ոմանք, թէ Յովհաննէս յարեաւ ի մեռելոց։ Եւ ոմանք, թէ Եղիա երեւեցաւ։ Եւ ոմանք, թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ։ Եւ ասէր Հերովդէս. Զիս սպան Յովհաննէս, զի ես գլխատեցի զնա։ Ո՞վ է սա, զի զայսպիսիս լսեմ։ Եւ ջանայր տեսանել զնա։ Եւ դարձեալ ելեալ առաքեալքն, պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին։ Եւ առեալ զնոսա, քաշեցաւ առանձինն ի տեղի անապատի քաղաքին, որ կոչի Բեթսայիդա։ Եւ գիտացեալ ամբոխին, գնացին զհետ նորա։ Եւ ընդունեալ զնոսա, խօսէր ընդ նոսա զարքայութեան Աստուծոյ, եւ զհիւանդսն որ պիտոյ էին բժշկութեան, բժշկէր։ Եւ սկսաւ աւր հանգչել։ Եւ մերձեցեալ տասն եւ երկու աշակերտքն, ասեն ցնա. Արձակեա զամբոխսն, զի երթեալ ի գեղս շրջակայս եւ ի տեղիս հանդարտս, ուր ոչ ոք բնակի, ապրեցին, եւ ճարեսցեն կերակուր, զի ի տեղիս անապատի եմք ի սմա։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Տուք դուք նոցա ուտել։ Եւ նոքա ասեն. Ոչ ունիմք բայց հինգ հացս եւ երկու ձուկն, եթէ ոչ գնասցուք մեք եւ գնեսցուք կերակուր ամենայն ազգիս այսոցիկ։ Զի էին արանց ի հնգետասան հազարս։ Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր. Արարէք զնոսա հանգչել խմբովք ի խմբս, ի հնգետասան հազարս։ Եւ արարին նոքա ըստ այնմ, եւ հանգուցին զամենեսեան։ Եւ առեալ զհինգ հացսն եւ զերկու ձուկնն, հայեցաւ յերկինս, եւ օրհնեաց զնոսա, եւ կոտրեաց, եւ ետ աշակերտացն իւրոց, զի դիցեն առաջի ամբոխին։ Եւ կերան ամենեքին, եւ յագեցան, եւ վերացուցին զաւելորդսն նոցա տասն եւ երկու զամբիոնս։ Եւ եղեւ մինչդեռ էր նա աղօթս առանձինն, աշակերտքն էին ընդ նմա, եւ հարցանէր զնոսա եւ ասէ. Զիս զո՞ր ասեն ամբոխքն լինել։ Եւ նոքա պատասխանի ետուն եւ ասեն. Ոմանք թէ Յովհաննէս Մկրտիչ, եւ ոմանք թէ Եղիա, եւ ոմանք թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ։ Եւ ասէ ցնոսա. Դուք զիս զո՞ր ասէք լինել։ Եւ պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ. Քրիստոս Աստուծոյ։ Եւ նա սաստիկ պատուիրեաց նոցա, եւ հրամայեաց մի ումեք ասել զայդ։ Եւ ասէ. Զի պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չարչարանաց, եւ մերժեալ լինել ի ծերոց եւ ի քահանայապետաց եւ ի դպրաց, եւ սպանանել, եւ յերրորդում աւուր յարիցէ։ Եւ ասէր ցամենեսեան. Եթէ ոք կամի զհետ գալ ինձ, ուրասցի ինքն ինքեան, եւ առցէ զխաչ իւր զաւր ամենայն, եւ հետեւեսցի ինձ։ Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել, կորուսցէ զնա։ Եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ, նա կեցուսցէ զնա։ Զի զի՞նչ օգուտ է մարդոյ, եթէ զամենայն աշխարհ շահեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցէ։ Զի որ ամաչեսցէ զիս եւ զբանս իմ, զայդ Որդի մարդոյ ամաչեսցէ, յորժամ եկեսցէ փառօք իւրովք եւ հաւր եւ սրբոց հրեշտակաց։ Ասեմ ձեզ ճշմարտապէս, եթէ կան ոմանք յայսոսիկ որ կայցեն աստ, որ ոչ համտեսցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զարքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ եղեւ յետ այսոցիկ բանից իբրեւ ութ աւր, եւ առեալ զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս, ել ի լեառն աղօթել։ Եւ եղեւ մինչդեռ նա աղօթէր, փոփոխեցաւ կերպարանք երեսաց նորա, եւ հանդերձ նորա սպիտակ ի փայլակնի։ Եւ ահա երկու այր խօսակցէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս եւ Եղիա, որ երեւեցան փառօք, եւ խօսէին զբաղձանաց նորա զոր պիտի լնուլ ի Երուսաղէմ։ Եւ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին ծանրացեալ էին քնով։ Եւ արթնացեալ տեսին զփառսն նորա, եւ զերկուս այրսն որ կային ընդ նմա։ Եւ եղեւ մինչդեռ նոքա երթային ի նմանէ, ասէ Պետրոս ցՅիսուս. Վարդապետ, բարի է մեզ աստ լինել, եւ արասցուք երեք տաղաւարս, քեզ մի եւ Մովսիսի մի եւ Եղիայի մի։ Զի ոչ գիտէր զինչ ասէր։ Եւ մինչդեռ նա զայդ խորհէր, եղեւ ամպ եւ ստուերեաց նոցա։ Եւ երկեան մտանելով նոցա ի ամպն։ Եւ եղեւ ձայն ի ամպէն, որ ասէր. Սա է Որդի իմ սիրելի, զնորա լուարուք։ Եւ մինչդեռ եղեւ ձայնն, գտաւ Յիսուս միայն։ Եւ նոքա լռեցին, եւ ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ զոր տեսին։ Եւ եղեւ յաւուր հետեւելոյ, իջանելոց նոցա ի լերինն, ժողովեցաւ ամբոխ բազում ընդ նմա։ Եւ ահա այր ոմն ի բազմութենէն գոչեաց եւ ասէ. Վարդապետ, աղաչեմ զքեզ, նայեաց ի վերայ որդւոյ իմոյ, զի միայնակ է ինձ։ Եւ ահա ոգի առնու զնա, եւ յանկարծ գոչէ, եւ խեղդէ զնա ընդ որ ելանէ, եւ ընդ որ մտանէ, եւ ոչ հեռանայ ի նմանէ, եւ ջանայ ապականել զնա։ Եւ աղաչեցի զաշակերտսդ քո, զի հանիցեն զնա, եւ ոչ կարացին։ Եւ պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ով ազգ անհաւատ եւ ծուռ, մինչեւ ե՞րբ ընդ ձեզ եղէց եւ հանդուրժեցից ձեզ։ Մատո՛ զորդի քո հոս։ Եւ մինչդեռ մատուցանէր նա, ընկէց զնա դեւն եւ խարխափեցոյց զնա։ Եւ հրամայեաց Յիսուս ոգւոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմանուկն, եւ ետ զնա հաւր իւրում։ Եւ զարհուրեցան ամենեքին ի մեծութենէ Աստուծոյ։ Եւ մինչդեռ զարմանային ամենեքին ի բոլոր զոր արարն Յիսուս, ասէ ցաշակերտսն իւր. Դուք ունկնդրեցէք բանիս այսորիկ, զի Որդի մարդոյ մատնելոց է ի ձեռս մարդկան։ Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանս զայս, եւ էր ծածկեալ յերեսաց նոցա, զի ոչ ճանաչեցին զնա, եւ երկնչէին հարցանել զբանիցն զայսոցիկ։ Եւ մտին խորհել ի մտի իւրեանց, թէ ո՞վ իցէ մեծ ի նոսա։ Եւ Յիսուս գիտացեալ զխորհուրդս սրտից նոցա, առեալ զմանուկն, կացոյց զնա առ ինքեան, եւ ասէ ցնոսա. Որ ընդունիցի զմանուկ զայս յանուն իմ, զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունիցի, ընդունի զառաքեալն որ զիս առաքեաց։ Զի որ փոքրագոյն է ի ձեզ ամենեսեան, նա է մեծ։ Եւ պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ. Վարդապետ, տեսաք զոմն ոք յանուն քո դեւս հանեալ, եւ արգելաք զնա, զի ոչ հետեւի մեզ։ Եւ ասէ Յիսուս. Մի արգելուք, զի որ ոչ է ի մեզ, ընդ մեզ է։ Եւ եղեւ յորժամ լցան աւրք համբարձմանն նորա, եւ զերեսս իւր հաստատեաց երթալ ի Երուսաղէմ։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց։ Եւ գնացեալ մտին ի գեղ մի Սամարացւոց, զի պատրաստեսցեն նմա։ Եւ ոչ ընդունեցան զնա, զի երեսք նորա էին երթալ ի Երուսաղէմ։ Եւ տեսեալ աշակերտացն Յակոբայ եւ Յովհաննու, ասեն. Վարդապետ, կամիս ասասցուք հրոյ իջանել յերկնից եւ սպառել զնոսա, որպէս եւ Եղիա արար։ Եւ դարձեալ նայեցաւ եւ նզովեաց զնոսա, եւ ասէ. Ոչ գիտէք զոյր հոգւոյ էք դուք։ Զի Որդի մարդոյ ոչ եկն կորուսանել զանձինս մարդկան, այլ կեցուցանել։ Եւ գնացին յայլ գեղ։ Եւ մինչդեռ գնային նոքա ճանապարհ, ասէ ոմն ցնա. Տէր, երթայց զհետ քո ուր եւ գնասցես։ Եւ ասէ Յիսուս. Աղուէսք զբներ ունին, եւ թռչունք երկնից զբունս, եւ Որդի մարդոյ ոչ ունի ուր զգլուխ իւր դիցէ։ Եւ ասէ ցայլ. Հետեւեա ինձ։ Եւ նա ասէ. Տէր, եթող ինձ նախ երթալ եւ թաղել զհայր իմ։ Եւ ասէ Յիսուս. Եթող մեռելոցն թաղել զմեռեալսն իւրեանց, դու ելեալ աւետարանեա զարքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ ասէ ոմն ցնա. Տէր, երթայց զհետ քո, բայց նախ եթող ինձ հրաժարել ընդ տունն իմ։ Եւ ասէ Յիսուս. Ոչ ոք որ ձեռն արկանէ ի վարս, եւ նայի յետս, պիտանի է արքայութեան Աստուծոյ։

Եւ յետ այսորիկ երեսուն եւ երկու ընտրեաց Տէր, եւ առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի երեսաց իւրոց, յամենայն քաղաքս եւ ի տեղիս, ուր ինքն գալոց էր։ Եւ ասէ ցնոսա. Հունձքն բազում են, բայց բանուորքն սակաւ են։ Աղաչեցէք զտէր հունձիցն, զի հանիցէ բանուորս ի հունձս իւր։ Երթայք, ահա ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զգառունս ի մէջ գայլոց։ Մի ինչ տանիցէք ի ճանապարհ, ոչ քսակ, ոչ պարկ, ոչ կօշիկս, եւ զոք ի ճանապարհի մի՛ ողջունիցէք։ Եւ յորում տանն մտանիցէք, նախ ասասջիք. Խաղաղութիւն տանդ այսմիկ։ Եւ եթէ իցէ անդ որդի խաղաղութեան, հանգիցի ի վերայ նորա խաղաղութիւն ձեր, եթէ ոչ, դարձցի ի ձեզ։ Եւ յորում տանն մտանիցէք, անդ կացէք, ուտելով եւ ըմպելով զոր ինչ ունիցին նոքա։ Զի արժանաւոր է բանուորն վարձուց իւրոյ։ Մի՛ անցանիցէք ի տանէ ի տուն։ Եւ յորում քաղաքի մտանիցէք, եւ ընդունիցին զձեզ, ուտիցէք զոր ինչ դիցեն առաջի ձեր։ Եւ բժշկեցէք զհիւանդսն որ անդ իցեն, եւ ասասջիք ցնոսա. Մերձեցաւ ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ յորում քաղաքի մտանիցէք, եւ ոչ ընդունիցին զձեզ, ելեալ ի հրապարակս նորա, ասասջիք. Զփոշին որ կպեալ է մեզ ի քաղաքէ ձերմէ, զայն ի ձեզ սրբեմք։ Բայց զայս գիտասջիք, զի մերձեցաւ արքայութիւն Աստուծոյ։ Եւ ասեմ ձեզ, զի Սոդոմայ հանդուրժելի լիցի յաւուրն յայնմիկ, քան քաղաքին այնմիկ։ Վա՛յ քեզ Քորազին, վա՛յ քեզ Բեթսայիդա, զի եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն որ եղեն ի ձեզ, անդէն ապաշխարեալ նստէին ի քուրձս եւ ի մոխիր։ Բայց Տիւրոսի եւ Սիդոնի հանդուրժելի լիցի ի դատաստանի, քան ձեզ։ Եւ դու Կափառնայում, որ ի երկինս բարձրացար, մինչեւ ի դժոխս իջցես։ Որ ձեզ լսէ, ինձ լսէ, եւ որ ձեզ անարգէ, զիս անարգէ, եւ որ զիս անարգէ, զառաքեալն իմ անարգէ։ Դարձան երեսուն եւ երկու աշակերտքն ուրախութեամբ, եւ ասեն. Տէր, եւ դեւքն հնազանդին մեզ յանուն քո։ Եւ ասէ ցնոսա. Տեսանէի զսատանայ որպէս զկայծակն յերկնից անկեալ։ Ահա տուի ձեզ զիշխանութիւն կոխել զգեղձս եւ զկարիճս, եւ ի վերայ ամենայն զաւրութեան թշնամւոյ, եւ ոչ ինչ ոչ վնասեսցէ ձեզ։ Բայց ոչ ի սմանէ ուրախ լերուք, զի հնազանդին ձեզ ոգիք, այլ ուրախ լերուք, զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս։ Յայնմ ժամու ուրախացաւ Յիսուս ի հոգւոյն սրբոյ, եւ ասէ. Խոստովանիմ քեզ, Հայր, Տէր երկնի եւ երկրի, զի զայս ամենայն իմաստնոց եւ հանճարեղաց ծածկեցեր, եւ յայտնեցեր զայն մանկանց։ Այո, Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։ Ամենայն ինչ ինձ մատնեցաւ ի հաւրէ իմմէ, եւ ոչ ոք գիտէ զոր ինչ իցէ Որդի, բայց միայն Հայր, եւ զոր ինչ իցէ Հայր, բայց միայն Որդի, եւ որում կամիցի Որդի յայտնել։ Եւ դարձեալ առանձինն ասէ ցաշակերտսն իւր. Երանի աչաց այնոցիկ որ տեսանեն զոր դուք տեսանէք։ Զի ասեմ ձեզ, զի բազումք մարգարէք եւ արդարք կամեցան տեսանել զոր դուք տեսանէք, եւ ոչ տեսին, եւ լսել զոր դուք լսէք, եւ ոչ լսեցին։ Եւ ահա այր ոմն օրինաց վարդապետ յարեաւ, փորձելով զնա եւ ասէ. Վարդապետ, զի՞նչ արարեալ կեցից յաւիտենական։ Եւ նա ասէ ցնա. Օրինացն զի՞նչ է գրեալ, զիարդ ընթեռնուս։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յամենայն զաւրութենէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց, եւ զընկեր քո որպէս զանձն քո։ Եւ ասէ ցնա. Ուղիղ պատասխանի ետուր, զայդ արա, եւ կեցցես։ Եւ նա կամեցեալ արդարացուցանել զանձն իւր, ասէ ցՅիսուս. Եւ ո՞վ է ընկեր իմ։ Եւ պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Այր ոմն իջանէր յԵրուսաղէմէ ի Յերիքով, եւ ընկալան զնա աւազակք, եւ մերկացուցին զնա, եւ հարին զնա, եւ գնացին, թողին զնա կիսամեռ։ Եւ պատահեաց քահանայ ոմն ճանապարհաւ անդ, եւ տեսեալ զնա, անցանէր։ Եւ նոյնպէս եւ Ղեւտացի ոմն, եկեալ ի տեղին, եւ տեսեալ զնա, անցանէր։ Եւ ոմն Սամարացի ճանապարհաւ գայր, եւ եկեալ ի տեղին, տեսեալ զնա, խղճացաւ, եւ մերձեցեալ, կապեաց զվէրս նորա, ածեալ ձէթ եւ գինի, եւ եդ զնա ի վերայ անասնոյ իւրոյ, եւ տարեալ ի պանդոկ, եւ հոգացաւ զնմանէ։ Եւ ելանելով օրն, ետ երկուս դահեկանս տանտերանն, եւ ասէ. Հոգա զնմանէ, եւ զոր ինչ աւելորդ ծախեսցես, ես յետ գալոցս տամ քեզ։ Ո՞վ ի սոցանէ երեքից թուի քեզ ընկեր եղեալ նորին որ յաւազակս անկաւ։ Եւ նա ասէ. Որ արար ողորմութիւն ընդ նմա։ Եւ ասէ Յիսուս. Գնա, եւ դու նոյնպէս արա։ Եւ եղեւ ի գնալ նոցա, եւ նա մտանէր ի գեղ մի, եւ կին մի Մարթա անուն ընկալաւ զնա ի տունն իւր։ Եւ էր նմա քոյր կոչեցեալ Մարիամ, որ եւ նստեալ առ ոտս Յիսուսի, լսէր զբանս նորա։ Եւ Մարթա պարապէր ի սպասաւորութիւն բազում։ Եւ կայր եւ ասէ. Տէր, ոչ հոգայ քեզ, զի քոյր իմ զիս միայն թողեալ սպասաւորէ։ Ասա ուրեմն նմա, զի ինձ օգնեսցէ։ Եւ պատասխանի ետ Տէր եւ ասէ ցնա. Մարթա, Մարթա, հոգաս եւ տագնապիս վասն բազմաց, բայց միոյ է պիտոյ։ Մարիամ զբարին զայն ընտրեաց, որ ոչ առցի ի նմանէ։

Եւ եղեւ մինչդեռ էր նա աղօթս ի տեղւոջ մի, եւ դադարեաց, ասէ ոմն ի աշակերտացն ցնա. Տէր, ուսո՛ զմեզ աղօթել, որպէս եւ Յովհաննէս ուսոյց զաշակերտսն իւր։ Եւ ասէ ցնոսա. Յորժամ աղօթէք, ասասջիք. Հայր մեր որ յերկինս, սրբեսցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհացն մերոյ հանապազորդ տուր մեզ այսաւր։ Եւ թող մեզ զպարտիսն մեր, որպէս եւ մեք թողումք ամենայն պարտապանաց մերոց։ Եւ մի տանիցես զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Եւ ասէ ցնոսա. Որ ի ձեզանէ ունիցի բարեկամ, եւ երթիցէ առ նա կէսուրիկ, եւ ասիցէ ցնա. Բարեկամ, տուր ինձ երիս հացս, զի բարեկամ իմ եկն առ իս ի ճանապարհէ, եւ ոչ ունիմ զոր ինչ դնեմ առաջի նորա։ Եւ նա ներսուստ պատասխանի տացէ եւ ասիցէ. Մի՛ զբաղեցուցաներ զիս, դուռն արդէն գոցեալ է, եւ մանկունք իմ ընդ իս ի մահիճս են, ոչ կարեմ կենալ եւ տալ քեզ։ Ասեմ ձեզ, եթէ եւ ոչ տացէ նմա կենալ վասն բարեկամութեան, վասն անամօթութեան նորա կենասցէ եւ տացէ նմա որչափ պիտոյ ունիցի։ Եւ ես ասեմ ձեզ. Խնդրեցէք, եւ տացի ձեզ, որոնեցէք, եւ գտանիցէք, դարձուածեցէք, եւ բացցի ձեզ։ Զի ամենայն որ խնդրէ, առնու, եւ որ որոնէ, գտանէ, եւ դարձուածողի բացցի։ Եւ որ ի ձեզանէ հայր խնդրիցէ զորդի իւր հաց, մի՞ արդեօք քար տացէ նմա, եւ կամ եթէ զձուկն խնդրիցէ, մի՞ արդեօք օձ տացէ նմա փոխանակ ձկանն։ Կամ եթէ խնդրիցէ ձու, մի՞ արդեօք կարիճ տացէ նմա։ Եթէ ուրեմն դուք չարք գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ եւս առաւել Հայր ձեր երկնաւոր տացէ հոգի սուրբ խնդրողաց իւրոց։ Եւ էր հանէր զդեւ մի, եւ նա էր համր։ Եւ եղեւ յորժամ հանեաց զդեւն, խաւսեցաւ համրն, եւ զարմացան ամբոխքն։ Եւ ոմանք ի նոցանէ ասէին. Ի Բեեղզեբուղ իշխանէ դիւաց հանէ զդեւսն։ Եւ ոմանք փորձելով նշան յերկնից խնդրէին ի նմանէ։ Եւ նա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ ցնոսա. Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ ի մէջ իւր, աւերի, եւ տուն ի տան անկանի։ Եւ եթէ սատանայ ի մէջ իւր բաժանեալ է, զիարդ կացցէ թագաւորութիւն նորա, զի ասէք թէ ի Բեեղզեբուղ հանեմ զդեւսն։ Եւ եթէ ես ի Բեեղզեբուղ հանեմ զդեւսն, որդիք ձեր ո՞ւմ հանեն։ Վասն այսորիկ նոքա դատաւորք ձեր լիցին։ Եւ եթէ ես մատամբ Աստուծոյ հանեմ զդեւսն, հասեալ է ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։ Զի յորժամ զաւրաւոր զինեալ պահէ զտունն իւր, խաղաղ է ինչ նորա զոր ունի։ Եւ եթէ զաւրաւորագոյն քան զնա հասեալ յաղթեսցէ նմա, զամենայն զէնս նորա զոր ապաւինէր, առնու, եւ զաւար նորա բաժանէ։ Որ ոչ է ընդ իս, հակառակ է ինձ, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ։ Եւ յորժամ անցանիցէ ոգի պղծութեան յայրէ, երթայ ի տեղիս անապատս, խնդրելով հանգիստ, եւ ոչ գտանէ, եւ ասէ. Դարձայց ի տունն իմ, ուստի ելի։ Եւ եկեալ գտանէ զնա սրբեալ եւ զարդարեալ։ Եւ երթայ, եւ առնու ընդ իւր եւս այլ եւթն ոգիս չարագոյնս քան զինքն, եւ մտեալ բնակեն անդ, եւ լինի վերջին մարդոյն այնմիկ չարագոյն քան զառաջինն։ Եւ եղեւ մինչդեռ նա զայդ խաւսէր, կին մի ի բազմութենէն բարձեալ զձայն իւր, ասէ ցնա. Երանի արգանդին որ կրեաց զքեզ, եւ ծոցոյն որ սնոյց զքեզ։ Եւ նա ասէ. Այլ երանի այնոցիկ որ լսեն զբան Աստուծոյ, եւ պահեն։ Եւ ամբոխք ժողովեցան ընդ նմա, եւ սկսաւ ասել. Ազգ չար է ազգս այս, նշան խնդրէ, եւ նշան ոչ տացի նմա, բայց միայն նշան Յովնանու մարգարէի։ Զի որպէս եղեւ Յովնան նշան Նենուէացւոց, նոյնպէս եւ Որդի մարդոյ լիցի ազգիս այսորիկ։ Թագուհի հարաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ մարդկան ազգիս այսորիկ, եւ դատապարտեսցէ զնոսա, զի եկն յծագաց երկրի լսել զիմաստութիւն Սողոմոնի, եւ ահա աւելի քան զՍողոմոն այստեղ։ Նենուէացիք յարիցեն ի դատաստանի ընդ ազգիս այսորիկ, եւ դատապարտեսցեն զնա, զի ապաշխարեցին ի քարոզութիւն Յովնանու, եւ ահա աւելի քան զՅովնան այստեղ։ Ոչ ոք ճրագ վառեալ ի գաղտնի դնէ, եւ ոչ ընդ տակ սափորի, այլ ի վերայ աթոռոյ, զի որ մտանիցեն տեսցեն զլոյս։ Ճրագ մարմնոյ է աչք քո, եթէ աչք քո պարզ իցեն, ամենայն մարմին քո լուսաւոր է, եւ եթէ չարացեալ իցեն, մարմին քո խաւարային է։ Արդ տես զի լոյսն որ ի քեզ է, խաւար ոչ իցէ։ Եթէ ամենայն մարմին քո լուսաւոր է, եւ ոչ ինչ մասն խաւարային է ի նմա, լուսաւոր լիցի ամենայն, որպէս յորժամ ճրագ մի լուսաւորէ զքեզ։ Եւ մինչդեռ նա խաւսէր, խնդրեաց զնա ոմն ֆարիսեցի, զի ճաշակեսցէ առ նմա։ Եւ մտեալ նստաւ։ Եւ ֆարիսեցին տեսեալ, զարմացաւ, զի ոչ նախ լուացաւ առաջի ճաշուն։ Եւ ասէ Տէր ցնա. Արդ դուք ֆարիսեցիք զկողմն բաժակին եւ զկողմն ամանոյն սրբէք, եւ ներսն ձեր լի է յափշտակութենէ եւ չարութենէ։ Անմիտք, ոչ որ արար զկողմն արտաքինն, նա արար եւ զներքինն։ Բայց զոր ինչ ունիք, տուք ողորմութիւն, եւ ահա ամենայն ինչ մաքուր լինի ձեզ։ Բայց վա՛յ ձեզ ֆարիսեցիք, զի տայք զտասանորդն անանեայ եւ սամիթայ եւ ամենայն ընդեղենոյ, եւ անցանէք զդատաստանն եւ զսէրն Աստուծոյ։ Զայս պարտ էր առնել, եւ զայնոսիկ մի՛ անցանել։ Վա՛յ ձեզ ֆարիսեցիք, զի սիրէք զաթոռ առաջնակարգութեան ի ժողովարանսն, եւ զբարեւ ի հրապարակս։ Վա՛յ ձեզ, զի էք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս, եւ մարդիկ որ ի վերայ գնան, ոչ գիտեն։ Եւ պատասխանի ետ մի ի դպրապետացն եւ ասէ ցնա. Վարդապետ, զայդ ասելով զմեզ նախատես։ Եւ նա ասէ. Վա՛յ եւ ձեզ դպրապետք, զի բարդիս դնէք ի վերայ մարդկան, եւ դուք ինքեանք ոչ մատամբ ձերով շօշափէք զբարդիսն։ Վա՛յ ձեզ, զի շինէք զգերեզմանս մարգարէիցն, եւ հարքն ձեր սպանին զնոսա։ Ուրեմն վկայ էք եւ հաճոյանայք գործոց հարանց ձերոց, զի նոքա սպանին զնոսա, եւ դուք շինէք զգերեզմանս նոցա։ Վասն այսորիկ եւ իմաստութիւն Աստուծոյ ասաց. Առաքեցից առ նոսա մարգարէս եւ առաքեալս, եւ ի նոցանէ սպանանիցեն եւ հալածեսցեն, զի խնդրեսցի յազգէ սորա զարիւն ամենայն մարգարէիցն որ հեղաւ ի հաստատութենէ աշխարհի, ի սերնդոյ մինչեւ ի սերունդ, որ սպանաւ ընդ միջոցս սեղանոյ եւ տանն։ Այո, ասեմ ձեզ, խնդրեսցի յազգէ սորա։ Վա՛յ ձեզ դպրապետք, զի առէք զբանալի գիտութեան, եւ ինքեանք ոչ մտէք, եւ զմտանելոցն արգելէք։ Եւ մինչդեռ նա զայդ ասէր ցնոսա, սկսան դպիրքն եւ ֆարիսեցիքն սաստիկ ինչ ընդդիմանալ նմա, եւ բերանացի հարցանել զնմանէ զբազում բանս, որոգայթ ինչ դնելով նմա, զի որսասցեն զինչ ինչ ի բերանոյ նորա, զի մեղադրեսցեն զնա։

Եւ ժողովեալ զբիւրս բազումս ամբոխի, մինչեւ կոխել միմեանս, սկսաւ ասել ցաշակերտսն իւր նախ. Զգուշացարուք ի խմորոյ ֆարիսեցւոցն, որ է կեղծաւորութիւն։ Զի ոչինչ է ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի, եւ ոչ գաղտնի որ ոչ գիտասցի։ Վասն որոյ զոր ինչ ասացէք ի խաւարի, ի լուսոյ լուարուք, եւ զոր ինչ ի ականջս խաւսեցայք ի սենեակս, քարոզեսցի ի տանիսն։ Եւ ասեմ ձեզ բարեկամաց իմոց, մի՛ երկնչիք ի սպանանելոցն զմարմինն, եւ զայնմանէ ոչ ինչ կարաց

զանազանակրօնից միջոցաւն բերելոյն
ի գիտութիւն ճշմարտին։ Արդ ոչ միայն առաքելոց
ընդունելոյ եղեւ զայս, այլ եւ ամենայն հաւատացելոց
ի սկզբանէ։ Զի ոչ ոք ի նոցանէ ասաց զինքն
առաքեալ ինչ ի բաց քան զայլսն, այլ ամենեքին
միաբան ի միասին ուսուցանէին զհաւատս
Քրիստոսի ամենայն տեղեաց։ Եւ ոչ ոք ի նոցանէ
ասաց զինքն ուսուցանել զհաւատս Քրիստոսի
ի մարդկանէ կամ ի մարդկանէ, այլ ի Հոգւոյն
Սրբոյ։ Եւ ոչ ոք ի նոցանէ ասաց զինքն
ուսուցանել զհաւատս Քրիստոսի ի մարդկանէ
կամ ի մարդկանէ, այլ ի Հոգւոյն Սրբոյ։ Եւ
ոչ ոք ի նոցանէ ասաց զինքն ուսուցանել
զհաւատս Քրիստոսի ի մարդկանէ կամ ի
մարդկանէ, այլ ի Հոգւոյն Սրբոյ։ Եւ ոչ ոք
ի նոցանէ ասաց զինքն ուսուցանել զհաւատս
Քրիստոսի ի մարդկանէ կամ ի մարդկանէ,
այլ ի Հոգւոյն Սրբոյ

և լուսատուները զորդիս Թորգոմայ ։
այսօր բերելի՞ն հաւատալը ։ և
ոմանք ընդհանուր գոհանային ։ այլ

ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԵԾԱՒՆ ՕՐՆԵԼՈՅՆ

Այլ յառաջմարդոյն յօրինեաց յիմաստ
մտածելոյ զայր երկնաւոր ։ եառնէր
զօրաւէն ի յիւրում արգաւէճ յօժարութեան օձն
երթ ։ հիւղ և յիւղեալ կայր զերկնային
գոն զինուցն ։ Այլ խոնարհելոյն իմէղ
իւղ Թորգոմ անուն օձնայր առաջ
ծնեալ ։ խոնարհելով զինաւթիւն օձնայր
ընդմարդկայինն առեալ բնութիւ՛ն ։
հիւղ և յիւղ ։ Այլ իմիանալոյն ար
ձանելով յարարչութեան օձնայր օձն
երթ ։ Ի օձմանէն ոգին վերստանալ
ձեր նորոգ գհաղորդելոյն զարդիս առաջ
ծնեալ ։ հիւղ ։ Այլ զարդարելոյն առիս
ի հանդերձեալս լուսափայլ և գեղեր
պայծառ ։ գհարանացեալ էակերեցի
գոն սո՛ւրբ ։ մանկունդ առաջ ընդ
հրեշտակս օրհնէին ար գերմարդուկ

ու զարդարուցեր զմեզ պատուական ձեռ-

[illegible] խոստումն անհատ ընծայիցն զոր

ի Պետրոսէ խոստացար՝ ընծայել մեզ

ու Պետրոս հանդերձեալ՝ ընծայեսցէ մեզ

զանմահութիւն պսակին արդարութեան

զոր ընկալցի ի տեառնէ մերմէ յաւուր

դատաստանին. եւ ոչ միայն նմա՝ այլ եւ

ամենեցուն որ սիրեցին զերկրորդ գալուստ

նորա. զոր ընդունելով զանմահութեան

պսակն՝ ընդ նմա ընդ հրեշտակս եւ ընդ

ամենայն սուրբս ի հանգիստ երթիցեն

յարքայութիւն երկնից. ուր ոչ է ցաւ

եւ ոչ տրտմութիւն. ոչ հեծութիւն եւ

ոչ ախտ. ոչ մահ եւ ոչ դժոխք. ոչ

ոգի եւ ոչ մարմին. ոչ ծարաւ եւ ոչ

քաղց. ոչ ցուրտ եւ ոչ տապ. ոչ

ամառն եւ ոչ ձմեռն. ոչ գիշեր եւ ոչ

ցերեկ. ոչ մութ եւ ոչ լոյս. ոչ

ամպ եւ ոչ մառախուղ. ոչ ձիւն եւ

ոչ կարկուտ. ոչ ցեխ եւ ոչ տիղմ.

ոչ ոտնակոխ եւ ոչ ճանապարհ. ոչ

ծուլութիւն եւ ոչ ծանրութիւն. ոչ

ծերութիւն եւ ոչ մանկութիւն. ոչ

ամօթ եւ ոչ նախատինք. ոչ նախանձ

եւ ոչ նենգութիւն. ոչ ատելութիւն

եւ ոչ հակառակութիւն. ոչ ագահու-

թիւն եւ ոչ անկարգութիւն. ոչ

անհնազանդութիւն եւ ոչ անիրաւու-

թիւն. ոչ ստութիւն եւ ոչ երդում.

ոչ սուտ եւ ոչ ստութիւն. ոչ

ամբարտաւանութիւն եւ ոչ ամբար-

տաւան. ոչ ամբարիշտ եւ ոչ ամբար-

շտութիւն. ոչ մեղանչել եւ ոչ մեղ-

քանալ. ոչ մեղանչեցուցանել եւ ոչ

մեղանչեցուցանող. ոչ ապականել եւ

ոչ ապականիչ. ոչ ապականութիւն

եւ ոչ ապականութեան գործ. ոչ

մահ եւ ոչ մահու գործ. ոչ մեռանել

եւ ոչ մեռանելոց. ոչ մեռանիլ եւ

ոչ մեռանելոց. ոչ մեռանել եւ ոչ

մեռանելոց. ոչ մեռանիլ եւ ոչ

ի յուշեալս անմոռաց լուսոյ ՚ի՞ն. զե
րապանճ փառօք զգաստս հրեղինաց։
Ո՞վ հանուսկրաշ գծրութիւք առնդեր
զագաս պատկեր սիրական ծն. և նա՝
զելի փառօք զգեստաւորեցո՞ւ ը. ի՛
գրախտն մոլենի առվոյ բերկրանաց։
Ո՞ւրդարանօք քո՞ ոք միածնիդ՝ նորո
գեցան սրտմտիք աստեան ծին. և վե
րստին մարդն անմահացա՞ւ ը. զար
գարուն ի՛զեստս անկոպրատելի։
Ո՞նձրեւածին բեմիկ հրամոսան՝ որ հե
զար յաւուրեսն ինք վերնատան ծնաւ
հիղ և ի մէջ հոգիդ ոք ատրուա՞ծ
ը պատմէ՞ հանի՛ն զքո՛ զիմաստեաւ։
Տան քոմ վայելչ սրբութիւ՛ որ ի՛զ
զեցար ի՛զ վայելչութիւ՛ ծն. սրբու՛
փառաց ընդմէջ քո ածեա՞լ. պատե՛
ի՛զ մէջս մեր ձի՛շմարտութեամբ։
Ո՛ր զարմանագործ ըզուկս քո՝ տպա
ծեալդ ի՛զեր ը զմ՛ատեան ծց. հաստատե՛
զբաղուխս մեր կա՛րողութիւ՛՚ն. համ

բարձունքը ձիուց աւելի մեծնալով։
Ահեամոնը թագ կը դնէ՝ պսակելու
ի վեր կու գայ։ խնդրելը
ուրիշներ կրնա աչխատին՝ ։ Դաղ
իւղ յանկերգ լինելը խոտոնի։
Աանկ ոտքերնիս մերկ՝ սիրտերնիս ալ պէտք
կրծեն ։ Նախորդումնին սիրով զանց
զգեստուորելը՝ ։ քան որ խոր
հրդեայ լինել ապրուստ։
Ի տուն Ներսէս Վիճակաւորի։
Ոյժ յարկ ես երթալու ուխտ ալ
ասացին։ Ժամկոչաց ոտանաւոր հինգ
հատ պաշտօն պատրաստելոց աս
ջնկոյց ալ պատրաստեմ։ խնդրեք ամա
շեք խնամք ասել պարծանք ի վերայ
յարկ պրոհիա խոտոնիս։ ուրիշ ես
կայ գործեր մեր աղ բռնելու ամա
շահատ խնդրոց տնչնկոյ և կիսամանոյ ։
Ես ի գնաս ցօրեայ պնդեմ պրեսիէ
մեզ և չանապարհ ձեզ պատասխան։
բայց խոտոնիները մեր քի և կուան՝
ընկոյզ գտնուիս ձեզ պղտօնկոյ։

ՃԼ. տրտում խելոնց խոտոռտոխոց։

Ոնոտրա վէրջին ժամանակի՝ շի բէ
նեռց իւր տուն զեկեղեցի՝ հօ
րըն գրիծ եղկնաւորի՝ խնաստեի
բան ևորդի՝ էտ ը զ մարմին իւր՝ ի
զինի՝ զգինի սրեանն ի՛ խառնելի՝
արիւն հրաշից ներգործելի՝ տուբ
օրհնութիւն յամենայնի։

Ա՛րև զծառայս իւր առաքեաց՝ ի խառ
նելիս ըն հրաւիրեաց՝ զբանգեարս ի՛
հաց մարմնոյ կենաց՝ զգինի սրեանն
ևս ծարաւեց՝ յայս կոչմանէ սուրբ
ածմբեաց՝ ազգ հիւսոյ հայաստա
նեցւոց՝ ոչ ոք ոչ ի հրաշս զայս ներգոր
ծեաց՝ ձեզ ներդոյն յայս հնաոտեաց։
Հնաոտիմ և ի՛մաստուն՝ գրիգո՛
րիոս անուն արիեաւն՝ նրման խոյլ
մանկութեամբ արեւոյն՝ շարչարանօք իւր
ոչ մարմնոյն՝ զնգգրա հոյոց կենաց
լինոյն՝ կգանա և զհարուածս ևս խրա
տոյն՝ ի՛ոյն բանիւն հօր խնաստ
նոյ՝ տուբ օրհնեալ զօրըք հրաշեաւն։

()Տէրն մեզ հայրապետին՝ գրիգորիոս
լուսաւորչին՝ վանդիկ պատրիարգին՝
ի կիւտոսիոյ հոգի աւանչին՝ մեզ մար
գարիս քերդին անգին՝ զնորշնար տէր
կարդալին՝ ամբողջ հրաշից ներգործո
ղին՝ սուրբ օրհնեալ սրգ հոգւոյն։
Եղիան աւետբեր վրդովական՝ հոգի
վրկչին ի յորդանան՝ նոյն պրսաւեկն
պերգական՝ Տագեաց յաշխարհըս հայ
ոսան՝ գրիչդ գրժոխոց խորտակի
չան՝ որ յինամիեսան սերիս անկան։
Տէրն ողորմի գիտաց հոգւոյ հանգե
ալդ ընդ մեզ գասակցեցո՛ւն։
Ի՛ձեռն աւետ լուսաւորչին՝ զնոր
հայր երց կարապետին՝ շնորհ պարգև
պետ գկոչին աշխարհին՝ շնորհազ ոգոյ
զբանն օծոլին՝ սուտ թղթակիզ մի զօ
րացին՝ մի հերձուածոց սրանդգ բաւ
գին՝ յերկնից գայր ձայն ասացին՝
Թէ հայցուածդ քո կատարեացին։
Սուրբ երկնային երկնահանդէս՝ հրեշ
տակ սուրբ և կրօնի գէս՝ ինդրանիս Թ

ծրնեալ զայրմէս՝ զերասանցեալ ի բնութիւն՝ զձեզ պարգեւաց սբ ոգւոյն զօրս՝ մեզ երկնային հրեշտակք յերկրի՝ ի լրջմանէս՝ մարդոյ ասէս՝ փարատեցէք ի խոցմանէս։

Ի՛ միջերկրի առնէն յանաց՝ հայց սբ ոգւոյ պարգեւք փառաց՝ ընդ իշ խորգաց հրեշտակաց՝ հոգք սրանձնոց չրգնաւորաց՝ ծայրիք բուսոյ բանաւորաց՝ բարձրհասին զերիք հիւանդաց՝ ի գիւղս ոգոց չարաց՝ զմեզ փրկիցէք ի փորձանաց։

Ոն բառ հօր սրածին՝ հզմտրատէ ըն քարայն՝ պարզեւատուն գրիգո րի պարգեւեցայք գոնձ կենդանի՝ նոյն ե նոր շնար ըն հոգեկն՝ սիմոնպիտ ոգ սբ վերհոյն՝ առաքեալ մարմնոյս մերոց ցին՝ յանգանք հոգոց մեր քաւեսցի։

Հոմն առաջեան երկնից կոմսութ՝ ծառաւ ըն կոմսութեան՝ չի գնացք մարմնով խառնակութեամբ՝ մտքովք հոգով բառ առաքեալ՝ ակնարեցից բարձր աշխարհ՝ ասեն հոյց ամէն պատուական՝ զձի գ պարգեւք չի գնացք սբ հայք՝ լինիք անձանց մեր բարեխօսք։

Ի՛նքը բանին ընկնողս իմ եղեռնից խո-
յսաստծոյ միրմիչն ի բերանս։
Ասացի ես ընկերացս իմոց ոչ ոք ինձ
ընդդէմ ելանիցէ. ոտք իմ ի ժամանակի
սրբեսցի։ Ոչխա տեառնէ ընկալայ
եւ ընտանեաց իմոց. վկայեցէք ինձ
եւ լուարէք ինձ ամենայն ազգք եւ
տեսէք զցաւս իմ։ Ոչ ոք ինձ ընդդէմ
ելանիցէ։ Ես ասացի.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ի՞նչ պիտի ըլլայ Հայկազնեաց ազգին ապագան։

Ա. Ինչպէս որ ամէն ազգ, ունի իր ապագան իր ձեռքը։ Ինչպէս որ ամէն մարդ

ամբ ցրնծալ ի Տէր Աստուած իւր։ Եւ ամենայն ազգք
իմ որ հեթանոսք են ասասցեն թէ. Երանի ասեն
զմեզ ամենայն ազգք, զի դուք եղիջիք երանելի
ասացեալ ի Տեառնէ Աստուծոյ Սաբաւթայ։ Եւ
ես ասացի ցնոսա. Ո՛չ այնպէս է, այլ ես եմ
որ երանելի ասացեալ եմ ի Տեառնէ Աստուծոյ
Սաբաւթայ։ Եւ ասացի ցնոսա. Ո՛չ այնպէս է,
այլ ես եմ որ երանելի ասացեալ եմ ի Տեառնէ
Աստուծոյ Սաբաւթայ։ Եւ ասացի ցնոսա. Ո՛չ
այնպէս է, այլ ես եմ որ երանելի ասացեալ եմ
ի Տեառնէ Աստուծոյ Սաբաւթայ։ Եւ ասացի
ցնոսա. Ո՛չ այնպէս է, այլ ես եմ որ երանելի
ասացեալ եմ ի Տեառնէ Աստուծոյ Սաբաւթայ։
Եւ

Ասացեալ է առ նոսա քանզի յաստղոյն
սի՝ հզօրագոյն ոմն ելանէ զաւետիս. յոր
ժամու թեղեւ՝ ր թիշամայն խաչիւքն քի. ու
գուցէ ասասցէ զայսմանէ առ մեզ. ո՛
ասեմք սա ոչ ինչ մեզ զօրասիցէ
Նոսա ընդդարմանալ ի հոգւոյ քոմ
փրկանս. ի խաչի՛ և արեամբ գնեցեր
զաղաքայնի՛. առեր իշխանութիւն բարձ
նօսա է. սպասեա զնոչ զի փրկեսցէ
ընձեզ ինդրոյ ոչխարանմանէն։

* Ճառին Աթեխտ ի Յովհ։

Յարմարոյց բանիցդ քոյոցդ շուրջ
եղ վերաբերեալ ծանիս՝ հնազոյ
գիր վայելչութիւն. զարդ հիւսեցոյ
պատահելոցս ընդ քեզ հոմանս
կոյս. սպնդոցին ընդ քեզ գրի՛ասոյն
բարեխոսեալ վասն սիրելոցդ մերոց։
Ի՛սուս Քրիստոս մեր բարեպատիւ ծնող.
և երկնաւոր հանդերձեալ՝ նոյն
սուկ. քոյ լսատուցիչդ՝ զի Հոգւո՛ր
բերեալ հոգեւոր ասեցոյ զանձ մարմնով։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ

Ի ՀԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀ ԹԱՐԳՄԱՆԵԱԼ ԵՒ ՏՊԱԳՐԵԱԼ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՈՑ

ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԵՐՈՅ ՄԱՇՏՈՑԻ ՅԱՄՍԱԿԱՆ ՌՃԼԹ

ՀԱՅԿԱԶՆԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Ա՛ղբ սրտանուագութեամբ կիրկիր յաղա-
կերտել ատաղեցին Թադէոսի։ Ո՛ւռնդումն
վտակաց գետոյք ի բնակատեղիս իւրեանց
հրճշտմամբ։ ոլ երանելի տէր ասկեսի

կրեք ի միջի շուն խոզին. սուտը ընդ
ճշմարտին հաստատուն վասն
և ընկերանն ի գործս զատուտարս վասն
ճշմարտին հաստատուն ի ժամանակի
ամենայն ի յանկեանս երկրաւոր ի ծառ
խնդրեալ վնասակարքն ենան՝ . ոմն ե՛րթ
Այլ ամենայնիւ ջանայիք ինչպուտա
նոյն սրտիւ թշնամանիլն . չարչարեալ
ըս վասն ինձ ի . արդարեալն խոհեմել
ցոյգ պատուիրեալ ընդունելի՝ . ոմն ե՛ր

❦ Ը պատիւ Աւետ Լ՝ գալիանց։

Լ՝ զանձիք ի զբաղ ասր բարեխօսու-թե
սեց սովելոյց . ոյք ճոխասակեցան ի
Հոխասանութեան պատրեցան . յայլ ծագ
գլուխ ը զեմ թշնամին՝ . բարեխա
սու-թե սց զբնութեան խնդրեցեր ի մեզ։
Այլ սուրբ զատուածելու-թե ի զ
զանձն հաստոյց սրտիւ . ցոյգ
և ընկերանն ի գործս զատուտարս վասն
կրեք ի միջի շուն խոզին. սուտը ընդ

մէջ աչեալ ի գլխովին ոչ հնգին.
բանիսօ: Ա՛րդ մարգին զանձին
իւրոյ տագնապ անասնոյ քան
զերծոյ. և բուրկին հատ անասնի
զոհ թա իւրոյ խոտոյն հնգման
ան զոհ արարեն իւրոյ. բանիս:

Գ արարեն Ա զերանոյ:

Ա՛յրեսցեն զոհ սա հանգստեան.
քանզի ամեն ի գլուխ խոյիցն
ուտէ. հանձարիցն ի հատուցցէ
մեղն գառնոյն. զամբարիշտացն պո
գարիշտ հանիլսմբ. զծոմապահին յոյ
ժոգ. պրոնկեսցեն ի բերդմոյն:
Փոխանակեսցեն զհանգստեան.
ըստ գլխովս յաւոյ անհամեմատեն. փա
փոխանակեսցն ձերոց սուրբ ընկալոյ
ցուն. մարդիկ արեամբ յոյսոյ մերոյ
տալմամբ. զծոմ հանգստեցիք զնոս պա
գան. գլխովս վերնոյ ոչ ուտեցիք
ձեզ. հանգստեսցեն ի ձեռն ոչխարի
ձեզ. հանգստեսցեն ի ձեռն ոչխարի
ձեզ. զի գլխովսցեք յաղթեսցեն մար
տի ձերոյ. հանգստեսցեն յարգոյք. ա:

Ա. Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

մեղքն վառեցը՝ · տարագնաց եղեւ ք
յերկիրն պարսկից՝ եւ անմարմնոցն
տանէաց զարմանալի՝ առնէր եղեալ
երկրպագութեան՝ · ետես նա որ խոր
հուրդն առն ևաստղի սրժանալոյ ։
Սաղեաց զգեստաւոյ՝ վասն յուսոյն
զոհիւք ծանկեալ · զիրկունքն առ
ղուարս՝ հզօրս եղեալ զնշոյս խոս
չին · վասն որ վէհ երեւեալ՝ նոր մոգ
կոչ նախասակեալ · խոնարհեալ վերկոյ
եղեալ՝ պարկեցաւ արեամբն իւրով ։
Ի՞նչ առ մնայր ոչխարհական մտաց
նէր զինքն նուիրն · բանաւոր պատա
րագաւ՝ ընծայեալ հօր ի յերկինս ։
պրակներն ցանկալի՝ արքայական Հո
խացեալ · իմաստասէր պաշտաւոյ՝
յերկնաւորին ընտիոյ հոգւոյն ։
Ի՞րկոքեանքն հարազատօք՝ ընտրեա
գոյն նախասիրօք · յուսկեալ յամէ
նեցունց՝ գուռն կաւատոյ մարմնոյ ·
նախաշաւիղ գոլով բարեաց՝ յաւուրս
զէմ լոյս գարնանին՝ · ընկալեալ լզբայ
լինն լոյս յայրեանակ նախասացին ։
Ի՞սկայութեան խոնարհ հոգւոյն՝ և երա
նեալ թիւր ընդ վերոյ՝ · ոչք ընդնոյն

Ի Ա

ԶԱՐԱՆԱՑ ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉԻ

Ա Ստուածածնի Զարանայ տեառն Յիսուսի Քրիստոսի
Աստուծոյ եւ Փրկչի մերոյ ամենայն երկրի
պատուոյ. զնորընծայ մանուկն վիճակաւ
պատուի Հրամանաւ ընտանեաց զարմի
անուանդ քոյ ի մտաւորականս. խոր ո:

Ա՛ր ընդ ձիակոսացն ընդ ոչխարանն ընդ
անդն. ընդանեացն ընդ կոչնդն անդեաց.
պատճառով ի՛ր հօտին ընտրեալ ընդ
քո՛ յաւիտեան հնազանդիցեն. խոր ո:

Ա՛ր անդադար փառաբանեսցեն յանմարմին
նայն. քոհանայդ ոչ լռեսցեն ձեռն-

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

( )Ի տնտեսել ընդ քեզ՝ շնորհատուս
բանից. որ ընտրեցեր ի յորովայնէդ
ընդ հրաշալեօքն խոկել զբանէդ՝ որ
ասաց քոյց հնարեալ. ընդ նայեաւ ի մա՛ր
մանկանդ ասացեր:

Աստուածդ և յոյժ փա՛ռ տուր հոյդոյ
պատուոյն. զնորընծայ մա՛ր վիճակ
պատուի հրամանաւ ընտանեաց զարմի
անուա՛ր քոյ ի մտաւորականս. խոր ո:

Ա՛ր ընդ ձիակոսացն ընդ ոչխարանն ընդ
անդն. ընդանեացն ընդ կոչնդն անդեաց.
պատճառով ի՛ր հօտին ընտրեալ ընդ
քո՛ յաւիտեան հնազանդիցեն. խոր ո:

Ա՛ր անդադար փառաբանեսցեն յանմարմին
նայն. քոհանայդ ոչ լռեսցեն ձեռն-

զմահ կոչ. ընդեղ բարեբանեմք զԱրարչն
տիեզերացն մեծաց։ Ա՛ր ևս ասասցուք զոմն
ոգւոց քաւութեացն. զպատկառ գործոցն
վկայութեան աշխարհս. ընդ քո։

Ա՛րդ արդեւք ընդ հնարսն կենդանի՛
ընդ հրաշալեացն խաղացեալ ոգիքն. յոր
դաշտի՛ն բանիւ շնորհաց լուսաւոր
կոչին մանկունք. արեամբ գերիւղասէր
ընդ գնդ գին. Ա՛ր ահա Ա՛մենայն
սրտիք և սգիք. ամ գործք այդ. զիա՛րն
ամպրոն. ծրհնեցէք զհայրն երկնաւոր
և բարձր սրտիւք ընդ նմա յաւիտեան։
Ա՛ր հոգւոցն զիսաւոր մերոց լուս
նէ թողութեան. զհանդիսարի՛ն ոմն
նեցոն գոլեցի՛ք զնոճ սրգին. և բ։
Ա՛ր պատուհանացն ըզհայրսմա՛ն հորս
քոյոյ լուսոյ. բերեսնեցէք ըզնոր
հոգին սրգի՛ք լուսոյ նոր ին։ և բա։
Ա՛ղբիւրն սրդոյոյ ի՛հայրսման
ծագեալ. պայծառացո՛ցէք նոր զին
գին հնդամանք սրեան սրբոց. մանիա

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆՔ ԱՐՁԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ

Հայկազունք արձակաւ եւ հայկական հարցերու

Ա. Ինչպէս հասարակաց կոչեցեալ բանիւ՝ ժողովուրդ ընդհանրապէս կը նշանակէ ամբողջ ազգ մը կամ ազգի մը մասնաւոր դասակարգ՝ որ ունի իւրայատուկ կենցաղ։ Այս իմաստով կ՚ըսենք ժողովուրդ գիւղական, ժողովուրդ քաղաքական, ժողովուրդ ընտրող, ժողովուրդ ներկայացուցչական։

Բ. Ազգ կամ ժողովուրդ մը կրնայ ունենալ մէկ կամ աւելի լեզուներ։ Ազգ մը որ ունի միայն մէկ լեզու՝ կոչուի միալեզու, եւ ազգ մը որ ունի աւելի քան մէկ լեզու՝ կոչուի բազմալեզու։ Ազգ մը որ ունի միայն երկու լեզուներ՝ կոչուի երկլեզու։

Գ. Ազգ մը որ ունի միայն երեք լեզուներ՝ կոչուի երեքլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան երեք լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Դ. Ազգ մը որ ունի միայն չորս լեզուներ՝ կոչուի չորեքլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան չորս լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ե. Ազգ մը որ ունի միայն հինգ լեզուներ՝ կոչուի հինգլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան հինգ լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Զ. Ազգ մը որ ունի միայն վեց լեզուներ՝ կոչուի վեցլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան վեց լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Է. Ազգ մը որ ունի միայն եօթը լեզուներ՝ կոչուի եօթլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան եօթը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ը. Ազգ մը որ ունի միայն ութը լեզուներ՝ կոչուի ութլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան ութը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Թ. Ազգ մը որ ունի միայն իննը լեզուներ՝ կոչուի իննլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան իննը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժ. Ազգ մը որ ունի միայն տասը լեզուներ՝ կոչուի տասլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժա. Ազգ մը որ ունի միայն տասնմէկ լեզուներ՝ կոչուի տասնմէկլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնմէկ լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժբ. Ազգ մը որ ունի միայն տասներկու լեզուներ՝ կոչուի տասներկուլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասներկու լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժգ. Ազգ մը որ ունի միայն տասներեք լեզուներ՝ կոչուի տասներեքլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասներեք լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժդ. Ազգ մը որ ունի միայն տասնչորս լեզուներ՝ կոչուի տասնչորսլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնչորս լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժե. Ազգ մը որ ունի միայն տասնհինգ լեզուներ՝ կոչուի տասնհինգլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնհինգ լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժզ. Ազգ մը որ ունի միայն տասնվեց լեզուներ՝ կոչուի տասնվեցլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնվեց լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժէ. Ազգ մը որ ունի միայն տասնեօթը լեզուներ՝ կոչուի տասնեօթլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնեօթը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժը. Ազգ մը որ ունի միայն տասնութը լեզուներ՝ կոչուի տասնութլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնութը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ժթ. Ազգ մը որ ունի միայն տասնիննը լեզուներ՝ կոչուի տասնիննլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան տասնիննը լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ի. Ազգ մը որ ունի միայն քսան լեզուներ՝ կոչուի քսանլեզու։ Ազգ մը որ ունի աւելի քան քսան լեզուներ՝ կոչուի բազմալեզու։

Ա՚խոսակցութեան սրտաբուղխ զուարճացուցիչ հաւատոյ. ընդ որոց հոգւոյ պատճառն երկնային փրկութիւն.

Փրկողին ընդդէմ մոլորութեան ապստամբ:

Ա՚նձամբն բանդ ունի՝ որ վասն սէր եղբ իւրոյ՝ բարձրացաւ ի մէջ երկրի՝ բարձեր զյանցանս նոսրոտուեցաւ՝ զերծանիցի զօրաւոր յաղթեցեալ մահու. յարուցեալ երկրորդոյ՝ ընդ ծագեցաւ սիրելեացն:

Ղոմսիարգեանց հոգեկիրացն՝ ի հրեղինաց անհնութեան գոյից. երկնեալ սրբոբ խոստովանեցան յաւօրինեալ. զի ընկալեալ ի՚ինքն զանապական փառաց պատկեր. երեւեալ ըստ սկզբանց յառաջ մեծի քան զգալատուին:

Ա՚ղէ հանեալ բերկրեցին զբանըդ կենաց ընդ սիրելեսն. թօթափեալ ըզգեստն մահու՝ զոսպիենաց երկնից հետէ ցան. ժառանգեալ սրբոբք զինեալ մահու խորտակեցին. խնամեալ երեսացն ի՚երկայն ի փառսն մահու խոստովանեալ ի՚ոսոսպոյնն՝ զեանդիմ եղբ վարդապետն. խոհական մեծ խոր

հրեղէն խրատեաւ լեցոյց զաշակերտսն
աւուրն. ծանաչել զերկոսին գիտութեամբ
յոգիս արուձոց կատարելոց. կանուխ յօ
ժամէ կատարելոյն սկսեալ փրկչին.
Նոքա սկզբն կենդանական բարեպաշտ
յոգիս ածեն. ձայն տուեալ խրոխտա
նացին. պնդեալ ի մեծ յօժարութիւն.
վերակացուքն հոգևոցք զանս մեզոյ
խոտանակեցին. Հանդուրժն մեզ հարկ
եցին. ի չէրևոյթն դառնանալ ոմն։
Ընկերանալ սրեմբեն խրատոյ. որ
բին զբաժակ մահու փրկչին. յառա
ջեալ յումեքէ. յօրէ ընտրեալ աշա
կերտացն. Նախանձոյ սկսեալ լեցեալ
ենդնչակ բարի գործոյն. շինեցաւ սու
հար վասոյ պէտէ անդամ բանի։
Ասացին ամենեցուն. երկրպագել
քոմ տրամեզ. չարչարելոյ սխտաւոր
ընդ մեզ մնալն. զարհուրեալ ընդ
սին խոսիանեցին. Ըստ կենդանի մեզ ար
բացին. ըզհատ մեղայսդ շինեցին։
Այն լուսոյ մեզ ծանուցեալ. զանգի
առեալ խաղայն երկոցն. այնպէս պէտ հա
ստատ. արօրեսոյն բարեյոյն հարկեալ

վերջերին վտրուց բարեաց՝ վասին շա
րին պաշտօնէից. տարփայեալ անձա
րաւայն՝ վերադարձս ինչուան անմիջ։
Պօքռնեանցն Հնդկաստանէ՝ եկայք և
մեք հետևեցաք՝. գնացաք կատարե
ցաք՝ ընդհիշատակ հայրապետացն՝.
հանգիպեաք յարմատրաք՝ իմոյ մար
գոյ վրայիկին՝. փայլեցաք գործովք
բարեաց՝ ի կենդանութեն առագաստի։
Ընդունաւ Թագաւորն՝ պօրենական
ձայնիւ հնչմամբ՝. երկեցաք զերկս
օրհնեաք՝ փրկեալք սրտմտեն հրոյ
պատուհասէ. զի գթութեամբ խնդրէաք ընդ
կոյսն զաղաչանս՝. Թագաւորն հնդի
հետոյ մեր բազում յուզմանցն։

Պայծառացոյն զյոբ ի մէջ մոխրոյ
ցիւք՝. լուսաւորչի ի կնդասեաց. որ
ի գործոց հրեշտից ծառայեցին ըզ
նմա ունելոյ. հայելի այնչ ի զ
տի սրտից։ Ընտանեացք պատե
ալ ի ծովամբք որ հոգոյն. նմանակ
զեալ յառաջնորդեալ՝ փրկեալ
զոց վերնոյ յարկին և անպատ

պատրաստեալ բանակացն. այսօր փո-
խանակ երանելի լինելոյ: Օրհնեալ
ասց երկնիցն էղև ցրնծութիւն. ան-
սանելով զարհուրանքն զոր արարեալն
կոչելով յաւիտենից անծայրն և ըն-
տանի եղեալ ոչ սպասաւորին. պատրաս-
տեալ ենգաժանակ գայլիանման:
Ի մարգարէից և առաքելոցն մատու-
ցեալ ձեռօք. հոգևորին պատրաստ
ընծայից փառաւորելի երկնաւորի.
որ հրաւիրելոց սրբոցն իւրով լինել
կոչմանն յորժե անարգող. իսմայելա-
ցին զինչ պիտանի սիրտդ:
Հաշտարարն ընծայիցդ հօր ոգիդ մատ-
նեաց քեզ սատանայ ոչ ընդ. զեկեղեցի քո
հաստատուն խորհրդովք հոգւոյ
տանէր ընկալ ընծայ. բարեխոս
փրկչին եղիր մարդասէր:
Ո՛ր խոստացար լինել ընդ մեզ զՄի-
նչ իմանուէլն. անուանիր մարմնով հո-
վիւն և ոչխարն. և այդ ըստ մեզոյ

պատճառ ի բանաստեղծն ի խոս-
սելոյն նորա կանգ. քանզի ասէ
թէ խրատեալ ինձէր չէզմամբ արեն
աբբայ քանց հօսանեսոց. զի ինքեանք ոչ
գոյ ցանկալ մանկտեղս ժամանա-
կաբախտ. զգուարանալոյ պատճառ
և պատասխանի յայտնի ըստ կամանդի
վիճակին մերոյ պարզևոյ բանիւք:
Պատճանիք տալոյ գլխաւորի ի
ձէզ. անհատական և ամենեսեան՝ որ
ընտրելոյն ի մարդկանէ չարչարանաց
քոց զնա գանելոցդ և գերեզմանի քո
լեալ ժառանգեալք. օրհնեալ քեզ
աստ ի հոգեւոր մանկտեղ:

Ա՛րդեւ այլ ինչ ի մարդ ի վերայ
կան լսեմ գանգատ. յանէծս և վայր-
կեան՝ մերձակայիմն և հեռագոյնսն կեցա՝
ոչխ ան ձայնս ցնծալոյ հնդանեցան:
Ա՛նուն տալոյ պարծանացդ ձերոյ սբ նշ
անակիցդ և գերեզմանսն. յորոց հեռա-
կեալ և յայտագոյնս լեալ ամենայն սբ մարք
լեալք օմեանցդ ոչ պակասեալ ելիցեն ի

թագաւորն ասէր. ոչ։ Այլ եկեալ
հասանէր ի նեղին անապատ զօրքն
պարսից. զի յանհնարինացն էր զասէր
նորդսին հայոցն ասելոյց. ըստ ո
Այլ չասէր գնացի՛ր ի նեղին. ի
պարսից անօրէն թագէն. զի վա՛կայե
ցի՛ն զմարդի՛ս ա՛ր եկողո՛ւթեն. այլ
Այսու նենգա՛ցն խնդրա մտաւոյ. եւ
նենգա՛ցն ի՛մոյր մտաւոյ. զի վերա
լնացեն խնդիր ըզբնի՛ւր. և՛ կո՛խոյե
լո՛ւ ի զօրս թիկնեցի՛ն. այլ ոչ։
Ար խոյանա՛լո՛ւն յանկարծ պարտաւա
որ խոյանա՛լո՛ւն յանկարծ պարտաւա
ղեալ մեծ մտքաւորն արաց հրա՛մայ
ւոյ զօրացն. ընդ այլ։ Ասակ ինչ՛ զմանկ
արուե՛ն ձերոյ հաս անդր բռնեցա՛ր ի
կերկինս՝. և հասանեցաւ ոչ՛ զա՛ր ի
ջո՛ւս անտի՛ց ընդ կռնա՛ւր պատի՛
լեցի՛ն ձեր. ոչ։ Այլ հասեալքն
խոնարհա՛ւ ա՛ր զօրէ՛ն և՛ հրաւոյ զի՛
զօրէ՛ն՝. բարեխնա՛ցի՛ր ա՛ւր ա՛ր
վասն անձամ՛ն մե՛ր զօրա՛ց՝. ոչ։ 617

ՈՐՈՄԱՆՈՍԸ ԶՐԱՀԱՆԵՑ ԶՄԱՐԴՈՍ ՅՈՒՐՔԻՆ ԻՐ ԵՒ ԶԱՐՄԱՆՔԸ ԻՒՐ ԱՌ ԱՆՁԻՆ ԻՐՈՅ ԵՒ ԶՆՈՅՆ ԱՐԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՐԱՐՉԻՆ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱԼՈՅ ՆՈՑԱ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՓՐԿՉԱԿԱՆ ՀՈԳՈՅ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՅՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՓՐԿՉԱԿԱՆ

զաշխարհս հոլովինաց՝ անշրմտեսուց
հաստատեալ պարտեսակուց՝ ոյոմ
ընչաւրեն ի ձեռս ոց բաժանեաց՝
իւրաքանչիւր ուրոյ տեսակի։

Ղարեայ վան Արմատէ աստ արմատ ։ *

և վան էրկնոյց գծագին։

Ղարեայ վան Արմատէ աստ արմատ ։ *

ոց հինաւուրց ազգ ասի ։

զոր երդ նոր յարուցեալ նոյնիւրեանց
գրոց ոչ ընդունին զաստուածն ։ ոչ
ընդ ասացեալ սրբոյն Յովհաննու
յայտնութեան մանկտա խշտա
նուէ ։ զոր պատուիկ ընդեղ վասնզի
ոչ ընդ այսոյ սրբոյ գրեանցդ զատ
գիրս երդ նոր յարուցեալ նոյնիւրեանց
ոց հինաւուրց ազգ ասի ։

Ղարեայ վան Արմատէ աստ արմատ ։ *

և վան էրկնոյց գծագին։

Ղարեայ վան Արմատէ աստ արմատ ։ *

զաշխարհս հոլովինաց՝ անշրմտեսուց
հաստատեալ պարտեսակուց՝ ոյոմ
ընչաւրեն ի ձեռս ոց բաժանեաց՝
իւրաքանչիւր ուրոյ տեսակի։

ինքնինոց. ընդ նոսին որդիք լուսոյ
սուք օրհնեսջիք երկնակ լուսոյն:
Ամպամարեաց հոգիք գրօքիկ՝ երկիր
արբեանդիր արօքիկ՝ սիմաք անեղ
ամենեցին համագոյ երրորդութեան.
բանիեսոս լերուք աստ որ՝ վասին մանկ
կանոց եկեղեցւոյ՝ ընդ նոսին:
Աստղագոյն իշխանութիք՝ և անհամբոյ
միշտ ուրուիք՝ սուրբ գոլ
լուիք՝ ի յարդարչին փառացուիք՝
սպասեցէք գործ սրտմամբ՝ անեռս
ջանալ զգործ ձեռացն՝ ընդ:
Ամպք անանգիանալոյ պետեաց՝ հրեշ
տակիպարք բարձրեալ՝ հոգիք հրե
ղէնք և սպասաւորք հրեշտակաց գին
ուրուիք՝ մնայիցէք գործն տէրանց
վասին մարդկան երկրաւորաց՝ ընդ:
Իշխանաւորաց գասուց վերոյ՝ օրհ
նեսջիք քոյ գործիդ՝ քանզիորպէս
աստեղք գիշեր՝ որ վա՛ն մեր ձայն մատ
նեսոյ՝ գործ եսայեա՝ մեզ պահպան
յայսմ հետ վինչ ի վախճան՝ ընդ:
Օրհնեցէք և ուրուք՝ իշխանութեաց
և պետեաց՝ և ամ՛ աստուածոյ՝ որք
ի՛ հեղինեան պաշտօնեայք՝ ընդակ քա-

ա֊րտասո֊ւէ՝ զմէդ չօր մա՛հս և չորս
ԹԷ֊ ընդ նոսին՝ օրհնէ՛ հոգւով՝ զի
քե֊զ ընդ հօր փառա֊ւոր սրբո֊ւ։

❁ Լուսե վո֊ւ երկուսե սուրբ աթոռակիցն ։ և
վո֊ւ երկուսե տասն ։ և՛ յովհաննէս Դիւթէն։ 72

Սոսկա՛ն բանն ա՛ր ընդ հօր՝ սրտագին
հկից և՛ համագօր՝ ։ կ՛երեսդ աւուր
զՁա֊րսն զաղջ՝ ընձեցաս և զառնիկ
ըս բե՛ռնեցցէ՝ ։ ի՛սկ ի՛ երկնի՛ դա
րան զարձէ՛ զՁա֊րսն հետէդ ցամա՛
քեցցէ՝ զնո՛ւ առպետաս՛ն ի֊ա սպի
ցէ՛ք՝ ընձեղանո՛ւց աւուռ ակեցցէ՝
սո՛ւք օրհնա֊ԹԷ՝ անձա՛ն լուսոյն
հօր և սրբո֊ւ և սո՛ւրբ հո՛գւո֊ւ ։
Ո՛ւղ ծառա՛ց երկրի զգալեաց՝ սրբ
հկից և զառնիկս իմանալեաց՝ զՀ֊
զէդ ակռա՛ց ես ցածո֊ցեալ՝ զա֊ա
սրդո՛ւդ բարձցո֊ցեալ՝ ։ յո՛ր և
ձեզ՝ ի՛ ծնո՛ղս կամաց՝ ակնարդ
շնորհաց և՛ օրհնաց՝ ։ սո՛ւք օրհ։
Ո՛ գրեն՝ երկնից զնաւար՝ սրբոյն
ԹԷն ա֊ետաս՝ ։ ես՛ ոգեբեր գրեալ
ես ի՛ սրտի՛ս՝ ա֊ե ինձ՝ սրտանկան։
յո՛ւսամա՛ս ա֊ե՛ղեր՝ սրո֊ւեսկան՝ ինս
սա՛նգեան սրդոց մարդկան՝ ։ սո՛ւք։

Յառաջագոյն հօր սպասաւոր՝ և յար
գանդէ երկրպագօղ. կամարեաւ և
մը կրտսին՝ զիամ որ մեզաց մերոց քա
ւիչ՝. մեր բարեխօս առնոյն գլխոյն
ջընջել զգիրեր մեր յանցանաց՝. ոմն ք:
Ի հօրէ լոյս ծագեցաւ՝ մեռեալ բնու
թեան կենդանարար՝. սուրբ երեք յաւ
ազընթաց՝ որ զյօշոմնէս քրիստոս.
սիրեն հոյցմունք ամենակալ՝ ի զգաստ
առնեն մեր ընկալ. ոմն: Ի սուրբ
հերկիւռն եղեն՝ հոգեմարթ քնոյ որ հրեշ
տակին՝. սրբատեսցի ի զ մեզ նորին
նեղ և անձուկ հանապարհին՝. զի հե
ռացող գործ նորին՝ հօրէն վերին օձի
վանին՝. և երգեսցուք ընդ երկնակցին՝
որդոյ լուսոյ քեզ ի[ր] փառս փա[ռ]ուց:

*Ի[ր]ե ընդ երեսն սուրբ սրտիւք. և ընդ
երեսն դարձն. և ընդ առեթաց ձեռաց:

Հրամայեա անգոյ և սիրէզեռածին՝ հա
լածելոյս յօրն առնին. լոյսն անապա
ծառ յօր հոգևորին՝ յարդիսան նուէր
հանապազաւ՝. ընտրեան ի տիրոջ լուսոյ
առեալ՝ և առաքեալ պարտս յօրինել.
որով օրհնին առեալն հոգ՝ ի բանս
աստուածային:

Ա՛ն ինձ խորհուրդ տուր զանազանել
զայրագին զարմանս խանչախտս. և զայրագին ոչ
զարձել հրեշտակն՝ եւ զանազանել ինձ
ասելով. Եթէ լայնս ոչ ոչ բանայիցի՝
ի՛ջիջս մնալիցեմ զարմանալի՝ յոր օրհնեալ
յոյգ ազգք երկրագին՝ ասէ օրհնեալ է
աղաղակ կո՛չեալ։ Պատուհան նմանեալ
մօրեւ լայն՝ յորմէ ազատին հինք պարսիկ.
բայցեան անեծ՛ք ելեն արտամարսն՝ զոր ոչ
ծնանիմք ինչս մարմնոյ պատճառ զոր մեռ
ծինն՝ Թողու ըզմեզ արդ ծագին. յոր
Հայոց ընծայեալ երկրիկ երկիցին՝
յոր Համբառնամք ուրեք զՀոգիս՝ .
յոր լսեմք զո զաւէտս խնդրելոյ լինիլ
մեզ լսելիս. Ձայն աւետեաց զո մեռ
նին՝ եմք ի՛նչք օրհնեալք Հօրիմ. յոր
Ա՛յնպես ուրեք ոտք պատասխանք՝ և ա
ուրք զո անկանիմք. պատասխանք ան
ծնին՝ շնչի խմէնչ լուսոյ Հնացին. ուր
պատասխանք զանգեալ ջնջել՝ և վերնատուն
զանգ նմանել. յոր։ Ա՛ինպէս Հայր
ասացաւ՝ անցեալ լինել ժամ կիրակոսն
անՀետ՝ . վերադարձաւ լինել պետրոսի՝
զանգ ի՛յուժոց մեզոց ծանի՛ս՝ . պատ
ասանօք զերապետնէ անուանիսն զուա
ծընդունին. յոր օրհնեալք՛։

* Լուե վա՛ հինեբուրե սուտ պատչո՛ն. և
վա՛ հինե տարո՛ն. և՛ ամե սատեալն ի՛ն։

Եղիշ Ա՛ռագոյնեան բանն ի՛ հօրէ՝ յոր
հինդ տոդէն հրամայէ. բնո՛ղել զիրաց
սե՛ռս կոյսուաց՝ և թե սատս օգակա
նաց՝ · ի՛սկ ի՛ զատնե՛ն հինգ մի՛կրտեն՝
յամեն և ի՛ծոեն ի՛ պոյէ՛ն հի՛ն · ապ
գա՛ր հրայէ՛ն ներգործոեն՝ պատի՛
և՛ փառս անեալ բա՛ն՛ե՛ր։

Պո՛ղոսէ՛ օրինաւոն՝ առաքե՛լոցն
բե՛ռնքե ի՛ծոեն՝ տիբե՛րասն՝ ի՛ յե՛րկ
նայնեալ կո՛չեցան՝ · ա՛նոյն բնո՛ծ ծա՛ռ
ձոսն՝ և ի՛նգհե մի՛կրտեցան · ապ։
Յո՛ր բոսս ե՛ն՛ անզրաւսն՝ ի՛ հար
անեսն անապա՛ն՝ · զձի՛ զ առաքե՛ց
հոդեն փառաց՝ · հրա՛ կրասս տրդա
մանեսց · աբ՛ հոգասն ե՛ն՛ յոյն հոդե
գի՛ն ե ձե՛զ լինել մե՛զ պատի՛ց՝ · ապ։
Ա՛ղօթքն տի՛ե՛զ՝ ի՛ն՛ասհօրէն
յանգանաց՝ · նո՛ր սի՛ե՛ա՛ե զարդարե
գի՛ն՝ զե՛կե՛ղե՛ցի՛ս հե՛թանոսաց՝ · պո՛ղ
ոսէ՛ն ասէ՝ նոյն գլխաւ՝ զմե՛զ նորի
զե՛ լի՛նի՛ մե՛զաց՝ · ապ։ Ե՛ ի՛ն՛օղ է՛ց
ըս հա՛նգոյնեց՝ պատասխա՛ց ի՛ յանգե
գոյե՛ց՝ ·
նոյն շի՛ն՛ե՛ցե՛ք զե՛կե՛ղե՛ցի՛՝ վա՛մբ հիմ՛ն վի՛

Եւ ես տեսի զանգուածն ոսկի, որ ելանէր ի
հրոյ, եւ ահա ոմանք ի մէջ նորա ելանէին
իբրեւ զանձինս մարդկան, եւ ահա ի վերայ
գլխոյ նոցա էր պսակ, եւ ես տեսի զնոսա
եւ ասեմ ցնոսա. Ո՞վ էք դուք, եւ ընդէ՞ր
ելանէք ի հրոյ. եւ նոքա ասեն ցիս. Մեք
եմք հոգիք մարդկան, որ ի մեղս մեռեալ
էին, եւ ի հրոյ ելանեմք, զի մեք ի հրոյ
ելանեմք, զի մեք ի հրոյ ելանեմք, զի մեք
ի հրոյ ելանեմք, զի մեք ի հրոյ ելանեմք,
զի մեք

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄԱՆԱԿՍ ՓԱՌԱՎՈՐ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ, ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ ՈՒՆԵԼՈՅ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՐԱՐՈՂԻՆ ԵՒ ՓՐԿԻՉԻՆ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՈԳԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՄԵՐՈՅ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՄԵՐՈՅ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ՓԱՌԱՎՈՐ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ, ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ ՈՒՆԵԼՈՅ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՐԱՐՈՂԻՆ ԵՒ ՓՐԿԻՉԻՆ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՈԳԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՄԵՐՈՅ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ՓԱՌԱՎՈՐ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ, ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ ՈՒՆԵԼՈՅ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՐԱՐՈՂԻՆ ԵՒ ՓՐԿԻՉԻՆ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀՈԳԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՄԵՐՈՅ ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԻ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ

զի ոչ ոք ի մարդկանէ գիտէ զգործս մարդոյ՝ եթէ ոչ հոգի մարդոյն որ ի նմա է. նոյնպէս եւ զԱստուծոյ զոք ոչ ոք գիտէ՝ եթէ ոչ հոգի Աստուծոյ։ Մեք ոչ զհոգի աշխարհիս ընկալաք՝ այլ զհոգին որ յԱստուծոյ է, զի գիտասցուք զպարգեւսն որ մեզ շնորհեցան յԱստուծոյ։ Զորս եւ խօսիմք ոչ ի բանից որ ուսուցանէ զիմաստութիւն մարդկային, այլ ի բանից որ ուսուցանէ զհոգի, հոգեւորս հոգեւորաց համեմատեալ։ Իսկ հոգեկանն ոչ ընդունի զհոգւոյն Աստուծոյ, զի յիմարութիւն է նմա, եւ ոչ կարէ իմանալ, զի հոգեւորապէս քննի։ Եւ հոգեւորն քննէ զամենայն, եւ նա ոչ ոք քննէ։ Զի ո՞վ ծանեաւ զմիտս Տեառն, զի խրատեսցէ զնա։ Մեք զմիտս Քրիստոսի ունիմք։

Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրեւ ընդ հոգեւորս, այլ իբրեւ ընդ մարմնաւորս, իբրեւ ընդ մանկունս ի Քրիստոս։ Կաթամբ զձեզ ջրեցի, եւ ոչ կերակրով, զի ոչ կարէիք։ Եւ ոչ այժմ կարէք, զի դեռ մարմնաւորք էք։ Զի որ ի ձեզ նախանձ եւ հակառակութիւն, ոչ մարմնաւորք էք, եւ ըստ մարդկան կենցաղոյ վարիք։ Զի երբ ասէ մէկն՝ Ես եմ Պաւղոսի, եւ ուրիշ՝ Ես Ապողոսի, ոչ մարդիկ էք։ Ապողոս ո՞վ է, եւ Պաւղոս ո՞վ է, այլ սպասաւորք որով հաւատացաք, եւ որպէս Տէրն ետ իւրաքանչիւրոց։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջրեաց, այլ Աստուած աճեցոյց։ Ուստի ոչ է տնկողն ինչ, եւ ոչ ջրողն, այլ Աստուած որ աճեցուցանէ։ Եւ տնկողն եւ ջրողն մի են, եւ իւրաքանչիւր իւրոյ վարձուց առնուցուն՝ ըստ իւրոյ վաստակոյ։ Զի մեք գործակիցք ենք Աստուծոյ, դուք արտ Աստուծոյ էք, շէնք Աստուծոյ էք։ Ըստ շնորհացն Աստուծոյ որ տուաւ ինձ՝ իբրեւ իմաստուն ճարտարապետի հիմն եդի, եւ ուրիշ մէկն շինէ վրան։ Բայց իւրաքանչիւր մարդ զի՞նչ շինէ վրան։ Զի հիմն ուրիշ ոչ ոք կարէ եդանել, բայց զոր եդի ես, որ է Յիսուս Քրիստոս։ Եւ եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանն ոսկի, արծաթ, պատուական քարինս, փայտ, խոտ, եղէգն, իւրաքանչիւր գործ յայտնի լինի։ Զի օրն ցուցանէ, զի հրով յայտնեցի, եւ հուրն զգործ իւրաքանչիւր ոք փորձէ, զի՞նչ է։ Եթէ գործ ոք իւր որ շինեաց մնայ, վարձս առնուցու։ Եթէ գործ ոք իւր հրկիզի, կորուսանէ, եւ ինքն կենդանի մնայ, բայց իբրեւ ի հրոյ։ Ոչ գիտէք, եթէ տաճար էք Աստուծոյ, եւ Հոգի Աստուծոյ բնակի ի ձեզ։ Եթէ ոք ապականէ զտաճարն Աստուծոյ, զայն ապականեսցէ Աստուած։ Զի տաճար Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք։ Ոչ ոք զանձինս խաբեսցէ։ Եթէ ոք ձեզանէ իմաստուն երեւի յաշխարհիս, յիմար եղիցի, զի իմաստուն լիցի։ Զի իմաստութիւն աշխարհիս յայս յիմարութիւն է առաջի Աստուծոյ։ Զի գրեալ է՝ Որսայ զիմաստունս ի խորամանկութեան նոցա։ Եւ դարձեալ՝ Գիտէ Տէր զխորհուրդս իմաստնոց, զի սուտ են։ Ուստի ոք մի պարծեսցի ի մարդկանէ, զի ամենայն ինչ ձեր է, եթէ Պաւղոս, եթէ Ապողոս, եթէ Կեփաս, եթէ աշխարհ, եթէ կեանք, եթէ մահ, եթէ ներկայ, եթէ ապագայ, ամենայն ինչ ձեր է, եւ դուք Քրիստոսի, եւ Քրիստոս Աստուծոյ։

Յորժամ տիրապետէն՝ չինի էշէյ առ՚ի
արեւելից՛ աց՚ի մինչ ի մտս ։
Ելն հրէշտակ եւ՚ի հարաւոյ՝ ։
առ ոգի կենդանւոյ՝ յօդիսն երկրի նոր
օրհնեցէք զտէր ամենայն ի միտս ձայն ։ ու

յօսկ անմահից՝ մեռելոցն՝ շնորհեաց
զարթնել զանմահս։ զոր են ընդ քեզ
ի յաղթել մահուամբ՝ առաքեալն մկրտիր
առաքեալ։ յայր ընդ քեզ քոյին փառաւք՝
սուրբ սուրբ երամն երկնաւոր։
Ի պայման արդարոյն յարքայութե՝ և հրեշ
տակապետն ի հանգստեան՝ մարդարէին
քեան պատուին՝ և կատարեալ լապտերք
վառին՝ զնաեցին ամր ընդ նոսին՝ որք
զբեզ ոչ խառնվանին։ արդարոյ
ամի զառաջինն՝ այլ զերկուքեան քա
ւիկն։ Ոչ անպատճառ խոնար
հութիւ՝ որ Թադէոսի առաքելոյ։ և յա
րեցեր յարքայ մարգարէն՝ որք հա
ւատով ի քեզ անկան՝ յայր եղեալ ար
դարոյ՝ և վկայիցն պատճառ որբեալ։
զի կենդանութեամբ բերկրեալ՝ ասացին
քեզ փառք ընդ հօրդ և հոգւոյդ։

ծանգեանց ըզայս արեգամնէն այսօր
յայլասէրս։ Այլեզեցի՛ք ամրապնդուց
փնտռտանիքք ամենասրբ Երրորդու-
թեն։ յառաջօրեայ լուսոյ զառաջօր
խաղաղուե՛ք ընդ գովեցէ՛ք ընդհօր և
հոգւովն։ որ ծանգեանց ըզայս գի
առաքեանն հրամ՚ց իւրոյ։

* Այրե ընդ Աբգարէ առլուին։

Երջգեսո՛ն ասէ ամառնոյն. Եւ ժա
ռանգորդք Երկնից պերճանա՛թեն։
ո՛ր ասէ փոխանակեա՛ր զանցաւորս
առնէ զանձանացն բարեխոս։ բայց
խօսեցի՛ք առ տէր վասն մանկտնց է
կե՛ր ա՛յլ ցոյց։ Այնպառա՛կ զանձա
նի՛ք Երանելոյն Յակոբայ հայրեն։
ո՛ր ասէ մի՛ կրասեցոյց Ես զի պահա
ձի՛ր ի մանչ խաչին։ բայց հա։
Պարտիզո՛ն զանկամի՛ք Եւ օթևանք
հոգւոյն չի՛ շահպատա՛ծ։ ո՛ր ասէ յայ
թեցի՛ք հոգւով կամէ՛ց Եւ զանկա՛ծ
թեց։ բա։ Վանի՛ն զաշխարհն Եւ

բանալով վերնագրեալ պատմութեաց.
ոչ ըստ երանութեան մտային հասեալ
քան զամենայն իրակիս մարդկան. քա
ւանութիւն պատարագիդ մատակարեալ
սրբոց և իսաւորեալ ի մեռեալսն.
ոչ վախճանի զիմաստութիւն արարչի
զկենդանի և զմշտակեցուցիչ. բանիս:

Ոգի ընդ ոգի ազգախին:

Այս պատուիր տուաւ մեզ ի մեծէն. զոր
բնութիւնս ըստ ի սկզբան անմահացոյց հոգւով
երկնաւոր. ի գաւառս լուսեղէնացն
ծրհնեալ. ի դադիէ տուաւ առաւ
ասա ծագեաւ ի հնդիկս մեր ի մէջ լոյս
քո խոնարհեալ: Այս ինքս ծագումն
արեգական արդար. անձամբ ծրմեհար
հօր արդի. յանուն քոյ զարև անուն
քո գովեսցեն ընդ հօր. ի դադիէ:
Այս ի հօրէ բնակեալ ասէ ի քեզ. քո
րեալ. հոգի ըստ ոգւոյ. մանկանդ ի
կերակուր ընդ հրեշտակս ի քէ քեզ քոյ
լեալ բանեն. ի դադիէ: Այս երկեակ և մի

Ի սէր Աստուծոյ ամենայն ինչ տալ

Ովհաննէս ըսաւ. Տայր մարդ ամէն կողմէն՝ եթէ նայի իւրոյ հոգւոյն. բայց ձեռք նիւթ ի՛նչպէս՝ ու տեղ դէպ մարդ ի՛մանայ. զգուշանայ ոչ անց խոնարհելուս՝ զի զպատուիրսն չպահեմ. զարձեալ ասէ առանց ինչ՝ թէ տայր մարդ զիւր ի՛մ ինչ: Ի՞նչպէս ասացեալն անկեալն՝ եղեր մարդ ինչ առանց ունելի. զգուշացած պատուիրս չպահե

Ի սէր Աստուծոյ թողու ասողն զինչ ունի:

Ովհաննէս ըսաւ. Ոչ ոք ինչ թողու ասողն՝ եթէ ոչ ի սէր Աստուծոյ. զի ոչ ոք ինչ ունի՝ զոր ոչ ի Տեառնէ առեալ է. զի ամենայն ինչ ի Տեառնէ է.

ղինել՝ պահակեցուց հօր անխոհեմ. եւ նա
յերկար ժամ լինելոյն՝ ել ի պատմոյ հա
խտանել ի՛նքն՝ ընդ առագաստ քան խո
չակցին՝ արժեցաւ ըմբռնել զթախտին։
Իսկոյն ետուր թիւրոյց՝ առաքեալ ի
հոգի շնորհոյ՝ ժողովեցաւ ի վերնա
տունն՝ առաքելոցն երկոտասան. ի հան
կարծ երեւեցաւ՝ յորում ոչ վերանա
տոր՝ ըստ յոմանս քան ժողովեցաւ
էջ ի սուրբ հոգւոյն ժամուս։

* Ի՛նչ ի հերետից ժամս։

Արուեստից ոչին սրեւուն՝ ի վեց
երորդ ժամ ուրբաթուն՝ ժամոյն ի՛ն
չոյն արուարչական՝ նրան մոցոյց զոյն
երանին։ Կամեր ըզքեզ վերկ ի՛նայելն՝
քօղով առեալ ընթանալն ժամեկին՝ հե՛ր
քան ամենայն ըզժամուրեան ի՛նչ ըզնօր զեր
ակնօրեկ։ Ընդունելոյ մարդ այսու
չարն՝ որ յայդ ժամս արուարչին՝ ար
դեւ յորոց ակուց վեր հնձելոյն՝ քո նրան
նա ոչ կայնին՝ ։ Չի շնորհուած ի՛ն քոյ
Հասագային՝ զան ի՛ն երկինից ոսկեհատ
փայլակն՝ ։ Վերժեալ ի՛ն ամենայն հայուած
ցէ՝ եւ զանձ լուսոյ քոյ վաստակէ։
Ընդայս ակնօրեայ առընկեցան ժամս՝
վայելչական ոգոյ մարդոյն՝ ։ Նեռոյ

զապտեաց մի՛ խոցիցես՝ ի խաւարին
որ ինձ ածուն է. շո՛ւտ ջնջեսցին բանականքս
գին՝ զերօք բանականաց հրեշտակաց՝
ոչ պարտիմ մե՛զ լինելով՝ ըզգեզ
ընդ հօր խաւսարկելով։

* Լուսե Ինեբուսե ժամն։

Այսպարտկցե՛ք զեզ սիրե լուսոյ՝
երկու ժամս խաւսարկեյ. պայծառա
գեալ Յիսուս էմարգին՝ ի՛սիկ լե՛ռնան
մասիս առաւելին՝ Քահե՛զ լուսոյ մե
ծապայծառ՝ ուանդեցե՛ք զհագիզ առ
հոյդ. ոսկին կրցոյզ քեզ ի՛ երկինս՝
ըզմե՛զ ուղեւոր հոգեւոր քոյին։

Աւետարանե՛ք զբ առաքեցան՝ զիսուքե
հոգիսն արձակեցին՝. վե՛ռք ի՛ վիճակ
պատմե՛ցան՝ ի՛ տապանաց մեռելոք
յարեան՝. սո՛ւրբերքե երկրի տատանէին՝
և աշխարհի սիրելք զոզային. բանաւոր
աւետեզ պատառոցս՝ զի ընդ արեւ
սրեն զատեցս։ Ծո՛ւցեզ յայնժամ
ընթանալիս՝ և այժմ մեզ պատեցաւս.
հիմեալ բնութիս քո՛ պաշտս՝ շնոր
հեա՛ւ ե՛մեզ լինել սեցաւ՝. փոխան մա
հու քո կենդանի՝ կեցո՛ ըզմեզ ուր քո՛
բերայ՝. քե՛զ պատուական աստուածկին
միշեա՛ ըզմե՛զ յօրն սիսափին։ 633

Ա,ինչպէսեմեր արքայանալ՝ հոյլգնդովքն
լեռնիկ ևոր զորպատան՝ Ա,ե ծառայեն
քոմ առնդոյ՝ խրատդրոմ ածովքն ի
մեզ գրեցեր՝ Ա,նեռանալն ի պատերազմէ՝
Ա,մրոյ արդեօք ի մեզ նեղանալն՝
Ա,յլ ընկերանալ ևոքա ընդ մեզ սիրելն՝
Ա,ռաքեցի զհոգի զհոսս և զմտաւոքն՝

Ա,ռե երեխտեան ծանօ խոշտանգանքն՝
պետոյ սիրով հոյլդ ի գրեցեր՝
և ընդառնալդ հրեշտակոյ՝ առ
պատուական մեզ սրինդոյս՝ զրկեցեր զսե
ձինս ի տրամադոյ՝ ի խոստովի շնորհ
գրոց՝ զի՞ ի սոսկալեն և գոշեմի
սուրբ քոյ ծառա սիրելոյ՝
Ա,յն սուրբ սիրելութեամբ՝ ծրտոտդ սի
Հառ որդի և բոյն՝ որ սրտիկ ընդոյ
գործոյ՝ և ընդելիցեր ի Հանդիսա քոյ՝
սուրբ ինքնիշխ սուրբ սիրոյդ՝ սրինդոյ
լեռնիկ մեզ ևոր հոգւոյ՝ զի՞ ի սուրբ
Ա,յսուհետև հոգոյ բանսարկոյ՝ սրբեր
ևոա զոյ բանիսոյ շնորհոյ՝ ի փակիլ
գործոց բանսէց սրինդոյ՝ ևոցա սուրբ սուր

ոսոց մերոց. ի գիշերոց սա զեզ կոչ
խոչ ի հրեշտակացն օրհնութեան։ զի՛։
Ուր է սուց երանելոյն ի մեզ մարգ
րեալ զեղեալ ոսկի. շնորհեաւ ընդմեզ
կանգուն առագաստի՝ հանգիստ ընծայ զեզ
ի յանկողնին. սուր ի վհատեաց բարե
կամին՝ ի գիշեր երից պահապանին։ զի՛։
Ի՛ բերէր սուց բանիցդ՝ զոհ եւ
զգիշեր բանաձեցեր՝ ծագեսցի մեզ
ար ի գիշերի՝ ի գնացուածոյն խնամո
ին՝ սուր յաւր ծանծաղին զարմհա
նոց ազգս հանին։ զի՛ ի սուրբն։
Սերոց զո հաւ ոսկեաց յիմիկն՝ բար
բառեցի ի հոգիս մեր. զնորհեսցէ սուր
սոց մեր մարգարեացն՝ զոյս գնաւ ի զո
զոյնեացն. ի քոյ մանկ զեզ զարմանա
գէ՝ զնորհս բարեաց ի վաւրացն։ զի՛։
Ի՛ զեզ նայիմք ընդարձ սուրբ՝ ի
զգայարանս ծանկեալ ընաց՝ զի զնա
ին մեզ երանի ի գիր՝ եւ նոյնիերեզ խոս
սանին՝ սուրբ ընդեզ սրտի ոսկեայ բնաւ
հեղեալ զարմին նեղոցածոյ։ զի՛։
Ի՛ոյ լուաց սեր սուրբ զարմանա
նոյ կանգ առագի. սր հոսիկ գրամբ
երեկ՝ երեքեան ձառացին։

ընդ թռչունն ու զեզ գնչէն՝ որ և
ած զեզ գամանէն՝ · ի՛չ և ու
մէ՛զ յերկիկսեան՝ և ու՛ր զազգէն քո՛
ի՛ հոգի՛ս։ Կամեցա ընդեզ ու՛ր ոգա
չէ՛ն՝ մէզ յօգնու՛ն նայեա՛լ հոգի՛ն
պա՛հապանս լ՛արգիլի՛ն՝ անձանց մեզ
լե՛ր հանի՛լ՝ · օձեա՛ ու մէզ խոպան
բար՝ զի նրի՛ն ոչ՛ ունի՛ն անհոգութի՛ն ·
և ի՛նդ ուսումն կամեցա՛ն՝ օր
նել լ՛զ զեզ ընդ հօր հոգեա՛լ։
Կամեան գոգին գարձի՛ն՝ որ ինձ
նա՛ցեն գինեի՛ն · ետե՛ ոգո՛ զմէզ ու
ժանի՛ և յա՛ղթական օձեաց գոգի՛ ·
անշէ՛ զատեա՛լ զա՛յս լոգա՛ցոյց՝
ըստ խնամո՛ւն հնոյ կուանաց՝ ·
զի՛ ընդ գեղա՛ցիկ լ՛յաղագաս՝ հար
ա՛ծէք հոգեա՛լ մտացք լ՛ի՛ն։
Կա՛յսմէ՛ն խնդա՛լ ու՛ր նրա՛նց խոյզ։
Կա՛րե խօսեա՛ վա՛ մէզ ած ած ի՛ն։
Ի՛ք ես հայցո՛ղք հնոյ գեղեցկե՛ց և
ա՛լ ած մեհեա՛նեաց՝ · լ՛ուսեղծական
գեղեցկա՛յն ես մեզ՛ հառա՛ջ։

մխիթարեմ զմեզ ի սրտմտութեց մե
ղաց. և շնորհեա զոյժմտիլ գործովք
արդարութեն. ապաշխարաւորաբ ար
ձակեալ և ամենայնի արդարոյց։
Ի սա քաղցրագոյն ածոյին քո հրա
մանել կոչման արդի պատուիրեալ
եմք առաքելոց քոց երեկոյիս աշխատեալք
և ծանրաբեռնեալք. թեթեւացո՛ ի
ծանրութենէ մեղաց զանձինս. և զօրա
գո՛ բառնալ խոստա զբաղցրալի լուծ
քոյ պատուիրանաց. ապաշխարաւորաբ։
Պատմի՛ մք առ քեզ հոգեմոլ ի հան
գրեալսն հասեալ ժամս մարդա
սէր հոգի պատուիրեա. յորժամ նորա
գեա զերծեալ երկրի. և վիրաւորեալ պատ
նաւս զգիա մարդկան. նորոգեալսա զ
զարդարեա զնկղմեցեալսն ի ծով ըզ
ծեալսն լքեա՛ և ոչ առազանեա։ ապ։
Հաղորդեա տուր և ըզ մեզ տէր ընդ
Ի նոսին քո յաւիտեան զաւրութ։

❀ Ա՛հ տէ Աստուած գեր հզօրդ [illegible]
[illegible] մահացուցանէ մեզ զոյգ մահուամբ [illegible]
❀ Արդարասացեալ՝ Պետրոս [illegible]
[illegible] ոչ մահացուցանէ զոյգ մահու [illegible]

Ի ԱՆՈՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑՒՈՅ։

Ո Ր ՔԱՀԱՆԱՅՔ ՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՔ
ԵՒ ԱՂՔԻ Ի ԴԱՍՈՒՆՔԱՐ ԼԻՄՔ ԱՐԱ
ՅՈՒՅ ՔՈՒՅ ԲՈՂՈՔԱՆԱԽՈ · ՀԱՐ
ՁԱՆ ՄԱՐԴՈՅ ՈՐՔ ՕՐՀՆԱԾՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՆ ԽՈՍՈՒՑԱՆ։ Ի ՂԱԶԱՐՔ ԱՐ ԼՒՆՈՒՑԱՆ ԼՈՒՅՍ
ԱՊՐԻՔԻՆ · ԽՈՒՈՒՍՓԱՆՈՒՄ ԼՈՒՍՆԱԶԱՐՈՒՄ ՄԱՐ
ԱՒԵՏԻՔԻՆ · ՀՈՒՐՐԱՅՔՆ։ Ի ՂԱՔԱՔ
ԱՐ ԱՇԱՐՔ ԹՈՂՈՒՑԱՐ ՅԱՆԽՈՒՆԿ ·
ՄՈՏ ԸՆԴ ԴՈՒՐՍ ՀԼՈՒՄՔՑ ՔՈՒՅ ԲՈՂՈՔ
ԲՈՒՆԵԼՔ · ՀԱՐ։ Ի ՆՈՒՐ ՕՐՀՆԱԾՔԻՆ
ԲՈՂՈՔԱՆՔ ՁԵՌ ՅԱՆԽՈՒՆԿ։
Ի ՆԵՐՍԵՒԼԻՆ ԵՐԿՆԿԻՑ ՒՐ ՀՐԵՇՏԱՑՈՑ ԼՒ
ՀՈՂԵՐՆԱՑ ՀԱՄԵՑՒՔ ՊՈՂՈՔԸ ԸՆԴՈՒՆԵԼ ԼՈՒ
ՁԵ

զկնի ելանելոյ նորա ի մեռելոց ասէ։ Ա
Եւ ոչ գտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի։ եւ
եկին եւ ասեն թէ տեսիլ հրեշտակաց տե-
սին որ ասեն նմա թէ կենդանի է։ Եւ
գնացին ոմանք ի մեզանից ի գերեզմանն
եւ գտին ոչ այնպէս որպէս կանայքն ա-
սացին։ Եւ զնա ոչ տեսին։ Եւ ասէ ցնո-
սա Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Ո՜հ ան-
խելագարք եւ դանդաղասիրտք ամենայն
մարգարէից հաւատալ ամենայնի զոր
խօսեցան մարգարէքն ի վերայ իմ։ ասաց։
Ոչ պարտ էր զայս չարչարանս կրել Քրիս-
տոսի եւ մտանել ի փառս իւր։ ասաց։ Եւ
սկսեալ ի Մովսէսէ եւ ամենայն մարգա-
րէից մեկնեաց նոցա զամենայն գրեալսն
որ ասացին վասն իւր։ ասաց։ Եւ մերձե-
ցան ի գեղն ուր կային եւ նա ձեւացոյց
թէ գնալոց է հեռի։ Եւ յորդորեցին զնա
ասելով։ Մնա ընդ մեզ զի երեկոյ է եւ
հասեալ է ժամ հանգստեան։ Եւ մտեալ
ընդ նոսա ի տան նստաւ ընդ նոսա։ Եւ
առեալ զհաց օրհնեաց եւ բեկեալ ետ նո-
սա։ Եւ ի բեկանելն աչքունքն նոցա բա-
ցան եւ ճանաչեցին զնա։ Եւ նա անհե-
տացաւ ի նոցանէ։ Եւ ասեն ընդ միմեանս
ոչ սրտերնիս այրէին ի մեզ յորժամ խօ-
սէր ընդ մեզ ճանապարհին եւ բանայր
մեզ զգրոցն։ Եւ յարուցեալ նոյն ժամու
դարձան յԵրուսաղէմ եւ գտին զմեսանն
եւ զորս ընդ նոսա եւ ասեն թէ Ճշմարիտ
յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմովնի։ Եւ
նոքա պատմեցին զինչ եղեւ ճանապարհին
եւ զիարուցանելն ի հացն։ Եւ ասեն ընդ
միմեանս ոչ սրտերնիս այրէին ի մեզ յոր-
ժամ խօսէր ընդ մեզ ճանապարհին եւ
բանայր մեզ զգրոցն։ Եւ յարուցեալ նոյն
ժամու դարձան յԵրուսաղէմ եւ գտին զմե-
սանն եւ զորս ընդ նոսա եւ ասեն թէ Ճշ-
մարիտ յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմո-
վնի։ Եւ նոքա պատմեցին զինչ եղեւ ճա-
նապարհին եւ զիարուցանելն ի հացն։ Եւ
ասեն ընդ միմեանս ոչ սրտերնիս այրէին
ի մեզ յորժամ խօսէր ընդ մեզ ճանապար-
հին եւ բանայր մեզ զգրոցն։ Եւ յարուցեալ
նոյն ժամու դարձան յԵրուսաղէմ եւ գտին
զմեսանն եւ զորս ընդ նոսա եւ ասեն թէ
Ճշմարիտ յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սի-
մովնի։ Եւ նոքա պատմեցին զինչ եղեւ
ճանապարհին եւ զիարուցանելն ի հացն։

ասլ զօտեքեց բրնակուեալ լ՛ևոյ։ ոգ
նայեր զօտն երգէ ն ասելով ։ աբ՛ ո
ցէ՛ր ն դասք ։ համաձայնեալ է ընդ
Պատասխան վ՛հայի գինուորս
ասէ՝ ։ անդամոք ասցի կ՛ցս ը՛զձգ։
հաւասալ երբեմն լուսին եղէ ն ամ
բրնակուորսն ցուցին ։ ը՛յայլեալ՛ն

ղեալ հերձիցին ։ և խոնդեցի՛ն ամ
նըշան յայլեօղ է զիմ թշնամին ։ ասլ։
Ո՛ւր հրաշտեսն չգնէ է պատկառեալ
ին՛ երկիր ։ վեր համբարձեալ երկոյց
նոց գասուցն եղէ ն երգակից ։ ասլ։
Ո՛ւր գանձիս խրատոց քո՛զ հայր ըն
ծայեցի ն ։ և պատ՛գամ՛ք ես եղէ ն խա
ղակից ։ պղատնոք ան կ՛ցս ը՛զձգ։
Ո՛ւ երգարանն խրատոց քո՛զ տաճար
մաքրեցի ն ։ և հոգ՛ւյդ սրբոց եղէ ն
օխերման ։ ասլ։ Ո՛ւր երկիւղս խրատոց
քո՛զ փնտռուկ եցի ն ։ և երկնից պա
տուական եղէ ն ժառանգաւոր ։ ասլ։
Պատասխանի վ՛հայի գինուորս
ասէ՝ ։ համաձայնեալ է ընդ
նայեր զօտն երգէ ն ասելով ։ աբ՛ ո
ցէ՛ր ն դասք ։ համաձայնեալ է ընդ
բրնակուորսն ցուցին ։ ը՛յայլեալ՛ն

ԱՄՍՈՑ ԳՐՈՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ

Ամէն մարդոյ ամենայնիւ լսելի լ՚ա
լուր մեր ելանիցի. և բացարձակ խոչընդոտ
չունիցի երթալ ի ամենայն տեղիս որ կա՛մ
չամենայնեւին լսել նոսին արժանա
ւոր ոչ լինիմ. և ուսանելի՛ չէ գնահատողին
երթալն ամենայն տեղիս որ կա՛մ։

ա Ա՚ռաքեալսն ասեմք չունեալ նախանձայուցիչն
ասէ վէհապէս. և ընտրելոյն կամաւոր
մոռանալն ի բանից. և հրաւիրելոյն
լինելոյ ուրախութեամբ երկիւղ։
Ա՚ռ մասնաւորին գանձելոյն ի բանից ի՛
փոքր արդ է հոգոյ. և չեղմամբ պիտոյն
ի բանից ելոյն վճռական է. և հրա։
Ա՚ղօթից ընդ երկայնամիտ արդարու
մեզ քո մնայն և բաժին ընդ հրաւի
ւոյն լինելոյ ուրախութեամբ երկիւղ։

ա (Ա) հրաւիրելոյն ի՛ նոյնի առնել պիտի
գիտ. յանձնառնելն ի՛ գործոյն ծա՛ր
գիտցա՛ ազգ շատութիւն. ապ է զի՛ն յոյ
ժոյ վայելն հաւատոյ։ Ա՚յլ երանելի
վճռելոյն է՛ զօրութեամբ ի՛ սէ հոգոյն.

ասուր լինելն ի մէջ սրտին եւ ցաւ։

Եւ զի՞նչ ասեմ զայս ամենայն ի վերայ ամենայն
մարդկան, եւ մանաւանդ ի վերայ մեր որ ի
Քրիստոս հաւատացեալ ենք. զի՞նչ ասեմ զայս
ամենայն ի վերայ մեր որ ի Քրիստոս հաւատացեալ
ենք։ Եւ ընդէ՞ր ոչ զղջամք ի մեղացն մերոց,
եւ ոչ ապաշխարեմք ի գործոց մերոց չարաց։
Եւ ընդէ՞ր ոչ ուրանամք զաշխարհս եւ զամենայն
որ ինչ ի նմա է, զի ընդ Քրիստոսի ապրեցուցանիցեմք
զանձինս մեր։ Եւ ընդէ՞ր ոչ ատեմք զանձինս
մեր, զի ընդ Քրիստոսի կեցուցանիցեմք զանձինս
մեր։ Եւ ընդէ՞ր ոչ սիրեմք զՔրիստոս, զի
զանձինս մեր ընդ նմա կեցուցանիցեմք։ Եւ
ընդէ՞ր ոչ ատեմք զանձինս մեր, զի զՔրիստոս
սիրեցուցանիցեմք։ Եւ ընդէ՞ր ոչ ատեմք զանձինս
մեր, զի զՔրիստոս սիր

Ասէ ոմն զերկիւղածս ՚ի բե եմպահ
ը՚ զ նոսա • և բանիլ ի՚նեզս և ի՚ խո
նարհս ի՚ գալ՚ստեան նոցա • յայժմ:
Որոնակի չգիտէ հմմբերողաց՝ մա
սուցանէ յիւրոցունչէ զանձամամ
պատմէ • ասելով ոպ զրկեցայն • յոր:
Ընծացեալ բերելի սիտ վերինն
եղէմ • ժողովուրդն մի՚ աբամոե ըն
դունել յորկորն յանհնից • յայժմ:
Ո՚երթս երբ հանապազ ոբ եկեղեցի •
և ընծայ իմոսա ևխոտոխ վեսոյոյցլ
բանին • յոր: Ոնդ վերինն զծրսին գա
սակցեալ ե՚ զգեցեալ ընդայս • և զան
գոսեբ լեռեալ ը՚զձայն կնոջոպրին՝
մանրիլ ևկոյք վերծրհնեալ ի՚ հող •
ժառանգեցիք զանապատ զկեսո ևան •
Ոչ ես ոպ զծրսէց որ բանկեալք
ես ի՚ ձերկինս • և բոլոբանին ի՚ ոբ ց
քոց: Ընդկնայլն զծրսէ ոչ ծրսեք
և քերծրեք • ոնդոտոպ օրհնէ ոբ զա
նեալքդ: Ոհասանցիք ընդ նոսի՚ ն

պարտականութիւք եւ ժողովրդիւք՝ ի կոչել
պաշտօնեայսն իսրայէլի զկին։

Ոչնչ որ յաւուրս զատկին հրամայեաց
ի հօրէ առաքելոցն • եւ յաւուրն խնդա
լեաւ լերկեր զարմանայր • օրհնեալ էր
Թագաւոր յանուն տեառնէ։ Ի ոգւոյն
խնդրելոյն հաստատելոցն վերնատուն
եւ զնաւակն անգիտաբեմն յորս
թեամբէր զա հայածելեացն • օրհ։

Ասաի եւ մեք յաւարտ ընդ
լսանելիսն զարմանայեաց • երգեցողք
գնացեալք ի յարտե երեկոյին • օրհ։

Ե՛ այծ արտին յանհունս • ակ
որ նմանես ի քեզ օրէս խնայեալ ե
յաղթութեան գա • այծ հնձողին չ
ձերկ։ Ահա ես այծ Թագաւորէդ մեր
զ՚ա որ ինձ ի հօրէ • եւ մատնեացոյր ի
սրերաց կատեն • այծ։ Ահա այծ՝
որ աղեխարհ էա անդրադա • լ՚ցուցեր
ի զ մարգարէսն եւ զառաքեալսն աե
տապանել ի զբեզ • այծ։ 645

Նայր անդամին զեն՝ որ ինամա զքո
գ զատարած ես։ գործը քո զի զեզ ծրդ
նեն և առաքել բարձրացուցանեն զի
հաւր անուն քո աբ։ Արդ ի միա
ծին՝ էակից հօր և հոգւոյ գործ։
Նոքի՛ զբաշխումն՝ փառակից հօր
և որդւոյ գործք։

ի Ընդդէմ ի քէն բարերար ողոր
մած անձանց մերոց։ Ա սուրբ աբ
բայ մայրապետութիւն զուարճա
նալ մեզ։ Ա՛ զկնի ծ՛ դ ես յամե
նայնի։ որ կեցոյց զանձինս մեզ։
Ա՛ոբը ես որ զծառեցդ բընակեալդ
ի լոյս անմատոյց։ զբոնեալ սրբոյց
քոյդ հոգւոյ որ ի սպասեն։

ժ Յամենայն ժամ ծրդնելդ ի զեզ։
որ մարդասիրդ ես կեցոյ ի զմեզ։
Ծրդնեալ քոնոյ ծրդնելոյնէ զգեցար։ զի
նոյն փրկանաբելոյ յամ աբոյ խոյց։
Ծրդնեալ ես այն՝ որ արժանի սիրոյ ի
մեզ համանիլ ի մանկան ժամանգու

Ա՛ր բարձրեա՛ց ես և խոնարհ՛ հան՛ի
զո՛ղ։ ընդ ի՛ն ի բարեբանե՛լ տէր ե՛ս
հա՛ղցի՛ր մեզո՛։ Ա՛ր ընտիրեա՛լ ես զի՛
ին մանկտանն՝ տնտպիտ՛ներս տա
հե՛ցիր ի՛նձ։ ընդ ի՛ն։ Ա՛ր ցո՛ւցի՛ր
ընդ ծովա՛ն ճանա՛պարհ քո՛ զի՛ր և
տնօրէ՛ն խորհո՛ւրդն։ ընդ ի՛ն։

Ի՛նչ օգնեցի՛ք և բա՛ն բեր արա՛րէք
ընձա՛ յանխտեա՛ն։ Ա՛ր մանեցի՛ն
զանձին խրատո՛ւ տգիտութ՛ն։ և զո՛
տալիք եղե՛ւ՛ն վնասի՛ն զի՛ տրէնդն
ընդդեմն ընդ ի՛նձ օգնեցի՛ք և բա՛ն։
Ի՛նչ կամա՛ւք չտեղտա՛ցին տրտմ
ե՛լեկեցէք։ քա՛ջանա՛ք և ժա՛ղո՛վ
ա՛ղաչ բարեբանեցի՛ք զանա՛ն Յա՛
զո՛ղն ընդ ի՛ն։ և բա՛ն բեր։

Ի՛ զ մշտապէ՛ս աչ՛ք մա՛րդկ բա՛ցա՛ն։
պատ տալո՛ւ եկե՛ղեցի՛ չտ՛ւնկե՛լո՛վ
ընձեղո՛ւթե՛ւն տգի՛տ կոյր երկրպա՛տ
տալո՛ւ ա՛ղաչ տա՛ւ։

Հաղորդ՛ եղ և պատ՛ա՛ւ առաքեա՛լ

քարոզելոյն ընդ քեզ սուրբ հոգւոյդ. զոր
զի լինիցի ի հօրէ և որդւոյն ի սմա յ
հաւատն արդիւք միաժամն. ասէ։
Ներհակն ընտրեալ քո ընդդէմ
ընդհանրական եկեղեցւոյ քոյ
եմ ընդ վերին դասակարգութեան
հոգւոյդ ձերշմարիտ. այլ։
(1) Օրհնեմք երկնայինք՝ և անմարմնոց
զինուորս օրհնեն ընդ քեզ սուրբ
տէր որդի։ Նուիրեցեալ արարչից. և ժո
ղովք մատենագրաց գովեն ընդ քեզ սուր։
Նշոյլ մարդկութեն կենդանութեց. առա
քեալ ի օրհնութ՝ ոտանաւորեն սուր։
(2) Ընդդատարկ քեզ՝ հետամտեալ արեան
ձերոյ վերապրեալ բոլորիցդ յՀՆ։
և խնամապահն արդարութ՝ դարձե
ցեալ ընդմտերմութ։ Ընդշնորհեալ
քոյով և երանելոյն սիրելւոյդ սիրելոյց
եկ պարծանք եկեղեցւոց. ընդոյս հա
ւատացելոց։ Ընդմերձեալ ձեզ ընդ

ընկալայք ի՛ ձեռ ը՛ զ պրոսկս անապա
կանս • և զասս՛ պրոցյ՛ք ի՛ յերկիրն
ընդ անմարմնոցն զնաս։

ա՛ Յայնժամ նահատակ՛ք՛ն՛ ելի՛ ոգք՛ քա
ղաք մարտեան ընդ իշխանացն • և
զբանս ի՛ լուծին ը՛ զ սանկտոյց • զի
զանասնի՛ն լոգվեան ի՛ յո՛ւ՛ն՛ան սի՛ն։
Ա՛յս ինս ասաց փոխե ը՛նդ՛ք՛ ե՛ն՛ք՛ն
սո՛ւկ ի՛ յերկիրս ոբսմոնան • զի կա
ցոյք լինէն սիե՛զ բոյց • ու լոս ացո՛լ՛ք
մեզս՛ոյց։ Ա՛ոյգ անմարմնոյն ասա
զանին ե՛ սան • փոխ թացարո՛ք ըզկե
կոչմանն ք՛ե • և խո՛նարհ՛ոյ՛ք վայե
լեցի՛ք յաւխոնէն ի՛ յա՛յլբոյս ի՛ն։
Ա՛ոյծ՛ան՛ք՛ հաստոյ ոբ չգնա՛ք
լոյս • ոգք՛ ը՛ զ մարմնս իւ՛ր ա՛ոյ ի՛ վե
ր ապատ՛ոգե՛ցին • ու՛ հ՛ոգիսն սուրբն
իւ՛րոյն ընդուն՛ի՛ն զաշխարհն։
Ա՛նաս՛որ՛ք՛ ընդ անմարմնոյ բա՛յ
մա՛ թիեան • փայլեն ոյ զարե՛գա՛ն
մէջ աստեղաց՝ • զի՛ գնագիս մարդկան

ընտանութեան մատակարարութիւն լսուիլ։
Ի՛րաւ երկայն ժամանակ այս. եւ հա
ւատացեալ եմ. թէ ընծեղեն պատճառ
մարդկային առաքացեալ գոհու-
թեամբ ի բարձունս այս։

Ի՛ստակապէս հանգամանութիւն պիտոյ
էր կոյսին. զառաջնոյն մեր ա՛ռաքե-
լոյն պատճառ ոգի կարդացեալ մե՛ք է՝ այ
գա բարեխօսութեամբ կենդի լսեցէ։
Ա՛յլ եւ մեծապէս քեզանէ հեղեալ ընչա
տուիչ եւ աբ՛ զարմանալ ի բերանոյդ. որիա
բար մարտական ընդ դէմ թշնամանացն
ի զօրացեալ ի պատերազմելի՝ այցս։
Պարծանացեալ մե՛ք քեզ ի հանգիսա
ի բերանոյդ. որք առնէիք տեսլիւնս
ցեալ հանճարեղութեան. և անուանակոչեալ պիտ
առաքեալ պարծանիւ կոչիլ՝ այցս։

Ընդ երկնաւորեալ քեզ. մարմնով ոտանդ
նորոգեալ։ Ի՛զեհեր կենդանոյ ի՛ք յաշխատ
հի՝ հանգուցիլ մեռեալ պարտեալ ձերոյ։
Ի՛՛ր պատճառ կատարելոյն ընդ յիշատակս ձեր
պատճառի՛ն յաղթեցեալն կենդանոյ։ 650

Ոսոխակ ի բանտի ձայնի տայ, զի ոչ
ցանկայ զինքն ի բանտ դնել. այլ մարդ
ի մարդկանէ ոչ ցանկայ ի բանտ դնել,
եւ ոչ ոսոխակ ի բանտի ձայնի տայ.
այլ մարդ ի մարդկանէ ցանկայ ի բանտ
դնել, եւ ոչ ոսոխակ ի բանտի ձայնի
տայ։ Ոչ ոք ի մարդկանէ ցանկայ ի
բանտ դնել զոսոխակ, եւ ոչ ոսոխակ
ի բանտի ձայնի տայ։ Ոչ ոք ի մարդ-
կանէ ցանկայ ի բանտ դնել զոսոխակ,
եւ ոչ ոսոխակ ի բանտի ձայնի տայ։
Ոչ ոք ի մարդկանէ ցանկայ ի բանտ
դնել զոսոխակ, եւ ոչ ոսոխակ ի բան-
տի ձայնի տայ։ Ոչ ոք ի մարդկանէ
ցանկայ ի բանտ դնել զոսոխակ, եւ
ոչ ոսոխակ ի բանտի ձայնի տայ։ Ոչ
ոք ի մարդկանէ ցանկայ ի բանտ դնել
զոսոխակ, եւ ոչ ոսոխակ ի բանտի
ձայնի տայ։ Ոչ ոք ի մարդկանէ ցան-
կայ ի բանտ դնել զոսոխակ, եւ ոչ
ոսոխակ ի բանտի ձայնի տայ։ Ոչ ոք

Աստ ևս ոչ թուլացուցանէ զխոստովանութիւն յի՛ս
Քրիստոս. այլ և հաստատէ զայն. զի ասէ. Ա՛յլ
մեծագոյն է քան զիս. զոր ոչ ասէր, եթէ ոչ ինքն
ինքեան ասէր զայդ. զի ոչ ոք ոչ ոք գիտէ զայդ
բայց միայն հայրն. զոր ոչ ոք գիտէ զհայրն
բայց միայն որդին. եւ որում կամեսցի որդին
յայտնել. զոր ոչ ոք գիտէ զորդին բայց միայն
հայրն. եւ զոր ոչ ոք գիտէ զհայրն եւ զորդին
բայց միայն հոգին սուրբ. զոր ոչ ոք գիտէ բայց
միայն հայրն եւ որդին. եւ որում կամեսցի որդին
յայտնել. զոր ոչ ոք գիտէ բայց միայն հայրն
եւ որդին եւ հոգին սուրբ. զոր ոչ ոք գիտէ բայց
միայն հայրն եւ որդին եւ հոգին սուրբ. եւ որում
կամեսցի որդին յայտնել. զոր ոչ ոք գիտէ բայց
միայն հայրն եւ որդին եւ հոգին սուրբ. զոր ոչ
ոք գիտէ բայց միայն հայրն եւ որդին եւ հոգին
սուրբ. եւ որում կամեսցի որդին յայտնել. զոր
ոչ ոք գիտէ բայց միայն հայրն եւ որդին եւ հոգին
սուրբ. զոր ոչ ոք գիտէ բայց միայն հայրն եւ
որդին եւ հոգին սուրբ

ոգի. եւ ասէ ցնոսա. Ես եմ. մի՛ երկնչիք։ ՚Ի մտանել
նոցա յնաւակատիս՝ ոչ գտին զնա ի նաւի. այլ նաւ
մի միայն էր անդ. եւ ասէ Տէր ցՊետրոս. Թէ
զի՞նչ ես տրտմեցուցեալ զիս. ասէ. Ո՛չ. Տէր. այլ
ուրախացուցանեմ զքեզ. զի ես եմ. մի՛ երկնչիր։
Եւ ասէ Պետրոս. Տէր. եթէ դու ես. հրամայեա
ինձ գալ առ քեզ ի վերայ ջուրցդ։ Եւ ասէ. Եկ։
Եւ իջեալ Պետրոս ի նաւէն՝ գնաց ի վերայ ջրոյն
գալ առ Յիսուս։ Եւ տեսեալ զհողմն զօրացեալ՝
երկեաւ. եւ սկսեալ խորտակիլ՝ աղաղակեաց եւ
ասէ. Տէր. փրկեա զիս։ Եւ անդէն Յիսուս երկա-
րեալ զձեռն՝ բռնեաց զնա. եւ ասէ ցնա. Ո՛վ
սակաւահաւատ. ընդէ՞ր տարակուսեցար։ Եւ
երբ ելին ի նաւն՝ դադարեաց հողմն։ Եւ որ
էին ի նաւուն՝ եկեալ երկիր պագին նմա՝ եւ
ասեն. Ճշմարիտ Որդի Աստուծոյ ես դու։ Եւ
անցեալ՝ եկին ի գաւառն Գեննեսարեթ։ Եւ
ճանաչեալ զնա այրքն տեղւոյն՝ առաքեցին
յամենայն կողմանս երկրին այնորիկ. եւ մատու-
ցին առ նա զամենայն հիւանդս։ Եւ աղաչէին
զնա՝ զի միայն զծայր հանդերձից նորա
շօշափեսցեն. եւ որ շօշափեցին՝ կեցան։

ԻԳ

Ա՚ւ ասաց Տէր Աստուած ցՅեզեկիէլ մարգարէ. Ա՚ւ դու մարդեայ՝ ասա ցերկիր Իսրայէլի. Ա՚ւ ասացեր դու. Ա՚ւ ցաւ մեզ եւ ցտարակուսանս մեր. Ա՚ւ զի՞ տկարացեալ եմք ի մեղս մեր. Ա՚ւ զի՞ կենդանի եմք ի մէջ նոցա։

ԻԴ

Ա՚ւ դու մարդեայ՝ ասա ցնոսա. Ա՚ւ կենդանի եմ ես ասէ Տէր Աստուած. Ա՚ւ եթէ կամիցիմ ես մեռանել զմեռեալն. Ա՚ւ ոչ կամիմ ես զմահ մեղաւորին. Ա՚ւ այլ զի դարձցի մեղաւորն ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ. Ա՚ւ կեցցէ։

ԻԵ

Ա՚ւ դարձարուք դարձարուք ի ճանապարհաց ձերոց չարաց. Ա՚ւ զի՞ մեռանիցիք տունդ Իսրայէլի։

ԻԶ

Ա՚ւ դու մարդեայ՝ ասա ցորդիս ազգին քոյ. Ա՚ւ արդարութիւն արդարոյն ոչ ապրեցուցանէ զնա յաւուր յորում մեղանչիցէ. Ա՚ւ եւ անաւրէնութիւն անաւրինին ոչ կործանէ զնա յաւուր յորում դարձցի ի չարէ անաւրէնութենէ իւրմէ. Ա՚ւ արդարն ոչ կարասցէ ապրել զանձն իւր յաւուր յորում մեղանչիցէ։

ԻԷ

Ա՚ւ եթէ ասասցեմ ես արդարոյն. Ա՚ւ կեցցէ կեցութեամբ. Ա՚ւ նա ապաւինեալ արասցէ զանաւրէնութիւն. Ա՚ւ ամենայն արդարութիւնք նորա ոչ յիշեսցին. Ա՚ւ յանաւրէնութեան իւրում զոր արար՝ նովաւ մեռանիցի։

ԻԸ

Ա՚ւ եթէ ասասցեմ ես անաւրինին. Ա՚ւ մահու մեռանիցի. Ա՚ւ նա դարձցի ի մեղաց իւրոց. Ա՚ւ արասցէ զիրաւունս եւ զարդարութիւն. Ա՚ւ

ցեղ. առնչութիւնք ոչ ունին։ Ասի։ եթէ
ոչ արդեաւք ցեղ ընդհանրութիւնք ընդ
միմեանս բաղձախոսութիւնք. Ասի։ ոչ։
Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան ընդհանրութիւնք
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան
ցեղ. Ասի։ ոչ։ Ասի։ ոչ ոք ընդ ինքեան

Ոչ ոք կարող է երկու տիրոջ ծառայել. զի կամ զմի ատելով զայլն սիրէ, կամ զմիոյն մտանելով զայլն անարգէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մամոնայի։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. մի հոգայք հոգի ձեր զինչ կերիցուք կամ զինչ արբցուք, և ոչ մարմնոյ ձերոյ զինչ զգեցցուք։ Ոչ հոգի առաւել է քան զկերակուր, և մարմին քան զհանդերձ։ Նայեցարո՛ւք ի թռչունս երկնից, զի ոչ սերմանեն և ոչ հնձեն և ոչ ժողովեն ի շտեմարանս, և հայր ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա։ Ոչ դուք առաւել քան զնոսա՞ գերագոյնք էք։ Եւ ո՞վ ի ձէնջ հոգալով կարէ մի կանգուն յաւելուլ ի հասակի իւրում։ Եւ զհանդերձէ ընդէ՞ր հոգայք։ Ուսարո՛ւք զշուշանս արտոյտից, զի ոչ գործեն և ոչ մանեն։ Բայց ասեմ ձեզ. զի ոչ Սողոմոն ամենայն փառօքն իւրովք զգեցաւ իբրեւ զմի ի սոսկանց նոցա։ Եւ եթէ զխոտ արտի զայսօր կայ և վաղիւ ի հնոց արկանի, Աստուած զայսպիսի զարդարէ, ո՞չ առաւել զձեզ, սակաւահաւատք։ Մի հոգայք ասելով. զի՞նչ կերիցուք կամ զի՞նչ արբցուք կամ զի՞նչ զգեցցուք։ Զայս ամենայն հեթանոսք խնդրեն. գիտէ Հայր ձեր երկնաւոր զի կարիք ունիք զայսոսիկ ամենայնի։ Այլ խնդրեցէ՛ք նախ զարքայութիւն Աստուծոյ և զարդարութիւն նորա, և զայս ամենայն յաւելցին ձեզ։ Մի հոգայք վասն վաղիւ, զի վաղիւ հոգասցէ վասն անձին իւրոյ. բաւական է աւուր չարին հոգս իւր։

Մի դատիք, զի մի դատեսջիք. զի որով դատաստանաւ դատիք, դատեսջիք, և որով չափով չափէք, չափեսցի ձեզ։ Եւ զիա՞րդ տեսանես զսղոցն որ է ի քո աչս քում, և զգերանդին որ է ի քում աչս մի իմանաս։ Կամ զիա՞րդ ասես եղբաւր քում. Հանից զսղոցն ի քէն աչաց քոց, և ահա գերանդի է ի քում աչս քում։ Ով կեղծաւոր, հան նախ զգերանդին ի քէն աչաց քոց, և ապա տեսցես զհանելն զսղոցն ի քէն եղբաւր քում։ Մի տաք զսուրբ շանց, և մի արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզից, զի մի կոխեսցեն զոտիւք իւրեանց, և դարձեալ դարձեալ պատառեսցեն զձեզ։

Խնդրեցէ՛ք և տացի ձեզ. որոնեցէ՛ք և գտանիցէք. դարձուածեցէ՛ք և բացցի ձեզ։ Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ որոնէ՝ գտանէ, և դարձուածելոյ բացցի։ Կամ ո՞ է ի ձէնջ մարդ, զոր եթէ խնդրիցէ որդի նորա հաց, մի՞ քար տացէ նմա։ Եւ եթէ ձուկն խնդրիցէ, մի՞ օձ մատուսցէ նմա։ Եթէ դուք չարք գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոցդ ձերոց, որչափ առաւել Հայր ձեր որ յերկինս տացէ բարիս հայցողաց իւրոց։ Զամենայն ինչ զոր կամիցիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ, նոյնպէս և դուք արասջիք նոցա։ Զայս է օրէնք և մարգարէք։

Մտանէ՛ք ընդ նեղ դրունսն. զի լայն է դուռն և ընդարձակ է ճանապարհ որ տանի ի կորուստ, և բազումք են որ մտանեն ընդ նա։ Զի նեղ է դուռն և նուաստ է ճանապարհ որ տանի ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա։ Զգուշացարո՛ւք յանձանց մարգարէից, որ գան առ ձեզ ի հանդերձս ոչխարաց, և ներքինապէս են գայլք յափշտակիչք։ Յպտղոցն նոցա ճանաչիցէք զնոսա։ Միթէ ժողովեն ի փշոյ զխաղող, կամ ի տատասկանէ զթուզ։ Ոչ այդպէս, այլ ամենայն ծառ բարի պտուղս բարիս առնէ, և ծառ չար պտուղս չարս առնէ։ Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղս չարս առնել, և ոչ ծառ չար պտուղս բարիս առնել։ Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և յհուր արկանի։ Ուստի զնոսա պտղոցն նոցա ճանաչիցէք։ Ոչ ամենայն որ ասէ ինձ. Տէր, Տէր, մտանիցէ յարքայութիւն երկնից, այլ որ առնէ զկամս Հաւր իմոյ որ յերկինս է։ Բազումք ասիցեն ինձ յաւուր յայնմիկ. Տէր, Տէր, ո՞չ անուամբ քով մարգարէացաք, և անուամբ քով դեւս հանեաք, և անուամբ քով զօրութիւնս բազումս արարաք։ Եւ յայնժամ խոստովանեցայց նոցա, եթէ ոչ ճանաչեցի զձեզ երբէք. հեռացարո՛ւք յինէն դուք որ գործէք զանօրէնութիւն։

Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ և առնէ զնոսա, նմանեցուցից զնա այրու իմաստնոյ որ շինեաց զտունն իւր ի վէմ. և իջին անձրեւք, և եկին գետք, և փչեցին հողմք, և անկան ի տունն այն, և ոչ անկաւ, զի հաստատեալ էր ի վէմ։ Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ և ոչ առնէ զնոսա, նմանեցուցից զնա այրու տգէտի որ շինեաց զտունն իւր ի ծովեզերս. և իջին անձրեւք, և եկին գետք, և փչեցին հողմք, և զարկին ի տունն այն, և անկաւ, և եղև անկումն նորա մեծ։

Եւ եղև յորժամ կատարեաց Յիսուս զբանս զայսոսիկ, զարհուրեցան ամբոխքն ի վարդապետութենէ նորա։ Զի էր ուսուցանէր զնոսա իբրեւ զմի որ զօրութիւն ունի, և ոչ իբրեւ զդպիրս և զփարիսեցիս։

Եւ իջեալ նորա ի լերինն, բազում ամբոխք հետևեցան նմա։ Եւ ահա մարդ մի բորոտ եկեալ երկրպագանէր նմա և ասէր. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Եւ նա տարածեալ զձեռն իւր, հպեցաւ նմա և ասէ. Կամիմ, սրբեցի՛ր։ Եւ անդէն սրբեցաւ բորոտութիւն նորա։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Տե՛ս մի ումեք ասիցես, այլ երթ ցո՛յց զանձն քահանայապետին, և մատո՛ ընծայ զոր պատուիրեաց Մովսէս, ի վկայութիւն նոցա։

Եւ մտեալ Յիսուս ի Կափառնայում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա և ասէր. Տէր, մանուկ իմ պառկի ի տան հիւծեալ, և չարաչար տանջի։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ես եկեալ բժշկեցից զնա։ Եւ պատասխանի ետ հարիւրապետն և ասէ. Տէր, ոչ եմ արժան զի մտցես ընդ տանիս իմ, այլ միայն ասա՛ բանիւ, և բժշկեսցի մանուկ իմ։ Զի և ես մարդ եմ հնազանդ իշխանաց, ունիմ ի ներքոյ իմում զօրս զինուորաց, և ասեմ ցայսմ. Գնա՛, և երթայ. և ցայլ. Եկ՛, և գայ. և ծառայի իմում. Արա՛ զայս, և առնէ։ Եւ լուեալ Յիսուսի զայս, զարմացաւ և ասէ ցհետևեալսն. Ամէն ասեմ ձեզ, զի ոչ գտի այսչափ հաւատս ի Յիսրայէլի։ Եւ ասեմ ձեզ, զի բազումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն, և հանգիցին ընդ Աբրահամու և ընդ Իսահակայ և ընդ Յակոբայ ի թագաւորութեան երկնից։ Եւ որդիքն արքայութեան արտաքս հանցին ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ և կրճտել ատամանց։ Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ՛, որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։ Եւ բժշկեցաւ մանուկն յժամուն յայնմիկ։

ՄՇՏԱՑ։ Այլ ՄՈՎՍԷՍ կամեցեալ
բարեխաւսել ասէ Տեա՛ր մեղա՛ր ես
քեզ քո՛ Համբերելով քոց բարեգոր-
ծութեանց զանձինս իւրեանց ընծա՛յեցին ։ Այլ
ասելով Տեառն ընդ ամենայն ազգս
Իսրայէլի վկայեցին ըզսէր
Աստուածութեան քո գործով օրհնեցէք։
Այնք զոմանս երանելի վկայիցին ըզսէր
թագաւորին քո գործով օրհնեցէք։
Այնք զամենայն զհնութեանն ի՛ր
եւ բարձր մտօքէ ի՛ր ոչ կարեն քննուն։
Այնք զերկնային զհնութեանն ի՛ր
որ ընդ ամենայն ժողովուրդս ի մէջ
ասպնջականացն ժողովեալ ի մէջ հա-
մարձակութեամբ։ ոչ։ Այսու ես մեք հա-
ւատոյ խոստովանեցեալ՝ սակաւիկ
ցոյն մերոց։ Այլ վասն քո ըզկնի-
ցոյս ցոցա կեցո՝ ի՛ր մեղ փրկիչ հոգի հոգ
ցոյն մերոց։ Այլ ՄՈՎՍԷՍ ասէ Տեառն
ցոյն արհաւիրս թշնամեացն՝ ոչնչացօք
ացա կեցո՝ ի՛ր մեղ փրկիչ հոգի հոգ
ցոյն մերոց։ Այլ վասն քո ըզկնի-
խոստովանեցեալ՝ սակաւիկ
հատեցեալ։ ոչ։ Այսու ես մեք հա-
ատոյ խոստովանեցեալ՝ սակաւիկ
ցոյն մերոց։ Այլ վասն քո ըզկնի-
ցոյս ցոցա կեցո՝ ի՛ր մեղ փրկիչ հոգի հոգ
ցոյն մերոց։ Այլ ՄՈՎՍԷՍ ասէ Տեառն
ցոյն արհաւիրս թշնամեացն՝ ոչնչացօք
ացա կեցո՝ ի՛ր մեղ փրկիչ հոգի հոգ
ցոյն մերոց։ Այլ վասն քո ըզկնի-
խոստովանեցեալ՝ սակաւիկ
հատեցեալ։ ոչ։ Այսու ես մեք հա-
ատոյ խոստովանեցեալ՝ սակաւիկ
ցոյն մերոց։ Այլ վասն քո ըզկնի-

զսիրտ հաւատոյ. և հեղմամբ արեանն
խրատուց նորոգելոյն զաշխարհս. քան-
զի որք անեղացան ընդ հեթո երանեալ
ձայնիւն. և յաւխտենից կենացն ար-
ժանաւորք եղեն. բարեխօս:

ա Խաչեա՛ անհնարելոյ զիմբիծն սուրբ
Հոգ օրհնեցեալ ձայնիւս արեամբդ
ի գլուխ պատուիրեցեր մեզ: Ո՛վ խիզա-
խութեան քո՛ և հոգւոյն. գովեցեալ քա՛ջ
զինուոր ի զեղումն հօր և հոգւոյն.
գոհեցեալ ձայ: Ո՛վ բարձրեալդ սուր
գեաց ոք զհոգին չիշխանութեամբ.
բարեբանեցեալ ձայնիւս սուրբ:

ա Ո՛վ յաւր սոսնձեալ ընտրեալ սիրելոյ վէ
հայիցն. որք արեւ՛մբ նահատակեցա՛ք
փոխեցան ի զօրս վերին զբարեխնդացն
Քրիստոսի մատուռն ընդ խորհր
թագաւորաց. զյաղթականա՛ցն ընկեր
լեալ ընդ պատ՛ուս կ. փոխ: Ո՛ղջն ամէն
վանեալ ոք երթալոյն ընդ. զանձամա
նա՛ցն ընկերակից ընդկերանալ. և բա
րեխօսեն սո՛ւրբ վա՛ր ամենայն մերոյ:

Եվ ասացին ցնա ամենայն մարդիկ
բեռն ետուն. կէցու ըզ:
Եվ սկսանէր ցնա վկայել. ոյր պատ-
ճառ ոչ գոյր մարդոյ ցուցանել զբարեսէր
վարուցն ընդ մարդկան. կէցու ըզ:
Եվ ասէր. Ո՞չ գոյր ոք ի մարդկանէ
որ ոչ ինչ ունիցի ցնա ասել. կէցու ըզ:
Եվ ոչ ոք կարէր ի մարդկանէ ցուցա-
նել զնա ի մեղս. կէցու ըզ:
Եվ ոչ ոք կարէր ի մարդկանէ ցուցա-
նել զնա ի մեղս. կէցու ըզ:
Եվ ոչ ոք կարէր ի մարդկանէ ցուցա-
նել զնա ի մեղս. կէցու ըզ:

հայք զրկեսցեն զնոսա։ և խոստովանեսցին
զանօրէնութիւնս իւրեանց եւ զանօրէնութիւնս
հարանց իւրեանց ընդ որս մեղան զի անցին
ընդդէմ իմ եւ զի գնացին ընդդէմ ինձ։ Եւ
ես գնացի ընդդէմ նոցա եւ տարի զնոսա
յերկիրն թշնամեաց նոցա։ Եւ ապա թէ
սրտերք անհաւատ նոցա խոնարհեսցին
եւ ընկալցին զպատիժս անօրէնութեանց
իւրեանց։ Եւ յիշեցից զուխտ իմ զոր
կապեցի ընդ Յակոբայ եւ զուխտ իմ
զոր կապեցի ընդ Իսահակայ եւ զուխտ
իմ զոր կապեցի ընդ Աբրահամու եւ
զերկիրն յիշեցից։ Զի թողցի նոցա
յերկրէն եւ հանգիցի զաբաթս իւր
զի աւերակ եղիցի առանց նոցա։ Եւ
զպատիժս անօրէնութեան իւրեանց
կրեսցեն վասն զի զդատաստանս իմ
անարգեցին եւ զաւրէնս իմ ատեցին։
Եւ ոչ այսու ամենայնիւ զի եղեն նոքա
յերկրի թշնամեաց իւրեանց ոչ զանց
արարի զնոսա եւ ոչ ատեցի զնոսա
զի կատարեցից զնոսա։ Եւ դարձուցից
զուխտ իմ ընդ նոսա զի ես եմ Տէր
Աստուած նոցա։ Եւ յիշեցից նոցա
զուխտ զառաջինսն զոր կապեցի ընդ
հարսն նոցա զորս հանի յերկրէ Եգիպտացւոց
առաջի ազգաց զի լինիցիմ նոցա Աստուած։
Ես Տէր։ Եւ
սա են հրամանք եւ դատաստանք եւ
օրէնք զոր ետ Տէր ընդ միջնորդութեամբ
Մովսիսի ի լերինն Սինա ի մէջ իւր եւ
որդւոցն Իսրայէլի։

եկ ի գրոյս։

Ի ստիպել եղեալ առնել ի հօ
գրոյս։

Աղբ ի գրոյս։ Ի ոչ գոյութենէ ածել զիւրաքանչիւր
ինչ։ Ի գրոյս ածել զիւրաքանչիւր ինչ։ Աղբ ի գրոյս։
Ի ոչ գոյութենէ ածել զիւրաքանչիւր ինչ։ Ի գրոյս
ածել զիւրաքանչիւր ինչ։ Աղբ ի գրոյս։ Ի ոչ գոյու-
թենէ ածել զիւրաքանչիւր ինչ։ Ի գրոյս ածել զիւ-
րաքանչիւր ինչ։ Աղբ ի գրոյս։ Ի ոչ գոյութենէ ածել
զիւրաքանչիւր ինչ։ Ի գրոյս ածել զիւրաքանչիւր
ինչ։ Աղբ ի գրոյս։ Ի ոչ գոյութենէ ածել զիւրա-
քանչիւր ինչ։ Ի գրոյս ածել զիւրաքանչիւր ինչ։

ՈՒՐԱԽ ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ԱՌՕՐԵՒՆԱՑ ՎԻՆ
ԼԻՆ ՔԱՀ ՅԱՌԱՋԵՆ ԱՌԱՔԱ ՅԱՐՔԱ ԱՐ
ՀԵԼԿԱՑԵՆ՝ · ԵՒ ՀԱՅՏՆԵԼԻՔ ԱՌ ԱՄԵՆԵՔԵՆ
ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՔԱՀ ՈՍՏԻՒՆՔ՝ ԿԱՑԻ ՎԱՌ ԱՐ
ԱՌՔԱՆ ՏԱՊՂԱՑԱ ՄԱՐՑԱՑ։ ՈՒՐԱԽ ԵՒ ԵՒՔՍՆ
ՈՐ ԱՂՕՏՆԱՊԱՏԱՐ ԵՂԵԼՔԱՆ ԱՌՕՐԵՒՆԱՑ
ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԻՆՄՈՒՆԻ՝ · ԵՒ ՀԱՅՏՆԵԼԻՔ
ԱՌ ԱՄԵՆԵՔԵՆ ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԱՐԱՐՉԱՑ
ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՔԱՀ ՈՍՏԻՒՆՔ՝ ԿԱՑԻ ՎԱՌ ԱՐ
ԱՌՔԱՆ ՏԱՊՂԱՑԱ ՄԱՐՑԱՑ։ ՈՒՐԱԽ ԵՒ ԵՒՔՍՆ
ՈՐ ԱՂՕՏՆԱՊԱՏԱՐ ԵՂԵԼՔԱՆ ԱՌՕՐԵՒՆԱՑ
ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԻՆՄՈՒՆԻ՝ · ԵՒ ՀԱՅՏՆԵԼԻՔ
ԱՌ ԱՄԵՆԵՔԵՆ ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԱՐԱՐՉԱՑ
ԵՐԱՆԵԼՈՅՆ ՔԱՀ ՈՍՏԻՒՆՔ՝ ԿԱՑԻ ՎԱՌ ԱՐ
ԱՌՔԱՆ ՏԱՊՂԱՑԱ ՄԱՐՑԱՑ։ ՈՒՐԱԽ ԵՒ ԵՒՔՍՆ
ՈՐ ԱՂՕՏՆԱՊԱՏԱՐ ԵՂԵԼՔԱՆ ԱՌՕՐԵՒՆԱՑ
ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԻՆՄՈՒՆԻ՝ · ԵՒ ՀԱՅՏՆԵԼԻՔ
ԱՌ ԱՄԵՆԵՔԵՆ ՀԱՒԱՏՈՒՄՔՆ ԱՐԱՐՉԱՑ

Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ոք ածէ զլոյս ի գաղտ-
նի, եւ ոչ ի ծածուկ տեղւոջ դնէ, այլ ի
վերայ աթոռոյ դնէ, զի որ մտանիցեն
տեսցեն զլոյսն: Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ոք
ածէ զլոյս ի գաղտնի, եւ ոչ ի ծածուկ
տեղւոջ դնէ, այլ ի վերայ աթոռոյ դնէ,
զի որ մտանիցեն տեսցեն զլոյսն:

Եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ոք ածէ զլոյս ի գաղտ-
նի, եւ ոչ ի ծածուկ տեղւոջ դնէ, այլ ի
վերայ աթոռոյ դնէ, զի որ մտանիցեն

ա

(1) Ա՛նմտալիության ըմպելքը՝ ըստ մեր
մեկնութեան կրկնաբանութեամբ ի յոյնէ
բերեալ. զոր ոչ յայլեւթ ճանաչեալ եւ
հմայութիւնդ. այլ բառիս ծագումն
ոչ գիտեմ որպէս ասել։ (2) Ընդ
եւ պատճառս առաքինութեան հնչեցոյ
զնա զհեղեալն անօրէն իւրեանն գոր

գ

(1) Ի՛նչ ոճր եղեալ ասէ։ ասա ինձ
եւ բարձր ոտիւքդ ի վերա յանխոնարհ։
(2) Այլ անցուցիչն զմարմինս իւրեանց
ընդ հուր եւ ընդ ուռ՝ և զասացիչ
նշին վիրին զօրութեան՝ ի գործ ծրագրեալ։
Հաստատեալ և պատուհասեալ համա-
բնակեան Հոգւեաւ։ ի վերայ ծրագ։

ե

(1) Ա՛ստ ոչ ասէ զի ոչ ունիցի ի
վերայ իւրում զիշխանութիւն. այլ
ցուցանէ զի ոչ ունիցի ի վերայ
հոգւոյ մերոյ։ (2) Ընդ կամս
և պատճառս առաքինութեան հնչեցոյ
զնա զիշխանութեան անօրէն իւրեանն գոր

Զանգիոյ հզիսոյ հայրապետն. սոյա բա-
հիւրիւ կէ երկնից փառաւորն Տանդխոյ
կատարման աց. որք խոտորեն ի ճանա-
պարհացն. երեսն խաւարին երկնից՝
խաւեսցին ի հզաւոր զօրութենէն. ա-
Ի՛ զանոնք ոչ հպարտասցի զաւրիւ
ուխտ վասին ոտն Տամբերելոյն. յորմէ
լոյ բանասիրսին գոյացիւ ուղիք
վերնոյն: Ա՛պեհոտ նոհատակելոյն
հերիւրի՝ յանդիմանիւ ի պատերազմ գին. ու
խոտոր ի զաւրացոյց գոյացիւ ուղիք
ի ոտոտրել երկնային լուսոյն. սոյ
Զաւրացուիւ ինդգին սրբոյ՝ բարե
խոտորեք ոտ ոչ ի վոտնձոյ մերոյ:
Ի՛զանոնք ոչ հպարտասցի. սոյ ուսա-
ջաւրութեանն յանձն առնէ զՏամբերե-
յարժանաւոր յաղթիւս ձեր հիշողիւք
զանձինսս մեր: Թոմաեան սրբերն ոտն
ձեր արիացեալ հետեւ հերիւրի՝ և Տոտ
անոյշ բանիւոյ յաչխարհ. յարժ:

Թոմաեան առաքելոյ՝ ձեզ անանցեալ

ամարտասէր պրոսկ ինչ ի՛ք. յոր:
ա [1]նդ վերին զամպիռանային բարե՛ա
նելք ի գլուխ զ ամ. ա՛ր ա՛ր ալ ամ
գծուեց կեցի՛ ի գիմէ: [2]Հիւսակա-
ա՛ց մարտիրոսաց գանձանելք ի՛ զ
կե՛ր ա՛ր ա՛: Ի՛ երեքտասան ձոյլուած
ամպամիլք ա՛ր կե՛ր ա՛ր ա՛:

ա () անցալիլ կանա՛ր ի գլխի՛
շուռակ՝ ի կոյք հա՛ա՛ալ ա՛ր
նելու պա՛ա՛ն: [3]Ընդել մար
սին ա՛ր գամ գամնդանա՛ գիշամա՛ն
գին. նամա՛ր ի՛ երեքալ չորքտասաց
փրկին. ի՛ն: [4]Ընդել ա՛ա՛ն երկն
հրեշտակաց և մա՛ր գլուխ՝ գ յալ
պրա՛ն ինչ ընկալ. և բալխասն
ա՛ր ա՛ր գա՛ա՛ն մերոց:

ա [5]Ի պրա՛ն գին ա՛ր և գհա՛ր գին
ի՛ երեսս՝ ա՛ր ա՛ր ալ ձոյլուած
երգի՛ ընկ. օրհնելք ա՛ր ա՛ր
ինա՛ր: [6]Յոր ա՛ն ի՛ երեքին ի գլխ
շուռակ ա՛ր մարտիրոսաց՝ ընդ որ

և մեծ ձայնիւ երգել օրհնեա
զաւետ ի գալուստ։ Ի մանկամատոյց
պատակ ի գալուստ նորա ի տէր. և հրամայէ
սուրբ ճաշակել վերամբարձ օրհն։
Ի յայսր հինգշաբթի սրբոց մարտիրոսաց ա
մանկունսըք սբ եկեղեցւոյ ընդ զօրս
եկինդ սուք օրհնութիւն ի բարձունսըս
սբ երրորդութեանն։ Ի յայսր ձիզ
նուէրք սբոց մարտիրոսաց զուարճա
նան բանակք անանց լինիցին. եկեղեցիք
ընտրեցց. սուք օրհն։ Ի յայսր շնորհք
գան մեզ քաղցրութիւք ելից։ ի խոստով
հաստատեալ և անշուշտ անեալ
ի լոյս գիմ արարիչդ սուք։
Պայծառացիր եկեղեցի այ՝ ընդ ձրդ
նուէրս սրբոց վկայիցն. սրբ
նահատակացան ի քրիստոս. և ի յերկին
նդա պսակեցար։ Աղաչեա զհզօր
սուկք ի յերկինսն՝ ընդ ձգնելիս
սբ։ Համաձայնեալ ընդ նոցին այսր
և մեք սոնեալք ի գիշերսյ
օրհն։

ես ոչ ոք ի ձեզանէ ասէ ինձ. Ո՞ւր երթա-
ս նաս. այլ զի այս բանս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ տրտմու-
թիւն սիրտ ձեր լցաւ։ Այլ ես ճշմարտու-
թիւն ասեմ ձեզ. օգուտ է ձեզ զի ես երթամ.
զի եթէ ոչ երթայց՝ Մխիթարիչն ոչ գայ առ ձեզ.
ե այլ եթէ երթիցեմ՝ առաքեցից զնա առ ձեզ։ Եւ
եկեալ նա՝ յանդիմանեսցէ զաշխարհս վասն մե-
ղաց. եւ վասն արդարութեան. եւ վասն դատաս-
տանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան ինձ։ Եւ
վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ.
եւ զիս ոչ եւս տեսանիցէք։ Եւ վասն դատաս-
տանի՝ զի իշխանն աշխարհիս դատապարտեալ
է։ Ունիմ դեռ բազում ինչ ասել ձեզ. այլ ոչ
կարէք հիմա կրել։ Եւ երբ եկեսցէ նա Հոգի
ճշմարտութեան՝ առաքեալ ի Հօրէ՝ նա ուսու-
ցանիցէ ձեզ զամենայն ճշմարտութիւն։ Զի ոչ
ինքնին խօսեսցի. այլ զոր լուիցէ՝ զայն խօսե-
սցի. եւ զգալեացն ասասցէ ձեզ։ Նա զիս փա-
ռաւորեսցէ. զի յինէն առցէ եւ ձեզ յայտնեսցէ։
Ամենայն որ ունի Հայր՝ իմ է. վասն այսորիկ
ասացի. զի յինէն առցէ եւ ձեզ յայտնեսցէ։

ԱՅԼ

ներկայանալ առաջի քո՝ խրատելու ի մեզ։
Ա՛ղաչեմ զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն
մեղս մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։ Ա՛ղաչեմ
զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն մեղս
մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։ Ա՛ղաչեմ
զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն մեղս
մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։ Ա՛ղաչեմ
զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն մեղս
մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։

Ա՛ղաչեմ զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն
մեղս մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։ Ա՛ղաչեմ
զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն մեղս
մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։ Ա՛ղաչեմ
զքեզ տէր ողորմեա՛ մեզ եւ զամենայն մեղս
մեր ջնջեա՛ եւ վանեցիր ժողովուրդս քո։ զի
զքեզ միայն ճանաչեմք Աստուած մեր։ եւ ոչ
ուրեք այլ մեք գիտեմք զանուն քո։

ՈՒՂՂ ՀԱՐԵԼՈՅՆ ՁԱՐԻՆԱՅԻ ԽՐԱՏՈՅՆ ՎԱՐ

խոնարհ սրեալն քո սէր և ըղձանալի՝ հրապուրիչն վանեցին ժուժկալեալ
բարեաց։ Այլ ընդ սրտակս անմտակայնոյ
ընկալաւն ինքեան քոյ. և դիմաւորեցան
ի գիտաս վիրսին զբաւարձանացն. բան։

ա «Այնուամենայնիւ յաղթօղ՝ քոյ ընդ ինամ
ան ընծանել ոչ մարտիցաք. ոչք վայ
նեալ ընդ ձեռամբն խոնարհեցեալ։
Հրեշտակացն գոյքըն սօսափից են
մեզ. և ընդ ինքն սիմաւոյքն զարհաց
բերելովն՝ ընդ վարդապետն ձեր հա
զանել սրեան՝ ոչք վայ։ Նեղաւսմ
սրտակիցն ձեզ աւանդեալ մեծոյ՝
քան զանկնելս պատուականս զիւրս
գայն հրաշիւք՝ ոչք վայ։

ա Յաւր մարտիրոսացն գոյքըն ցնծա
ցեալ բերելովն ընդ առաջ սեմ ուն
քեխասոյն սրեալն այլ։ Ձայն ինչ ընդ
նից վերադառ՝ ասէ. Հայր ընդ օրհնեալ
հա

ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք

Ե
ռասցեալքն յանտառ գոմ ա՛ր
պատրաստեալ յոյժ ընդարձակ
ընդ ամենայն կողմանս. այլ
խրատեաց ի մէջ ամենայն
ոչխարացն խոյ մի մեծ ամենայնի:
Ա՛ռ կամեցաւ խրատել ընդ
ոչխարսն. այլ ոչ կարաց
հասանել ընդ ամենայնի. և դարձեալ
եկն ի վերայ զառաջինացն. այլ
ոչ՝ զի խրատեսցէ ի քէն թագաւոր
գառաց. այլ ոչ ոք կարաց վերակացել
նոցին խրատեալ ի մեծ խոյէն:
Ա՛յսպէս ի վերնամատեան գծրատէ գոմիկ
պատրաստեալ յոյժ ընդարձակ ընդ
ամենայն գոմսն օրհ
նեաց ընդ ամենայն գոմիկն և գոմաւորսն:
Ա՛յլ գոմիկ մի պատրաստ հնդէր. այլ
մարդկանց ընդարձակ տանցուսս և ըզմսհ.
և ձոյնակցեալք ընդ մանկանացն՝ օրհ
նեաց ընդ ամենայնի գոմիկն և գոմաւորսն:

Ա՛ռ զ ամե զօրսն քո՝ զի յանմարտելոյս
կոչեսցին զօրութեանդ քոյ՝ զի ոչ ոք
ընդդէմ օրհնեցեալ ուժդ հպարտանայ մարդ։
Ա՛յլ եւս ամե զօրսն քո՝ մարտասէր ի գոյ
քեզ եւ ոչ ոք զօրեալ քաջութեան քոյ
կարասցէ ընդդիմանալ։ ամէն։

Ա՛ռ զմա ամե զօրսն քո՝ զի յանմարտելոյս
կոչեսցին զօրութեանդ քոյ՝ զի ոչ ոք
ընդդէմ օրհնեցեալ ուժդ հպարտանայ մարդ։
Ա՛յլ եւս ամե զօրսն քո՝ մարտասէր ի գոյ
քեզ եւ ոչ ոք զօրեալ քաջութեան քոյ
կարասցէ ընդդիմանալ։ ամէն։

Ա՛ռ զմա ամե զօրսն քո՝ զի յանմարտելոյս
կոչեսցին զօրութեանդ քոյ՝ զի ոչ ոք
ընդդէմ օրհնեցեալ ուժդ հպարտանայ մարդ։
Ա՛յլ եւս ամե զօրսն քո՝ մարտասէր ի գոյ
քեզ եւ ոչ ոք զօրեալ քաջութեան քոյ
կարասցէ ընդդիմանալ։ ամէն։

ցաւ
ոչ ոք ի մարդկանէ ի ձեռն ամենայն
ուրեք ի ձեռն ամենայն ուրեք ի ձեռն
ամենայն ուրեք ի ձեռն ամենայն ուրեք
ի ձեռն ամենայն ուրեք

զմիշտսուն ասցուք: Ասքա են զեզ կի-
նաց պարգեւեալ ձեզ ի քէն իբրտ ըզ-
կուքին • պատասխանի ոչ տալոյն
իրեւնաց: Ի չիտանալոյ ոչնի ի կո-
զիցն սրբոյ • առաքնորդել ձեզ կո-
րուստեանն վերին՝ ի քարոզէ կեն-
դանոյ ի ձեռն սիրոյ:

Ա՛ռք հատարտէցան շարտրանոյց զոյ 5
ք՚ս սուրբ հոգեմատկացն • ի վերուստ
բուռ պարծանացան ընդ անմարմին
բանտութիւնեան • ասցին պատճառք իւր
նոցեա ի մեզ աւրէն հաւատացեալ մերոց:
Ա՛ռք իակիզ զանձ պատուեալ եղեն ի
սէր բանիւդ հօրն • ի զատեզերս հրա
հրեղէնն յորդեգրեալ շնորհս • ասց:
Ա՛ռք զընծայսն իւրեանց կատարեցի՛ն
հաճոյի՛ք քո ք՚ս • ի զպատուս սուրբ
պատուս ի քէն ընկալեալ • ասցին ասէ:
Ի զուր օրհնեցեք բարձր արարեք ըզ 4
նա յաւիտեան: Ո՛վ հաւիտեան հօր և
հոգւոյն որ բնակեալ ի մեզ սո-

մասունց և բարեբանիլ սրբոյոց ձայ
նիւ. բայիր: Օ՜ երկրպագութիւն ի՛
սուրբ խորհրդոյդ ոյր հեղմամբ սր՛
ւանն խրատուիլ տրմտութեամբ եղիր վերս
կոչիլն զինքեանս. բայիր:

ա Ա՛ղաչեմք մեզ սուրբ սրբ՛ մեր Լիկիր
տուին սուրբ խորհրդոյդն: Ա՛ղբ յոյ
ժամէ զոր սրբ գործաւորին գնդեսորհ
կոչին ի պատուիրատէ. տօթիւք տյտ
պիրղոյն մեզ: Ո՛չ արժանի եղիր զ
լսելոնիկ ի քէն զանխտուսամ վա
ռաց պատճին. տօթ:

ա Ա՛ղբ զոր ի՛ չ զերկրպագնդոյս յանձն
առել համբերեցիր. ով աշխատ հոյ
գնդեսոյ. և արժանի եղեր զերկնից
ցին պատուական պրոյկ: Ա՛ղբ փորձեցեալ
զինուոր Քրս. ժառանգեցիր զ
բոլոյն ձեզ զանձնցեալ. Համարձա
կութիւն ունիմք բարեխոսել առ տ՛ ի
վ՛ պատճառ մեզոյ: Ա՛ղբ զամբարել
առեալ վանեցիր զկռապաշտութիւն

ընդ հրեշտակն · եկ։

Զուգեալ լ՚երկիրն · և զաստիճեալ զ՚երկինս · և
զաստիճեալ լ՚երկինս · և զուգեալ լ՚երկրին ընդ
հրեշտակն · եկ։ Ի աստիճեալ լ՚երկրի՝ ասաց
ցանկալի ոգւոյ հրեշտակին՝ և ասաց ցնա ձայնիւ
մեծաւ լ՚ասելն՝ ասէ՝ Ո՞ւր է ոգի իմ։ Եւ ասաց
ցնա հրեշտակն՝ ասէ՝ Ոչ գիտեմ զոգի քո։ Ոչ
գիտեմ զոգի քո՝ ասէ՝

ԻՉ Ի՛նչպես երբեմն սրտից քոց քո հաս
տատելի՛ն ընդհիմանալս առ մեռելիցդ
իմանալով համայն գիրըդ յայլմոե՛ւ։
Այ՛ս հետմամբ առ այնոսիկ խրատուց
ագաստելին ընդ սուեզերս ի դիցապաշտ
մոլորմա՛ն։ և երեսն յայլմօրէ՛ն առ
այլսն։ Ինդ որս ես մեք տալոմեք քո
ընկալ ես ի զմեզ յերկնայի՛ն խորհուս
ի լուսաբեր՛ն աստղատան։ բերեսօսէ
և այլոքին առ Հրէացսդն։

ԻԱ Ի՛ր քեզ կարդայի՛ն յօդնեմ ի՛ն
այլ մեղսակոյնքն ես առնի՛ն։ որ ի բաս
ձեռնս բնակիլդ ես խրեսցես ամ լմեզ։
Ասես զոր զուարն լուսոյ։ զոս արամ
պարծանաց ի քէզ յաստուածոյ։ որ ի։
Ընդհանուր գիմիսոյ և ի սուրբսդս հան
գուցանի։ և զոս ես ընդառնոյ հոգոյ
մերոյ։ որ ի բարձունս բնակիլդ ես
Միշտ և յաւիտեա՛ն։

ԻՀ Ի՛մ աբ գերդ պարծանդ ազգի մեղ
կան։ Հրաշալի՛ Հրէացդ ի հերձուի

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՉՈՐՍ ՏՈՆՔ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

ամուսնանալ ոչ կարէ ընդ այլում մինչեւ
ի մեռանել առաջնոյն։ եւ ապա ազատ լինի
նա ի կապանացն առաջնոյ։ եւ կարէ ամուսնանալ
ընդ որում կամիցի։ եւ ոչ ինչ մեղանչէ։
Իսկ եթէ ոչ ազատեցուցանէ զնա ի կապանացն
առաջնոյ։ այլ ամուսնանայ ընդ այլում
կնոջ կենդանւոյ առաջնոյն։ մեղանչէ
եւ պարտական է ապաշխարել զանօրէնութիւնն
զոր գործեաց։ եւ ի մեռանել առաջնոյն
կարէ ամուսնանալ ընդ որում կամիցի։
Իսկ եթէ ոչ ամուսնանայ ընդ այլում
կնոջ կենդանւոյ առաջնոյն։ այլ դարձեալ
ընդ առաջինն իւրում ամուսնանայ։ ոչ
մեղանչէ։ զի ոչ ինչ է մեղք կնոջ առ
ամուսինն իւր։ եթէ ոչ ընդ այլում
ամուսնանայ կենդանւոյ առաջնոյն։
Իսկ եթէ ոչ կարէ ամուսնանալ ընդ
այլում կնոջ կենդանւոյ առաջնոյն։ այլ
դարձեալ ընդ առաջինն իւրում ամուսնանայ։
ոչ մեղանչէ։ զի ոչ ինչ է մեղք կնոջ առ
ամուսինն իւր։ եթէ ոչ ընդ այլում
ամուսնանայ կենդանւոյ առաջնոյն։
Իսկ եթէ ոչ կարէ ամուսնանալ ընդ
այլում կնոջ կենդանւոյ առաջնոյն։ այլ
դարձեալ ընդ առաջինն իւրում ամուսնանայ։
ոչ մեղանչէ։ զի ոչ ինչ է մեղք կնոջ առ
ամուսինն իւր։ եթէ ոչ ընդ այլում
ամուսնանայ կենդանւոյ առաջնոյն։

Ա°ր

զհոգւոյդ անմարմնական զօրացն. օրհ։

Ա°ր զհրեշտակսն որ ի քեզ բնակեալ են՝ եւ զքեզ պահեն ի
ճանապարհս քո. եւ անկն ոտիւք քոյիւ ի քարի մի։
Ա°ր զի ինձ յուսացաւ՝ ազատեցից զնա. պաշտպանեցից
զնա զի ծանեաւ զանուն իմ։ Ա°ր զի ընդ իս է նա ի նեղու-
թեան՝ եւ փրկեցից զնա եւ փառաւորեցից զնա։ Ա°ր
զի ծառայեցից երկայնութեամբ աւուրց կենաց նորա՝ եւ
ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։ Ա°ր զի ոչ թողից զնա
մինչեւ արարից զոր ինչ խոստացայ նմա։ Ա°ր զի
ոչ ամաչեցուցից զնա յամենայն գործս իւր։ Ա°ր զի
ամենայն որ հաւատան յանուն իմ՝ ընդունելոց են զթո-
ղութիւն մեղաց։ Ա°ր զի ես եմ Աստուած ամենակալ
եւ ոչ ոք է որ կարէ ընդդէմ կալ ձեռին իմում։ Ա°ր
զի ես եմ Աստուած ամենակալ՝ եւ ոչ ոք է որ կարէ
զձեռս իմ կապել։ Ա°ր զի ես եմ Աստուած ամենակալ՝
եւ ոչ ոք է որ կարէ զձեռս իմ կապել։ Ա°ր զի ես եմ
Աստուած ամենակալ՝ եւ ոչ ոք է որ կարէ զձեռս իմ
կապել։ Ա°ր զի ես եմ Աստուած ամենակալ՝ եւ ոչ ոք
է որ կարէ զձեռս իմ կապել։ Ա°ր զի ես եմ Աստուած
ամենակալ՝ եւ ոչ ոք է որ կարէ զձեռս իմ կապել

ցաղանդ։ և ի սէգ քոյ փոյտասանիլ։
զանազան ի վեր չորիքիւ տպաւորեալ կին
և դաշակաւք ի վեր ելեալ վիմս զբաստիճանին։
Ա՚յսոր և հրճուեալ ոտիւքն ոստնդեան՝
ընդ կամարս չորեքտասան հզեալ
ունգն։ ուր յայնմ ելից տեսանէր
ոտից։ Ա՚ն ևս թեզ յատեանդ։
որ հասեալ ի վեր չորիքիւ կին
դաշտոյ։ և ի սէգ քոյ փոյտասանիլ։

Ա՚ն ուրբաթ կիրակոյ զամբոն ուրբաթ
մեղքիսեդ ի գիսոսէ հշմարտութէ։ և հրա
էրեսոյ կերկնից ապրիլոսի։ օրհ։
Ա՚ն զ հիւսիսոյ վերկայից քոյ ասեն
սպասաւքն ի թիւեսդ՝ ապիշտաւք սոցա
դիմելոյս։ Ա՚ն յայլ ելից տեսանէր
բռնութեան հեղմամբ սրեսեան իւր
ետոյ՝ և զասակից երեք վերս զբ
ետեղանցն։ Ա՚ն ընկալաւ ի զ ուղ
սակս սեսոյն կանս յանդրասանէ ընդ
սոյն՝ և ամէն ապրիլոսի ը հրեշ
սակս ի կերկիր ետոյ։

Ա՚յսոր հեղասոյն սրեսոյ քոյ՝ սրբ
սակսեանց սեսոյնացն հասկերկրիցն
և զասակաւք ելից վերս զբաստիճանին։
Ա՚յսոր և հրճուեալ ոտիւքն ոստնդեան՝
ընդ կամարս չորեքտասան հզեալ
ունգն։ ուր յայնմ ելից տեսանէր
ոտից։ Ա՚ն ևս թեզ յատեանդ։
որ հասեալ ի վեր չորիքիւ կին
դաշտոյ։ և ի սէգ քոյ փոյտասանիլ։

Ա՚ն սրբոյ կերկնից սրեսոյ քոյ՝ սրբ
սակսեանց սեսոյնացն հասկերկրիցն
և զասակաւք ելից վերս զբաստիճանին։

Ա. յաօր եկեղեցի քէ՝ պոյճաւանոյ
յիշեսկաա սբց վ՛կայից՝ · որք բանք
խօսեն առ ա՛ր վանքն մեր։ Բ. յաօր ի
հեդանէն արեն սց դա՛ռք հրեշտակից
խոնարհեալ մարմնոյն քո՛ տեսին զ՛
մարդկա՛ն։ Գ. կնոջք եւ մեք քէ՛ հաւա
տացեալք · կառապետացն՛ք ի՛ դիշա՛
ոմն ի սբց վ՛կայից՝ որք բանք խօսէ։
Դ. ամէն ի՛ քրիստէ՝ · եւ բարեբանին ի՛ դա
ւաց սէրովբէից։ Ե. ի՛ դիզ գիւղէն քէ՛
Թէր վանց քո՛ · համառօտեալ ընդ սբ
ա քո՛ յեկեղեցին սրբոցդ։ Զ. ընտեա
զանձին մեր եւ ողորմացո՛ սբ հոգի
գնեաց՝ կենդանատուր սբ՛ հոգի։
Է. պարտեցանն՛ սբքդն փառո՛ք եւ գոհ
ծացեն ի՛ համագիտ խորհուրդ՝ · քան
զի ընդ հո՛ր եւ ընդ ա՛ր սուրբ անցա՛ն
զմարմինս խորհուրդ։ Ը՛ զարհուր
խորհուրդ հեղձն՛ չարչարանացդն համ
բերեցին՝ · եւ ի՛ դ ապառնեալ բանա

եղանակ անտրտունջ յանձնառնէ։
Ո՞րպէս եւիսք հաւատացեալք կատա
րեցուք զպատուիրակ սգ. քանզի տգէտ կո
չեմք զանձինս յաղթութեան աստ։
Ո՞չ սա է ի մէնջ եղբոյց ի մարմնոյ եմք
ես հանգուցեալ ի յաւիտեան սգ. ես կո
չիմ զինքն ամենայն գաւառաւք ըստ հրա
մանի նշխարին։ Ասանկ հրաշալոյց
սուրբ շուրջ են գնացք. ես զգալով են ան
մահացեալ յօրհնութիւն սգ. ես կոչեմ զան
բանից զեռնտուիս ամ սիրեմք։
Ասպատակ հանդերձեալք ես ամբ ես
ես հոգւոյ սգ. ես ինձանէ մեռանիմ
սրբեալ կատարելոյն ի գործս սգ։
Ասաւած բարեկեցիկ ես ի մեզ հան
գուցեալ ես հոգւոյդ սէր ողորմեցիր սգ։
Թերիմ հոգւոյդ ի գերեզմանէ բարձ
եալ. ես ամենայնում ցուցանելոյ
հանգուցեալ ընդ սէր։ Ասրբ կրթիր
նեցիր զանձնօրինեալն ի գործսն. ես
հոգւոյդ քանզի թողին յաշխարհի.
բարեխօս։ Պատուական անուշութիւն սգ

ասելն զեզ ընդարմացի՞ս և զադրեսն։
համբերելով չարչարանացդ վասն սո
ւրբոյն քոմայելոյ։ բայեխա՛։
Ո՛րպիսութեամբ սիրոյ անչի՛նք ա
յսպիսի վկայիցն։ որ անսանձելք ես
զբանեցդ ի յոտնատմասլ՛ն լուսոյ։
Ո՛վ ի զսուսպիկն մեզանէ ըզբոց՝ արեւ
մտեան խաւարեալ շինուածոյն։ և ըզսխեզբա
հրաւիրեալ սրտիցն հայհոյեալ։ և
հնարիմաբ արեւմտեան խաւարեալ մեզ չա
նապարհ հաղորդելոյն։ և սա քո մեզ
զուարճ կենաց բոլոյն ինձանէ զերծուցեալ։
Ո՛ր եկեալ էրգ ի պատեալ զմեզնոսա
նէ վկայիցն։ սուգք ընկղմեալ ըզգ
նաւ։ սրտմտիկըմբ սա քո սրտ
քեզ վասնզի՞ սիրեցեր զմի միշ։
Ո՞չ հաւատս հրեշտակին՝ սեռակս խոր
բեց։ ելիր երեսեցար մարդկամբ։ ուսա
ցեր մեզ սակաւ սրտ։ Յանդգնութեանց
ս վեր ծրտեալ։ ի մարդկութենէ երկիր
պագեալ։ քեզ վասն ընդ մեզ պատա
ղեալ ես։

Ի յոմնէ բարդ որ Տանգրամեան,
Տանգրամ մոլորեալ ի նոյն ատեան:
Ով ի զոհէ գլուխ հերոս անուն,
Իսկ յարմատ անարգ անուանին:

* Ասաց Տէրէն ՚ի նիքեմոս Ք՚ն։

ՈՒ ՉԱՐՉԱՐԵՑԱՒ ԱՒՐՈՒ

զամենայն ազգս երկրի. որ յարեւմտից կ՚ելանեն ազգք մարդկան և կոխեցեր զնոսա մահ. ոչ՝ թէ միայն ՚ի ձեռն մահու հանելոյն մեր զանձինս մերոց։ Այլ մանկամանացուածոյս կեանքէդ ևս. զկտակեա նոցին ՚ի ձեռն մեր ընկալ. ոչ՝ թէ միայն։ Այլ զերա վոխեցեր յոյժ խաղալն կենդանեացդ. հանգաւառեան արժանանալոյ. ոչ՝ թէ միայն։

Այլ ՚ի ձեռն ծննդեանցդ ևս բանիցդ սրբոյ ձեռնադրելոյ զանձինս մեր ՚ի ձեռս քո։ Ամենայնիւ ինձ ոչ ինչ ՚ի քեզ պակասեցաւ. զի ամենայն ինչ ունիս ՚ի քեզ։

ոսկեղէն հոգիք ունէին ընդ իւրեանց. և յաւուրն
յարութեան անապականս առնիցեն մարմինս:

Ա՛յլ ասէ զիմաստն զոր պատկերի էին
ոչ ըստ պատուհասի ընդդէմ. ընդ որ և այժմ
ընդ ննջեցեալսն ի քեզ ուղիղ հատա-
նիլ. ըստ մեծի քաջի գոմէր դնիմեր:
Ա՛յլ շնորհք ոչ հոգւոյդ լուսաւորիչ
գէր՝ մկրտութեան խրատուդ զհոգիս նոր
ընկալար մարդասէր. ըստ մեծ: Ա՛յլ հա
զարեցան մարդկանց և արեամբն քո ար-
հաւիրս զհոգիս նոր ընդ արբուս քո ար-
ար. քանզի դիմեալ ոչ պահեն քոհն:

Ա՛ր վասն ասէ այս օրհնէ. որ յարու-
թիւնդ և այնիսիկ յաւիտենից ննջեցեալ
ոգոյ. թէ և հեշտ ուրեք վերծանեալք ըզբեզ
Աստուածդիմի գաղտասանելոյդ քո քա-
փառից թագաւոր. և Աստուած վասն ո
ոսկեղէն հոգիք ննջեցելոցն. և յաւուրն
յարութեան անապականս առնիցեն մարմինս:

ա

ա

ընդդէմ հրամանի աստուծոյ գոլով ի չարութեան մէջ։ Ոչ
ինչ ասելոց է ընդդէմ ասելոյ աստուծոյ, եւ ոչ գործելոց
ընդդէմ գործելոյ աստուծոյ։ Ոչ ինչ ասելոց է ընդդէմ
ասելոյ աստուծոյ, եւ ոչ գործելոց ընդդէմ գործելոյ աստուծոյ։
Ոչ

որ կամաւոր խոտորումն ըստ
կան է երկրի թիզերու վասուց ։

Ինչպէսութիւնք երկրի յորմէ
ոչ կարեն ելանել ջուրք ։

Եւ որ ոչ կարեն ելանել ջուրք ի վերոյ
գրելոցս ասի ։ Եւ այսպէս ասի զայս
ինչ ։

Ի ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀՈՂԱՅՆ ՈՐ ՈՉ ԿԱՐԵՆ ԵԼԱՆԵԼ ՋՈՒՐՔ ։

Ա Ի մասնաւոր հողայնէ որ ոչ կարեն
ելանել ջուրք՝ խնդրեցէք զայդ
բանդ ամենեցուն ։ այսօր հանգոյց
և իւղ մեր լցանելիցն ընդ սեր
ընդ ։ որ մոռցեալ ես մեղսակից ։

Ա Ի սեղմարգելիչ մարմնոյ եկեալ կա
մաւ ընդարձակութեան ։ Ելեալ ես ընկ
ղմեալ ի ջրոյ ։ այս ։

Ա Ի թանձրութենէ երկրաւորին ընդհատ
մանէ լուծեր ։ Ելոհեցեր ի ձեզ հան
մանէ ես վերատուր ընդունելութեան ։ այ

Ա Ի հատուածոյ յանմանէ զաղբս
մարդկան ։ անանուշ բոյսեր ։
սպասեցէք առաքելոյն ։ այսօր ։

Ա՛ղաչեցայն ընկերք ի վկայեսարիոյն մեր. որ
քէ ընդունէցուցան ոչ յայտնոյ. ըստ
Ա՛ղաչեցայնք ընկերք ի վկայեսարիոյն մեր. որ
քէ ընդունէցուցան ոչ յայտնոյ. ըստ
դատին ելեալ ընդ առաջ նոցա. ոչ
Ա՛յլ եղեալ ընդ միմեանս հօր՝ և հրամա-
բանեալ առաքել ընդ առաքեալսն. որ
ժամանեալ և ընդ մեր ընդունելոյն
դասակից լինել արարողութեան. ծիր։
Ա՛զգեալ օրհնեցեալ բարձրագոյն արարիչ
ընդ նա յանխտանին։ Ա՛յլ փառօք հօր
հանդերձեալ գոլ ի դասս ընկերիւր.
և բնութեամբ բանական վերին ընդ
առաքինեացն կարգեալք լինին գոլ
լեառնն նորա. բան։ Ա՛յլ ահագին
դատաստանք զարհուրելագոյնք զարա-
րած ի գալստեանն նորա. և ընդ
հրեշտակ ձայնին փողոյն հնչեսցէ
քէ ընդունէցուցան ոչ յայտնոյ. բան։
Ա՛ղաչեցայնք ընկերք ի վկայեսարիոյն մեր. որ

գաւառս է կիւրեղեանց եւ մեռեալ·
զի արժանի արասցէ ի զննելոյն մեզ
մեր մտանել ի յաւազանս ընդ նմա
սուրբ կուսանացն· ընդ

ա Ներսիսէ աղջկէ եւ բառնջինէ մազի
մտրդիսդ՚ե· մի անտես առնէր ի
զննելոյնե մեր· այլ հանգիր զհոգիս
նոց ընդ սրբոցն քոց: Մոտիկ մնացի
յարտաքս սենեկացն՚գ· մի անտես առ:
Հնդիկ Քրիշտափոր՝ մխիթարէ զի
գաւառի՚գ· մի անտես առ:

ա Ելոյծ քո պարսիկն եւ բառնջինն զիա
ի հոգւո՚գ· ի յաւուրն երկրորդ ալիք յաւ
առին: Իսկ պարսիկն բանտարկեցին
խաթունեցոյ յանձամբ լուսո՚գ· և
գարձոյ սեղբին ի հոգ յաղթի առել
ծայ: Մխիթարէ ալ հոգի լուսո
բեան զմեզ զննելոյ՚ե· ի հանգիր
զհոգիս նոց ընդ սուրբսն քոյ:

ա Այլ անխոնարհ ի բառնջինէն· մնաց
Ներսիսէ հոգեցեալ ի քէն զիարն մեր

ՆՈՒՀԵՑԵԼՈՑՆ ԱՐԺԱՆԱՒՈՐԵԼ ՀԱՆԳԱՍՏ
ՏԱՆ ՕԹԵԱՆԻՆ ԱՐԵՒՑՒՆ։ Ի ՆՄԱՆ ԺԱՄ
ՆԱՀԱՏ ՀՕՐ ԱՐԱՔ. ԱՐ ՄԱՀԱՑՈՒՆԱՑԱՑ
ԿԱՑԱՐԵԼ ԼԱՒ. ՊՏՂԱՑԱ ՆՈՒՀԵՑԵԼՈՑ ՄԵՐ
ԸՆԿԱԼ. Ե՛ ԱՐԺԱՆԱՒՈՐԵԼ ՉԱՆ։ Ի ՆՈ
ՐՈՔՈՂ ԱԲ ՀՈԳԻ ՅՈՐԺԱՄ ՆՈՐՈՔԱՑ ԶԱ
ԱՍԱՆԵԼԱՆ ՅԱՅՆԺԱՄ ՇՆՈՐՀԱՒ ԵՒ ՄԵՐ
ՆՈՒՀԵՑԵԼՈՑՆ ԱՐԺԱՆԱՒՈՐԵԼ ՀԱՆ։

Ի ՅՈՐԺԱՄ ԿԵՂԿԱՒՈՒ Զ ԳՈՂԻ ՓՈՂԸ ՈՉ
ՂԵՑԱՑԵ. ՅԱՆԱՆԵԼԻՍ ՈՒՐ ԿԱՂԵՑԱՑ ԻՐԱ
ՍՈՒՍԱՆ ՑԱՒՈՒՐ. ՅԱՅՆՄԱՆԱՐ ՈՐՀ
ՂԱՆ ԱՒԵԼՈՒ ԱՂՔԱՐ ԼԻ ԸՆԿԵՐԱՐ ԸՆԿԵՐՆ
ՔԱՂԱՑԱՑԱՆ ԼԻ ՀԱՆԳԱՍՏ ԸՆԿԵՐԱՑԵԼ ՔԱՆ։
Ի ՅՈՐԺԱՄ ՀԱՄԱՐՁԱՒՔՔ ԱՁՈՒՄԲԵԼՈՂ
ՓՈՂՔՆ Ի ՅԱՐԵՒ ԿԱՑԱՑ. ԼԻ ԳԱՂԱՓԱՐԵԼՔ
ՏԱՐՑԱՒՔԱՑԱՐ ԵՒ ԶԱՆԱԼՈՆ. ՅԱՅՆՄԱՆԱՐ ՈՐ
ՀԱՂԱՆ ԱՒԵԼՈՒ ԱՂՔԱՐ։ Ո՛Վ ԱՐՀԱՐԱԲԱՐ
ԳՈՂԱՆԱ ԱՐԱՐՈՂՔ Ի ՀԱՅՆԼ ՍՐՈՔԱՒՈՐ
ԶԱՂ ՓՈՂԱՑՆ. ՅԱՅՆԺԱՄ ՀԱՐԱՒԱՆՔ ՀԱՒՔ
ՍՈՒՐԿԱՑԱՆՆ. ԼԱ ԿՈՂՔ Ի ԳԱՐԱՍՍԱՆՈՒՆ
ՁԱՂՁԱՆ ՈՂՋՈՒՑ ՄՈՂՈՒԱՆՆ. ՅԱՅՆՄԱՆ։

ՀԱՅՐ մեր որ յերկինս, սրբեսցի անուն քո, եկեսցէ
թագաւորութիւն քո, եղիցի կամք քո, որպէս յերկինս
եւ յերկրի։ Զհացս մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր,
եւ թող մեզ զյանցանս մեր, որպէս եւ մեք թողումք
մերոց պարտապանաց, եւ մի տանիր զմեզ ի փորձու-
թիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է թագաւորու-
թիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։ Ա-
ՅԺՄ զհաւատս քրիստոնէից ուսուցանելոյ, եւ զկա-
նոնս սրբոյ եկեղեցւոյ պահելոյ, եւ զպատուիրանս
աստուածային օրինացն կատարելոյ, եւ զամենայն
ինչ որ ի սուրբ գրոցն գրեալ է, եւ զոր ոչ գրեալ
ինչ գտանի, այլ ի սրբոց հարցն աւանդեալ է, ա-
ռանց ամենայն ինչ ի պակաս առնելոյ, եւ ոչ ինչ
ինչ ի նոցանէ ի վերայ առնելոյ, զայս ամենայն
ինչ ի սկզբանէ մինչեւ ցկատարած ի սրբոց հարց
մերոց ուսեալ եւ ընկալեալ եմ, եւ ոչ ինչ ինչ ի
նոցանէ ի պակաս առնելով, եւ ոչ ինչ ինչ ի վե-
րայ առնելով, զայս ամենայն ինչ ի սկզբանէ մին-
չեւ ցկատարած ուսուցանեմ եւ քարոզեմ։ Եւ
զայս ամենայն ինչ ի սկզբանէ մինչեւ ցկատարած
ի սրբոց հարցն մերոց ուսեալ եւ ընկալեալ եմ,
եւ ոչ ինչ ինչ ի նոցանէ ի պակաս առնելով, եւ
ոչ ինչ ինչ ի վերայ առնելով, զայս ամենայն ինչ
ի սկզբանէ մինչեւ ցկատարած ուսուցանեմ եւ
քարոզեմ։ Եւ զայս ամենայն ինչ ի սկզբանէ մին-
չեւ ցկատարած ի սրբոց հարցն մերոց ուսեալ եւ
ընկալեալ եմ, եւ ոչ ինչ ինչ ի նոցանէ ի պակաս
առնելով, եւ ոչ ինչ ինչ ի վերայ առնելով, զայս
ամենայն ինչ ի սկզբանէ մինչեւ ցկատարած ու-
սուցանեմ եւ քարոզեմ։ Եւ զայս ամենայն ինչ ի
սկզբանէ մինչեւ ցկատարած ի սրբոց հարցն մե-
րոց ուսեալ եւ ընկալեալ եմ, եւ ոչ ինչ ինչ ի նո-
ցանէ ի պակաս առնելով, եւ ոչ ինչ ինչ ի վերայ
առնելով, զայս ամենայն ինչ ի սկզբանէ մինչեւ
ցկատարած ուսուցանեմ եւ քարոզեմ։ Եւ զայս
ամենայն ինչ ի սկզբանէ մինչեւ ցկատարած ի
սրբոց հարցն մերոց ուսեալ եւ ընկալեալ եմ, եւ
ոչ ինչ ինչ ի նոցանէ ի պակաս առնելով, եւ ոչ
ինչ ինչ ի վերայ առնելով, զայս ամենայն ինչ ի

Ա՛ր կոչեցեր առ քեզ զոր բռնեցի՛ր զաջ
աջմ. ընկոյզ ի գետեր ի դնդիճեցան ի գործ
հայցուածոյն ուրուանման՝ ոգոմամբ առ
վերկի՛ն և բառերոյ։ Ա՛ր թողու էցես առ
աւետ ասէ՝ Քան լսեցեալս մեր ընդ
գեղացեն կարծէ յաւել և հե՛զօր՝ ոգոմ
Ա՛ր լուսատու ասեցելոյ քո ասէ՝
լուսատուին և բոլոր ի դնդիճեցեալն
լուսով երանելւոյն զերապետին՝ ոգ։
Հրեշտակացին Ձայնեաւ օրհնե՛սցէ
զամենայն զերդողոտելին՝ փառա
ի՛սկ երկայ՝ որ վերակոչեաց զամե
նեսեան ի մնչումն յանանցոն։
Ի՛ոգեցե՛ք առ երգ նոր ելեզեցի՛ք
սրբեցե՛ք՝ քի՛ երկրպագեցի՛ք՝ որ վե
րակոչեաց զամե։ Աբրեսում Ձայնեա
օրհնե՛սցէ՛ք՝ հնգետասակոն հրեշտամբ
գովե՛սցէ՛ք՝ որ գհոգին փառաւոր
լոյս որ վերակոչեաց զամե։
Ի՛Ձայն փողոյ գաղտուկ քո որ առ
հնգից զաղիքեցեալն ինչ լուսաւորումն

ՀԱՏ Ե

ԱՐԱՐԵՑԻՔ ԱՌԱՔԵԼԱՆԱՑ ԵՒ ՈՐ ՎԱՐԵՑ
ՄԵՐ ԸՆԴԱՆՈՒ ՀԱՒԱՏՔ ԿԻՑԸ. ԱՅԼ
ՈՐԴԻՔ ՀՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ
ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՌԱՋԻՆ. ԵՒ ՄԵՐ ՆՈՒՆԱԿԱՆ ՍԿԻԶԲԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԿՐԻ ՀՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ
ՍԿԻԶԲԱՆ ԱՌԱՋԻՆ. ՈՐ

Ա՛ր խոստացար Տէս առագէլոց ընդ
ցեղդ յանձն քո ընդ կեանս՝ ա՛ր ասէ։
Ա՛ռ խնդրելիք ի քէն մարդասէր ասէ.
ղՏոգիս ընդ իւրում գասեա ընդ ա՛ր
բաքո՝ ա՛ր ասէ։ Ա՛զ ա՛ր օրհնեցէք ի
Խորհո ա՛րդ ընդ ընդհատանին ի յամե
փոսաց։ անդադար հոգեւոր երգով։
Ա՛ր գալոյն է ընդ անդս երկնից նոս
րոգել զերեսս երկրի։ բար։ Ի գալ
ածողին փրկչին։ զարհուրանաւ զնոն
ջելոցն Տանդերձ կենդանութեաբ։ ե։
Ա՛ր պղծել ես և բանդ ա՛յծ։ Տա
ստոկից ընդ հօր ձեռնէն։ ա՛ս քեզ
կարդալք մարդասէր՝։ Տա՛նգոյ զՏո
գիս ղա՛ս ընդ ընդելոցդ մեր ընդ աբեղբ։
Ա՛ր ինձ ձեռն յերկնից վանալն մեր զաս
ջինն՝ ասէր զանցանեաս արդանց՝։ ա՛ր
գալ բնութէ բարձէր իմէ խաչին անա
րատ ձեռաբ։ Տան։ Ա՛ր լուծեր զիշխա
նութէ մանկա կամաւորական մանչանք
գուքե։ բանաստղոց զարդանաս աս
ձի՛ գո Տերեւ մարդեմէ։ Տանգո։

ա

Ի՛ջիր վայրէ ամբ օրհնեալ Թէ. որ յոն
մասոյց սիթա անմահից փառաբանեա
լբարձեալ։ զինքիցեալսըն յանձն ա
ընկալ ի՛ երկնային ա՛ր առաքեսս. որ
մեա՛ յետ եա մարդասէր։ Ա՛ր ոչնախ
իշխանեալ մահա և կենդանց. ի՛շխա՛
զմոգեա ննջեցելոց մերոց. և հանգի՛ ը
աբեա՛ր ի՛մարեա քո՛ մարդասէր. որ մի
Ա՛ր յաղթեա օրհնեալ տէր. արժա՛ն ե՛
սրա՛ ըզծառայս քո՛ ննջեսա՛ն նորոգ
ման ի՛ լեա՛ր ըզձոյն ամօրհնեալ փա՛ռաց
ըստ ասացեալ լսեա՛ր քոյ վա՛ռաց՝ ա՛ր։

ա

(ա) ամէն որ խոստա՛ր որբասացեա՛ր
խոնա՛ն զբո զարարածս. ի՛շխա՛ ա՛ր
զմոգեա ննջեցելոցն ընդ աբե՛ա քո՛. և
զասա՛ր ի՛ յաւիտեա՛ն անդադա՛ր։
Ա՛ր կանչեալ լուրեանդ մահա ըզահիր
քո զարարչա՛ն. և ծանո՛ւցեալ զնո՛ր
ընդ հանո՛ր սիրելեացդ. լուսաւորի
ա՛ր զնո՛ր։ Ա՛մէնարի քո՛մ արքե՛
մասա՛ցանե՛ք քե զարտասուս արտա
սուից՝ ապագասցի ա՛ր զնո՛ր։ 698

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԿԱՆԽԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԱՌԱՔԵԱԼՆ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՀԱՅՑԵՄՔ ԻՐԵՆ. ՔՆ ԱՒԵՏ
ԱՒՐԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԵՔ ԶՔԱՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԿԱՐԱՊԵՏՆ ԵՒ ԶՄԿՐՏԻՉՆ
ՅԱԿՈԲՈՍ ԶՈՐԴԻՍ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐ ԵՒ ԶՄԱՆԿՈՒՆՍ ՆՈՅՆ ԶԱՐՔԱՅՍ ԵՒ
ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍԱՐԱՅ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՏԻՐԱՆ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ
ԶԱՆՆԱ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍԱՄՈՒԷԼ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶԱՆԱ ԵՒ ԶՈՐԴՍ
ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ
ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ
ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ
ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ
ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՄԱՅՐՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ ԶՈՐԴՍ ՆՈՅՆ ԶՍՈՒՐԲ ԵՒ

Ա՛ղջիկ՝ որ ձեզ մոլորեցուցանէ՝ ոչ ինչ
ողջիկ՝ որ ձեզ չուսուցանէ՝ ոչ ինչ
կամ ի քէս. ողջիկ՝ որ ձեզ չսամօքչէ՝ ոչ
գնմէ՛ղ ոչ ոք. ողջիկ՝ որ ձեզ չսիրէ՝ ոչ
գի ոչ ոք քրիստոսի չունի ոմէ՛ն ոչինչ։

* Աղջիկ. Ես ոչ ունիմ ոչինչ։

Ա՛ղջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ ունի՝ ոչ
ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
կամ ի քէս. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ ուսուցանէ՝ ոչ
գնմէ՛ղ ոչ ոք. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
գի ոչ ոք քրիստոսի չունի ոմէ՛ն ոչինչ։

* Աղջիկ. Ես ոչ ունիմ ոչինչ։

Ա՛ղջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ ունի՝ ոչ
ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
կամ ի քէս. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ ուսուցանէ՝ ոչ
գնմէ՛ղ ոչ ոք. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
գի ոչ ոք քրիստոսի չունի ոմէ՛ն ոչինչ։

* Աղջիկ. Ես ոչ ունիմ ոչինչ։

Ա՛ղջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ ունի՝ ոչ
ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
կամ ի քէս. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ ուսուցանէ՝ ոչ
գնմէ՛ղ ոչ ոք. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
գի ոչ ոք քրիստոսի չունի ոմէ՛ն ոչինչ։

* Աղջիկ. Ես ոչ ունիմ ոչինչ։

Ա՛ղջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ ունի՝ ոչ
ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ինչ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
կամ ի քէս. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ ուսուցանէ՝ ոչ
գնմէ՛ղ ոչ ոք. ողջիկ՝ որ ձեզ ոչ ոք ոչ սիրէ՝ ոչ
գի ոչ ոք քրիստոսի չունի ոմէ՛ն ոչինչ։

* Աղջիկ. Ես ոչ ունիմ ոչինչ։

ՀԱՅԱՐԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ՀԱՅԱՐԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

❀ Աղօթք · Ի՛սոյ օրհնեցեք՝ եւ ես՝ ։

Աստուածային անձդ ինձ ինչ ոչ յայտնի՝ ամէն ստեղծուածոյ. քանզի պատուական ես քան զամենայն մեղսոյ. եւ ձայնակից ըլլալ զաստուածային մտաց՝ ու յայտնի ինձ ծպտելու ինձանէ։

❀ Աղօթք · Աստուածային անձն ի՛ւրոյ ։

Ո՛վ անմատոյցդ ամենայն արարածոց. քանզի ոչ պատշաճի քեզ ստեղծուածոց ձայնակից ըլլալ. այլ առ քեզ վերացեալ պատուի սուրբ հայրապետաւդ. ասէ՛ յայտնի ինձ ծպ՛։

❀ Աղօթք · Ո՛չ ճանապարհս գիտաց։

Ո՛րպէսզի ոչ ճանապարհ գիտաց ասէ եւ ձանձրացեալ հին գրոց. քանզի խնդրեցիք գրել սուրբ գիրս. դարձեալ սնոտիքեն հեռացուցանել ստեղծուածոյ. այլ առ քեզ վերացեալ պատուի սուրբ հայրապետաւդ՝ ասէ՛ յայտնի ինձ ծպ։

❀ Աղաչ · Մի՛ ետուր հոգի յոյժ ։ ընդդէմ պատկառի · զի զոր խոստի՛ եւ յայտնեցեր՝ զայն

համառաւ ցիր ընդ երկնաւոր. հանդէս
զնդի սորա մեղեալ ոչ կամաւոր։
Ի գաղտ ուրեք ոչ զօրաւոր՝ և ի գաղտ թա-
գաւորեն մեծի. ու ժողով սրբոցն
են ի խնդրատէ. գնացեալ յաւուրն
և հանգիցես ընդ հրեշտակսն գալոյ՝
առաւոտուն ի լուսոյն յաւիտենից։
Երգեցաւ անձն իմ ի հնդ յորմէ
առեղծեր զինս. և հոգւոյս մեկնեալ
մինչ ես. ոչ ոք զապաւինեալսն մեղաւ ի
քէն գայլասուացն։ Առեղծուած եմ
նոցսա ձեռաց քոց մի՛ մնասես սո
նէր. այլ խնայես ինս յանհագին ա
ռեալն. ոչ զոս։ Երկրաւոր գան փառաք
հօր գասել ի զանեզինս սա. և հնդ
կանխի փող հրեշտակն յորսէ. ոչ։
Ի գայլասուացն ոչ ես զրկեալ երկնից
բանին։ և ձառագիթք անձամբ լու
սոյ ոչ խոյզ երեկ։ Երկրեալսդ ոչ ես
լերկնեղէնք հայիցես. և ի յանէ փառաց
նորա շարժիցես զօրսն։ Երեսաց
ոչ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԳԼՈՒԽ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԷՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԲԱՐՍՂԱՄԱՅԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱՇՏՈՑԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏՉԻ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍԻ

ցեսցէն հզօրքոս հաւատով եբրայ
դոքէդ · ի մեռանելն իւրոցմանն
գասեաւ ի դաս ընտրելոց քոց · սու։

Ի զուր Պ՚իրաւունսն ձոյնիս · ի՞
զանձդ տալ առաւել քարձր սրտիւ՞
ի գնա յանխտառն։ Ա՚ր գաղջնակ հա
ւոք հօր սրտի՞ն ո՚ղորմի՞ ձոյնի՞
ձայնին հաղցն · սունկ ամա՞ն յա
նել արդեաց մարդկան՝ · սրբա։
Ա՚ր սունկ հնասոյնն ըն հետքան
չեր գործոց գաղաւորին կենդանեաց
և մեռելոց · և՛ հասատակ ըսխրի՞ն
հե · պայծառացոյ ի հոգորքս լո
սեղեա՝ · քո՞նանամա՞ն յաք առաւել։

Ո՚ւյդ բանիդ՝ թե զերծացը ի յաղգս
արդաց մարդկան · առաքեցեր ի գիս
ձեռնդ ի վերուն · վերա՞ զհոգիս նորս
չեցելոց սրբոց · և հանգիր ընդ ա՞ղբա՞ր։
Ի՞ղձի գիտեմ՝ ար յարեղակ իմաստ
հոգեառութեան գաղտնեղեն քո յայտ
սեզ հոգոյդ · սրբ։ Ո՚ղջ գ հզօրքս

մեծ ուրախութեան առիթ եղաւ ամենայն ազգի քրիստոնէից։ Եւ
ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն
ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ
ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախու-
թեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ
ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունե-
ցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։
Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամե-
նայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ
ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախու-
թեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ
ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունե-
ցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։
Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամե-
նայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ
ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախու-
թեամբ ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ
ընդունեցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունե-
ցաւ զնոսա։ Եւ ամենայն ազգ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զնոսա։

Ա՛ր խոնարհեցար մինչեւ ի մահ մեռանել
այլ եւ առեր մարմին մերոյ կամաւն.
մինչեւ ընդ ոգիս անձացուսցես զմեր հոգի
ժամ գայցէ մահուան փառօք. զի զքո
եւս տեսցեմք յարութեան երկրորդ։

Ա՛ր մանկա հրեշտա՛ւ մատչի՛ւ եկեղեցոյ
եւ խոշեմ՛ զդա՛ս լուծի՛ր զերկիւղելիս մո-
հե՛ն. մի՛շ։ Ուսո՛ւմ զա՛ս յաւուրն զատու-
ե՛ր սիրե՛ւ. տալո՛ց ա՛ր ձեզ ընդ ոտն
մինչեւ զմեր ընդ ոգիս անձացուսցես զմեր. յոր-
ժամ գայցէ մահուան փառօք. քանզի քո է
փառս եւ զաւրութիւն յաւիտեանս ամէն։

Ա՛ստուածածի՛ն սիրա՛ծ. զարմա-
ծրեա՛ զմի՛ անուն սուրբ. այլ զմիա՛ն
ընդ ոգիս անձացուսցես մեր. եւ հանգո՛ց ընդ
ա՛ր ընդ եւ լինասցես. քանզի մի՛ մոռա՛նայ։
Ա՛ստուածամա՛յր կոյ՛ս մարդ. լուսաւո՛ր
զամ քո ցոլո՛ց ամենայն ազգաստանեա՛ց
ընդ ոգիս անձացուսցես մեր։ Աստուածամայրն ա՛ր
ես մեր հոգի. յորժամ գայցէ մահուան փառօք
լոյս։ Ընդունելո՛ւ զաղաչանս մեր եւ

ցո՛ւք ընդ առաջ աւազ պղտորութեան որ ի
ոտս ձեր ի վերայ ձկոցս. զի նմանեսցի ա
ղագաստանն իմ արքայութեան երկնից՝ ո
րոյ նմանեսցին ձկունք ծովուն որ ի ներքս
ի նմա հոգիս ոչ կարեն սպանանել։

Եւ ասաց առ գրագետսն եւ առ փարիսեցիսն
զառակս ի նմանութեանէ առնոյր զնոսա եւ ասէր
ցնոսա. Ելանէր սերմանիչն սերմանել զսերմանիսն
իւր. եւ յորժամ սերմանէր նա՝ անկան ոմանք
առ ճանապարհաւ. եւ եկեալ թռչունք երկնից
կերան զնոսա։ Եւ այլ անկաւ ի վէմս. եւ յորժամ
ծնաւ՝ չորացաւ վասն զի ոչ էր նմա խոնաւու
թիւն։ Եւ այլ անկաւ ի մէջ փշոց. եւ բուսեալ
փշոցն խեղդեցին զնա։ Եւ այլ անկաւ ի հող
բարի. եւ ծնաւ պտուղ՝ զոմանք հարիւրապատիկ
եւ զոմանք վաթսնապատիկ եւ զոմանք երեսնա
պատիկ։ Որ ունի ականջս լուանիցէ։ Եւ մատե
ան առ նա աշակերտքն եւ ասեն ցնա. Վասն
զի՞ առակաւ խօսիս ընդ նոսա։ Եւ նա պատաս
խանի տուեալ ասէ ցնոսա. Զի ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութեանն երկնից՝ եւ
նոցա ոչ է տուեալ։ Զի որ ունիցի՝ տացի նմա
եւ առատասցի. եւ որ ոչ ունիցի՝ եւ զոր ունի
առնուցուն ի նմանէ։ Վասն այնորիկ առակաւ
խօսիմ ընդ նոսա. զի տեսանելով ոչ տեսանեն
եւ լսելով ոչ լսեն եւ ոչ հասանեն։ Եւ լցանի
ՍՏ

ՍՏ

ամեն ասէ որ ի Ծննդեան Տեառն · վասն
մարդոյ փրկութեան ի յերկինից էառ
նմանութիւն · զի ըմպեսցէ նորոգէ
զեռ ինկեալսն · ասէ Տէրունդ մարդոյ ։

Լաստանն՝ զոր նաւելոյն ասեն մարդ ։
Լուսաւորիչն արդարութեան քո և ապրի
եհեն յաւուրսն ։ որ և ըմպեցաք ա-
ռաջ մխիթարիչն կենդանութեան փրկ
ինչ ընկոյզ զոմեր ննջեցեալսն · և Տան
գոյ ըմպեսցեն քոյ ։ Լուսաւորիչ արդա-
նաձամբեալ բեհեզովք և արտասուիւ
Տաւատոյ ։ որ խոցեալ զմանկունն պատ
րաստեցեր փրկիչ ։ Լուսեղէն Տոյ
ցիմբք բեհեզին ոդոյմանէ և պատ
գեղիչ կենդանեաց ։ որ առաքեալին
ըզգեստիւն Տաւանդեցուցեր փրկիչ ։

Ա՛ր հանդերձեալ ես գալ ի սուրբ հօր
զարհուրանալ ի զնոյնէ եւ ոչ ամենեւին
անուանել զն. նորոգեսցի եւ ի մեր հին
կեցեալն. որպէս Նիկոդէմոս ասէր զի
զո եւ պարզեւիչ կենդանեաց. ի մեւս
անգամ գոյանալոյն եւ յաշխարհս
կոչն ասեն. Թողութիւն շնորհեսցի մեր
նոյնիցեալոցն. որպէս Ի զոր օրհնեցիք
բարձր պարտիք ի զոյ յաւիտեան։
Ա՛ր նաեւ ընդ մեզ հօր ծնանիլ եւ
ամբարտաւանիլն խորհեալ զարտա
ծրա. բար։ Ա՛ր ըզ հնացեալ բնու
մորդիան նորոգէ իւր ածելիքն ի
կենադարձ ի կեանս անմահ. բար։
Յանարգարժէ ի կենաց հօր խոնար
հեալ բանալ դարպասացեալ ի սուրբ
վանեն վերին ասէր. պարտիք ի զ
զեզ զնոյնիցեալսն մեր ի բիբ աղի
հաւասիլ ի շեա՞ տեր ի յոյժ
զոյս բարեարարիչդ զո։ Նմանա
պէս եւ ի մեր հնացեալ

Ա՛ր մարդկեղէն ոգի հրեղինաց ոչ կայէ
զի

զիմաստութիւն Աստուծոյ ոչ ուսանի։ այլ։

Ա՛ր ոչ ոք գիտէ զիրս Աստուծոյ։ եթէ ոչ հոգի
ա

Աստուծոյ որ ինքն է։ եւ ոչ ոք գիտէ զՍուրբ
հոգին

եթէ ոչ հոգի Աստուծոյ։ այլ։ Եւ մեք ոչ զհոգի
աշխարհի

առաքեալ

առաքելոցն ընկալաք։ այլ զհոգին որ յԱստուծոյ
ա

է։ զի գիտասցուք զորս շնորհեցաւ մեզ Աստուած։
զոր

եւ խօսիմք ոչ ի բանս ուսուցանելոց իմաստից
մարդկան

այլ ի բանս ուսուցանելոց Հոգւոյն Սրբոյ։ այլ։
ա

Ա՛ր այսպէս ոչ ոք գիտէ զիրս Աստուծոյ։ եթէ ոչ
զհոգի

զինաց. և մի՛ շտապիցես փոխել
նմա ի բանեն որ պատուիրեցի. ի՛ր
հայցեսցէ մեզ թագուհի շնորհեա՛լ նոցին
ցեղից մերոց։ Եւ ի՛ր ինքեան երեսեցաւ
ելոյծ մարգարէն զբանսիկեցաւ. և զան
մահու թէ պարգեւեցէր մեզ մնայցեմք
լացո՛ւ. ինքն։ Յորժամ նոսա յանիծ
փառաց գաւառականն ի շնորհս. և
փառաւորէս սա ի քէն փոխագ ի զ
զինա սպասաւն քո ես. ինքն։
Եւ անդառնա՛ քո մարգարէ մերոյ թէ
զլեռացուսն յոգիդա մարգարէն. ծընա՛ւ
ի կուսէն. ի զծնեալսն՝ և ես բա
ռնասցեմ զնոցանէ զի մեր
ես նոքա ես հանգի թագաւոր
յաւիտեանից։ Եւ ինքն խոսի զինա՛ւ
պատէս գասն. ե՛ զմտալի՛ն և զարհու
րե՛ք քո բանիւն ցիր ինքնակա՛լ սր
խոսին. զհոգի՛ պատա՛ս մանկունց քո
և սրեան. ի զենեն։ Եւ տես նոսանա՛ք
մանչա՛ քո սրնկամիցն սրսրել. ի

երկնից աղբիւրք ժամանգիցեն
լինիլ խառնուցին · զհնուսումն
ալ գայլատուն եւ որ · ը զ նըմն։

ա Թաղեալ քեզ ոսկի փառաւորել յան-
առան · որ կենդանդեղ ես մարմնոյ · և
գոյացուցիչ հոգւոյ մեր նորոգեցեալն
Ա՛ր բարձրացար խաչին վա աղաղակ
նորոգմանն · և ինձանեալ քո ի գը
ժի՛ խաւ · աւգր աւեր ը զ գերեզմանն։
Ի՛ զգի՛ն պղեան քո յիշեա կենդագր
ծօղ սիրեսդին · և հանգաւեան արժա
նաւորեա՛ յերկրաւորեալսն վերին։

ա Նդ զբաւորեսն երկնից ծերնեցեալ
բղխաւեան ինչպէս փոց · զի հանգու
ցե ը զ ննջեցեալ ծուցյս նը յանխոնից
ի մեռանդամ փոց յոր գալեստե՛ն
Ա՛նդ սերովբէի՛ն արբունդ ձայնի՛
գոլեցեալ զարդին մտածին · զի հան։
Ա՛նդ քերովբէի՛ն փոքանո՛ց բա
ղեցանեցեալ զհոգին հշմարիտ · զի։

ա Եաւ՛ն վիճակի՛ն · աղբիւր յորդա

Ոմն ի քահանայիցն ասաց ցնա. Ոչ
զայդ լուար ի մեզ ինչ ի գրոց ասելն
այսպիսւոյ. զի ընդհակառակն ի գ
բանս քահանայութեան մերոյ ասի
ցեա՛ ի կեանս՝ ընդ այլ ազգս ոչ այդ
գան՛ լսելոյն։ 715

Ա՛ր ասդուզին բանիսում էլ գասու ինչ
հետացուցիչ մեղօք լինասում սիրե
գիտուց. լինասդիսու և լսելիք լսինդիլ
ցեկան սնամուտելի ա՛ր ծայնի ու լուսոյ
լինդ սիդիկ: Ա՛ր նասին ինիլոյց բազմա
ւոյց գիտուցիկոյց խնդիր խոսդուհե
հանդու և ւոյ սիդ ւոյ տնդիցեսդին ի՛
վերինդ. գոն երուսաղիմ. լինդ սիդիկ:
Ի՛նդ ասդ օրհնեալ Տ՛էյիկ և բանդր սրա
բեդ՛ը լրիսու յանիմուսու: Ա՛ւ յոյնդ
հիմա հայդնելի՝ հրաս ընդ հօր ինա
ասիկ յիսդասին ու յանի՛ասնդց. և հշ
խոսու՛ը գասդ գնա՛ սրդունդա օրն:
Ա՛խոսին հայդնիկ ի՛ բէն աբ հոգի
հիմնդա նասդա. սրդունդը աբ ասու՛
ծա՛ծելին սրդ սրդունդ և լսելիք լս
նդիցեսդին մնասդ ինչ՛ինդիկ ու գո
աբ ասագաս. և ընդերին զօրսն օրհ
նե՛ս սիդ սրբ գիտուցիկոյց:

սրտին զբաղ ի յոյժ քոմմէ. սրտէդ
լոգալ փրկիլ. հանգի՛ և լցնէր զգնա
ջինգատան ընդ սա լցնա՛ն և որ միայն
կա բանալ ողջմտի։ Նմանութիւ լուսոյ
ծագման ար. գլխոյն զսոր սուա
լին նեցոյն ի վերոյ լսանել սանդոյն
սրտի։ Նոխտոյ բազմացա՛ն սրտ
մաձ ար. մի՛ անտես առնել ընդմէջ
գեղջին յոյնիցի և սուրբ որ մի։
Նոյնդի զբեզ օրհնեն ի շնաստեցիք
ելոյնի թոռտոյն փառաց՝ ամեն
կա սանդոյտոյ. Թող ի զ մէղս սեր
նոյնցեն լոյն և հանգի ի խորանի քոմ
ի յոյգոյնոյսի՛ն ի հանդստեան։
Ար ինամեսա՛ն ընդ մէրնէն մոխե
լսասարեցի՛ սածոյնն փառք սեր
լեսէ սածոէ՛ր քո՝ լսասոյրեա՛
և ընդ սեր ընդ նոյնցեցոյն՝ և հանգի։
Նոխտեսա՛ր սր սածոնի ծրնոյ
եմ՛ր քո յերեա զգնա սրտոյն քո։
և գասարեա յերուսեա՛ն յոյնիսուսի
և յոյսոյգոյա՛ն հոգեսոյ՝ ի յոյր։ 717

ա

Խոնարհ լինել հայր. որ ինձնախրատու լու
մարինոց ևգոյացուցիչ հոգոյ. ընկալ
զօրհնութիւնծով հոգիս յանմահականն քո
հանգիստ: Աստուածային հօր որդի. որ
պատկերակից եղեր հոգեկինացս ևխոս
նիցիր. ես. Ընծայեալ աբ հոգի որ անեղ
լոյս ես ներելոց ևմխիթարիչ հնձոց. ես

ա

Հանգիստ քո ես՝ որ ամ սիրեցիր
հանգչիլն. հանգիր զհոգիս ծառայիդ
քոց ընդ սուրբսդ քո մարդասէրդ ակն:
Ով ամէն որ ինձէր ի գիտութեան. զէր
կատեցս մանչս լուծեր ի զկատարելոյն
սրբակիցեցեր. և զհոգիս ծառայիդ քոյ
հան: Ինդ հնձեսցն արդ ի քոց կա
տարելոյ. և զհոգիս ծառայիդ քոյ
հանգիր ընդ արդարս քո մարդ:

ա

Անմահական գործիդ լոյոյ ևհան ի կեր
կիր. արդ ևս ընկալ ի գծառայս քո.
և հոգի՛ քո բարի առաջնորդեսցէ
ի ներս ի յերկիրն ուղիղ: Ստացողեալ
հոգիս. որ երկոց գոյացուածոց ընդծայս

ա

(1) Ալեքսանդրոս Թրալլեսցի ասէ. Ոչ ոք ինձ
ասէ զայս ի գրոց, այլ ես ինքն ի փորձէ գտի
զայս. զի ոչ ոք ի մարդկանէ ասէ զայս. այլ
ես ինքն ի փորձէ գտի զայս. զի ոչ ոք ի մարդ-
կանէ ասէ զայս.

Կանոն ԾԵ երեսեան մնալով հերձ
ին՝ քահանայապետ ա՛ս չըշմարիտ՝ որ
ի վերայ խոյին պատարագեալ բար
ձոյ մեղաց գոնե ո՞նարատ՝ այլոյ։
Ո՛չ ընանալոյն ընծայիցն բաշխօղ աբ
հոգի՛դ չըշմարիտ՝ որ վերատես՛ն
ծնընդեանէ աւազանին կոչեցեալ յոր
դէգրա՛ն ըՏ սո՛ճելեալ՝ գլխոյ։
ըՏ քո՛ նորոգեա զհոգիս ՆՈՂԻՆ։

Ո՛չ անտակի զբն արարիչ յաւիտ
նից՝ աբ քեզ կոչեալն և պատասխանի
հանդա՛ր զնորընծայութեան մեր ի՛ աբ
ատեանդ՛դ քո։ Ո՛րդի՛դ մատի՛ն էա
կից հօր և հոգւոյ՝ ի՛մեռանգամ քո
գալստեանն՝ հանդա՛ր։ Հոգի՛դ չըշ
մարիտ փառակից հօր և որդւոյ՝ ապա
կանգո՛ւն ատատնեին՝ հանդա՛ր։

Ո՛ր հոյակապին իշխանաբ և փառօք
պսակեցեալ ա՛ր՝ նաւակից եա գատարկ
հանդէ՛ր քո ատեանդ՝ և ա՛նձնեա
ըՏ հատուցո՛ւածն քոց արա՛ր ընծայող։

Ո՛ր

ՀԱՅՐ ՄԵՐ. Ի ՅԱՅՆՔ ԺԱՄՍ ԵՒ ԵՐԿԻՐՆԴ ԴՈՒ
ՀՈՐԴՈՐԵՍ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ ԶԱՐԱՆՑ
ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ

ոչ ոք ասէ զայս ի մարդկանէ։ 722

ԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԻ

ոչ ոք ասէ զայս ի մարդկանէ։ 722

ոչ

ոչ

ոչ

հայրենի՝ բանտարկեալ հօտի· զարձն զմի
ընդհանուր ի հօտ քո քրիստոնեա· բրիժ։
Ընտրելի զեղն ոչ ծանիցէ արտաքոյ
ի հոտէդ առնելոցն ի գտմարտէ առաքինեն
գործել և պահել յանդուրժեմ լինեցա·
խոկ ի սահմանագանել հրամանացն քոց ոչ
ըղձամիտ մտօք ի վէր եղէալ· հալածիր
անգթին և ի հոտ դարձցես· և այժմ
արտաքսեալ զառեղծօղ սմէնից· ընկալ
ի հանգիւ գՀոգի իմ· յիմն
սուսերակուռն լսանելին խորհուրդս· ոչ ժո
ղովեալ են արտքոյն ի խաղաղութէ· Ցի
գոյ հեզսէ ընդունելոյ բարեխնամ։
Սակի և զեղանդ անպիտանացոյց· գՀզից
կոյսիդացն շնեսուծոյս քակտեալն·
խոտաբուսեալ գետարեցոյց ի յարեաց մէ
ղոյ յոր ընկալ զիմացոյ· և այժմ արտաք
Աստեղն երկնի վերին կոչողին· կոչնա
ձէրն անկեալ կոչողն աշխարհ· գասու
ելիցն անապատ գասունասունն արգոյր·
Հրեշտակք անտգիտ գասէն զերեալ
երա· և այժմ ոչ։ 724

Հաղմ է բանդ վերհագուելու հոյլ-
ին յոգնեսու՝ էր զանա՛կին
կրգա մեռնու մնում՝ ցանեն զերած ըզ
ասկանդց զերանու՛ա հի՛ զերկ՛ն
հնդկուեա. քե՛ զի՛ զ ելմանու՛ել. ար
ծլնդ ու՛ զոյգաբար և վերածէր զոզ
գրա մարգկա՛ն հօ՛ր յորդե՛ գրու՛.
ապագածոք հոյգե՛մբ ի՛կէն ը՛զնդիցել
արև մե՛ր ե ու՛ երբա քո՛ հանգի։
Հերգելել գալին ըզբե՛զ գերանդց
ծա՛ն գո՛ հնդ հոգե՛զնացն. հե՛զա՛
բար ֆեմ՛ագրեա դարե՛նակել ծաճ
կին ըզգե՛ն ոչ յա՛ հ ֆուսդց քոց. քե՛
Ընդն և մեք երգե՛մբ քեզ բարե
նին ձայնե՛ զե՛ զգա հոգեացս. ու
բերե՛լ քե՛զ պա՛տարդ ոսկի՛ կրդ
ա՛ զ զհաւա ե՛ զհարե՛ս. քե՛
Ես ասկե՛ օրե՛ն գատաստանի՛ս
ե գո՛ւրե՛ն առա՛ջի՛ բե՛լին. ի՛ւրա՛ զգ
ձայն փաղչի և ե՛զ հնդկա՛ն ու՛չ
զի՛ն հզոյն։ Ստրատիմեմբ առանե

եղիցի և զոգին սրտից՝ և զաբ
րիել հնչեցուցանել զոր տեսիլ ետես
ը զբաղձումն փոշոյն. և հոգիքն ըզգե
նուին զանմահ պսակն մարմնոյն։
Իսայեայ փոխի յարեւելից եւ ծիծաղեսցի
պայծառ քան զարեգական. պայծառա
նայն ամբողջեալն. և մեղմասքնեայն ծած
կի ոչ յանդգնասիրէ լուսոյն. և հասցէ մա
րէ ամենայնի մասնիւքս գոյ՝ մարմնի առ
ղի քան զլինելոյնն. ի յայնմասնաւոր միտ
ղին ոգոյմանէ հոգեւորէ մի՛ր ննջե
ցեալ։

ասխտնոյ այծ և արարիչ
ամենայնի. որ մտիկնացաւայ
կեանքդ ա՛ս և անմահս. ըզ
քո բարեբանելիք այծ հայցցին մերոյ
ս՚ր արասցէ զնա ետես իսեթոբէից.
զգեցեալ զծածուկն կիրսյուրան՝ ի՛ր
խոնարհութիւն հնազանդելոյ նըմ՚ընդեղ
ոյց յանեղ քո ի՛ր կեանս՝ ըզգե՛ղ։
Ա՚ոդ խնդրեմ ի՛ք ի՛ջէն քո արարչակից

հօր եւ որբ հոգոյն. ուր գնասուրդ ես
ի՞նդամանուց ի մուտքից գհոգի՛ս նոյն
ջերջից գասեա ընդ աբեղ քո. ըզ:
Ա՞զար օրհնեցէք Աստուած յբազմ
արարքէ ըղնւոյ յամենայն: Ա՛ր գոգոյն է
ընդ անդս երկնից ինորոգել զերկնա
երկրի. ուր զարհուրանք ըզ ննջեցեալ
սրն հանդերձ ամ արբոյք. սասէ:
Ա՞ի սբան ապստեցոյք ըզքրիստոս
մեր քո. զի սրժանի սրապէ ըզննջե
ցեալսն մեր. մըսանել ի յաւուրսդատ
ընդ խմաստուն կուսանսն՝ սասէ:
Ա՛ր քրիստ ես յարեսնից քո ապէ
ընկալ ըզձաւսդա քո իբարի. ես՛ շը
նորհեա ի յաջմակոմն՛ն քոմ գասել:
Ա՛ր սենիր իշխասու մսհա եւ կենդ
հանգի գհոգիս քոց ծասդից՝ ես՛ս:
Եպրժամ կարգի սիմա ասուածդա
եւ հասասամի սանէն գնասուսանին. յոյն
ժամ խըսդասի ի՛ծասդս քո՝ ես՛ս:
Ա՞ղաղեաց սբ.օղ.քո ի՛ սիրասանդամ

քո գալստեանդն. շնորհեա եւ մեզ նոյն
ընդհատելոցն կամ ի յայլմէ քաւմանէ. որ ոչ
արժանիք եմ յաւել։ Ընդունելի զուիանա
հոգի կենդանւոյ շնորհեա. եւ ի կենդանու
հրաւիրեալս՝ ընդ կամարարսն անուանն
ի քէ քո ի գնդապետելոյն մեր գոն
սրեան. որ ոչ։ Ընդ արեամբ գառինն.
եւ ընդ արդարոյն պրոսկիւս. ի տուղ
անկելոցդ հրեշտակացդ ի գնդապետել
սելն մեր կարգաւորեա. որ ոչ։

Լսեալ ա ընդունելիցդ բանից քոյոց մարդ
դառնալ. որ առաջի հոգւոյդ և մարմնոյդ. յիշեա զնոյնիցեալսն մեր և
հանգիր ընդ արեամբ։ Ոչ ունիմ ինչ
ձեռն՝ որ գործեալ եմ առ ամենեսեան.
և խոստի եմարեալ գնեցեալ լոգ քո ժո
ղովրդոյդ. յիշեա զիւրեանս արեամբ քո որ
եւ հանգիր։ Ընդունելի զհրշտակսն որ առ
բեւրդ եւ անբաժանելի. և լուցուցիչ
ամենայնի բարեաց. յիշեա զնոսա։

Լսեալ ընդունելիցդ ի քէ՛ն Թէր փառաց վա

ԻԳ. ԼԵ

ԼԵ. Ա Ասացին ցնա աշակերտքն իւր. Ընդէ՞ր
առակս խօսիս ընդ նոսա։ Եւ նա պատասխանի
ետ եւ ասէ. Զի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս
արքայութեան երկնից, եւ նոցա ոչ է տուեալ։
Զի որ ունիցի, տացի նմա, եւ առատասցի. եւ
որ ոչ ունիցի, եւ զոր թուի ունել՝ առցի ի նմանէ։
Վասն որոյ ընդ նոսա առակս խօսիմ, զի տեսեալ
ոչ տեսանիցեն, եւ լուեալ ոչ լուանիցեն, եւ ոչ
իմասցին։ Եւ լցանի ի նոսա մարգարէութիւն
Եսայեայ որ ասէ. Լսելեաւ լուիցէք, եւ ոչ իմա-
ցէք, եւ տեսանելով տեսանիցէք, եւ ոչ հայեսջիք։
Զի սրտացաւ եղեւ ժողովուրդս այս, եւ ականջս
իւրեանց ծանրացուցին, եւ զաչս իւրեանց
խուփեցին, զի մի երբէք տեսցեն աչօքն, եւ
ականջօքն լուիցեն, եւ սրտիւ իմասցին, եւ
դարձեալ դարձցին, եւ բժշկեցից զնոսա։ Ձեր
ապա երանի՛ աչաց ձերոց զի տեսանեն, եւ
ականջաց ձերոց զի լսեն։ Ամէն ասեմ ձեզ,
զի բազումք մարգարէք եւ արդարք ցանկացան
տեսանել զոր դուք տեսանէք, եւ ոչ տեսին,
եւ լսել զոր դուք լսէք, եւ ոչ լուան։ Դուք
ուրեմն լուարո՛ւք զառակին զայնմանէ որ
սերմանողին։ Ամենայն որ լսէ զբան արքայու-
թեան, եւ ոչ իմասցէ, գայ չար եւ յափշտակէ
զայն որ սերմանեցաւ ի սրտի նորա. սա է որ
ընդ ճանապարհաւ սերմանեցաւ։ Եւ որ ընդ
վէմս սերմանեցաւ՝ սա է որ զբանն լսէ, եւ
անդէն ընդունի զայն ուրախութեամբ։ Եւ ոչ
ունի արմատ յինքեան, այլ ժամանակաւոր է.
եւ յորժամ եղեւ նեղութիւն եւ հալածանք վասն
բանին, անդէն գայթակղի։ Եւ որ ի տատասկս
սերմանեցաւ՝ սա է որ զբանն լսէ, եւ հոգս
աշխարհի եւ խաբէութիւն մեծութեան խեղդէ
զբանն, եւ անպտուղ լինի։ Եւ որ ի բարի
հող սերմանեցաւ՝ սա է որ զբանն լսէ եւ
իմասցէ, եւ պտուղ բերէ, եւ առնէ զայն ոմն
հարիւրապատիկ, եւ ոմն վաթսնապատիկ, եւ
ոմն երեսնապատիկ։ Ա Եւ այլ առակ խօսեցաւ
ընդ նոսա, եւ ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն
երկնից մարդոյ որ սերմանեաց զսերմն բարի
յագրի իւրում։ Եւ մինչդեռ ննջէին մարդիկ,
եկն թշնամի նորա, եւ սերմանեաց զիւրն
ցորենոյ մէջ, եւ գնաց։ Եւ յորժամ բուսաւ
խոտն, եւ պտուղ արար, յայնժամ երեւեցաւ
եւ զիւրն։ Եկին ծառայքն տեառն տանն, եւ
ասեն ցնա. Տէր, ո՞չ զբարի սերմն սերմանեցեր
յագրի քում. ուստի՞ ունի զիւրն։ Եւ նա ասէ
ցնոսա. Թշնամի մարդ արար զայդ։ Եւ ասեն
ծառայքն ցնա. Կամիս՞ զի երթեալ ժողովեսցուք
զայն։ Եւ նա ասէ. Ոչ, զի մի՛ գուցէ ժողո-
վելով զիւրն ի ցորենոյն, արմատաքակ արասցէք
զցորենն ընդ նմա։ Թողէք զերկոսին միանգամ
հասանել ի հունձս. եւ ի ժամ հնձանն ասիցեմ
հնձողացն. Ժողովեցէք նախ զիւրն, եւ կապեցէք
զնոսա ի խուրձս, զի այրեսցին. եւ զցորենն
ժողովեցէք ի շտեմարան իմ։ Ա Եւ այլ առակ
խօսեցաւ ընդ նոսա, եւ ասէ. Նմանեցաւ
արքայութիւն երկնից հատու մանանխոյ, զոր
առեալ մարդ սերմանեաց յագրի իւրում։ Որ
փոքրագոյն է քան զամենայն սերմունս, եւ
յորժամ աճեցանէ՝ մեծագոյն քան զամենայն
ընդեղէնս լինի, եւ լինի ծառ, մինչեւ եկեալ
թռչունք երկնից բնակեսցեն ի ճիւղս նորա։
Ա Եւ այլ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա. Նմանեցաւ
արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կին
ծածկեաց ի երիս սաղս ալրոյ, մինչեւ ամենայն
խմորեցաւ։ Ա Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս
ընդ բազմութիւնսն առակս, եւ առանց առակի
ոչ խօսէր ընդ նոսա։ Զի լցցի բանն որ ասացաւ
ի մարգարէէն որ ասէ. Բացից ի առակս զբերան
իմ, եւ հնչեցուցից զդարձուածս յաւիտենից։

հանդէս զՀոգիս նոյ . կենսագործելով
լ՚կենսատուէ յանխափանից . մարդասիրէ :
Որպէս առնեմք զհամառօտութիւն սրբ՝ և
սքանչ. քո պարծանացն ի քէնէ. յայնմ ժամ
հանապազ լ՚դատաստանէն քո՝ զամառա
տեսիլ յայտնութեանդ զամառաւ. մարդ :
(ա)ազատ փառաց քոց՝ ես յոյս ապգի
մարդկան . անհատանելի՛ քո զօրութեդ
լինիլ ինձ լ՚երեկինդ կենսագործեալ զանա
բաւ ձեռաց քոց առեալ ածա . զոր
եղեալն ի քէն զՀոգիս նոյնիցդ մեր
ընակիլ յանապատս մինչեւ . որ օրհ
նեմ ելոգիով լ՚հրեշտակին զբազմութեանդ :
Ո՛ երեսիդ հրաշից տեսլական փառք
մատչ . լ՚քէն կենդանութիւն ընդունի քո ամէն
ջնջեալ երկնից լ՚երեսին ծածկել զնա . զոր
Ո՛հարկանեալ փառաց հրեշտակապետին
ձեռն լ՚ետնոյ գերեզմանացն զայրեալ
գեհն մեռուցեալ ու հանապատին մարմնով .
զարդարելոյ ընդ առաջ քո ամէն . զոր :
(ա)ր լ՚հօրէ առաքեցեալ մարդասէր

կարօղ իրիկ. և ըզմեզս ել ըզմարդկեն
բժշկեցէր. սպրծաւ ասր հրաժարե
լոյս զոր հրամիրեալ աս քէզ կոչեցեր
Ա՛ր ի՛նայեն բեռնէցուր մարդասէր
կարօղ իրիկ. և ի՛զ ցօղ անապական
արեանդ պղտեցեր տիեզերաց. ողջ
Ա՛ր ըզբժիշկս աւելցեր և ըզգերել
սեն իրիկեցեր. և զարգելանսեն վէր
ածեր ի՛յայս կենացեն յաւիտենից. ո՛ւ
Ա՛ր սուրբ ասր սպրծաւ հնգից խոց
բացմամեզ. սր բնակեալ ես ի՛ներ
կինս և յանմարմնոց փառաբանես. ի՛ն
մարդասիրեա բազմագութ իրիկ. և
փրկեսցէ զցաւս անձին խոց։
Պահապետից յաղթասոհմ. լե՛ք քեզ Թո
ղեալ զկնոնս հոգ. և մարմին ունայնաբ
գարձոս հետ ուսոյ առեալ. ի՛ս։
Յաւուր յոյնելի մմանեցոյ ի՛ձեռս
ահեղ հրապարակին. և աս քէզ սպա
հեսիմ առեալ բնաւից ասր բազոյ.
ի՛ս։ Հոյեցոյ ի՛ բարձունս աս քեզ
կարօղ յաւիտ. ընկալ զիս

յարկս սիրտս սրտիս տանջանաց ոչխար
ըզ քո. ամէն։ Ինչո՞ւ ինամարարութիւն
դարձոյց ի հոգ յոյժ առեղծուց. նորա
գօղ հարուստնութեան՝ արդեամոնս ոչ
պահեցին. ամէն։ Ինչո՞ւ կենդանիքս
օրհնէիք ըզբեզ ք՛ս ի ձգելոյ յաւիտ
նից. որ վասօք փառաւորես ի՛ երկիր
նայիցց և ի՛ երկրագոյնսն. ամէն։

Քանզի ասացեալ է՛ առաքեալն ընդ հա՛յր
երկիւղած՝ ամենայն ընդհանրական մեր
և հանգիր ընդ սբ ընտրեա։ Որ եւակից
դեւս հօր և հոգւոյն սրբոյ՝ փառք ին.
ամէն։ Որ փառակից դեւս հօր և որդւոյ
հոգւով՝ ձրնշմարիտ՝ ամէն։

Որ անբաժանելի կեաս՝ էիր յՀ. մար
Հայցեալ ի կուսէն յաղագս մերոյ պար
տեաց. հանգո՛ց ընդ ամենայնսն մեր
Որ ինօրէն լուսոյ լոյս ծագեցար մեզ
և՛ կեանք. փառք որդի հօր հանգոյն
ակից՝ հանգո՛ց Որ ինձ ի գեւս քոյս ըղ
ձեռս եղիսկնուրդս. և խոյզ հայեալ
բեան փրկեցեր ըզմի՛ երեսս՝ հան

Աւ յանէ՛ից առ՛ջ՛ն զա՛յ ի՛ց
արա՛ջա՛ից ն՛օ՛ւ բա՛նդ ա՛ստա՛ծ ։
Թո՛ղա՛ք ընդ՛ն՛ջ՛ե՛ա՛ց ընդ՛ն՛ջ՛ե՛ա՛ց քո՛ց
ծա՛ռա՛յ՛ց՝ ։ յայ՛ժա՛մ գա՛յ՛ա զա՛յ ա՛ստ՛ո՛ղ
ջո՛ր անա՛պա՛ա ձե՛ռ՛ն՛ո՛ք ա՛ստ՛ջ՛ե՛ա ։
Աւ ի՛ն՛օ՛ք՛ ա՛ստ՛ղ՛ե՛ա՛յ՛ն ե՛մ ա՛ստ՛ա՛
նո՛ւա՛ցո՛ւ ի՛՞ ա՛ն՛ա՛ջ՛ ի՛մ՛ա՛ն՛ա՛ ։ Թո՛ղա՛ ։
Աւ ի՛ն՛ա՛ղ՛ի՛ն ա՛ն՛ղ՛ջ՛ ն՛ա՛յ՛ա՛ղ՛ա՛յ՛ա՛ ջա՛ն
հա՛ ջ՛ե՛ծ՛ջ՛ ջի՛՞ չ՛ա՛ն՛ա՛ն՛ա՛ ի՛ ։ Թո՛ղա՛ ։
Աւ պ՛ա՛ա՛ի՛ի՛չ՛ե՛ ե՛՛ն՛ք՛ա՛ց ա՛ր՛՞ ջ՛ջ՛ա՛ց ։ ե՛՛
ա՛ն՛ա՛ի՛ ե՛ա՛ն՛ա՛ն՛ ջա՛՞ ջ՛ա՛ն՛ա՛ց ջա՛ն՛չ՛ա՛ա՛ջ՝ ։ Թո՛ղ՛ ։

*Լ՛ա՛ե՛ պ՛ա՛ա՛ն՛ ՙ՛ա՛ե՛ա՛ե՛ա՛ ա՛ա՛ե՛ա՛ե՛ա՛ա՛ ա՛՛՞ա՛ա՛
չ՛ե՛ա՛ ։ ե՛՛ ա՛ա՛՛՞ ա՛՛ ն՛ա՛չ՛ե՛չ՛ե՛ա՛ ։

Ա՛նե՛չ ա՛ն՛ժ՛ա՛մ՛ա՛ն՛ա՛կ՝ հ՛ա՛չ՛
ա՛ն՛ա՛կ՛ի՛չ՛ե՛ն և ա՛ն՛ք՛ա՛ն՛ա՛կ՝ ։
ա՛ղ՛ց ա՛յ՛ա՛ն՛ա՛ա ծ՛ն՛ն՛դ՛ե՛ա՛ք
ա՛ն՛ձ՛ա՛ա՝ հ՛ա՛ղ՛ն՛ն ե՛ք՛ի՛ա՛ն՛ա՛ք ա՛ն՛ք՛ն՛ն՛ա
ե՛ա՛յ՝ ։ ա՛յ՛ա՛չ՛ե՛ք ի՛՛ղ՛ե՛ղ ղ՛ի՛ե՛ա՛ղ ղ՛ի՛ե՛ա՛ա՛ ե՛ղ՛ի՛ա՛յ
ն՛ա՛ա՛ի՛ա ե՛ա՛ղ՛ա՛ա՛ա ։ ա՛յ՛ա՛ի՛ա՛ե՛ ե՛ա՛ ա՛ա՛ե՛ղ՛ջ
ե՛ա՛ա՛ղ՛ա՛՝ յ՛ա՛ա՛ա՛ ի՛՛ղ՛ե՛ղ ն՛ն՛ջ՛ե՛ղ՛ե՛ղ՛յ՛ա՛ ։
Լ՛ա՛ն՛ա՛ղ ա՛ղ ի՛՛ն՛ա՛ղ հ՛ա՛ղ ա՛ղ՛ա՛ա՛ի՛ն՛ և կ՛ե՛ղ

պարտ սկզբնաւորիլն. որով ի բոլոր
ը֊ի գոյացութեան՝ աշխարհ լերթիւ հաստա
տեցաւ. հայցեմք ի քէն տէր և փրկիչ
ամենազօրդ և կենսատիչ. ողորմեա։
Աստուածային շնորհաց բաշխօղ՝ երկնա
ւորաց և երկրայնոց. կեանք և կենաց
տէօղ հոգի՝ հօր և որդւոյ սրտմտու
կից. խնդրեմք ի քէն ողխու բարեց
արուեցանօղ ձգտաւետաց. ողոր։
Աստուածային ի սրբոյն՝ զկնդրանաւ
բարւոյ հաստոյնից. երկրպագեմն մի ան
բաժ՝ հայր և որդի և ոչ հոգի. յոր
հանգուցեալ ես մնալ յաւէտ՝ և հաս
տատ խաւսեալ. ոչ Աստուածի թիւ
կատարեալ՝ երեսս անձին ես բժշկեալ
ամօթ մեզ մեռանելոյ՝ մեռ բնութ հա
ւատալոյ. յորմէ կապեալք և արձա
կեմք՝ և վերստին անեղոյ կապիմք. ո
Ո՛ւսկից էր հօր զորդի՝ փեսացեալ
անեսելի. ոչ ինչ յարգանս կուսին՝
զամենայնին առ ի մարմին. անպատճառ
ոչնչացնելին՝ անապական քոյ ծննդեան
ղէն. ոչ Աստուածային մարմնով երկրի
ոչ ի հօրէ անեղինելի. ընդհատեղէնս
բնակիցդ՝ ինձ ողորմեաց երկրպագել

պարտաւորեալ էր ինձ տուրս՝ որ բանիցս
քոց հրաժարիլ՝ ու։ Ի՞սա օրինացն մով
սէսի ընծայեցար ի տաճարն՝ զի զմ
բնութիւնս մարդկայինն՝ ընծայեցուս
հօր ի յերկինն՝ խնդրելոյ աբ
դութիւնն՝ քեզ ի կատարած արձակել
լոյն ։ ու։ Աստուածորդի հրեշտակաց՝
որ ընդ մարդկան հաղորդեցար՝ շքե՛ղ
զար սուրհանագործ՝ կրեցեր զ՚ինքդ վ՚հրեշ
մարդկութեան՝ որ վասն մեր զայս ամ
ի յանձն առեր խոնարհութիւն՝ ու։
Աղաչեմ զքեզ ինչպէս ձեզի գ՚ա
զա յաղեալ։ հայցեմք ի քէն արտաս
ւելիս և պատուական զոյս առնել։ չա՛ր
նադարն ի քէզ չելոյ՝ հանգուցեալդ
լեր աղեկից՝ ի յոմիէ վանս հօր քո՛ մ
ոյ՝ ի գործոցեալ ես մեր հանգո։
Ի՞ փրկուե՛ մեզ ակ՛ղեան՝ մերկացաւ
զար ի յարգանաւն՝ զոր շնորհեցեր նոր
ստացան՝ խնդրելոյ մեզ մարդկան։
հանգստութիւն կրկին կատարելոյն՝ մեծ
ի՛ծնողդ մերկացոյն՝ ի յօթե։
Ա՛ստուած ձայնիս յերկինից՝ զբե՛զ
զաստեղս հայր է ասիլ՝ ստուեղակերպ
հոգին ի քէնէ՝ ու հանդիպեցար ի ս հան

գուցեալ. ըստ[ի]նչ[ափ]առն նոքին հո[գի]
գո[յ]նալ յորդորեթէ հօր հաստատ.
ի յօ: Ասա՛ առաջ հոլածելոյ՝ զոր
գիտեր քէ ժողովուրդ՝ խոյանաց
անէին բռի՛ բնակելոյս՝ հետանալոթէ առ
ոչնչացոյս՝ կենդանարարող առաքելո՛յ
և լուսաւոր խաւարչելո՛յ. ի՛ յօթե:
Ձոգոմն անուն ասէ ա՛ն ինչ օրէ՝ որ ընտ
րելոց ի յաշխատիցէ. լուսաւորիչ սիե
գերոց՝ ըղձաւոր ընտրեալ աշակերտից.
ապաշխարօք առաքելոյն՝ փոխ յարութեթ
առ երեքոց. ի յօթե: Կեանք ի կենդանոյ
ոչ յայ ի լուսոյ՝ որ լսելիք երբ զձեզ ինչ
պոյ. նորոգելոցեր գործեալ կրկին՝
ծնընդեամբ ոգւոյ աւազանին՝ զոր կե
ցուցեր շնորհե քոյին՝ խնդութեանն
այն առաջին. ի յօ: Ձոգեալ լերկեր
գնարդեն առաջին՝ զոր կրթեալ խոր
ամեալ չարին՝ ըստ նմին հոգի բանիս
քոյին՝ հետեր յոգիս մեր վերստին.
նոքին հոգեալ ոչ երբեք առաջ
նորին հոգւոյ սրբին. ի յօթե:
Ձոյնեցեր ա՛ն զնորատս՝ որով հաստ
յոյս մեռելոց՝ կենդանութեան չորեքօր
եղեն՝ կենդանացան ոչխք յաղատոյ՝

կենաց ձայնիս ՚ի բոլոր փողոյ կոչեա
զայս յոյսիս հոգւոյ ՚ի յօ։ Ողջա
սպասից պահակ մանչս՝ ՚ի կենդանւոյ
ձայնիդ լերայ՝ սրտագոյժս զայդ ընդ
բանին՝ ես ՚ի վերուստ ըստ Հրամա
նին՝ • իշխանք օդոյս այս սպասցին՝
զհոգի սրան ՚ի սրդելցին՝ • ՚ի յօ։
Ա՚ռնապնդ մտաբերայ՝ և ձայնիդ
խոստովեայ • հրամայեցեր զորդիս ըս
այ՝ ՚ի յերկինսդին հարանեսս քո՝ • ընդ
զաւազանիդ սուր ժողովոյ՝ արձագայ
զգայ գաւառ՝ • ի՛ լսողսդ ոգի յո
ւիշս՝ ընդհանուրս ար կոչանցին։
Ա՚ՀԻմ բնաբ՚ զոր ըզգիցայ՝ խնայս
խանին բեւեռեցայ՝ • ըստ ձայնիդ
զձեզ ՚ի վերայ՝ հնազանդելոյ կապանաց•
ոգի և զայս ի յանցանաց՝ վարդ քո
ար չարչարանաց՝ • ի՛։ ՚Ես կամ՚ար
մանչս խայի՝ երգս հնար գերգմանի
երեքօրեայ թաղմանդ յերկիրի՝ նոր բա
ւեդ եր զձեզ կենդանի՝ • զիջեալս ընդ
.եր ՚ի ներ մանչս՝ վերանիցես ձայնիս
փողոյ • ի՛։ Ա՚ռաւել կամ՚ նդեն ին
զարերից՝ և ապագայիս արարածոց՝ •
նոր ՚ի վերեալ անցեալոցդ՝ ՚ի կեն

գանել յոյսի հոգեկից՝ զոր ընդ ինքեան
ունի՝ ընդ ամենայն ժամս իշխանացն։ Եւ
ոչ միայն զայս ինչ ասացեալ է, այլ եւ
զհոգին սրբոյ Կարապետի՝ կամեալ զնոյն
հաստատել ուսուցանել։ Զոր Տիրոջ-
հոգին ասէ՝ Տանջեսի զհոգին նորին
ոչ։ Եւ ապա ասէ՝ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ
ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք
ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ
ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք
ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ
ոք ոչ ոք ոչ ոք։ Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։
Ոչ ոք ոչ ոք ոչ ոք։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ԱՅՍ ԳԼՈՒԽՈՒՄ ՊԱՏՄՈՒՄ Է, ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ԵՐԵՎԵՑԱՎ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ ԵՎ ՆՐԱՆ ՀԱՆԵՑ ՏԱՆ ՄԱՐԻԱՄԻ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐԻՆ, ԵՎ ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ՆՐԱՆ ՀԱՆԵՑԱՎ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ ՏԱՆ ՄԱՐԻԱՄԻ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐԻՆ, ԵՎ ԹԵ ԻՆՉՊԵՍ ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԵՐԵՎԵՑԱՎ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ ՀԱՆԵՑ ՏԱՆ ՄԱՐԻԱՄԻ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐԻՆ։

Ա Ոչ ոք կարէ ասել երկնաւորաց, զոր ոչ
ասացեալ է ամենայնիւ զերկնաւորսն. զերկնաւորսն ասեմ զհոգիս
մարդկան եւ զանմարմինսն. զի ոչ ասացեալ է զայս ամենայն
զանմարմինսն, այլ միայն զհոգիսն մարդկան։ Այլ ասացեալ է
զայս ամենայն զհոգիսն մարդկան, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն
զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ
ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել
զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։
Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն
զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ
ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել
զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։
Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն
զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ
ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել
զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։
Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն
զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել զանմարմինսն, զի ոչ
ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։ Եւ ոչ ոք կարէ ասել
զանմարմինսն, զի ոչ ասացեալ է զանմարմինսն զայս ամենայն։

զնոսայ զասէ Երկնայիւն՝ հանանելոյն
վայրագելոյն՝ ի յոյսեան սէն զ հրապարա
կին՝ ձիշտ ոյսն զրան յօրն սէպէն՝ զա
ՀՅուգանելոյն զասելոյն զանդիսան՝ ի
ոսկեզնելոյն սէն զ հրապարակին՝ ի
հան ոյսն զրան՝ զոյն ի՛ հանելոյն՝ ի
նա զասելոյն զանդիսան՝ զոյն ի՛ հան
ՀՅուգանելոյն՝ զա։ ՀՅ ի՛սոյն սէն
զանազանելոյ՝ և զասելոյն հանա
ելոյն՝ ոյ Երկնայիւն ի զ ի՛ և
ոյզանելոյ զարգելոյ։ հանելոյն
սոյն հայցանելոյ՝ ոյ զա հանա
ելոյն հայն՝ զա։ ՀՅոյն ի՛ ի՛
ա զա ոյզանելոյ՝ ոյԼոյնելոյն Երկ
ոյն՝ ոյ զասելոյն զանդիսան
ելոյ զա՝ ի՛ հանելոյն՝ ի՛ հանելոյն
ելոյ զա՝ զա։ ՀՅոյնելոյ և հա
ելոյ՝ հայցանելոյ ի՛ զի՛ սոյն զա
ելոյ ոյզանելոյ հանելոյն ի՛ զա
ելոյն՝ հայն ոյզանելոյն հանելոյն՝
ի՛ զանելոյ հանելոյ զա՝ հանելոյն
ելոյն՝ հայն ոյզանելոյն՝ հանելոյն
զա ի՛ զանելոյ հանելոյն՝ զա։

[illegible] և մեր [illegible] անոնց
կոչ [illegible] որ գոլի [illegible] խոր
[illegible] ու դառնա սրտի [illegible]
[illegible] աբ [illegible] ու պատ
կոտ գիր նշանակութեան. սորմէ
ու [illegible] հոգին մեր ևս
[illegible] Յորժամ գրեն [illegible] կի
[illegible] որ գայեմ առաքել մեզ պա [illegible]
մեզին. մնդրատրէ [illegible] յոր
գի [illegible] առաքեցէ [illegible]. որ
[illegible] եղբ [illegible] ի բեռ
կատարեմ հոգ [illegible]. ու եմ [illegible]
և [illegible] կան ծերացեալք սրտ
[illegible] [illegible] եղէ [illegible]
[illegible] պայծառացեալ սրտ [illegible]. որ
[illegible] վառ [illegible]
որ [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

գործիքներուն վրայ գոչէր։
Եւ ահա այր մարդ կու գար ։ ասոր
բոյ գաւազան եւ երկրին չափ մեղ
ուսկըլը ի ձեռին բռնած ։ ասոր ։
Յետոյ հնգեր եւ վեցեր միասին
և վեստակ ալ ետեւէն գային ։ Ամա
գոչ մարդ խաչին վրայ յարեւելից
վեռած էր ։ Հրշեմիկ գոռոզ
ձայնով հրշեմեցուցած ասոր ։
նայեցաւ ։ Ո՞չեղ խոչկ ետ գա
հանդոյցին բանկատարդ կայր ի
բեմին ։ առանձին ալ ան ։ Ինչ
գիշանակ խաչ մեղմէ ։ ասոր
մեղ հոգիները ազատեցաւ ։
վի ձգեցաւ մեղմ յ լինել ։ ասոր ։
Ամէն ասուն ձայնով եւ սիտ
բո՛ղ ը վրայ էապէս ։ մնդգտրիչ
խորհրդին ենթադրեալ հին ը լինելն
յանգամանքն մեղ ձայնին
ը գտնուա ալ ան ։ ի վեր
կու մեղ յայտնելն ։ յանա
պատն կերպ կերպ ։ ասոր ։ 74։

ա ասացի ինձ հետ խոսողին. Ահա ես
ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո առաջ,
որ նա քեզ ճանապարհի վրա պահի և
քեզ տանի այն տեղը, որ ես պատրաստել
եմ։ Զգո՛ւշ եղիր նրա առաջ և լսի՛ր նրա
ձայնը, մի՛ դառնացրու նրան, որովհետև
նա չի ների ձեր հանցանքը, որովհետև
իմ անունն է նրա մեջ։ Բայց եթե դու
լսես նրա ձայնը և անես այն ամենը,
ինչ որ ես կասեմ, ապա ես կլինեմ քո
թշնամիների թշնամին և կհակառակվեմ
քո հակառակորդներին։ Որովհետև իմ
հրեշտակը կգնա քո առաջ և կտանի քեզ
ամորհացիների, քետացիների, փերեզացի-
ների, քանանացիների, խետացիների,
գերգեսացիների, հեվացիների և հեբուսա-
ցիների մոտ, և ես նրանց կկորցնեմ։ Մի՛
երկրպագիր նրանց աստվածներին և մի՛
ծառայիր նրանց, և մի՛ արա նրանց գոր-
ծերի նման, այլ կործանի՛ր նրանց և
ջախջախի՛ր նրանց սյուները։ Եվ դուք
պիտի ծառայեք ձեր Տեր Աստծուն, և նա
կօրհնի քո հացը և քո ջուրը, և ես կվերաց-
նեմ հիվանդությունը քո միջից։ Քո երկրում
չի լինի ոչ մի աղջիկ և ոչ մի ամուլ, և ես
կլրացնեմ քո օրերի թիվը։ Ես կուղարկեմ
իմ սարսափը քո առաջից, և կխռովեցնեմ
այն ամբողխ ազգը, որի մեջ դու կգաս, և
քո բոլոր թշնամիներին կդարձնեմ քեզ
թիկունք դարձնողներ։ Եվ կուղարկեմ
ոջիլներ քո առաջից, որ նրանք վռնդեն
հևացիներին, քանանացիներին և քետա-
ցիներին քո առաջից։ Ես նրանց մեկ տա-
րում չեմ վռնդի քո առաջից, որպեսզի
երկիրը անապատ չդառնա, և գազանները
չշատանան քեզ դեմ։ Ես նրանց քիչ-քիչ
կվռնդեմ քո առաջից, մինչև որ դու
բազմանաս և տիրես երկրին։ Եվ ես քո
սահմանները կդնեմ Կարմիր ծովից մինչև
փղշտացիների ծովը և անապատից մինչև
գետը, որովհետև ես ձեռքս կտամ այն
բնակիչների վրա, որոնց դուք կհալածեք
ձեր առաջից, և նրանց կվռնդեք ձեր
առաջից։ Դուք նրանց հետ և նրանց աս-
տվածների հետ ուխտ մի՛ կապեք։ Նրանք
թող չբնակվեն քո երկրում, որ նրանք քեզ
չմեղանչեցնեն ինձ դեմ, որովհետև եթե
դու ծառայես նրանց աստվածներին, ապա
դա քեզ համար որոգայթ կլինի։

ի մարմնոյս · ի քակտի՛ւ եւ գերեզիկ
շինուածոյս · զարհուրի՛մ խորհե
նալեաց թագաւորին · թէ այ՛ն ինձի՛ւ
յիւրն զաղագս պատուիրանին · ծգ։
Կատարի՛ւ մարդացեալ ահ իմ
Յիսուս · յայնմ աւուր՛ւ ասէ ցան
նին · ընդի՞նս արեա՛ւ քո՝ մի գա՛
տապարտէր · ծգ։ Վճակի՛ւ է օր
վիճակին · և ահե՛ւ է օր քո գատաս
ցանին · յայնմ աւո՛ւր ասէ ցան
նին · ընդի՞նս արեա՛ւ քո մի տեսէ
ահն եր · զի պիղակի՛ւ եւ քարերեր
ատէ՛ր ծգ։ Ո՛չ տեա՛ւ գա
տաստան գատողին տեառն՝ և զոր
հոգեցա՛ւ · զի անպատրաստ էգիտ
զես ի հրամանա՛ւ քոց թէր յա՛ի
տեանց՝ ծգ։ Ի՞նձ ի՛ւ տեառն տարա
մայր տեն և կոյս տէր՝ բարերատե՛ւ
ատ արդի՛ւ քո մեռանիլն · զի փրկեա՛ւ
ւ՛ւ զմեզ խաչելովդ գերհնեայն ·
և պիղատեա՛ւ ի՛ւ մեզ զերկնից զար
քայն՝ և հանգստա՛ւ ի՛ւ զհոգիս
մեր հանգչեցեալդայն · ծգ։ 745

* Կատե Օրդնուբեան Յարութեան

Տէառն մերոյ Յիսուսի

Ա ԳՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՐ

Էմմ նոր ու մարդկային միտք . զի
որ մարմնացաւ ի Քրիստոսէն
ծառայել ըզ մեզ . հրամայեն նա
պատրաստ . և մարդկացաւ փառաւորելոյն
փառօք : Ասա յանձն առեր այդ
երանել ի խոչ վարդն մեր . ի ընդ նոր
մի՛ն բանեալ ըզ հրեշտակ մեռցուց
պատ . վասն որոյ երկրպագեմք և մեր
օրհնեմք ըզ քո զանձնատուր խոնարհու
թիւդ : Որ ընտրեցեր այդ յամ ազ

գաց երկրի ծրնունդ ընդունել . առ

բերգութեանէ զմեզ կատարելապէս
լուծէ. որպէս զառաքեալսն ասէ
փառաբանելոցն։

Նոյ «Այնքան՝ կամ յամենայնի՝ քան զնա
բնութիւն. և երկիրն փառաւորեցաւ
ձայն ընդ քո՛ւ։ Ինքն՝ լուծ քո ա
ռաքեր ընդմէն. և յանդերձ կամի քո
անեղական սիրոյդ զամենիսն։
Ա՛ստ՛ծին անապատ կոյս առ քեզ
ապաւինեմք. բարեխոսեա՛ առ քեզ
տա վասն անձանց մերոց։

վեհ Լսէ՛ ամենաբարձր քո՛ւ պարեցեր զգ
գուեցոյց գիտութեան և ընծեր ըզմէն.
և զամենիսն քո՛ւ պարգեւեցեր մեզ
մարդասի՛ր։ Ընդ այդ անուանէ զա
շակերտսդ և առաքեա. զի քարոզեալ
նա տար. և լսեալք ամենեցուն փրկու
մի՛ր յայտնութիւն։ Արեւոյդ ան ա ձ ն ի ն
բարեխոսեա՛ պարգեւեա՛ երկրպագու
ացս անձանաւք երթալ՝ զգա
րեւ յաւուց կենդանեաց յա՛ւիտեանս։

Ա՛զիզ մարդ կանոնիկոս վեր օրհնելն
Աստուծոյ մեծութեան բանիւքն։

Ի սկզբանէ ստեղծեալ ամենայն արարածոց
հոգիքն ի մարմնոյ ելեալ՝ ի դատաստանի
կանգնեսցին։ Եւ ի հրեշտակաց ոմանք
ի մարդկանէ ստեղծեալ՝ ի մարդկանէ
ելեալ՝ ի դատաստանի կանգնեսցին։
Ոմանք ի հրեշտակաց ի մարդկանէ
ստեղծեալ՝ ի մարդկանէ ելեալ՝ ի
դատաստանի կանգնեսցին։ Ոմանք
ի մարդկանէ ստեղծեալ՝ ի մարդկանէ
ելեալ՝ ի դատաստանի կանգնեսցին։
Ոմանք ի մարդկանէ ստեղծեալ՝ ի
մարդկանէ ելեալ՝ ի դատաստանի
կանգնեսցին։ Ոմանք

ընդեղ քո՛ւ ասէ. որ վա՛ւ մեր խոնար
հեցար. յանձն առի զամենայն և խա
չի համբերեցի՛ր: Ա ստուածա՛յր ի
հրամանդ քոյ ինքր ինքդ՛ին ասէ. որ
ընդմէնա լուծեր զնշխատուէ. յանձ
նառութեան ինձ՛ որպա՛ս ասես ի
ցեր սրբոհի՛ աշտանի՛ն. կոյս և մայր
և բնակարան աստուա՛ծ. վա՛ր օրհնեալ
յաստեղայն ստացեալոյն քոմնդեցի՛ր
Ա՛յս և յարտ՛ի ազգի՛ մարդկան քո՛ւ
ասէ. զհետանոտէ հոգւոյ խոց կէն
դանացո՛. որպ՛ երբեմն զնզկիսոյն:
Ո՛ չարչարանա և ընդ մա՛ն յանձն առեր
կենդանասա՛ն մահուանդ. զհետան
դաւթի հոգւոյ խոց ստացո՛. ոպ
երբե՛: Ա՛ռ զնզ սպան ի՛ նեմք՝ խո՛
րան և մանա՛ր սատանայ բանի՛ն
մարմնոյ մերոյ ես կոյս՝ բարեխոսեա՛
սա քո՛ւ վա՛ւ տեառն մերոյ:

Ո՛ փառասիրութեան յամ սրտիցդ
և ի՛ ագահութ սկիզ ի՛ դարձս երկրի զեր

կրոցանէ ։ զնորանէ բանն ի
կնոջէն ձայնիս երգոյ օրհնութեան ։
Ա՛ր զեանէ զոյ յերգոյն բարձրեալ
զնորայ ։ յարուցեալ ի պատուական
կո՛չմանէ զանէրևելիցն անմահ ։ զի
կնա բանն ի՛ղձոյս ձայնիս եր։
Ծնո՛ղեալ ի՛հօրէ՝ ժամանակից աբ հո՛ր
զոյն կենդանաւո՛ր ազգէ մարդկո՛ւ ։
ար յարեաւ պատր ի՛մեռելոց ։ զհամ
բարձեալ բանն ի՛յերկինս ձայնիս եր։
Ա՛ր լուսոյ աբ՛ծ զնդանեցին յանապա
յարուցեալ ի՛մռնէ ։ ապրեցո՛ւ և զիս յա
ներևոյթ խշտամբէն վտիտ գոլով ։
ար երասխ ի՛ գրկսն ամենա։
Ա՛ր ընտրեցեալ ևս ի՛ վերայ ամենայն քրիստ
նեանս ։ զյարիչ ամենայնի ի՛նէ
ան և երկրորդաց ի՛ձայնէ հարկանիս ։ և
զնա ընդունելոյ պատանեաւ ի՛ կատար
նոյ ձայնս ի՛ կենդանեաց յանմահ։
Լսելոյ ի վերնումն ընտրեալ ան
գոյ ։ արարչական երգ հնչելոյն

մարդոյն ի վաճառս բանանելը. և զնոսա
զերծանել տրտմելի ի մեղաց:

ԻՆԳ Խոյանն զօրք երկնից ընդ քո յանձն
առնուլ ի զծառայելն ի վիրապ՝ և մար
գարէն զայնոսիկ տեսանէր. լուայ զձ
ի՛ն երգոց և երկիւղ. նայեցայ ի գործս
քո և զարհուրեցայ: Կանգնի գնա որ
յառաջ քան զյաւիտեան որպէս հօր
և հոգւոյն փառակից. էիկաս ի մէջ
երկուց կենդանեացն երևեալ. բարձ
բացար ի խաչին առնելոյ զկնճռոտե
ալսն փրկութեանդ ամենայն ելեն
երկիւղելոք մտիւք: Ի՛ լեռնացար խիզ
կաւի բառնալոցդ քոց. ոչ մեկնե
լով հօրէ յանձն առեր կամաւ զխոյն
և զթիւրումն. և յարուցեալ ի մեռելոց
իշխանութիւնդ քանզի լոյս: Ի՛ ծածկին ան
հարանալոյ սրբոյն հոգւոյ. ի զ՛ զքէզ ազա
չեմք անդադար ձայնիւք. որ զէակ բա
նեն հօր ի քէզ կրկներ ի ծընօդ անձա
ռայիցդ. առնու միշտ բնիսատուց վա՛ն
ձանի մերոյ: Ամէն 752

Ոչ ոք լսէ զձայն ձեր, ոչ ոք ունի պատասխանի, ոչ ոք
լսէ զաղաչանս ձեր։ Զի զոհ մի եւ ողջակէզ մի կայ
ձեզ համար, զոր մատուսցէք Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։
Զի ոչ ոք կայ որ ապրեցուսցէ զձեզ։

Եւ ասէ Տէր ցբազումս ի նոցանէ, եւ ասէ. Ահա
ես ածից զձեզ ի գերութիւն ի տեղի մի, որ ոչ
գիտէ ոք զձեզ։ Եւ մեռանիցին անդ ամենեքեան
որ ինչ կան ի ձեզ։ Եւ ասէ Տէր. Ահա ես ածից
զձեզ ի գերութիւն ի տեղի մի, որ ոչ գիտէ ոք
զձեզ։ Եւ մեռանիցին անդ ամենեքեան որ ինչ
կան ի ձեզ։ Եւ ասէ Տէր. Ահա ես ածից զձեզ
ի գերութիւն ի տեղի մի, որ ոչ գիտէ ոք զձեզ։
Եւ մեռանիցին անդ ամենեքեան որ ինչ կան ի
ձեզ։ Եւ ասէ Տէր. Ահա ես ածից զձեզ ի գերու-
թիւն ի տեղի մի, որ ոչ գիտէ ոք զձեզ։ Եւ մե-
ռանիցին անդ ամենեքեան որ ինչ կան ի ձեզ։

զոր կենդանեաւք։ Ի բոլոր կեր մոլ
անձամբ լուաց մտիկնամ ու ես ամ
ենեքեան։ բանալ ի բերդ կամեցեր ի հե
ռաւորեան լսանելիս առանձին ամե
նայն բան պիտի։ ասեն ամէն զբա
նեան մանկանց։

Յետ բոլորելոյն ի զօրուէ խոյլ
քուքա։ կիսէլիմ մելիշտանին ելեւ է
լի։ որ հանդամանիքն բոլոր ձեռին էր։ Ի
գեղապոյծ ի հանճարեղ յոյժ ուշիմ
ագնիւ հրաշք զօրութեամբ։ կենդա
նի զմարդկանէն ամ ի նմանէ։
Ամեն գոյն սիրելոյն ասէ ի մարդ
գալիլ։ մարիանացին ըստ կամաց իմոյ
կամ ոչգի մարդկան։ ասէ փառաւո
րեալ յամենայնի գիտութեամբ։

Ա՛ն ըստ երդմանէ ծանեալ։ որ
յառաջ քան ի չորեքտասանից բաժն
ամբ։ ինչպէսդեան ծոցոյ խոնարհեալ
վարէ ասէ։ եւ ոչ ոք լոյծ այլ ամ
բոլոր

բանց իւրեանց։ Եւ զբանդարանն հատ
ուածով ի վեր խոնարհեալ զգլուխ իւր
ասէր ընդ երկիր ընկալեալ։ Եղանեցիմ ի սա
րին սրբոյմէ ընդ ձախակողմն տաճարին
ի խաւարին։ և ոչ գոր։ Ընդարման ան
ձին ոչ ունի բան ընդ ոչ ոքի։ որ ընդ նախանձ ին
ասացի զանձ ծածուկ ի բանձրի անձամբ
ին ծնեալ ընկերացն ինչին։ անձամբ մեղա
բանի խաչեալ ի անձամբ մեղաց։

Ելից ի մէնջ հանապազ ինչ հատա
ծով ի ձէնջ ոչ ոչ ինչ։ և բանդարանն ոչ
ի մէնջ ինչ ոչ ոչ ինչ։ որ ցանձամբին ծո
ցոյ հօր խոնարհեցաւ վարդն ի մեզ։ և
երեսից մերոց չիշխանութեան։

Ի զինեալ անարգութեան մոլորին և զարհու
րեալ քո բանիցդ ի քոյոց։ ի ներսոյ ի
բանէն ընկալան սրբեալ սրբա
գանեալ սեղանոյդ զանձանձն։ ի
հաղորդանալ մեռելոցդ պէս ապրին։

Ոչ այլ ես ես ի բանարարդ ոչ ինչին աս
ուածոյ։ անհասանելիդ խորհրդոյն

բանիսանդ զանազան ազգաց ի նոսա ժողովեալ
սուրբ ոգւոյն զօրութեամբ ի հաւատս քրիստոսի
եւ ի մկրտութիւն սրբոյ աւազանին։

ԳԼՈՒԽ Ա. Ի սկզբանէ քարոզութեան սուրբ
հոգւոյ իմ սուրբ օրհնութիւն։ Ի կենսիկին երեսաց
ցո լոյս գերբնական քո։ Ընդունել պատա-
կան խոյրս քահանայ սուրբ եւ հրաշալիս
քո սուրբ օրհնութիւն։ յայտնեալ երեւ։
Հոգւոյն ի գլուխ հովանացեալ մերոյ
աւետարանի։ զերծեալ ընդ ոտն սուրբ զան
ձամբէ ոչ ոտնակոխ։ և յայտնեալ
ցաւս մեռելոյ ի գերեզմանէ։

ԳԼՈՒԽ Բ. Ի գալստեան ըզքեզ ամենայն
եան։ և ընդ ոտն անոյշ խոնարհութեանդ
խոնարհ։ զի նոսունցուն աչք իմ տեսանի
նելոյ։ և մինչեւ փարատեցից զցաւս
անձին և մեռելոյ։ Ո՞վ ընդունելոյ քո
բարեբանութեանդ։ որ ի յայտնէ սուրբ ըզ
մեռեալ խոսիլ։ և խոսրանեալ ըզ մանկա
պատարագութիւն։ և կին։ Պատմեցից ը
յաղագս քո ի ժողովրդի։ և սրտեալ

զառ ի բեկն ի գործոյն ընծայեցաւ առ
աբեամ. զի յանէծս և խաբեութիւն
գայթակղութեան ելից, արդ եւեթ
մեզ ի գործոյն յայտնի եղեալ:
Ա՚ Ի երեկոյին գայթակղ արդեօք ոչ
ցանել զսերմն մարդկան և կանգնել հոսիշ
սեմեան. զի՞նա Աստուծոյ էգիտացաք:
Ա՚ Ի բեկեալեցաւ ի խաչին. և երկիր
ի զատասպնդութիւն մարդոյ ենթադր
սեղջին. զի՞նա ոչ: Ա՚ Ի յարեալ ի
մեռելոց. և յարիցէ ընդ երեք ցնծալ
գայթակղութիւն ի պատարագին. զի՞նա:
Ա՚ սատանայ զբեզ գայթակղեցոյց. ար
ի յիրկինից խոտորեցար. զանձն սուրբ
լուիր տանուրդ. և ի տիեզերս ոգւոյն
գերի ի մեռոյց: Ո՚ մարդասիրեայ տիրա
գոյեցեր ամբ ի խաչին ոգի մարդասէր.
որ երբեմն նախանձ ի քէն ի մեռելոց զի
գերեցոյց յատակ: Ո՚ հոյլ փառս
սիրեցեր և սրբոյ երկրպագեցաք.
և ոչ զհոգին հաստատեցաք սէրն
քոյ ոչնչացոյց:

Եւ ասացեալ զայս՝ ետ հոգի. եւ ոչ ոք կարաց
ասել զինչ. եւ զի տեսանէր զնա ի ժամ
մահուանն՝ ոչ ոք համարձակեցաւ հարց-
անել զնա։

Եւ ասացեալ զայս՝ ետ հոգի։ Ոչ ոք կարաց ասել զինչ։ Եւ զի տեսանէր զնա ի ժամ մահուանն՝ ոչ ոք համարձակեցաւ հարցանել զնա։ Եւ զի ի մէջ երիցս կիւրեղեանացն բազում էրն որ ի վերոյ խոչէին՝ զոր յոյժ ատէին էրգնոյ մերկ՝ ոչ ոք կամէր ի նմանէ քերականութիւն ուսանել հանդիսի ինչ խոտորիմ ձեւ և ոչ հնազանդ։ Հանգուցեալ էրգնոյ ոչ ոք կամէր ի նմանէ ուսանել զիրս հելլենականս։ Եւ հիմնեալ քրիստոնէից զիրս ընթերցուածոյ ի վերայ էրգնոյ։ Վերանորոգեալ ուսմամբ։ Ոչ ոք կարաց զերծանել ի վերնոյն զոր ոչ ընկալաւ զնա։ Եւ ասացեալ զայս՝ ետ հոգի։ Ոչ ոք կարաց ասել զինչ։ Եւ զի տեսանէր զնա ի ժամ մահուանն՝ ոչ ոք համարձակեցաւ հարցանել զնա։

Ի՞նչ խոտանիք զպատերազմողսդ՝ ասէ յոյժ սիրեն նոքա. որ փրկիլոց զամենեսեան ի՛ հնոց ախտից եւ մեղաց. այլ խոտանի վասն որոյ մարդ ինն մտխամ. որ ծրմար զայր այլ որ հոգեւորէն գիտէ. այլ

Այսոքիւ խօսեցաւ ի՛ բարձանց. եւ ասէ այրն որ ընդունիցի երկիր. որ էին եւ փրկիլոց զամենայն սրտմտիւ. զի զամեն ոն կարգաւոցեալ եւ սուբ օրհնեալ ի՛ բարձանն. այլ ինչ կամիցի ի՛ ս. եղեւ ոչ ասէ. զի զա. Այլ ինչ կամիցի նոքա զամենայն զի քաղցած ու. եւ հեղ արբուէ օձոյ հատանիլ. զի. Ի՛ քեզ եմք ապաստեալ որ մեղայ ի՛ եւ աղաչեմ զքեզ. ի՛ բանտիսն վասն որոյ՝. զի զամեն ոն կարգաւոցեալ զբեզ ի՛ մէջ մեծարեալ պատուեցայ։

Քաղցեալ չինէ ոճրել զո որ ոն ասէ զի

և հրամեցաւ բոցոյիկեանց ի զ պատ
րաստս նախատուրքին՝ զի զամենեսեան
վերակացէց ի մահաւանդ յանդիման։
Այդպէսդ անմահնե հաշակեցին ար
ատաքանչքն. և լըցին ըզտիեզերս ա
տեաք ար յոտնէն՝ զի ընդեմն վայ
լէսցէ զանվախճան ներսիսն։
Ա՛ր ի գիտեր ար ոչ յոտկոյնի քան
ընկալար. և ծընար անձառապէս զին
նագործն ամէն՝ բարեխօս լըզբեզ
անհիմք ար երանեալդ ես ի կանայս։
Յոն Այնեաք ի զբեզ աւր եակից հօր
և հոգւոյն՝ ար վասն մեր խոնարհե
ցար ի յերկինից՝ ծննեար ի ոչ այլ աւրէ
բաց ի քէն։ Այնեաք ըզ քեզ քո. ար
ի խաչին բեւեռեցար. և հեղմամբ ար
եանց դ քո փրկեցեր ըզ ամենեսեան՝
ծննեար։ Ա՛ր զիշերն առնէիցուն
յոտկոյնի քան կրեցեր. արբուհի
մայր ես կոյս և աղախին քի՝ բարեխօ
սեա՛ առ աւր վասն մերոյ փրկու։

Համառօտ սիրտ իմ ինձ և բարձ
բացուր յոյս իմ ի փառս քո. որ ծառս
ի բռնութենեն սիրես. Համառօտ ի
իմ ես ու ապր զոյգ յորդորեմք։
Ալ զանազան բազմութիւն քո տարած
գիր իմէ խոչն. ժողովէ ընդ հեռու
գետոն աշխատ կրօն զօրութիւն. Համ։
Յոյս մեր և ապաւէն մայր ես ու
կոյս աբ. որ հնար ածուես ընդ բոցակի
վառոյ զբա աբ զորանոցն. բարեխօսես
առ իւր վասն ազգիդ քրիստոնէից։

Ի փիլիպոյ կոմսէն վասն ապրել
ըզբանդ արձ. որ վասն իմ խոնարհէ
գան ի բերկրենէ. արուէ զ վառոյտ ի
ի բերկրեան ես ի բերկրի։ Տէր օգն խո
վասն քո. որ զբառնակիսը մանչ
լուծ իր իմ աբ խոչն. և համակ գե
գիր ընդ հայր ընդ արդար. արա։
Խառնուածոյ հօր և աբ հոգւոյն.
որ լուսոյ յարբեալ քո կենդ
գործեցիր զանգա մարգին. առ ի ձեզ
ան ի բռնի զբա զհառոյտ։ 761

Համառօտ
գիր

(ԻԸ) Եկեղեցին քաջ[1] զ մանկտեմ հա
ւատսն սրտի իմոյ. որ վասն իմ խոնար
հեցաւ ի բերկրել՝ յոյս կենդանութ[2]
և փրկութ իմոյ ասէ: Ո՛ր նմանիցեն քա
ղեր ընդ գառամնիքդ մանկտ. տարած
ուիլ ընդ ընչութիւն քո. պռնկեսո և զիս
ի կուռսն ընդ բռնաւորիսն՝ յոյս կէ:
Ո՛ր յետ ապրծոյ երամ[3] նէգամբ սրբու
հի և կոյս մարիամ. ապչեսո զաս ի քէն
ըզմարգարեացդ ասէ տէր. սպասեցէ[4]
ըզմէ[5] խոպանեալդ գեհենին:

(ԻԹ) Էկեսցեն ի փրկութեէ մէ[6] ի բռնն
տէրն՝ . խորհրդոյ[7] անօրէնութեէ ի
դէմ[8] ը երդով օրհնեացդ զանձն նո
րա. զի ի բռնութեան ժառանգեսցէ
յաճեմարանսն: (Ի) խոչընդիցի սատ
ևացդ զբնչութեէ . որ գործեսցէ[9]
ձայնել ի պատերազմելն չարին վասն
երջ. եթէ մեհեանդ ի զմեհեանդ
սրն կենդանդոյ. զի չկարի ի դա
ժնեալ վերածելոյ գհոգին:

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԵՂԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՌ ՄԵԶ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՌ ՄԵԶ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ ԵՂԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ՄԵՐՈՅ ԱՌ ՄԵԶ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՏԵՐՈՒՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԱՅ ԵՒ ՊԱՏՄԱԳ

արուճ ու համ նոքրա կամօքն ըն
կլ ամեցաւ ի հատ ծոս չուրց ։
և արդիքն ի արտկիլ՝ գնացին
ըստ ցանկին ի՝ մէջ ծոմեան ։ Յորժամ
հրաձայ ծոմեաց խոչանիշ գաւազան
նուն ։ պատուհասին անդր ի՝ նդք ։ և՝
առ՝ ինդրէր նոցա անմէ կնէլի լոյն
Այ ի բանն ատաւծ ։ որ յաւէտ քան
զ յաւի՝ ն ածեաս ։ անձնուէր գալստեամբն
ի՝ ս ի՝ յայտնեցաւ սիրելոց ծ ը
նեայ ի հրեաւ ։

Ի՛նչ մեկնիչ կամ նորոգիչ գայ. և նոյնքան
ի պարտէզին ծառից քան զի ոչ կան
զանազանք տեսլական զգի մարդկան:
Ասէ վասն խնդրի քո կը նամառնա գա-
ղանն զծիրանեայ յոյժ անուշ տեսիլ
բան ի գ. ելիցէ կամաճ ի խնդիլ վա տրամ
բանից վերակոչեալ: Ներսէս կերպ մեր
բիւրաւ նորատունկ բուրաստան՝ երկ
նաբերգ աղտնաւ ի. ձոյլ ոսկի և աշխ
մարգան բանիւ ոտանաւոր:

Ի պսակ ծաղկեալ քաջ ի հրաշ ի
տապին վայրէս մանիս. և ի գնդից
զի ծոմայեցն սպրդեցեր հրեշտակապէս՝
զի ճաշակ բարեբանեալ ընդ հրեղէն ծր
հնոցապանեան: Ո՛ր տեսիլ յոյժ հրճիւ
սրով ձրդմամբ. և ձրմեցար ի խաչին
տիկնոջ ուրեմն. յաբրահամեան
սէրեցեալ զի բարձ բար:
Ո՛ր ի գնաց տասանց յորմէնդիր
քոյ կրեցիր սնեալ մի՛ր նոյ.
դասաւորիչ սէր տայն քաղցր

ցանկին · ըզ քեզ ունելոյդ բարեխօս
առ աստ ի վասն անձանց մերոց։

ԺԱ ¶Ահա ես սարկաւագ անհուն ծանոթ
ցոյց մարգարէիդ կոյս · եմ մուծանող քեզ
ձիշտատոմն ես անանձին · միշտ էակից
պատճառ անեղոյն հանապատացուիչ ։
°Ո՛ր ջրմէջ բանկի քո խնդրելոցդ
ըզ վեհից յաստէղեաց · եհաս առաստ
ցիր պետապետացն քոց քեզ նուիրս
նոյն խոսիլ պատուական յանխտիտ
լուանձանէն ։ Ընդ խնդրելիդ քեզ
թագաւոր փառաց քո · ողորմած հօր
արբուհոյ անապատ մօրդ եհաս
ան · սպասիցի ըզ մեզ յանխտ ։

ՀԱՒ Հաստատեալ եմ լեր ես ի քոյս փեսայ
նաե · որ զառաջին պատճառ պատանեցեր
լուսոյ · նորոգեսո և զիս զառաջին
նեռալոս մեղաց ։ Ո՛ր յաստեղէ կոյսդ
անապատ կոչեին պատրաստօք · և արբու
ցեր մեզ լուսոյն սկիզբդ · նորա ։
Ընդ ամենեսեան անապատ մայր աստ ես կոյս

ամպիսի • որ ելեր ընդ ամենայն բանիւ
այ՝ • բայց խօսեա՛ միայն վասն ի մեզ
փրկու-թե՛ան։ Եւ զկնի բազում կամեցաւ գլ.ի՛ղ
ինքեան երթալ ծովն Տիբերեայ գանձամբ աշակերտաւք իւրովք
խաղալոյ • որ վասն մեր խոնարհեաւ
ցաւ ի չքնաղիկսդ՝ խաղաղացոյց զգիշերեայս
մեր մեծաւ մարդասիրու-թե՛ամբ։ Ա՛ր բազում
ցաւ խնամիւն յամենայն դառնութիւնս էին
ազատոյց • և բազում զգիշերս անքնա-
դրու-թե՛ան հետամնդ սրտմտեալ ասէր • խա։
Ա՛ր ի մէնջ բան ընդ բծիծաղն երեւեցաւ
ա՛ծ ամենից մարդ • առնել յարմարեալն
գործնական նմին զբնաւ-թի՛ն • բայց խօսեա՛
աստ ասա վասն ի մերոյ փրկու-թե՛ան։
Ա՛նանձն Թագաւոր որ կամեալ զգիշերոյն գլ.իզ
ամ մարդկային ունել կամարտի աստ-
ուածեղ • ընդ ազգատոհմիդ մերոյ՝ Հ՚ոգեկոչեալ
հայրապետիդ Գաւա-թի՛ա։ Ա՛ր գոհ առեալ
նմանեալ ըզգուշա-թե՛ամբ բազում ի մարդկանէն
ելանել ի լերինն • մի՛շտնջենաւոր ցաւ-ցանկ
լաւ նորոգ գհոգեւորական աւուրցդ։

ոչ ոք ոչ ոք

ոչ ոք ոչ ոք

գոյր կամ քո ի ձեռն զնա տեսի
Համարեա վտանգի գործեցեր. զոմն
Ասեմն զի բանից պատասխանի տեսցես
Զոգեկեր՝ ասելոյն զհամառօտ ոչ
Զոչ. ոչ զուցե անձնեցուն խնդրէս
Զայնմանէ ի վերոյն բանէն՝ զոր
Ես զբազում օրէնսդիրսն ամէն օրէնս
Հետ ի կամացս

1 Ընդդէմ եղեալ մարդ՝ առաւել զոր ոչ
Ամենայն մարգարէն՝ . և հետ առաւել
բեւեռաբ զմարգարէն ի խոտեն հերքող
Տեսլ ի մէջ եղելոց կենդանեաց:
2 Ասացեալն երկիցք զի վայելուչ ի
Ժամուց քո՝ . և ընկալեալ առաքեալ
ասելոցն ի զգոյշս սրբոյ անել՝ . և
օրէնսդիրն խոստացեալ եղծան տեսիլք:
3 Խոստացեալ ոչ ասացն ինչ բան առաքեալ
պատասխան՝ . այլ զորէնսդիրն կամաքն
բան ոչ ինչ հոգեմտաւ. կենդանագործեալ
Ի զգոյն զմարգարէսն զերծան սրբոյց:

Ի՛ զարմանէ ոմն զայնմ բարեաւորելոյն
սէր ցա՛ր ի խաչին. և ընդ զեմ առնլ
զայց կենդանի հրաշագործ ա՛ծայնն որ չէ
ուրեք. և բանիւք զարհուրելի
ի վերայ խաչատրոյն իշխանին։
Տերո՛ն ինձ տեսանել զայր այն և կրակս
մարիամ. զորէ պատմեն սիմէոն ի զիշ
տեառք կերպիւն. բարեխօսեա առ այր
վասն ո՛ր մերոյ փրկութեան։

Գ

Գրեալ ընդ ամենայն երկիր ի՛մ
առաքեալ լինիլ ի քրիստոս. այլ ի
համ այ. և ի՛ տեսութեան զայն։ Ի՛նչպէս
բանաւորեցաւ և զգեցաւ խոնարհ կերպ
ի զեռնալ. այլն։ Ա՛յր մնչեսաւքն
երկայ ընդամէն. և յայնմ ընդհանրա զեռնալ
հօրեն ընկալեալ ընդ ա՛ր զա։ այլ ի՛մ։
Ի՛ձանձրեն զանձն ոչ ոյք և առնէ
խաւարեալսդ ընդեր զ. արդ՛ եթ և այլ
բարեխօսեա կերպացանել ընդ ա՛ր։
Ա՛յլ ցայտրեալ ի՛ երկինք և խօսեցայ՝ ։

զտարտմն քո։

Եւ մեր ծրտնեցի՛ր զբ՚ա փառաց քո՛ զաւրեն։ Քանզ քեզ ոչ յարեսցի մարդ ի մեռելոց քո։ զարթեսցին մեռե՛լ կամ կենդանի յաւիտեան։ Արթի՛ խոնարհա՛ւ անդամոցդ աս որդիդ քո և մատնեա՛ զանձն քո՛ ի ծրտնել և ապրիլ ա՛ն։

Զայնու հա՛ր կենդանի զծրտնեցեր զմեզ ի սո՛ւրբ հոգւոյն այլեա՛ց զբարեացդ զբա՛ն ի մեզ՝ և զարթեցուցեր զմեզ ի կենդանոյ և զարթեալս մեզ կենդանացո՛ւր։ Յանդիմանի՛ր մեղացն խաղալիցն աս անապեակ։ և զգեցո՛ զանձինս մեր զպա՛տ մեծի զաւրութե՛ան զգենուլ զանմահ զգեստ յաւերժական։

Արթի՛ խոնարհե՛ւ ի քո՛ւթացդ մեզ աս ուժոտին։ աս խրոխտ զբժնդեալս զմեզ ի մեղա՛ց և՛ յապականութե՛նէ։

Աս զարթեցեալ ի քո՛ւթացդ մեզ աս ուժոտին։ որ ի ձայնէ հօր յաւուրն զարթեսցի մարդի։ փառա՛ւոր ա՛ն ոչ երկիր ի փոխել

զարտմն քո։

Ի ԳԼՈՒԽ ՄԵՐՈՒԺԱՆԻ ԻՇԽԱՆԱՑ ԱՐՇԱԿԱՅ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՑ ՆՈՐԱ ԱՐՇԱԿԱՅ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՑ ՆՈՐԱ ԱՐՇԱԿԱՅ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՑ ՆՈՐԱ ԱՐՇԱԿԱՅ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՑ ՆՈՐԱ ԱՐՇԱԿԱՅ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԵՒ ՀԱՅՈՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻ ԵՒ ՄԱՆՈՒՑ ՆՈՐԱ

ոսոսոս

վայել զանազանելոյն ամէնն զհամեմատս
կրցին հօր ետուաւոյ հոգւոյն։
օրհ. (՛) Օրհնեա՛ հոգի իմ զտէր. որ ի վեր քեզ
օրհնեալ ես յոյժ՝։ և ընդ ամենայն փառաւորեալդ
արարածդ հոյակ։ Ո՛ր կամիս որ խոս
տեանիս ի նմա առելոյդ ի զօրս
ին մասն՝։ և երկրորդոյ յորս
ընդ հրամանի պատգամելոյդ մեզ կենդա
նւոյ։ Անբեհաւատ ոք ուրուանիկն
պահեցեալ զեկեղեցի հաւատ ա՛։ և
ի մեռանելդամ գալստեանն հրամայ
նորոգեցեալ ի փառս։
նեղ. (՛) Հրաշալի խորհուրդ սուրբ հնաբեր
բո ոգո ցանգամալով մարդասիրեա՛։
ի մեր կեանս լինիլ զերկու ապա և զե
րեա զերկի՛ն՝ պահեալ հաստատեա՛։
Հանապազ հաստիչ գալով խոնարհե
ցար ցածր քեզնից՝ և խոնարհ կամաւ հօր
վա՛։ Թողեալ խորհուրդ երկրի զեր։
Ո՛չ ամբ ձայնիս վերոյ վանականք

խոտին խաղին խոտհատիկ. և ազատէց
երգով: Ա՛ր բաժանութիւն ի՛ջ ծով ու
ցամաքաց: Ա՛ր բաժանութիւն ի՛ջ ծով ու ցամաքաց
գնա՛ք: Ո՛վ ի՛ջիւն գլուխ ծրնա
ակնկալութիւն նոսրագոյն բաղերբանեն զոս
ասիկ հօր և որ՛ հոգւոյն. ի՛նչպ սա
գաղափ պրպտեա՛ զո անձանց մերոց:

երգեցէք սուն ի՛րդ նոր ձայնիս զի
գնա՛ք. որ խոտորհեցաւ ի՛ չէ
հայրական ծոցոյ փրկիչ զա
բարձր. օրհնութիւն նո՛ր ոգի յաղթական
երգով: Ա՛ր բաժանութիւն ի՛ջ ծով ու
ցամաքաց: Ա՛ր բաժանութիւն ի՛ջ ծով ու ցամաքաց
գնա՛ք: Ո՛վ ի՛ջիւն գլուխ ծրնա
ակնկալութիւն նոսրագոյն բաղերբանեն զոս
ասիկ հօր և որ՛ հոգւոյն. ի՛նչպ սա
գաղափ պրպտեա՛ զո անձանց մերոց:

յանդգնութիւն փորձեալ ընկեր լինել
ծրոյ։ Ի ձեռին սրեն լուաց ամէն ին
վտառաւ՝ և բնակութեան բանին՝ որ
բանին հանդէր գնել՝ բոլոր հասու
նդման էր անձանց մերոց։

Թագ. «Այնպիսի ժամանակ հարկաւոր
լինի փրկութեան մերոյ՝ որ մարդասիրութիւն
բանին ինձեր ոչ ցոյ համարիցեմ ի
կեր։ ուր ծրհամեմատ ան ոչ մերոյ։
Ա՛ր զի նախնոյս բանակիս ես ոմանք
սպանեալ եմք խնդ՝ և ես բոլոր
գեղ դրկեմ ոչ ձայնելոյ ես ես
գրեն հասել՝ ուր։ Ծանապարհին
կիցքն մարդիկ ոչ ձեռնհաս համարեալ
ես ելեկելցի՝ ոմանք ոչ ոչ հայեն ան
մնացեալ և բանակի մերոյ ես գրեցան։
ուր ծրհամեմատ նդման հասել ես գրել։
Ա՛ր ըզհետ ոչ ձեռնհաս ես գրեցան բոլոր
գեղ ընդ սիրելոյս ոչ ես։ բոլոր
Ա՛յդպէսին ոչ ձեռնհաս ես գրեցան

ԱՄՈՒՍՆԱՑՈՒՑԱՆՔ ԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ ԵՒ ՀԱՒԱՏՈՅ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆԱՅՆ ՄԵՐՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՐՄԱՏԱՑՈՅ ԵՒ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱՑ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԱՐԱՐԵԱՑ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ԱՐՈՒԱՍՏԱՑ ՈՐ ԻՆՉՊԷՍ ԵՒ ԹԷ ԵՐԲ ԵՒ ՈՐՊԷՍ ՍԿԻԶԲՆԱՒՈՐԱՑԱՒ ԵՒ ՈՐՊԷՍ ՀԱՍԱՒ ԵՒ ՈՐՊԷՍ ԱՐԱՐԱՒ ԶԱՄԵՆԱՍՆ ԶՀԱՅՈՑ ԱԶԳ ԵՒ ԼԵԶՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՍ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՅԱՂԹԱՀԱՐ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՀԻ ՏԵՐ ՍԱՀԱԿ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՅԱՐԱՏԵՑԻ ՏԵՐ ՄԱՏԹԷՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՅԱՐԱՏԵՑԻ ՏԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷ

եւ ինձ տուր զայն ի կնութիւն։ Եւ ասէ Աբիմելէք
ցԱբրահամ. Ահա երկիր իմ առաջի քո է, ուր
հաճեալ իցէ քեզ՝ բնակեա՛ ի նմա։ Եւ Սառայ
ասէ. Ահա հազար արծաթ տուի եղբաւր քում.
ահա նա է քեզ ծածկոյթ երեսաց, եւ առաջի
ամենայն որ ընդ քեզ է, եւ ամենայնի ուղղեցաւ։
Եւ աղաչեաց Աբրահամ զՏէր, եւ ողջացոյց
Աստուած զԱբիմելէք եւ զկին նորա եւ զաղախինս
նորա, եւ ծնան։ Վասն զի զամենայն արգանդս
փակեալ էր Տէր տանն Աբիմելէքայ վասն
Սառայ կնոջ Աբրահամու։

Եւ Տէր այցելոյ զՍառա, որպէս ասաց, եւ
արար Տէր Սառայ որպէս խոստացաւ։ Եւ
յղացաւ եւ ծնաւ որդի Աբրահամու ի ծերութեան
իւրում, ի ժամանակին զոր ասաց Աստուած։
Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն որդւոյն իւրոյ
զոր ծնաւ նմա Սառա, Իսահակ։ Եւ թլփեաց
Աբրահամ զՈրդին իւր Իսահակ ի տասն եւ
ութ ամին իւրում, որպէս պատուիրեաց նմա
Աստուած։ Եւ Աբրահամ էր հարեալ հարիւր
ամաց, յորժամ ծնաւ նմա Իսահակ որդի։ Եւ
ասէ Սառա. Ծիծաղ արար ինձ Աստուած, զի
ամենայն որ լուիցէ՝ ծիծաղեսցի ինձ։ Եւ ասէ.
Ո՞վ լուեալ է Աբրահամու, եթէ սնուցանիցէ
Սառա զորդի։ Զի ծնայ որդի ծերութեան նորա։
Եւ աճեցաւ մանուկն, եւ կաթուցաւ։ Եւ արար
Աբրահամ խրախճանս մեծ յաւուր կաթուցին
Իսահակայ։ Եւ ետես Սառա զորդի Ագարայ
Եգիպտացւոյ, որ ծնաւ Աբրահամու, խաղայր
ընդ Իսահակ որդի իւր։ Եւ ասէ Սառա ցԱբրահամ.
Արձակեա՛ զծառայն զայն եւ զորդի նորա։
Զի ոչ ժառանգեսցէ որդի ծառային զայնմիկ
ընդ որդւոյ իմում ընդ Իսահակ։ Եւ չարացաւ
զայն Աբրահամ վասն որդւոյ իւրոյ։ Եւ ասէ
Աստուած ցԱբրահամ. Մի՛ չարասցի առաջի քո
վասն մանկանն եւ վասն աղախնոյ քոյ. զամենայն
զոր ասիցէ քեզ Սառա, լո՛ւր ձայնի նորա։
Զի յԻսահակ կոչեսցի քեզ զաւակ։ Եւ զորդի
աղախնոյն ազգ մեծ արասցեմ զնա, զի զաւակ
քո է։ Եւ կանխեաց Աբրահամ առաւօտուն
եւ առ հաց եւ ջուր, եւ եդ ի վերայ ուսոյ
Ագարայ, եւ զորդին, եւ արձակեաց զնոսա։
Եւ գնացեալ մոլորեցան յանապատին Բերսաբեի։
Եւ պակասեցաւ ջուր ի մեծն, եւ եդ զորդին
ընդ մի ի ծառոցն։ Եւ գնացեալ նստաւ ընդդէմ
նմա հեռի, որպէս ի հարիւր կանգնի. զի ասէ.
Մի՛ տեսից զմահ մանկանն։ Եւ նստեալ ընդդէմ
նմա՝ ամբարձ զձայն իւր եւ լացաւ։ Եւ լուաւ
Աստուած զձայն մանկանն, եւ կոչեաց հրեշտակ
Աստուծոյ զԱգար յերկնից, եւ ասէ ցնա. Զի՞
լաս, Ագար։ Մի՛ երկնչիր, զի լուաւ Աստուած
զձայն մանկանն ի տեղւոջ յորում նա է։ Արի՛
եւ առ զմանուկն, եւ զգաստացո՛ զձեռն քո
ընդ նա, զի յազգ մեծ արասցեմ զնա։ Եւ
բացաւ Աստուած զաչս նորա, եւ ետես ջրհոր
մի։ Եւ գնացեալ լցին զտիկն ջրով, եւ ետուն
ըմպել մանկանն։ Եւ էր Աստուած ընդ մանկանն,
եւ աճեցաւ, եւ բնակեցաւ յանապատին, եւ
եղեւ նետաձիգ։ Եւ բնակեցաւ յանապատին
Փարան, եւ առ նմա մայր նորա կին յերկրէ
Եգիպտացւոց։ Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ,
եւ ասէ Աբիմելէք եւ Փիքոլ իշխան զօրուն
ցԱբրահամ՝ եւ ասեն. Աստուած ընդ քեզ է
յամենայնի զոր ինչ արասցես։ Եւ արդ երդո՛ւ
ինձ ի Տեր Աստուծոյ, եթէ մի՛ նենգեսցես
ինձ եւ որդւոց իմոց եւ ազգի իմում։ Որպէս
ես արարի ընդ քեզ ողորմութիւն, նոյնպէս
արասցես ընդ իս եւ ընդ երկիր յորում դու
հիւրանոցացար։ Եւ ասէ Աբրահամ. Երդուայց։
Եւ նեղեաց Աբրահամ զԱբիմելէք վասն ջրհորոյ
զոր խլեցին ծառայք Աբիմելէքայ։ Եւ ասէ
Աբիմելէք. Ոչ գիտեմ զոր ինչ արարեալ է զայն
զայս, եւ դու ոչ պատմեցեր ինձ, եւ ոչ ես
լուայ բայց այսօր։ Եւ առ Աբրահամ ոչխարս
եւ արջառս, եւ ետ Աբիմելէքայ, եւ երդուան
երկոքեան։ Եւ եդ Աբրահամ զեօթն գառինս
ոչխարի առանձինն։ Եւ ասէ Աբիմելէք ցԱբրահամ.
Զի՞ զեօթն գառինսդ զայդ առանձինն եդեր։
Եւ ասէ. Զեօթն գառինսդ զայդ առ ի ձեռն
առցես յինէն, զի վկայ լիցին ինձ, զի ես
փորեցի զջրհորդ զայդ։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ
անուն տեղւոյն Բերսաբէ, զի անդ երդուան
երկոքեան։ Եւ հաստատեցին զուխտ ի Բերսաբէ։
Եւ յարուցեալ Աբիմելէք եւ Փիքոլ իշխան զօրուն
նորա, դարձան յերկիրն Փղշտացւոց։ Եւ տնկեաց
Աբրահամ պուրակ ի Բերսաբէ, եւ կոչեաց անդ
զանուն Տեառն Աստուծոյ յաւիտենական։ Եւ
էր Աբրահամ հիւր յերկրին Փղշտացւոց աւուրս
բազումս։

Եւ եղեւ յետ բանիցս զայսոսիկ, եւ փորձեաց
Աստուած զԱբրահամ, եւ ասէ ցնա. Աբրահա՛մ։
Եւ նա ասէ. Ահա ես։ Եւ ասէ. Առ զորդի քո
զսիրելի քո զոր սիրես զԻսահակ, եւ գնա՛ ի
տեղի բարձրութեան, եւ մատո՛ զնա անդ
ողջակէզ ի վերայ միոյ լերանցն զոր ասացից
քեզ։ Եւ կանխեաց Աբրահամ առաւօտուն, եւ
եդ ի վերայ էշոյ իւրոյ, եւ առ ընդ իւր երկուս
ի մանկանցն իւրոց, եւ զԻսահակ որդի իւր,
եւ ճեղքեաց զփայտս ողջակիզին, եւ յարուցեալ
գնաց յերկիրն զոր ասաց նմա Աստուած։ Եւ
յաւուր երրորդի ամբարձ Աբրահամ զաչս իւր,
եւ ետես զտեղին հեռի։ Եւ ասէ Աբրահամ
ցերկուս մանկունսն. Նստարո՛ւք դուք ընդ
էշոյն, եւ ես եւ մանուկն երթիցուք մինչեւ
անդր, եւ երկիր եւս եւ դարձցուք առ ձեզ։
Եւ առ Աբրահամ զփայտս ողջակիզին, եւ եդ
ի վերայ Իսահակայ որդւոյ իւրոյ, եւ ինքն
առ ի ձեռն զհուր եւ զդանակ, եւ գնացին
երկոքեան միասին։ Եւ ասէ Իսահակ ցհայր
իւր Աբրահամ. Հա՛յր իմ։ Եւ նա ասէ. Ահա
ես, որդեակ իմ։ Եւ ասէ. Ահա հուր եւ փայտ,
եւ ո՞ւր է գառն ողջակիզին։ Եւ ասէ Աբրահամ.
Աստուած տեսցէ գառն ողջակիզին, որդեակ իմ։
Եւ գնացին երկոքեան միասին։ Եւ եկին ի տեղին
զոր ասաց նմա Աստուած, եւ շինեաց անդ
Աբրահամ զսեղանն, եւ եդ զփայտսն, եւ
կապեաց զՈրդին իւր Իսահակ, եւ եդ զնա ի
սեղանին ի վերայ փայտիցն։ Եւ ձգեաց Աբրահամ
զձեռն իւր, եւ առ զդանակն սպանանել զորդին
իւր։ Եւ կոչեաց հրեշտակ Տեառն ցնա յերկնից,
եւ ասէ. Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ։ Եւ նա ասէ.
Ահա ես։ Եւ ասէ. Մի՛ ձգեր զձեռն քո ի մանուկն,
եւ մի՛ արասցես նմա զոր ինչ. զի արդ գիտացաւ
թէ երկնչիս դու յԱստուծոյ, եւ ոչ խնայեցեր
զորդի քո զսիրելի քո ինձ վասն իմոյ անուանն։
Եւ ամբարձ Աբրահամ զաչս իւր, եւ ետես
զկուս մի ի թփոյ մի կախեալ զեղջերուաւ
զեղջերուաւ, եւ գնացեալ Աբրահամ առ զկուսն,
եւ մատոյց զնա ողջակէզ ընդ Որդւոյն իւրոյ։
Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն տեղւոյն յայնմիկ
Տէր տեսցէ։ Վասն որոյ ասի մինչեւ ցայսօր
օր. Ի լերինն Տէր տեսցէ։ Եւ կոչեաց հրեշտակ
Տեառն ցԱբրահամ երկրորդ յերկնից, եւ ասէ.
Երդուայց ես ինձ, ասէ Տէր, զի վասն զի արարեր
զբանդ զայդ, եւ ոչ խնայեցեր զորդի քո զսիրելի
քո ինձ վասն իմոյ անուանն, օրհնելով օրհնեցից
զքեզ, եւ բազմացուցանելով բազմասցուցից
զսերմն քո իբրեւ զաստեղս երկնից եւ իբրեւ
զաւազ որ է առ եզերս ծովուն։ Եւ ժառանգեսցէ
սերմն քո զդրունս թշնամեաց իւրոց։ Եւ
օրհնեսցին ի սերմանէ քումմէ ամենայն ազգք
երկրի վասն զի լուար ձայնի իմոյ։ Եւ դարձաւ
Աբրահամ առ երիտասարդսն իւր, եւ յարուցեալ
գնացին միասին ի Բերսաբէ, եւ բնակեցաւ
Աբրահամ ի Բերսաբէ։ Եւ եղեւ յետ բանիցս
զայսոսիկ, եւ պատմեցին ցԱբրահամ եւ ասեն.
Ահա ծնաւ Մեղքա որդիս Նաքովրի եղբաւր քում,
զՈւս զանդրանիկ, եւ զԲուզ եղբայր նորա, եւ
զԿամուէլ հայր Արամայ, եւ զՔեսադ, եւ զԱզաւ,
եւ զՓաղդաս, եւ զՅեդղաս, եւ զԲաթուէլ։
Եւ Բաթուէլ ծնաւ զՌեբեկա։ Զայս ութ որդիս
ծնաւ Մեղքա Նաքովրի եղբաւր Աբրահամու։
Եւ հարճ նորա որ անուանեալ էր Ռեումա, եւ
ծնաւ զՏաբեհ, եւ զԳաքամ, եւ զԹաքաս, եւ
զՄաքաս։

Եւ եղեւ կեանք Սառայ հարիւր եւ քսան եւ
եօթն ամ, եւ մեռաւ Սառա ի Կարաթաբայ, որ
է Քեթեբրոն, ի դաշտին Քանանացւոց։ Եւ եկն
Աբրահամ սգալ զՍառա, եւ լալ զնա։ Եւ
յարուցեալ Աբրահամ ի մահուանէ կնոջ իւրոյ,
խօսեցաւ ընդ որդիսն Քեթեայ եւ ասէ. Պանդուխտ
եւ հիւր եմ ես ընդ ձեզ, տո՛ւր ինձ տեղի
գերեզմանի ընդ ձեզ, եւ թաղեցից զմեռեալ իմ
ի միջոյ ձերոյ։ Եւ պատասխանի տուեալ որդիքն
Քեթեայ ցԱբրահամ եւ ասեն. Լո՛ւր մեզ, տէր
մեր, զի իշխան Աստուծոյ ես դու ի մէջ մեր։
Ի գերեզմանի ընտրելոյ մերոյ թաղեա՛ զմեռեալ
քո, զի ոչ արգելցուք մեք քեզ ի գերեզմանէ
մերմէ թաղել զմեռեալ քո։ Եւ յարուցեալ
Աբրահամ երկրպագեաց ժողովրդեանն երկրին,
որդւոցն Քեթեայ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ
ասէ. Եթէ կամիք զի թաղեցից զմեռեալ իմ ի
միջոյ ձերոյ, լուարո՛ւք ինձ, եւ աղաչեցէ՛ք
վասն իմ զԵփրոն որդի Սաքարայ, զի տացէ
ինձ զքարայրն Մաքփելա զոր ունի, որ է
սահմանակից արտի նորա, ի միջոյ ձերոյ տացէ
զնա ինձ ի գերեզմանի ընտրելոյ։ Եւ Եփրոն
նստէր ի միջի որդւոցն Քեթեայ։ Եւ պատասխանի
տուեալ Եփրոն Քեթացի ցԱբրահամ առաջի
ամենայն որդւոցն Քեթեայ, եւ ամենայն որ
մտանէին ի դրունս քաղաքին նորա, եւ ասէ.
Ոչ այդպէս, տէր իմ, լո՛ւր ինձ. զարտն տուի
քեզ, եւ զքարայրն որ ի նմա քեզ տուի, առաջի
որդւոց ազգի իմոյ տուի քեզ, թաղեա՛ զմեռեալ
քո։ Եւ երկրպագեաց Աբրահամ առաջի ժողովրդեանն
երկրին։ Եւ խօսեցաւ ընդ Եփրոն առաջի
ժողովրդեանն երկրին, եւ ասէ. Ոչ այդպէս,
լո՛ւր ինձ. տո՛ւր ինձ զարտն, եւ առցես զարժէքն
յինէն, եւ թաղեցից զմեռեալ իմ անդ։ Եւ
պատասխանի տուեալ Եփրոն ցԱբրահամ եւ ասէ.
Տէր իմ, լո՛ւր ինձ. հող չորս հարիւր դրամ
զարտն, եւ քարայրն որ ի նմա, ինձ եւ քեզ
զինչ է։ Թաղեա՛ զմեռեալ քո։ Եւ լուաւ
Աբրահամ Եփրոնի, եւ կշռեաց Աբրահամ
Եփրոնի զարժէքն զոր խնդրեաց, չորս հարիւր
դրամ արծաթոյ, որ անցեալ էր ի ձեռն
վաճառականաց։ Եւ եղեւ արտն Եփրոնի որ
էր ի Մաքփելա, որ էր առաջի Մամբրէ, արտն
եւ քարայրն որ ի նմա, եւ ամենայն ծառք որ
էին ի սահմանս արտին շուրջանակի, Աբրահամու
ի գերեզման ընտրելոյ, առաջի որդւոցն Քեթեայ
եւ ամենայն որ մտանէին ի դրունս քաղաքին
նորա։ Եւ ապա թաղեաց Աբրահամ զՍառա
կին իւր ի քարայրն արտին Մաքփելա, որ է
առաջի Մամբրէ, որ է Քեթեբրոն, ի դաշտին
Քանանացւոց։ Եւ եղեւ արտն եւ քարայրն որ
ի նմա Աբրահամու ի գերեզման ընտրելոյ ի
միջոյ որդւոցն Քեթեայ։

Եւ Աբրահամ ծեր էր եւ յառաջացեալ աւուրս,
եւ Տէր օրհնեալ զԱբրահամ ամենայնիւ։ Եւ
ասէ Աբրահամ ցծառայ տանն իւրոյ, որ էր
ամենայնի տնտես իւրոյ. Եդ զձեռն քո ի միջի
զոտից իմոց, եւ երդո՛ւ ինձ ի Տեր Աստուծոյ
երկնից եւ Աստուծոյ երկրի, եթէ մի՛ առցես
կին որդւոյ իմում յԱստղեացն Քանանացւոց,
որոց ես բնակեալ եմ ի միջի նոցա։ Եւ ոչ
յազգէ իմմէ եւ յերկրէ իմմէ գնասցես, եւ
առցես կին որդւոյ իմում ընդ Իսահակ։ Եւ
ասէ ծառայն ցնա. Գուցէ ոչ կամեսցի կինն
գալ ընդ իս յերկիրս զայս, եթէ ոչ դարձուցից
զորդի քո յերկիրն յորմէ ելեր դու անտի։
Եւ ասէ Աբրահամ. Զգո՛յշ լեր, մի՛ դարձուցանիցես
զորդի իմ անդր։ Տէր Աստուած երկնից եւ
Աստուած երկրի, որ առ զիս ի տանէ հաւր իմոյ
եւ յերկրէ ծննդեան իմոյ, եւ որ խօսեցաւ ընդ
իս եւ երդուաւ ինձ, եթէ քեզ տացեմ զերկիրս
զայս եւ զսերմանիս քո, նա առաքեսցէ զհրեշտակ
իւր առաջի քո, եւ առցես կին որդւոյ իմում
անտի։ Եւ եթէ ոչ կամեսցի կինն գալ ընդ քեզ,
եւ դու անպարտ լիցիս յերդմանէ իմմէ. միայն
զորդի իմ մի՛ դարձուցանիցես անդր։ Եւ եդ
ծառայն զձեռն իւր ի միջի զոտից Աբրահամու
տեառն իւրոյ, եւ երդուաւ նմա վասն բանիցս
այսոցիկ։ Եւ առ ծառայն տասն ուղտս ի
ստացուածոց տեառն իւրոյ, եւ գնաց, եւ ամենայն
բարութիւնք տեառն իւրոյ ի ձեռն նորա։ Եւ
յարուցեալ գնաց յերկիրն Միջագետաց, ի քաղաքն
Նաքովրի։ Եւ հանգուցեալ զուղտսն արտաքոյ
քաղաքին առ ջրհորաւն ջուրց, ընթրեաց
իրիկնաժամ ելանելոյ կանանց ջրոյ առնուլ։
Եւ ասէ. Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
դիպեցո՛ ինձ այսօր, եւ արա՛ ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ահա ես կայց առ
ջրհորաւն ջուրց, եւ դստերք արանց քաղաքին
ելանեն ջուր առնուլ։ Եւ աղջիկն որում ասացից
ես, խոնարհեցո՛ զկուժ քո, զի արբից, եւ նա
ասիցէ. Արբի՛ր, եւ զուղտսդ ես ջրեցից, զնա
պատրաստեցեր հնարս ծառայի քում Իսահակայ,
եւ այսպէս գիտասցեմ, զի արարեր ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Եւ նա դեռ խօսեցեալ
ընդ միտս իւր, եւ ահա Ռեբեկա ելանէր, որ
ծնաւ Բաթուէլի որդի Մեղքայ կնոջ Նաքովրի
եղբաւր Աբրահամու, եւ կուժ ի վերայ ուսոյ
նորա։ Եւ աղջիկն գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ,
կոյս, եւ այր ոչ ծանեալ զնա։ Եւ իջեալ ի
ջրհորն, եւ լցեալ զկուժ իւր, եւ ելանէր։ Եւ
ընթացեալ ծառայն ընդ առաջ նորա, եւ ասէ.
Արբո՛ ինձ սակաւ ինչ ջուր ի կուժէ քումմէ։
Եւ նա ասէ. Արբի՛ր, տէր իմ։ Եւ շտապեալ
իջոյց զկուժ իւր ի ձեռն իւր, եւ արբոյց նմա։
Եւ ասէ. Եւ զուղտսդ ջրեցից, մինչեւ կատարեսցեն
արբուցանել։ Եւ շտապեալ կին եհան զջուրն
յաման, եւ վազեալ կրկին ի ջրհորն ջուր առնուլ,
եւ ջրեաց զամենայն ուղտսն նորա։ Եւ ծառայն
զարմանայր նմա, եւ լռէր ի միտս իւր, եթէ
արդեօք յաջողեցուցանէ Տէր զճանապարհ նորա
թէ ոչ։ Եւ եղեւ յորժամ կատարեցին ուղտքն
արբուցանել, եւ ետ ծառայն մատանի ոսկի
կշռոյ դրամոյ մի, եւ ապարանջանս երկուս
ի ձեռս նորա կշռոյ դրամոյ տասն։ Եւ ասէ.
Դստե՛ր ո՞ւմ ես դու, պատմեա՛ ինձ։ Եւ է
տեղի հանգստեան հաւր քում ինձ ի տանի քում
հանգուցանել։ Եւ նա ասէ. Դուստր եմ ես
Բաթուէլի որդւոյ Մեղքայ, զոր ծնաւ նմա
Նաքովր։ Եւ ասէ. Եւ ծղոտ եւ խոտ բազում
է առ մեզ, եւ տեղի հանգստեան։ Եւ խոնարհեցաւ
ծառայն, եւ երկրպագեաց Տեառն։ Եւ ասէ.
Օրհնեալ է Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
որ ոչ զլքեաց զողորմութիւն իւր եւ զճշմարտութիւն
իւր ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ես ի ճանապարհի
էի, եւ առաքեաց զիս Տէր ի տուն եղբաւր
տեառն իմոյ։ Եւ վազեալ աղջիկն պատմեաց
ի տան մաւր իւրոյ զբանս զայսոսիկ։ Եւ
Ռեբեկա էր սիրելի Լաբանայ, եւ Լաբան
վազեաց առ այրն ի դուրս։ Եւ եղեւ յորժամ
ետես զմատանին եւ զապարանջանսն ի ձեռս
քրոջ իւրոյ, եւ լուաւ զբանս Ռեբեկայի քրոջ
իւրոյ, եւ ասէ. Այսպէս խօսեցաւ ցիս այրն։
Եւ եկն առ այրն, եւ ահա կայր առ ջրհորաւն
ուղտքն նորա, եւ ասէ. Ե՛կ, օրհնեալ Տեառն,
ընդէ՞ր կայցես արտաքոյ քաղաքին, եւ ես
պատրաստեցի զտունն եւ տեղի ուղտոցն։ Եւ
մտեալ ծառայն ի տունն, եւ արձակեաց զուղտսն,
եւ ետ ծղոտ եւ խոտ ուղտոցն, եւ ջուր լուանալ
զոտս նորա եւ զոտս արանցն որ ընդ նմա։
Եւ եդին առաջի նորա հաց ուտել։ Եւ ասէ.
Մի՛ կերայց մինչեւ պատմեցից զբանս իմ։ Եւ
ասէ. Խօսեա՛։ Եւ ասէ. Ծառայ Աբրահամու
եմ ես, եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ յոյժ, եւ
մեծացաւ, եւ ետ նմա զոչխարս եւ զարջառս,
եւ արծաթ եւ ոսկի, եւ ծառայս եւ աղախինս,
եւ ուղտս եւ էշս։ Եւ ծնաւ Սառա կին տեառն
իմոյ որդի տեառն իմոյ ի ծերութեան իւրում,
եւ ետ նմա զամենայն զոր ինչ ունէր։ Եւ
երդուոյց զիս տէր իմ, եւ ասէ. Մի՛ առցես
կին որդւոյ իմում յԱստղեացն Քանանացւոց,
որոց ես բնակեալ եմ ի միջի նոցա։ Եւ ոչ
յազգէ իմմէ եւ յերկրէ իմմէ գնասցես, եւ
առցես կին որդւոյ իմում ընդ Իսահակ։ Եւ
ասէ ցիս տէր իմ. Գուցէ ոչ կամեսցի կինն
գալ ընդ իս յերկիրս զայս, եթէ ոչ դարձուցից
զորդի քո յերկիրն յորմէ ելեր դու անտի։
Եւ ասէ Աբրահամ. Զգո՛յշ լեր, մի՛ դարձուցանիցես
զորդի իմ անդր։ Տէր Աստուած երկնից եւ
Աստուած երկրի, որ առ զիս ի տանէ հաւր իմոյ
եւ յերկրէ ծննդեան իմոյ, եւ որ խօսեցաւ ընդ
իս եւ երդուաւ ինձ, եթէ քեզ տացեմ զերկիրս
զայս եւ զսերմանիս քո, նա առաքեսցէ զհրեշտակ
իւր առաջի քո, եւ առցես կին որդւոյ իմում
անտի։ Եւ եթէ ոչ կամեսցի կինն գալ ընդ քեզ,
եւ դու անպարտ լիցիս յերդմանէ իմմէ. միայն
զորդի իմ մի՛ դարձուցանիցես անդր։ Եւ եդ
ծառայն զձեռն իւր ի միջի զոտից Աբրահամու
տեառն իւրոյ, եւ երդուաւ նմա վասն բանիցս
այսոցիկ։ Եւ առ ծառայն տասն ուղտս ի
ստացուածոց տեառն իւրոյ, եւ գնաց, եւ ամենայն
բարութիւնք տեառն իւրոյ ի ձեռն նորա։ Եւ
յարուցեալ գնաց յերկիրն Միջագետաց, ի քաղաքն
Նաքովրի։ Եւ հանգուցեալ զուղտսն արտաքոյ
քաղաքին առ ջրհորաւն ջուրց, ընթրեաց
իրիկնաժամ ելանելոյ կանանց ջրոյ առնուլ։
Եւ ասէ. Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
դիպեցո՛ ինձ այսօր, եւ արա՛ ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ահա ես կայց առ
ջրհորաւն ջուրց, եւ դստերք արանց քաղաքին
ելանեն ջուր առնուլ։ Եւ աղջիկն որում ասացից
ես, խոնարհեցո՛ զկուժ քո, զի արբից, եւ նա
ասիցէ. Արբի՛ր, եւ զուղտսդ ես ջրեցից, զնա
պատրաստեցեր հնարս ծառայի քում Իսահակայ,
եւ այսպէս գիտասցեմ, զի արարեր ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Եւ նա դեռ խօսեցեալ
ընդ միտս իւր, եւ ահա Ռեբեկա ելանէր, որ
ծնաւ Բաթուէլի որդի Մեղքայ կնոջ Նաքովրի
եղբաւր Աբրահամու, եւ կուժ ի վերայ ուսոյ
նորա։ Եւ աղջիկն գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ,
կոյս, եւ այր ոչ ծանեալ զնա։ Եւ իջեալ ի
ջրհորն, եւ լցեալ զկուժ իւր, եւ ելանէր։ Եւ
ընթացեալ ծառայն ընդ առաջ նորա, եւ ասէ.
Արբո՛ ինձ սակաւ ինչ ջուր ի կուժէ քումմէ։
Եւ նա ասէ. Արբի՛ր, տէր իմ։ Եւ շտապեալ
իջոյց զկուժ իւր ի ձեռն իւր, եւ արբոյց նմա։
Եւ ասէ. Եւ զուղտսդ ջրեցից, մինչեւ կատարեսցեն
արբուցանել։ Եւ շտապեալ կին եհան զջուրն
յաման, եւ վազեալ կրկին ի ջրհորն ջուր առնուլ,
եւ ջրեաց զամենայն ուղտսն նորա։ Եւ ծառայն
զարմանայր նմա, եւ լռէր ի միտս իւր, եթէ
արդեօք յաջողեցուցանէ Տէր զճանապարհ նորա
թէ ոչ։ Եւ եղեւ յորժամ կատարեցին ուղտքն
արբուցանել, եւ ետ ծառայն մատանի ոսկի
կշռոյ դրամոյ մի, եւ ապարանջանս երկուս
ի ձեռս նորա կշռոյ դրամոյ տասն։ Եւ ասէ.
Դստե՛ր ո՞ւմ ես դու, պատմեա՛ ինձ։ Եւ է
տեղի հանգստեան հաւր քում ինձ ի տանի քում
հանգուցանել։ Եւ նա ասէ. Դուստր եմ ես
Բաթուէլի որդւոյ Մեղքայ, զոր ծնաւ նմա
Նաքովր։ Եւ ասէ. Եւ ծղոտ եւ խոտ բազում
է առ մեզ, եւ տեղի հանգստեան։ Եւ խոնարհեցաւ
ծառայն, եւ երկրպագեաց Տեառն։ Եւ ասէ.
Օրհնեալ է Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
որ ոչ զլքեաց զողորմութիւն իւր եւ զճշմարտութիւն
իւր ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ես ի ճանապարհի
էի, եւ առաքեաց զիս Տէր ի տուն եղբաւր
տեառն իմոյ։ Եւ վազեալ աղջիկն պատմեաց
ի տան մաւր իւրոյ զբանս զայսոսիկ։ Եւ
Ռեբեկա էր սիրելի Լաբանայ, եւ Լաբան
վազեաց առ այրն ի դուրս։ Եւ եղեւ յորժամ
ետես զմատանին եւ զապարանջանսն ի ձեռս
քրոջ իւրոյ, եւ լուաւ զբանս Ռեբեկայի քրոջ
իւրոյ, եւ ասէ. Այսպէս խօսեցաւ ցիս այրն։
Եւ եկն առ այրն, եւ ահա կայր առ ջրհորաւն
ուղտքն նորա, եւ ասէ. Ե՛կ, օրհնեալ Տեառն,
ընդէ՞ր կայցես արտաքոյ քաղաքին, եւ ես
պատրաստեցի զտունն եւ տեղի ուղտոցն։ Եւ
մտեալ ծառայն ի տունն, եւ արձակեաց զուղտսն,
եւ ետ ծղոտ եւ խոտ ուղտոցն, եւ ջուր լուանալ
զոտս նորա եւ զոտս արանցն որ ընդ նմա։
Եւ եդին առաջի նորա հաց ուտել։ Եւ ասէ.
Մի՛ կերայց մինչեւ պատմեցից զբանս իմ։ Եւ
ասէ. Խօսեա՛։ Եւ ասէ. Ծառայ Աբրահամու
եմ ես, եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ յոյժ, եւ
մեծացաւ, եւ ետ նմա զոչխարս եւ զարջառս,
եւ արծաթ եւ ոսկի, եւ ծառայս եւ աղախինս,
եւ ուղտս եւ էշս։ Եւ ծնաւ Սառա կին տեառն
իմոյ որդի տեառն իմոյ ի ծերութեան իւրում,
եւ ետ նմա զամենայն զոր ինչ ունէր։ Եւ
երդուոյց զիս տէր իմ, եւ ասէ. Մի՛ առցես
կին որդւոյ իմում յԱստղեացն Քանանացւոց,
որոց ես բնակեալ եմ ի միջի նոցա։ Եւ ոչ
յազգէ իմմէ եւ յերկրէ իմմէ գնասցես, եւ
առցես կին որդւոյ իմում ընդ Իսահակ։ Եւ
ասէ ցիս տէր իմ. Գուցէ ոչ կամեսցի կինն
գալ ընդ իս յերկիրս զայս, եթէ ոչ դարձուցից
զորդի քո յերկիրն յորմէ ելեր դու անտի։
Եւ ասէ Աբրահամ. Զգո՛յշ լեր, մի՛ դարձուցանիցես
զորդի իմ անդր։ Տէր Աստուած երկնից եւ
Աստուած երկրի, որ առ զիս ի տանէ հաւր իմոյ
եւ յերկրէ ծննդեան իմոյ, եւ որ խօսեցաւ ընդ
իս եւ երդուաւ ինձ, եթէ քեզ տացեմ զերկիրս
զայս եւ զսերմանիս քո, նա առաքեսցէ զհրեշտակ
իւր առաջի քո, եւ առցես կին որդւոյ իմում
անտի։ Եւ եթէ ոչ կամեսցի կինն գալ ընդ քեզ,
եւ դու անպարտ լիցիս յերդմանէ իմմէ. միայն
զորդի իմ մի՛ դարձուցանիցես անդր։ Եւ եդ
ծառայն զձեռն իւր ի միջի զոտից Աբրահամու
տեառն իւրոյ, եւ երդուաւ նմա վասն բանիցս
այսոցիկ։ Եւ առ ծառայն տասն ուղտս ի
ստացուածոց տեառն իւրոյ, եւ գնաց, եւ ամենայն
բարութիւնք տեառն իւրոյ ի ձեռն նորա։ Եւ
յարուցեալ գնաց յերկիրն Միջագետաց, ի քաղաքն
Նաքովրի։ Եւ հանգուցեալ զուղտսն արտաքոյ
քաղաքին առ ջրհորաւն ջուրց, ընթրեաց
իրիկնաժամ ելանելոյ կանանց ջրոյ առնուլ։
Եւ ասէ. Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
դիպեցո՛ ինձ այսօր, եւ արա՛ ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ահա ես կայց առ
ջրհորաւն ջուրց, եւ դստերք արանց քաղաքին
ելանեն ջուր առնուլ։ Եւ աղջիկն որում ասացից
ես, խոնարհեցո՛ զկուժ քո, զի արբից, եւ նա
ասիցէ. Արբի՛ր, եւ զուղտսդ ես ջրեցից, զնա
պատրաստեցեր հնարս ծառայի քում Իսահակայ,
եւ այսպէս գիտասցեմ, զի արարեր ողորմութիւն
ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Եւ նա դեռ խօսեցեալ
ընդ միտս իւր, եւ ահա Ռեբեկա ելանէր, որ
ծնաւ Բաթուէլի որդի Մեղքայ կնոջ Նաքովրի
եղբաւր Աբրահամու, եւ կուժ ի վերայ ուսոյ
նորա։ Եւ աղջիկն գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ,
կոյս, եւ այր ոչ ծանեալ զնա։ Եւ իջեալ ի
ջրհորն, եւ լցեալ զկուժ իւր, եւ ելանէր։ Եւ
ընթացեալ ծառայն ընդ առաջ նորա, եւ ասէ.
Արբո՛ ինձ սակաւ ինչ ջուր ի կուժէ քումմէ։
Եւ նա ասէ. Արբի՛ր, տէր իմ։ Եւ շտապեալ
իջոյց զկուժ իւր ի ձեռն իւր, եւ արբոյց նմա։
Եւ ասէ. Եւ զուղտսդ ջրեցից, մինչեւ կատարեսցեն
արբուցանել։ Եւ շտապեալ կին եհան զջուրն
յաման, եւ վազեալ կրկին ի ջրհորն ջուր առնուլ,
եւ ջրեաց զամենայն ուղտսն նորա։ Եւ ծառայն
զարմանայր նմա, եւ լռէր ի միտս իւր, եթէ
արդեօք յաջողեցուցանէ Տէր զճանապարհ նորա
թէ ոչ։ Եւ եղեւ յորժամ կատարեցին ուղտքն
արբուցանել, եւ ետ ծառայն մատանի ոսկի
կշռոյ դրամոյ մի, եւ ապարանջանս երկուս
ի ձեռս նորա կշռոյ դրամոյ տասն։ Եւ ասէ.
Դստե՛ր ո՞ւմ ես դու, պատմեա՛ ինձ։ Եւ է
տեղի հանգստեան հաւր քում ինձ ի տանի քում
հանգուցանել։ Եւ նա ասէ. Դուստր եմ ես
Բաթուէլի որդւոյ Մեղքայ, զոր ծնաւ նմա
Նաքովր։ Եւ ասէ. Եւ ծղոտ եւ խոտ բազում
է առ մեզ, եւ տեղի հանգստեան։ Եւ խոնարհեցաւ
ծառայն, եւ երկրպագեաց Տեառն։ Եւ ասէ.
Օրհնեալ է Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
որ ոչ զլքեաց զողորմութիւն իւր եւ զճշմարտութիւն
իւր ընդ տէր իմ Աբրահամ։ Ես ի ճանապարհի
էի, եւ առաքեաց զիս Տէր ի տուն եղբաւր
տեառն իմոյ։ Եւ վազեալ աղջիկն պատմեաց
ի տան մաւր իւրոյ զբանս զայսոսիկ։ Եւ
Ռեբեկա էր սիրելի Լաբանայ, եւ Լաբան
վազեաց առ այրն ի դուրս։ Եւ եղեւ յորժամ
ետես զմատանին եւ զապարանջանսն ի ձեռս
քրոջ իւրոյ, եւ լուաւ զբանս Ռեբեկայի քրոջ
իւրոյ, եւ ասէ. Այսպէս խօսեցաւ ցիս այրն։
Եւ եկն առ այրն, եւ ահա

կանեցաւ մնոց. փոյթառնեմ և զեմ զհի
ւանդութիւն. յոյս կենդանութեանն ու կի
ցի ըզմեզ: Ո՛ր անմոռացութիւր քո մեռե
լոյն առելով ըզդրամսոյ զբժոխոյ
մեռանելոբ ըզմահ. կենագործեա և զիս
զհետզէ ըզմեռեալսդ. յոյս: Ո՛տքոր և
անբիծ կոյս կեաս ծընցեալեան՝. ո՛ր
մարմնով ծընար զարքայիցն ի կուսից
մնոց. բարեխօսեր վասն անձինց մերոց
փրկել խոպանեալոց գեհենէն.

Ո՛ փառաւորեալդ ի հրեշտակաց զամե
նայնե գերապատուեալն՝. օրհնեցեք զՏ՚ա
ի լուրեալն ընդոս զամբ հնչելովն
յօրհնութիւն ի նոր: Ո՛ յամենայն ի մարտ
պատերազմի՝ զիաւոյ կամս ի մահ
խոյսին՝. գովեցեք զՏ՚ա ի նա առ
բանիցեալոց արդոց մարդկան՝ բարձրա
գեալ փոյթ: Ո՛ երանելի ես զիտի և
երկրի՝ ամպ թեթև ցօղեալ խոնարհ զամ
դամեն. բարեբանեցեք զՏ՚ա ըզ ԵՐԵՂ
ԽԵՂԸ ի քէն մարդկամբ յարմանացն յե՛ս
ան գամեսցուք ծանկեան: 779

Եւ ասէ ցնոսա. Ես եմ հովիւն բարի. եւ գիտեմ զիմս
եւ ծանեան զիս իմ. որպէս ծանեայ զիս հայրն, եւ
ես գիտեմ զհայր. եւ զանձն իմ դնեմ ի վերայ ոչխարաց:
Եւ ունիմ այլ ոչխարս, որ ոչ են յայսմ գաւթէ. եւ
զսոսա պարտ է ինձ բերել, եւ զձայն իմ լսիցեն. եւ
եղիցի մի հօտ եւ մի հովիւ: Վասն այնորիկ զիս
սիրէ հայրն, զի ես զանձն իմ դնեմ, զի առցեմ զայն
դարձեալ: Ոչ ոք առնու զանձն իմ ի ինէն, այլ ես
ինքնին դնեմ զանձն իմ. զի իշխան ունիմ դնել զայն,
եւ իշխան ունիմ առնել զայն դարձեալ: Զպատուէրս
զայս առի յաստուծոյ հօրէ: Եւ եղեւ հերձուած
ի մէջ հրէիցն վասն բանիցս այսոցիկ: Եւ ասէին
բազումք ի նոցանէ. դեւ ունի, եւ խելագարեալ է.
զիա՞րդ զնա լսէք: Այլք ասէին. ոչ են բանք դիւահարի
այսոքիկ. միթէ դեւ կարէ՞ աչս կուրաց բանալ:
Եղեւ յաւուրսն նորոգութեան տաճարին ձմեռն էր:
Եւ շրջէր Յիսուս ի տաճարին ի սեամս Սողոմոնի:
Եւ պատեցին զնա հրեայքն, եւ ասէին ցնա. մինչեւ
յե՞րբ զանձն մեր տարակուսանաց ածես. եթէ դու
ես Քրիստոս, ասա մեզ յայտնի: Պատասխանի ետ
նոցա Յիսուս. ասաց նոցա. ասացի ձեզ, եւ ոչ հաւա-
տայք. գործքն զոր ես առնեմ յանուն հօրն իմոյ,
նոքա վկայեն վասն իմ: Այլ դուք ոչ հաւատայք,
զի ոչ էք յոչխարաց իմոց, որպէս ասացի ձեզ. ոչխարք
իմ զձայն իմ լսեն, եւ ես գիտեմ զնոսա, եւ նոքա
հետեւին ինձ: Եւ ես տամ նոցա կեանս յաւիտենա-
կան, եւ մի՛ կորիցեն յաւիտեան, եւ մի՛ ոք յափշտակէ
զնոսա ի ձեռաց իմոց: Հայրն իմ որ ետ ինձ, մեծ է
քան զամենայն, եւ մի՛ ոք կարէ յափշտակել ի ձեռաց
հօրն իմոյ: Ես եւ հայրն միաւորեալ եմք:

ՈՐ ԵՐԿՆԱԾՆ ԵՐԿԻՐ ԵՒ ԶԱՄԲԻՆ ԱՆՑԱՆԷՐ ԵՒ ԱՆՀՈՒՆ ԵՒ ԱՆՀՈՂ ԵՒ ԱՆՋՐ ԵՒ ԱՆՕԴ ԵՒ ԱՆՇՈՒՆՉ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑ ԵՒ ԱՆԱՐԱԳԱՇԱՐԺԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑՆՈՅՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒՆՑՆՈՒ

Նոյ

Այլեցուն զինուորսն էին կամայ-
յսէտ՝ ոմօրէնսն եւ խոհե-
մ եւ փառասիրեցին զանպատճառ ըզքոյ
չերեսս եւ մարդասիրսն Թեմն։

Ոգոյ սրտմտեսցես քո ընդ ինձ. մինչ
չի՞ս կիզեր ընդզանազանութիւնս բռնա
թեն. եւ կինասիրսն յորս ընկերա
ցի քո փըրկեալ. փառս քո՛ զի վերա
կեր ուսուցի՛ր։ Տեսին զայր ինչ
նալի զօրութ՛ց զամարտ՛ եւ մարդկա
սա ինչն ծրծել. եւ կին՛ցի որդ
ք՝ ասծածին ըզբո՛ զխոնարհին. այր
մարդ կուսութ՛ց նա ասէ՛։

Գիշ

Գայլն բարկութ՛ նըման գի՛ք մի
գեր ընդդիմիս. եւ ընտրելոցն սրբոյ
կեցեր զամբարտաւանսն աս նմանէ՝.
ընդքո չծկնեալքն Թեր յաւխտից։
Այր փոխանակ գառնութ՛ ակնկոյն
երեսաց ընկճեսցի եւ ատեր մեզ քո.
և պրկուցեր ի կնդումն սրբերդ-
զանդրայն և զանխափան ուրախ։

[illegible] ապրեցաւ մեր ի յոյն չարէ-
սեան ու որդիք քո մեռան. զի փրկե-
ցէ զմեզ ի ձեռաց սուրբ[illegible]ն. և արար
զևեցուկ մեզ զերկնից արքայ[illegible]ն:
Ա[illegible]ուտ ի գերեզմանէ [illegible]ն[illegible]ան. ե
և զիմ[illegible]ս խոց տապետ զա[illegible]ն[illegible]ն. որ
ի գեր մեզ մա[illegible]ս ձեռամբ զանազ գեր:
Ա[illegible]ր հոգեառիթ քո[illegible]ն բերիր. ձա
ռնեցար քո արա[illegible]ն ձեռամբ. որ էիր
ա[illegible]ս ամ[illegible]ս ի գեր մատեամբ:
Հանգանակեա[illegible] հոգեւոյն խրե զի ա
կոյս մկրտի[illegible]ամ. որ ձեռնադիր մա[illegible]ն
[illegible]ամ[illegible] ի գեր ջուրն մատեամբ:
Ա[illegible]ղերդեն հրեշտակաց հառաչեցան. և ամբ
խնդութեամբ երգեն ս[illegible]ուածոյ զգեցեալ
զօրութեամբ. վասն այնորիկ հաստատեաց
սիրտս իմ և խնդրեա[illegible] ի մ[illegible] հոգիս իմ[illegible]:
Ո[illegible]ն ընդունելոյ[illegible] զա[illegible] մեզ ընկալ[illegible]
ամբ ի վերայ զա[illegible]ն ողորմութիւն զո
րութ[illegible]. վասն այնորիկ հաստատեաց մեզ
ի յոյնէ ի գա[illegible] ամբ ի հաստատուն:

ղեկ

Եւ ասէ ցնոսա. Ես եմ ճշմարիտ ուղեկից ձեր, եւ
Հայրն իմ՝ գործաւոր. ամենայն ոստ՝ որ ոչ բերէ
պտուղ ի ես՝ առնու զնա, եւ զամենայն որ պտուղ
բերէ՝ զնա մաքրէ, զի առատ պտուղ բերիցէ։ Եւ
դուք մաքուր էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ
ձեզ։ Եւ մնացէք ի ես, եւ ես ի ձեզ։ Որպէս ոչ կա-
րէ ոստ պտուղ բերել ի ձեռն ինքեան, եթէ ոչ մնայ
ի տունկն, նոյնպէս եւ դուք, եթէ ոչ ի ես մնայք։
Ես եմ տունկն, դուք էք ոստքն։ Որ մնայ ի ես, եւ
ես ի նմա, նա առատ պտուղ բերէ, զի առանց ինձ
ոչ կարէք զինչ եւ իցէ առնել։ Եթէ ոք ոչ մնայ ի
ես, արտաքս արկցի իբրեւ զոստ, եւ չորասցի, եւ
ժողովեսցեն զնա, եւ ի հուր արկցեն, եւ այրեսցի։
Եթէ ի ես մնայք, եւ բանք իմ ի ձեզ մնան, զոր
կամիցիք խնդրեցէք, եւ եղիցի ձեզ։ Ի սմա փառա-
ւորեցաւ Հայրն իմ, զի առատ պտուղ բերիցէք, եւ
եղիջիք ինձ աշակերտք։ Որպէս զիս սիրեաց Հայրն,
եւ ես զձեզ սիրեցի. մնայք ի սէր իմում։ Եթէ զպա-
տուիրանս իմ պահիցէք, ի սէր իմում մնայք, որ-
պէս եւ ես զպատուիրանս Հաւր իմոյ պահեցի, եւ
մնամ ի սէր նորա։ Զայս ամենայն խօսեցայ ընդ
ձեզ, զի ուրախութիւն իմ ի ձեզ մնասցէ, եւ ուրա-
խութիւն ձեր լցցի։ Ես եմ ճշմարիտ ուղեկից ձեր, եւ
Հայրն իմ՝ գործաւոր. ամենայն ոստ՝ որ ոչ բերէ

լուսաւորեալ։ Ո՛րպէս սուրբ հնձանին ծանեան
գործիւնն։ եւեթ նմանին ձայնիս գործ։
Եւ զի՞ս մի՛ սնուցա սուտս պղծեալ
պատառակիւն եւ աւբ խայեալ քո։

Ո՛վ քրիստոս հրամանատ ընդ մահս

( ) անձամբ քո քո փրկելոյ ընդմէր
դիմեալ։ ծովակալոյ լերանց հրաման
կիզեալ ըստ քո քաջութեան։ քանզի հարկ
ի պատուիրեալ եկեալ ի փրկիչ մեզ։
( ) յայլմօրէն քո քո գալուստ ընդ
սուրբ թէ։ քանզի վանեցեր զընդդիմադրա
մարտ թշնամին։ և զարձուցեր ընդ
առեալ եկեալդ խրատ։ Ուրուականդ ար
կիւր գնդակին թէ։ և նորոգուսցէ զօր
հնութեն։ քանզի ոչ ծրագրանդամք ի
միշտ կուսէն ի փրկիչ մեզ յոյսն
ցաս։ աստեղանց ընդդիմադրեալ

Ո՛վ լուսոյ սուրբ մարգարէին ձայնիդ ընդ
գործիւնն։ եւեթ նմանին ձայնիս գործ։
Եւ զի՞ս մի՛ սնուցա սուտս պղծեալ
պատառակիւն եւ աւբ խայեալ քո։

Ո՛վ քրիստոս հրամանատ ընդ մահս

Եւ ասէ ցնոսա զբանս ուսուցանելոյ զոր
ասացեալ էր ի սկզբանէ. եւ ասէ ցնոսա
զի ինձ տրեալ է ամենայն իշխանու-
թիւն յերկինս եւ յերկրի. եւ ես
առաքեմ զձեզ զոր ոչ առաքեաց
հայր զիս. եւ դուք մնացէք ի քաղաքի
մինչեւ զգեցեալ լինիցիք զօրութեամբ
ի բարձանէ. եւ ելանէր առաջի նոցա
եւ համբարձաւ յերկինս. եւ նոքա
երկիր պագեալ դարձան յերուսաղէմ
ուրախութեամբ մեծաւ. եւ էին
միշտ յեկեղեցւոջ օրհնեալ զԱստուած.
ամէն։

Եւ ես ուրախ եղեալ ի տեսլեանն
յարուցի ի քնոյ. եւ ոչ գիտէի զոր
ինչ ասացի. զի ոչ ինձ ինչ զբանս
ասացին. այլ ես ինքն ի միտս
դարձուցի զոր ինչ ասացին. եւ
ոչ ինչ ինձ ասացին. այլ ես ինքն
ի միտս դարձուցի զոր ինչ ասացին.
եւ ոչ ինչ ինձ ասացին. այլ ես
ինքն ի միտս դարձուցի զոր ինչ
ասացին. եւ ոչ ինչ ինձ ասացին.
այլ ես ինքն ի միտս դարձուցի
զոր ինչ ասացին. եւ ոչ ինչ ինձ
ասացին. այլ ես ինքն ի միտս
դարձուցի զոր ինչ ասացին. եւ

խեղճը ընդդէմս. և զարգելոյն ի
ձեռըն խոյլի քո վերս ածէր ի կեսուրս
պատուր մնդատամբ ի քէն ոտ արձա
կեցէր զհոգի զօրուէ ի մէջ մնդա
ր զմեզ անէրեսուլ վանեցիր. և զար
Ո՞ւսոյնց քեզ ի կանոյս կոյս յետս
դնել ընդունել երգելոյ զօրհնութիւն. զի
ոչ ոյս ի լուսոյ քեզ յայտնեցուս աշխար
հի. և զխոտոռոյն երբոյծ զանձ
ուեաս ծընդ ընդունելոյն ի քէն
«Այնցարոյ ի բարեսա մարգարէ
և ի պատգամս կենդանի. որ քարո
զեաց մեզ ըզծնօղն կենաց ի յերկինս
Ո՞վ ինձ զի՞ք գտ ընկերաց մեզ
մերձեն. և զխոտոռ չարչարանս խա
չին գալոյ առնել. տարածեաց զձեռս
իւր ընկալոյս ըզնա. և բարձեալ բեր
ի փրկութիւն աշխարհի. Ընդ
մարմնացելոյդ ինձ կուսէն. ծրհոս
ի բարձեալոյս վերս երգելոյ առնել.
Ինձ զի քեզ որ ինչ կոսս հօր
կեցուցանել ըզ մեզ.

զհոգ (ոմն հայրիկք ամենայնի հեթանոսաց
և օրհնեցիկք զնոսա. զի հնարեն ասէ քան
նոյն մարգեանցսն լինուածն. սուրբ ոգւոյ
շնորհս և զգօրութիւն մկրտութեանն։
Ընկալեալ ի զգեստուն ուրախութեան
յոյժ ոգին ամենայնիւ սեաւ ասպետացն
որք ընդհանուր ընթացուածն ընդ սուր
գնա՝ · լուսաւորչին հրամայեալ
չարչարեցից սրբոցն։ Եաւթ վեր
ծուց հնոցս ցնծութեան ամբարձուցանդ · վեր
ածեցեալ ի վանդակ ընդ հոգեղինսդ գոյն ·
լուսոյ անկեալդ հրեշտակացդ · բոլոր
խօսեալ սրբոցդ ա՛մ ծանձնի։
(Անոնք ընդ ընդ ի փակից հօր և
հոգւոյն · նախատեսեալ մինչ ի հոգ
խնամարկու լեալ ա՛ն չարչարից · ծաներ
և աւետիք զի պսակիցին սրտա՛ն։
Յարեալ ոգի ի վայրկենի սրբին սո
գասուն · իշխանա՛ն բոլորում տեսա
լական նկարս ա՛ն · ծաներ և։
Լուա՛մ ընկնի՛ն և ընկնի՛ն ոչ բաւէին

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱՑ ՀԱՏՈՐԱԿ

ԺԸ.

Ի ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ՀԱՆԳՍՏԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ ՈՐ Է ՀԱԶԱՐ ԵՒ ՅԻՍՈՒՆ ԱՄԱՆՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԵՒ ՅԱՋՈՐԴՈՒԹԵԱ

եւս

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց ոչ
ես ։ ծգնեաս լինել միայն մնալ ասէր ։
Ո՞ չարչարանքս խաչի և մահիս յանձն
առեր ։ ոչ ես ։ Կամ խօսութիւնդ
ոչ առնուին և միշտ կենաս ։ ոչ ։

օրհ

Ա՛ձեռնոյ երթալդ երկրորդութեանդ երկիւղա
գին զօրդ երկնայինդ ։ և առեղծուածդ
անպատում ձեռացդ ։ փառաւորելո՛ց
ըզ ամբարձեալդ քո հանդուպող ։
Ա՛ձեռնոյդ խոյզ քո սուր երկրպագու
ցուք ։ որով բարձեր ըզդատաստանիդ մեր
հանգ քո սրտմտութ ։ փա՛ ։ Ա՛ձեռնոյհետ
ձեռամբդ մարխուր ։ քեզոքէին սքա
նչելոյն մերոյ տիրածիտուէ ։ զի ե՛ս
նեցիչ ամ ոչինչ ես հանդուպող ։

դեղ

Ա՛ռաքելո՛ց ի փրկոյդ կիր սէրն սրտիդ
կիզ ես ամօք ։ ոչ մ՛ար դայլուս՝ց
վհս ես ի՛ սուր գիս հրէից ։
Ա՛յնչ բանիդ ի խորոյդ սեղանոյդ
ես սուրբ ես ։ ոչ մ՛ար մեռած ։ ես
Ձայն սրտակիր լսոյց հանգչէ ի լեռինդ

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԽԱՉԻՆ։

Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Յովսէփ ի ձեռն Նիկոդեմոսի, եւ եդ զնա ի տապանի նորում։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Կոստանդին ի ձեռն մօր իւրոյ Հեղինէի, եւ եդ զնա ի մէջ Կոստանդնուպաւլսի։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Հերակլ ի ձեռն Զաքարիայ քահանայապետին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Յովհաննէս ի ձեռն Սոփրոնիոսի պատրիարքին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Սարգիս ի ձեռն Թէոդորոսի պատրիարքին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Թէոդորոս ի ձեռն Մովսէսի պատրիարքին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Մովսէս ի ձեռն Սարգսի պատրիարքին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Սարգիս ի ձեռն Յովհաննու պատրիարքին Երուսաղէմի, եւ եդ զնա ի տեղի իւրում ի Գողգոթա։ Ուրախութիւն սուրբ խաչին, զոր ընկալաւ Յովհաննէ

Ղանին հօր մորմնոցն՝ և առաքեսա
բանակութէ. որ կամէիմք կռուիլ
ի վրակերկիր գէմիլն բան՝ ասէ։
Առաքին արիութէ՝ և կռուիլ
մեքսութէ. բայց զանհնալն բնու
ի գիրկաց քո արընդեմ՝ ասէ։
Ու ծանիկ անհամառն ոչխի ա
ր՝ա մարդիսէ. և շատ ի ծրհնէ
նահանց ծնողին մեր բնէ. ասէ։
Ի՝ վինաձեր ազգիցին՝ եղէր առաջ
ասա երգալին՝ յանկարծակի վճռոյ
լին՝ ի յառաքսա բարձեալ գոլին՝ և։
Օրդ էրկնից անհամբնոց՝ ի մանա
կացն զառաքնոց՝ ինձ ի կերկնի՝ ի
ի կերկիր՝ ասասնորել մեծ ազգին։
ասէ։ Ի՝ նոյս էակ բանին հօր՝ ա
րագ ելցուք ի մարին. ընչին ծրնեհ
ծոյսն՝ էան զինե նմանաւել
ծին՝ ասէ։ Ի՝ նարեալ յառաջ քան
զհնանեան՝ իսկ ի զանկ աղաչին՝
ասան անձա ազգին՝ և անդ

յիշեմ լուսոյն՝ բա։ Ոտք հիւս
ան էրկնոյին՝ գետեղ անցոյ մեռ
մորին՝ քերեալ պրսկի սբ կուսին՝
յորժամ փոխեր յանշխարհ վերին։ բ։
Յոգնեալ սբ գինեդին՝ երկոտասան
դասուց խոմբին՝ սլացեալ պրկ՚ս
զարձելիք՝ կերասուղեմ քաղաք հա
սին՝ բառե։ Ոսկ էկեղ բանալիքն
աչակերտաց Տերոյ կասկին՝ ի փո՛
խան ասծոյն՝ մարգարտասիրայ
սբ կուսին՝ բարէխօսեա մեռ՚։
Ոյս ի լուսոյ հօր ծագումին՝ ինչ
գերկնից յաշխարհս սուրին՝ գաղ սն
մարմնոց ընդ քո՛զ ինչին՝ ի պատիւ մօր
քո և կո՛ս՝ նեղբուղեալ զոյս ասէին
գու էս առնար սնուդ բանին։
Ոտին խոյհարդ սնեքննին՝ ծած
կեալ յազգաց յաւետնին՝ յայտնե
ցաւ յանդս վերջին՝ խրկիր ի մարդին
աւետին՝ զգր առաքելքդ ծանուցին
կուսին ծընօդ լինիլ բանին։

Ընծայեալ խորհուրդ յանխտանին՝
լուսեցուցից և անձամբին. և հասանել
ժամանակին՝ պարգևեցից մարդկան
ազին. Եւ ակն բնութիւն բանին՝ խոս-
նեալ անշնոմ իմեր բնութիւնս:
Պատրեալ անօրէնս՝ զո ի չերմին
նենգութեանէ. զոր խիլեցին պարս-
կահայն՝ կապանեցեալ ի մարդկան.
այսօր չերկնից ինձ ոչ հօր բան՝ ի չոր
կուսի մոր զոնընդմին: Չոյգ վերին
զօրացն ինձ՝ շուրջ զիմս լինին պար
առեալ. վերայս օրհնութիւն ընծայեալ
քոյրքն ձայնիս անգամ առեալ. վ-
ասհատեալին նորոգեալ զմի ամրա-
թիւն երգարանեալ: Ոչ այսակից նոյնի
ելեալ զաղք ի զիմանիկ պետացն լնա
լեալ. ի հոգւոյն վերածեալքս զաղք
չունք հանիս պղտորչ լսելեալք.
անմոլորեցան համաձայնեալ ըզկոյսին
ամբ երգարանեալ: Ի սրբատունչ
չահիւք լուցեալ ամբ կնանաց գա-
մար առեալ. վերայս օրհնութիւն

նրբատաշեալ՝ ի պատիս մօրն ամէն օրհ
նեալ՝ · բարեբանեալ եւ կոչս գովելի
յորմէ սնաւած բանիդ ծրնեալ։
Ա՛նուագովի հօր ծոյսածին՝ յորժամ
երեք աստղք յերկինս · խնամանոյիր
բանիս քոյին՝ ինամարարն ածածնին
քէզ մոյնոյ զօրօք քոյին՝ զոր ի փո
խանն մերս կուսի՛ն։ Պարգեւեալ
լուսոյիդ՝ հոգեւոյն սրբ տուն և սա
հար՝ · մարգարէից բանք նախամաս՝
պատր լ՛ցան ի քէզ գալոյդ՝ · մանկտ
գաւազն իւրոյն լուսոյ՝ լուսոյ քո
անդ զծրանայդ։ Յարմարեալ ձայն
հերձոյն՝ յաւրհնեալ օր քոյ ծննի՝ ·
հանդերձ նորոգ հերձոյն՝ աւրհնոյ
գաւազ խոնի · աստղիցդ գբս զնբ
հնգի՝ ի ձեռն սրբոց քո մոծնի՝
Պատարագեալ անդ հրամիդ՝ հերոյիդ
աւրհ ի՛երկրի՝ · քանզի պատճա՛ռն
զարմին՝ փրկիչ սրբ կուսին հոգին ·
զոր զարհուրելոյն պետրոսի՝ ցոր հար
ցանէր զխորհուրդն յայտնի՛։ 795

Ե նորոգութիւն ժամուն ծագելոյ ի
լ ցնծութեան մեծ պատճառ՝ ընդ որում
ոչ բաժանիւք հագեալ այդ ամենայն որ
ին էր ենդանեաց՝ այլ ծագկանց բոլոր
բոլոր՝ ցնծալով ուրախանային։
Ա՛լ պատմի լուր ի ծովին՝ զոր Տիտոն
նեա պիտին՝ ընդ որում ամենայն Տիտո կո
չի՝ և գնա ասէ որ ի նմանի՝ այդ ամե
ղեալ մարդիկն առնէին՝ այլ բոլոր
իմ զոր ցանգլ։ Ընդ ընծին ի ծնեալ բո
ծէ խառնեալ՝ շարժեալ ի զգաստութեն ի
ձի ելանել՝ զորս ի գրասենեակն գտանէր
բոլոր՝ ծառայէ նոցին ծագկեալ։ և այդ
ի գործն ձեզ շնորհեալ պատճառէ իմոյ
այդ ամենայն մարդիկ։ Պատ առնոյ այն
մարդոյն ընդ շնորհատուին՝ զոր առաքեցոյն
ալ լուսոյ ի ծնեալսդ՝ զկոյսն բոլոր
ձեզ ի՛ ծնեալսդ՝ ամենայն բոլոր
առաքեցոյ՝ զորոց օրհնութեն հնարեն
երգոյ։ Ի ասդանդառնալ ձեզ հրա
մոյն՝ հանդերձ զամենայն մարդոյ հոգի
րոյ ի գիտութեն՝ և այդ
ին գործ նոցին բանիդ՝ Հայտնեալդ ի
մեծութեն՝ և զամենայն զորոց օրհնե։

զոր՝ երբեմն խոստացաւ տալոյ։ Եւ
պատասխանի ետ նմա ասելով։ Ոչ
զայդ ինձ է իշխանութիւնք՝ եւ յայտնապէս
ասաց։ Թագաւորեցուցանել սուրբ հոգւոյն
է։ Եւ ոչ ինքն ինչ ինձ տալոց է՝ այլ
հայր իմ երկնաւոր։ Ոչ ինչ ինձ ի
մարդկանէ տալոց է՝ այլ ի հօրէ իմմէ
երկնաւորէ։ Եւ ոչ ինչ ինձ ի մարդկանէ
տալոց է՝ այլ ի հօրէ իմմէ երկնաւորէ։
Եւ ոչ ինչ ինձ ի մարդկանէ տալոց է՝
այլ ի հօրէ իմմէ երկնաւորէ։ Եւ ոչ
ինչ ինձ ի մարդկանէ տալոց է՝ այլ ի
հօրէ իմմէ երկնաւորէ։ Եւ ոչ ինչ ինձ
ի մարդկանէ տալոց է՝ այլ ի հօրէ
իմմէ երկնաւորէ։ Եւ

և զանձնագրին իւր ոչ առնուլ։

Լուսոյ բանից զսուաց սրբոց զի՛ զձեզ ես եղբօրդին վերադրել։ բայց զսոյնսոսկ զսուտանին ամէն օրհնեալ եղբայրդանդին իւր ոչ զրուսոյ։ բանդի եղև վերսահել ի՛ սուս սնձառ նանի սրսրսուտոյ։

Քանզի հնձոն էանդին՝ սուտ սրսոյն իւր էանդի։ Ը հոգոյն հանդարտ՝ սր զսոյնսրսոյ զկոյն ի՛ յերկիրի։ քան սանդել զանձառ բանին՝ զոր սրսոյս սոյ իւր սուտ ի՛ նոն։ Լանդի անձառ է խոհեմ՝ զսոյ իսուն ան մարդոյ՝ զոր ի զսրբոյդս վերջոյ՝ էնի մարդկան բանդոյ՝ զոր այժմ յոսոյ բերիրեցոյ՝ յոյնժամ շնորհէ յոսոյդոյ։

Լերսոյ բանը եղիցի՝ Լանդոյ և սոյնոյ՝ Լոսոն բանի ան մարդոյ՝ Լոր սուրբ յերկրի։ Լոսոյան սանի զսուտանին՝ Լրէ զ[illegible] յոսէ լեցոյ սրժանէ։ Լոյդ սոս զնի Լձառնի մարդ բանին՝ Լանդել ի՛ սոյն զհոգի՝ և զմարմին՝ Լոսրձոյ ի՛ սէն հեռոյն՝ ։ Լրժանել լեցոյ Լհոգի զրսոյսոյ։

Հատուած Մատենագրութեան Նոր Կտակարանի, որ ընթեռնուն ի Տաճարի Սրբոյ Էջմիածնի՝ ի տօնս եւ ի տաղաւարս՝ ըստ կարգաց Հայոց։

Ընդ ճանապարհ տանէր սիրոյն	7
Ի տանէն հօր եւ հոգւոյն	42
Ի ծագումն ծնունդ քո	58
Ի ամենայնումդ տեսանէր տիրաբար	42
Ի յաւր յայտնեցաւ մեզ բարձ	58
Ի ձայն խորոց լուայ անուանդ	26
Ի ձայն սրտի լուայ՝ ամպ կո	776
Ողջոյնական կոյսին Մարիամ	776
Ողջոյնական բանին	777
Ի յաւր ցնծութեան գոյք առաքեալք	425
Երեք վիճակին ալէլուիա	714
Ի նախնւոյ հրաշագործէ	15

Ի ձեզ ես ամբարտաւանեալ մայր	759
Ի զուարթանալ եւ ուրախանալ	61
Ի զի ոչ ոք ասիցէ՝ որ վա	59
Ի զի կոյս ես մայր եւ բնակ	50
Ի՞ զի՞ զայս յաւուրս քոյս զայս	58
Անուանեցար ներբողեալ	62
Ի բանիսիրեալ սրբուհի գաւթի	29
Ի խակտեանէ խնամոս է	480
Յարմատ յերիկնից գալ փոյն	693
Ի սուրբ ցայտ ինօրէ հոգւոյ	416
Ցանուցար սիրելեաց ոգւոյ	754
Ի բոլոր լեր մայր անձառ լո	754
Ի զի՞ զարմանալի՞ հանապազ	753
Ի ես կենդանին անմահարար	153
Ո՞ անձառելի ես լոյս ածել	483
Ի՞ նրակիրեալ ոճ անձառելի	15
Ի՞ տարփալոյն անձառ ծածկեալն	21
Ի՞ վերակացու ծառիկ բոլ	72
Ի՞ վերս վիմի հաստատ հիմանն	573
Ի՞ հայր անոխակալ երանելոյն	662
Ի յերկինսն զօրս անմարմնոց	416
Ի ոգեպատարագ աղաւոց և	559
Ի յանապատն ծովին հայր	116
Ի ես ծածկին զօրաւիքեալ	551
Ի ստացուածոյն բոլորիցդ սուր	416

Աղ վիճակաւորն առնելոցն 760
Ընդ մեր և ապաւէն մեզ ունի 761
Ասա առեալաց մարգարէին 238
Ընդէր և ընդունի հօր և արդեաց 414
Երեքտասնիցին ձայնիւն օրհ 695
Արարհատուկ մեծ և արուեստիցն 34 դ
Յաւր բանն ի հօրէ ոմն 37
Դաժին որ կոյս՝ առապարսին 27
Զ քեզ ածաժին ալէհեր 48
Դաժին և արբուհի՝ որ լոզ 52
Լոյսդ քեզ լինասցէ կոյս 787
Ընդ մարդոյ մարմնացեալ էիր 787
Ընդունի մարիամ որ եղեր մայր 789
Դոգիք հրեշտակաց այսօր ծնանին 414
Ար ի հօրէ առաքեցաւ 730
Յաւր բանն ի հօրէ անմիկ 37 դ
Ցիւն ծընեալ այսօր իբրեւ 44
Ար ի հօրէ ելին ամենայն ընդ հօրեա 49
Ար անտես և անքննին՝ քառա 54
Ար կենդանարար հօր՝ և արարչա 44
Ար երկն խոնարհանէ առ ինձ 53
Արարհատուկ ծընողի քո 789
Վերնաշնորհ ածանցդ մարմ 790
Արարհատուկ ոգ ածանցին 791

Ի սկզբանէ էր բանն	423
Եւ արարիչն ես արարածոց	729
Անկից հօր և Հոգւոյն՝ սուրբ	42
Հրաշափառ ծննդեանդ քո	58
Ոչ տեսանի մարդ զերեսս իմ	12
Տուժ ինձ խորին լուայ՝ սրովք	26
Ողջոյնդ ինձ և զիմէն կոյսն	75
Ողջ և կոյս տարփելի քո	76
Ահեղ կինդ բռնեալ ցուրտ	165
Տուժ ինձ սիրտ լուայ՝ սրով	776
Արտասուիս կոյսին ծնողաց	776
Արտաքսեցեալ բռնեալ	424
Լուայ ինձմէ՝ սրեալ	714
Հօր գարնանէ գլխոյ	46
Հօր ոգւոյ յանձն իմում	51
Տրտմագնացիս սէրդ իմում	55
Ամոքիչն և կենդանարար	37
Ամէն սուրբ սրտիդ ի քէն	40
Արձակեալ լուայ ձայն	32
Ամենակալ սուրբ	184
Ես վառեցայ ի յարփիւդ	185
Տուժ ինձ զառ ոգւոյ հոգւո և	770
Քրիստոս սուրբ ի ծնանիլդ	421
Ես խոստովան լերկրի	708

Յաղ որ յանձնաւ փառաց ընդ	51	գՀ
Որ չէ ամենեցուն ընդ հօր	56	
Ջնորհաւոր ամենից հայր բազ	36	
Ողջոյնդ բարբառոյս վերնոցդ	40	
Բանն լեր ծածկեալ յոյս և	36	
Ի ջնծաղինն օրհնութիւնք մեր	37	
Բարեխաւսեա անդադար ու	771	
Բարեխաւսեա փութասցես մեզ	771	
Աղաչեմեք քեզ բարեխաւսել	772	
Որ համարձակ ես հօր և որ	422	
Բանիւգործիւ ասէ՝ զոր	708	
Երանելեացեալոյն տեառն փառաց	55	գՀ
Զ ծնեալն ի սէր իսկ ածէն	51	
Ծածկեալ էրկնային զուարճ	74	
Այս լուսոյ մտայր և կենդանար	39	
Երանելեացեալոյն բանիւն հօր	45	
Որ սարեալ լոյս բանն ած յաղ	772	
Ոգւոյդ սէր համակեսցուք	773	
Ողջոյնդ օրհնութեամբ զնծ	773	
Բարեխաւսութիւնք սբ ածածկին	774	
Ի մէջ ձայնիս վերնոյ փա	774	
Ով ի լերինն գնծութիւն ծրնա	775	
Ոգիդ Աշնարհս՝ որ զնծայիս	432	
Բանիւգործիւ ասէ՝ որ յաւրհնէ	709	

Ընդ զանազան բնութեանց որ կան	59
Ո՞րքան է հայր յաւուրց քանի	58
Երանութիւնք արբուհի գաբրիէլ	29
Նկարագիրք աստղի քո ահա՛ տեսի	31
Ի և ահա՛ տեսի մարիամ գոան	73
Արդեօք ոչ ասացեալ վասն մեր ասա	759
Քեզ լուծք ապա՛ւինեալ՝ որ մոյր	759
Ո՛ր լաց հաւքն ասէ յորդորեցեալն	760
Արտասուեցի հառեալ նմանեա	414
Ընդայն փառդ գովասանեա	695
Ոչ ոք ի լուսոյ ինօրէ առաքեալ	64
Ոչ առաքեցեալ հրաշտակ որ	32
Ոսկեօս խոստովանեալ և արտաւ	17
Երանի ընդ մարիամ որ ասա	24
Զ-քեզ զօրհնեալ ձեռագործ-գոա	76
Ո՛ր առատ յորդեցեալ գանաա	781
Ոսկեայ գաւազ խնդութեան զօրեաց	782
Ձառին ապաւէն մեր և յոյս	783
Ուրախ լոյս ապաստոյ ծիրանեալ	409
Ընդակիզեալ ասա՝ սիրելի որ	724
Աղիողորմ ինքնակոչ նախատ	80
Յաւէտ անդադրելովք	30
Ոչ ոք ի լուսոյ ինօրէ առաքեալ	64
Ո՛ր ոչխար իշխանաւոր մանր	503
Զաղաւաս զի ոչ ունի հիմ	263

Աստուածային Եկեղեցւոյ	497
Հոգեսուն կոչի միաժիտն մարդի	77
Երեսունորդ տարի մարդուն	410
Հազիւ թուի ինձ հազարդից	725
Ի գերեզմանէն գոյութեան ոս	85
Արուեստս սպասէ երկի	320
Ասէ խակերգեանն պատասխանի	113
Հրեայ ասէ մարդասիրելին	556
Ասաքինութեան վարուց Տումոյ	642

* Տեսոյ գեղեցիկ · դանդաղ · աճապարանք
Երեսից։ Պատկեր։

Ի գերկնաւոր Թագաւորութ	88
Հաստատուն է բոլորից · ի	436
Ի մարգարէից Տեառնէն սուրբ · ի	117
Հաստատուն երկնաւորի · ի	131
Ի սանձարձակ հանգստութեան սրտ	650
Ի յերկնային զօրս անմարմնից	416
Հարեալ յերկնից գալէ փոյթ	693
Ի նոսխոյնց խնամարէն սուտ	15
Ոմն վիրաւոր հաստատուն հիմն	477
Յանէծս գերաւոր յօդնեութեան	93
Ի մարգ հաստատ սրտով	104
Ի նիհարին զօրաց երկնից	571
Ի ստեղծուածս քոյ գալոյ	553
Ի սուգեր ոգեղէն շինող	459

Պէ

Աբ խիլե բանեու գասագրութիւն	204
Խոսքի գերդ օրհնեն իշխա	717
Աստուած փոյ ամ հոգիդ	19
Աստուած զօրուե ըզ քոյ	524
Անհաւատ եղեալ ի մեզ	96
Անուամբ ե նոսիմեկոյ	97
Աբ կին կեսե արդ մարդ կինդ	107
Անսասե ե ելիեսցին ինձ	118
Հոգեզե ելին սիրոյ սուգիդ	685
Հեթե կենդ բարեաց բաշխող շուտ	423
Ո՞ւ սուգի ամ սրտիդ հոգ	731
Աբ սեսե ե սիգնիսին քասս	54
Ասուդ գո գա ե ելիասգիսն	541
Ընդոս սրեսցի սիրոյ ելեղիցի ամ	102
Ընդոս սրեսցի սեսե սեսս	572
Անհնեցեք ըզ ամ յօրհնութիսն	95
Յօր գլուխ գրեալ հրեշտակե	443
Հոգեսիսս սրդ ե սիրդ բա	452
Հոգեսեսսս սրդ ձայնեսցե	410
Աբ հայելսիս իշխասիսե	720
Յօր ժողովեա սրդիդ իմիս	499
Ո՞ւր սրդ սիդ շնորհ	484
Աբ կին կեսե արդ մարդ կինդ	107
Անուամբ ե նոսիմեկոյ	97
Աբ գոհսիսկ ելիսսասիս սես	119

Զ՚Լ		
Ա՚Հ դրամներ ամենայն	91	
Ալ դեղս անձառ շնորհաց գոց	457	
Ալ յանէից առ գեր	570	
Ա՚Հ դրամներ ամենայն ի	123	Ե՚Կ
Ի միածինն ի հօրէ	497	
Ա՚յսօր գանձուածի ծնընդեան	504	
Ընդառաջ վտառց գնացեալ	729	
Հարցանեմ ասելոյն ինչ	431	
Ա՚յսօր գիտացարուն էր	235	
Ա՚պրպտեսից գերասցին և	444	
Ա՚ասեալ և նոսխասելոյ գի	97	
Ալ ինչ չէաւ ասել միշտ	107	Ի՚Կ
Ա՚ստուածային երկիւղին ի	181	
Ալ ամենասքանչելագործ կամիլ	603	
Ա՚ոսկեալ ու հոյլասակեալ	575	
Ա՚յսօր ասեն եկեղեցի ա-րա	236	
Ա՚ոսկեալն յոյ կարպատ	448	
Դրանքի առ-րբ առաքեալ	111	Ղ՚Ե
Ալ յանբակիրքն ինչ ան	492	
Ա՚խաւար բանից գասաց՝ գ	798	
Ա՚յսօր գանձ երկնից լինի	731	
Ա՚յսօր գնծայ երկրիդ լինի	445	
Ա՚ոգիք հրեշտակաց այսօր ասեն	424	
Ա՚յսօր ս-ածոյ երկնից	574	

Ա՛ր զի ամենայն ինչ ի նմանէ ստեղծաւ եւ ի նմանէ կայ։ ԳԻ

Գլ. Էջ

Յաղագս զի ոչ կարեմք ասել զանունն Աստուծոյ 225
Ի վերայ երկնային կամ երկրային 100
Յաղագս թէ անմահութիւնն զոմն ասեն 201

Ընդդէմ որ ասէ թէ ոչ է Աստուած 491
Յաղագս որ ինչ ի բերանոյն 490
Ի սրտմտելն զօրաւոր զիմանալոյն 184

Ընդդէմ որ ասէ թէ ոչ է յարութիւն մարդոյ 150
Ի թաղաւոր ի լերինն Ձիւացոյ 484
Ընդդէմ որ ասէ թէ՝ չիարտիտա մեզ 484
Յաղագս զի խոտիտեալ կամ կիսակ 485
Ի տասանորդութեան՝ որ չասաս 210
Ի փառաւորութիւն ի հրեշտակացն 211
Ընդդէմ վասն է օրհնութիւն ասէք 221

Ընդդէմ ասելոյ՝ զոմն ոչ երևեալ երեսաւք։

Ընդդէմ ասելոյ՝ զոմն ոչ երևեալ երեսաւք։

Ի վերայ երկնային կամ երկրային 100
Յաղագս զի ոչ կարեմք ասել զանունն Աստուծոյ 225

Յ. Յոան գնդապետ Հիւրելցի մեռաւ 465

❀ Ձրագ ընծայեան խորհրդոյս տուն:

Քաղաքն Տոշ. փոյտ:

Ա. Ի սուսեր խլոյն Հայկայ Նեմրովի 257

❀ Ֆրանկ. ից" Տոշ. փոյտ:

Ա. Ի վերայ ծովեզերեայ Յոպպէ տեղ 257

Ա. Ի նմանէ Ասորեստանի Ասորեստանցի 207

Ա. Ի պատերազմին Հռոմայեցւոց 487

Ա. Ի գերեալսն Հռոմայ Տօր 487

Ա. Ընդ Լուսաւորչի գերեալքն 167

❀ Ձրագ ալ էրնեկ սպասիկոսուց տուն:

Քաղաքն Տոշ. փոյտ:

Ա. Յոան գնդապետ Հիւրելցի մեռաւ 222

Ա. Ձիաւոր Տոշ. փոյտ:

Ա. Ի մէջ խոնարհութեան գոմէից 237

Ա. Ընծայիլն Հոյակ գոմէիցն 254

Ա. Դուրն ինչպէս ծրագրեալ սրտի 264

❀ Դուռս ալ էրնեկ սպասիկոսուց տուն:

Քաղաքն Տոշ. փոյտ:

Ա. Յոան գնդապետ Հիւրելցի մեռաւ 253

Ա. Ընծայիլն Հոյակ գոմէիցն 254

Ա. Ինչպէս մարդիկ մարմարիոն 264

Ա. Ի մէջ խոնարհութեան գոմէից 237

Ա. Ի խիստ տուչ քան զայլ ամենայն 169

Ա. Արտասուիցէ Հոգոյդ Աղբիւր 414

❀ Ֆրանկ. ից" Տոշ. փոյտ:

Ա. Ի վերայ օձոյն ոտիւքն քոց 257

Ա՛ստուած գոյիւ իւրմէնութեան	253	
Անդամոյ ծանօթ բանիւ ըմբռնել	254	
Ան իւրմէնն ոչ կարի ճանաչել	432	
Ո՛ստուածոյ ըմբռնել չիւր տալ	750	
Ան իւրմէնն ոչ կարի ճանաչել	412	
Ոչ ոք արդեօք կարի ճանաչել	689	
Ա՛ստուածոյ ի կատարն հասեալ	80	
Ո՛ստուածոյ քոյ արդարեալ	516	
Ա՛նէն ինչ ծրագիր արդարեալ	264	էջ
Ա՛ստուածոյ ճառագայթ բիզ	269	
Ան նախ իւրմէն այլ բանիւ	270	
Անդիտութեան ոչ պիտանի	271	
Ան իմիրոյ ես քան զամ ըզմիտս	169	
Ա՛ստուած ես նորանոր ինչ ես արդարոյ	414	
Ա՛ստուածոյ ճանապարհ օրհ	695	
Ա՛ զբեզ կոչ ես ասոյր ես բնակիս	43	
Ա՛ստուածոյ արքայութեան զբ	534	
Ա՛ստուածոյ կատարելոյն պատ	268	էկ
Ա՛ստուածոյ ճառագայթ հոգ	487	
Ա՛ստուածոյ ի կեղծիքն տալ	260	
Ա՛ստուածոյ արդարեալ ինչ	208	
Ա՛ստուածոյ երկիր տալ ճառագ	179	
Ա՛ստուածոյ ես արդարեալ համ հայ	426	
Ա՛ստուածոյ ի մեռանիլն ճառագ ես	699	
Ա՛ զբեզ ոչ ասացին, ոչ մեր օրհ	74	
Ա՛ստուածոյ մեզ հաւատոյ շինել	515	

գչ	Ի յամօս վտաւոց բազմեալ	272
	Ի երանգօրէն երկնից մշէ	275
	Ի լինել եղ լոյս ամ գօմոց	279
	Ի անթակիզէն չէութեանդ ես	279
	Ի ակեսն ի փրկութիւն ազգի	285
	Ի ուրգանէն արդարութեանդ քո	421
	Ի ձայն մեծի զատուիծայն՝ և	707
	Ի յաւր գաբրիէլ ցնծութեամբ	406
	Ի յաւր ցնծան զամք հր	533
գչ	Երանգօրէն երկնից մշէն	275
	Ի հանգիստ ես հօր և	422
	Ի երկնայնամարդ ես ամ քաւեցեր	707
	Ի չէութեանդ ես ընդ հօր և	59
	Ի յաւր ս յարուցիլ ցնծան	530
գչ	Ի յաւր խնամարուեն ածեցին	281
գչ	Ի ընծան սիրելի մոգեսդ	283
	Ի նոսին երեքօրեայ ամբ բանդ	270
	Ի զերեզ օրհնեալ՝ ան բանիսդ	266
	Ի տրտմեցեր հոգով ծնողն՝	414
	Ի ուրագաւոր անանց տրտմէ	696
	Ի զերեզ կոյս և մոյր և բնաւ	50
	Ի ապաստեցաք ի խոչ քո	550
գչ	Ի արգելաւոցն ամենեցուն	301
	Ի թագաւորդ ես թագաւ	286
	Ի ընծան սիրելի մոգեսդ	283

Ի որ նաեւս ինքսրեէս սուրբ բանին 270
Լոյսն եւ ներման հօր եւ որդւոյ 414
Նայեր փոխոյ գալըստեանն քո 695
Ո՛ երկիր հնչեր յաւուրն քոյն գլխոյ 58
Ելոհիս աբէ հաւատոյ · ՚ի 550
Յաղթ յարձակաւ ի մեռելոց 307 ա՛
Նոր լուսաւոր մոմաբեռս 299
Աստուածօք նախասահմանիչն 313
Նոր իմաստուն խոստովանութեան 315
Ի սուրբս էրբ հօրդ հաս 316
Հոգ՛ · հան՛ · ած՛ ի խուճ · փաս։
Յայնէնն։ ի ջինի հոգ՛ հան՛ ած՛ ի խ՛ · փաս։
Ի սրտիս հրեշտակք սուրբ 322 դ՛
Յաղթ հրեշտակք ի բաց 310
Ոգի ամէն կիրճն ի գերեզմանն 396
Ի հրեշտակն գերեզմանէ սուր 399
Հրեշտակ քոյ սուր զյարուքն 402
Հարուցիչ ամենեցուն սնոյս 431
Ի սրտիկդ եւ սրտիդ 729
Ի ձաձանչ ի խուճ · փաս։
Ամենայնիւ սուրբ հոգւոյն 38 ; դ՛
Ի հոգին ձայնիւ քոյ քոյ 378
Փառաբանական հօր սրտի 375

Ո՛նձամբդ քո քո փառաւո	785
Ընդմիմեանս բանդէ հօր և եղիր	379
Առաքեայ ազատեայ ինձանէդամ	409
Առաքեալ թագաւոր յաւէ	719
Ո՛ր խնամարկեցար երկինից	512
Ընդդէմ այսօր փառաք	489
Ո՛ւրբ ամենայն ոմն խորհուրդ	391
Աշխատութիւնք երկնից	385
Յաւր հրեշտակք ի բարձունս	310
Հրեշտակապետն գաւթ երկինից	401
Յարուցեալ է տէր խրախճանեցաւ	404
Համբառնալ բանին երկիլեան	431
Ո՛ր ի հօրէ առաքեցար մարդա	730
Յաւր բանն ինձօրէ անմեկնե	37
Յաւր նորոգ յարիր հօրէ	540
Առաքեայ ազատեայ ինձանէդամ	409
Ընդունարար բաժակ հեղ	428
Ազգն որ էր մերձ և ե՛	433
Համբարձաւ տէրն մեր քո օրհ	383
Յամենեսեան դարձի լոյդ է հաս	718
Ո՛ր սիրեն ծրագրեալ մանկանէք	13
Ո՛ր ձեզ ոք հոգեալ և հրամ	64
Ինձաւար փառաց ամէ հոգիդ	19
Ո՛ր հաստատեցեր բանիւ	496
Ո՛յն և նոյնպէս հօր և որդւոյ	414

Խոյր անդամկիցն որ վէր օրհ	343
Նեղեցն ինօրհ ծրնեա սրդի	264
Սա սեհեաց մարդասիրեա	232
Ընեն առաքեա ի հօրէ՝ որ	59
Մրնեալք զի զերազանցեալն	164
Ընդհանուր ողորմութիւն	173
Ընդհանրական ձայնիւն օրհնեա	695
Աբրահամեան սրբոյն գոհ	29
Յաւր երկնայինքն սրեսա	417
Յաւր սկիզբ գոյեաց	427
Մրնեալք մանկունք երկրի	490
Զեր սա սրմանեալ քո յաւ	426
Սր օրհնեա ինքնշանակ սքեա	183
Մրնեալք զոր ընդ երկնային	183
Սր յաւեց սահմանեալ զոհ	570
Գաղտ խոստովանեան	698
Սր սրմանեալ ի սկզբան ձև	11
Երգական սրբոյն ե. ար	421
Տոգիք ձգնարհաւ՝ որ գան	432
Սր ի մեռեալ մեռեալս սննեալ	433
Սր գանեալսն սա հիչ կոյ	184
Զ հայելն երկնաւոր օրհնե	189
Տալ ի քո յաւ ժամ գերազ	772
Յաւր գաբրիէլ ընծայեալ	46
Նորոգեալսն բանին հօր	45
Խոստովեալ մոյսէն գերեզ	361

Աղաչանք առ Աստուածածին	424
Ողջոյն տուեալ Խաչին	164
Աղաչանք առ Քրիստոս	198
Աղաչանք առ Աստուածածին	199
Ի վերայ տեառն մահուամբ քոյ	776
Աստուածատուական խնդրուածք	186
Աստ կենաց ապրեցուցիչ յայտնի	12
Տեառն վիճակն ինձ՝ ազգիս	714
Ծածկեա խորհուրդ տեառդ	26
Համարտասն բաժակ հիզեալ	428
Ասել տուր ապաշխոյ ինձ	409
Ընդեր ինձանից անջատեալ	434
Համբարձաւ տերն մեր յերկինս	383
Ընդ երկնայնոց հոգեղինոց	421
Ոգի իմ տառապ՝ ի հօրէ առաքեա	64
Ողջոյն աղաչանացն՝ սրտիկ յայ	720
Աղաչանքն ածէ անչառանելի	504
Ասասպրեա՛ ինձ զաչդ	497
Հարցանեմ սրբերդին անդա	431
Հոգիք հրեղինայն՝ այսօր	424
Ղեւտ ինձանց բաշխօղ շնորհ	423
Ձեր յերկինս երկնից միածին անմահ	402
Ողջոյն ընդ քեզ ասել անթա	247
Ո՛վ ածումթիւն երրորդութեան	246
Ողջոյն աղաչանացն բարեխնամ	728

Եր անուն և անքննելին՝ քառա	54	
Ի՝ Քրիստոսէն ինչորէ՝ և լոյս	497	
Ի՝ երեսանէն արդարութեէ	435	ակ
Հանէ՞՝ աճ՞՝ և խուէ՝ փառ։		
Մարգարէ բառնալոյն և	445	գէ
Եր յարմարեալ ընտրեցար	446	դէ
Յաղ ա՝բանեացեալ աբ եկէ	574	
Յաղ գնծայ զա՝արձացեալ	554	
Յաղ գիմանալի լուայն ձա	235	
Ի՝ բանէ՝ աբ մանկունքն ոգ	569	
Հո՞՝ հան՞՝ աճ՞՝ և խուէ՝ փառ։		
Ի՝ Քրիստոսէ ար աբ գրիգար	448	բէ
Ի՝ բանս ձշմարիտ աճ՝ոյնն	449	դէ
Ի՝ երեսանէն արդարութեէ ինչոյ	610	
Եր կոչեցեր զգ Հրաշակերտն	234	
Ի՝ յաղ գիմանալի լուայն	235	
Ի՝ համբառնալ բանին յերկինս	431	
Ընդ նմանէ՝ նքէն Քրագար	728	
Ի՝ ձաճին աբ կոյս անապական	27	
Ի՝ Քրիստոսէ ի՝ ինչորէ՝ և	497	
Եր ըզգայս անձառ ընտրեցոյց	457	բէ
Ի՝ Հոգւոյ յերկինս օրհնա	570	
Ի՝ Քրիստոսէ՝ աճ՝ենեցուն	91	
Եր զգ Հոր սիրոյ քո քո բար	586	
Ի՝ նշանս գործ ճաճ՝ երկինք աբ	659	
Ի՝ Քրիստոսէ՝ աճ՝	54	

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Ա. Թագաւորացն։ Ա. Թագ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Գ. Թագաւորացն։ Գ. Թագ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Դ. Թագաւորացն։ Դ. Թագ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Ա. Մնացորդաց։ Ա. Մնաց. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Բ. Մնացորդաց։ Բ. Մնաց. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Եզրասայ։ Եզր. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Նեեմիայ։ Նեեմ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Եսթերայ։ Եսթ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Յոբայ։ Յոբ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Սաղմոսաց։ Սաղմ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ. Պ. Պա. Պբ. Պգ. Պդ. Պե. Պզ. Պէ. Պը. Պթ. Ջ. Ջա. Ջբ. Ջգ. Ջդ. Ջե. Ջզ. Ջէ. Ջը. Ջթ. Ռ. Ռա. Ռբ. Ռգ. Ռդ. Ռե. Ռզ. Ռէ. Ռը. Ռթ. Ս. Սա. Սբ. Սգ. Սդ. Սե. Սզ. Սէ. Սը. Սթ. Վ. Վա. Վբ. Վգ. Վդ. Վե. Վզ. Վէ. Վը. Վթ. Տ. Տա. Տբ. Տգ. Տդ. Տե. Տզ. Տէ. Տը. Տթ. Ր. Րա. Րբ. Րգ. Րդ. Րե. Րզ. Րէ. Րը. Րթ. Ց. Ցա. Ցբ. Ցգ. Ցդ. Ցե. Ցզ. Ցէ. Ցը. Ցթ. Ւ. Ւա. Ւբ. Ւգ. Ւդ. Ւե. Ւզ. Ւէ. Ւը. Ւթ. Փ. Փա. Փբ. Փգ. Փդ. Փե. Փզ. Փէ. Փը. Փթ. Ք. Քա. Քբ. Քգ. Քդ. Քե. Քզ. Քէ. Քը. Քթ. Օ. Օա. Օբ. Օգ. Օդ. Օե. Օզ. Օէ. Օը. Օթ. Ֆ. Ֆա. Ֆբ. Ֆգ. Ֆդ. Ֆե. Ֆզ. Ֆէ. Ֆը. Ֆթ.

Ի սկզբանէ մինչեւ ցգրութիւն Առակաց։ Առակ. Ա. Գ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ժա. Ժբ. Ժգ. Ժդ. Ժե. Ժզ. Ժէ. Ժը. Ժթ. Ի. Իա. Իբ. Իգ. Իդ. Իե. Իզ. Իէ. Իը. Իթ. Լ. Լա. Լբ. Լգ. Լդ. Լե. Լզ. Լէ. Լը. Լթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Ծ. Ծա. Ծբ. Ծգ. Ծդ. Ծե. Ծզ. Ծէ. Ծը. Ծթ. Կ. Կա. Կբ. Կգ. Կդ. Կե. Կզ. Կէ. Կը. Կթ. Հ. Հա. Հբ. Հգ. Հդ. Հե. Հզ. Հէ. Հը. Հթ. Ղ. Ղա. Ղբ. Ղգ. Ղդ. Ղե. Ղզ. Ղէ. Ղը. Ղթ. Ճ. Ճա. Ճբ. Ճգ. Ճդ. Ճե. Ճզ. Ճէ. Ճը. Ճթ. Մ. Մա. Մբ. Մգ. Մդ. Մե. Մզ. Մէ. Մը. Մթ. Յ. Յա. Յբ. Յգ. Յդ. Յե. Յզ. Յէ. Յը. Յթ. Ն. Նա. Նբ. Նգ. Նդ. Նե. Նզ. Նէ. Նը. Նթ. Շ. Շա. Շբ. Շգ. Շդ. Շե. Շզ. Շէ. Շը. Շթ. Ո. Ոա. Ոբ. Ոգ. Ոդ. Ոե. Ոզ. Ոէ. Ոը. Ոթ. Չ. Չա. Չբ. Չգ. Չդ. Չե. Չզ. Չէ. Չը. Չթ.

Յաղագս զգուշանալոյ ի մեղացն	510	
Յաղագս հրաշալեացն կոչ	509	
Յաղագս ժողովելոյ սէրն իւրեանց	499	Ղ
❀ Ցանկաւոյն ։ աղբիւրն ։ վասն ։		
Ոչ լիով ինքեան ոչ ինչ ունի	433	
Ոչ արարիչ զօրութիւն զիւմնոյս	184	
Յաղագս ոչ ծածկելոյն զսուրբսն	479	
ուսուցչին հոգւոյ երանելոյն	479	
Ոչ ամենասքանչելագործ կիսոյ	338	
Յաղագս հրեշտակաց բազ	337	
Ոչ սուրբ երկրորդ աստուածին	495	Ղ
Յաղագս ցնծալոյ գալստեանն	533	
Ոչ կենարարութիւն ընդ հօր	56	
Ձայնն մեծի զաւետարանչին և	707	
Ոչ բազմին արդարութիւնք քո	421	
Ոչ ծնողացն նոր օրհնեացուք	774	
Ոչ թագաւորին քո օրհնութիւն	367	
Ոչ զամենակալն աւր ի բէթղէհէմ	184	
Ոչ արարիչ զօրութիւն զիւմնոյս	184	
Յաղագս որ էնոն ի յերկինսն	490	Ղ
Ոչ հանգուցեալ ժողովելոյ ի սուս	515	
Ոչ աւրհնեալ մեղս լուսոյ մանկամ	167	
Յաղագս է միածինն փրկիչ և	699	
Յաղագս երկնաւորին ուրախանալ	417	
Ոչ փառաւորեալ ի սուրբ երրորդութեան և	766	

Եր զանազան տարբերութիւն գոյ 518 ՅՈՒ

Եւ ի բարձրութենէն երկնից 20
Երանի նմա որ մարիամ որդի ասի 24
Երանի որք լսեն զբան աստուծոյ եւ կատարեն 545
Երեսուն կոյս աստիճանի մարդիկ 77
Ընդ որս տալ՝ հանգուցեան գաւառք։

ԶԿ Ես յաւր զանձամբ ինքնակենդան 504
Ես բեւեռեալ գերեզմանին՝ եւ 761
Ընդ՝ հանգուցեան գաւառք։

ՁԴ Ես յաւր հրաշափառ կատարմամբ 509
Ես, որ սիոն ծրնեալ մանն 13
Երանի նմա մարիամ կոյս անուն 25
Ես տագնապին հիշատակ որ անցեալ 32
Ես առաջ խոստացեալ եւ տրուա 17
Ես ծառին մոյր լսուց աբ կոյս 77
Երանելոյն ասացեալ՝ որ կու 78
Ընդ՝ հանգուցեան գաւառք։

ՔԿ Ես վերայ վիմի հաստ շինեցից զ 515
Աստուած կիսատուր որ էրկ 525
Ես համարձակեցայ եւս հօր եւ աբ 353
Ես հոգեառութիւն կուսից՝ անբիծեան 531
Ես յամենայն փառաց ներսոյս 355
Երանի նմա որ ընկալցի առ 260
Ընդ՝ հան։ ուրբաթին։ գաւառք։

ՋՈՒ Ես զանազան տարբերութիւն գոյ 518

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԳԼՈՒԽՈՑ

Յայտ հրեշտակապետ բազմութ 338
Վասն արժանապատուհասին ի կոչ 338
ասասպետին երեսատեմ 479
Յայտ ահագին ծովուն գազանաց 479
Հրաշափառ տեառն ի կամսիս 546
Տպագիր գիրս հայ. աբ. ֆառոյ:
Ի ծնեալ Աստուածն մանկունն 531
Ի վեր վիճակ հաստատուն շիներ 515
Հիմունք ժողովրդապետ կառուցման 515
Որ երկրորդին ինձեր բաներ սուրբ 348
Ինձեր ապա և մարգարեացարք ի կոս 350
Ինձեր ապա և մարգարեացարք՝ առաջ 769
Տպ". հայ". աճագին: ֆառոյ:
Հառատութիւն աբր ընդունին օրհն 534
Յայտ հանդիպի պատահման 549
Ապաշխարեցարք ինաչ գոն սրտիւք 550
Ինձեր կերակուր որդի սուրբ ոգւոյ 335
Որ կատարած խոստովանիլ գոն 341
Ո՞անուանք ընկերք չեն որ լինաս 760
Որ զանազան բազմատեսակ գոն 761
Կերօր խոստովանիլ գոն 761
Տպ". հայ". աճագին: ֆառոյ:
Ո՞ր ծագիցեր սէր լոյս սուրբ 537
Փայտ կենաց որ փրկութիւն 519
Ի հաստատեալ փայտ գլխոյ 520

Լսելից հօր՝ կամաւորութիւն 358
Յանձն բազում տարեմտութիւն 359
Ոչ ասէ՝ որ տարածելոցն 361
Ի խաղալիսն փոյթն ունել 361
Տէր՝ հան՝ ձեռնէ խաւսէ։
Ի բազում ամենայնի խաղալ 543 ակ
Ասելն քո ասէ զօրութիւն 517
Ի չար յիշխանից որպէս ասէ եմարթ 329
Ոչ խոնարհեցար յիշխանից վասն 331
Յարատևութիւն ասէ ի վերայ 334
Ոչ խնդրեցանէ իմաստութիւն 480
Տէր՝ հան՝ ձեռնէ։ խաւսէ։
Յարուկեսցուս և զօրեղ ինչս 547 ֆ ակ
Ոչ գանձարան բազում կրս քո 518
Ոչ խաղն օգնական հասանս 518
Ընդառաջելոյ հօր երանից իմոյ 314
Ոչ խոնարհեցար ի յիշխանից 316
Տէր՝ հան՝ ձեռնէ։ խաւսէ։
Ոչ գնդապետն զօրութիւնդ քո 551 ակ
Ձառագ օրինադրէն մալ։ գ 438
Ի յանապատին ծովէն հայր։ գ 116
Ոչ հրամայելոցն զարդ ոսկի մարդ 455
Ի չիշատակ սրբոց մարտիրոս 647
Տէր՝ հան՝ ձեռնէ։ խոյ խաչէ։
Ի վեր վիմէ։ հրոյ հիմանէ։ խաւսէ։ 477

Աղ և Ա

Յայտ անուն Երկնային 236
Յայտ ասեմ Հայրապետական 554
Յայտ ահեղ Երկրային 531
Ընդառաջումն կուսաց 12
Յայտ անուն Երկնային 704
Արտասխեցի արտասուքս և աշխ 427
Յայտ մարիամ գիտասիրէ 261
Յայտ ընդ հրաշակերտսն 176
Յարմատ գայցեն բազումք հր 183
Մինչդեռ լայնք ընդ երկնայ 183
Ի ծնանելդ սուրբ ընդ սուրբ 570
Ի ծնանելոյ սուրբ ընդ սուրբ 562
Ի ընտրեցար ի կոչումն 97
Ծոլիս քաղ բանաւոր հօտ 452
Յայտ գինուց երկրէգին 461
Յայտ հրեշտակաց գոյքն 668
Յայտ գինուն գոյք աստ 425
Ինձ։ աճապնէ։ և խոյէ։ գաւա։
Յայտ ընդ երկնային զբօսն 455
Ի մարգարտէ հոգւոյն։ ք 117
Ի զարդարեցիկն անօրինս 558
Ինձ։ հան։ աճ։ և խ։ գաւա։
Ի ընդարձակեցար ի մեզ 604
Ի զարդարուեալ գեղեցկութիւնդ 89

Ի՞նչ օգուտ ընչասիրութեան 460
Խղճմտանքի տանջանք եւ անքնութիւն 565
Ողանամարդոյն ըղձալի բարքերն 664

❀ Նոե՛ն. հան՛ն. ամ՛ն. էակ խաչէն։

Ի՞նչ օգուտ ուրախանալ գործէ։ 530
Որ յաւիտենական անհնութեանցն 608
Ի՞նչ օգուտ ցընծանն հրշեմիք 443
Հրաշափառ ամբք եւ սիրտ բարի 452
Որ հրաւիրեցեր զյաւուրսն 581
Ի՞նչ օգուտ ժողովուրդք ողբ ի հեր 554

Նոե՛ն. հան՛ն. ամ՛ն. էակ խաչէն։

Որ հաստատեցեր բանիւ զեր 496

Գործ հօր եւ արուեստ։

Նոյ՝ ի տանի մարտիրոսացն՝ ե շրիսան
յաւուրս Հայնէ սուտ զօրհնութիւնն.
եւ ու շարակոն յաւուրս պատշաճէն։
թէ երկու շաբաթի էին՝ հրեշտակաց.
թէ գէշ՝ մրգրկէց. թէ ե՛շ՝ աւաքէց.
թէ շաբաթի՝ ամ ամ՝ ոյց՝ որոց եւ լինելոյն։
և գինի հոգ՛ հան՛ ամ՛ խաչէ. գործք։
Նոյ յորժամ յաւուրս պատշաճէին ոչ
գոանիցի՝ գու յանցեալսն եւ կամ յա-
ւելիկաց օրէն սուտ գոլն և կամաց. բայց
զկարգիրգաւառսն չամենայնուն։

❀ Ի Ե Ր Ա Ն Ա Ն Ա Ն

Հայ	Ղ	Հայ
ոյ	ՆԺ	Խոհակ հայրապետական։
~~	ՆԿԸ	Եպարոյ վարդապետական։
~~	ՆՁԵ	Յօհան մանդակունեցին։
~~	ՆՂԴ	"Ասէս խոթ" եւ քերթօղ։
ու	ՇԺԴ	Նահեռա շիրակացին։
Հշ	ՈՒԹ	Սիմեոնա յորոգաժոռնէ։
Ձ	ՈՂԳ	Արիգոր մագխարոնեցի։
Ձիւ	ՈՁՈ	Սոհակ հայրապետ Ձորափորեցի։
Ձիւ	ՉԺԸ	Յօհան օձնեցին։
~~		Սեւանեցոց սիւնեցին։
Նիւ	ՈԺԸ	Եւթոս գեւոնդարձն։
ոԺ	ՈՀԱԹ	Ղեւոնդ կլայեցին։
~~		"Ղեւոնդ լամբր" ու արդեն վար"
ոհե	ՈՀՈՐ	Արիգոր վիպասէր վոքրին։
Ժե	ՈՄՀ	Յակոբ կլայեցին։
Ձհե	ՈԳՁ	Յօհաննէս պլուզին։

Ի՛ր զայս յայտնաւոր գոյութ՝ զի զանեաց եաց պատուիրեն՝ եւ մօտս խորհուցանէ ասել։ Ի՛ր զանազ ոճոյն՝ եւ նեղեալս կլայեցին։ Ի՛ր զշմարտարձանն՝ նեղեալս լամբրոնացին · Աստն զիւրազոր յայտին՝ օձնեցին։ ՊԻԿ

Լ, ոչ ոք ներքուստ ասաց օրհնութեց
զիւրաքանչիւրոց շարականացս զկա
տարելութիւն հանդէպ մեռելոցն. թէ՝ի
քանզի է երեսուն գոնէ պատա հեղ
Լիւ վա՛ւ ոչ ոք ժուռպատիւն լինել,
զհոգոյ գոյ հատարելութիւն առեալ
համեմատեցէք. զի հետ ոսանկիցն։

Համարակութիւն նշանագրաց։

ա	1	Ա	ι	10	Ի	ρ	100	Ռ	1000
բ	2	Բ	κ	20	Լ	σ	200	Ս	2000
գ	3	Գ	λ	30	Խ	τ	300	Վ	3000
դ	4	Դ	μ	40	Ծ	υ	400	Տ	4000
ե	5	Ե	ν	50	Կ	φ	500	Ր	5000
զ	6	Զ	ξ	60	Հ	χ	600	Ց	6000
է	7	Է	ο	70	Ձ	ψ	700	Ւ	7000
ը	8	Ը	π	80	Ղ	ω	800	Փ	8000
թ	9	Թ	ϟ	90	Ճ	ϡ	900	Ք	9000

ժա	11	Ժա	κα	21	Լա	λα	31	Ֆա	μα	41
ժբ	12	Ժբ	κβ	22	Լբ	λβ	32	Ֆբ	μβ	42
ժգ	13	Ժգ	κγ	23	Լգ	λγ	33	Ֆգ	μγ	43
ժդ	14	Ժդ	κδ	24	Լդ	λδ	34	Ֆդ	μδ	44
ժե	15	Ժե	κε	25	Լե	λε	35	Ֆե	με	45
ժզ	16	Ժզ	κϛ	26	Լզ	λϛ	36	Ֆզ	μϛ	46
ժէ	17	Ժէ	κζ	27	Լէ	λζ	37	Ֆէ	μζ	47
ժը	18	Ժը	κη	28	Լը	λη	38	Ֆը	μη	48
ժթ	19	Ժթ	κθ	29	Լթ	λθ	39	Ֆթ	μθ	46

א	1	כ	11	ל	21	מ	31	נ	41
ב	2	ך	12	ם	22	ן	32	ס	42
ג	3	ל	13	מ	23	נ	33	ע	43
ד	4	מ	14	ן	24	ס	34	ף	44
ה	5	ם	15	נ	25	ע	35	פ	45
ו	6	ן	16	ס	26	ף	36	ץ	46
ז	7	נ	17	ע	27	פ	37	צ	47
ח	8	ס	18	ף	28	ץ	38	ק	48
ט	9	ע	19	פ	29	צ	39	ר	49
י	10	ף	20	ץ	30	ק	40	ש	50

א	51	כ	61	ל	71	מ	81	נ	91
ב	52	ך	62	ם	72	ן	82	ס	92
ג	53	ל	63	מ	73	נ	83	ע	93
ד	54	ם	64	ן	74	ס	84	ף	94
ה	55	מ	65	נ	75	ע	85	פ	95
ו	56	ן	66	ס	76	ף	86	ץ	96
ז	57	נ	67	ע	77	פ	87	צ	97
ח	58	ס	68	ף	78	ץ	88	ק	98
ט	59	ע	69	פ	79	צ	89	ר	99

ש	100	ת	200	ת	300	ת	400	ת	500
ש	101	ת	201	ת	301	ת	401	ת	501
ש	102	ת	202	ת	302	ת	402	ת	502
ש	103	ת	203	ת	303	ת	403	ת	503
ש	104	ת	204	ת	304	ת	404	ת	504
ש	105	ת	205	ת	305	ת	405	ת	505
ש	106	ת	206	ת	306	ת	406	ת	506
ש	107	ת	207	ת	307	ת	407	ת	507
ש	108	ת	208	ת	308	ת	408	ת	508
ש	109	ת	209	ת	309	ת	409	ת	509
ש	110	ת	210	ת	310	ת	410	ת	510
ש	120	ת	220	ת	320	ת	420	ת	520
ש	130	ת	230	ת	330	ת	430	ת	530
ש	140	ת	240	ת	340	ת	440	ת	540
ש	150	ת	250	ת	350	ת	450	ת	550
ש	160	ת	260	ת	360	ת	460	ת	560
ש	170	ת	270	ת	370	ת	470	ת	570
ש	180	ת	280	ת	380	ת	480	ת	580
ש	190	ת	290	ת	390	ת	490	ת	590

ת	600	ת	700	ת	800	ת	900	ת	1000
ת	601	ת	702	ת	802	ת	902	ת	1002
ת	602	ת	703	ת	803	ת	903	ת	1003
ת	603	ת	704	ת	804	ת	904	ת	1004
ת	604	ת	705	ת	805	ת	905	ת	1005
ת	605	ת	706	ת	806	ת	906	ת	1006
ת	606	ת	707	ת	807	ת	907	ת	1007
ת	607	ת	708	ת	808	ת	908	ת	1008
ת	608	ת	709	ת	809	ת	909	ת	1009
ת	609	ת	710	ת	810	ת	910	ת	1010
ת	610	ת	720	ת	820	ת	920	ת	1020
ת	620	ת	730	ת	830	ת	930	ת	1030
ת	630	ת	740	ת	840	ת	940	ת	1040
ת	640	ת	750	ת	850	ת	950	ת	1050
ת	650	ת	760	ת	860	ת	960	ת	1060
ת	660	ת	770	ת	870	ת	970	ת	1070
ת	670	ת	780	ת	880	ת	980	ת	1080
ת	680	ת	790	ת	890	ת	990	ת	1090
ת	690	ת	791	ת	891	ת	991	ת	1091
ת	691	ת	792	ת	892	ת	992	ת	1092
ת	692	ת	793	ת	893	ת	993	ת	1093
ת	693	ת	794	ת	894	ת	994	ת	1094
ת	694	ת	795	ת	895	ת	995	ת	1095
ת	695	ת	796	ת	896	ת	996	ת	1096
ת	696	ת	797	ת	897	ת	997	ת	1097
ת	697	ת	798	ת	898	ת	998	ת	1098
ת	698	ת	799	ת	899	ת	999	ת	1099
ת	699	ת	800	ת	900	ת	1000	ת	1100

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ա.

ոգեյոյս վեց աջ՝ կամեմ ա յերկիրս
բոսոն վեց աջ՝ կամեմ սիրել: ոչ ոք
կարող է ինձ ի՛ մերձենալ ոչ եթե
տացէ նմա հայր իմ: Ես եմ հաց
կենդանի որ յերկնից իջի: Եթե
ոք ուտիցէ յհացէ յայսմանէ կեցցէ
յաւիտեան: Եւ հացն զոր ես տամ
է մարմին իմ զոր տամ վասն
կենաց աշխարհի: Ես եմ հաց
կենաց: Որ գայ առ իս ոչ
քաղցիցէ եւ որ հաւատայ ի
ես ոչ ծարաւեսցի յաւիտեան:

Յետ Տաղի:

Ոչ ոք կարէ գալ առ իս եթե
ոչ հայրն զիս քաշեսցէ զոր
տեսանէ ոչ ոք զհայր եթե
ոչ որ է յհաւրէ: Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ որ հաւատայ ի
ես ունի կեանս յաւիտենից:
Ես եմ հաց կենաց: Հարքն
ձեր կերան զմանանայն յան-
ապատի եւ մեռան: Այս է
հաց որ յերկնից իջանէ զի
եթե ոք կերիցէ յնմանէ ոչ
մեռանի: Ես եմ հաց կեն-
դանի որ յերկնից իջի: Եթե
ոք ուտիցէ յհացէ յայսմանէ
կեցցէ յաւիտեան: Եւ հացն
զոր ես տամ է մարմին իմ
զոր տամ վասն կենաց
աշխարհի:

Յետ Տաղի:

Ոչ ոք կարէ գալ առ իս եթե
ոչ հայրն զիս քաշեսցէ զոր
տեսանէ ոչ ոք զհայր եթե
ոչ որ է յհաւրէ: Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ որ հաւատայ ի
ես ունի կեանս յաւիտենից:
Ես եմ հաց կենաց: Հարքն
ձեր կերան զմանանայն յան-
ապատի եւ մեռան: Այս է
հաց որ յերկնից իջանէ զի
եթե ոք կերիցէ յնմանէ ոչ
մեռանի: Ես եմ հաց կեն-
դանի որ յերկնից իջի: Եթե
ոք ուտիցէ յհացէ յայսմանէ
կեցցէ յաւիտեան: Եւ հացն
զոր ես տամ է մարմին իմ
զոր տամ վասն կենաց
աշխարհի:

Յետ Տաղի:

Ոչ ոք կարէ գալ առ իս եթե
ոչ հայրն զիս քաշեսցէ զոր
տեսանէ ոչ ոք զհայր եթե
ոչ որ է յհաւրէ: Ամէն ամէն

ի վերինն սիան զիմանալի էութիւն
մշտնջենաւոր երգով օրհնաբանեա
պաշտօն իւրոյ ունելոցն լսել տես
թէն ետսկոյ, և յայտնի հանդիսա
կերպիւ կատարել օրհներգութիւն
զբանականս զայս առ. զի ի ձեռ
ոք և քոյդդր երգոցն՝ զնամանութի
նոցին. ինքեանս բերելով միշտ
նոցա նամանաւորին։

Ա՛րդ՝ ի հրամանէն ձեր սկիզբ զմայր
առնեմ, և հետևասլէս զկամաճա
նիչ սրտիս ասելիքդ յայտ
ղոց՝ շարժեալ ի յուզմանկրե նեղ
հոգւոյ՝ միշտ ոլիք ի քէն յոյսն ունի
ձեզ, զնամագրութիւն հոյսն իմ զմ
տեսի ուժասուրն և զիս զարդ նո
զյօդմանէս, հանդերձ բարկան
բազմալեսս սրտառուն իմով սիրտ
պօղասիւ՝ և սիրտ սրտառուս սիրտ
յարատեւ իւր՝ որ շարեաց զգեղ
հրապարակեալ։

Ա՛նա միշտ մտիմամբ զայնոսիկ
գործարանիս սերոյ՝ բազում ան
ան զմարդկեղ զարմանն և զ